CAUSA VALESIANA EPISTOLIS TERNIS PRAELIBATA:...

Peter Walsh, Redmond Caron

CAUSA VALESIANA
EPISTOLIS TERNIS
Prælibata:

In anteceſſum fuſioris Apologiæ.

Quibus acceſſerunt

APPENDICES DUÆ:
UNA,

INSTRUMENTORUM:

ALTERA,

De *GREGORIO* VII.

ET IN FINE

ADDITAMENTUM.

Authore *F. Petro Valeſio* Ord. S. *Franciſci* ſtrict. obſer. S. *Theologiæ* Profeſſore.

Nihil in Sacerdote tam periculoſum apud Deum, tam turpe apud homines, quàm quod ſentiat veritatem non liberè pronuntiare.
Ambroſ. Epiſt. ad *Theodoſ.* Imperatorem.

LONDINI, Apud *Joannam Bróme,* ad Inſigne Bo[illegible]ardæ in vico *Ludgateſtreet* dicto. CIↃCICLXXXIV.

Præfatio ad Lectorem.

C*Hriſtiane Lector, quæras fortaſſe, cui bono? in quem finem?* homo Sacerdos de Semine Aaron, *homo inquam Religione Catholicus, Inſtituto Regularis, Ordinatione ſacer, quæ cauſæ ejuſmodi momenta ſunt, in lucem edit? Saltem, cur* Londini *in* Anglia? *Eccur modo? Seu, quorſum nunc temporis ibi, ubi Majeſtas & poteſtas Regia, ubi Magiſtratus ac Ordines Regni, ubi Leges, plebes, populus, Clerus, ubi inclinatio Gentis univerſæ, ubi momenta omnia rerum ſive publicarum ſive privatarum, ubi deniq; fatum aliquod & iratum Numen, videntur conſpirare vel in ipſum quidem Romano-Catholicum nomen ceu exterminio ultimo ex Britannicis oris eliminandum? In iſta verò Catholicis iſtius Imperij univerſis adeò triſti, adeò funeſta & calamitoſa velut cauſarum omnium, ſuperiorum pariter & inferiorum, conjunctione, ut* Valeſium *deceat ejuſcemodi Scripta ſua publicare? Romanam Aulam, Nuncios, Internuntios, Cardinales, quin & Antiſtites ipſos Maxi-*

mos & Beatissimos Primæ illius Apostolorum Sedis, producere nunc Londini *in scenam? & qua parte, potissimum istic, vel maximè quidem exosi sunt, exponere in sole? Hæccine aut sedandæ tempestati, aut solandis qui jactantur, salvandisue qui pereunt, aut ulli prorsus bono, quoquo modo conducunt?*

Et hujusmodi quidem ea sunt quæ Præfationi huic ad te dederunt ansam. Enimverò ne loci, temporis, aliarumq; circumstantiarum præjudicio laborans, accederes ad legendum: existimavit Author, haud abs re fore, si offendicula, sive scrupulos istos è via tua tua removeret. Id autem fecerit, consilij sui rationes aperiendo.

I. *Hujus anni millesimi sexcentesimi octogesimi tertij, ineunte vere, invaserunt animum ejus cum frequenter tum vehementer quidem non mortalitatis modò & senectutis, verumetiam conditionis atq; sortis (quippe triginta sex annorum, adeoq; & majoris & potioris vitæ partis, in controversijs infelicibus positorum) considerationes variæ. Quarum istæ inter alias sanè multò molestissimæ: Quòd tametsi jam tunc decimus quartus annus ageretur, ex quo Romanæ curiæ voluntati oblatus esset victima, scilicet excommunicationis gladio percussus: nihil tamen tam diuturni temporis spatio, nihil saltem qua oportebat latina lingua, præter Epistolam Primam ad* Haroldum, *ceu vindicias innocentiæ suæ,*

æ, in lucem publicam edidisset. Quodque hilominus interim sæpenumero, saltem poremis annis, & provectior ætas, & cura oni nominis, à Sapiente filio Syrach *recommendata, & sociorum expectatio jugis, & psius etiam communis causæ justitia, & paati quoque ad prælum Libri Apologetici, & post, ac ante omnia quidem, Mors inopina multis, judiciumque sequuturum, obversarentur ante oculos unà. Et hæserunt quidem fixeruntque radices altius cogitata ejuscemodi multiplicia, quàm aut evelli aut repelli possent, donec tandem religio fuit non amplius refragari. Itaque non diutius inter officium ac dilationem pendens animi; sed determinatus jam ad unum atque fixus, proximè consideravi mecum: An Hibernica* Valesij, *Opus bene magnum (scilicet utriusque Hibernorum ævo nostro infelicis controversiæ fatalem seriem ab initio complectens?) An potius opusculum aliquod, Execrationis nempe illius in caput meum denuntiatæ, cum genuinam simul & prætensam confictamque causam, tum iniquitatem & in omni Jure nullitatem, satis in antecessum repræsentans, aggrederer primùm typis dare? Ac istud quidem, ut longè rationabilius, visum erat prosequi: quòd, nimirum, ipsa majoris illius Apologetici moles, eam impressionis moram necessario secum trahet, qua non pauca, sed plurima quidem acci-*

 dere

dere possint, quæ, ne umquam absolvatur, impediant.

2. *Prioribus illis accessit consideratio quædam nova; sed ejuscemodi tamen quæ vel remissum quidem incitaret, atque impelleret porrò. Sub hoc ipsum tempus fortè, in officio (quod vocant)* Commissariatus Generalis *Fratrum Seraphici Ordinis per Nationem* Germano-Belgicam, *annexasque Provincias alias, videlicet* Angliæ, Scotiæ, Daniæ *&* Hiberniæ, *post excommunicatores illos meos* Jacobum de Riddere *&* Gulielmum Herinx *defunctos, Successor (bonis auibus, ut spero) declaratus erat qui modò est Reverendissimus Pater F.* Ignatius Broeyer: *homo quidem Natione* Belga, *& nonnullos annos olim versatus* Romæ; *sed tamen ut justitiæ amorem, sic à* Valesio *non aversum animum præ se ferens. Utcumque res ista animi ejus foret, quod muneris ipsius & conditionis meæ ratio postulabat, litteras ad ipsum gratulationis & officij plenas* VII. *Calendas Martias dedi. Porrò autem & ab ipso alias Calendis Aprilibus datas ceu responsum habui. Quibus quoniam inter alia scribit, non modo meas fuisse* pergratas, *sed* fixum *sibi* animum, nulli denegare quod debet [ut sim pastor ovium *(inquit)* nobis concreditarum, & inveniar Pater filiorum Seraphici P. N. Francisci:] *inde concepta mihi spes nonnulla revisionis causæ meæ per virum*

les illi quoq; ejusdem Nationis, qui postea, anno 1661. Remonstrantiæ Fidelitatis *subscripserunt, Romano-Catholicæ Fidei renuntiaverint. Nisi &* Valesius *ipse, qui ob illius Remonstrantiæ causam in præsentia, decimum quartum excommunicationis suæ annum agit, nisi &* Haroldus *quoq; nonum licet vel captivitatis quidem* Bruxellæ *modò ob eamdem degens, nisi ambo inquam Religioni pristinæ valedixerint. Taceo, ut (quod vocant)* Capitulum Anglicanum, *& mihi ipsi, & per memetipsum, præfato eodem anno* 1661. *Aulæ Regiæ obtulerint, paratos sese fore ad præstandum vel in terminis illud ipsum Fidelitatis Juramentum* Jacobinum, *quod* Paulus V. *olim condemnaverat. Taceo quingentos alios Sacerdotes* Anglos *tunc fuisse in eamdem rem paratos; quotquot nempe ab eodem Capitulo dependebant. Et tamen neq; isti Religionem aliam à Romano-Catholica professuri erant. Quæ omnia quidem, ex momentis causæ* Valesianæ *petita, ejuscemodi argumenta sunt, quæ clarissimis vel nostratium ipsorum factis ostendunt, adeò* Romano-Catholicos *omnes illa* Romanæ Aulæ *decreta, quæ depositionem Regum cæteraq; ex iisdem profluentia spectant, non probare, ut etiam* Angli *pariter &* Hiberni, *etiam ævo nostro, etiamq; numero haud contemnendo reperti sint, qui ea rejecerint palam ut impia. Cæterùm si hujus loci esset, injuriosissimum*

Librum

Librum refutare: equidem non deessent argumenta alia, similiter vel in facto consistentia, & multò quidem plurima, & multò etiam notissima, ex omnibus penè Europæ Regnis. Occurrerent protinus, cùm de Monarchia Sicula, & Statu Veneto, & Scholis, Curijs, Ecclesijs Gallicanis, tum de Belgarum Placito *, praxiq; etiam non modò Hispanica & Germanica, sed (extra Patrimonium S. Petri & reliquam Ditionem Pontificiam) Italica, quoad positiones quaslibet (inquam) de Papali sive deponendorum Regum potestate, sive in alijs rebus quibuscumq; Jurisdictionum Supremarum Temporalium invasione, quæ passim in Authoribus legi possunt. Quæq; adeò mirum est vel Authori doctissimo ignorata esse, vel (quod longè verisimilius) cognita potius & obversantia menti, calamo tamen ejus non præscripsisse modum, non imperavisse claritatem, nec effecisse inquam, ut congrua seu disertis verbis expressione clara, distinctionem ac discriminationem eam significaret, quæ in rebus ipsis, in personis, in Ecclesijs Romano-Catholicæ communionis est.

* Vide Librum cui titulus est *Jus Belgarum contra receptionem Bullarum Pontificiarum*, editione altera auctiori & correctiori, impressum Leodij M. DC. LXV.

Profectò examinantibus Librum illum ejus, istud manifestè constat, In tanta variotate medi-

mediorum, assumptionum, citationum, quibus (etsi spectato principali, tantummodò in pompam, speciem, atq; fucum) refertus est, nihil omnino, ne unum quidem argumentum reperiri, quod intentum principale probat. Quod hunc finem attinet, ubiq; aut supponit falsa, aut assumit impertinentia, aut certe non concludentia velut præmissas ponit. Ubiq; sub nomine Ecclesiæ Romanæ, *notionem Ecclesiæ ejus particularis, quæ vel urbe* Roma *cum appendicibus quibusdam parvis, vel Territorio saltem temporali Pontificis intra Italiæ partem circumscribitur, cum ea confundit, atq; ad eam extendit quæ aggregatum omnium orbis Ecclesiarum Pontifici Romano utcumque in spiritualibus communicantium complectitur. Ubiq; solius Episcopi Romani imperium pro sensu ac fide Diæcesanorum, id est, fidelium ubiq; omnium subditorum accipit; idq; sive questio sit de particulari, sive de universali* Romana *(quam* universalem *ego distinctionis gratia* Romano-Catholicam *hic appello.) Ubiq; tum Conciliorum generalium Decreta ea quæ dicuntur* Morum, *Reformationis, ac* Disciplinæ, *tum Pontificij quoq; Juris placita etiam quævis exorbitantia, tum verò alias quaslibet Paparum decisiones, tum primo loco sive solius Papæ, sive Ecclesiæ ejus particularis Infallibilitatem (eandem scilicet quam* Gregorius VII. *inter Dictata Pontificia primus quod sciam eructavit,*

vit, asservit, publicavit,) à Romano-Catholicis omnibus velut Dei ipsius oracula, recipi, & supponit & expreßè quidem atque sæpius inculcat. Ubique etiam Concilia quædam, uti apud ipsos Oecumenica *essent allegat, quæ tamen videre posset nedum à celeberrimo* Joanne Lanoio * Constantiensi *Doctore Theologo diebus nostris, verumetiam olim ab eminentissimo Cardinale* Polo *vel in Synodo quidem ejus* Londoniensi †, *pro non* Occumenicis *habita. Quinetiam & problemata cujuscumque Scholæ, immò & Theologorum eorum, quantumvis paucissimorum, quandoque unius vel alterius forte, qui seu Censores seu Approbatores Librorum audiunt, censuras, approbationes, judicia, si Deo placet,* Ecclesiæ Romanæ, *immo eidem etiam quocunque sensu accepta, adeòque & universitati Ecclesiarum, hominumque omnium totius Orbis Romano Pontifici communicantium, ascribit. Sileo ut octo vel novem diversis locis* Librum Septimum Decretalium * *pro Jure canonico citat. Qui tamen Li-*

* Part. III. epist. ad Ludovicum Maræsium, pag. 565. Item epist. ad Claudium Amelinum, pag. 219.

† Concil. Labbei & Cossartij.

* Collegit hunc Librum, distinxitque ac digessit cum in varios Libros tum etiam in Titulos, ad imitationem scilicet Corporis Decretalium Gregoriani & Bonifaciani, *Petrus Maffeus* J. C. Lugdunensis.

ber

ber Septimus ut necdum canonizatus est, ac idcirco necdum Corpori Juris Pontificij ascriptus: ita consequenter nullam, saltem nullam sub ratione Juris canonici, *authoritatem ullibi in mundo habet, ne quidem intra Papæ ipsius territoria illa quæ præter ac prope* Romam *in ipsa Italia sunt. Cætera quoq; seu minoris seu majoris momenti errata, similiter prætereo.*

Alterius enim generis duo illa sunt, quæ adhuc supersunt in isto opere vel præcipuè quidem observanda. Unum est, ut evincendæ contra Romano-Catholicam *ipsam, universè & propriè sumptam, gravissimæ accusationis non solùm difficultate sed impossibilitate visa, Reverendissimus Author, ne caperetur in sermone, succumbens tandem injustissimi propositi fato, cautionem eam vel Frontispicio quidem sive Titulari paginæ operis per parenthesim inserverit, porroq; novies aut decies postea diversis paginis atq; parenthesibus iteraverit, quæ apud intelligentes eversio plena totius ejusdem Libri est, quoad intentum principale, inquam. Certè ostendit vel Authorem ipsum penitus accusationi suæ diffisum, quà Romano-Catholicam seu Romanam Ecclesiam, universè sumptam, petit. Enimverò, quidnam potius aut præterea significet, adeò cautè, sedulò, frequenter, diligenter tot parenthesibus, tot paginis à prima ad ultimam usq; Libri, addidisse reservationem hanc,* quando, ubi, si realiter credita & practicata?

cata? *non video. Nec enim vir tam multæ lectionis igrorare poterat, non solùm* principia *sive dogmata illa vesana, quæ non immeritò quidem persequitur, nusquam, à nullis profectò nisi à paucis admodum, comparatè sumptis, extra ditiones temporales Papæ, vel defendi, vel tolerari; verumetiam in alijs Nationibus ejusdem Ecclesiasticæ communionis, adeòq; & ejusdem omninò Christianæ seu Romano-Catholicæ Fidei, occasione data condemnari, & proscribi palam. Tantum abest, ut aut credantur, aut practicentur à* Romano-Catholica, *propriè,* i. e. *universè sumpta.*

Quæ si, quemadmodum veri amatorem deceret, Libro suo isto apertè, clarè, distinctè, Reverendissimus Author Lectores monuisset: atq; ita Dei ipsius monitioni pariter ac promissioni huic in Propheta, „ Si prætiosum à vili separaveris, quasi os meum eris, *attendisset: nescio quem haberet expostulatorem. Neq; enim aut è Siculis, aut è Venetis, aut è Gallis, aut è Belgis, Hispanis, Germanis, aut ex Hibernis ipsis Anglisue illis, de quibus ante, haberet quemquam. Ijdem omnes, quantumcumq; dissitarum Gentium* Romano-Catholici, *non minus quàm ipse dogmata illa, quantumvis* Romanæ Aulæ *& ejusdem assectarum sint, pro nefarijs, damnatis, impijs aversantur. Amplecten-*

Hier. 55. 19.

plectentium verò easdem falsitates, ecquis revera nisi inverecundè, & nullo jure, & sibi quoq; eodem tempore contradicens expostularet? Quod Valesium *attinet, istud apertè profitetur, haud se videre, cur Catholico homini, Catholicorum in hac parte causam defendenti, non liceat nunc, illiusmodi falsitatis seu magistros, seu discipulos & sequaces, defensione sua excludere: quemadmodum* Justino *Martyri olim* (Apologia secunda pro Christianis) *tantundem licuit, quoad impios illos* qui appellabantur quidem communi nomine Christiani, *erant autem* Marcionis, Valentini, Basilidis, *atq;* Saturnini *sectatores. Nam isti nostrorum temporum corruptores, etsi non eadem cum antiquis illis hæreticis, alia tamen cum Verbo Dei scripto & Sanctorum Patrum traditioni repugnantia, tum blasphema omnino & impia & stulta docent; ac ita sanè pertinaciter, ut sectam quandam longè odiosissimam, longèq; periculosissimam in Ecclesia ipsa* Romano-Catholica *faciant. Quare si Reverendissimus Author, non tempori malo inserviens, in istosce noxios duntaxat criminationem suam intendisset: si non ex æquo innoxios quoq; in eadem damnatione involvisset: si notiones Romanæ* particularis *&* *Romanæ* universalis, *seu* Romano-Catholicæ, *non confudisset: si quæ in una quidem,* id est, Romana particulari, *aut credita aut practicata sunt, illa inquam*

 Papismi

Papiſmi ejus principia, *cæteris omnibus Eccleſijs quæ cum eadem particulari (non in principijs iſtis, ſed) in divina fide, ſacramentis, ritibus, alijſq; licitis & honeſtis communicant, non imputaſſet: ſi pro parte ferè minima totum ingens, aut pro numero, centenario forte minore myriades, nec myriades modò, ſed milliones omnis tam ævi quam generis hominum non ſuppoſuiſſet, traduxiſſet, expoſuiſſet equidem vel humani ipſius generis odio, idq; etiam abſq; ulla prorſus cauſa quæ juſta eſſet: deniq;, ſi contra potius, uno verbo,* pretioſum à vili ſeparaviſſet; *quemadmodum ſanè æquum erat, præſertim verò in Eccleſia tam longè latèq; diffuſa: adeò* Valeſium *non haberet expoſtulantem, ut, quoad* principia iſta Papiſmi ejus, *vel Eccleſiam ipſam* Romano-Catholicam *(certè pro famoſiori ſignificato acceptam) in omnibus planè aſſentientem haberet.*

Alterum porrò, ceu obſervatione tua præcipua quod digniſſimam recr, eſt inſignis ejuſdem Operis multò quidem inſigniſſima coronis. Poſtquam enim Reverendiſſimus Author centum triginta quinq; paginis, nullum non moviſſet lapidem, quo Lectori perſuaderet, principia *ſeu* poſitiones *illas* Papiſmi ſui, *non privatorum neq; paucorum hominum particularium, ſed ipſius* Romano-Catholicæ *doctrinas eſſe: demum, pagina* 136. *quæ ultima Libri eſt, colophonem hunc extremis lineis addit.* Ut

concludam

concludam *(inquit)* ſi Sacerdos iſte, ſive Papiſta nobilis, cujus tu mentionem facis, qui tam confidenter negat Eccleſiam Romanam ejuſcemodi poſitiones approbare, qualium eam inſimulavi, poſſit oſtendere, vel quod ſubleſta fide Authores citaverim, quæq; citata ſunt in ijſdem locis non reperiri: vel quod eorum ſenſa non intellexerim, aut malè reddiderim: vel (ſi neutrum poſſit) quòd Eccleſia Romana ſive Acto ſive Declaratione quapiam publica, eaſdem poſitiones aut tamquam ſuas non agnoverit, aut tamquam erroneas, & (quales revera ſunt) impias condemnaverit: ego per præſentes ei promitto me futurum (quod tamen ſpero numquam fore) unum ex peſſimo genere Chriſtianorum Mundi, Romano-Catholicum ſcilicet. *Ubi, ut imprimis comparationem ejus eximiam non morer; neq; ab eo quæram, Inter peſſimas Religiones mundi Chriſtianum nomen aſſumentes quoto impietatis, quoto malitiæ gradu cenſet vel* Arianiſmum, *vel* Neſtorianiſmum, *vel* Macedonianiſmum, Sabellianiſmum, Photinianiſmumve: *aut* Socini *Itali, aut vel* Trepidantium *noſtrorum blaſphemias? Anve omnibus iſtis cum Salvatoris Chriſti divinitatem, tum tri-unius Dei myſterium irridentibus, revera credit* Romano-Catholicam *religionem poſthabendam? Ut præterea neq; morer,*

ipsum, hic similiter, ad extremam usq; lineam & dictionem, Lectoribus suis ambiguitate istarum vocum complexarum, Romanam Ecclesiam, & Romano-Catholicam Religionem, *pro virili sua imponere. Ut hæc non morer, inquam: illud duntaxat in præsens annotavero, Quàm equidem vel in offerendis istisce ipsis conditionibus, etsi adeò in speciem æquis, ostendit se, quam ab initio Operis induit Lectoris ritè & penitus instruendi incuriam, ad ultimum usq; persequi & tenere. Quámq; adeò cautè conditionem sive disjunctionem ejuscemodi ullam quæ ad rem esset, exempli gratia istam,* Vel si queat quis ostendere intentum Operis non ritè è citatis Locis evictum; seu inde non conclusum evidenter, aut saltem probabiliter, Ecclesiam Romanam, etiam pro famosiori significato acceptam, positiones illas tamquam suas agnoscere: *quàm cautè, inquam, quàm ex industria, quàm prudenter certè, solam istam aut similem disjunctivam, quæ ad rem esset, omiserit inter alias suas offerre.* Nimirum, *perspicacissimi ingenij Scriptor optimè animadverterat, è sola disjunctione sive conditione hac oblata sequuturum, ut necesse ipsi foret, vel promissioni suæ nequaquam stare; vel profectò, Religionem eam amplecti, quam, inter omnes Christianas mundi, pessimam esse, ipse etiamnum declararat. Sed hæc pro merito pluribus animadvertere,*

vertere, alterius loci, otij, atq; temporis, ut alterius etiam linguæ, fortaſſis erit. Interim habes Lector, quod inſtitutum meum in præſentia ſpectat. Habes ad quæſtiones tuas Valeſij *reſponſa: quæve ipſi motiva fuerint ad* Opuſculi *hujus editionem, vel nunc temporis inquam, & in Anglia ipſa quidem ut fieret, procurandam. Inter quæ revera neſcio, an non primum (ſcio quod non poſtremum) locum habuerit illud ipſum* Reverendiſſimi Lincolnienſis, *quod partim jam deſcripſi, elaboratum opus.*

Admonendus proximè es, quæ Libellum hunc ſive Opuſculum componunt, Epiſtolas ipſius Valeſij *tres, una cum breviculo uno ad primam reſponſo (& priores quidem duas ad* Reverendiſſimum Gulielmum Herinx Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci Commiſſarium Generalem Belgicum & Iprenſem Electum; *poſtremam verò ad* Illuſtriſſimum ac Reverendiſſimum D. D. Sebaſtianum Antonium, Comitem Tanarium, Abbatem Sanctæ Mariæ, Protonotarium Apoſtolicum, de numero participantium, ac Internuncium Apoſtolicum in partibus Belgij, *datam) etſi in Opere ejus fuſiori Apologetico, ſi quando iſtuc per Dei gratiam prodibit, non parvam modo ſed extremam quoq; partem occupaturæ ſint: hic tamen eaſdem ſolas idcirco dari cùm quod ad manum ita paratæ eſſent, ut ne reviſione qui-*

dem haberent opus; tum quod vel solæ profectò absq; partium Reliquarum, aut cujuscumque earum ope, affatim sufficere possint Viro illi Reverendissimo (de quo superius) Ignatio Broyer, *sive informando summarie, sive etiam plenius instruendo, qua necesse est, in ijs quæ* Valesij *excommunicationis causam attinent.*

Tertio loco velim animadvertas, ut, quo nihil ad intellectum eorum seu de quibus præcipuè tractatur, seu ad quæ nonnumquam refertur, seu etiam quæ aliunde (velut ex Declarationibus nuperis Gallicanis) momentum aliquod Valesianæ causæ *addunt, desiderari queat: post Epistolam Tertiam, adjecta est Instrumentorum plurium Appendix. Quorum illud sanè oportebat primum esse, uti est, quod totius controversiæ, totius litis, commotiq; adeo vehementer, adeò inexorabiliter in* Valesium *Romanæ Aulæ Ministrorum furoris, ab anno Domini* 1661. *& vera & unica quidem causa fuit:* Remonstratio *nempe illa, quam eodem anno & ex parte, & sub nomine totius* Romano-Catholici Hiberniæ Cleri utriusq; Secularis atq; Regularis, *Majestati Regiæ* Valesius, *tunc eorum Procurator, qua par erat sincera fide præsentaverat. Secundum est quod* Vallesolitani *Patres, in Comitijs suis Generalibus ex universo Orbe congregatis, anno* 1670. *decreverunt, ediderunta; typis, ac porrò etiam dispersêrunt per*

Euro-

Europam, Decretum illud iniquissimum, cui titulum voluerunt esse, Decretum Capituli Generalis Ordinis Fratrum Minorum Seraphici Patris Francisci, celebrati Vallisoleti in Festo Pentecostes, die 24. Maij, 1670. in causa Fratris Petri Valesij & suorum Sequacium. *Tertium faciunt Sex propositiones* Parisienses *anni* 1663. *cum* Ludovici *Regis Christianissimi* XIV. *declaratione præfixa. Quartum verò similiter facit nuperrima Quatuor vel Quinq; articulis comprehensa* Cleri Gallicani de Ecclesiastica potestate Declaratio, *anni* 1682. *cum annexo itidem præfati Regis Edicto. Quintum est, quod* Jacobi *Regis Lege an. lata præstari debet in* Anglia *&* *Hibernia, non* Supremitatis *quidem, sed* Allegiantiæ, *id est fidelitatis in temporalibus, juramentum: ipsumq; uti jamdudum* 1609. *ex* Anglicana *lingua, in Libro cui titulus est, Triplici nodo triplex cuneus, sive* Apologia pro Juramento Fidelitatis, *in latinam fidelissime translatum erat. Sextum, quodq; eodem spectat, nuperrima Quæstio est* Parisijs *circa prædictum ipsum* Allegiantiæ *sive Fidelitatis juramentum, ex parte Catholicorum Angliæ Doctoribus* Sorbonicis *proposita, & ejusdem Quæstionis Resolutio per eosdem Doctores facta, ac propriorum quidem nominum subscriptionibus confirmata, diebus nona & decima sexta Augusti, an. Dom.* 1680. *Deniq; ultimum. In-*

 stru-

strumentum facit Resolutio celeberrima doctrinalis ea quam hoc ipso anno M.DC.LXXXIII. *die Maij* 18. Sorbonici *dederunt super propositione quadam ex Decreto nupero & famoso Primatis* Hungarici *extracta.*

Quorum quidem Instrumentorum, tertium & quartum specialiter eo fine prioribus hic annexui, ut videant æquissimi Judices mei, seu Romani, seu alij quicumque subordinati, quàm rectè, sanctè, Christiane, quàm absque vel respectu personarum, vel studio partium, vel timore hominum, sed solius Catholicæ Religionis vindicandæ zelo ducti, Hibernos Remonstrantes *tam severè, totque annos tam continenter, eoque solummodo* Remonstrantiæ *titulo, persequuti sunt;* Valesium verò, *inter ipsos, maximè & acerrimè quidem, vel diris etiam omnibus caput ejus devovendo, nomenque adeò ejus velut execrati & excommunicati Ecclesiarum affigendo valvis: cum tamen eo ipso tempore, quum deinceps ad hanc usque diem atque horam Censores ijdem integerrimi & cum Authoribus prædictarum sex propositionum, & cum Declaratoribus subsequentium quinque articulorum, atque adeò & cum Ecclesijs, Academijs, Curijs, Parliamentis, populo, Clero, Rege ipso Galliarum* Ludovico XIV. *non tantùm in humanis, verumetiam in divinis quibuslibet communionem habeant. Ecquis autem non discernit, quanto* Remonstrationem illam Hibernicam *propositiones*

positiones ac Declarationes istæ Gallicanæ *superant? Quanto, nimirum quoad ea quæ Romanorum auribus, quæ Pontificiæ Aulæ imprimis equidem ingratissima pariter atq; odiosissima, immò nonnulla eorum & terribilia & horribilia semper erunt? Quanto, Pontificis Maximi & infallibilitatem in definiendo explodi, & independentiam in gubernando, & neq; potestatem ipsius ullam esse* vel ad deponendum *quidem* Episcopum *contra Ecclesiæ* Gallicanæ *canones, palam & aperte asseri? Quanto, valere atq; immota semper consistere Oecumenicæ Synodi* Constantiensis *decreta de authoritate Conciliorum Generalium, quæ sessione quarta & quinta continentur? Quanto, nec probari à* Gallicana Ecclesia *qui eorum Decretorum, quasi dubiæ sint authoritatis ac minus approbata robur infringant, aut ad solum Schismatis tempus Concilij dicta detorqueant? Quanto, Apostolicæ potestatis usum moderandum per canones spiritu Dei conditos & totius mundi reverentia conservatos? Quanto demum, Valere etiam regulas, mores, & Instituta à Regno & Ecclesia Gallicana recepta, Patrumq; terminos manere inconcussos, &c? Tanto certè necesse est hæc omnia & singula* Gallicani Regni *Scholarum, Tribunalium, Ecclesiarum* Decreta, *Romanæ Aulæ graviora esse quàm ulla omnino* Hibernicæ *illius* Remonstrantiæ *contenta: quanto Ecclesiasticarum rerum, sive Spiritu-*

alium

alium, quæ talia pure sunt, administratio Pontifici Romano vel maximam partem adempta, vel maximopere diminuta, quàm Temporalium Jurium quorumcumq; in coronas Regias prætensorum sive abnegatio sive abjuratio quævis, Papatum ipsum multo sanè & intimius pungit, & periculosius concutit. Et tamen ob ista sola, per Judices illos æquissimos ac sanctissimos, Valesius *homo* Hibernus *à fidelium Communione pellitur: quamquam ita nemo* Gallus, *neq; ob ista, neq; ob illa quidem, neque verò ob utraq; simul. Quid, quòd totos jam viginti annos integræ, salvæ, intactæ adhuc à* Romanis *manent, propositiones illæ sex, quas vocant* Parisienses? *Quod ne censura quapiam hactenus, ne vel minima (inquam) notatæ sunt, ne (quod audiam) vel in ipso quidem Supremo Inquisitionis Tribunali* Romæ? *Quid, quòd neq; Sanctissimus D.* Innocentius XI. *ipse, qui tam incomparabili zelo, tam irrefragabili constantia Ecclesiæ Universalis jura impræsentiarum tuetur, etsi, ut Pontificem Maximum decuit, cum Ecclesiæ Gallicanæ Patribus nuper in* Regalium *Causa non minùs Apostolicè quàm gravissimè expostularit: attamen contra præfatam eorum* de potestate Ecclesiastica declarationem *ne verbum unum? Quidq; adhuc, quòd in Doctores illos ipsos* Parisiorum *Scholæ Theologos, quinquaginta novem, qui etiam nuperrimè, hoc est anno 1680. Juramentum*

mentum Anglicanum, sive Jacobinum, *&* Allegiantiæ *quod vocant, illud ipsum videlicet olim à* Paulo V. *reprobatum, approbarunt, Sanctissimus idem Dominus ac Pontifex Noster* Innocentius *neque succenseat, neque moveatur quidem. Tantùm abest ab eorum spiritu qui non tantum ad instar illorum in Evangelio,* ignis de cælo ut descendat, consumatque *approbatores istos, sollicitant in urbe; verumetiam & in Anglia, & eodem tempore (tempore, si quod umquam fuit, importunissimo) Catechismos, & ejuscemodi inquam Catechismos edunt, distribuunt, publicant, quibus reapse nihil spectatur, imò nihil docetur, nihil continetur, quàm (si Deo placet) ejusdem Juramenti condemnationem vel partem quidem facere ipsius etiam Religionis divinæ.*

Quarto, id quoque animadvertas precor, ut, in epistola mea prima ad Reverendissimum Herinxium, *quæ dicuntur pagina* 13. *de* Occamo, *illo scilicet cum famosissimo.* Nominalium *Principe, tum religiosissimo Instituti nostri professore, haud eò à me intenta esse, ut in controversia quæ aut* Nitelæ Franciscanæ *aut* Annalibus Waddingi *est cum* Bzovio *circa viri illius celeberrimi statum in articulo mortis, seu an vel tunc, vel ante aliquando post* Ludovici *Imperatoris* Bavari *decessum, ab Excommunicatione Pontificia solutus fuerit, nec ne? vellem affirmatè quidquam*

quam statuere. Istic loci, & in ea parte, Annales BZOVIJ *sequutus sum; quod Authores alij quos consulerem, ad manum non essent. Cæterùm, quod propositum ipsum isti-us loci attinet, haud profectò necesse erat controverso quopiam exemplo uti. Nam, ut præteream alia, quæ praxis nota est tot millium Catholicorum pietate summa, spe firma, charitate divina, in multis* Europæ *partibus & viventium & morientium absq; scrupulo excommunicationum* Bullæ Cœnæ *(quibus tamen, secundum doctrinam Romanæ Curiæ devotorum, subjacent) rem istam extra omnem controversiam ponit; certè apud timentes Deum & sapientes quoslibet.Neq; enim Instantiæ hujus perquam notissimæ aut robur quisquam fregerit, aut ulla parte elevarit vim, vel dicendo quidem, aliam esse rationem censuræ ejus qua nominatim quis per sententiam criminis declaratoriam, sive (ut loquuntur)* denuntiationem *ad Ecclesiæ valvas affixam, à Judice percellitur: aliam ejus quæ necdum* ab homine *sive Judice declarata est; tametsi lege, aut præcepto, sive generali sive speciali, fulminatam esse constet. Differentia ista, quod excommunicatos ipsos spectat, solummodò externum Ecclesiæ forum respicit, non verò internum animæ, nec poli aut Dei tribunal ullo modo. Hic perinde est Censuram ex sententia* hominis *denuntiatam, nec ne fuisse, modò revera contractam, aut*

modò inquam vel lege vel præcepto, claveq; non errante, inflictam liqueat. Quare, ſi in particulari illa Gulielmi Occami *inſtantia erratum à me eſt, ſequendo* Bzovium: *hac alia multo generaliſſima, utpote quæ millenas particulares abſq; dubio complectitur, pro errore eo, quoad propoſitum loci, abundè compenſatum vides. Quamquam interea, etſi (iterum inquam) in illa ipſa à* Bzovio *erratum eſt, neſcio cur non iſtud quoq; adjicere liceat: nimirum, Ex ſubmiſſione hominis moribundi, hominiſq; adeò non amplius ejuſdem ſani, vegeti, vividi, firmi, conſtantis, valentiſve, ſed omnino alterius, & ægri & infirmi, & imbecillis, ac deſtituti omnibus, maximam ſaltem partem, cum corporis tum animi viribus; eademq; porrò, ubi etiam circumſtantiæ omnes ipſius cauſæ prorſus mutatæ erant, (quippe,* Ludovico *illo* Bavaro *jampridem vita functo) vel extorta vel utcumq; obtenta, non rectè colligi viri illius longè doctiſſimi, & pijſſimi de re integra judicium. Utut res iſta ſit, illud incidenter monuero, Neq; ex* Waddingo, *neq; ex* Dermitio *illo* Thaddæi, *qui præfatæ* Nitelæ *Author eſt, nec Trithemio quidem, nec* Bzovio *ipſo, quemadmodum neq; ex ipſa vel Submiſſionis vel Abſolutionis præſcriptæ forma, quam* Waddingus *refert, apparere cauſam excommunicationis* Occami *fuiſſe doctrinam ejus ſive de independentia Regum* in temporalibus *à Pontifice,*

fice,

fice, sive de præeminentia authoritateq; Concilij in spiritualibus *supra Pontificem, sive etiam vel de jure quidem appellandi à Papa ad Concilium Oecumenicum.* Joanni XXII. *qui excommunicarat eum, aliæ causæ Censurarum longè speciosiores erant. Nempe, quòd contra triginta duos errores ejusdem* Joannis, *Librum edidisset. Quòd, in Romanæ Ecclesiæ Schismate* Petro de Corbario *(in Idolum scilicet Pontificium, à* Ludovico *Imperatore, erecto) adhæsisset. Quodq; duabus etiam* Extravagantibus *illis* de paupertate Christi & Apostolorum *editis, quas modò in Corpore Juris videre licet* *, *repugnavisset.*

Quinto similiter exoratum te cupio, ut quæ dicuntur epistola tertia (pag. 244. *non modò in* Alexandrum VII. *sed in* Gregorium *quoque* VII. *si te offendunt, advertas tamen paululum ad rationes meas.* Alexander VII. *ævi nostri Pontifex, Bullam dedit* Romæ 27. Aug. *an.* 1655. *ad* Rapotensem, Leghliniensem, Clonfertensem, *&* Corcagiensem, *Episcopos Hibernos* Rinuccinianarum *partium. Qua profecto Bulla, ut ijsdem quatuor, atq; in solidum singulis velut specialibus Delegatis, authoritatem suam Apostolicam*

* Extravag. Ad conditorem Canonum. Et Extravag. Cum inter nonnullos.

Habentur inter Extravagantes *Joannis* XXII. *de verb. significatione.* cap. iii. & iv.

stolicam impertivit ad absolvendum in forma Ecclesiæ consueta *cæteros contrariarum partium Hibernos omnes tam Laicos quàm Ecclesiasticos à Censuris* Rinuccini: *ita nihil aut* Supremo *olim* Hiberniæ Concilio, *aut* Comitijs generalibus, *aut Populo* Fæderatorum *universo, quocunque & quantocunque numero erant trium istiusce Regni Provinciarum,* Lageniæ, Momoniæ, Conaciæ *(præter quartæ ipsius,* i. e. Ultoniæ *magnam partem) incolæ, qui in Appellatione à præfatis censuris ad* Innocentium X. *facta comprehendebantur, nihil inquam ipsis omnibus quod injuriosius esset neque Sedes Apostolica, neque Pontifex ejus Maximus poterat vel dedisse vel impertivisse unquam.*

Primò, quoniam ex falsissima suggestione, atque ad instantiam unius partis tantùm, nemine pro altera, i. e. *Appellantium parte, aut præsente aut vocato, in eadem Bulla supponit* Alexander, *idque velut unicum fundamentum emanationis sive concessionis ejus factæ, nec supponit modò sed innuit ac significat, & expressis quidem clarisque verbis istis,* Cum, sicut accepimus, felicis recordationis Innocentius, *&c. planè significat, adeoque, & quadantenus declarat,* Innocentium X. *sententiam in præfatæ Appellationis causa tulisse contra Appellantes: Vel, quod tantundem est, Appellationem ipsam* rejecisse tanquam frivolam. *Quod tamen contra profectò erat.*

Neque

Neq; enim Sanctissimus ille Pontifex Innocentius *causam istam pro alterutra parte determinavit: nimirum Gubernio ac statu* Hiberniæ *per* Pacem *anni* 1648. *quin etiam & per* Cromwelli *arma prorsus mutato, ut paulo postquam* Romam *appulerat* R. A. P. Joan. Roe *Carmelitarum Discalceatorum in Hibernia Provincialis & Supremi fæderatorum Concilij ad eundem Sanctissimum D.* Innocentium *in eadem Appellationis causa Procurator: ita sanè priusquam Nuncius ipse* Rinuccini *in reditu eò vel prope quidem accesserat. Immò certè adeò procul fuit idem Sanctissimus à determinatione ejuscemodi contra Appellantes, ut multo tempore præfatum Nuncium* Rinuccini, *quamquam variorum Principum literis favorabilibus recommendatum, noluerit ad præsentiam suam admittere: & cum admisisset tandem, non alijs Verbis eum receperit quàm his paucissimis & gravissimis,* temerariè te gessisti. *Atq; ita ad Episcopatum suum amandatus est extemplo* Rinuccinus: *ubi paulo post diem suum extremum obijt. Ita vero se res istas habuisse, mihi ipsi in urbe* Limiricensi *reversus* Roma *prædictus Procurator, anno circiter* 1651. *in fide viri boni retulit. Adde, quod si aliter evenissent, aut si ejuscemodi sententiam* Innocentius *ullo tempore protulisset, Adversarij Appellantium utiq; exemplum ejus aliquod vel simul cum sua Bulla* Alexandri *subreptitia,*

ticia, vel ſaltem aliquando poſtea jam dudum edidiſſent.

Secundò, quoniam injuriæ iſti graviſſimæ, hanc etiam porrò in eadem Bulla adjicit Alexander, *ut* in forma Eccleſiæ conſueta, *&c. adeoq; non conditionatè, non ad cautelam inquam, ſed abſolutè, ſed velut certo certius anathemate vincti, porrò autem & jacentes proni, & nudatis ſcapulis, flagellatiq; virgis, præſtito itidem ante omnia juramento de parendo mandatis ulterioribus Eccleſiæ Appellantes illi miſeri, nec unà quidem omnes, ſed ſeorſim ſinguli abſolverentur. Atq; ita quidem æquiſſimè ſe geſſit* Alexander VII. *an.* 1656. *erga afflictiſſimam* Hibernorum *gentem. Idq; non alia quapiam cauſa, quàm quòd anno* 1648. *ſcilicet dum adhuc fœderati erant, pacta ſolemni fide & conventis æquis liberiſq; cum Barone* Inchiquinio, *tam alterius* Communionis *viro, armorum Interſtitia, non ad mandatum Nuncij Apoſtolici præfati, non intra decendium quidem proximum, non contra (licet) ipſarum Gentium jura temeraviſſent, rupiſſent, ac violaviſſent quidem penitùs ex omni parte. Seu (quod eodem redit) quòd iſtam viam inijſſent cum ad ſalvandum ſe ab hoſtibus, quibus unà junctis non erant pares; tum ad valedicendum rebellioni, redeundumq; adeò ad obedientiam priſtinam atq; fidelitatem quam debebant Regi, quamq; ex divinis humaniſq; le-*

gibus oportebat eos Majestati suæ præstare.

Præterea idem Alexander *an.* 1662. *in Hibernos* Remonstrantes *pari injustitia decrevit. Quippe qui eodem anno, si fides Internuntio Bruxellensi* Hieronimo de Vecchijs *præstanda est, non tantùm reprobavit ipsorum fidelitatis professionem,* Carolo II. *Regi suo clementissimo, ea formula quæ* Remonstrantia Hibernorum *vulgò dicitur factam; sed expressis verbis, mandatisque ad eundem Internuncium suum in partibus* Belgij *residentem, declaravit eandem Formulam* ad instar pullulantis Hydræ, continere propositiones convenientes cum alijs à Sede Apostolica olim reprobatis, signanter à felicis memoriæ Paulo V. per Constitutionem in forma Brevis; & nuper an. 1648. in Congregatione specialiter commissa ab Innocentio X. *adeoque & persecutioni isti, quæ ab illo tempore in ejusdem Formulæ subscriptores Theologos ad præsentem usque diem grassata est, initium dedit. Quamquam neque hic profectò alia subesset quæ moveret eum causa, quàm quòd ijdem* Remonstrantes *obedientiam atque fidem Regi suo Optimo* in rebus tantum temporalibus, *non obstante quavis Pontificis Maximi vel prætensa potestate*

Vide *Caroni* Remonstrantiam Hibernorum Part 1. pag. 6. & *Valesij* Histor. Remonstr. Par. 1. pag. 16. ubi epistolam hanc ad longum habes.

potestate, vel censura, promisissent sese observaturos. Cæterùm, *ac tametsi hujus loci non sit, incidenter tamen animadvertes, quòd quemadmodum vel secundum ipsa Jura Pontificia* *, *anterior illa* Alexandri *Bulla nulli Appellantium præjudicio esse debeat, ne in alterutro foro quidem: ita ob multiplices irrefragabilesque rationes alias (quas ad longum videre licet cùm in doctissimo* Opere *Latino R. admodùm* P. Caroni *contra censuram* Lovaniensium *edito, tum in meo ipsius Anglicano* † *contra quatuor præcipua ejusdem Censuræ fundamenta) neque posterior ista ejusdem Pontificis sententia ulli* Remonstrantium *apud sapientes viros potest esse.*

* Cap. super literis. de Rescriptis.

† *Historia Remonstrantiæ* intitulatur.

De Gregorio VII. *quæ eodem loco Epistolæ 3. (Pag. 344.) specialiter obversabantur menti meæ alia duo vel tria, sed multo quidem maxima & famosissima, hæc erant.*

Primum, quod primus Author fuerit idem Gregorius, *idque post mille annos æræ* Christianæ *priores, invecti in orbem exempli pessimi, adeoque & doctrinæ in eo fundatæ; scilicet virtute clavium cælestis Regni, cum excommunicandi civiliter (excommunicatione inquam non Evangelica, sed Canonica, sed*

 ana-

anathematizante atque exterminante) tum deponendi sententialiter, dejiciendique prorsus ab Imperio terreno & potestate quavis temporali Principes, Reges, & Imperatores ipsos maximos Christiani Orbis. Quòdque in isto novo, planèque obstupescendo, incæpto, ita inexorabiliter perseveraverit, ut non tantùm quatuor diversis & temporibus & Episcoporum quorundam (licet paucissimorum) Synodis in eum finem coactis, quatuor diversas excommunicationis majoris sententias, duasque etiam solemnis depositionis in Henricum III. *Imperatorem, Dominum suum ipsius in terra Supremum, & per omnia Christianum quidem & Catholicum, fulminaverit: sed per duodecim annos (nec enim plures erant Pontificatus ejus anni) bello, armis, exercitibus, effusione sanguinis, & ingenti hominum laniena ubique per* Germaniam, *per* Italiam, *in Urbe ipsa, Romani Imperij populos in perniciem mutuam ita incenderit, concitaverit, ut jam de Imperio penè actum videretur: armatis non modò subditis alijs in* Henricum illum, *sed etiam filijs proprijs: Et altero quidem Imperij ejus Thronum invadente, & sanguinolenta acie contra eundem Patrem suum decertante, ac profligante tandem ipsum unà cum universis Copijs; immò & comprehensum postea carceribus mancipante ad extremam afflictissimæ vitæ horam.*

Secun

Secundum, quod in ipſo quidem primo Pontificatus ejus anno, mox ubi electus erat, & priusquàm ſanè aut conſecrationem Epiſcopalem aut Imperatoriam confirmationem habuiſſet, ad omnes Principes, in terram Hiſpaniæ *proficiſci volentes, recuperatum eam ſcilicet ab Infidelibus Mauris, Judæis atq; Saracenis, Epiſtolam quandam generalem dederat, ex qua clariſſimè liquet, Pontificem hunc Sanctiſſimum apud ſe ſtatuiſſe potius authoritate Apoſtolica profectionem eam impedire, quàm ullo modo promovere, niſi primùm apud ſe* pactione æqua *Principes illi ſtatuerent ſuprema jura S.* Petri *temporalia, quæ ille in Regnum iſtud velut ab antiquo debita vendicabat, præſervare, atq; adeò Sedi Apoſtolicæ uti Supremæ ejus Dominæ in annos ſingulos tributum pendere. Unde conſectarium eſt, ni fallor, multo magis ei fuiſſe cordi pomæria æternæ urbis temporalia, ut Pontificatui ſubjecta, in longinquas etiam Nationes proferre, quàm ſpiritualibus, quàmve Infidelium converſioni aut ſaluti animarum intendere.* Quod *tamen ut Pontificem Maximum, & Sanctiſſimum decuerit, haud video ſanè. Attamen ne videar imponere quidquam* Gregorio, *præſertim in re momenti tanti: vide hic in margine*, ſi placet, ex* Baronio ipſo, *ad annum* Chriſti 1073. *Epiſtolam illam ipſam integram.*

 Tertium

* Baron. ad Annum Christi 1073. *Gregorius* in Romanum Pontificem electus, omnibus Principibus in terram *Hispaniæ* proficisci volentibus, salutem in Domino Jesu Christo. Non latere vos credimus, *Regnum Hispaniæ* ab antiquo proprij juris Sancti *Petri* fuisse, & adhuc (licet diu à Paganis sit occupatum) lege tamen justitiæ non evacuata, nulli mortalium sed soli Apostolicæ Sedi ex æquo pertinere. Quod enim authore Deo semel in proprietates Ecclesiarum justè pervenerit, manente eo abusu quidem sed ab earum jure occasione transeuntis temporis sine legitima concessione divelli non poterit. Itaque Comes *Evulus de Roccio*, cujus famam apud vos haud obscuram esse putamus, terram illam ad honorem S. *Petri* ingredi, & à Paganorum manibus eripere cupiens, hanc concessionem ab Apostolica Sede obtinuit, ut partem illam, unde Paganos suo studio, & adjuncto sibi aliorum auxilio, expellere posset, sub conditione inter nos facta pactionis, ex parte S. *Petri* possideret. Qua in re & labore quicunque vestrum sibi adhærere voluerit, omni charitatis affectu commonitus, erga honorem S. *Petri* talem animum gerat, ut ab eo & munitionis auxilia in periculis, & merita fidelitatis præmia securus accipiat.

Si autem aliquis ex vobis, seorsùm ab illo, proprijs copijs eandem terram aliqua in parte intrare paraverint; decet ut militiæ causam ex animi devotione quàm justissimam sibi proponant, jam nunc omni voto concipientes, & ex corde statuentes, ne capta terra, easdem, quas illi qui nunc Deum ignorantes eam occupant, injurias S. *Petro* faciant. Hoc enim neminem vestrum ignorare volumus: quoniam nisi æqua pactione persolvendi juris S. *Petri* in Regnum illud animadvertere statueritis; *potiùs vobis Apostolica authoritate, ne illuc tendatis, interdicendo, contra feremur, quàm Sancta & Universalis Mater Ecclesia idem á filijs suis, quod ab hostibus, patiendo, non jam proprietatis suæ, sed filiorum*

filiorum detrimento sauciatur. Quamobrem hunc dilectum filium *Hugonem* & Cardinalem S. Romanæ Ecclesiæ præsbiterum in partes illas misimus, in cujus ore nostra ad vos consilia & decreta pleniùs, apertiusque differenda ac vice nostra disponenda posuimus. Datum Romæ, 2. Kal. Maij, indict. undecima.

Tertium complexio erat dogmatum illorum ejus quindecim, quæ uno nominè Dictatus Papæ, *alio* Regulæ breviores Gregorij, *in Authoribus vocantur passim.* Baronius *illa habet ad longum; nempe ad Annum Christi* 1076. num. 31.

Et hæc tria quidem, ea sola sunt quæ de Gregorio VII. *ut priora duo tantùm ea similiter erant quæ de* Alexandro VII. *obversabantur menti meæ dum ea scribebam in Epistola mea tertia ad Illustrissimum* Sebastianum Antonium, *quæ causam huic animadversioni dederunt.*

Nolo enim id de me censeat ullus, quod revera non erat, quasi respexissem ibi vel ad Cardinalis Bennonis, *vel ad alterius cujuspiam Authoris Scripta, ceu in alijs rebus quibuslibet* Gregorium *perstringentia. Procul eram ab ejusmodi cogitatione. Nec sanè ad propositum meum fuit, alia quæpiam ejus errata sive doctrinæ, sive vitæ, aut vera aut falsa, istic loci recogitavisse.*

Præterea scivi eum à Successoribus Divorum Albo adscriptum, adeòq; & pro sancto

Romæ *coli. Neque id non cogitavi, ut ea tempora erant, potuisse* Gregorium *præ nimio divinæ domus zelo, ex ignorantia planè invincibili errores suos (licet maximos) per totam vitam erravisse. Pænitentiam quoq; ejus in extremis, legi. Deniq; in casu ejuscemodi vel ignorantiæ, vel pænitentiæ (quanto magis utriusq; contingentia?) ecquis ego eram ut infinitæ Dei misericordiæ modum ponerem? maximè cum (præter alia multa)* Cypriani *illius* Carthaginiensis *martyris gloriosissimi exemplum, immò cum Pauli ipsius Apostoli de semetipso testimonium præ oculis haberem.* Qui prius blasphemus fui, & persecutor, & contumeliosus: sed misericordiam Dei consequutus sum, quia ignorans feci in incredulitate, *inquit divinum illud electionis vas, ad* Timotheum *scribens.*

1 Tim. 1. 13.

Igitur non Gregorium VII. *ut prædestinationis divinæ gratia aut medijs quibuscunq; præordinatis, vel in vita præservatum, vel in morte saltim à malo liberatum; sed* Gregorij VII. *errores ut contra legem, & Prophetas, & Evangelium Christi, & præcepta Apostolorum ejus, ut contra totius postea per mille annos Ecclesiæ ipsius Catholicæ traditionem, quin & contra ipsum quoque naturæ lumen, ab ipso primum, & verbo & facto cum Orbi Christiano prædicatos, tum deinceps vel effusione quidem sanguinis Christianorum*

stianorum tam immani tam horrenda propagatos: immò nec eosdem omnes, sed ex ipsis illos tantùm, qui Coronas Regum ac temporalia mundi subjiciunt Ecclesiæ clavibus pro arbitrio Papæ disponenda, respiciebam illic ubi Gregorij VII. *imitationem* Innocentio XI. *ausus sum dissuadere. Ac id profectò & ipse loci scopus, & ipsa quidem verba mea ibi manifestè ostendunt.*

Quæ tametsi Lectorem ita monuisse, intento meo hic abundè satisfaciat: veruntamen quia operæ prætium arbitror de Gregorio illo, *eorundem errorum Authore primo, pluribus adhuc disserere, quippe cum ingens sit de ipso inter Authores hinc & illinc controversia, nec de alio quoquam Pontifice tanta: & quoniam adeò eandem controversiam pro merito, vel breviter quidem, tractare, præfationis opusculo accommodatæ modum excederet: idcirco quæstionem famosissimam, ab ipsa ejus origine per fatales gradus progressusq; omnes deductam, examinatam, ponderatam, vide in* Appendice altera *quæ Opusculum isthoc finit, quæq; tota de* Gregorio *eodem* VII. *est, nec aliud penè quidpiam habet. Id solummodò ijs quæ hactenus dicta sunt hìc adjicio, ut ob eosdem* Gregorij *hujus* VII. *errores illos solos qui Coronas Regum ac temporalia mundi tangunt, à nobis, jàm labente licet post ejus obitum sæculo septimo, abjuratos, atq; ex causa quidem urgentissima & fine optimò reprobatos,*

batos, quotquot ex Hiberniæ *Clero & Subscriptoribus* Remonſtrantiæ, *in eadem impiorum dogmatum, ſeu abjuratione, ſeu reprobatione perſeveramus, ab Romana Aula, Miniſtriſq; ejus, modò ultra viceſimum annum, & continuò quidem abſq; intermiſſione,* maledicimur, & benedicimus: perſequutionem patimur, & ſuſtinemus: blaſphemamur & obſecramus: tanquam purgamenta hujus mundi facti ſumus, omnium peripſema uſq; adhuc; *utiq; ſi veritatem nudam, ſi notoriam,* Paulino *ſtylo repreſentare licet.*

1 Cor. 4. 13.

Sexto, etiam hinc, advertas, quàm immeritò vir quidam Theologus, quamquam cæterà & doctiſſimus & acutiſſimus, & magni quoq; nominis, quin & mihi ipſi quidem amicus, lecta eadem Epiſtola mea tertia, quæ ad Internuncium præfatum eſt, ubi primùm gratias egit ob communicatam illam ſibi, mox tamen ſubjecerat, videri ſcriptam ab aliquo puro puto Hildebrandino. *Verum ſi non legiſſet eam perfunctoriè: aut ſi contra ſecundum utriuſq; Juris, &* Nicolai III. * *regulam, cap.* Exijt. de verborum ſignificatione, *in* Sexto, *principium cum medio, & finém cum ambobus, & quæq; duo inter ſe mutò*

* Verba *Nicolai* ſunt: Et utriuſque Juris argumenta nos doceant, ea quæ in medio ad finem atque principium, & ea quæ in fine ad utrumque vel eorum alterum ſæpe referri.

tuò contulisset: immò si vel sensum, vel textum ipsum, i.e. *literam ipsam nudam in varijs locis attentè consideravisset: ita me procul in ea fuisse ab* Hildebrandino *stilo, ut scripsisse eam potius* Henriciano, *citra dubium judicavisset. Certè in illa tum causæ meæ principali, doctrinæ scilicet* Remonstrationis *de independentia potestatis Regiæ à Pontificia, tum accessoriæ de nullitate excommunicationis, sive ob eandem doctrinam sive ob confictam contumaciam, in me latæ, firmiter & apertè quidem adhæreo. Quodque amplius est significo, neque in potestate vel ipsius equidem Pontificis Maximi & Beatissimi esse, quoslibet è Provincijs ubi ortæ sunt controversiæ, vel* Romam, *vel ad alia quæpiam loca ultramarina (seu alias extra-provincialia, longinqua, aut peregrina) judicandos evocare. Nimirum id vetantibus etiam vel Concilij ipsius* Nicæni Magni, & Primi *Canonibus illis * qui totius mundi reverentia consecrati sunt: quosque adeò imprimis à Romano Pontifice qui Custodis, Vindicisque Canonum titulo gloriatur, æquum est observari. Denique, si Beatissimo Patri non placebit alterutrum,* i.e. *Vel omnia quæ contra me ab initio pronunciata sunt rescindere,* vel

* Vide Concilij Affricani, illius ducentorum & septemdecim Episcoporum, inter quos S. *Augustinus* erat, epistol. Synodicam ad Cælestinum 1, Romanæ Sedis Episcopum.

principia, alibi toties declarata, verùmetiam contra istius-met Epistolæ suæ tertiæ, & scopum, & tenorem. Porrò si ista non sint, quid aliud sit in ipsa quod æquus rerum æstimator, non verborum auceps carpat, haud video. Scripturæ Sacræ allusionibus Metaphoricis, quo velint allegorico sensu congruo, saltem ubi res quæ tractantur, sacræ sunt, utuntur alij passim, absq; censura quapiam vel nota abusionis. Cur tantundem non liceat mihi? Omnes norunt, quòd ubi aut Regibus aut Pontificibus (qui etiam Dij in Scriptura appellantur) ubi inquam vel ipsis, vel hominibus quibuscunq; alijs applicantur quæ in sensu literali de solo Deo intelligenda veniunt, ibi similitudinem quandam & imitationem ejuscemodi, cujus creatura pro modulo suo capax est, ab Authore significari. Nec ullus hominum est qui non videat, ex æquo rem arduam fore, Deum vel in perfectione vel in unitate, atq; in potentia imitari. Et tamen Salvator ipse Dominus, tum ad perfectionem Dei Apostolos suos hortatus est, monendo sic: Estote ergo vos perfecti sicut Pater vester cælestis perfectus est: *tum pro unitate Dei inter eosdem cæterosq; etiam fideles omnes, ipsis à Patre impetranda, oravit non absimili verborum tenore:* Pater Sancte *(inquit)* serva eos in nomine

Mat. 5. 48.

Joan. XVII. vers. 11. & vers. 20.

nomine tuo, quos dedisti mihi: Ut sint unum sicut ego & tu sumus unum. *Et rursus:* Non pro eis autem rogo tantum, sed & pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me: ut omnes unum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, ut & ipsi in nobis unum sint. *Quæ loca Sacræ Paginæ cùm explicationem suam accommodam, sine ullo inconvenienti, habeant: quorsum hic alius, verbi gratia, ex* Jobo * *à me citatus locus, & Pontifici Maximo applicatus,* Si habes brachium sicut Deus, & si voce simili tonas? *explicationem similem,* i. e. *accommodam, non patiatur, immò non requirat jure? Et,* Spiraculi Vitæ, *&* viventis animæ, *&* cùm potestatis filios Abrahæ ex lapidibus istis suscitandi, *tum* lapidem quem reprobaverunt ædificantes, in caput anguli rursus constituendi, *allusionum tropicarum & figurativarum, cur non sit eadem ratio? utique istarum quoque similem omnino expositionem tam subjecta materia postularet, quàm alias multipliciter nota scribentis mens.*

* Job 40. 4.

Quod verò complexum illud Optimi Maximi *epithetum attinet, quo* Innocentium *postea* (pag. 349.) *compello; quamquam alterius etiam viri & docti pariter & pij, ac amici quoque, censuram id incurrerit: palàm tamen est, Principes apud* Papinianum *eo titulo insignitos; nempe, post* Caium Cæsarem,

ſarem, *qui primus ipſum aſſumpſerat. Immò, ſecundum* Calvinum *in* Lexico Juris, *non de Deo tantùm, ſed & de fundo, agro, domo, & alijs,* optimum maximum dicitur. *Adde, ex* Ulpiano, *quòd* optimum *intelligitur,* cujus bonitas principalem gradum bonitatis habet. *Quæ ipſiſſima cauſa mihi fuit præmittendi* ipſum Maximo, *compellandiq; utroq; ſimul* Innocentium *noſtrum* XI. *utpotè cujus etiam apud* Proteſtantes *ipſos fertur, cùm in bonitate, pietate, religione, tum in virtutibus cæteris quæ S.* Petri *Succeſſorem deceant, excellentia tanta eſſe, ut Prædeceſſores omnes quotquot à centum quinquaginta annis poſt* Adrianum VI. *fuere, longiſſimo intervallo ſuperet. Quare nec in hujus ipſius præcipui tituli applicatione imitatio quæpiam* Hildebrandina *eſt.*

Demum, quoad aliam quamlibet ſeu officij, ſeu non officij verborum formam, & multo magis quoad ſubſtantiam & ſignificationem congruam epiſtolæ illius ipſius meæ tertiæ, id fidenter dicam, adeò eam ex omni parte puram eſſe ab ejuſmodi hæreſeos Hildebrandinæ *fermento : ut ubi in ea vel maximè quidem videor authoritatem Pontificis Maximi exaltare, magnificare, ſuſpicere, ibi nihilominus poteſtatem atq; juriſdictionem ejus omnem intra divinorum Canonum cancellos, hoc eſt Conciliorum decreta, claudam. Fatebor enim ingennè quod res eſt. Jam ultra viginti*

quatuor

quatuor annos transiisse, quòd post multum otij, ac studij in quæstionibus istis examinandis impensi, fixa mihi sententia est, non divino jure, proprie & strictè sumpto, sed humano tantùm (i. e. partim Canone Ecclesiastico, partim subrepente consuetudine, partim admissione, conniventia, concordatis Regum, & seu ultronea, seu coacta submissione populorum, certè non considerantium sed ignorantium planè cui jugo & quàm contra Ecclesiæ ipsius jura se submitterent) licere Pontifici Maximo sive in Orbem Christianum sive in Ecclesiam universalem, vel in Ecclesiasticis quidem rebus aio, jurisdictionem eam exercere, aut quam Prædecessores post Nicolai *Primi tempora usurparunt, aut quam impræsentiarum sibi Romana* Curia *vendicat* *.

* Et tamen seriò ac attente legi tum Synodi *Constantiensis* in propositiones omnes *Wicleffi* pariter & *Hussi* censuras varias Sess. VII. & XV. tum *Parisiensis* Academiæ An 1617. & Coloniensis itidem An. subsequenti 1618. alias, in quattuor priores *Marci Antonij* de Repub. Ecclesiast. Libros: tum etiam *Fidelis Annosi Verementani* Synopsim, & *Zachariæ Boverij* Parænesim, & Hierarchiam *Leonardi Marij*, & *Laurentij Beyerlinck* Examen, immo & Volumen illud ingens *Nicolai Coeffeteau* ex Ord. Prædicatorum Episcopi *Massiliensis* Electi, cui titulum dedit *Monarchiæ*; scilicet in eosdem Archiepiscopi *Spalatensis* Libros: tum præterea, quæcumque de hoc argumento (*i. e.* authoritate ac jurisdictione Pontificis Romani) coacervarunt sive *Bellarminus* in Controversijs, sive *Baronius* in Annalibus, vel *Ferronius* quidem in Resp. ad Epist. Casaub nomine Seren. Reg. Mag. Britan. scriptam, vel etiam *Petrus de Marca* in sua Imperij & Sacerdotij Concordia: tum insuper eos præfatæ Facultatis Theologicæ Parisiensis 25. Articulos, adeoque inter ipsos & (vegelimum tertium in specie) An. 1512. die 10. Maij

Maij confusos, pauloque post non solum à Conventu Prælatorum Franciæ *Melodini*, ad *Sequanam* indicto, approbatos, verumetiam Edicto Regio *Francisci* I. & Senatus consulto Parisiensi auctoratos, ac inde quidem pro Lege Regni á cunctis Galliarum populis receptos observatosque ad hucusque tempora. (Ut *Richerius* habet in Historia Concil. Gen. Lib. 4. Parte Altera, Pag. 162.) Hæc inquam omnia & attentè legi, & qua potui applicatione indifferentiaque animi consideravi seriò. Nec tamen quidquam inter omnia (ne quidem illa, ex præfatis Authoribus vel maximè Illustrium Opera, quæ controversiam ipsam, de ista re totam, ex professo in utramque partem ventilant) deprehendi quod me, quodve revera, coram Deo, Theologum virum quemlibet, saltem Theologum neque præjudicio laborantem, neque in Historia Ecclesiastica hospitem, á sententia ista hic á me sive declarata sive agnita, aut dimovere aut avertere debeat, vel in minimo quidem. Profectò nisi si fortassis aut assumptiones falsæ, & Historiæ inversæ; aut Scripturæ Sacræ loca omninò contra vel Tridentini ipsius Concilij Regulam Sess. 4. (*De edit. & usu sacror. Lib.*) dogmaticè exposita; aut probabilitates levissimæ, & vanissimæ congruentiæ; aut evasiones meræ, & conclusiones illegitimæ, aut uno verbo parologismi & sophismata pura puta: vel (quod tantundem est) nisi ratiocinationes fallacissimæ, argumenta inquam neque Scriptura Sancta, neque Traditione ab initio perpetua, neque unanimi Sanctorum Patrum consensu, neque Concilij alicujus Oecumenici definitione, immò nec rationis ipsius naturalis lumine aut dictamine quopiam nixa, ejusmodi momenta sint quæ cordatos viros timentesque Deum & unà sapientes, in errorem cum imperiti utique & seducti vulgi rapiant, qui præ omnibus aliis cum Ecclesiæ tum Religioni longè periculosissimus est.

Nec proinde non multo me perfusum gaudio, ubi ab hinc septem annos, aut circiter, sapientissimi juxta ac pientissimi viri Joannis Launoij *Doctoris Parisiensis Theologi veterani Opus epistolare eruditissimum in octo partes distributum, ad manus meas pervenit. Illic nimirum quæ maximè avebam videre, tria quædam præcipua doctrinæ Capita, eodem referentia, vidi, legi, & relegi, adversus patronos* adulatricis Curiæ, *ex ipsa* Romanæ Ecclesiæ *traditione, seu Pontifi-*

cum

cum ejus testimonijs multò luculentissimis, defensa, asserta, probata, atque demonstrata planè. 1. (*a*) Indedeficientis judicij seu non errandi privilegio Romanam Sedem destitui. 2. (*b*) Romanum Pontificem Generali Concilio & sacris Canonibus subjectum esse. 3. (*c*) Jure, non authoritate, Canone, non imperio aut proprio motu, regendam esse Ecclesiam. *Veruntamen haud inficias eo, Epistolam meam ipsius præfatam, de qua in præsenti sermo est, ab ijsdem tribus capitibus, & omnibus quidem & singulis eorum, in specie abstraxisse. Sed unà quoq; affirmo, non tantùm ad ea descensum in specie, alienum prorsus à scopo ejus fuisse: sed quemadmodum axioma Logicorum est,* abstrahentium non esse mendacium, *sic in abstractione ista nihil apparere quod* Hildebrandinum *sit.*

Postremò, quem effectum habuerit eadem Epistola tertia, ne desiderares, sequentia itidem

(*a*) *Launoius* Part. I. ep. ad Raymundum Formentinum. et P. iii. ep. ad *Joannem Gerbasium.* & ep. priori pariter & posteriori ad *Christophorum Fauvæum.* ubi pag. 24. prioris & sequentibus, qui desiderat etiam Theologos, videre potest sexcentos.

(*b*) Idem P. I. ep. ad *Hieronimum Sambœvium.*

(*c*) Idem P. iii. ep. ad *Thomam Rullandum.*

Et in præfatis quidem Epistolis, respectivè adducit, pro prima assertione 14. pro secunda 35. pro tertia verò 60. Romanos ipsos Episcopos, inquam.

dem te monere volui. Ac imprimis quidem, ut, quem ipse ab initio ex illa speraveram fructum, reportaverim; nempe, satisfecisse amico. Quippe scias R. P. Thomam Haroldum, *qui Remonstrantiæ causa velut captivus ab Anno* 1634. *ad præsentem usq;* 1683. Bruxellis *detinetur, varias ad me Anno* 1676. *dedisse literas, quibus id rogabat, non deessem amplius causæ meæ silentio tam pertinaci: sed ad præfatum virum Illustrissimum de injuria mihi per iniquos Judices & sententiam multò iniquissimam facta scriberem: monens tamen causam* Remonstrantiæ, *silentio alto præterirem, nec de alia quapiam injuria in præsens quàm solius excommunicationis in me ipsum sine causa latæ, quererer. Multa interim de humanitate, justitia, æquitate Ministri hujus Apostolici suggerens; quin & illud quoq; inculcans, magnam, nec absq; fundamento, spem esse, hac via semel inita, sententiam eandem & consequentia omnia rescissum iri. Quanquam vero isthuc non potueram ipse mihi persuadere: non quòd ullatenus aut de Ministri hujus Apostolici bona mente, aut de Sanctissimi Domini* Innocentij XI. *ad ea tantùm quæ justissima & æquissima sunt propensione, dubitarem; sed de ijs solummodò, qui à Sanctitate sua Hibernicis rebus disponendis in Congregatione* de Propaganda fide *præfecti, omninò pendent à corruptissima & falsissima quorundam Præsulum Hibernorum relatione*

ne:

ne: amici Patris, atque afflictionum mearum socii, desiderio ne repugnarem penitus, scripsi tandem quam habes hic Epistolam, & subscripsi, & obseravi, atque ita quidem omnino clausam misi ad ipsum, Illustrissimo D. in manus tradendam. Cur autem ita clausam, & non potius apertam cum sigillo volante, ad amicum Patrem? id me movebat, ne si prælegisset quæ in ipsa de Remonstratione *scribo, non auderet eam Dominationi suæ Illustrissimæ tradere, sed remitteret denuo corrigendam. Utcunque, post receptam, postridie, aut circiter, placuit eidem Illustrissimo, eam secum apportanti, Patrem* Haroldum *in Monasterio Fratrum* Bruxellensi *tunc fertè ex podagra decumbentem invisere, & cum ipso de contentis ejus, præsertim verò de* Inhibitione Regia *mihi adeò dudum facta,* ne ad partes ultramarinas proficiscerer, *sermonem multum habere. Nam in ista re imprimis videbatur hærere, dubitabundi pariter atque admirabundi ad instar. Verum persuasus tandem de indubia veritate relationis, haud ægrè mox concessit, quod necesse erat sequi, iniquiùs in me processum pronunciatumque ex* contumaciæ *causa. Moxque etiam, & humanissimè quidem promisit, non modò epistolam illam ipsam meam quantocius ad Sanctissimum Dominum à se mittendam, sed & operam quoque suam pro me unà. Utrumque & veraciter & fideliter ipsum præ-*

stitisse,

stitisse, argumento sunt sequentia, quæ, literis 15. Julij, *An.* 1678. *ad me datis, idem R. vir* Haroldus *significaverat.* Hoc ipso mane Internuncius mihi retulit, cum tuas, tum suas ipsius quoq; literas in earundem prosequutionem, Romæ lectas beneq; discussas, magnopere satisfecisse Aulæ. Quod quidem supra expectationem meam accidit. Quippe verebar valde, quam in tuis memoriam *Gregorij* VII. facis, præjudicio reliquis omnibus quæ in ijsdem continentur, fore. Secus autem, ut videtur, res evenit. Nam Congregationi Eminentissimorum de propaganda fide qui à secreest, ad Internuncium scribit, nonnullos proponeret viros indifferentes, è quorum numero Sanctissimus Dominus unum aliquem causæ tuæ domi judicandæ statuat. Cæterùm quia Reverendissimus *Fernensis* à repatriando se excusat, ego tres alios tuo nomine proposui: nempe, ex *Hibernis* Reverendissimum ... *Forrestallum* Episcopum Kildariensem, ex Anglis verò nostri Instituti *Augustinum à Sancta Clara*, Secularis *autem* Cleri *Joannem Sergeantium.* Igitur quantocius rescribe, an quempiam alium superaddi velis. Etenim Illustrissimum Internuncium paratissimum video ad bene merendum de te in omnibus.

Verùm post tantæ spei initia, etsi assensionem meam in eosdem tres, nullo quopiam super-

peraddito, mox rescripseram; nihil tamen amplius de re ista, seu delegatione (in partibus, *ut loquuntur*) *facienda, intellexi, sed contrarium planè. Nimirum alijs litteris de* 7. Novembris, *An.* 1678. *idem Reverendus Pater* Haroldus *me admonuit, qualiter* præfatus ipse Illustrissimus post omnia tandem nuperrimè respondisset, Sacram Congregationem de propaganda fide mentem suam, quoad Delegatos in partibus, omnino mutavisse. Nec se amplius quod speraret in causa mea quicquam videre; nisi prius ipse in Belgio comparerem. *Et:* Multa esse quæ contra me allegantur; quamquam nihil in specie aperiret. Se tamen interim confiteri, petitionem meam (*nempe, vel Rescissionis omnium quæ ab initio contra me decreta fuerant, vel Judicij novi per Delegatos* in partibus *instituendi*) haud injustam esse. *Præterea istisce ipsis literis me admonuit*, qualiter ab hujus Illustrissimi Patre Confessario nuper, ut multoties quidem antè, accepisset, Valesium brevi in Belgio affuturum. *Atq; hæc sanè, & non alia quæpiam, ea sunt quæ Epistolæ illius meæ ad Internuncium, effecta erant. Et hic* Valesianæ causæ *impræsentiarum status est. Nec enim ab eo tempore quidquam vel hinc vel inde aut scriptum aut rescriptum, aut motum, oblatumvè alias quomodocunq;*

cunq; ne quidem ad hunc usq; diem, Novemb. *vigesimum nonum*, An. MDCLXXXIII. *quo hæc scribo.*

ERRATA OPERARUM,

Benigne Lector, ut corrigas, lege

IN Præfatione, Page 2. Line 6. *pereunt*, p. 5. l. 9. *altius*, p. 7. l. 22. *avidissime*, p. 9. l. 11. *memento*, p. 10. l. penult, *impia*, p. 11. l. 5. *Sicula*, p. 12. l. 2. *spectato fine*, l. 6. *huncce*, p. 13. l. 7. *Launoio*, p. 14. l. 26. *sermone*, p. 19. l. 1. *incurium*, p. 23. l. 8. *annexui*, p. 29. l. ult. *quavis*, p 31. l. 25. *Imperij*, p. 33. l. 36. *vobis.*

In Epistolis, p. 2. l. 10. *primum*, p. 5. l. 7. *gentium*, p. 8. l. 24. *cujuscumque: nisi*, p. 9. l. 7. *quibusque*, p. 11. l. 9. *declinandam*, p. 12. l. 19. *qua*, l. 25. *constitutum*, p. 17. l. 10. *alloquio*, p. 21. l. 24. *Paternitati*, l. ult. *ipsius*, p. 37. l. 14. *perstringere*, p. 109. l. 11. *propulsandam*, l. 25. *Valesij*, p. 111. l. 23. *contexebantur*, p. 115. l. 10. *sunt*, l. 29. *zelosissimi*, p. 143. l. 19. *errorem*, l. ult. *elapsa*, p. 161. l. 23. *nihilominus*, p. 165. l. 2. *tantundem*, & ibid. *pronuntiantes*, p. 170. l. 24. *etsi*, p. 174. *vocationem*. p. 183. l. ult. *ab*, p. 191. l. 11. *subiturum*, p. 198. l. 5. dele *ut*, p. 201. l. 29. lege *defunctæ*, p. 205. l. 16. *enervandam*, p. 206. l. 19. *Christiana*, p. 203. l. 17. *cognitæ*, p. 259. l. 13. *reverendi*, p. 231. l. 15 *Quæ*, p. 248. l. 5. *secundum*, p. 255. l. 4. *tuæ*, l. 14. *refractarius*, p. 256. l. 26. *consectarium*, p. 262. l. 24. *postridie*. p. 270. l. ult. *Majestatem*, p. 299. l. 16. *Judæ*, p. 332. l. 29, *Majestate*, p. 345. l. 8. *unanimi.*

In Appendicibus autem & Additamento, si quæ sint, quoniam ejusmodi, id est singulariarum vel litterarum vel syllabarum, omnia penitus, leviuscula sunt, tuæ ipsius correctioni relinquuntur.

EPISTOLA I.

Ad Reverendissimum Patrem F. Gulielmum Herinx ordinis Fratrum Minorum S. Francisci strict. Obs. sacræ Theologiæ Lectorem Jubilatum, super Provincias Germano-Belgicas, &c. *Commissarium Generalem, &* Iprensem *Electum.*

Reverendissime Pater,

ETsi non tantum facie ignotus, sed fortassis vel ipso nomine invisus; quia tamen & communis Instituti Leges, & rationis rectæ dictata monent me officii quod Reverendissimo Patri Commissario Generali Belgico, ad Britannos ita nuper appulso, à quibuscunque filiis ejus hic vel degentibus, vel ex quavis causa demorantibus, constat esse debitum: eapropter ad Te, & qua par est observantia quidem, quoq; affectu, obsequio, cultu licet, scribendum duxi. Et primùm sanè vota mea animitùs ut fælix faustusq; sit, neq; Tibi ipsi tantum sed Universis

Britanniæ pariter & Hiberniæ Fratribus, adventus hic vester ad Londinenses, Conventumq; Provincialem Angliæ celebrandum. Proximè vero ut, cum bona tua venia & gratia, liceat mihi quamprimum id ore etiam & coram apprecari, admisso nempe ad oscula manuum Reverendissimarum, Paternamq; tuam benedictionem adepto. Deinde ut Causis meis omnibus, etiam pro Tribunali audiendis, quatenus ad Ordinem (aio) Potestatemq; & Forum tuum alterutrum, atq; ad hancce Provinciam Anglicanam spectare queant, diem statuas. Postremò ut secundum Ordinis nostri Constituta, & Ecclesiæ Romanæ Canones, auditis priùmm quæ in utramque partem allegari possunt, præsentibusq; adeo vel omnibus, vel plerisque, vel saltem eminentioribus Capituli nunc sedentis Almæ hujus Provinciæ Patribus, ad absolutionem vel condemnationem personæ meæ, prout visum fuerit in Domino, procedere digneris.

En Reverendissime Pater, Epistolæ meæ scopum. Nec enim in alia re quapiam intendo Reverentiæ Tuæ molestus esse; si tamen molestia dici debeat petitio tam justa, æqua, necessaria. In hac Provincia, in hac ipsa urbe Regia Londinensi ortum habuerunt causæ meæ omnes illæ in quas, personamq; meam ob illas, non modo

Reveren-

Reverendiſſimi bonæ memoriæ Predeceſſoris tui Patris de Riddere, verum etiam Generalis ſive Capituli ſive Definitorii Valliſoletani ultimi authoritas jamdudum ita vehementer intonuerat, Fratrem Petrum Valeſium diris omnibus devovendo. Hìc Remonſtratio fidelitatis, Valeſio satagente, & ſubſcripta & Regiæ Majeſtati præſentata. Hic annis 1669, & 1670. ad citationes binas Reverendiſſimi Patris de Riddere haud aliter quàm duplici inſtrumento reſponſum: et altero quidem Recuſationis, Appellationis autem altero. Hìc, anno 1671, authoritate Regia examinatus, atq; in Concilio ipſo Regio Secretiori interrogatus quid cenſerem de citatione ac Decreto illo veſtro Madriti edito contra Valeſium, Copingerum, & ſequaces? Mentem meam clariſſimè aperui. Hìc etiam à me, & eadem occaſione quidem, eódem anno & loco, præſenteq; etiam ipſa Majeſtate Regia, publicè & prolixè relatum de ambabus Hiberniæ Controverſiis ævo noſtro maxime infælicibus; nimirum anterioribus quæ cum Apoſtolico illo apud Hibernos extraordinario Nuncio Joanne Baptiſta Rinuccini, primùm Anno Domini Milleſimo Sexcenteſimo Quadrageſimo Septimo, circa cenſuras ejus emerſerant; & poſterioribus quæ cum tota penitus Romana Curia, ſecundo poſt Reſti-

tutionem Regis Anno, *viz.* Millesimo Sexcentesimo Sexagesimo secundo, circa Remonstrationem Fidelitatis à Catholicis Hibernis Majestati suæ factam, acciderat. Hìc viri illi Zelotæ Apparitores vestri, & Romanæ gratiæ aucupatores egregii, Macceochius & Nashius, alter Franciscanus, Dominicanus alter, ambo comprehensi, & Nashio quidem sententia mortis in perpetui exilii & proscriptionis sententiam commutata. Hìc à Carono & Valesio tum scripti tum impressi editiq; Libri illi quos Decretum istud Vallisoletanum vestrum declarat arguere Authores (saltem eum qui superstes est Valesium) incurrisse pœnas & Excommunicationis majoris & privationis Actuum Legitimorum, vi cujusdam (si Deo placet) Constituti Generalis Victoriæ, anno 1649, renovati & aucti. Quod tamen Constitutum neq; Hibernos, neq; Britannos, neq; ipsos Belgas ligat (certè Hibernos extra Hispaniam degentes nequaquam) utpote in Provinciis Belgicis Annexisq; neq; expresso Statuto ipsis accommodato, neq; more aut consuetudine receptum. Et hicce loci, ab ultimo ex Hibernia secessu, jam octennium continentèr moratus, quamquam vel tuendæ vitæ gratia plerumq; delitescens, tanti temporis intervalli multo maximam partem, id est, septennium totum

ac

ac ſemeſtrim pene (ſeu à 20. Septembris anni 1669.) Prælatorum Inſtituti noſtri Generalium, citationibus ultramarinis, quippe ad ultramarina loca evocantibus, reſtiti, contradixi, repugnavi. Adeoq; & hìc loci tantum, non autem alibi gentum, ne domi quidem in Hibernia, eſto Provincia mea propria, commiſſum eſt quod mihi aut vitio (ſaltem præcipuè) vertitur, aut crimini (ſaltem ſpecialiùs) datur, aut equidem inſimulatur (vel ullo modo) contumaciæ illius ſeu veræ ſeu fictæ quam Excommunicatores, æquiſſimi illi Judices mei, velut Excommunicationis ſuæ in Valeſium fulminatæ, confirmatæ, denuntiatæ, imò etiam atque nonnullarum in Belgio Eccleſiarum valvis affixæ, cauſam unicam prætenderunt.

Quæ cum ita ſint: cumq; præterea manifeſtum ſit, Eccleſiæ Catholicæ indubitatos quidem ac divinos Canones præcipere ùt cauſarum judicia ibi fiant ubi ſunt exortæ, ſeu ubi vel crimina quæ objiciuntur, vel facta quæ accuſantur conſtat ortum habuiſſe, probariq; vel improbari poſſe fide dignorum oculatorumq; teſtimoniis luculentiſſimis: idcirco Reverendiſſime Pater non tantum non deſpero, ſed confido fore ut Epiſtolæ hujus ſupplicationem veluti & juſtam & æquam & neceſſariam arbitrere. Et profectò vel eò major confidentia mihi

in hac parte est, quòd ab initio controversiæ idem omnino quod abs te nunc postulo, idem prorsus inquam Reverendissimo Predecessori tuo sæpius obtulerim: *viz*. Sistere me judicio, & in præsentia quidem vel ipsiusmet, vel Delegati cujuscunq; ejus, modo tutus & licitus esset judicii locus, hoc est, modo in Anglia, vel etiam alibi, esset quo mihi, per hujus Regni leges præceptaq; Regis, fas esset concedere. Id enim hic scire Paternitatem Tuam Reverendissimam convenit, quod expresso Regiæ Majestatis præcepto, dudum (hoc est quadrennium vel quinquennium integrum) ante citationes sive priorem anni 1669, sive posteriorem anni 1670, ad me ex Belgio datam, inhibitum fuerat cum Valesio, tum Carono obedientiam ullam citationibus præceptisve ad ultramarinas partes, extra Regis Dominia, evocantibus præstare. Illud præterea DEO ipso teste, hic affirmavero, & Paternitatem Tuam monuero, quoniam hoc similiter te scire convenit, nempe Inhibitionem istam Regiam priorem, quod Valesium attinuerat, invito quidem & maximopere reluctanti factam; utpote quà poterat, sive sua ipsius propria, sive aliena potentium amicorum opera, & eo quidem ipso tempore quo facta est, & per quinq; integras hebdomadas ante, licentiam

centiam trajectionis in Belgium à Majestate Regia sollicitanti.

Nec mehercle confidentiam minuit, quod ignorare nequeo Te Reverendissimum Patrem Herinx fuisse unum ex Patribus Definitorii illius Generalis Vallisoletani, quocum mihi ingens quidem & præcipua controversia est. Etsi namq; satis evidenter liqueat, illorum Patrum Decreto isto Madriti excuso (quod in Valesium & sequaces circumfertur) pronunciatum fuisse contra leges, canones, æquitatem, justitiam & omnia seu divina, seu humana jura; quoniam contra non confessos, non convictos, non auditos, non præsentes, non defensos, contra nec citatos quidem nec monitos, nec ullo modo ad judicium vocatos, sed absentes, distantesq; procul in longinquis, ultra terras & regna, & vastissimum mare, immo contra inscios plane judicii ullius quod in ipsos pararetur: etsi etiam haudminus clarissime constet, in eo Decreto vestro, nihil de Valesio, Copingero, Carono, aut sequacibus, nihil inquam neq; de vivis neq; de mortuis Remonstrantibus Hibernis relatum præter mendacissima, nihil confirmatum præter inanissima, nihil denique præter injustissima injunctum: attamen confido fore ut petitioni meæ annuas & revideas judicata, & tandem aliquando

 judicium

judicium justum Valesio statuas. Id autem proculdubio fiet si pro gravitate rerum & causarum ejus, proq; Tribunali sedens cum assistentibus tibi supradictis Angliæ Capitularibus, audientiam publicam & legitimam defensionem ei concesseris; hìc nimirum ubi sive veritas sive falsitas contumaciæ illius ob quam solummodo præsumptam, veluti causam unicam Excommunicatio (id est, gravissima & ultima quidem Ecclesiæ pœna) in ipsum lata pariter & denuntiata, atq; à Definitorio Generali Vallisoletano, cujus tu (Reverendissime Pater) membrum eras, confirmata est. In ejuscemodi Judicio nisi argumentis irrefragabilibus, nisi testimoniis supra omnem exceptionem legitimis, probavero me nullius contumaciæ reum fuisse hactenus, nullius omnino (inquam) sive in Ordinem Seraphicum, sive in Ecclesiam Catholicam, aut Canones, aut Constitutiones aut præcepta aut monita alterutrius, *i. e.* Superioris Ecclesiastici cujuscunq; nisi evicero & Recusationem meam Judicis illius Predecessoris tui, & Appellationem meam à Tribunali sive foro ejus, non tantum comparitionis meæ in Belgio causam minus principalem sive accessoriam devolvisse, sed pronunciatum quod sequutum erat invalidasse, ac porrò etiam suspendisse vel quoad ipsam princi-

palem

palem & reliquas etiam cauſas meas omnes jurisdictionem pronuntiantis: niſi oſtendero cauſam ipſam principalem ad quam reſpexere, ſed quam prudenter ſiluere citatores, haud aliam fuiſſe præter illam nunc adeo celebrem Fidelitatis Regi noſtro in rebus quibuſq; temporalibus obſervandæ Formulam (quæ vulgo Remonſtrantia Hibernorum dicitur) à me quidem, inter alios hic Londini, anno 1662. ut ſubſcriptam, ita deinceps, per nonnullos annos, etiam in Hibernia & promotam defenſamq; pro virili, nempe ut ſanam in Fide, & ſanctam in moribus, & Hibernis neceſſariam (pro rerum conditione & circumſtantiis quæ tum erant:) quicquid contra vel Jeſuitarum Ordo, vel Theologorum Lovanienſium Facultas, vel Purpurati illi Proceres Romæ, vel Nuncii demum ac Internuncii Papales, aut pro ſupercilio, aut pro imperio cenſuerint, abſq; ullo prorſus rationum pondere, vel in Fide Chriſtiana Fundamento: atque adeo niſi cauſam hancce ipſam principalem juſtificavero per omnia, modo inquam in merita ejus velit Reverendiſſima Paternitas veſtra inquirere: quodq; impræſentiarum & caput & ſumma eſt, niſi omnes & ſingulos Decreti illius Veſtri Generalis Valliſoletani articulos evertero luculentiſſimè; quatenus (aio) cauſarum

ſive

ſive perſonæ meæ ipſius propriarum; ſive mihi cum Carono, Copingero, aut ullo quopiam è cæteris Remonſtrantibus, ſeu vivis ſeu mortuis, communium momenta tangunt: deniq; niſi (quod ſubſtantiam rerum ſpectat) hæc omnia perfecero, vel Teipſo quidem pro Tribunali audiente cuncta, modo inquam penes Capituli Anglicani Patres vel ſententia, vel arbitrium ſit, quemadmodum revera decet eſſe: non querar amplius de injuſtitia Judicum ultramarinorum, neq; litem proſequar ulterius; ſed libens & volens infælici fato meo ſubmittam. Sin autem, ex ſententia Arbitrorum, pro parte mea, ſat perfecero, & (quod præcipuum eſt) vel contumaciam ipſam illam quæ à Judicibus contra me hactenus præſumpta eſt diluero, probaveroq; nullam revera fuiſſe contumaciam: nunquid non æquum erit, ut, per Te etiam, liceat eiſdem Aſſeſſoribus vel Arbitris (ſi tu ipſe ore proprio nolis) pronuntiare, cenſuras omnes in me làtas, ſive per Commiſſarium Belgicum Prædeceſſorem tuum, ſive per Definitorium Generale Valliſoletanum, fuiſſe ab initio & origine, & ex defectu quidem cauſæ, omnino invalidas, irritas, nullas? Æquum profecto & juſtum, & ſalutare nequit iſtud non eſſe. *Incauta namq; diffinitio ſalubriter*

ter

ter dissolvenda est, nec ea reputanda est prævaricatio, sed temeritatis emendatio: ut in Gratiano legis, 22. q. 4. cap. Diffinitio.

Quod autem signanter addo cupioque penes Patres Anglos Capitulares, vel sententiam, vel arbitrium fore, Paternitas tua neq; imprudenter cautum, neq; injustè provisum existimabit. Fortasse quam Paulus declinandum monet, *Tentatio te apprehenderet plusquam humana,* si necesse foret aut urgerere nimium ut tuum ipsius Decretum istud Vallisoletanum, esto cum aliis Tibi commune, Tute ore proprio rescinderes. Video nihilominus Patrum etiam eorum quos in Arbitros peto nonnihil interesse, nisi Deum solum & Cœlum præ oculis habeant, potentium omnia tam in Ordine Franciscano, quam in Aula Romana, Valesii condemnatione gratiam aucupari. Verumtamen quia non alios novi aut æquiores utriq; parti, aut aptiores ad arbitrandum in causa quæ controvertitur, quæstioneq; illa præsertim quæ prima omnium debet examinari: et quia necesse est viam aliquam probabilem terminandæ liti scandalosæ proponi: ideo hanc Assessionis & Arbitrii Patrum Capitularium Angliæ putavi offerendam. Non quod mihi vel beneficio, vel officio, vel commercio, ne dicam amicitia vel causa

causa astricti sint: quandoquidem ne ex facie quidem, in tota Provincia Anglicana, plures quam solummodo quinq; noverim: et sciam nihilominus, ex tantillo numero, majorem partem, sed præcipuè qui inter omnes eminet, haud valde affectum mihi, quippe (ut vereor) non immemorem jurgii veteris quod ante 20. annos (haud ex propria, sed communi & Nationali causa Fratrum Hibernorum id temporis hic à persecutione *Cromwelliana* delitescentium) inter nos acciderat. Quæ postrema quidem, utcunq; minuta & aliena videantur, eo tamen hic à me referuntur, ut Reverendissima Tua Paternitas videat quàm vehementer sum ex parte mea, ad pacem pronus; quàm omnibus votis cupio viam ullam probabilem iniri quæ liti nedum scandalosissimæ, sed fortassis etiam longè periculosissimæ imponatur (favente Deo bono) tandem aliquando finis; quantumq; procul disto à desideriis eorum qui aliud laboribus suis innumeris & improbis mercedem non statuunt quàm extra disciplinam esse. Hoc namq; (Pater mi) post omnia & ante omnia ut credas promittasq; Tibi de me velim, propitio Cœlo firmissimè constitutum mihi, non Prælati, non Capituli, non Cleri totius neq; Ordinis, neq; Ecclesiæ neq; hominum quorumcunq; vel minis,

nis, vel injuriis, ut neq; præmiis aut illecebris à propositi constantia motum iri. Per Dei gratiam, *stabo in testamento meo & in opere mandatorum meorum veterascam.* Dum autem ita stetero atq; veteravero, intra disciplinam, adeoq; & intra Ecclesiam Dei Catholicam ero, neq; timebo mortis extremam horam, etiamsi communione vestra, vobisq; obsequentium, in externo foro priver. Interna seu invisibili omnium Dei Sanctorum communione fruar, & fruar quidem in Sanctuario ejus illo quod ab oculis insipientium procul absconsum est. Ista fruebantur cum in vita tum in morte *Occamus* noster, & *Ignatius* ille Patriarcha Constantinopolitanus, & milleni alii Virtutum eximiæq; sanctitatis viri, quantumvis permagnam vitæ partem vixerint, obierintq; mortem externa illa vel Pontificum ipsorum Romanorum communione privati. Et bene quidem & optime & non ad insipientiam sibi elegerunt homines verè prudentissimi pariter & beatissimi illa potius carere quæ citra peccatum neq; retineri neq; recuperari poterat, quàm ista quæ cum peccato non consistit. Faxit Providentia Numinis, faxit Reverentiæ tuæ pietas & humanitas ut filio tuo Valesio utraq; quantocius potiri liceat, ac deinceps per totam vitam frui. Sin autem neq; oblata neq; vota mea

præ-

prævaluerint; ut est voluntas in Cœlo ita fiat.

Cœterùm quodcunq; statueris ipse, aut Capitulares illi tecum ostensa ipsis hac Epistola, oro ne graveris quamprimum rescribere. Istud verò etiam dignaberis paulo tecum recogitare, quòd agamus omnes utrinq; & Tu & illi & ego coram oculis Judicis cuncta cernentis: quòdque omnes equidem, post non longam moram, comparebimus ante Tribunal illud formidandum, ubi etiam *in cogitationibus impii interrogatio erit.* Dignabere similiter istud ex Augustino ad Macedonium, atq; in Theologia tritum, indubitatum, verumq; axioma considerare, scilicet, non dimissum iri peccata nisi prævia ablati restitutione facta. Quæ tria quidem si, ut debes, in secreto cordis tui pro merito ponderaveris, indubiè occurret tandem & cogitatio ista, Quid expectandum Tibi in Tribunali illo terribili? Quid (inquam) pro opera tua sive Vallisoletana sive Madritensi adversum tot innocentes Fratres tuos aut certe locata, aut utcunq; per summam injustitiam (nisi potius tyrannidem) suffragando impensa? Abstulisti eis famam, destruxisti penitus bonum eorum nomen, infinitis eos malis & miseriis jam septennium totum subjecisti: adeò revera ut tœdeat eos vivere, mortem ipsam vita,

quam

quam (non dico vivunt, ſed) trahunt, potiorem judicantes. Et ſic feciſti viris verè innocuis: ſic Fratribus non aliqua ipſorum culpa, ſed tua, tuorumq; ſociorum maxima. Repugnante lege, canone, ſtatuto, conſuetudine, juſtitia, æquitate omni, contra ipſos proceſſiſti, & peſſima, duriſſima, iniquiſſima decreviſti. Et adhuc tamen non compungeris? adhuc nihil de reſipiſcentia aut reſtitutione cogitas? Nihil de reparanda ipſorum fama, aut honore, & nomine bono reſtaurandis. Tantum abeſt ut de reſarciendis injuriis aliis quamplurimis (inter quas Officiorum privatio haud contemnenda eſt) videare ſollicitus. Nihil ejuſcemodi rerum animi tui aut vigilias aut inſomnia vexat. Scilicet Prædeceſſor tuus Ridderus, & Numen ejus Airoldus, & Socii tui Definitores Valliſoletani, & Nuncius ille Hiſpaniarum Apoſtolicus veſtri Definitorii Præſes, ad cujus nutum omnia in Valeſium decreviſtis, coram omniſciente Judice Deo excuſabunt te? Aut fortaſſis Romanæ Curiæ potentia, & Pontificiæ poteſtatis plenitudo, & infularum ſplendor, & officiorum ſive dulcedo ſive utilitas patrocinabuntur tibi coram illo? Deus ipſe bonus & miſericors alios tibi patronos, excuſatoreſq; alios in illum diem iræ provideat.

Habes

Habes, Reverendissime Pater, quæ, in præsenti occasione, sinceris Verbis, absq; ullo fuco, dare jamdudum statui. *Et nunc tempus equum spumantia solvere colla*, & finire Epistolam; quæ an ingratior, an prolixior sit, facile erit ex responso tuo, judicare. Interim Reverendissime Pater, ut licet voto, ad manuum oscula genuflexus atq; benedictionem deprecans, opto te in Christo Jesu semper bene valere, &, consilii ejus spiritu illustratum, quæ justa, pia, necessaria sunt respondere. Dabam ex Hospitio meo Londini prid. Non. Maii An. MDCLXXVII.

Virgilius.

Reverendissimæ Paternitatis Tuæ

humillimus, & (qua licet)

obsequentissimus filius,

Fr. Petrus Valesius.

Responsio Commissarij Generalis ad præcedentem Valesij Epistolam.

Domine,

Literas vestras, peractis negotiis receptas, non sine dolore inspexi: qui nolens malum pro malo reddere; sed satagens in bono malum vincere, paucis hisce lineis respondeo, dum non licuit vestro frui aliquo, utpote post hesternum cum Legato congressum coactus festinare reditum: relictis Oxonio & Cantabrigia, præclaris jam olim Sapientiæ sedibus. Causa vestra ad altius Tribunal devoluta, immò jam in eo judicata, destitit esse mei fori; & ut esset, utiq; hoc in loco nequaquam discutienda. In ditione autem Catholicâ, si arbitrium meum requiras, præstò ero, dum & Tu præsto sis. Neq; literæ securitatis omnimodæ deerunt accedere cupienti. Quod vero allegetur ratio Status, quasi fas ideo non foret regno egredi, frivolum apparet in viro Religioso: quotusquisq; enim Legibus his alligatus etiam Nobilis, aut Princeps reperitur, qui licenti-

am tantiſper exeundi ſeriò petitam non obtineat? Itaq; miſerere animæ tuæ, & canos in pace deduc ad Sepulchrum. Spondere auſim nihil nocumenti, ſed multum gloriæ apud Deum & homines acceſſurum, obliteratis præteritis, ſi mente ad bonum compoſita, obedientiæ erga Religionem Seraphicam debitæ (ut de Eccleſia nil dicam) memor, ad ſinum meum Paternum convolaveris. Deus ſcit quod non mentior. Illum rogare non deſinam, ut non declinari deinceps ſinat cor tuum in verba malitiæ ad excuſandas excuſationes in peccatis. Memor eſto unde excideris, & pœnitentiam age.

D. veſtræ addictiſſimus' uti Frater,

Londini, 11/21 Maii, 1677. Fr. G. HERINX,

Commiſſarius Generalis.

EPISTOLA II.

Seu

Replicatio [redacted] *Valesij Ad eandem Epistolam Reverendissimi P. P.* Gulielmi Herinx, *Nationis Germano-Belgicæ*, &c. *Com. Generalis & Iprensis Electi.*

Reverendissime Pater,

ET ego similiter ad lectionem Epistolæ tuæ, quam ad me $\frac{11}{11}$ *Maij* ceu responsum dederas, vicissim dolui. Nec dolui tantùm, sed (quemadmodum ille olim in Poeta) *obstupui steteruntque comæ, & vox faucibus hæsit.* Nimirum, aliud in ea nihil responderas, imò nihil significaveras, nihil scripseras quàm (si verbo venia sit) tergiversationis indignissimæ argumenta: indignissimæ (inquam) & Instituto & Munere & Dignitate tua. Quid namque Seraphici Patris *Francisci* Filio, quid Sanctissimi Ordinis per *Belgium* annexasque Provincias alias (inter quas *Hibernica* & *Anglicana* sunt) Commissario, quid insuper etiam ad Episcopale culmen jam Electo indignius vel cogitari quidem potuit, quàm in causa gravissima justitiæ

ab ipſo per fratrem ſubditum poſtulatæ, ita nihilominus ſe geſſiſſe ut nuper hic dum eſſes in meaipſius Valeſij cauſa (Reverendiſſime Pater *Herinxi*) tute geſſeras ?

I.

In hac ipſa Urbe regia *Londinenſi* literas meas officii pariter & expoſtulationum precumque plenas pridie nonarum *Maij* hujus anni milleſimi ſexcenteſimi ſeptuageſimi ſeptimi datas, proximo die (qui octavus Iduum ejuſdem Menſis erat) recepiſti: utpote quas illius diei mane circa Nonam, in hoſpitio veſtro amborum communi, Secretario tuo (poſt multum cum eo ſermonem) ad te quamprimum perferendas tradideram, quòd nimirum tunc non eras ipſe domi, ſed paulo ante faciendi ſacri cauſa egreſſus. Ac eaſdem litteras quidem illa ipſa die non modò per teipſum legiſti & perlegiſti; ſed per alium quoque relegiſti: hoc eſt, per eundem Venerabilem Patrem *Antonium Vanden-Boſch*, qui Reverentiæ Veſtræ à Secretis eſt, relegendam curaviſti, dum ipſe auſcultares. Circa tertiam pomeridianam Reverendus idem Secretarius, poſtquam hæc ipſa ut acciderant, cum nonnullis etiam circumſtantiis retuliſſet, horam ſextam matutinam ſequentis diei (nempe ſeptimi Iduum Maij) conſtituit

ſtituit mihi ad comparendum accedendumque ad Paternitatis tuæ manuum oſcula, ac tractandum porrò una liberè & pacificè de omnibus. Tantundem namque ejus verba ſignificarunt. Ubi condicta hora veneram, etſi preſto quidem ille ſolus fuiſſet, tamen poſtquam Paternitatis tuæ abſentiam ea ratione excuſaverat, quòd iſta nocte foris in civitate apud quemdam Mercatorem *Belgam* civem tuum cœnaviſſes pariter & cubaſſes: & poſtquam nihilominus bono ut eſſem animo juſſerat: dehinc ſtatim affirmatis verbis renunciavit de conſenſu Paternitatis tuæ poſtulationi meæ per omnia præbito; ſeu (quod idem eſt) de conceſſione tua Tribunalis, Judiciique & Arbitrij etiam illius ipſius quod pridie per literas petieram; modo tantùm per me liceret ſecuritatis tuæ perſonæ gratia, quæ juriſdictionem ejuſmodi contentioſam attinerent, in aliqua Legatorum Exterorum domo peragi. Ad hæc, ut æquum erat, repoſui plura & varia. Ac primùm profecto gratias Reverendiſſimæ Patornitati veſtræ, quòd poſtulatis meis utcumque annueres; etſi interea conſtaret, nihil poſtulatum niſi quod omni Jure, divino ſimul & humano, tenebaris concedere. Deinde verò, quod Judicij locum conditionémve ejus attineret, haud minus videri juſtum, ut *Valeſius* ſuæ ipſius perſonæ ſecuritati pro-

B 3 ſpiceret,

ſpiceret, æquè atque Commiſſarius ſuæ. Neque minus planè *Anglorum* regni Leges, à quadringentis annis aut circiter latas, duriſſima quæque ſtatuere in eos qui extraneæ (ſeu foraneæ, ut hic loquuntur) juriſdictioni ſe in *Anglia* ſubmittunt, quàm in alios qui exercent iſtic ejuſmodi poteſtatem. Ex Belgio *Valeſium* ante aliquot menſes admonitum, ne domos Legatorum, ſpeciatim verò *Hiſpanici* accederet, niſi ſi non cautum ſibi ab inſidijs vellet. Commiſſarium quatriduo jam continenter in Somerſetano Reginæ Palatio Capitulum Provinciale Anglorum Fratrum celebrare, quod nequaquam poſſet abſque foraneæ illius (quam hic vocant) juriſdictionis exercitio: & tamen ædem illam nullius Legati eſſe. Quorſum igitur ut de unius *Valeſij* contumaciæ cauſa cognoſceretur, idque inquam ipſomet ac vehementiſſimè quidem efflagitante, neceſſe eſſet Legati ullius domum eligere? Quo privatiorem locum deſignarent, eo minus periculi fore divulgationis. Immò nullum omnino fore à privatis ædibus penè innumeris ad manum, ijſque vel Orthodoxorum vel Heterodoxorum hominum, quæ conduci poſſent extemplo. Per *Valeſium* licere, ut à Patribus *Anglis* quibuſcunque in Aſſeſſores vel Arbitros à Commiſſario deſignandis eligeretur quam putarent ipſi magis opportunam eſſe; à *Valeſio*

autem

autem expensas omnes solutum iri. Attamen si persisteret Commissarius in proposita illa sua conditione Loci, neque moverent ipsum lationes datæ: *Valesium* ita vehementer cupere cognitionem causæ, hîc videlicet ubi comparere sibi liceret, & liberet quidem in ejusmodi Judicio (hoc est coram illiusmodi Arbitris & Assessoribus utpote quos sperabat indifferentes, non autem præpossessos aut obstinatos hostes fore) ut potius quàm impræsentiarum illo suo voto non potiretur, omnino secum statuerit nullius cujuscunque vel ipsorum Legatorum ædes, ne *Hispanici* quidem declinare. Atque adeò paratissimum esse, nec non se offerre ad comparendum absque mora vel in quocumque etiam ejusmodi loco, ad diem & horam à Reverendissimo Commissario determinandam, idque vel solum, hoc est, absque vel famulo quidem vel socio aut quoquam alio comitante, sive Laico, sive Clerico, sive Regulari.

Quæ ubi reposueram, atque Secretarium ut Paternitati tuæ referret oraveram, promisit ille non modò cuncta se ut cupij relaturum, sed hora tertia rursus post meridiem in eodem loco ubi colloquebamur, scilicet in hospitio vestro affuturum, renunciaturumque quicquid eadem Reverentia tua decerneret. Atque factum ita regressumque ab utroque nostrum ad eundem

locum hora constituta. Mox autem ut convenimus, ille statim ante omnia renunciavit assensisse Paternitatem tuam rationibus quas contra Legatorum domos obtuli. Proximè verò, ut nihilominus, antequam pro Tribunali & judicio ageretur, voluerit Reverentia tua me privatim convenire, seu absque teste vel persona quapiam alia præsente solum cum solo colloqui. Utque in hunc finem volueris etiam ut ædes conventui congruas ostenderem, & in Suburbio quidem prope campos, si quas ibi nossem. Te ad eas quæ designarentur, præfixa hora venturum, nullo comitante, quàm ipso loci Monstratore; qui tamen & ipse mox à salutatione prima recederet, ac nos relinqueret una solos. Adeoque & te istud porrò expctavisse, ut ego similiter absque socio aut comite solus eo venirem, utpote cui monstrator loci necessarius non esset. Quibus etiam addidit, Multam sibi magnamque spem esse nostri à colloquio illo recessus & abundè consolatorij & pacifici utrimque. Reverendissimo Patri etiamnum constare multo aliter & res & personas in longinquis partibus ultra mare apud exteros depingi ac repræsentari, quàm revera sunt videnturq; domi prope accedentibus. Sua demum quod referret, istud indubitanter crederem quod neq; toties jam per duos dies, neq; ab initio quidem

dem ulla ratione inter nos tam industrium, candidum & indefessum Nuntium sese exhiberet, neq; ullo modo sic in ea causa allaboraret, nisi conciliationem, pacem & concordiam properato inter nos, velut operæ pretium, non modò non desperaret, sed fidenter expectaret. Et hæc quidem omnia uno sermone continuo vir ille (ut certè videbatur mihi) probus & pacificus, qui Tibi ab epistolis est, in congressu isto (qui noster quartus erat) disertis verbis retulit declaravitq;. Ac præterea sanè in eodem congressu, postquam ego tum responsione mea gratum vt par erat animum pro affectu bono, operaq; & humanitate ejus expressissem, tum rogatione extemplò subsequuta oravissem eum dignaretur mecum protinus absq; ulteriori mora, duas vel tres privatorum domos (quas proposito valde convenientes rebar) exire visum: quò nempe citius illa quæ sive Judicio sive Colloquio seu utriq; magis opportuna foret, ipso approbante posset statui, citiusq; adeò res tota (id est, controversiæ omnes) vel isto vel illo modo expediri: ille, præmissa quidem excusatione quòd isto vespere sibi ab alijs rebus non vacaret, fixit condixitq; horam decimam crastinæ matutinam, qua scilicet ex eodem hospitio vestro ad prædictas ædes invisendas, decernendamq; ex ipsis unam, mecum pergeret.

Et

Et tamen post omnia, post congressus tam frequentes, pollicitationesq; & oblationes tam liberas, tam speciosas, per Secretarium illum Tractatorem nomine vestro factas, ubi ad condictum ultimò locum, diemq; & horam, in simplicitate cordis mei congressurus iturusq; cum eodem Secretario, accesseram, quid tandem reperi, quid saltem rescivi, haud nescire potes. Certè antedicti hospitij vestri ad limen offendi Patremfamilias hospitem vestrum, qui dum lætus & alacer, nihil doli mali suspicans, ad Secretarium ascensurus introirem, mihi declarabat, neq; Secretarium, neq; alium quemlibet ex famulatu aut comitatu tuo remansisse; sed omnes ante duas horas ultimum valedixisse, atq; ad Te ubi in urbe ista etiam nocte cubaveras perrexisse, inde mox in *Belgium* profecturos. Deniq; in discessu tuo, ut videtur, breviculam istam ad me epistolam dedisti, quam post alios quinque dies aut circiter in manus mihi tradendam curaverant quibus eam commiseras. Epistolam, quæ non obstante brevitate sua, nihil ad rhombum, nihil ad ullam epistolæ meæ partem aut expostulationem, nihil omnino quàm vel falsa, vel inania, vel male supposita pariter & injuriosa continet: atq; adeò nihil quod tuæ illius sive tractationis fraudulentiam, sive tergiversationis indignitatem (ut non plura dicam) amoliri queat.

Quarè

Quarè, ut ab iſtarum rerum conſideratione, ac præſertim epiſtolij inſignis lectione dolor primùm, deinde etiam ſtupor mentem meam invaſerat : ſic utrumq; ſimul & ori meo & calamo vacationem hanc & otium ſilentij quadrimeſtris indixiſſe, haud mirandum eſt. Nunc verò tandem reverſo ad ſe animo, & converſo iterum ad negotia iſta, cæpi impetum ad ſingula quæq; epiſtolij ejuſdem conſideratiſſimi & excellentiſſimi capita replicandi animadvertendiq;. Ita enim fortaſſe fiet ut injuſtitiæ multiplicis & maximæ ſtimulis conſcientiam tuam in *Valeſij* cauſa dirè cruentantibus, excitere tandem, & excitere inquam à ſomno illo mortifero, in quem revera vereor (ſed videris ipſe) ne venenum ambitus jamdudum te conjecerit. Saltem iſtud conſectarium erit, ut qui meas ad te, ac tuas viciſſim ad me literas viſuri ſunt (præſertim unà cum cæteris omnibus quæ propediem , favente Deo prodibunt Inſtrumentis, *Decretoq;* imprimis famoſiſſimo illo *contra Fratrem Petrum Valeſium & ejus ſequaces* : cui etiam decreto, *Herinxi* Reverendiſſime, tu conſenſeras) judicare poſſint quàm in *Valeſij* rebus, quàmq; adeò in cauſis Juſtitiæ graviſſimis cum apud *Hiſpanos* ante ſexennium, tum apud *Anglos* ante quadrimeſtrem integrè, juſtè, ſanctè munus tuum obieris.

II.

II.

Incipis Epiſtolam tuam ſic. *Domine literas veſtras peractis negotijs receptas, non ſine dolore inſpexi: qui nolens malum pro malo reddere, ſed ſatagens in bono malum vincere, paucis hiſce lineis reſpondeo, dum non licuit veſtro frui alloquio, utpote poſt heſternum cum Legato congreſſum coactus feſtinare reditum, relictis Oxonio & Cantabrigia, præclaris jam olim Sapientiæ Sedibus.* Itane verò, Pater mi Reverendiſſime, in ipſo reſponſi tui limine cæſpitas? Itane ſcribis literas meas *peractis negotijs* receptas? Idq; Venerandi Patris *Antonij Vanden Boſch* Amanuenſis tui manu ſcribis? qui tamen juratus teſtimonium dicet contra. Profectò vel injuratus debet dicere. Non enim tam fragilis memoriæ virum à Secretis eſſe patereris, qui intra quatriduum oblivioni daret quæ mihi adeo nuper ipſemet retulerat. Qui vel equidem in primo noſtro congreſſu ſciſcitanti mihi de negotiorum illorum, ſive (quod eodem revolvitur) Capituli veſtri Provincialis Anglicani ſtatu, ore proprio reſponderat, necdum *peracta omnia*, quia necdum *lectam* inquit *Tabulam Capitularem.* Quibus etiam (licet occaſione à me prius data) addiderat, *Neq; lectum iri* antequam literas illas meas Reverentiæ tuæ in

in manus traderet, ut neq; revera *se inscio, utpote Secretario*, posse legi. Et certè quoniam in ijsdem literis id unicè postulaveram, ut de causis meis, præsertim illa contumaciæ, ob quam solummodo seu veram seu fictam excommunicatio in me lata, denunciata, confirmata, dignareris hic pro Tribunali cognoscere, idq; assistentibus velut Arbitris Capituli ejusdem *Anglicani* Vocalibus, vel omnibus, vel plerisq;, vel saltem eminentioribus : id imprimis, & cum effectu quidem curaveram, ut antequam negotia illa vestra, nempe Capitularia *Anglorum* Fratrum peracta essent, literæ meæ ad tuas ipsius manus pervenirent, ostenderenturq; etiam atq; legerentur universis, si per te liceret, præfati Capituli Patribus. Verebar enim, nec absq; causa quidem, ut jam videtur, ne, si eas ante publicatam Tabulam Capitularem non recepisses, foret in promptu denegati illius quod petebam Judicij Arbitrijq; speciosa excusatio : nimirum Patres Capitulares mox à publicatione Tabulæ dispersos, regressosq; ad sua. Quare cum testis omni exceptione major sit ille Secretarius vester (taceo jam contestes alios) quòd ab initio & facto ipso prævenerim effugium istud, satis manifestè liquet operam te lusisse hic: non hærere fucum.

Attamen quandocunque literas illas recepisti,

cepisti, facile assentior quòd *nequaquam sine dolore inspexeris.* Atq; utinam dolor iste vel processisset ex causa justa, vel saltem confessionem istiusmodi causæ extorsisset. Hoc namq; inter te & me interest, quod tu ex aliena, & falsa quidem & supposititia causa videri velis doluisse: ego ex propria tuiipsius & vera pariter & multiplici dolendum tibi esse sentiam. Prorsus ita est, Reverendissime. Ego in anima mea sentio, dolendum tibi tui solius causa ex illius Epistolæ inspectione; quodq; amplius est, dolendum tibi ex toto corde dum vita comes erit. Illa in memoriam tibi revocavit multa pro quibus ni valde fallor, neq; frustra sit Evangelium, vel pœnitere in præsentia, vel ardere posthac oportebit. Illa sub conspectum posuit non annos tantum, sed lustra, quibus jam continuè ab anno 1663. veritatem magnam oppugnavisti, & innocentiam notam pro virili persequutus es. Illa & Declarationem *Antwerpiensem*, & citationes censurasq; *Ridderianas*, & *Valesium* excommunicatum, & *Coppingerum* depositum, *Gennoro* substituto, & fulmen istud multiplex *Vallisoleti* cusum, *Madriti* excusum excussumq;, & non modò incredibilem istius *Vallisoletani* facti, sive (ut vocatur) *Decreti* injustitiam, sed vel ignorantiam vel malitiam plane summam & obstupescendam Nationis *Germano-*

Belgicæ

Belgicæ Patrum eorum ſive qui formaverant ipſum, ſive qui ab alijs formato ſubſcripſerant. Illa ut quemadmodum *fatui Filij Iſrael olim* Dan. 13. 48. *non judicantes, neq; quod verum eſt diſcernentes condemnaverunt filiam Iſrael*, ſic & tu Reverendiſſime Pater, & ſocij tui Patres Diffinitorij Generalis *Valliſoletanis* Infularum eximij aucupes,& fratres veſtros (quippe communis Inſtituti filios) & viros cæterà verè innocentes & rèligioſos (niſi ſi aut irreligio aut nocentia ſit, Regi ſuo naturali & legitimo fidelem eſſe in temporalibus, vel ejuſmodi fidelitatem ſubſcripta manu declarare) & viros adhuc nec auditos, nec citatos, nec præſentes, nec defenſos, *Decreto* cum Sacrilego tum ſcandaloſo, atq; mendaciſſimis calumnijs æquè ut injurijs alijs referto, condemnaviſtis, depoſuiſtis, anathematizaſtis ; tantùm non proſcripſiſtis (niſi tamen, apud malignorum quorundam Canoniſtarum Sectatores ignaros, excommunicatio major proſcriptioni quoad effecta omnia æquivaleat.) Illa ut iniquo iſto fallaciq; Inſtrumento typis quamprimùm dato, emiſſoq; ac diſperſo diligenter, eoſdem fratres veſtros ubiq; per *Europam*, immò per univerſum *Ordinem* infamaviſtis : bono eorum nomine iſtiuſmodi malignis artibus prorſum deſtructo. Illa etiam, quæ conſectaria

ria erant, afflictiones corporum, angores animorum, contemptiones & miserias alias ultra modum omnem & numerum, sub quibus tot annorum spatio jam, oportuit miseros pati, & sine spe remedij gemere. Illa ut interea temporis erga afflictissimos eosdem filios tuos & subditos munus tuum sanctissimè (scilicet) obieris; immò ut neq; indulgentiam Patris, neq; justitiam Judicis, neq; Pastoris curam, neq; Visitatoris inspectionem aut inquisitionem aliquam in te experti sunt. Illa ut hactenus tamen non compungeris, neq; compateris: ut nihil de resipiscentia, nihil de restitutione cogitas: nihil de reparanda illorum fama, aut honore & nomine bono restaurandis: ut nihil ejusmodi rerum animi tui aut vigilias aut insomnia vexat. Illa denium ut nihilominus, imò sanè tamquam *lavisses inter innocentes manus tuas*, & nihil umquam in fratres peccavisses, ad altaria dei quotidie introeas, ascendas, offeras sacrificij incruenti agnum sine macula: planè contrarius etiam in hac parte Evangelio, ubi Salvatorem Deum ipsum audis præcipientem tibi in hæc verba, *Si offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te, relinque ibi munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc veniens offeres munus*

Mat. 5. 23.

munus tuum: neq; non contemnens terribilem ejus Apostoli sive rationem sive sententiam, *Qui enim manducat & bibit indignè, judicium sibi manducat & bibit, non dijudicans corpus domini.* 1 Cor. 10. 29. Illa Reverendissime Pater, illa inquam Epistola mea de qua sic conquereris, ista omnia tibi in memoriam revocare potuit, ac ante oculos statuere. Quorum si præsentia, si recordatio, haud effecerit ut dolendum tibi tui ipsius causâ esse persuasum habeas, doloreq; adeo ex propria & verissima & justissima causa orta, quiq; secundum Deum elicitus *pænitentiam in salutem stabilem operetur*, eo gravius peccatum tuum est, ac deplorabilior conditio. Quid de hac re introrsum in anima tua senties, nescio: quid in epistola scribis, video.

III.

Causaris *Malum* scilicet in Reverentiam tuam à me commissum: & hinc doloris tui causam. Sed oro dicas Reverendissime quodnam illud? ubi? quando? Ante epistolam illam quæ tibi doloris causa fuit, nihil aliquando inter nos commercij intercesserat. Nunquam te vel ex facie quidem novi; nec tu me, quod sciam. Numquam ad te, numquam ad alium de te aut

C scripsi

ſcripſi aut miſi præter literas eas unicas: nec tu ad me aliud umquam præter iſtas itidem unicas, ſeu paucas tuas lineas quibus utcumq; placuit tibi ad epiſtolam meam reſpondere. Cum alio mortalium nullo quam Secretario tuo de te loquutus ſum. Et ſi cum illo malè, teſtimonium perhibeat de malo. Nullum ejuſcemodi perhibebit. Certus enim ſum, quod ne verbum vel irreverentius quidem ex ore meo contra Paternitatem tuam, inter ſermocinandum cum ipſo, exciderit. Neque minus profectò teſtimonium perhibet mihi conſcientia mea, quod ne quidem vel cogitatione ſola aliquid male umquam contra te molitus ſum: idq; in conſpectu omniſcientis præſentiſq; Dei loquor. Quodnam igitur, ubi, quando *malum* iſtud à me commiſſum, vel perpetratum, cui nolis vicem rependere? An forte epiſtolam meam, illam ipſam unicam (aio) quam hactenus à me recepiſti, cauſaberis? An liberius in ea expoſtulatum dices, & importunius inſtantiuſq; petitos ad arbitrandum Capituli Anglicani Patres? Scio te reſponſurum ita: neq; aliud quidpiam eſſe quod reſponderi queat. Iſtud verò quàm ad propoſitum, haud video. Injuriam facere, proculdubio *malum* eſt, quoniam divina lege (cum poſitiva tum naturali) prohibetur. De illata queri, & expoſtulare, & remedium ejus petere vel

vel ab eodem qui intulerat, vel à Superiore vel etiam à Successore ejus: de injuriis multiplicibus & maximis; de Judicibus vel ignaris, vel certè partim ambitu corruptis, partim timore fractis ac dejectis; postremò de iniquitate sententiæ cujuspiam sive judicialis sive extra-judicialis contra leges, canones, rationem & ipsum naturæ lumen pronuntiatæ queri, nusquam hucusque inter *mala* numeratum, quia nusquam neq; divina neq; humana lege prohibitum.

Sed acerbius, amarulentius forsan expostulavi. Esto. Quid tum? *Veritas quidem amara est & tristis, offenditq; correptos*, uti apud Comicum est. Deinde, quidquamne in epistola mea legeras, quod acerbitatem falsam & amaritudinem iniquam Decreti illius Vallisoletani tui vel à longè quidem exæquet? Imò nihil omnino in ea, nihil inquam ulla prorsus consideratione vel falsum vel iniquum repereras. Præterea non adeo infans es in rebus etiam externi fori (quippe qui *in utroq; Foro cum plenitudine potestatis Commissarium* te inscribis) ut appellantium ab Inferiori Judice ad Superiorem non animadverteris aliquando stilum. Nec nescire potes haberi me pro appellante, si mea ad Haroldum, quæ jamdiu impressa prodiit, epistola prima Reverentiæ tuæ ad manus pervenerit, lectaq; sit. Atq; adeò vides ex hoc etiam ca-

pite facultatem mihi factam liberius tecum expoſtulandi, utpote ſic exempto à juriſdictione tua in cauſis controverſis, ubi & quatenus meipſum rurſus non ſubijcio voluntariè. Immò etiamſi nulla præceſſiſſet Appellatio, neq; expreſſa, neq; tacita; mihi tamen poſt Decretum iſtud *Valliſoletanum* licere in quacunq; inſtantia te in Judicem, uti non modo ſuſpectum ſed plane iniquum rebus meis, recuſare. Iſtud inſuper hic dixero, nihil non tantùm non acerbius, non amarulentius, ſed ne ſeverius quidem in epiſtola mea dictum. Immò planè contra, hoc eſt, omnia univerſim longè mitius & remiſſius dicta quam rerum ipſarum de quibus expoſtulandum erat immanitas & horror exigebat. Quinetiam in ea abſtentum eſſe cum ab alienis, tum ab ijs ipſis quæ tametſi ad propoſitum eſſent, acrius tamen & intimius pungerent. Porrò & hoc adjecero, ut quavis acrimonia non obſtante, Paternitatis Veſtræ & officium & perſonam in cunctis à principio Epiſtolæ ad finem qua decuit obſervantia quoq; honore & cultu æquum erat proſequutus ſum; ne titulo quidem ipſo vel *Reverendiſſimi* poſtpoſito. Quamquam ſi jure ſcripto, ſive ſtilo Statutorum Tabularumq; Ordinis, aut ſi Ultramontanarum Ciſmontanarumq; aliarum extra *Belgicas* Provinciarum more ducerer, quemadmodum ſanè in ejuſ-

ejusmodi titulorum ceremonijs liceret, abstinuissem utiq; à Superlativo illo gradu. Deniq; nihil omnino in ea epistola scriptum nisi verum; ac ejusmodi sane verum quod ad justissimæ causæ defensionem & innocentium vindicias, ad clariorem enormis ac multiplicis & perennis quidem injustitiæ ipsis factæ manifestationem, adeòq; etiam ad faciliorem remedij impetrationem, necesse erat scribi. Itaq; à primo ad ultimum satis manifeste liquet nihil istiusce *mali*, quodcunq; demum vel qualecunq; sit quod videri velis per verba tua hic sive insinuare sive perstringere, nihil alterius cujuslibet sive facto, sive verbo, sive scripto, contra Paternitatem tuam à me commissum. Immò apparet illa epistolæ meæ principalia capita, scilicet expostulationem, admonitionem & petitionem in ea contentas, & omnia quidem & singula quæ (si rectè mentem tuam assequor) appellatione *mali* tanquam uno statu proscribere volueras, apparet inquam illa nihilominus & bona in se esse, utpote justa & æqua; & quod tibi etiam, hoc est animæ tuæ bona, quippe utilia & salutaria forent, si rectè quemadmodum oportuit, ipsis uterere.

Facessat igitur simulatio tua *nolentis reddere malum pro malo.* Abeat *satagentis in bono malum vincere* dissimulatio. Frustra

es Pater mi. Vertendæ erant tabulæ: ac ſi mentem loquereris, dicendum, quod nolueris reddere bonum pro bono, ſed in malo bonum vincere ſategeris. Viciſti ita fateor. Condemnaviſti *Valeſium* denuo, quantum in te erat. Voluiſti eum ſordeſcere in Cenſuris, uti exlegem & improbum. Ac tantundem illa abitione tua, ipſo inſalutato, nec admiſſo quidem ad præſentiam tuam, aliis qui rem audirent ſignificaviſti. Hocne vocas *bonum*? aut non eſſe *malum* negas? Certè contra charitatem pariter & juſtitiam eſt. Contra leges tam Divinas, quam Eccleſiaſticas eſt. Contra Seraphici Patris *Franciſci* Regulam, quam ſolenni voto ſpopondiſti obſervare imprimis eſt. *Quoniam ſi mater nutrit & diligit filium ſuum carnalem, quanto diligentius debet quis diligere & nutrire Fratrem ſuum ſpiritualem?* Cujus hæc verba ſunt, & ubi ſunt ignorare nequis. Et longè majorem animæ Fratris quàm Corporis ejus habendam Fratri curam, voluiſſe Inſtituti noſtri & Regulæ Sanctiſſimum illum conditorem probè ſcis. In opinione verò tua *Valeſius* in ſtatu perditionis eſt; ſi tamen ex verbis tuis inquam ſive in Decreto *Valliſoletano* ſive in *Londinenſi* Epiſtola contentis opinio tua de *Valeſio* reſciri poteſt. Ejuſcemodi autem viro Fratri & ſubdito

Regula S. Franciſci, cap. vi.

non

non porrexisse manum, non adhibuisse operam, nec alloquium nec præsentiam quidem concessisse, ut anima ejus à morte ad vitam resurgeret, an tu non *malum* sed *bonum* appellavisti? An victoriam tuam in eo statuisti? Si ita est, triumphes per me licet, erigasq; etiam victoriæ insignis trophæa. Nec profuturum tibi existima, si dixeris, per *bonum* in quo vicisti, longè aliud à te intellectum; scilicet responsi tui dignationem, seu pauculas istas lineas ex quibus epistolium tuum conflatur. Sit ita. Intellexeris quodcumq; libuit. Animo tuo nihilominus obversabitur horrenda species occisi fratris; utpote non extracti è faucibus dæmonum, non adjuti ad resurgendum, non reducti ad salutis viam, non demum præstitæ ullius omninò operæ quæ in potestate tua erat ad istos fines. Obversabuntur non tantum charitatis contemptio, sed justitiæ despectus, & Judicium Arbitriumq; declinata, violati Ecclesiarum Canones, posthabitæ Ordinis Franciscani Leges, & (uno verbo) conculcata quæcumq; Jura, ut *Valesius* unus omni jure privaretur. Ista inquam omnia Tractatus irritus, promissaq; & oblata nomine tuo per Secretarium facta, & abitio nihilominus clandestina, & quæ sequuta est excusatio calva (ne dicam falsa) obversabuntur tibi; & conscientia tua propria accusatrix instar

es Pater mi. Vertendæ erant tabulæ: ac si mentem loquereris, dicendum, quod nolueris reddere bonum pro bono, sed in malo bonum vincere sategeris. Vicisti ita fateor. Condemnavisti *Valesium* denuo, quantum in te erat. Voluisti eum sordescere in Censuris, uti exlegem & improbum. Ac tantundem illa abitione tua, ipso insalutato, nec admisso quidem ad præsentiam tuam, alijs qui rem audirent significavisti. Hocne vocas *bonum*? aut non esse *malum* negas? Certè contra charitatem pariter & justitiam est. Contra leges tam Divinas, quam Ecclesiasticas est. Contra Seraphici Patris *Francisci* Regulam, quam solenni voto spopondisti observare imprimis est. *Quoniam si mater nutrit & diligit filium suum carnalem, quanto diligentius debet quis diligere & nutrire Fratrem suum spiritualem?* Cujus hæc verba sunt, & ubi sunt ignorare nequis. Et longè majorem animæ Fratris quàm Corporis ejus habendam Fratri curam, voluisse Instituti nostri & Regulæ Sanctissimum illum conditorem probè scis. In opinione verò tua *Valesius* in statu perditionis est; si tamen ex verbis tuis inquam sive in Decreto *Vallisoletano* sive in *Londinensi* Epistola contentis opinio tua de *Valesio* resciri potest. Ejuscemodi autem viro Fratri & subdito

Regula S. Francisci, cap. vi.

non

non porrexiſſe manum, non adhibuiſſe operam, nec alloquium nec præſentiam quidem conceſſiſſe, ut anima ejus à morte ad vitam reſurgeret, an tu non *malum* ſed *bonum* appellaviſti? An victoriam tuam in eo ſtatuiſti? Si ita eſt, triumphes per me licet, erigaſq; etiam victoriæ inſignis trophæa. Nec profuturum tibi exiſtima, ſi dixeris, per *bonum* in quo viciſti, longè aliud à te intellectum; ſcilicet reſponſi tui dignationem, ſeu pauculas iſtas lineas ex quibus epiſtolium tuum conflatur. Sit ita. Intellexeris quodcumq; libuit. Animo tuo nihilominus obverſabitur horrenda ſpecies occiſi fratris; utpote non extracti è faucibus dæmonum, non adjuti ad reſurgendum, non reducti ad ſalutis viam, non demum præſtitæ ullius omninò operæ quæ in poteſtate tua erat ad iſtos fines. Obverſabuntur non tantum charitatis contemptio, ſed juſtitiæ deſpectus, & Judicium Arbitriumq; declinata, violati Eccleſiarum Canones, poſthabitæ Ordinis Franciſcani Leges, & (uno verbo) conculcata quæcumq; Jura, ut *Valeſius* unus omni jure privaretur. Iſta inquam omnia Tractatus irritus, promiſſaq; & oblata nomine tuo per Secretarium facta, & abitio nihilominus clandeſtina, & quæ ſequuta eſt excuſatio calva (ne dicam falſa) obverſabuntur tibi; & conſcientia tua propria accuſatrix inſtar

 mille

mille teſtium erit contra te: quicquid interea per *bonum* iſtud, in quo videri vis viciſſe, intelligendum cupias. Vel certe *Valeſium* non revera ſentis in ſtatu perditionis aut peccati eſſe. Non in anima tua putas eum aut juſtè aut validè excommunicatum, aut ullo modo contumacem, aut quod minus eſt inobedientem, inobedientia inquam peccaminoſa: neq; interius in mente tua reris eum vel quidquam mali facere, ſed potius quod juſtum honeſtumq; eſt, dum citationibus, præceptiſq; & cenſuris non paret, ſed tamquam iniquis & ſacrilegis cœleſtium *Petri* clavium abuſionibus reſiſtit pro virili. Sin autem ſic introrſum ſapis; cui quæſo apud Deum bono, figmentorum, Decretorumq; fulminumq; veſtrorum larvæ? Cui ſpectra iſta, quibus contra Valeſium inſtructi proceditis, & Ordini & Orbi imponitis? Cui anathemata veſtra in ipſum? quæ tamen voſipſi haud alia quam puerorum, & anuum, & plebeculæ rudis, & ignari populi, ac paucorum præterea ſive deſipientium ſive ambientium Clericorum terriculamenta æſtimatis. Cui inquam apud Deum bono, aut potius cui non malo apud illum abuſio iſta poteſtatis divinæ? Scio equidem cui apud homines, cui & quibus apud *Romanam* curiam bono etiamnum fuerint? Epiſcopandorum, immò vel ad minora quidem

dem authoritate Apoſtolica promovendorum, ex *Petri Valeſij* inquam vel Civibus vel prælatis Fratribuſve, inter conditiones neceſſarias, una ſine qua non, jam aliquot annos eſt, eidem *Valeſio* injurium & adverſarium in omnibus perpetuo eſſe. Ac, ut inſtantias promotorum ad minora (qualia ſunt Vicariatus Diœceſum vacantium, Provincialatus Ordinum Regularium) in præſentia taceam, quod Infulatos attinet, argumento ſunt qui nuperrimè in Capitulo *Valliſoletano* ſocij tui Diffinitores erant, *Duffius* & *Tyrellus* ad *Clocherenſem* in Hibernia Sedem unus poſt alium evecti; & paulò ante ipſos Archiepiſcopi quatuor, Epiſcopiq; alij octo vel novem, annis 1669 & 1670 creati, quippe in *Valeſij* cauſam conjurati omnes. Quorum ſi tu exemplum Reverendiſſime Pater, ſi placentiam pariter & præmium aſſequutus es homo *Belga* apud alios homines *Belgas* cives tuos, utpote ad *Iprenſem* Infulam nominatus: verere tamen Deum & finem intuere. Audi Apoſtolum vel de ſeipſo quidem pronunciantem: *Si hominibus placerem, Chriſti ſeruvus non eſſem.* Auſculta Prophetam terribilius adhuc inclamantem aliis: *Væ qui dicitis malum bonum, & bonum malum, ponentes tenebras lucem, & lucem tenebras, ponentes amarum in dulce, & dulce in amarum.* Sed fruſtra *Paulus* hic, fruſtra

Iſaias

Iſaias eſt. *Prudentiores ſunt filij hujus ſæculi filijs lucis in generatione ſua.* Illis neq; bonum & honeſtum, neq; malum & inhoneſtum convertuntur: iſtis verò ſic.

IV.

At non licuit noſtro frui alloquio. Sic dicis quidem. Sed obſecro quorſum ita dicis? Qua lege, divina vel humana, *non licuit?* Quo Eccleſiaſtico Canone? quo præcepto Regulæ? quo Statuto Ordinis? aut qua fortaſſe demum Conſuetudinis præſcriptione? Nihil horum allegatur, ſed nec allegari quidem poteſt. Secundum omnia iſta & ſingula non modo licuit, ſed ſub graviſſimi peccati pœna oportuit te dum hic eras alloquium tuum *Valeſio* concedere, & ejus viciſſim ſive *frui* ſive uti. Quare ergo *non licuit?* Ais, *poſt congreſſum quem præcedenti die cum Legato habueras, coactum te feſtinare reditum, relictis Oxonio & Cantabrigia, præclaris jam olim ſapientiæ ſedibus.* O excuſationem, ſi quæ unquam ulla fuit, verè excuſatam in peccatis! Et ô prætextum inſuper malè contextum! Quaſi verò tunc à Legato audiviſſes, quòd vel Monarchia Hiſpanica, vel Provinciæ Belgicæ, aut ſaltem vel civitas, vel pagus, vel domus aliqua, vel familia, vel perſona quæpiam una in Belgio jam jam peritura eſſet

esset, nisi si Paternitas tua absq; ulla prorsus dilatione, absq; unius diei mora, sequenti mane proficisceretur succursum. Aut ista, ut essent vera, quæ ne probabilia quidem sunt, ulli persuasurum te putas, quòd neq; interim, hoc est illa eadem seu vespera seu nocte quæ interjecta erat, nec illo ipso mane quo discesseras, vacavisset tibi *Valesium* accersere? Periclitantem de vita, Infirmantem ad mortem usq; seu Filium seu Fratrem tuum hic quem noveras, vel semel quidem invisere? Non semel ei porrigere manum, qua ex profundo laci in qua non est aqua emergeret? Non *Valesium* aio vel ad unam neq; horam neq; semihoram convenire, & cum ipso ut decuit vel Patrem vel Fratrem agere; tentare an eum intelligere posses; & vel errantem reducere, vel innocentem & afflictum consolari ut posses. An verosimile visum iri existimas, quod antequam sic abieras non vacaverat tibi saltem, vel Delegatos instituere qui loco tuo & potestate tua id officij quod *Valesio* debebatur præstarent; causam ejus examinarent; deq; ea secundum Ecclesiæ Catholicæ canones, & Seraphici Ordinis constituta, pronunciarent quod ipsis rectum, æquum, justum videretur? An fortassis hoc ipso, adeóq; & omni prorsus cum Valesio communicatione, interdictum tibi erat à Regis Catholici *Legato* Catholico?

co? & Majeſtatis quidem ipſius Catholicæ tum nomine tum authoritate interdictum? Quæ omnia & ſingula, quàm non modò improbabilia, verumetiam incredibilia ſunt, nemo eſt qui non videt. Et tamen ad hæc reſponſa adigeris, ſi, quod ſcribis, verum eſſe queat; nempe, poſthesternum cum *Legato* congreſſum, coactum te ita feſtinare reditum, ut non licuerit alloquio meo frui. Cæterùm quod in ſpecie *Legati* monita vel mandata ejuſcemodi ulla, ſi forent, ſpectat, hoc etiam animadvertero, quod tametſi nemo Catholicorum vel antiquior vel recentior ſit qui plus quàm ego cenſeat Majeſtati Regiæ deferendum obediendumq; eſſe, etiam ab Eccleſiaſticis quibuſcunq; Subditis, dummodo inquam vel temporalia tantùm ſunt quæ reſpiciuntur, vel ſi forte ſpiritualia pura ſunt, nihil in ipſis à divina lege alienum, nihil receptis Catholicæ Eccleſiæ canonibus adverſarium, nihil naturæ ipſius dictamini repugnans aut injungitur aut inhibetur: eô tamen veſaniæ adhuc non ſum prolapſus ut ſentirem ejuſcemodi rem eſſe iſtuc, videlicet, in Paſtore ſpirituali incuriam vel neglectum errantis pereuntiſq; alioqui ovis. Id etenim repugnare prorſus & Scripturæ Divinæ, & Eccleſiarum Regulis, & rationis lumini, conſtat. Eaq; propter non mandato Regis, ſed præſcripto legis in hac

parte

parte obtemperandum esse, nemo Christianus non dicet; nisi si quis fortasse velit obtemperatorem æterno igni deputare. Igitur haud video quorsum de congressu illo cum *Legato* feceris mentionem. Enimverò excusandæ fugæ aut abitioni tuæ, qui scopus est ad quem unicè collimandum erat, adeò non deseruit, ut officiat magis. Verùm ea semper fucatarum rerum conditio est, infirmis fulcris uti; quibus, ut facile fit, pessumdatis, ea quæ innitebantur cadunt.

Quò itaq; nunc tuum istud, *non licuit?* Profectò si dixisses, *non libuit*, aut *non placuit*, dixisses quidem quod in se res erat. Sed *Valesium* tamen una justificavisses, & causas ejus omnes compendio absolvisses (absq; ulteriore quoquam seu Judicio seu Arbitrio vel indagine vel inquisitione) apud omnes inquam æqui æstimatores: utpote quibus ita manifestum foret, non ratione neq; lege contra ipsum agi, sed potentia & voluntate prava. Tantillum autem fortunæ bonæ aut prosperæ si quid ejuscemodi esset, *Valesio*, durante regiminis tui periodo, contigisse, existimabas rebus tuis Romæ promovendis, speciatim vero Bullæ Confirmationis ejus ad quam anhelas impetrandæ, non conducturum. Ac propterea vide, An revera non per *Legatum*, sed per teipsum *non licuit alloquio meo frui*, nec ab alio sed à teipso planè *coactus* es ita reditum acceleravisse,

visse, ut fugisse potius quàm abiisse visus sis. Cogita, & recogita identidem, An non à spiritu tuo proprio, ab amore tuo nimio tui *coactus* es ad festinandum ita. Nimirum præsagiebat tibi animus quod futurum oportuit esse, si vel unum diem amplius morarere. Apprehendebas nullum prætextum fore declinandi vel privati istius colloquij quod tu ipse obtuleras, vel Judicij & Arbitrij illius publici quod ego expetieram. Et prævidebas porrò utriusq; consectaria quæ nolebas. *Valesium* pro tribunali pronunciandum ab omni contumacia purum. Quodq; necesse erat sequi, pronuntiatum iri similiter quod recte, justè, meritò, & secundum Jura quidem ille cum à *Riddero* appellavisset, tum eundem velut Judicem suspectum & infensum recusasset. Et hinc indubiè non modo ejusdem Reverendissimi Patris *Jacobi Ridderi* prædecessoris tui monitiones, citationes, censurasq; omnes contra me emissas, latas, denuntiatas, in fumum abituras; sed Generalis etiam Capituli *Vallisoletani* confirmationem adjectam, seu *Decretum* istud quo *Ridderi* excommunicationem in me apud *Belgas* fulminatam denuntiatamq; ejusdem Capituli Patres confirmaverant, nihil significaturum. Nihil aio præter temeritatem, injustitiam, sacrilegium, & præterea quidem vel inscitiam, vel certe malitiam multo

to

to maximam decernentium. Inde autem, ab una parte, confusionem faciei tuæ, qui unus eorum eras; ab altera verò spei de te conceptæ non diminutionem, sed jacturam, adeoq; & offensam periculosam apud eos præsertim qui Deorum instar tibi in Romana Curia sunt, ac eousq; saltem erunt dum pendebit ibi Electionis Nominationisve tui ad Iprensem sedem Confirmatio. Ista prævidebas necessario sequutura, si justitiæ, si conscientiæ morem gereres in protrahenda quapiam ulteriori mora hic quæ Valesio diem daret. Ac idcirco vide ut non per *Legatum*, sed per teipsum, tuiq; ipsius solius causa, eaq; verè secularì, verè mundana & vana, *coactus* ità inopinato abitionem tuam anticipavisti; *relictis Oxonio & Cantabrigia præclaris jam olim sapientiæ sedibus.*

Hoc de celeberrimis illis, toto orbe, litterarum omnium scholis placuit Reverentiæ tuæ hic singulariter adjicere. Cur verò simul non adjeceris, Relicto etiam *Valesio* cogitationum suarum simplicitati & credulitati nimiæ? Profectò æquè, veritatem rerum quod attinet, adiecisse poteras; quamquam fateor, haud ex æquo ad propositum tuum. Scilicet respexisti, non dubito, ad nonnulla quæ Secretarius vester hic dum tractaremus, vel ipsa die prima, sed congressu altero post meridiem habito, dixerat;

dixerat; nempe, de intentione tua *Oxonium*, antequam ad *Belgas* redires, invisendi. An verò etiam respexeris ad ea quæ *Valesius* ea occasione per eundem Secretarium Paternitati tuæ obtulerat, nescio. Equidem bene memini quod Venerandus ille Vir (an quo magis mihi imponeret? An quo amantius & sincerius mecum ageret?) tunc inter alia retulerit, Paternitatem Vestram, ante litteras à me receptas, decrevisse, mox ut absolutæ res Anglorum Patrum Capitulares forent, *Londino* recta *Oxonium* proficisci, Comitante Ministro Provinciali novo *Daniele Clay*. Porrò etiam & præfixisse diem Veneris proximum, qui post biduum erat, profectioni huic ineundæ. Epistola verò mea recepta, lecta, considerata, protinus mutavisse consilium istud, quod profectionis aio diem attinebat, itinere scilicet ipso Oxoniensi in plusculos dies alios dilato, ac omninò statuisse non movere pedem *Londino* quousq; postulatis meis plenè satisfieret; judicio, videlicet, arbitrioq; ejuscemodi, quale postulaveram, dato. Illud præterea memini, quemadmodum inter hæc à Secretario narrata, occasionem istam intenti à Vobis Oxonium itineris haud prætermittendum ratus, ego etiam in præsentia per eundem Patrem *Vanden Bosch* pro parte mea Reverendissimæ Paternitati Vestræ obtuleram

&

& comitatum & obsequium meum & servitium omne, & itineris sanè totius expensas, & receptionem deniq; honorificam à primarijs Academicis, ab ipso etiam Rectore Magnifico (qui Vice-Cancellarius loci est) immò & ab ipso pariter Episcopo Sedis. Idq; non modo *Oxonij*, sed *Cantabrigiæ*, si placeret opera mea uti; excepto tantùm quod *Cantabrigia* Episcopum non habeat. Idq; etiam (ut expressis quidem verbis addidi) sive pro me, sive contra me pronunciaretur in Judicio à Patribus; immò sive Paternitas tua judicium vel arbitrium ullum nec ne concederet. Et memini insuper ut addideram, Id semper fuisse mihi in votis, opportunitatem aliquam nancisci, qua Superiores ipsi Generales, experientia propria docti videre possent alium me esse ab eo quem qui me persequuti sunt gratis, pro me depinxerunt. Ac propterea semper vel ab ipso controversiarum initio, sive priorum quæ ante viginti novem annos emerserant, sive posteriorum quæ ab anno 1662. continuatæ sunt, constitutum mihi, servatumq; hactenus pro æquo & justo, Prælatos meos qualescumq; (& non obstante, inquam, quacumq; injuria) quo liceret officio, reverentia, cultu prosequi. Haud namq; ignoratum mihi aliud esse inimici vel suspecti Judicis judicium in causa controversa recusare, quod utiq; secundum omnia Jura licet

etiam Seraphici Patris *Francisci* Regulam professis: aliud, in rebus alijs erga eundem uti īSuperiorem, officio quolibet vel Patris, vel filij, vel subditi, aut (uno verbo) boni viri deesse. Ista inquam omnia, præter nonnulla alia eodem spectantia reminiscor oratum à me Secretarium ut Paternitati tuæ referret. An autem ad hæc à me posterius, an ad illa prius à Secretario, an ad utraq; respexerit hic Reverentia tua, non adeò multum refert. Pronum est reputare haud inconsulto mentionem relicti *Oxonij Cantabrigiæq;* adjectam. Ni fallor, adjectione ista cupieras argumentum novum insinuare necessitatis cujusdam magnæ abeundi inexpectatò, ac ita properè quidem, ut nequaquam licuerit *Valesium* convenire, alioqui visuro famosas illas olim Sapientiæ Sedes. At *frustra jacitur rete ante oculos pennatorum.* Jam ante satis de necessitate ista, cujusmodi, & à quo erat animadversum est. Abundè ostensum est per quem, & quare *non licuit alloquio meo frui*: ut à quo, & quare, ad festinandum adeo iter fugiendumq; ita, coactus es.

Sed ô te interea egregium Curatorem Gregis! O Pastorem bonum! qui animam tuam pro ovibus tuis exponis. Qui vides lupum deprædantem & non fugis, neq; non aggrederis & persequeris & abigis illum eripisq; ex ore ejus ovem quam in opinione tua rapuerat. O qui relinquis nona-

nonaginta novem oves in deserto, & vadis quæsitum illam quæ in æstimatione tua perierat, nec circuire cessas donec invenis eam, inventamq; ponis super humeros tuos gaudens, & veniens domum convocas amicos & vicinos dicens *Congratulamini mihi, quia inveni ovem meam quæ perierat!* Et ô Patrem optimum atq; indulgentissimum! qui filium, in apprehensione tua prodigum, revertentem peregrè videns, dum adhuc longè esset misericordia commoveris, obviatum illi accurris, cadis super collum ejus, & oscularis os. Qui mox ad seruos tuos conversus dicis *Citò proferte stolam primam, & induite illum, & date annulum in manu ejus & calceamenta in pedes ejus: & adducite vitulum saginatum & occidite, & manducemus & epulemur: quia hic filius meus mortuus erat & revixit; perierat & inventus est.* Immò quàm revera non Patrem, sed Vitricum, non Pastorem, sed Mercenarium te in Valesij causa ostendis, monstrant evidenter quæ hucusq; dicta sunt. Nam & Vitricus Privignorum res plerumq; vel odit vel saltem neglectui habet: ac secundum Salvatoris Dei effatum, *Mercenarius fugit, quia Mercenarius est, & non pertinet ad eum de ovibus.* Et ista quidem animadversa cupio ijs qui me vel ovem perditam, vel filium prodigum, scilicet Epistolij tui Londinensis ac Vallisoletani Decreti authoritate nixi, arbitrantur. Nunc

venio ad momenta responsi istius excellentissimi quo epistolam meam dignaris.

V.

Causa Vestra (inquis) *ad altius Tribunal devoluta, immò jam in eo judicata, destitit esse mei fori, & ut esset, utiq; hoc in loco nequaquam discutienda. In Ditione autem Catholica (si arbitrium meum requiras, præsto ero, dum & tu præsto sis. Neq; literæ securitatis omnimodæ deerunt accedere cupienti. Quod verò allegetur ratio status, quasi fas ideo non foret regno egredi, frivolum apparet in viro Religioso: quotusquisq; enim legibus his alligatus etiam nobilis, aut Princeps reperitur, qui licentiam tantisper exeundi serio petitam non obtineat.* En paucas illas lineas & ipsissima verba quibus solis epistolæ meæ satis longæ, contentisq; in ea omnibus à Paternitate tua responsum est. Sed proh Deum hominumq; fidem! Si sic pronum fuit respondere, vel si causa mea inquam *destitit esse fori* tui: quo igitur ille mecum tuo nomine authoritateq; per Secretarium tuum, biduumq; totum Tractatus? Quo itus redituſq; illius inter nos tam frequens? Ad quid renuntiata illa de consensu à Te etiamnum postulatis meis præstito? Quorsum de Judicij loco inter nos ventilatum? De Hispaniarum Legati Domo imprimis à Te proposita, sed postea ob rationes à me objectas declinata? Quam ob causam, privati demum

mum colloquij, antequam pro tribunali ageretur vel propositio, vel potius requisitio? Ad quid inquam perditio ista temporis? tot exquisitæ nugæ, tricæ, phaleræ ad quid, si causa mea jampridem *destitit esse fori tui?* Haud video sane quid honore salvo respondeas. Aliter sentiebas per Secretarium tuum nudiustertius quæ mandavisti referentem: aliter paulo post volebas per eumdem animi tui (non dico sensa, sed) placita exscribentem. Neq; enim (ut ante etiam animadverti) non cognitus mihi illius Amanuensis tui character. An fortasse velis me impingere bono illi Patri Vanden Boschio dicam? Honestior est quàm Impostoris titulo ut patiatur se malè audire. Imperatis utrobiq; paruit: quæq; præcepisti, fecit, absq; dubio. Verùm neq; de Tractatu neq; de Tractatore illo, neq; de contradictionibus aut consectarijs alijs quibuslibet volo quidquam aut pressius aut ulterius hic. Res istæ sunt in quas inquirere minutiùs, nec Reverentiæ tuæ honori, nec idcirco mihi voluptati possunt esse. Juvabit autem ab antecedaneis & extrinsecis istis abstrahendo, quærere de assertione illa nuda in se, prout in epistola tua jacet, facitq; responsi ad litteras meas primum & principale membrum. *Causa vestra,* inquis, *ad altius tribunal devoluta, immò jam in eo judicata destitit esse*

 fori

fori mei, & ut esset, utiq; hoc in loco nequaquam discutienda. Causa mea multiplex, multiformis, multimembris est. Principalis, quæ & prima post restitutionem Regis, & cæterarum omnium subsequentium origo, ne dubitatur quidem esse subscriptio defensioq; illius Formulæ, quæ vulgò *Hibernorum Remonstrantia* dicitur. Accessoriæ multæ emerserant. Et una quidem in Congregatione illa celeberrima totius Hiberniæ cum Secularis tum Regularis Cleri, quæ anno Domini 1666. Dublinij Valesio procurante sedit. Alia in Capitulo Provinciali nostrorum Franciscani Ordinis Fratrum, quod itidem Dublinij eodem anno, sed mense proximo, ac ejusdem Valesij opera celebratum. Alia in famosissimis Jacobi Taaffij rebus, Vicarij illius seu veri seu ficti Apostolici, super Hiberniæ regnum, Clerumq; & Populum, cum authoritate Legati à Clemente IX. ut pretendebatur, instituti; quemq; anno 1668. ut Hibernia universa pro vero & indubitato sedis Apostolicæ Vicario reciperet, eidemq; omnes orthodoxæ religionis in illa Gente Ecclesiastici, tam Seculares, quàm Regulares, Prælati pariter & subditi, obedirent; immò etiam & Visitationi Apostolicæ ab eo institutæ, partimq; ab ipsomet in persona propria, & partim per Delegatos varios tum in Diœcesibus Episcoporum, tum in Ordinibus

Ordinibus Domibuſq; Regularium exercitæ parerent ac humiliter ſe ſubmitterent, Valeſius quoq; Author fuit. Alia proximè ſequenti anno, circa Reverendi admodum Patris Franciſci Coppingeri depoſitionem à Provincialatu & Petri Gennori ſuffectionem; utpote ſeu illam ſeu iſtam non modò contra Ordinis noſtri Conſtitutiones, verumetiam contra Leges pariter & Canones Eccleſiæ ipſius Catholicæ factam, authoritate tamen literarum Eminentiſſimi Domini Franciſci Cardinalis Barberini factam. Alia ſimiliter eodem anno, verùm ex complexione variorum conſtans. Illinc enim complectebatur duplicia illa Reverendiſſimi Prædeceſſoris tui Jacobi de Riddere citatoria, quibus peremptoriè ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ ipſo facto incurrendæ mandabatur mihi intra dies aſſignatos in Belgio comparere: iſtinc verò & Majeſtatis Regiæ Inhibitionem præviam qua vetabar regno egredi, & Appellationem inſuper ac Recuſationem à meipſo intra fatalia Juris interpoſitam. Illinc denuntiationem inſequutam, qua ſi Deo placet, idem Reverendiſſimus anteceſſor tuus ac veluti quidem neq; appellatus neq; recuſatus jam eſſet, nec devoluta adeò res ad Superiorem Judicem, ſuſpenſave ejus in me, pendente lite, juriſdictio, ex præſumptæ vel potius malè prætenſæ contu-

 maciæ

meæ in non comparendo cauſa declaravit me nominatim excommunicatum, affixa quoq; nonnullarum in Belgio Eccleſiarum valuis ſententiæ declaratoriæ charta: iſtinc oppoſitionem, neglectum, [illegible] tantùm non contemptum tam illegitimi invalidiq; per omnia proceſſus, quippe contra Eccleſiæ Leges, & Ordinis ſtatuta, & Regulam Seraphicam, & equitatem ipſam naturalem inſtituti. Alia deniq; cauſa emergens acceſſoria erat Impreſſio quorundam Librorum, Authoribus Carono & Valeſio.

Et proclive quidem eſt credere, non ſolum acceſſorias iſtas omnes, ſed ipſam quoq; principalem & originalem ad *Tribunal* illud *altius* quod hic à te reſpicitur, fuiſſe ab Adverſaria Parte delatas. Fateor quoq; omnes univerſim, ſeu tam iſtas quàm illam, imò & annexas connexaſq; cæteras qualeſcumq; fuiſſe, quod in me erat, per meipſum, & ſecundum jura quidem, ea ipſa quam interpoſui appellatione, à judicio Commiſſarij ejuſdem Belgici Anteceſſoris tui, ad judicium Reverendiſſimi Patris Ildephonſi Salizanes totius Ordinis in Orbe toto Miniſtri Præfectiq; Generaliſſimi, devolutas. Neq; inficias eo, Capituli Generalis Valliſoletani Diffinitorium (Valliſoleto prius ad Urbem Regiam Madritenſem, ex imperio Nuntij ejus Apoſtolici, qui apud Hiſpanos tunc erat tranſlatum, ſolutiſq; ac diſperſis adeo cæ-

teris

teris Capituli Patribus) Decreto ſuo famoſo iſto quod inſcribitur *Contra Fratrem Petrum Valeſium & ejus ſequaces*, omnes eaſdem, cujuſcumque modi cauſas meas, in *genere* perſtrinxiſſe. In ſpecie quidem, neq; inſignem illam Patris *Taaffij* Impoſturam, neq; inviſam ipſam Remonſtrantiæ fidelitatem, neq; adeo illiuſce ſive Nationalis ex utroq; Clero Synodi, ſive Provincialis Fratrum Noſtrorum Capituli, aut momenta, aut controverſa, aut famam, aut nomen vel memorare quidem, multo minus perſtringere aut notare (ſaltem alitèr, quàm *Valeſium* Socioſq; ejus cum falſiſſimis tum injurioſiſſimis commentis denigrando) viſum *Decreti* Formatoribus è re ſua impoſterum fore. Nimirum ſatis intellexerant homines cautiſſimi, rerum omnium circumſtantias, ultra expectationem, in *Anglia* pariter & *Hibernia*, biennio quod proximè elapſum erat, mutatas. Eaq; propter Decreti ſui (mendaciſſimam, profectò uti jacet) Præfationem, rectè exiſtimarunt multo magis conducturam ad ea quæ ſibi propoſuerant contra Valeſium aſſequenda, quàm ſi diſertis verbis declaraviſſent, quàm ſi quantumcumq; etiam pauciſſimis vel inſinuaſſent quidem, uti, detracta larva, res ipſæ in ſe nudæ erant. Quippe

VI.

VI.

Imprimis norunt qualiter odij tam diuturni, inveterati, commotionisq; & persequutionis tam violentæ in *Valesium* & socios, ipsissima causa vera, originalis, principalis, continua, sola *Remonstrantia* esset; sola inquam Professio illa Fidelitatis, anno 1662. Regi nostro *Magnæ Britanniæ, Hiberniæ*, &c. facta, Defensioq; *Formulæ* ejus deinceps. Seu quod *Valesius* idem, ijdemq; socij ejus, illo anno, tum propriarum manuum subscriptione, tum Instrumento etiam publico impressoq; typis asseruissent, obedientiam & Fidelitatem in rebus quibuscumq; temporalibus juxta quod municipales Regni Leges præcipiunt, indistinctè à Catholicis omnibus subditis, etiam Ecclesiasticis, Majestati Regiæ, secundum divina Jura, adeòq; & sub peccati pœna, debere observari, ac præstari quidem sanctè: idq; (inquam) non obstante ulla quapiam Episcopi ipsius Romani vel potestate, vel prætensione, vel sententia, etiam Excommunicationis, Depositionisq;. Quòdq; deinceps, in hunc usq; diem, nulla Superiorum Ordinis sui, nulla Internunciorum Apostolicorum Belgij, nulla *Francisci Barberini* cæterorumq; Eminentissimorum Sacræ Congregationis de Propaganda Fide

Car-

Cardinalium, authoritate induci potuerint ad refigendum: Immò contra, non tantùm pro nihilo planè habuerint vel ipsius etiam Theologicæ Facultatis, quæ *Lovanij* est, Censuram; sed Libris & argumentis irrefragabilibus utraq; Lingua, Anglicana & Latina, editis, eamdem censuram everterint, ostenderintq; vanam, falsam, aCatholicam, Schysmaticam & Sacrilegam esse.

Deinde ex æquo jamdudum seu domi in *Hibernia*, seu foris in *Belgio*, *Romæ*, ubiq; apud omnes quorum interfuit, longè manifestissimum erat, Solius Remonstrantiæ èjuscemodi promovendæ gratia, indici Congregationem illam è toto Regno, atq; utroq; Clero, *Valesium* curavisse. Eo nomine, in ipsum Romanæ Aulæ Ministros, mirandum in modum, exasperatos incensosq; nullam non adhibuisse operam per literas & Nuncios frustrandæ Indictioni, ac deterrendis à Conveniendo Patribus. Et tamen Patres, id est Archiepiscopos, Episcopos, Ordinum Regularium Provinciales, Vacantium Diæcesium Vicarios, & Theologos quoq; tam Seculares quàm Regulares, ad diem & locum convenisse: ac ibidem loci nempe *Dublinij*, Urbe regni præcipua, & Metropolitana, Emporioq; Gentis celeberrimo, Sessionem publicam, pacificam, quietam ad quattuordecim dies,

quoad

quoad nimirum permisit Prorex, tenuisse; ne quicquam obstante aut plebe, aut populo, aut ipso Ordinum Regni Parliamento (quod tunc forte in eadem Urbe sedit) quantumcumq; à Romana (seu Catholica ejus Synodi Patrum) diversæ religionis. Eosdem Patres, quam *Valesius*, in Sessione publica, tot annorum procurationis suæ adeoq; & Remonstrantiæ illius, ita jam tunc famosæ rationem reddiderat, adeò approbavisse, ut non modò officium, potestatemq; ejus Procuratoriam confirmaverint, nec modò in singulos annos deinceps, sive honorarium, sive stipendium annuum, pro conditione Gentis amplissimum ei obtulerint; sed literas etiam quascumq; vellet ipse suiipsius commendatitias ad Internuntium Apostolicum Belgij, Cardinales de Propaganda Fide, ipsumq; etiam Pontificem Maximum & Beatissimum, totius Congregationis nomine scribendas. Formulam quoq; professionis suæ ipsorum videlicet erga Regem, in temporalibus quibuslibet observantiæ & fidei, concepisse, subscripsisse, & una cum primis tribus *Parisiensium* illarum sex anni 1663. propositionum, ijsq; diversa charta applicatis pariter & subscriptis, Locum-tenenti Regio præsentasse. Illiusmodi sanè bina Instrumenta, ut quamquam à priori Formula (quæ nihilominus sola apud omnes adhuc *Remonstran-*

tia

tia Hibernorum dicitur, cujusq; subscriptionem vel in ea ipsa Nationali Congregatione *Valesius* quidem pro virili urserat) verbis discreparent; sensu tamen, qui inter cordatos utrimq; viros & obvius & planus esset, haud ita. Nisi si fortassis nec immeritò quidem, liceat observare hic, Posteriorem, sive istam aio Congregationis Formulam, disertis verbis negare cuicumq; in Terris Tribunali, adeòq; vel Concilio etiam Oecumenico, deponendi Regis authoritatem: cùm prior illa tantùm Pontifici Romano cæterisq; ab eo potestatem suam derivantibus, id neget.

Quod Capitulum Provinciale Fratrum nostrorum *Dublinij* quoq;, ut eodem anno, sic paulo post soluta illa utriusq; Cleri Comitia, 25 Julij & sequentibus habitum atq; celebratum, spectat, istud impræsentiarum observavero; nempe, Difficultates & controversias omnes quæ in illo emerserant, non aliunde quam ex præfatæ illius famosæ, exosæ, priorisq; adeo Remonstrationis causa emersisse. *Valesius* quidem confirmationi Electionis Reverendi admodum Patris *Bernardini Barrij* in Ministrum Provincialem, itidemq; *Jacobi Darcei* in Custodem, *Geraldiniq;* & *Bradei* in Diffinitores, cum effectu intercesserat; sed uti hominum non Remonstrantium, nec simpliciter non Remonstrantium, sed obstinatis animis

mis nolentium esse: quosq, adeò, ut Majestati Regiæ meritò suspectos, Excellentissimus ipse Prorex vetuit confirmari. Postea mox, eum qui, uno forte aut altero minus, æqualia cum prædicto Patre *Barrio* suffragia pro Ministerij Provincialis munere habuit, Reverendum admodum Patrem *Franciscum Coppingerum*, utpote non modo integrum vitæ, scelerisq, purum, & pium præterea & devotum, sed Remonstrantem insuper, adeoq, Majestati Regiæ & Proregis Excellentiæ gratum, *Valesius* curavit in eodem Capitulo, Provinciæ gubernandæ Commissarium institui, fruiturum scilicet eo munere dum penderet seu Electionis prædictæ, seu Confirmationis ejus caussa coram Reverendissimo Generali, ad quem ex forma & præscripto *Clementinæ* devoluta erat. Ac nihilominus post biennium, seu postquàm sanè cum *Madriti* tum etiam *Romæ* causa abundè discussa & considerata fuisset, tandem, id est sub finem anni 1668. sententia definitiva *Madriti* in Consistorio gravissimorum Hispaniæ Patrum, pro ea parte quam *Valesius* tuebatur lata est; Electio *Barrij* annullata, cassata; & *Coppingerus* Hiberniæ Vicarius Provincialis institutus; patentesq, ad Provinciam triplices, ad *Valesium* verò epistolæ variæ, tum à Definitore Generali *Patricio Duffio*, tum à Secretario Generali *Patricio Tyrello*, tum

tum etiam ab ipſo Reverendiſſimo Patre Miniſtro Generali *Ildephonſo Salizanes*, cum expreſſo Nuncio P. *Hugone mac Cormick* Viro Religioſo, ex Hiſpania miſſæ.

Deniq; rerum famoſiſſimarum Patris *Jacobi Taaff*, Vicarij illius quondam (ſi Romanæ Curiæ placet) in *Hibernia* Apoſtolici, jampridem in omnem terram exierat ſonus. Non ſolùm in *Hibernia*, ſed in *Belgio*, in Romana Curia, adeoq; etiam in univerſo Ordine Franciſcano, præſertim ijs qui Generales aut Prælati aut Conſultores erant, innotuerat viri nomen. Jamdudum inſignis & pene incredibilis imposturæ ejus fama aures omnium repleverat. Certè jamdudum conſtabat, quorum authoritate nixus, videlicet Eminentiſſimorum *Franciſci* Cardinalis *Barberini*, ac Illuſtriſſimorum *Roberti* apud Gallos Nuncij, *Jacobiq; Roſpiglioſi* apud Burgundiones & Belgas Internuncij Apoſtolici vir ille memorandus Pater *Taaff* Hiberniam anno 1668. petierat, appuleratq; *Dublinium*. Cui bono grandi & publico, ibidem (ſi faveret cœlum votis) abſq; mora expediendo, miſſionem ei pariter & commiſſionem veram præfati Proceres conceſſerant; bonumq; iſtud ingens haud aliud fuiſſe quàm quod ita vehementer avebant quovis modo, ſeu Marte, ſeu arte, dolove aut aſtu procuratum; damnatæ ſcilicet For-

mulæ

mulæ refixionem ; quodq; consectarium esse necesse erat, non modô in Hibernia rursus errorem pristinum de Pontificia deponendorum Regum aurhoritate firmiter stabilitum, sed Remonstrantium Fratrum qui contrariam veritatem docebant, Valesijq; imprimis vel inter Gentiles suos confusionem, ignominiam, opprobrium. Constabat quoq; ut in *Anglia*, & prius sanè quàm in *Hiberniam* trajecerat, sive rerum istarum desperatione actus, sive contra, facilius assequendarum vel multa vel saltem aliqua spe fretus, & in omnem eventum potentia Patronorum Eminentissimorum nixus & certus gratiæ, ipse sibi Commissionem falsam, id est Bullam Vicariatus, Commissariatus, & Legationis Apostolicæ, velut à *Clemente* IX. datam confinxerat, opera & calamo, in ea re, *Londini*, (ut fertur) cujusdam Hispani Sacerdotis Apostatæ, usus. Et qualiter partim istius Bullæ, partim verò aliarum quarundam, velut Cardinalis Roberti, literarum, (similiter enim istæ Roberti literæ, ut illa *Clementis* Bulla, cum ad *Taaffium* ipsum superscriptæ, tum ab ipsomet, vel alio quopiam ejus gratia, confictæ erant) impostura *Valesio* imposuerat, & per Valesium universo totius Regni Clero. Ut prætere a quoniam *Valesij* (quantumvis bona fide satagentis) consilium ac directionem,

in ordinanda præsertim Visitatione Apostolica secundum præfatæ Bullæ tenorem, plerumq; sequutus erat; Visitatoribus etiam Ordinum atq; Diæcesium pene omnibus è Remonstrantium numero assumptis: ille quamprimum, hoc est, quinto vel sexto mense executi jam seu veri seu ficti muneris vix transacto, *Romam* revocatus fuerit; idq; specialibus Eminentissimi Domini *Francisci* Cardinalis *Barberini* literis, nomine totius Sacræ Congregationis *de Propaganda* scriptis. Ut porrò in ijsdem literis, præter alia notatu dignissima, habeatur, indulgentiam ipsi etiamnum factam omnium quæ in istis rebus utcumq; peccavisset; solùm deinceps abstineret a jurisdictione exercenda, & quantocius *Romam* veniret. Demum, ut profectus eo, appulsusq;, liber tamen & hilaris esset, tantùm non Episcopatu adhuc donatus ob impensam & bene collocatam operam. Ac certè istud ingenuè fateor, Plus *Valesio* & Socijs Remonstrantibus (ut conjunctio temporis, aliarumq; rerum inexpectatarum erat) semestria illa unius Patris *Taaffij* figmenta nocuisse, quàm octennij precedentis omnia prorsus aliorum quorumcumq; adversus Remonstrationem attentamenta. Immò liquidum est, illa ipsa *Jacobi Taaff* quantumcumq; ridicula, desperata, phrænetica, multò magis Valesio & Socijs

Remonſtrantibus nocuiſſe quàm ipſorum etiam Illuſtriſſimorum *Belgij* Internunciorum, *Hieronimi de Vecchijs*, & *Jacobi Roſpigliosi*, ipſiuſq; adeo Eminentiſſimi Cardinalis *Barberini* literas veras, miras, vehementes & multiplices: quàmq; etiam vel Facultatis Theologicæ Lovanienſis Cenſuram, vel Congregationis Nationalis Antwerpianæ Declarationem, vel deniq; Prælatorum Ordinis Generalium ſive monitiones ſive minas quaſlibet.

VII.

Quamquam verò quæ hactenus, tam de Taaffio, quam de Capitulo, Synodo, Formula quoq; ipſa præfatis, dicta ſunt, per omnium ora quorum intererat, longè prius vulgabantur quàm Paternitas tua, quàmve cæteri Generales illi Socij tui Definitores aut Valliſoletum perrexiſſent, aut Vallis-oleto *Madritum* migraviſſent, laturi illic & promulgaturi in me judicium: attamen iſtiuſmodi cauſarum, ne unam profecto quamlibet vel acceſſoriam, quanto minus principalem ipſam? nihil prorſus (aio) iſtarum rerum ſive Patris *Taaffij* impoſturæ, ſive Provincialis Fratrum Noſtrorum in Urbe Dublinenſi Conventus, ſive Nationalis ibidem ex utroq; Clero Synodi, ſive demum Formulæ illius adeò Romano-

rum

rum auribus horridæ, abominandæ, ſacrilegæ, viſum Formatoribus Decreti *ſpeciatim* tangere aut exprimere. Aliorum octennij quod præceſſerat, experientia prudentiores evaſere quàm ut contra *Valeſium*, & Socios (quos illi *Sequaces* ejus vocant) abſq; larva procederent; aut Decreto ſuo cauſas ipſas Romanæ iræ veras, injuſtas, varias, improbas vel publicarent vel agnoſcerent, in ſpecie inquam. Haud ignorarunt amplius, quòd, expreſſiſſe illas in *ſpecie*, evertiſſe iſtud universè, foret. Nec ullo modo laturum Regem noſtrum Clementiſſimum ac juſtiſſimum, ut ob fidelitatis debitæ profeſſionem, Majeſtati ſuæ, quemadmodum decuit, factam, conſtantemq; Formulæ ejus defenſionem, viri cætera innocentes, tam iniqua, tam immania in Ordine ſuo, ſuiſq; etiam à Fratribus, paterentur. Et hinc indubiè, Formatoribus *Decreti* conſtitutum, illiuſmodi res quaſcumq; tam acceſſorias quàm principales, quæ ſi diſertis verbis proſtarent in Decreto, Aulæ *Britannicæ* bilem fortaſſis commoverent, *generica* tantùm, ſed contumelioſiſſima tamen & falſiſſima Decreti ejuſdem ſui Præfatione perſtringere.

Ita enim præfantur illic Diffinitores optimi & integerrimi. *Non ſine maximo dolore, & proborum omnium lamentis, intellexit Capitulum Generale ſcandala orta in*

E 2 Regno

Regno Hiberniæ opera Fratrum Petri Valesij, & Francisci Coppingeri, ac paucorum Sequacium; Qui Dei timore postposito, & proprij Instituti immemores, spretis suorum Superiorum salutaribus monitis, & contempta sancta, quam solemni voto sposponderant, obedientia, citra omne fas, sacra profanis, & Monastica civilibus, dicto & scripto, confundentes, tam dedecorosis maculis suam Nationem, Provinciam, & Religionem labefactarunt, ut sanctè viventium Fratrum lachrymis vix abstergi valeant. Satis quidem pro imperio, & supercilio; nimis autem pro falsitate & injustitia, etsi tantum modò in *genere* dictum. Sed hujus loci non est Præfationem ex æquo mendacissimam, atq; multis alijs titulis iniquissimam, aut retorquere, aut refutare. Vtrumq; jamdudum in Epistola mea Apologetica ad Reverendissimum P. *Franciscum Maria Rhini à Polizzo* (Ministrum illum totius Ordinis Generalem, Vallisoleti anno 1670. electum, unumq; adeò, & præcipuum quidem eorum qui illic tecum contra me decreverant) abundè factum est. Illud verò observandum hic, Nullam utiq; earundem causarum, quas ita in *genere* tantùm perstrinxistis, judicatam hactenus in *Tribunali illo altiori*, seu in eo, inquam, ad quod *Valesij* causam ais, nec *Valesius* ipse diffitetur, delatam esse. *Tribu-*

na-

nal enim illud *altius*, vel tu ipſe ultrò fateberis non aliud eſſe, quàm commune veſtrum ſive Capituli ſive Definitorij Generalis *Valliſoletani* Patrum; quàm ipſiſſimum iſtud, nimirum cujus authoritate contra *Valeſium* & Sequaces Decreto famoſiſſimo judicatum eſt. Neq; non fateberis ipſe nihil eo Decreto judicatum, cujus nullam omnino in ſpecie, Decreti ejuſdem tenor mentionem facit. Et quoniam in hac obſervatione, nullam nobis fore controverſiam puto: ad ea progredior nunc, in quibus nulla nobis conventio erit; ſed Paternitati tuæ, ut reor, moleſtia & negotium ingens.

VIII.

Ad eas venio cauſas Acceſſorias quæ ſuperſunt conſiderandæ: ceu quas in *ſpecie*, Decreto illo veſtro, non tantùm perſtrinxiſtis, ſed proſcripſiſtis; certè velut candenti ferro ſtigmatizaviſtis, ſi ita licet loqui. Et hæ quidem ſunt tres. Unam facit Reverendi admodum Patris *Franciſci Coppingeri*, Vicarij Provincialis Hiberniæ depoſitio, *Gennorijq;* in ejus locum ſuffectio: utraq; verò Eminentiſſimi Domini *Franciſci* Cardinalis *Barberini*, unis iiſdemq; literis patentibus effecta. Aliam facit ex-

communicatio iſta, quæ à Prædeceſſore tuo *Jacobo de Riddere*, in *Valeſium*, prætextu contumaciæ ejus in non comparendo, lata ac denuntiata fuit. Tertiam & poſtremam facit nonnullorum Librorum impreſſio, Authoribus eorumdem *Carono* & *Valeſio*. Hæc enim tria, ea ſola ſunt de quibus in *Decreto* veſtro, ſive ad laudem & confirmationem, ſive ad condemnationem & opprobrium ullius cujuſpiam facti ſpecialis mentio fit. Immò ſola ſunt, quæ, unà cum præfatione ſuperius data, ſummam faciunt omnium quæ quovis modo, ſive ſpeciatim, ſive generatim, in Decreto iſto côntinentur. Tantùm ſi excipias præceptionem novam ſub Excommunicationis latæ ſententiæ pœna, *&c. Valeſio* pariter & *Coppingero* factam, nempe comparendi intra ſex menſes coram Reverendiſſimo Patre Miniſtro Generali Ordinis. Itidemq; aliam Miniſtris omnium Provinciarum Ordinis factam, qua injungitur ipſis ut ſummo ſtudio Libros, Memorialia, Informationes, & Libellos quoſcumq; à prædictis Fratribus *Carono* & *Valeſio* editos recolligi faciant, atq; ad prædictum Superiorem Generalem tranſmitti. Verum quia neq; præceptis iſtis duobus, neq; alterutro de quapiam re vel cauſa, ceu præterita (licet in utrolibet nonnihil pro futuro proviſum fuerit) vel dici, vel prætendi quidem

quidem poteſt, quocumq; modo judicatum eſſe: in præſentia non eſt ad rem, de ipſis agere, aut adjicere plura. Itaq; in tribus illis cauſis acceſſorijs reliquis, utpote ſolis quæ, Tribunalis veſtri altioris Decreto ſæpe memorato, *contra Valeſium & Sequaces* edito, utcunq; judicantur, *Valeſij* cauſam, ſive ſimplex illa, ſive compoſita ſit, quam in eo Tribunali judicatam dicis, neceſſe eſt reperiri. Quamquam verò pronum ſit exiſtimare, Paternitatem tuam reſponſo iſto, haud intendiſſe aliam *Valeſij* cauſam, præter eam quæ ſoli ipſi propria, non communis alijs, ut *Coppingeri*, erat: haud mihi tamen opus video diſtinctione aut ſeparatione earum nunc. Primùm, quia de intentione tua non ſatis liquet. Deinde, quia vel ipſe quidem Decreti titulus videtur indicare, omnia quæ decernuntur, contra *Valeſium* imprimis decreta eſſe. Rurſum, quia jampridem de ſingulis, in Tractatu meo Epiſtolari ad Reverendiſſimum Patrem *Franciſcum Maria Rhini* dato inſcriptoq; ſatis diſtinctè ac diffuſe egi. Poſtremò, quoniam reſponſo tuo evertendo, quod preſentis loci ſcopus eſt, ſuperflua foret ſive diſtinctionis earum, ſive rationis meritorum, opera. Liquet enim, quòd, in Tribunali illo altiori, contra *Valeſium* pariter & *Coppingerum* Socioſq; reliquos, eodem prorſus modo, malè judicatum ſit.

Quare ſufficiet mihi retorquere nunc, quàm non modò contra omnem Judiciorum modum, ſed ſubſtantiam ipſam divinorum pariter & humanorum Jurium modus ille Judicij iſtius veſtri, ex æquo iniquus erat, ſive ubi in *Valeſium* ſolum, ſive ubi in *Coppingerum* & cæteros unà, decreviſtis.

Ut enim in præſentia nihil morer, ſed omninò ſileam atq; pertranſeam, ceu in controverſia poſitum, iſtud, Nempe viros verè innocentes, juſtiſſimamq; eorum cauſam eſſe, adverſum quos, Decreti utroq; loco Reverentiæ tuæ & Collegis, decernere viſum: profectò, utrobiq; contra non confeſſos, non convictos, non auditos, non præſentes, non defenſos; contra nec citatos quidem, nec monitos, nec ulla ratione ad judicium vocatós; contra abſentes, diſtanteſq; procul in longinquis, ultra terras, & regna & vaſtiſſimum mare; immò contra inſcios planè Judicij ullius quod in ipſos, vel de ipſorum cauſa utcumq; pararetûr, decreviſtis, judicaſtis, pronuntiaviſtis. (Quemadmodum ſane, ac iiſdem pene verbis, in priori epiſtola mea, dum adhuc *Londini* eſſes, tecum expoſtulaveram; quamvis Tu, Reverendiſſime Pater, ne gry quidem ad iſta reſpondere dignatus es.) Utrobiq; etiam contra ejuſmodi fratres veſtros & Depoſitionem ab officijs,

&

& Privationem perpetuam Actuum Legitimorum, & Excommunicationem insuper latæ ſententiæ, pœnas videlicet cum Ordinis tum Eccleſiæ graviſſimas, maximas, ultimas, ſanciviſtis. Ac illud certè, de judicij veſtri modo, ne Tu ipſe quidem, non quiſpiam alius Collegarum, non improbitas ipſa inficiari poteſt. Iſtud autem de pœnis ex puro puto ipſius Decreti textu manifeſtum eſt. Et enim præfationem ſuperius datam abſq; medio quoquam ita proſequimini. *Quibus ut opportunum adhibeatur remedium, cauſa prius bene examinata, & maturè diſcuſſa, Diffinitorium Generale fraterna charitate hortatur dictos Fratres ad reſipiſcentiam, ac tranſgreſſionum ſuarum pœnitentibus, pollicetur & veniam. Confirmat deinde cenſuras in dictum Fratrem Petrum Valeſium, propter contumaciam in non comparendo, latas per Reverendiſſimum Patrem Commiſſarium Generalem Nationis Germano-Belgicæ. Et denuò per ſanctam obedientiam in virtute Spiritus Sancti, & ſub pœna excommunicationis majoris latæ ſententiæ ipſo facto incurrenda, ac privatione perpetua Actuum Legitimorum, præcipit, tam dicto Fratri Petro Valeſio, quàm Fratri Franciſco Coppingero, ut intra ſpacium ſex Menſium ab hujus Decreti intimatione compareant coram Reverendiſſimo noſtro Generali Ordinis, rationem reddituri omnium quæ ipſis objiciuntur. Cæteris verò,*

Quare ſufficiet mihi retorquere nunc, quàm non modò contra omnem Judiciorum modum, ſed ſubſtantiam ipſam divinorum pariter & humanorum Jurium modus ille Judicij iſtius veſtri, ex æquo iniquus erat, ſive ubi in *Valeſium* ſolum, ſive ubi in *Coppingerum* & cæteros unà, decreviſtis.

Ut enim in præſentia nihil morer, ſed omninò ſileam atq; pertranſeam, ceu in controverſia poſitum, iſtud, Nempe viros verè innocentes, juſtiſſimamq; eorum cauſam eſſe, adverſum quos, Decreti utroq; loco Reverentiæ tuæ & Collegis, decernere viſum: profectò, utrobiq; contra non confeſſos, non convictos, non auditos, non præſentes, non defenſos; contra nec citatos quidem, nec monitos, nec ulla ratione ad judicium vocatos; contra abſentes, diſtanteſq; procul in longinquis, ultra terras, & regna & vaſtiſſimum mare; immò contra inſcios planè Judicij ullius quod in ipſos, vel de ipſorum cauſa utcumq; pararetur, decreviſtis, judicaſtis, pronuntiaviſtis. (Quemadmodum ſane, ac iiſdem pene verbis, in priori epiſtola mea, dum adhuc *Londini* eſſes, tecum expoſtulaveram; quamvis Tu, Reverendiſſime Pater, ne gry quidem ad iſta reſpondere dignatus es.) Utrobiq; etiam contra ejuſmodi fratres veſtros & Depoſitionem ab officiis,

&

& Privationem perpetuam Actuum Legitimorum, & Excommunicationem insuper latæ sententiæ, pœnas videlicet cum Ordinis tum Ecclesiæ gravissimas, maximas, ultimas, sancivistis. Ac illud certè, de judicij vestri modo, ne Tu ipse quidem, non quispiam alius Collegarum, non improbitas ipsa inficiari potest. Istud autem de pœnis ex puro puto ipsius Decreti textu manifestum est. Et enim præfationem superius datam absq; medio quoquam ita prosequimini. *Quibus ut opportunum adhibeatur remedium, causa prius bene examinata, & maturè discussa, Diffinitorium Generale fraterna charitate hortatur dictos Fratres ad resipiscentiam, ac transgressionum suarum pœnitentibus, pollicetur & veniam. Confirmat deinde censuras in dictum Fratrem Petrum Valesium, propter contumaciam in non comparendo, latas per Reverendissimum Patrem Commissarium Generalem Nationis Germano-Belgicæ. Et denuò per sanctam obedientiam in virtute Spiritus Sancti, & sub pœna excommunicationis majoris latæ sententiæ ipso facto incurrenda, ac privatione perpetua Actuum Legitimorum, præcipit, tam dicto Fratri Petro Valesio, quàm Fratri Francisco Coppingero, ut intra spacium sex Mensium ab hujus Decreti intimatione compareant coram Reverendissimo nostro Generali Ordinis, rationem reddituri omnium quæ ipsis obijciuntur. Cæteris verò,*

verò, si qui supersunt, eorum Sequacibus, sub eisdem pœnis districtè injungit, quatenus omni tergiversatione postposita, se submittant Vicario Provinciali dictæ Provinciæ Hiberniæ, scilicet Patri Fratri Petro Gennor, cui præfatus Frater Franciscus Coppingerus sub eisdem pœnis teneatur sigilla & regesta Provinciæ tradere: & quem Diffinitorium Generale vult ab omnibus & singulis memoratæ Provinciæ Alumnis velut suum Legitimum Prælatum agnosci sub eisdem pœnis.——Et cum in nostra Religione extet Constitutio Generalis Victoriæ renovata, & aucta anno 1649. *quæ probibet ne ullus Fratrum cujuscunq; sit conditionis, audeat Typis mandare, Libros, Memorialia, Informationes, aut Libellos absq; expressa licentia Superiorum Generalium: intellexit autem Diffinitorium Generale dictum Fratrem Petrum Valesium & Raymundum Caron (jam defunctum) quosdam Libros sine dicta licentia typis mandasse; declaratur qui superstes est, scilicet, præfatus Frater Petrus Valesius subjacere pœnis impositis per dictum Constitutionem, videlicet, Excommunicationis, & Privationis Actuum Legitimorum.* Agnoscis hic Judicij insignis ipsa quoq; verba? & verba quidem neq; diminuta, neq; aucta, nec transposita, quæq; (ut jam dixi) continuo cursu Præfationem subsequuntur?

Sed & illud animadvertas licet, quàm sincero animo & conscientia bona; immò

mò quàm repugnante & remordente vel ipſius Dictatoris Scribæ Synthereſi propria, ſi tamen callo non obducta penitus; quàm (citra omne dubium, citra conditionem ullam) neq; rectè, neq; verè, ſed manifeſtè falſò, *cauſa prius bene examinata & maturè diſcuſſa*, præmittatur affirmeturq; hic. Idoneè quidem id fateor factum præoccupandis Lectorum animis. Idoneè etiam, averruncandæ Nuntij Præſidis Apoſtolici iræ, gratiæq; ejus ineundæ, nihil cunctatum, ut non quæ ſequebantur decernebanturq; an æqua, an iniqua forent: ita neq; an vera, an falſa eſſent præſuppoſita aut præinſerta quævis. Verùm, ut Diffinitorij Generalis Franciſcani Patres deceat, ambientis Scribæ Secretarij ſui mendacium in re graviſſima tam pernicioſum, putidum, effrons, calculo ſuo approbaſſe authoritateq; ſua in lucem emiſiſſe, ac per *Euopam* diſperſiſſe; id quoq; opinor, animadverſione tua nunc haud indignum.

IX.

Et per immortalem omniſcientemq; Deum, qui vobis ipſis perſuaſum eſſe potuit, quod alijs inſertione iſta voluiſtis. Cauſam adeo multiplicem, multiformem, multimembrem; cauſam tot annorum adeo

adeo intricatam & perplexam; & causam illinc Rotius regni, istinc verò totius Provinciæ & sexaginta Conventuum *Hiberniæ:* ejusmodi causam dico, in ejusmodi absentia qualem jam descripsi, hoc est, nemine prorsus eorum quorum interfuit vel præsente, vel sciente, aut vocato, aut citato, *&c. benè* tamen *examinatam, & maturè discussam* esse, pro Tribunali? Tot questiones Juris, tot momenta Facti, tot circumstantias rerum necessarias, quot sive in epistola Coppingeri ad Eminentissimum *Franciscum Barberinum*, ejus Depositorem, duplicibusq; ad Pontificem Max. & Beatissimum ab illo Cardinali provocationibus; sive in *Valesii* non tantum literis ad *Ridderum* datis, nec tantùm priori pariter ac posteriori Appellatione à *Riddero*, ad Reverendissimum Patrem *Ildephonsum Salizanes* facta, sed etiam Recusatione ejusdem *Redderi* in Judicem addita, continentur: omnia ista, inquam, nullo ne vocato quidem cujus partes erant respondere, cujus indubium jus audiri, *bene* tamen *examinata & maturè discussa*, pro judicio?

Igitur primùm, *Coppingeri* Depositio per præfatum Cardinalem ut facta fuerit, *bene examinatum, & maturè* in Tribunali illo vestro altiore perpensum est. *Coppingeri,* inquam, illius sancti, mitis, devotiq; Deo penitus.

Et

Et *Coppingeri* quidem illius, qui ſæviente olim in Hibernos *Cromvelliana* perſecutione, mille octingentos lapſos Fidei orthodoxæ & Eccleſiæ Chriſti, ſolus reſtituerat. Qui in Capitulo Provinciali, illo nupero ad annum 1666. apud *Dublienſes* habito, Vocalium omnium, ſexaginta nempè aut circiter, unanimi ſubmiſſione, deſiderio, poſtulatione (duos tantum ſi excepero) Commiſſarius Provinciæ gubernandæ inſtitutus erat. Qui munus iſtud, multa cum Provinciæ pace, ad tertium annum digniſſimè & ſanctiſſimè adminiſtaverat. Qui deniq; ſub finem anni 1668. tum authoritate, patentibuſq; literis Reverendiſſimi ipſius Miniſtri Generalis *Ildephonſi Salizanes*, tum graviſſimi totius *Hiſpaniæ* Patrum Conſiſtorij approbatione, ſub novo titulo, nimirum *Vicarij* Provincialis, eidem Provinciæ *Hiberniæ* rurſum præfectus: atq; demum in Provincia ipſa domi, anno 1669. (quo ſcilicet ex *Hiſpania* patentes iſtæ *Salizanis* appulerunt) concordibus tam Congregationis in Conventu *Montisfernandi* 13 Junij. eodem anno tentæ, quàm reliquorum Patrum, Fratrum, Conventuumq; omnium & ſingulorum Provinciæ votis, nemine reclamante, nullo appellante neq; excipiente, ne uno quidem, receptus; viſitationem quoq; hoc tertio anno tertiam, & viſitationem utiq; plenariam, & per

omnia

omnia prioribus ſimilem, nulli oneroſus, omnibus gratus & venerabilis, ac ſub iſto quidem novo *Vicarij* Provincialis titulo, obierat, abſoluerat, perfecerat. Ejuſmodi, aio, Superioris Prælatiq; Provincialis Ordinarij, de nullo crimine aut delicto, nulla tranſgreſſione aut culpa, unquam, vel accuſati vel delati, multo minus infamati; nunquam adeò aut confeſſi aut convicti de quapiam re mala; (parum verò id eſt) nunquam vel citati, vel moniti, vel quomodolibet ad judicium accerſiti; nunquam vel in minimo, numquam vel ad horulam aut momentum contumacis, ne contumacia quidem præſumptiva ſive facti ſive Juris; & conſequenter numquam, nuſquam, nihil malè meriti; imò numquam in ſua cauſa, (quamcumq; illam fuiſſe dices) ſive per ſe, ſive per alium vel defenſi, vel auditi; ſed abſentis procul, inſcijq; omnino cujuſlibet aut queſtionis aut litis contra ſe motæ: ejus viri depoſitio inquam ut legitimè,ut canonicè,ut juſtè,per viam adeo extraordinariam, recurſumq; adeò incognitum, inſolitum,atq; ſemper Ordini Franciſcano inviſum, procurata effectaq; fuerat, bene examinaſtis, & mature diſcuſſiſtis in tribunali illo altiori, Tu & Socij tui Definitores *Valliſoletani.*

Quinetiam rite ponderaſtis, ut liquebat, Eminentiſſimi Cardinalis patentes literas,

quæ

quæ *Coppingerum* ita deposuerant, *Romæ* tamen datas & expeditas esse vel altero quidem Mense quàm priores illæ Reverendissimi *Salizanis* literæ in Provincia domi visæ, receptæ, & executionem adeptæ sunt. Immò, ut liquebat, nullam prorsus causam adeò inopinatæ (ne dicam nunc, iniquæ) revocationis, cassationis, annullationisq; illarum Reverendissimi *Salizanis* Patentium, à Cardinale in istis suis literis datam, præter suggestionem hancce unicam, & nimis generalem, & manifestè falsam, videlicet, *Coppingeri deputationem, suffectionem, & institutionem minimè Provinciæ* Hiberniæ *tranquillitati atq; in Domino progressui fore conducturam.* Nisi si fortassis causam veram, eamq; porrò sufficienter à Cardinali expressam opinere, ubi postea, at similiter in genere tantum dicitur, *ampliores etiam causas* Sanctitatis suæ (*Clementis* IX.) Eminentissimorum de *Propaganda Fide*, & suum in illa re animum movisse.

Ut conscius ipse Cardinalis adeò manifestæ earumdem suarum Patentium injustitiæ, necessarium putaverit *non obstantiam* (ut loquuntur)fortissimam, quasi de plenitudine potestatis Apostolicæ, sub finem addere. Quibus enim finit, ipsissima ejus hæc verba sunt: *Non obstantibus prænarratis literis patentibus Patris Ministri Generalis,*

ralis, aut alijs Ordinis consuetudinibus & ordinationibus, privilegijs sive Indultis etiam Apostolicis, & quatenus opus sit, Regula Cancellariæ Apostolicæ de non tollendo jure quæsito, cæterisq; contrarijs quibuscumq;.

Ut quo jure ista, adversus omnia Jura *Romæ* decreta erant, eodem in Provincia patentes ipsas, ne ostensas quidem prius Patri *Coppingero*, exequuti sunt quamprimum qui eas receperant Officiales, nempe Vicarius Provincialis, quatuor Diffinitores & Custos, de novo ijsdem literis instituti: favore, scilicet, authoritateq; & manutenentia imprimis freti Reverendissimorum Episcoporum & Archiepiscoporum, qui sub id tempus, majori numero quàm pro conditione Gentis expediret, creati erant, dicebantq; (saltem Primas eorum, nempe *Armachanus*, cæterorum nomine affirmabat) se in mandatis à Romana Curia habere, vel cum periculo capitis *Gennoro* & suis contra *Coppingerum* suosq; patrocinari & pro viribus assistere.

Ut conspiratione tanta, alijsq; etiam indignissimis artibus, quas longum esset recensere, tum *Coppingerus* ipse, tum Superiores omnes Locales, ipsi obedientes, violenter demum spoliati fuerant, nequicquam obstante Appellatione duplici quam in scriptis quoq; ad Sanctissimum Dominum à patentibus istis Eminentissimi Cardinalis

dinalis earumq; executione, idem *Coppingerus* intra fatalia juris interposuerat: id solum, visa appellatione, respondentibus adversarijs, Neminem in Romana Curia periculo suo ausurum *Coppingeri* Appellationem quamlibet vel præsentare quidem; quanto minus prosequi? Ut nihilominus, vel ipsa etiam Pontificia Jura districtè vetant quidquam in Judicio contra spoliatos attentari, priusquam spolij in integrum restitutio fiat; statuuntq; aliter attentata nullius planè valoris fore. Postremò, ut Jura itidem Pontificia, non deferenti Appellationi ad Sanctissimum factæ, gravissimis quoq; pœnis plectunt.

Ista omnia inquam, quæq; vel consequebantur vel annectebantur alia plurima non modo scitu, verum etiam ad ferendum de Coppingero & suis judicium rectum ponderatu necessaria, Tu Reverendissime Pater & Socij tui Judices *bene examinavistis, & maturè discussistis?* Equidem pro Tribunali illo altiore & æquissimo vestro. Certè ut contra Coppingerum & Partem ejus, ita pro Gennoro & Asseclis, hoc est pro manifestis spoliatoribus, raptoribus, Sacrilegis, pro apertis contemptoribus quoq; & irrisoribus vel Appellationis ad Pontificem ipsum Maximum, ex justissima causa, si quæ umquam fuit, interpositæ, Decreto vestro decrevistis. Et eodem

F dem

dem tenore ſpoliatos quidem appellanteſq; non modo nulla reſtitutione ipſis præviè facta, ſed indicta cauſa judicaviſtis, condemnaviſtis, deprivaſtis; imò & ni violentiæ abſq; mora, ni latrocinio mero ſtatim manus darent, anathematizaſtis: atq; adeò, repugnante pariter tam divina quàm humana lège, oppreſſiſtis tandem aperta vi.

X.

Porrò *Valeſij* propria & peculiaris cauſa, (ſi tamen propria ejus ulla omnino fuerit, quæ Remonſtrantium Fratrum Societati non reapſe communis eſſet) illa ſcilicet excommunicationis, in ipſum. à Riddero, ob prætenſam ejus contumaciam in non comparendo, fulminatæ, ut ſeſe habuerit: quàm itidem, pro judicio ac Tribunali illo altiori, bene à vobis examinata, & maturè diſcuſſa eſt, animadvertas licet nunc.

Ac imprimis quidem, ut prædeceſſor ille tuus, Reverendiſſimus Pater *Jacobus de Riddere* Valeſium patentibus literis citatorijs, *Bruxellæ.* 20 Auguſti 1669. datis ad comparendum *Mechliniæ* in *Brabantia*, intra vigeſimum diem ab earum receptione, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ ipſo facto incurrenda, & Sedi Apoſtolicæ reſervata, ex Anglia evocaverit; idq; partim

partim eo prætextu, quòd (quemadmodum in ijſdem literis habetur) *aliàs per diverſas tum patentes tum literas familiares ſub obedientia ipſum ad præſentiam ſuam fruſtranea opera vocaviſſet*, quippe *variis ſubterfugijs* eouſq; declinantem comparere; partim iſto, quòd contra eundem, *à perſonis fide-dignis & omni exceptione majoribus novæ quærelæ* tunc ad aures ſuas perveniſſent; partim illo quoq; haud minus generico & inani, *ob alias rationabiles cauſas*; videlicet quæ cunctantem pendentemq; animi, demum in propoſito haud æquo ſtabiliverant, atq; ad cæleſtium Petri clavium abuſum, *Valeſij* citatione impulerant.

Deinde ad iſta quid *Valeſius* non modò literis privatis, ſed publicis Inſtrumentis; & alteroquidem Appellationis, Recuſationis autem altero, utroq; verò tum Notarij Ordinis, tum aliorum teſtium manibus & ſigillis authenticato, intra vigeſimum illum diem reſponderit. Quid etiam ad ſingula abundè.

Ut priorem malè prætextæ cauſæ partem oſtenderit omnino falſam, & ſive ex oblivione ſive ex induſtria fictam, utpote numquam ante vel patentibus vel privatis literis, vel ſub, vel abſq; præcepto quolibet ad comparendum evocatus. Neq; enim epiſtola ea privata, eſto monitoria pariter & evocatoria, quam jamdudum id eſt an-

no 1663 *Brulæ* in Germania Paternitas ſua Reverendiſſima ad *Caronum* Londini exiſtentem, dederat, cæteroſq; omnes in genere *qui ſeſe iſti rei immiſcuerant*, nemine tamen præter *Caronum* ſolum expreſſo, neq; cauſa ipſa neq; circumſtantijs vel cauſæ vel perſonarum aliarum quarumcumq; aliter expreſſis, potuit ullo jure aut ratione dici *Valeſium* evocaviſſe. Præſertim ſi conſideretur, quòd *Valeſius* tunc *Dublinij* in *Hibernia* degens, per literas ſerias eundem Reverendiſſimum interrogaſſet, An Remonſtrantiæ cauſam? An Remonſtrantium Fratrum perſonas? Anue ſuam inter alias quaſlibet epiſtola iſta Paternitas ſua intendiſſet? quodq; idem Reverendiſſimus, etſi alia nonnulla ad illas ipſas *Valeſij* literas reſpondiſſet, ad interrogata tamen ea nihil. Ut quod ſecundo loco *de querelis* prætenditur, Valeſio in reſponſione ſua licuerit, ſaltem inter ſuſpecta reponere: cùm in priori allegato veritatem adeò ſuſq; deq; habitam non ambigeret.

Ut, citationis ipſius quæcumq; tandem cauſa vera fuerat, *Valeſius* pro ſe, inter alia, (quæ in præfatis Inſtrumentis publicis non tantùm plurima & probabilia, ſed manifeſta & irrefragabilia argumenta monſtrant, haud oportuiſſe ipſum Citationi huic obſequi) ſpecialiùs & enixiùs quidem iſta urſerit; nempe, cauſam non expreſſam,

Judicium

Judicium ultramarinum, Judicem ipſum non modo ſuſpectum, ſed planè infenſum, locum (etiam aliunde) nec libertati nec vitæ tutum, Inhibitionem deniq; Regiam, ne ſibi extra Imperij Anglicani fines liceret egredi.

Ut, quare pro ſuſpecto eundem Reverendiſſimum haberet, atq; adeo in Judicem recuſaret, particulares etiam rationes, varijs capitibus complexas, in Recuſationis charta dederit: rationes certe quorum vel una quælibet ſeorſim ſumpta, cuicumq; Judici recuſando, ſecundum jura ſufficeret.

Ut nihilominus in epiſtola, quam officij plenam, unâ cum Inſtrumentis iſtis publicis, tranſmiſeram, ex ſuperabundanti obtulerim vel renunciare quidem Appellationi, & vel coram ipſo eodem Reverendiſſimo hic in Anglia comparere (ſi placeret ipſi, huc venire) vel coram Delegatis quibuſlibet ejus ex Provincia Anglicana aſſumendis, modo ille concederet Arbitros qui ſecundum Jura de Recuſatione cognoſcerent: Judicemq; poſtea indifferentem, ſi pro me Arbitri pronuntiarent. Alioqui enim (hoc eſt, ſi Recuſationis meæ cauſas illi improbarent) judicio vel illius ipſiuſmet Reverendiſſimi obtuleram ſtare & ſubmittere, quodcumq; foret.

Ut, quamvis & epiſtolam iſtam & an-

nexa illa Instrumenta publica in manus proprias citator ille quamprimum recepisset; adeòq; jurisdictionem suam quoad me, in ista saltem causa, nisi quâ ipse assentirer, suspensam rectè (si liberet) animadvertisset: ad nutum tamen Illustrissimi Airoldi apud Belgas tunc Ministri Apostolici neq; canonem, neq; legem, neq; rationem aut justitiam, immò neq; planam & plenam (quæ ex parte mea erat) impossibilitatem comparendi ultra mare, quicquam moratus, denuò mihi patentibus alijs, Bruxellæ octavo Januarij 1670 datis, sub excommunicatione latæ sententiæ ipso facto incurrenda injunxerit & mandaverit, intra quindecim dies ab earum receptione, coram se in Belgio comparere; quinq; primis diebus pro primo, quinq; sequentibus pro secundo, quinq; postremis pro ultimo, finali & peremptorio termino assignatis.

Ut, in ista citatione altera, Reverendissimus quæ paulo ante, scilicet in priori citatione, de literis suis familiaribus, patentibusq; pariter evocatorijs, de inobedientia mea & subterfugijs, ac de querelis etiam contra personam meam exhibitis prætendebat, silentio alto, mutata nempe scena, pertransierit: causatus nunc, idq; tantummodò in genere, propositum suum communicandi ac tractandi mecum de

nonnullis

nonnullis (neſcio quibus) ac idcirco præſentiam meam in Belgio ad aliquod tempus neceſſariam fore.

Ut quamquam ab hoc ſecundo citatorio haud neceſſe eſſet appellare; tamen ex ſuperabundanti (ut dicunt) rurſus appellaverim: adjectis etiam ad priora omnia rationum appellandi momenta, pluribus novis. Ac iſto quidem, non ultimo loco, quòd procul omni dubio Citator ipſe jampridem, ſeu à priori citatione data, & miſſa, cum de facto tum de jure in excommunicationem majorem latæ ſententiæ incurriſſet; amneſtiam ſcilicet Reverendiſſimi Patris. *Ildephonſi Salizanes* Provinciæ Hiberniæ utriuſq; Partis Fratribus, ac inter alios *Valeſio* factam, apertiſſimè & graviſſimè tranſgrediendo.

Ut quantumvis in utraq; Appellatione Apoſtolos (quod moris & juris eſt) inſtanter, inſtantiùs, inſtantiſſimè petierim, attamen citator nullos, neq; reverentiales, neq; refutatorios quidem pro alterutra conceſſerit.

Ut ſtatim poſt receptionem illius alterius meæ Appellationis, idem Reverendiſſimus Citator, re prius cum præfato Illuſtriſſimo Airoldo communicata, mihi autem nihil, ne verbo quidem uno, amplius aut reſcripto aut aliter ſignificato, ad ſententiam excommunicationis declaratori-

am, contra me, prætensa videlicet in causam Contumaciæ, processerit: eamdemq; sententiam ad nonnullarum Ecclesiarum valvas affigi curaverit: exemplaribus ejus varijs ab eodem Illustrissimo Internuncio in Angliam pariter & Hiberniam absq; mora transmissis.

Ut nihilominus neq; apud Juristas neq; apud Theologos (ubi de istiusmodi quæstionibus agunt) quidquam affirmatius neq; in ipso Jure quidquam notius aut liquidius est, quàm Appellatione intra fatalia Juris vel à gravamine tantùm extrajudiciali vel ex causis tantùm verisimilibus & probabilibus facta, cum extingui pronuntiatum, tum devolvi causam, tum etiam Jurisdictionem Judicis *à Quo* suspendi. Nihil manifestius quàm excommunicatum Judicem omni prorsus Judiciaria potestate, ipso facto, ac in utroq; foro quidem, manere deprivatum, saltem quoad eum cui excommunicatio ejus nota est, quiq; eam contra forum ejus objicit. Nihil certius, quàm ex negatis Apostolis, etiamsi non alia quæpiam nullitatis causa foret, Judicis *à quo* attentata omnia quæ negationem ejuscemodi sequuta sunt, omnino inania, vacua, nulla esse. Nihil evidentius quam Appellanti annum, & ex causa biennium, triennium, aut plures, ad prosequendam Appellationem indulgeri, immò vel Potestatis

testatis Regiæ imperio, vel alio quopiam timore, qui in constantem virum cadat, impeditis à prosequenda, lapsum temporis quantilibet non occurrere. Et eadem esse Recusationis effecta, nihil planius liquet. Porrò nihil tum in Jure notius, tum ratione, Ecclesiarumq; omnium & Regnorum praxi remotius à questione, aut dubio est, quàm vel Inhibitionem Regiam, vel Judicij non tutum locum (ut reliquas exceptiones prætercam nunc) citatum excusare ab omni vel minima quidem contumacia in non comparendo. Deniq; nihil minus controversum est, quàm ubi contumacia non subsistit, neq; excommunicationem in ea sola fundatam posse subsistere: cùm sublata causa, effectum quoq; tolli necesse sit.

Et ista etiam, quæ Valesii contumaciæ causam respiciunt, Tu Reverendissime Pater & Collegæ tui Judices in *Tribunali* illo *altiori* bene examinavistis, & maturè quidem omnia discussistis. Scilicet, intra quartum vel quintum mensem ab excommunicatione ista, (quamquam haud minus invalidè quàm iniquè) in *Belgio* fulminata, eodem anno 1670. *Vallisoleti* in *Hispania*, & Capitulo Nostri Ordinis Generali ad Festum Pentecostes celebrato, Tu Reverendissime Pater & Socij tui Diffinitores, quomodo *Coppingeri* Depositionem ab Eminentissimo Cardinale *Barberino* factam,

sic

ſic & eandem *Valeſij* Excommunicationem à *Riddero* denuntiatam confirmaviſtis. Hoc eſt ad inſtantiam, immo ad præſentiam unius ſolius adverſariæ Partis; altera non tantum non convicta, neq; confeſſa, neq; non inaudita prorſus; ſed ne preſente quidem ſive in perſona propria ſive in Procuratoris cujuſquam præſumpta; immo nec citata umquam, nec vocata quomodolibet ad Tribunal iſtud; ac propterea neq; in ipſo externo foro, vel ſecundum Juris vel ſecundum Hominis quantumcunq; iniquiſſimi præſumptionem quamlibet, ullatenus contra te aut ſocios Judices, aut utroſq; ſimul, aut Tribunal iſtud contumace, Excommunicationem eousq; nullam conati eſtis, attentaviſtis, ſategiſtis pro virili veſtra confirmare.

Sed interim bene eſt, quod Confirmatio, pura & ſola, ſeu quæ in forma communi fit (qualis iſta Definitorii hujus erat) ſuper firmum cadit; non firmum facit, quod ab initio non ſubſiſtit. *Cap. Quia diverſitatem. de Conceſ. Præb.* & *cap. cum Dilecta. de Confirm. util. vel inutil.* & *Gloſ.* ibid. Quòd etiam literæ Confirmationis vel ab ipſo Pontifice Maximo, ſuper ſententiam à qua appellatum erat, impetratæ, ac impetratæ quidem, ſive in cauſa principali, ſive in cauſa Appellationis, non valent, ſed pendent quoad Appellationis

tionis cauſa ritè cognoſcatur ac judicetur. Immò quòd ſi utiq; vel in forma non communi, ſed qualicumq; extraordinaria Definitores illi confirmaſſent, neq; ſolum modò ita confirmaſſent, ſed porro innovaſſent ſeu tuliſſent de novo cenſuras, vel eaſdem Commiſſarij Generalis Belgici, vel ejuſdem naturæ ſuas proprias Definitorij in Valeſium; tuliſſentq; adhuc eas vel ob peccatum aliud, quantumcunq; verum pariter & notorium: perinde tamen nihil planè effeciſſent; neq; *Valeſium* ligaviſſent, ne iſtis novis ſuiſq; propriis quidem. Idq; ſecundum omnia Jura, & Canonica, & Evangelica, & Naturæ ipſius dico. Canones docent, quòd ſaltem ab homine (quicquid ſit de canone) Excommunicatio numquam niſi pro ſola contumacia ferri poſſit. *Gloſ.* in cap. *Epiſcopi ſi Sacerdotali.* xi. q. 3. Evangelium, diu ante canones idem omnino ſatis apertè præſcripſerat, Mat. 18. ibi. *Si Eccleſiam non audierit, ſit tibi velut Ethnicus & Publicanus.* Ac ratio quidem ipſa naturalis dictat, Quod antequam conſtiterit, An peccator nolit emendari, ſeu, quod tantundem eſt, Eccleſiæ vocem renuat auſcultare; nemo hominum, ne Romanus quidem ipſe Pontifex Maximus & Beatiſſimus poteſt in eum graviſſimam Eccleſiæ ſententiam ferre. Illam dico ſpiritualiter exterminantem; illam ſpiritualiter

tualiter eradicantem; illamq; adeo, ubi clave non errante pronunciatur, multo graviorem, multoq; insupportabiliorem quacunq; pœna temporali; quemadmodum Sanctus quoq; Augustinus olim dixerat.

Bene insuper est, quòd secundum ipsa Ecclesiæ Catholicæ notissima & sanctissima Jura, secundum ipsius Ordinis nostri Seraphici constituta, ex adeo multiplicibus & manifestis etiam alijs defectibus, videlicet non confessi, non convicti, non auditi, non defensi, non præsentis, nec citati, nec vocati quidem ullatenus ad Judicium aut Tribunal istoc altius, atq; idcirco neq; contumacis Rei, sententia ista confirmatoria in ipsam non modò iniquè, sed invalidè prorsus & nulliter pronuntiata est. Quapropter in priori hac Valesij causa magis propria, contumaciæ fictæ & Excommunicationi vanæ adjecta est ridicula prorsus Confirmatio. Ejusmodi sane Confirmatio, quam *inutilem* vel ipsa Pontificia Jura vocant. Nimirum ita, Reverendissime Pater, Tu & Collegæ tui Judices *bene examinavistis*, & *maturè* cuncta *discussistis* quæ causam istam attinerent.

Cæterùm, si ad alteram *Valesij* causam, quæ similiter ejus, & solius quidem ejus propria nunc, utpote Reverendo Patre *Raymundo Caron* jamdudum ex hac vita ad

Beatiorem

Beatiorem translato, veniamus: An fortasse putas saltem istam aut *bene examinatam*, aut *maturè* in *Tribunali* illo *altiore discussam*? Si putas, ac id introrsum putas; judicij tui acumen, immò certe memoria tua, & sensus & oculorum visus desiderabuntur: si verbo tantum contendas; equidem, a parte tua, probitati & conscientiæ bonæ renuntiatum est. Ecquid enim, oro, inter Fratres Instituti nostri, in tota Natione Belgica, id est, in Provinciis omnibus cum Superioris pariter & Inferioris Germaniæ, tum Hiberniæ, Angliæ, Scotiæ, &c. authoritati tuæ subjectis liquere potest vel ad oculum ipsum evidentius, quàm falsò, & absq; fundamento ullo Constitutionem illam *Victorianam* allegari contra me? Constitutio illa pro Nationis *Belgicæ* Provinciis (inter quas *Hibernica* & *Anglicana* sunt) neq; facta, neq; in ipsis umquam vel recepta, vel publicata, vel auditu quidem aliquando nota est. Quanto minus praxi vel consuetudine introducta? Provinciarum istiusce Partitionis omnium Statuta Nostri ordinis, quæ vocantur Generalia, impresso Libro jamdudum prostant, leguntur q; bis in annos singulos publicè in Conventibus & Refectoriis nostris a capite ad calcem omnia. Nullibi autem inter ipsa Constitutum istud *Victorianum* reperitur.

ritur. Capite quidem ſeptimo, Paragrapho ſexto, numero decimo ſexto, *de Auctoribus Librorum*, fateor ſtatutum eſſe in hæc verba. *Verum cum liber aliquis prælo erit tradendus ſub nomine auctoris proprij, ante omnia Miniſtri aut Commiſſarij Generalis, vel Provincialis licentia petatur; quæ nimirum præſtari non debet, niſi prius diligenti examine, fuerit ab uno vel duobus Doctis Theologis Ordinis noſtri à R. P. Miniſtro deputandis, liber imprimendus, examinatus & approbatus, etiam quoad Epiſtolas dedicatorias, & alia omnia, cum poteſtate delendi ea, quæ minus congrua videbuntur; & qui aliter Librum aliquem imprimi curaverit, aut permiſerit, præter ſuppreſſionem Libri, inhabilis deinde ad ſcribendum irrevocabiliter declaretur.* Quid verò Statutum hoc ad illud contra me allegatum? Hic ſolummodò per disjunctionem, vel Generalis, vel Provincialis licentia ad impreſſionem Libri prærequiritur; adeoq; vel ſolius Miniſtri Provincialis ſufficit: illic Miniſtri Provincialis nulla mentio eſt; ſed ipſorum Generalium Prælatorum tantumodo. Hic tranſgredienti non alia pæna quàm inhabilitatis ad ſcribendum, nec ea quidem niſi per ſententiam Judicis infligitur: illic excommunicationis *ipſo facto* incurrendæ, porro etiam & omnium Actuum Legitimorum privationis,

nis, perquam ſevera ſanctio ſit. Ac iſtocce quidem longè mitius conſtitutum, uti pro Partitionis noſtræ Borealis Germano-Belgicæ, & Britannicæ, & Hibernicæ Fratribus conſtat eſſe factum: ita ſeverius illud pro Hiſpanicis tantùm, alijſq; Provincijs, ſi quæ fortaſſis aliæ ſunt in quibus abſq; ulla modificatione & notum, & impreſſum, & praxi etiam receptum eſt.

Igitur cum *Valeſius* non alij cuipiam Provinciæ ab *Hibernia*, nec alij cuiquam Nationi ſive Partitioni quàm *Germano-Belgicæ*, &c. ſive profeſſione, ſive incorporatione, ſive alia etiam vel contractûs, vel criminis, vel domicilij ratione mancipatus aut ſubjectus ſit: & conſequenter neq; ſubſit, neq; obligetur alius cujuſpiam Provinciæ aut Nationis Conſtitutionibus quantumcunq; Generalibus, quæ in præfato Statutorum Generalium Nationi Belgicæ accommodatorum Libro non habentur: numquid non apertè liquet, haud tantùm falſò, nec tantùm abſq; fundamento ullo, ſed dolo quoq; malo Diffinitorij *Valliſoletani* Patres *Victoriana* ſeu Hiſpanica illa Conſtitutione adverſus *Caronum* & *Valeſium* abuſos?

Ea certè adverſus eum qui ſuperſtes eſt vel ſcienter vel ignoranter abuſi ſunt. Nihil enim certius, quam quòd pœnam legis non incurrit,

incurrit, qui lege ipsa non tenetur. *Ubi non est Lex; nec prævaricatio*, inquit Apostolus ille Gentium. Ubi autem non est prævaricatio Legis, neq; pœna ejus potest esse. Et tamen in Tribunali illo altiori vestro *declaratur qui superstes est prædictus Frater Petrus Valesius subjacere pœnis impositis per dictam Constitutionem Victoriæ* renovatam & auctam, videlicet *Excommunicationis & privationis Actuum legitimorum.*

Vah Declarationem Seraphici Ordinis Judicum! Papæ! Vel *Herinxium* Belgam inter cæteros assensisse etiam hic! Ille vicies, tricies, quadragies, & quod superest, quoniam totius Religiosæ vitæ quolibet anno bis inter prandendum publicè in Conventibus, *Statuta Generalia Ordinis Minorum Barchinonensia, Segoviæ recognita, Provincijs Belgicis accommodata* vidit & audivit legi. Ac propterea eo maius, quoniam eo inexcusabilius, Reverendissime Pater mi, peccatum tuum, quàm Collegarum cæterorum in hac parte est. In reliquis *Decreti* Articulis, injustitiæ tuæ ex æquo socios habuisti: hic autem singulariter ipse solus emines.

Attamen utcumq; vel scientia tua, vel Collegarum tuorum ignorantia, alterutrorum, seu hinc, seu inde, peccatum aggravaverit, minueritve: illud constat utrosq; æqualiter, & Te & illos, absq; ullo

ullo prorsum excusationis vel ignorantiæ quidem prætextu, contra ordinem substantialem omnis omnino divini simul & humani Juris, ipso declarandi modo, peccavisse. Ac ita enormiter & immaniter quidem ea ratione peccavisse, ut etiamsi *Valesius* isti Vestræ Constitutioni *Victorianæ* revera obnoxius esset, etiamsi eam reapse trangressus fuisset: id ipsum tamen pro Tribunali, quavis authoritate eo modo declarari, tantundem foret ac sententiam injustissimam, invalidissimam, ipsoq; Jure nullam, iniquissimè pronuntiari. Modus enim iste non alius erat ab illo solemni tuo & Collegarum tuorum, toties ante à Vobis contra *Valesium* & *Coppingerum* per omnes Decreti Articulos usurpato, nec non toties etiam à me hactenus animadverso; nempe, contra partem inauditam, contra partem nec confessam, nec convictam, nec presentem, nec vocatam quidem ad judicium, neq; adeo contra Tribunal vestrum ulla ratione contumacem, pœnas Ecclesiæ gravissimas pronuntiandi.

Excusandæ autem, alleviandæve ejusce modi pronuntiationi sive declarationi, an ignorantiam tu, Reverendissime Pater, an Collegæ tui cæteri possunt allegare? Non potes ipse, non illi possunt. Utriq; Constituta illa, uinverso Minorum Ordini, Provincijsq; omnibus & singulis

incurrit, qui lege ipsa non tenetur. *Ubi non est Lex; nec prævaricatio*, inquit Apostolus ille Gentium. Ubi autem non est prævaricatio Legis, neq; pœna ejus potest esse. Et tamen in Tribunali illo altiori vestro *declaratur qui superstes est prædictus Frater Petrus Valesius subjacere pœnis impositis per dictam Constitutionem Victoriæ* renovatam & auctam, videlicet *Excommunicationis & privationis Actuum legitimorum.*

Vah Declarationem Seraphici Ordinis Judicum! Papæ! Vel *Herinxium* Belgam inter cæteros assensisse etiam hic! Ille vicies, tricies, quadragies, & quod superest, quoniam totius Religiosæ vitæ quolibet anno bis inter prandendum publicè in Conventibus, *Statuta Generalia Ordinis Minorum Barchinonensia, Segoviæ recognita, Provincijs Belgicis accommodata* vidit & audivit legi. Ac propterea eo maius, quoniam eo inexcusabilius, Reverendissime Pater mi, peccatum tuum, quàm Collegarum cæterorum in hac parte est. In reliquis *Decreti* Articulis, injustitiæ tuæ ex æquo socios habuisti: hic autem singulariter ipse solus emines.

Attamen utcumq; vel scientia tua, vel Collegarum tuorum ignorantia, alterutrorum, seu hinc, seu inde, peccatum aggravaverit, minueritve: illud constat, utrosq; æqualiter, & Te & illos, absq; ullo

ullo prorſum excuſationis vel ignorantiæ quidem prætextu, contra ordinem ſubſtantialem omnis omnino divini ſimul & humani Juris, ipſo declarandi modo, peccaviſſe. Ac ita enormiter & immaniter quidem ea ratione peccaviſſe, ut etiamſi *Valeſius* iſti Veſtræ Conſtitutioni *Victorianæ* revera obnoxius eſſet, etiamſi eam reapſe trangreſſus fuiſſet: id ipſum tamen pro Tribunali, quavis authoritate eo modo declarari, tantundem foret ac ſententiam injuſtiſſimam, invalidiſſimam, ipſoq; Jure nullam, iniquiſſimè pronuntiari. Modus enim iſte non alius erat ab illo ſolemni tuo & Collegarum tuorum, toties ante à Vobis contra *Valeſium* & *Coppingerum* per omnes Decreti Articulos uſurpato, nec non toties etiam à me hactenus animadverſo; nempe, contra partem inauditam, contra partem nec confeſſam, nec convictam, nec preſentem, nec vocatam quidem ad judicium, neq; adeo contra Tribunal veſtrum ulla rat one contumacem, pœnas Eccleſiæ graviſſimas pronuntiandi.

Excuſandæ autem, alleviandæve ejuſcemodi pronuntiationi ſive declarationi, an ignorantiam tu, Reverendiſſime Pater, an Collegæ tui cæteri poſſunt allegare? Non potes ipſe, non illi poſſunt. Utriq; Conſtituta illa, uinverſo Minorum Ordini, Provincijſq; omnibus & ſingulis

per universum orbem communia, quibus directè contra cujuscemodi pronuntiationes iniquissimas decretum est, ex æquo pernovistis. Quoties tu sequentia, Libri Statutorum Generalium Provincijs Belgicis, annexisq; accommodatorum, disertissima, ipsissimaq; verba in Refectorijs lecta audivisti? *Non possunt Prælati in Actibus Judicialibus secundum suum arbitrium procedere: cùm certum sit Lege divina & naturali eos teneri ad ordinem substantialem Juris. Ideo statuimus, ut nullus Prælatus contra inauditam partem, vel contra eum, qui non fuerit sufficienter convictus, aut confessus, sententiam aliquam gravem ferat, qua quispiam vel Actibus legitimis, vel Officijs Ordinis privetur, vel in exilium relegetur, aut notabile aliquod nocumentum reo inferatur* *. Quoties illi similia, è suis respectivè Libris, audivere lecta? Et tamen alterutros haud puduit in Tribunali illo altiori omnia neglexisse, posthabuisse, conculcasse. Nimirum, *Intellexit Definitorium Generale dictum fratrem Petrum Valesium, & Raymundum Caron (jam defunctum) quosdam Libros sine dicta licentia Typis mandasse*, &c. O emphaticum & energeticum *Intellexit!* Si tantundem aio significat ac, *Auditis legittimè*

* Stat. General. Barchinonensia Prov. Belg. & Ger. accommodata, cap. vi. § 2. num. 4, & 5.

legittimè & juridicè in contradictorio partibus, apparuit manifestè: vel, *per Instrumenta & testimonia omni exceptione majora probatum est*: vel, *Confessus*, vel *convictus est Valesius ipse*, aut *Procurator ejus plenè instructus*. At si nihil ejuscemodi rerum significet; O ineptissimum & futilissimum *Intellexit!* Idq; aio, etiamsi *Victoriana* illa Constitutio *Valesium* obligavisset: immò, etiamsi pariter vel notorium quidem posset esse, quòd *Valesius*, contra ejusdem Constitutionis tenorem, Libros, nulla præhabita Superioris cujusquam Generalis expressa licentia, curavisset imprimi. Profectò, quemadmodum & Theologi & Canonistæ, sine ulla inter alterutros (in hac parte) controversia, docent *, Sententiam declaratoriam pœnæ, presertim gravissimæ, necesse est, ut præcedat sententia declaratoria criminis, etiam quandocumq; crimen sive factum est notorium & publicum. Hanc verò, scilicet criminis Declaratoriam, contra eum qui non contumaciter absens est, utpote nec citatus, neq; monitus, nec ullo modo vocatus ad judicium,

* Suarez de Censur. Disp. 3. Sec. 14. n. 6. vers. Ex quo intelligimus. Fillucius. cap. 4. Quæsit. 10. n. 3. Covarruvias cap. Alma Mater. 1. p. §. 2. n. 9. Et alij apud eundem; prout eundem quoq; & precedentes citat & sequitur Bonacina, de Censur. Disp. 1. q. 2. Pu. 13. Prop. 9.

judicium, pronuntiari, omia jura vetant nec tantum vetant ſed invalidant, ſed irritant, ſed vanam & nullam eſſe declarant. Ac id merito quidem. Ratio enim ut virtutis, ita vitij, vel in Facto etiam maxime notorio, poſſet quandoq; occultiſſima, quandoq; nulla eſſe. Ac propterea fieri poteſt, contingitq; non rarò, ut Reus qui ſummè noxius audiebat, in Judicio tamen legitimo probet innocentiam, & probabilem ſui Facti quantumlibet notorij & publici rationem det. Addo, quòd ne tu ipſe quidem ſi conjecturam licet facere, ulterius contendes, iſtud inane veſtrum *Intellexit*, Declaratoriam criminis continere: equidem nemo alius contendet niſi perridiculè.

Verùm id contenderis, nec ne: & ſi ſic, an proſperè, an ſecus contentioni tuæ ſucceſſerit, an verò etiam antecedentia illa de judicij modo everteris; an potius, quod mihi certum eſt, in conatu defeceris, perinde poſthac erit, ad ipſarum rerum veritatem, miſſis ſuppoſitionibus, revertenti. Propitio enim Deo neq; Carolinum neq; Valeſium Conſtitutio illa *Victoriana* umquam tenuit. Eodemq; Deo bono & benigno, Valeſij rerum miſerante, & momenta ſingula Decreti perverſiſſimi confundente, factum erat, ut iſtud quidem non adderetis, neq; ſubſtitueretis

quod

quod magis proposito vestro inserviret. Nempe, Diffinitorium Generale intellexisse, Valesium, absq; Superioris, cujuscquam, sive Generalis, sive Provincialis licentia, nonnullos Libros prælo dari curavisse. Istud namq; dum crederetur (crederetur autem diu multumq; à multis, authoritate tanta nixum) multo plus negotii inter Provincias etiam hasce ipsas Aquilonares Valesio facesseret. Quamquam & id quoq;, oborto demum veritatis sole, uti nubilum evanesceret; quodq; revera est, appareret commentum & mendacium putum.

XI.

Belgica enim de Authoribus Librorum Constitutio, de qua Superius, quæq; sola *Valesium* tenuit, imprimis ipsi cordi fuit, ne eam ad amussim non observaret; quâ videlicet, pro conditione loci in quo degebat, & muneris quo fungebatur, rerumq; publicarum quas procurabat exigentia, possibile esset. Certè ante Decretum istud nefarium, anno 1670. seu *Vallisoleti* contra me conceptum, seu *Madriti* perfectum, impressumq; non plures, de rebus sacris Ecclesiasticisve, seu materia vel subjecto quovis Religionem aut controversiam quamlibet Religionis spectante, quam

 duos

duos tantummodo Libros, eoſdemq; Anglicana lingua ſcriptos, Typis dedi.

Et prior quidêm erat ille parvæ molis, qui anno 1662. Londini prodierat: cujuſq; Titulus Anglicanus, [*The more Ample Account*] in Latinum verſus, dici poteſt *Amplior* (ſeu Ulterior) *Ratio*. Quippe Remonſtrationis Hibernicæ illius famoſæ multo ampliorem & conceptionis Formationiſq; in Hibernia, & ſubſcriptionis in Anglia, & præſentationis demum Regi factæ rationem reddit, quàm ea fuerat, quæ paulo ante, pauciſq; lineis unà cum ipſa Remonſtratione, Typis impreſſa, veluti in anteceſſum data erat. Pro iſto autem Libro parvulo imprimendo, qualiſcumq; ſit, obſervata ad amuſſim, per omnia, Statutorum Noſtrorum Generalium Provincijs Germano-Belgicis, Annexiſq; accommodatorum preſcripta. Sanè Valeſius, tunc in Anglia degens, cum duorum Ordinis S. Theologiæ Lectorum approbationem, tum Reverendi Admodum P. Nicolai à Sancta Cruce, id temporis, ejuſdem Provinciæ Anglicanæ Miniſtri Provincialis licentiam habuit. Illam, conſentientibus ipſis Approbatoribus, in fine Libri curaiveram imprimi: iſtam pro cautela in hoc Regno Catholicis Anglis, præſertim Eccleſiaſticis, maximè vero Prælatis conſueta, utpote verentibus pœnas

Legum,

Legum, Provincialis noluit edi.

Poſterior, bene magnum Volumen eſt. Ei Titulus, *The Hiſtory of the Iriſh Remonſtrance*; Latinè autem, *Hiſtoria Remonſtrantiæ Hibernicæ.* Dublinij quidem, in Hibernia ipſa domi, & ſcriptus & uſq; ad Pag. 442. Prioris Partis Tractatus Primi, anno 1667. excuſus; hæſit tamen poſtea inter Typos ibi, ut pro reliqua parte imperfectus, ſic pro omni ineditus ad annum 1673. Hoc enim anno, poſt ſublatum ſcilicet Editionis impedimentum, pro eadem reliqua parte, quæ eouſq; ſuſpenſa erat, Londini, cum varijs etiam Appendicibus, excuſus perfectuſq; primùm prodijt. Hujus quoq; inprimendi, Reverendus admodum Pater Franciſcus Coppingerus, præfato anno 1669. facultatem in ſcriptis fecit. Quam tametſi, pro more Tranſmarinarum Provinciarum, Liber ipſe impreſſam non oſtendat, ejus tamen autographum penes me in omnem eventum reſervavi, producendum ſive in Judicio, ſive extra, ſi quando neceſſe erit. Editioni enim hujus quoq; Operis, imò hujus maximè, quod non dubitabam Adverſarios multos, quamquam cætera in Fide domeſticos, puncturum, exiſtimavi præcavendum —— eſſe: ne alioqui ſcilicet, ex illa pariter & illo *de Impreſſoribus Librorum* Statuto Generali Provincijs noſtris Aquilonaribus

accommodato impingeretur mihi dica, cui non possem respondere. Ex altera verò parte, quoniam sub id tempus anni 1673. quo Historia ista vidit lucem, *Franciscus* ille *Coppingerus* vix parumper ab afflictionibus multis violentæ oppressionis respiraverat, quietemq; suam cessione juris pariter & loci redemerat: illam ejus licentiam consulto non impressi. Verebar quippe novam ex ea visà molestiam viro bono creatum iri; ab ijs nimirum quibus grassatio violenta pro justitia & jure est. Accessit quoq; & ista consideratio multiplex. Quòd neq; Theologorum qui Librum approbarunt censuram, neq; Superioris licentiam, Statutum istud, aut aliud nostrum, ab Authoribus Librorum requirat imprimi. Quòd etiamsi Statuta nostra id requirerent, ut fateor, in Concilio Tridentino, inter nonnulla alia, requiri; hujus tamen Regni Angliæ, & Urbis Londinensis, in qua, ut antè dictum est, pro maxima parte impressus, absolutus, emissusq; in publicum Liber etiam iste posterior fuit, neq; Lex neq; mos id ferret; neq; Bibliopolæ aut Impressores auderent. Quòd eam ob causam Romano-Catholici omnes, tum è Clero Seculari, tum ex Instituto quocunq; Regulari Scriptores, vel à centum annis quidem, seu à mutata primum Religione, Libros

suos

ſuos hic, de rebus ſacris quotoſcumq; & quandocumq; poſſunt, clanculum faciant imprimi; abſq; licentia Ordinarij, Superiorisſve cujuſlibet, ſive Regularis ſive Secularis, vel præfixa vel adjuncta operi, vel utcumq; data Prælo; abſq; cenſura Theologorum qui opus approbaverant, vel Typis, vel Scriptis, vel aliter publicata; immò abſq; non tantùm præfixo ad Frontiſpicium Libri, nec tantùm non impreſſo ullibi, ſed non evulgato quovis modo vel ipſius Authoris nomine. Demum, quòd neq; concilium Tridentinum, neq; Lateranenſe Quintum ſub Leone X. ad quodſe refert in rebus iſtis Tridentinum, non alterutrum (aio) fuerit umquam in iſto Regno Angliæ aut publicatum, aut receptum, aut conſuetudine uſus, praxeoſve introductum, ne ab ipſis (inquam) Romano-Catholicis; quia de cæteris nemo ambiget.

Igitur utrumq; Librum, & poſteriorem quidem æquè ac priorem, liquet (liquebitq; adhuc amplius, ſi neceſſe ſit, in judicio Regulari & legitimo) haud ſine licentia per Conſtitutiones noſtras Generales requiſita, typis datum, impreſſumve, aut evulgatum. Etſi interea illud quoq; conſtat, utrumq; de rebus ſacris Hibernicæ Remonſtrantiæ, ſeu de obedientia & fidelitate ſubditorum, divino jure, Principi

Principi suo Legitimo, debita, scriptum esse. Posteriorem vero speciatim, & ex professo quidem, per centum pene folia continenter, *Facultatis Theologicæ Lovaniensis Censuram* quæ anno 1662. adversus eandem Remonstrationem & subscriptores ejus prodijt, impugnare; præcipuaq; illius censuræ fundamenta quatuor penitus infirmare, demoliri, subvertere. Porrò hinc neq; non istud etiam satis evidenter constat, neq; non apud me quidem longè manifestissimum est, istosce ambos de Remonstratione Hibernica Libros, (& non alios quoscumq; de rebus alijs à meo editos) invidiam, malitiam, calumniam, furorem adversariæ Partis intendisse Decreto vestro injuriosissimo persequi.

Enimvero quos indiscriminatim absq; partium vel personarum respectu, pro communi causa Romano-Catholicorum omnium Hibernorum sive Remonstrantium sive Anti-Remonstrantium, seu eorum qui Nuncium Apostolicum Rinuccini & censuras ejus olim impugnaverant, seu aliorum qui & illum & illas zelosissimè ob servarunt, calamo exaraveram: quos pro defensione, vindiciis, restitutione Gentis universæ Prælo commiseram: quos pro jure universorum Articulis Pacis, Anno 1648. ictæ comprehensorum, ad eas terras quarum vel ipsi vel Parentes ad annum 1641. incipiente

cipiente fatali Bello, Domini Proprietarij erant, Libros edideram: quos deniq; flectendo Regi optimo & Clementiſſimo ad juſtitiam Innocentibus, fidem Conventionibus, Miſericordiam Reis obſervandam atq; oſtendendam; & Hibernis quidem Romano-Catholicis miſericordiam ſaltem haud minorem ea quæ hominibus multo ſceleratioribus, & Anglis, & Scotis, & Cambro-Britannis, etiamnum facta erat, oſtendendam, ubiq; cum in Urbe, tum in Aula evulgaveram: iſtos inquam Libros vix, aut ne vix quidem fatebuntur Hiberni quiquam delatores mei à ſe intentos, velut qui ſive anathematiſmo veſtro percellerentur, ſive Decreto ipſo ullatenus comprehenderentur, vel indirecte quidem. Quid? An epiſtolam illam ad Excellentiſſimum Ormoniæ Ducem, Hiberniæ Pro-Regem, adeò opportunè datam, impreſſam, publicatam, adeoq; ſimul omnium quorumcumq; Patriotarum ſuffragijs, gratijs, votis laudatam atq; celebratam? An *Vexilla Hiberniæ Convoluta*? An *Replicationem ad Perſonam Qualificatam*? An Libros illos binos, inquam qui profectò virorum duorum Magnatum, in Aula Anglicana potentiſſimorum Reſponſa duo virulenta, unum poſt alterum, contra præfatam Epiſtolam edita quibus nimirum Authores iſti Heterodoxi, Orthodoxam

thodoxam Hiberniæ Gentem penitus exterminare, abolere, &, quemadmodum in Proverbio eſt, ramum pariter & radicem ejus tollere conati ſunt, omninò everterunt, Authoribus ora occluſerunt, finemq; inhumanum, ex multo ſaltem maxima parte, impedierunt: Hibernus homo quiſquam, ut ut cætera Valeſio malevolentiſſimus, audeat fateri ſe vel detuliſſe, vel intendiſſe umquam deferre? Aut Apologias illas Gentis vel indirectè ſolum perſtrinxiſſe? allegato ſcilicet, quod Valeſius eas abſq; Superioris cujuſquam Inſtituti Franciſcani, ſive Generalis, ſive Provincialis expreſſa facultate, curaviſſet prælo dari. Certè neminem Hibernum Orthodoxum, vel iſtud ipſum *indirectè* confiteri aut agnoſcere non pudebit.

Et tamen, ultroneus fateor ita factum eſſe: & alterum quidem eorumdem Librorum anno 1662. alterum anno 1664. utrumq; Londini excuſum, prodijſſe. Conſultò enim abſtinui à licentia cujuſcumq; Superioris Inſtituti noſtri ſive petenda, ſive habenda. Tum quòd nullo modo, in circumſtantijs rerum, aut proficua aut neceſſaria foret illa (ullius omnino Superioris Eccleſiaſtici) quam expreſſam vocant: alterius verò, quam tacitam dicunt, conditio Gentis & Religionis ſecurum me reddebat. Tum quod res erat ingentis periculi

periculi plena tunc, quæ necessariò scribendæ erant, quasq; idcirco & scripseram & impresseram, Vindicias Fœderati olim Hiberniæ Populi Romano-Catholici, prælo dare: ac sufficere quidem existimarem, meipsum absq; aliorum consortio, periculis, quæ prospiciebam, objicere. Tum etiam quod non dubitarem; apud ingenuos & cordatos, officium quo fungebar Procuratorium, sat authoritatis mihi ad infamiam Gentis propulsandam, honoremq; & jura Civium, sive verbo, sive scripto, sive prælo vindicanda attribuisse, visum iri.

Sane verò quod pericula ejus à me suscepti operis consectaria spectat; abundè expertus sum deinceps, ac præsertim ab evulgatione postremi illius Libri anno 1664. haud inania me, neq; ex levi conjectura præsagijsse. Id potentissimæ Factionis maximus primùm timor; ne videlicet Hibernorum Catholicorum terras, quas aliquot annis jam rebelli manu & hostili gladio occupabant, amitterent: deinde in Valusij nomen, odium & conspiratio ingens. Tum per officinas omnes Typographicas inquisitio per quàm strictissima ad retegendum Libri (ut vocabant) perniciosissimi Impressorem, multandumq; eum gravissimè secundum Leges. Et hinc Nobilium, Illustriumq; &

poten-

potentium Turba illa numerosa, qui duce ac Proloquutore Illustrissimo Comite A. Majestatem Regiam interpellarunt, Valesium seditiosissimi operis publicati accusantes. Et hinc Supremi quoq; Regnorum Cancellarij, ille Angliæ, hic Hiberniæ, ambo licet eousq; Valesio faventissimi, postea mox in ipsum vehementissimè incensi. Et hinc alterius, nempe illius tunc sub Majestate Regia Primarij rerum omnium Administratoris, ad Valesium tonitrua & fulmina isthæcce. *Quid? An putas tu Valesi, in eodem Regno, una cum Honoratissimo viro illo non tantum Comite, sed Concilij Sanctioris uno, & Provinciæ Momoniæ Præfecto, & Exercitus Regij Ductorum Tertio, cujus Librum ita refutavisti, cohabitare aut permanere? Putas tu, posteaquam Rebellioni Civium tuorum conjuratissimæ & sanguinolentæ patrocinando, virum Optimatem potentissimum ita exasperavisti, ita excepisti, ut pedissequum tuum haud paulo vilius exciperes; liberum tamen tibi fore sub eodem aere, ijsdem cum eo legibus, sub eodem Gubernio vivere? Non erit in potestate Regis te protegere: saltem ni cecineris palinodiam, & Adversario tanto, qua potes, ac pro virili parte quidem, satisfeceris. Quid? Parumper amplius, modicum adhuc, & neq; Cancellario Regni, neq; Secretario Status cadet ex ore verbum, quin sacer-*

dos

dos quispiam protinus Barbam nobis vellicet. Alterius verò, sive ejus, inquam, qui in Hibernia primus à Pro-Rege eminebat, similiter ad eumdem Valesium, paulo pòst, Dublinij ista. *Haud expectabam à te Valesi, haud ullatenus à discretione, judicio, prudentia, moderatione tua ejuscemodi Librum. Scripsisti, edidisti Librum, qui tria isthæc (Angliæ, Scotiæ, & Hiberniæ) Regna denuo inflammare tendat; qui accendat rursus ad civile Bellum.* Et hinc præterea, nec longa quidem interjecta mora, cujusdam alius viri Principis in Hibernia quoq; potentissimi, nempe Comitis C. vel inter prandendum publicè in mensa sua, Quæstio hæc ferociens, velut sane incitamentum ad facinus, proposita: *An nemo hominum reperiri possit, qui Valesium tollat?* Deniq;, uno verbo hinc in me domi ab Heterodoxis (præter ea quæ deforis ex longè diversa vel potius disparata causa ab ejusdem Ecclesiæ nonnullis Fratribus Orthodoxis contexebatur) multimodarum dirarumq; molitionum longa series. Nec in me tantummodo, sed in eum cui imprimis & Librum ullum, & cætera Scripta mea restitutionem Gentis, postliminij Jure vel postulantia vel concernentia: celebratissimum Ormoniæ Ducem, nunc III. Hiberniæ ProRegem, dico.

Quæ

XII.

Quæ omnia ſatis demonſtrant Valeſium, ejuſcemodi Librorum editione, ut nec officio boni Civis erga Patriam defuiſſe; cum nemo alius eſſet ſive Laicus ſive Eccleſiaſticus in Univerſa Gente qui auderet: ita neq; Inſtituti Religioſi Leges, aut obſervantiam Prælatis Regularibus debitam, inſuper habuiſſe. Quippe quem in circumſtantijs rerum Statuta ſui Ordinis pro Librorum impreſſione nec tenerent, nec tenere quidem poſſent: quiq; adhuc certus erat Prælatorum eorundem Licentiæ, etiam illius quam vocant expreſſam, pro ejuſmodi Libris imprimendis, vel centies quidem impetrandæ, ſi neceſſe eſſet; ſive conſultum foret ullam petere, alioſq; una ſecum periculis exponere. Omnes enim Hiberni Orthodoxi tunc ex æquo tam Superiores quàm ſubditi, tam Eccleſiaſtici quàm Laici, & Præſules & Magnates, Nobileſq; Domini veteres terrarum Proprietarij imprimis, cùm Remonſtrantes, tum Anti-remonſtrantes, cùmq; ij qui olim contra Nuncium, tum qui pro eodem Nuncio erant, Valeſij facta extemplo approbabant, zelumq; ejus, eoſdemq; Libros mirificè collaudabant, tantùm non ad cælum uſq; efferentes. Soli Proteſtantes

ſtantes Heterodoxi illi, Scoti, Angli, & Cambro-Britanni (inter quos etiam Hiberni quidam pauci eorundem Alienigenarum Eccleſiaſticæ communionis) qui oppreſſæ Gentis Catholicæ terras per injuſtitiam ſummam vel etiamnum occupaverant, vel propediem occupaturos ſe ſperabant, Valeſio maledicebant. Romano-Catholicis Hiberniæ univerſis contra, nemo hominum, ne obſtante quidem Remonſtrantia, charior ipſo erat. Nec certè dejeciſſent eum iſto apud Gentiles ſuos Catholicos loco attentata quævis, externa vel interna, ultramarina vel ciſmarina, ſive quæ præceſſerant, ſive quæ ſequuta ſunt, etiam Remonſtrantiæ illius nomine: ſi parem illi cum infeſtiſſimis ipſis adeò nuper adverſus Regem Patrem, Angliæ, Scotiæq; rebellibus populis aut juſtitiam, aut æquitatem, aut indulgentiam, aut miſericordiam conſecuti eſſent; ſi gratiam quidem ſibi, vel multis paraſangis minorem ea quæ cæteris Britannici Imperij ſubditis multo ſceleratioribus facta jamdudum erat, modo tamen aliquam unde viverent, à Rege Filio, tot jam annos reſtituto, vel oſtenſam hactenus reperiſſent, vel oſtendendam adhuc porrò expectaſſent. Cæterùm anno 1669. quo primum ſcilicet ex ultramarinis partibus & citationum pariter & cenſurarum momentis

contra me procedi cæptum, Genti afflictissimæ ac luctuosissimæ, Gentiq; adeò jam tum post novennij à restituto Rege expectationem vacuam & experientiam tristem, planè despondenti animos, planè desperanti, facile erat per Sacerdotes falsos emulosq; P. T. & Asseclas, seu, quod tantundem est, per malitiam & dolos, & commenta multifaria, & falsum pietatis obtentum illudere ac imponere, etiam quoad ea quæ Valesium attinerent. Quoad operam ejus dico, & conatum omnem, & studia, & labores quos exantlavit, & Libros illos maximè priores binos, quos ad Remonstrantiæ subscriptionem quoquo modo vindicandam ac promovendam edidit. Nec enim aliud præterea Valesij rerum intelligo aut volo hic.

Verum enim verò, quoad conamina ejus illa Remonstrationi vel promovendæ vel defendendæ impensa, si Nationem æquè nunc afflictam atq; simplicem & credulam; si Nationem adeo nunc omni ea spe, quam de restituto Rege omnes olim præconceperant, penitus dejectam; præsertim vero, si imperitum vulgus, quod successu solo de justitia causæ judicat, nec illud Poetæ considerat, *Careat successibus opto, quisquis ab eventu facta notanda putet.* Si populum aut plebem ejuscemodi, inquam, nono tandem patientiæ eorum anno,

anno, maligni & mendaces quidam Sacerdotes Valesij æmuli adversus eum commoverint, atq; adeo vel à persona quidem ejus nonnihil alienaverint: nemo sapiens, nemo Hiberniæ rerum aut non ignarus, aut non incogitans admirabitur. Argumento usi sunt perversi homines, quantumcumq; à veritate rerum, alieno, ad propositum tamen suum opportuno. Commenti suut, *Valesium* id unicè hactenus tam Remonstrantia, quàm pro ea Vindicijs Librisq; editis contendisse, ut Hiberniæ Catholicos Tyrannidi æternùm subijceret, neq; liceret ipsis umquam se, vel Patriam vel Religionem, aut proprio Marte, aut externorum ope ab Hæreticorum jugo liberare. Cæteros verò Libros, quantumcumq; pro Patria in speciem scriptos, ut lactaret tantum cives ac deciperet, edidisse. Nimirum, calumniati sunt fortiter, vel de intentione quidem ejus, ut aliquid hæreret. Porrò, & istud unicum fore argumentum norunt, quod, præ desperatione inclinato jam ad credendum quæq;, etiam improbabilissima, & paradoxa quidem, temerario vulgo, si per idoneos viros insinuaretur, non modò Valesium penitus ea existimatione quam eousq; habuerat zelozissimi Patriæ Vindicis dejicere posset; verumetiam id efficere, ut quas in eum alias vel etiamnum strux-

issent vel postea structuri erant fabulas multiformes, multiplices, malitiosas, eo facilius imprudenti Turbæ persuaderent.

XIII.

Verùm, ut ut seu commenta seu molimina isthæc iniquissima hominum improborum vel fuerint vel prævaluerint; illud constat, Valesium ante annum 1670. Capituliq; adèo sive Definitorij vestri Generalis Vallisoletani Decretum istud Madriti, anno 1670. impressum, neq; alios neq; plures de quacumq; materia Libros, quàm illos quatuor, non tantùm non perfectos exposuisse in publicum, sed neq; imperfectos, vel ex ulla quidem parte commisisse prælo. Postea enim, hoc est anno 1672. prodijt *Epistola ejus ad Haroldum Prima*. Quare illa, quantumcumq; Liber vel instar Libri sit: neq; licentiam ullius Superioris expressam vel tacitam pro se edenda præ se ferat; neq; Author ipse quidem, ejusmodi licentiam pro ea prætendat; hujus tamen loci non est. Abunde etiamnum justificata est Impressio ejus alibi. Quippe ostensum alibi est, nec *Lateranensis* Canonem, nec *Tridentini* Decretum, neq; adeo *Barchinonensium, Segoviensiumve,* aut *Toletanorum* nostri Ordinis Patrum Constituta, ex mente Conditorum intendere

dere eam *Valesio* defensionem inhiberi, quam natura ipsa cuicumque homini in circumstantijs ejus posito liberam facit. Ostensum est, Conditores id non modo non intendisse, sed non potuisse quidem intendere: (*illud namque possumus, quod jure possumus.*) Ostensum est proinde illos si id nihlominus intendissent, ne ista quidem intentione sua quidquam effecturos fuisse, neque obligaturos quemquam. Postremò, ostensum est, asserta hæcce potissimum ibi habere locum, ubi canones Patrum aliter, seu ut Adversarij volunt, intellecta, necessario vel ad suppressionem quidem veritatis magnæ & evangelicæ in circumstantijs multis tenderent: quemadmodum proculdubio tenderet *Valesij* Defensionis, sive impressæ, sive imprimendæ prohibitio. Ecquid enim aut luculentius aut irrefragabilius quidem possunt inferre Paulina hæc ad Corinthios verba, *Secundum potestatem, quam Dominus dedit mihi in ædificationem, & non in destructionem?* Quare non est quod magnopere verear quidquam vel ex impressione illius ipsius ad *Haroldum* Epistolæ. Ad iniquius enim Definitorij Vestri Generalis Vallisoletani seu Tribunal, seu Decretum quod spectat: istud præterita solum scripta mea perculit; ad futura non respexit: ac idcirco Epistolam illam non comprehendit. Quæ

tantum aberat ab impressione, ante Decretum istud impressum pariter & per *Europam* usquequaque publicatum; ut neq, scripta, neq, concepta quidem, ante fuerit; immò nec potuerit ante concipi. Certe Decreti istius iniquitatem in specie, & sub proprio nomine Vallisoletani, uno vel altero loco stringit, transmittitq, ad Posteros memoriam; etsi fatear breviculam, quippe solummodò transeunter tactam. Fusiorem enim ac plenam illius Decreti cum narrationem, tum convictionem Tractatui, de eo solo scripto, reliqueram; qui, ad instar non mediocris Libri, Epistola mea longissima ad *Franciscum Maria Rhini a Polizzo* est. Hanc videlicet anno 1671. dederam: id est, toto sesquianno quàm illam ad Haroldum dedi.

Pag. 22, 23, 24, &c.

Cæterùm præter illos quattuor Libros, & Epistolam ad *Ormoniæ* Ducem, de quibus supra, quicquid aliorum quorumcumq, *Valesij* Scriptorum, ante Decreti ejusdem Vallisoletani publicationem prodierat impressum, eæ tantùm chartulæ quædam singulariæ, non autem Libri, neç Libelli, non alterutrorum partes, ut porrò neq, plures quàm quinq, erant: & omnes quidem ad restitutionem Gentis jure postliminij, omnes ad Religionis tolerantiam

Lege

Lege Municipali, quæ priores Leges antiquaret, aboleret, rescinderet, veluti ad scopum proprium unicè collimantes.

Prima continebat autographi illius Instrumenti publici, quod Remonstrantia Hibernorum dicitur, à Reverendissimo Olivario Episcopo Dromorensi, ex Ordine Prædicatorum assumpto, & viginti quattuor alijs Sacerdotibus Hibernis, partim Secularibus, partim Regularibus, in Urbe Regia *Londonensi*, anno Domini, secundum Romanum Stilum M. DC. LX. II. die vero Mensis secundum Angliæ Stilum, Januarij xi, & xv. una congregatis, subscripti exemplar verum & genuinum. Nec aliud continebat quàm (post Subscriptorum Nomina & titulos) Admonitionem pro modo Chartæ breviculam ad Lectorem. Quippe in ea monebatur, Primo, Causæ ejus quæ coegerat domi in Hibernia viros quosdam Nobiles, partim Laicos, partim Ecclesiasticos, ad prædictum Instrumentum & concipiendum, & efformandum, & perficiendum, & quantocius Londinum ad Procuratorem Cleri, per manus Illustrissimi Comitis Fingalliæ, transmittendum. Secundo, Ut causa illa fuerit immanis, horrenda, & generalis quidem persecutio sub Triumviris per universum Regnum in Catholicos omnes promiscuè tam Laicos quam Ecclesiasticos,

 paulo

paulo ſcilicet ante, id eſt poſt Reſtitutionem Regis, & ſub ejus Gubernio quidem exorta. Tertio, Ut eidem Inſtrumento præfati Sacerdotes viginti quattuor & Epiſcopus Reverendiſſimus propterea ſubſcripſerant, quòd Majeſtas Regia, eo prius viſo, nullius manu ſubſcripto, quemadmodum ſcilicet ipſum ex Hibernia miſſum erat, reſponderit, Neceſſe eſſe manuum eorum quorum intererat, vel quibus res commiſſa erat ſubſcriptione firmari, ſi optatis potiri vellent, malorum ceſſatione, & Religionis pace. Quarto, Deniq; invitationem cæterorum non modo Regni Hiberniæ Eccleſiaſticorum, ſeu domi utcumq; deliteſcentium, ſeu foris exulantium, ſed quorumcumq; etiam Anglorum, Scotorum, Cambro-Britannorum, utriuſq; Cleri Sacerdotum, ad ſubſcribendum eidem inſtrumento, qua parte ſaltem, quaqua forma (vel certè aliqua in ſubſtantialibus non diſſimili) Coronæ Regiæ & Carolo II. illud fidelitatem in temporalibus profitebatur: utpote, quorum omnium ex æquo referret, pacem Religionis procurari. Et hæc ſola ſunt ex quibus Admonitio illa ad Lectorem conſtabat. Nec aliud inſuper, ut jam dixi, prima illa charta ſingularia continebat. A qua priuſquam penitus abiero, Paternitatem tuam quoq; monere vellem, ut, ſi

placet,

placet, animadvertas duo quædam specialiter huc spectantia.

Unum est: Hibernos illos Nobiles & Patres, qui ut jam dictum est, Instrumentum illud famosum domi in Hibernia formaverant; nulla neq; in Beatissimum Patrem, aut Sedem Apostolicam irreverentia; neq; in Romanam ipsam Aulam, aut Ministros ejus malevolentia; nedum nullo in Sanctissimam Religionem aut affectu sequiore, aut indevotiore animo in transversum actos, Remonstrantiæ gravaminum, quæ in eodem Instrumento primum locum obtinet, annexuisse (quam Lovanienses tui dicunt) Formulam: nempe Agnitionem illam Supremæ potestatis Regiæ in temporalibus, Protestationemq; Fidelitatis adjectam; utramq; scilicet adeò Romanorum auribus ingratam; sed tristissima totius Gentis conditione motos, & certissimis argumentis persuasos nihil, neq; Clero neq; populo, ut res tum erant, miserabili, Remonstrantiam ullam gravaminum, sine aliqua ejuscemodi cum subjectionis tum fidelitatis professione profuturam, id fecisse. Nimirum considerabant viri prudentissimi, quàm Romano-Catholicus ille Hibernorum Clerus, cujus tamen solius nomine ea charta pro populo etiam universo remonstratum pariter & supplicatum erat, in

in Aula Anglicana male audiret, quamq; invisus, perosus, abominatus illic esset: Tum, videlicet, ob universalem Gentis anno 1641. rebellionem. Tum ob prioris quidem Pacis, anno 1646. ictæ, posterioris autem anno 1648. pactæ, utriusq; verò inter Majestatem Regiam & Confœderatos Hiberniæ Catholicos initæ, perfidiosissimam authoritate Nuncij Apostolici fractionem atq; eversionem. Tum etiam ob multorum potentiorumq; è Confœderatis illis, durante bello, molimina abunde nota, alienandi prorsus atq; transferendi Coronæ Hibernicæ jura in externum Principem. Considerabant omnia ista, eidem Clero imprimis, ac justissimè quidem, imputata. Porrò etiam considerabant, quàm in rerum utriusq; Regni publicarum circumstantijs vanum foret, quemquam expectare, ut ejuscemodi Clero qui nuperis annis tam enormiter peccavisset; qui toties authoritate Ecclesiastica Regiam proscripsisset; qui æternùm, pro virili sua, legitimo Regis Angliæ Principatui valedixisset; qui deniq; Conventiones publicas, exemplo pessimo & sacrilego, contra vel ipsarum Gentium jura, turpissimè violavisset: ut Clero isti, inquam, necdum vel pœnitentia vel resipiscentia quapiam ad cor reverso, necdum aut fidelitatem aut subjectionem debitam

bitam ullatenus professo, Majestas tamen Regia, id temporis, quæ petebantur concederet. Hoc verò quemquam, in circumstantijs rerum anni 1661. expectare, non modò vanum, sed absurdum & ridiculum Formatores illi planè existimabant. Ac rectè id quidem, nisi vehementer me judicium meum fallat. Utcumq; istarum rerum consideratio, Dominis Patribusq; illis unica & sola causa fuit inserendi præfato Instrumento Formulam, sive Agnitionem, Ptofessionemq; supradictam: non autem ulla prorsus Authoritatis Pontificiæ aut contemptio aut oblivio. Et hoc quidem primum est eorum duorum quæ Paternitatem tuam hic animadvertere cupio.

Alterum, sed prolixiùs dicendum, est, quod, quem finem ulteriorem præstantioremq; *Valesius* Procurator operæ à se deinceps eidem Instrumento promovendo impensæ præstituerat, respicit. Etenim ut de opera ejus vel diligentissima quidem, isti rei navata, satis superq; liquet: sic etiam de fine proximo & immediato ejusdem operæ, nimirum cessatione persequutionis illius gravissimæ, de qua superius, æquè manifestum est. Verùm non ita omnibus in propatulo quem ulteriorem, longèq; maximum & præstantissimum quidem *Valesius* sibi in ea parte scopum,

pum, ad quem præcipuè collimaret, præfixerat. Neq; enim hic erat persecutionis unius cujuslibet, imò neq; plurium ejuscemodi quotarumcumq; suppressio. Nec sanè erat quodlibet temporarium aut instabile beneficium, quod uti à Clementia Regis concedi, sic & ab ira ejus aut quavis alia affectione statim revocari posset. Sed ipsius potestatis authoritatisq; omnis in quoquam homine Romano-Catholicos sive in Anglia sive in Hibernia quospiam, Religionis causa, persequendi, abolitio. Seu, quod tantundem est, ipsarum Legum quarumcumq; in Catholicum Nomen, vel ab initio quidem Schysmatis in alterutro Regno sancitarum plenaria, constans & perpetua abrogatio: scilicet, Comitiorum Generalium Triumq; adeò Ordinum Utriusq; Regni contraria Lege, de novo in eum finem sancienda. Huc certè *Valesius*, etiam à prima die Regis Nostri ad paternum Thronum Restituti, vel præcipuè quidem respexerat. Huc, præsertim post receptas Hibernici Cleri literas, quibus eum illi Procuratorem suum constituerant, studia sua omnia converterat. Huc speciatim, omnis generis rationum, divinarum pariter & humanarum politicarumq; diversas chartas Manuscriptas, absq; mora, Optimatibus Aulæ præcipuis communicarat. Et

huc

huc imprimis Scriptum aliud quoddam, duobus quidem quatternionibus comprehensum, verùm quadraginta septem positionibus, de potestate Regia & Papali, distinctè tractans, Majestati Regiæ non modò inscripserat, sed præsentaverat.

Quippe, Scripto huic propositum erat, quàm brevissimè pariter & clarissimè licuit, quæ adèo controvertebantur tunc, duo hæc demonstrare. Primum: Nullam omninò Religionem æquè ac Romano-Catholicam, cujus illa essent axiomata, securitati Principis cujuscumq; Supremi & legitimi, quantumvis alioquin hæterodoxi providere. Secundum: (quodq; consectarium erat) Nullam omninò Inconsistentiam fore inter securitatem, incolumitatemve Regis Regnorumq; ejus hinc, & hinc libertatem Religionis Romano-Catholico populo, abrogatis nempe legibus, datam. Quousq; verò tanti momenti rem Valesius, vel in Parliamento quidem ipso promoverit: & quinam, & quomodo conatus ejus hucusq; frustrati sint; fortassis pretium erit hic, tametsi tantummodò per transennam, commemorare. Saltem hujus loci instituto deserviet. Ostendet quorsum præcipue; quàmq; jure merito quidem posthæc, in Remonstratione promovenda, ubi nimirum illa paulò post, citra mortalis ullius prævi-

prævisionem emerserat, Valesius tam enixè ac indefessè quidem laboraverit.

XIII.

Igitur postquam *Valesius* tum ratiocinando, tum sollicitando, instandoq; per intervalla congrua, annum pene integrum, illum nempe qui à Restitutione Regis primus erat, transegisset: sub initium Æstatis anni 1661. die quadam Dominica, summo mane, Londini à viro quodam tunc inter Magnates Regni Illustrissimo accersitus; ubi advenerat, audiveratq; vocationis sui causam, videre sibi visus est sementis bonæ pulcherrimam segetem. Quidni vero? Cum sequentia omnia, multoq; adhuc plura, ex ore illius viri Principis coràm exciperet. ‘ Pater *Valesi* nunc tandem aliquando advenit tempus, quo laborum tuorum à multis retro annis, quoq; fidelitatis, constantiæ, longanimitatis, patientiæ, & spei multæ jamdudum de nobis conceptæ fructum reportare liceat. Enimverò scias velim, quod toties tu ursisti hactenus, propositum esse nobis nunc extemplo facere, Catholicis Pontificijs libertatem publicam & omnimodam Religionis: atq; adeò leges quaslibet in ipsos jampridem latas nova lege, abolere. Et primò quidem Sanguinarias; deinde Multativas; demum

‘ verò

'verò quæ dicuntur Incapacitantes; hoc
'est eas quæ muniorum omnium publico-
'rum, seu Civilium, seu Martialium,
'quotquot Romano-Catholicam Fidem
'profitentur, incapaces reddunt. Abole-
'bimus etiam quoad eos vel ipsum, quod
'vulgo dicitur, Supremitatis Juramentum.
'Esto enim Juramentum istud tempore
'Henrici VIII. à Romano-Catho-
'licis ipsis Ecclesiasticis, quorum alij Ab-
'bates, alij Episcopi, cæteri S. Theologiæ
'Doctores erant, primitus conceptum,
'formatumq; fuerit: atq; paulo post ab
'universis tum Ecclesiasticis tum Laicis
'Regni, quorum intererat, uno tantum
'vel altero excepto, ijsq; præterea paucis-
'simis qui ad ultramarina loca fugerant,
'præstitum. Esto etiam qualiacumq; sint
'istius jurisjurandi verba in rigore sump-
'ta; sensu tamen quo per ea passim à
'plerisq; doctis ac moderatis Ecclesiæ An-
'glicanæ Protestantibus juratur, ipsum in
'se Juramentum usquequaq; sit non so-
'lum in affirmativa, sed negativa parte,
'licitum & orthodoxum: utpote, quod eo
'sensu asserat Majestati Regiæ Supremam
'in suis Dominijs potestatem, non spiri-
'tualem, aut supernaturalem quampiam à
'cœlestis Regni clavibus Petro datis deri-
'vatam; sed corporalem, naturalem &
'politicam illam scilicet quæ gladij mate-
'rialis

'rialis est; negetq; porrò eamdem supre-
'mam gladij quibuslibet alijs. Attamen
'quia succedaneis, præsertim à Mariano
'Regno, temporibus in præsens usq;, non
'tantùm Romano-Catholici pene omnes
'Juramentum hoc Supremitatis velut illi-
'citum rejecerunt; sed permulti Prote-
'stantium, interq; ipsos nonnulli certè cum
'genuini tum docti pariter & probi quidem
'vel ipsius Ecclesiæ Anglicanæ filij sensum
'eum indubiè orthodoxum, qui ab ipsis uti-
'q; inter præstandum juramentum subin-
'telligitur, cupiunt etiamnum benigni-
'ori seu clariori aliquo verborum tenore
'exprimi quàm eo qui Formulæ hactenus
'usitatæ est: idcirco ne tenor hic nevè
'juramentum ipsum ejus causa deinceps
'cuiquam scandalo aut lapidi offensionis
'sit, nova lege cavebimus. Porrò ut ijsdem
'Romano-catholicis liceat, etiam in hac Ur-
'be Regia Londinensi vel quadraginta qui-
'dem Sacella publica aperire, libereq; & pa-
'cifice in ævum possidere sic aperta, certo
'curabimus. Et quoniam, ut in Sapientia
'Salomonis est, *spes quæ differtur affligit ani-
'mum*; scias istud quoq; velim, Ea quæ
'polliceor, quantumcunq; ardua sint, ini-
'tium tamen, inspectante Regno, intra
'unum mensem, aut circiter, habitura.
'Quippe vix, aut ne vix quidem elapso,
'quia potius anticipato isto termino, in
'Comi-

'Comitijs nunc ſedentibus, res illa abro-'gandarum legum proponetur, atq; promo-'vebitur, & niſi ſi Catholicorum ipſorum in-'felix fatum, ſive peruicacia, inquam, ob-'ſiſtet, ad optatum exitum perducetur.

'Quoniam verò majora pene vel eorum-'dem votis hæc videri poſſunt, quæ pro 'virili noſtra parte ipſis præparantur: ne-'ceſſe eſt, rerum ſuarum etiam ipſi ſata-'gant. Ne alioquin iimet ipſi obſtaculum 'tantæ gratiæ ponant, ubi, nimirum per 'idoneos Eccleſiæ Anglicanæ viros Proceres 'in Parliamento, abrogandarum Legum 'rogatio fiet. Nam certiùs nihil eſt, 'quàm Senatores alios quoſdam Proceres, 'eos videlicet qui *Calvinianiſmo*, ſeu (ut 'hic loquuntur) *Presbyterianiſmo* vel tincti 'ſunt, quantumcumq; iſti vel parvum vel 'magnum in Comitijs numerum faciunt, 'ſtatim ac veluti quidem pro aris & focis 'vehementiſſimè reclamaturos. Dicent 'proculdubio, iniquum eſſe leges tam ſalu-'bres antiquare, præſertim in gratiam ho-'minum, quorum pleriq; ne Juramentum 'quidem *Allegiantiæ*, ut vocatur, illud nem-'pe Fidelitatis Regi noſtro in rebus merè 'temporalibus obſervandæ, præſtare volunt. 'Quinetiam dicent Juramentum hocce ip-'ſum nihilominus, vel in ipſorum Papiſta-'rum Catholica fide aut ſaltem doctrina, 'quoniam in ea quæ totius Eccleſiæ Galli-

'canæ, veluti & plerarumq; aliarum Ecclesi-
'arum Romanæ Communionis, est, lici-
'tum & honestum esse. Ac porrò dicent
'*Jacobum* Regem olim, occasione impij &
'execrandi illius Moliminis pulverarij, lege
'trium Regni Ordinum tunc sedentium
'lata statuisse, & sub gravissima quidem
'Sanctione injunxisse, uti idem Fidelitatis
'seu *Allegiantiæ* Juramentum à Romano-
'Catholicis præstaretur quoties ipsis autho-
'ritate Magistratus offerri ipsum continge-
'ret. Insuper dicent, id propterea consti-
'tutum, ut inter suspectæ fidei Romano-
'Catholicos Majestati suæ subditos hinc,
'& hinc ejusdem Communionis viros pro-
'bos fidelesq; Subjectos, vel præstatio hujus
'Juramenti, vel recusatio ejus discrimen fa-
'ceret. Demum verò dicent, concludent-
'q;, planissimam fore inconsistentiam secu-
'ritatis publicæ, cum prædictarum legum
'abrogatione, seu exercitio Religionis li-
'bero & publico Romano-Catholicis dato.
'Igitur, Pater *Valesi*, ut huic objectioni
'gravissimæ, quod absq; dubio rogatione
'illa seu facta seu mota, fiet, eatur obvi-
'am; expediet, imò necessarium erit, cir-
'cumeas tempestivè viros Catholici Cleri
'Angliæ primarios, Nobilesq; etiam &
'Magnates Laicos ejusdem Romanæ Com-
'munionis, qui modò hic *Londini* sunt: at-
'que omnes ad præstandum istud *Jacobi* Re-
'gis

'gis juramentum *Allegiantiæ* præpares: consensumq; eorum, si possis, unanimem referas, antequam rogatio illa antiquandarum legum fiet. Sic enim obstruentur Adversarijs ora; neq; argumentum, quo maxime inpræsentiarum nituntur, subsistet, amplius. Etenim Juramento eo semel à Catholicis præstito; vel proposito ejus deinceps præstandi, in Comitijs manifestato: apparebit clarissimè, nullam esse Inconsistentiam, nullam prorsus incompatibilitatem, inter professionem Romanæ Communionis integerrimam, ac fidelitatem quoad temporalia omnia indispensabilem quæ Regi Magnæ Britanniæ à Subjectis omnibus debetur; sed utramq; ex animo simul, ac perpetuò quidem observari posse. Et hæc sanè, multoq; adhuc in eamdem rem plura, Vir ille Illustrissimus, una continua serie, *Valesio* tunc loquutus est.

Quare *Valesius* jam fiduciæ plenior (abundè enim ac jamdudum quidem, illius Viri Proceris & fidem & sapientiam, prudentiamq; exploratam habuit) statim, præcipuos Anglicani, Catholicæ communionis, tam Secularis quàm Regularis Cleri viros Patres tum Londini qui erant, circuivit. Et hos equidem primo loco. Deinde verò & Nobilium, Magnatumq; Laicorum ejusdem Ecclesiæ viros quosdam Principes.

Inter alterutros non deerant multi, quibus, ubi rem illam nudè, quemadmodum contigerat, Valesius aperuisset, primò visum incredibile, & omni expectatione majus, in rerum circumstantijs, post centum annos inveteratarum Legum, à quoquam homine, quantumlibet cæterà potentissimo pariter & sapientissimo, de abrogandis istisce Legibus cogitari. Vicit nihilominus incredulitatem omnium constans Valesij asseveratio; audituros, nempe, proprijs auribus, visurosq; rem ipsam seriò intra mensem in altera Comitiorum domo, quæ supera sive Parium dicitur, publicè pertractari. Inter Ecclesiasticos speciatim, maxime Patres Societatis, non deerant nonnulli qui contra Juramentum illud ipsum *Allegiantiæ* plurima objecerunt: quæ tamen à Valesio coràm facile dissoluta. Ubi ventum erat ad Clerum Secularem, illi una vel altera die ad deliberandum petita, ijs elapsis, per Dominum *Ellis*, alio nomine *Warring*, Doctorem Theologiæ, *&c.* Capituli Anglicani Decanum, ex parte ejusdem Capituli responderunt, Libenti animo juramentum istud Allegiantiæ se præstituros, modò alterum, quod Supremitatis vocant, abrogaretur, legesq; reliquæ pœnales in Catholicum nomen latæ.

Et hinc Nobilium, Optimatumq; nonnullorum ejusdem Romanæ Professionis

Lai-

Laicorum Conventus, ad consulendum de re tam ardua, habitus est. Triginta tres erant in universum qui sic una congressi sunt; visuri quid facto opus esset; quidve Catholicos ipsos vel deceret, vel oporteret in illo mense intermedio ac deinceps facere, ad ejusmodi suam ipsorum causam in Comitijs promovendam. Nec in toto hoc numero plures erant quàm tantundem tres qui à *Patribus Societatis Jesu* regebantur. Quibus tamen moventibus sive suffragantibus pro Illustrissimo Comite *Bristolliæ*, qui præsens aderat, ut is præcipuè in Parliamento, id est prædicta domo Supera, ubi opportunum foret, nomine Catholicorum peroraret: à cæteris, nescio quo infelici fato, non tam assensum, quàm non dissensum, seu potius non repugnatum fuit. Neq; in hac parte solùm, verumetiam in pluribus alijs quæ *Valesius* enixè commendaverat observanda; per supinam negligentiam, eo temporis quamquam brevi intervallo, Catholici causæ suæ defuerunt, contra prudentiam omnem peccantes. Utcumq;, sub finem præstituti mensis, ita, ut promissum erat, actum, & strenuè quidem actum in Domo Supera Parliamenti de ea re: multisq; argumentis per idoneos viros Proceres, Ecclesiæ Anglicanæ filios, eadem res & fortiter mota & mirabiliter initio promota. In-

alia argumenta, istud imprimis Angliam solam considerantibus videbatur speciosum, quòd toto nuperrimi civilis belli tempore, nemo Catholicorum in Anglia gladium contra Regios exeruisset.

At contra properè, ab alijs qui pro adversaria parte loquebantur, objectum: Ubi valebant numero & robore Catholici, ut in Hibernia, omnes, ad unum pene, horribilissimam rebellionem anno 1641. rebellasse: nudatis, jugulatis, submersisq; pacificis Anglis & alijs Protestantibus qui inter eos incolebant; idq; altissimæ Pacis tempore; idq; etiam nulla quapiam prævia causa per eosdem Britannos miseros Protestantes data Rebellibus.

Objectum, Hibernos eosdem Romano-Catholicos Confederatos, etiam contra fidem publicam, juraq; adeò vel ipsarum Gentium Ethnicarum turpiter & solemniter impegisse. Ac primùm quidem eos anno 1646. ex imperio mero & solo Joannis Baptistæ Rinuccini, Archiepiscopi & Principis Firmani illius inter ipsos tunc ad Hiberniæ Regnum ab Innocentio X. Pontifice Maximo Nuncij Apostolici extraordinarij, ut & illorum ejusdem Regni Episcoporum, Archiepiscoporum, aliorumq; Prælatorum qui una cum eodem Reverendissimo Nuncio Manapiæ (alias Waterfordiæ) veluti in quadam Nationali aut Synodo aut saltem

tem Congregatione, in id convenerant, Pacem ab ipsismet cum Regia Majestate Regijsq; Exercitibus, paulo ante, hoc est intra duos menses, tum conclusæ, tum solemniter publicatæ, absq; nova quapiam causa seu à Rege, seu à Regijs data violavisse, perrupisse, rejecisse penitus. Immò Locumtenentum Regium, qui Pacem illam eis attulerat, ex ditionibus suis Confæderatorum universis, intra trigessimum diem quàm venerat, fugavisse: belloq; renovato, post alios duos menses Dublinium obsedisse; quamquam æquè infelici ac inauspicato conamine. Rursus autem eos, anno 1650. alteram quoq; Pacem, ab ipsismet similiter sesquianno ante cum eodem suo Rege Carolo Primo solemniter ictam, publicatam, receptam, omninò perfregisse pariter & frustraneam reddidisse: idq; authoritate itidem sola Archiepiscoporum, Episcoporum, cæterorumq; Ecclesiasticorum qui eodem anno 1650. Jacobopoli, Provinciæ Occidentalis Hiberniæ oppido, in id congregati, sub Excommunicatione latæ sententiæ vetuerunt ne quis Confæderatorum deinceps Pro-Regi obsequeretur.

Objectum plerosq; Romanæ Communionis Doctores, etiam Classicos & famosissimos, Operibus suis quæ prostant, non modò ut probabilem, nec modò ut certam, tutam, sanam, sed planissimis ter-

minis ut Fidei Christianæ divinam, sive revelatam veritatem edocere, Ad libitum atq; ex authoritate vel sententia Romani Pontificis, Reges quoscumq; malè de Ecclesia Dei meritos, præsertim qui hæretica labe palam infecti sunt, hæresiq; patrocinantur, deponi posse. Adjecta, in confirmationem hujus doctrinæ, tamquam non modò communioris & prævalentis, sed omnes pene Romano-Catholicos inficientis, adjecta inquam & Summorum Pontificum tot Diplomata, & eorumdem Diplomatum effecta consectaria atq; dira, per Europam toties quæ videre licet repetita ab inito primùm Gregorij VII. Pontificatu. Ac, in regnis quidem Angliæ, & Hiberniæ, ea quæ ex Historijs nota sunt vel Joanni Regi accidisse, vel contra Henricum VIII. Elizabetham, & Jacobum Reges attentata esse.

Conclusum deniq; ex omnibus, nec sine Partis adversariæ applausu magno quidem, apparere jam non ultrò occutientibus plenissimam & clarissimam inconsistentiam securitatis hinc aut Regni aut Regis, & libertatis inde Romano-Catholicæ Parti factam abrogatione legum.

Prævaluit nihilominus eousq; alterius Procerum partis in Angliæ Catholicos benevolentia, ut per selectos quosdam viros compares, Illustrissimi illius consessus Superi

peri in causis quibuscumq; Religionis Deputatos, novæ Constitutionis Forma pro abrogandis universim Sanguinarijs legibus in Catholicos jampridem per varias vices à mutata primum Religione latis, extemplo pararetur: offerenda scilicet propediem ac primùm quidem Domus ejusdem Superæ in Sessione publica ventilationi; dein Inferæ; demum vero ut moris est, per utramq; Domum Regiæ Majestati præsentanda, authoritateq; ejus Regali sciscenda in perfectam ex omni parte legem. Notanter dixi, *pro abrogandis universim Sanguinarijs legibus*, &c. Ista quippe nova Constitutionis Formula (si ut propositum erat scisceretur) eximebantur non quidem à pecuniarijs mulctis neq; ab officiorum incapacitate, sed ab omni pœna sanguinis, sive capitis inquam & mortis universi Romanæ Religionis cum Laici, tum Ecclesiastici sive Secularis sive Regularis Cleri professores; exceptis tantùm Societatis Jesu Patribus. Hi namq; expressa quadam illius Formæ clausula, disertisq; verbis, ab omni gratiâ, beneficio, indulgentia prorsus excludebantur. Nimirum ea parte cupierunt Formatores populo gratificari. Videbant enim clarissimè, nec poterat eorum quemquam latere, qualiter jam à toto seculo, id est, ab ipso pene initio Societatis, ingressuq; ejus in Angliam, & magis

magis quidem magisq; indies Jesuitæ soli, præ omnibus alijs Romanæ Ecclesiæ Sacerdotibus, etiam Regularibus quorumcumq; Ordinum, Anglicano populo passim, ob varias causas, exosi essent. Una fuit *Dolmanni*, alias *Parsonij* Jesuitæ, invisus Liber ille qui primùm sub Elizabetha Regina lucem vidit. Eo nimirum Author asseruit, idq; pro scopo unico vel saltem principali habuit asserere, Angliæ pariter & Hiberniæ Regna, etiam hæreditario jure Successionis & Sanguinis, ad Hispaniæ Regem Philippum II. non verò ad Reginam aut alium quemlibet pertinere. Altera, paulo post Librum eum sequuta, erat, anno 1588. tum ejusdem Elizabethæ, tum Anglicani ejus Regni Hispanica & potentissima quidem illa, sed infelix tamen & irrita, invasio. Tertia, Molimen istud atrox, infame, inhumanum, infernale pulveris Tormentarij, quo Jacobus Rex, Reginaq; ejus & Princeps filius primogenitus, quoq; simul reliqui omnes totius Angliæ Ordines in utraq; Parliamenti Domo, Supera & Infera, congregati, Archiepiscopi & Episcopi, Duces, Marchiones, Comites, Barones, Comitatuum & Oppidorum Legati, uno temporis momento è vita explodendi erant. Quarta demum alterius (si tamen alterius) generis Libri plurimi à diversis ejusdem Societatis Jesu Patribus,
videlicet

videlicet Bellarmino, Becano, Leſſio, Gretſero, Sculkenio, Torto, Eudæmon-Joanne, Suarezio, Parſonio, Fitz-Herberto, *&c.* ſcripti editiq; adverſus præfatum Allegiantiæ (ſive mavis dicere, Fidelitatis) juramentum. Aliæ etiam permultæ rationes pro illa Patrum Jeſuitarum excluſione obtendebantur. Sed an juſtè, an injuſtè, ſeu illæ quas commemoro, ſeu aliæ quas prætereo, eidem Societati imputentur, exprobrenturq;, mea nihil in præſentia refert. Propoſito meo hîc ſufficiet indicaviſſe fontem unde ſcaturierit tam ingentis Catholicorum boni impedimentum, hoc eſt, incœpti illius conaminis legum abrogandarum ſucceſſus necdum felix.

XV.

Iſtud certè conſtat, virum eum Illuſtriſſimum Briſtoliæ Comitem, de quo ſuperius, oratione ſua pro Catholicis in Domo Parium habita, fervorem illum penitus extinxiſſe quem Eccleſiæ Anglicanæ Proceres eouſq; in iſta re oſtenderant: idq; ex duplici cauſa. Nam & perſonam ejus Proloquutor ejuſdem Conſiſtorij Superi planè ſuſpectam & inviſam habuit, quaſi in ſe, ruinamq; ſuam alias multa molientem: & oratio ejus, quamquam alioqui ornatiſſima & elegantiſſima, (vir enim

enim summæ eloquentiæ Bristolius erat) in eo quod præcipuum oporteret esse defecit. Cum enim inter perorandum Comes ad eum locum pervenisset ubi necesse erat antedictæ Romano-Catholicorum libertatis hinc, & hinc securitatis Regiæ inconsistentiam evertere: atq; adeo ex parte Catholicorum vel offerre vel ad minimum significare, paratos eos fore ad præstandum ejuscemodi Juramentum quod Procerum saltem amicorum votis responderet; adversariorum autem ora obstrueret: ille contra imperfectum, seu decurtatum quoddam & anomalum obtulit. Ejusmodi nempe quod omnibus universim quæ in Juramento Jacobino, prætensæ ad deponendum Regem Pontificiæ Authoritati repugnant, adeoq; ijs omnibus quæ, non ejurata, supradictam Inconsistentiam validissimis argumentis, ubi Princeps & Regnum alterius à Romana Religionis est, evincunt, cum verbis tum sensu caruit.

Ita verò Illustrissimi illius viri Comitis eloquentia viros quosdam alios subdolos impudenter & infeliciter abusos fuisse, eo magis mirandum est, quod qui Bristolium norunt, omnes quoq; norint eum semper non tantùm animo, sed & ore & calamo, ridicula ista Pontificiæ Aulæ figmenta contempsisse. Immò norunt eum nuperrimè, hoc est anno 1673. in eadem Parliamenti

liamenti ſive Comitiorum Regni generalium Domo Supera, idq; una cum permultis alijs Romano-Catholicis Angliæ Proceribus, id eſt, cum omnibus omnino quotquot Romanam ſequuti Religionem illo die aderant, idq; etiam ipſius Celſiſſimi Eboracenſium Ducis exemplo, illud ipſum ex omni parte & communi forma Juramentum Jacobinum, quod olim ſic pro Catholicis infeliciſſimè caſtraverat, juraviſſe. Verùm nihil prorſus de hominibus ijs mirandum qui tam infauſtò omine, in Conventu quodam Chelſeæ prope Londinum, atq; ejuſdem rei gratia habito, Juramenti iſtius ita deformati non modò ſuaſores, verumetiam fabricatores genuini & unici, paſſim tunc inter Catholicos audiebant. Homines ſunt qui cum ruina publici, rerum ſuarum ſatagunt, quibus perinde Religio eſt quæ ſine ipſis eſt. Qui nec ipſi Religionem procurare ſtudent; nec alios, ne honeſtis aut Evangelicis medijs eam introducant, non impediunt; quippe in turbido piſcationem eam quæ mundi amatoribus cordi eſt, opimiorem fore, multa jam experientia docti didicerunt: myriades animarum quæ interea pereunt nihil penſi habentes. Novi planè inter Chriſtianos Scribæ & Phariſæi Hipòcritæ; quia cœlorum Regnum ante homines claudunt. Qui nec ipſi intrant, nec

nec introeuntes alios intrare ſinunt. Quibuſq; adeo Salvatoris Domini væ illud in Matthæo contra veteres illos olim terribiliter pronuntiatum, vereor ne ex æquo verendum ſit.

Mat. 23. 13.

Fuerint nihilominus iſta, de conſultoribus egregijs dicta quomodocumq; ipſi velint: factum Illuſtriſſimi Comitis in propatulo fuit, nec à quoquam negari poteſt. Certè Catholicorum cauſæ adeo perniciosum erat vel in præſentia quidem, ut qui eouſq; favebant ipſis, præcipui Proteſtantium Procerum Coriphæi, pro virili contendendo priores leges abrogare, novaſq; in eorum gratiam ſciſcere; ea Briſtolij oratione velut fulmine quodam percuſſi, ſtatim obmutuerint. Nec id profecto abſq; juſtiſſima ſilentij cauſa. Viderunt plane ac doluerunt quidem, ea Juramenti reformatione telum unicum ſibi jam è manibus per Catholicos ipſos ereptum, excuſſum, extortum quod partis Adverſariæ frameas hebetaret. Argumentum illud, quo ſolo nixi hactenus, audebant conſiſtentiam ſive compatibilitatem exercitij Romanæ Religionis Liberi cum ſecuritate Regis Regniq; ejus aſſerere. Seu quod eodem redit, Catholicos, non obſtante Religione & communione ſua, poſſe in futurum, fideles Coronæ Anglicanæ ſubditos

ditos ſeſe per omnia præſtare. Cancellarius autem, à quo imprimis, veluti non tantùm Proloquutore Domus potentiſſimo, ſed Miniſtro Regis Primario, cuncta dependebant, animadverſo quàm inſipienter ſe Catholici gererent, Briſtolium partis ſuæ Principem vel conſtituendo, vel ſaltem permittendo ut ille pro tali ſe oſtenderet: immò quàm nihil prorſus ſuarum rerum ſatagerent, decurtatum ejuſcemodi Sacramentum offerendo: ad alias Reipublicæ curas animum ſuum Procerumq; cæterorum deinceps convertit. At per Majeſtatem Regiam, poſt paucos dies alios, finita quæ tunc erat Parliamenti Seſſione, proxima ejus Seſſio in ſequentem annum 1662. prorogata fuit. Interea, cæteris Romano-Catholicis Proceribus vacabat ſatis ad errorum ſuum recognoſcendum. Etſi profectò, ut fatear quod res erat; Vel ipſa illa die qua communem cauſam Briſtolius ita peſſundederat, cæteri Catholici Pares, dimiſſo jam Senatu, ad proprias ædes reverſi, inter familiares, immò etiam vel inter prandendum quidem, ad menſas ſuas querebantur, Briſtolium non modò poteſtatem ſibi nomine Catholicorum arrogaviſſe; ſed cauſam eorum funditus evertiſſe. Et iſta quidem Magnates illi intra privatos lares de Briſtolio, etſi in vanum, clapſa jam è manibus

bus

bus occaſione, queſtì ſunt; qui ne verbum unum in Comitijs publicis ipſi oppoſuerant. Reliqui verò minorum Gentium Orthodoxi, quotquot equidem præjudicio Patrum Societatis in cauſa Juramenti *Allegiantiæ* non laborabant, vehementer contriſtari; & una ſanè tam Magnates illos cæteros ejuſdem Eccleſiæ filios qui tacuerant, quàm Briſtolium qui loquutus eſt, incuſare: ac iſtum quidem eloquentia infauſta, illos autem ſilentio importuno communem cauſam perdidiſſe, conqueri: deniq; uno verbo, Religionis in Anglia ſuæ fatum dolere. Præ omnibus autem Valeſius affictári: utpote ſecum animo identidem revolvens, non modò quanta ſpe cordati, pij, boniq; omnes una hora cecidiſſent; verumetiam quanta nonnullorum id ſive hinc ſocordia Procerum, ſive illinc malitia hominum alias Deo etiam ſpecialibus votis dicatorum, eveniſſet.

XVI.

Attamen cogitationibus iſtiſce mœſtis ubi aliquantulum à Valeſio indultum eſſet, gratiores quidem aliæ, quoniam non de præterito inutiles, eſto futuri anxiæ, ſucceſſerunt, animumq; ejus intimè poſſederunt. Certè mox ab illa Parliamenti ſive Comitiorum Regni prorogatione per Majeſtatem

jestatem Regiam facta, id unum studere, id inquirere, in id incumbere cæpit, quod in Sessione proxima Catholicorum causam illam ipsam denuò restitueret; quamq, Bristolius ruinam fecerat, repararet. In hunc finem dum sequenti hyeme, inter utramq, Sessionem intermedia, versat, voluitq, secum plurima: ecce inopinatam, quasi propitio Deo, occasionem. Illustrissimus Fingalliæ Comes, ex Hibernia trajecto mari in Cambriam appulsus, Londinum properatò celeribus equis advehitur, literas ad Valesium ferens. Hæ verò literæ, ut gravissimam quidem in Hibernia persequutionem (eam de qua superius mentio facta est) nuperrimè & absq, ulla partium discriminatione, contra Catholicos omnes tam Laicos quàm Ecclesiasticos exortam, veluti & prætensam ejus indicendæ causam, referunt: sic etiam inter alia Instrumenta, illud quoq, paulò pòst famosissimum, continent *Remonstrantia Hibernorum* quod vulgo dicitur. Monent porrò Valesium, istud ipsum Instrumentum, velut Hibernici totius Romano-Catholici utriusq, (Secularis & Regularis) Cleri Supplicationem Regiæ Majestati absq, mora præsentare: cæteraq, omnia facere quæ incendio persequutionis extinguendo Procuratorem Cleri facere oporteret. Et Valesius quidem, mox ut

contenta literarum, Instrumentorumq; inclusorum seriò perpendisset, quamquam hinc pro gravitate novarum Gentis perpessionum diuturnis alijs quæ præcesserant additarum, compateretur ex animo: illinc tamen ob insignem fidelitatis professionem quæ Ecclesiasticorum omnium Hibernorum nomine, Remonstrationi gravaminum annexa erat, lætatus, adeoq; mirum in modum recreatus est. Quippe professio ista, tametsi ijsdem ubiq; verbis non formata, quibus Juramentum *Jacobinum* constat; sensu tamen, quoad substantialia quævis, ab eo non differt. Enimverò licet nonnihil dispari verborum expressione; clarè nihilominus, fusè, ac distinctè illum ipsum Juramenti ejus à Jacobo Rege, lataq; lege indicti paragraphum, quem Bristolius ex industria, in suo ex parte Catholicorum ita infeliciter oblato, penitus omiserat, complectitur: adeoq; & ea omnia, quorum omissorum causa tum Cancellarius tum reliqui Proceres Protestantes in Domo Supera, ut ante visum est, istud Bristolij exsibilaverant. Accessit quoq; & alia consideratio. Quòd nimirum, ista Hibernici Cleri professionis Formula non sensu modò, sed verbis, ipsissima fuerit illa, qua Romano-Catholici Angliæ olim, anno 1632. aut circiter, Parliamento illius temporis ad *Westmonasterium* habito supplicantes,

tes,

tes, fidelitatem ſuam in rebus quibuſq; temporalibus *Carolo Primo* felicis memoriæ Regi ſuo clementiſſimo & optimo teſtati profeſſiq; ſunt; ne uno quidem verbo vel detracto, vel addito, neq; tranſpoſito quidem, mutatove ullatenus; præterquam *Hiberniæ* loco *Angliæ* poſitum, ut Hibernis ſupplicantibus accommodaretur.

Ac poſteriore quidem ratione hac, Valeſio perſuaſum erat, Angliæ Catholicos paſſim contentos fore, obedientiam, fidemq; ſuam, in temporalibus quibuſlibet, Majeſtati Regiæ eadem Formula profiteri. Quippe, quam vel ipſi, vel ævo ſuo eadem cum ipſis ſentientes, amici, conſanguinei, cives, cautiſſima & minimè offendenti verborum contextione formaverunt: omiſſis Juramenti *Jacobini* verbis illis ſolis quæ quantumvis ad ſubſtantiam rerum profeſſarum neceſſariè non ſpectarent; offenſam tamen ſcrupuloſioribus quibuſdam Zelotis, ſaltem ut pretendebatur, dabant. Illa verò conſideratione priori fretus, haud dubitabat, Dominos Parliamenti in eadem ipſiſſima Formula acquieturos. Hoc eſt, ea cum Regis tum Reipublicæ paci atq; incolumitati, contra Partis Romano-Catholicæ molimina quævis, ſufficienter proviſum reputaturos; quantum aio, profeſſione oris, quacumq; for-

ma, provideri poſſet opinabatur. Immò ſibi firmiter perſuadebat, magnates Illuſtriſſimos pariter & ſapientiſſimos, haud verborum quorumlibet determinatorum aut corticem aut ſonos aucupari; ſed nucleum & ſenſa Juramenti *Jacobini*, quibuſcumq; tandem verbis expreſſa, requirere.

Igitur, perſpecta ſic Remonſtrationis illius Hibernicæ, tamquam medij unici in rerum circumſtantijs à Deo oblati, ad utrumq; Finem ſupradictum aſſequendum aptitudine, convenientia, idoneitate; (Finium autem eorum, ut ſimiliter ante admonui, alter proximus & immediatus; alter paulò remotior, idemq; tamen longè maximus, ultimus, præſtantiſſimus erat: & ille quidem, ut propinquior, ita facilior obtentu, perſecutionis ejus quæ in Hibernia tunc vehementiſſimè graſſabatur extinctio; hic, inter ardua poſitus, pænariarum Legum contra Catholicum nomen, in utraq; Gente, & in omne ævum, reſciſſio:) perſpecta inquam ut res tum erant, Hibernicæ illius Formulæ profeſſionis ad utrumq; finem aſſequendum idoneitate: Valeſius, nulla quapiam interjecta mora, lætanter, impigrè, indefeſsè omnem operam, induſtriamq; ſuam eidem Formulæ promovendæ impendit: ſubſcribi eam ab ijs quorum intererat, quoſq; primo loco ſub-

ſubſcribere decuit, procuravit: ſubſcriptamq; Regi noſtro indulgentiſſimo præſentavit; à quo benigniſſimè quidem recepta eſt. Quinam verò, quamprimum in ultramarinis partibus de ea re fama percrebuerat, Authores erant præcipui oppoſitionis famoſæ, a-catholicæ, impiæ iſtius quæ tam innocenti Formulæ ſtatim, ac deinceps porrò in hunc uſq; diem, facta eſt: quæq; adeò veriſſima & unica principalis cauſa fuit ſucceſſus ejus non ſequuti, quem ardentibus votis omnes boni præconceperant: Eminentiſſimus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, D. *Franciſcus Barberinus*, & Illuſtriſſimi apud Belgas Sanctæ ſedis Apoſtolicæ, unus poſt alium, Internuncij, *Hieronimus de Vecchijs*, & *Jacobus Roſpigliosius* dicant. Literæ ipſorum, quæ id clariſſimè oſtendunt (in Hiſtoria illius ipſius Hibernorum Remonſtrantiæ) jamdudum typis editæ proſtant. Et iſta quidem omnia de præcipuo fine, quem *Valeſius* operæ ſuæ in eadem Remonſtrantia ſive promovenda, ſive defendenda navatæ præſtituerat, hactenus dicta, Alterum illud conſtituunt, quod obſervandum hic à Reverentia tua cupit, nimirum, occaſione illius primæ ſingulariæ chartæ typis ab ipſo datæ.

XVII.

Ad reliquas earundem ſingulariarum nunc progredior. Igitur ſecunda charta ſingularia fuit, Optimatum Nobiliumq; cæterorum Status Laici Hibernorum, qui tum Londini erant, Remonſtratio. Etenim hæc ab ea Cleri, tum in præfatione, tum in ſupplicatione, ſeu petitione, multum differebat. Quippe *Valeſius* utramq;, Præfationem ſcilicet ac Petitionem, formaverat Remonſtrantibus Laicis, ipſorumq; rogatu ipſis accommodatam. Et in petitione quidem hac ſua illi, ut viros Nobiles Optimateſq; Regni decuit, Majeſtatem Regiam orabant, dignaretur non modò innoxios ab executione Legum, in Catholicum nomen indiſtincte olim editarum, protegere; ſed leges eaſce ipſas abrogari curare. Eccleſiaſtici verò in ſua (quæ prior erat) ſupplicatione, poſterius hoc de Legibus poſtulare non audebant. Cæterùm Formula profitendi ſubmiſſionem, profitendiq; in temporalibus fidem omnem & obedientiam Regi, non alia hujus Laicorum Remonſtrantiæ, quam quæ Eccleſiaſticorum, ſed eadem prorſus, de verbo ad verbum, utriq; inſerta fuit. Cui equidem, ſed tamen diſtincta, & (quemadmodum jam dixi) appropriata

Laicis

Laicis charta, post deliberationem multam octo septimanarum, congressusq; varios eorumdem super ea re habitos, ab ipsis tandem alacritate magna subscriptum est. Nonaginta septem vel octo erant è Laicorum statu omnes qui sic in Anglia & urbe Regia *Londinensi* chartæ huic secundæ subscripserunt; alij Comites, alij Barones, quidam Equites Aurati, alij Militum Tribuni, reliqui terrarum Domini Proprietarij, omnes verò universim viri Nobiles & antiqua stirpa oriundi. Alteram ergo Remonstrationem istam, extemplo ut subscripta pariter & eadem ipsa die, per Illustrissimum Comitem *Tirconnalliæ*, comitantibus eum nonnullis alijs Hiberniæ Proceribus, Regi humillimè præsentata fuerat, atq; à Majestate sua, pro subscriptorum votis, gratiosissimè recepta; *Valesius*, una cum Remonstratione Cleri, verùm distincta charta singularia, imprimendam curavit, ac publicè quidem apud Bibliopolas, perq; plateas ipsas *Londinenses*, ut moris est, proclamari, distrahi, ac venum dari.

XVIII.

Tertiam & Quartam singulariam fecerant gratulatoria ejusdem *Valesij* vota, ut Hiberniæ Cleri Procuratoris. Vota equidem

dem tum Regi nostro *Carolo* II. Britannico Pio, Felici, Glorioso, ad Hæreditaria Regna & paternum Solium restituto; tum Reginæ itidem nostræ *Catharinæ Bragantiœ*, Pientissimæ, Inclitissimæ, in Angliam appulsæ, & connubio Regali Carolino auspicatissimis ominibus junctæ, quâ verbis *Valesius* potuit, quâq; ex animo valuit, expressa: & illa quidem Regi, sermone patrio, id est Anglicano: ista autem Reginæ, Latino: utraq; verò causam Religionis velut polare Sydus respicientia.

XIX.

Quintam deniq; & ultimam singulariarum fecit antedictæ Cleri Remonstrantiæ pariter & Monitionis eidem annexæ in Latinam Linguam Translatio; eodem *Valesio* Authore. Quibus, ita per *Valesium* translatis, visum erat ipsi & alteram quoq; in eadem charta, ad Lectores, Monitionem sed VIII. Calend. Junij anni 1662. datam, adjicere. Quæ nimirum, de ejusdem Remonstrantiæ, intra quinque Menses, à priori ejus Anglicana editione, III. Nonar. Februariarum facta, successu, ad extinguendum subito ac penitus quidem in presentia crudelissimam illam (de qua supra) Catholici nominis in Hibernia per Triumviros persecutionem, de successu inquam ejus illo edoceret. Jam

XX.

Jam itaq;, ut revertar eo unde, multorum interpolatione, Paternitati tuæ fortean videri possim longiusculè digressus: istud ingenue fateor, me prædictas omnes quinque singularias chartas, nulla Superioris cujuscumq; *expressa* licentia, vel habita, vel requisita, prælo evulgavisse. Equidem ne semel quidem in mentem venerat, ejuscemodi licentiam fore mihi necessariam: aut olim vitio mihi id versum iri. De munere meo Procuratorio liquebat. De necessitate rerum constabat. Et, non defuisse mihi in prædictis omnibus, similibusq; etiam alijs quibuslibet, licentiam saltem, vel ipsorum quidem Ordinis Nostri Superiorum, quam vocant *tacitam*, haud immeritò arbitrabar. Præterea, manifestum est, Statutis illis Generalibus quæ *Valesium* ligabant, neq; unius chartæ singulariæ, neq; plurium sane ejuscemodi, impressionem prohiberi: quoniam hujusmodi seu chartæ seu Impressiones, Librorum aut Libri nomine haud veniunt: neq; adeo unius schedæ facies una, Liber vocari potest. Qua quidem forma, scilicet unius schedæ facie una, quælibet præfatarum singulariarum impressa est. Deniq; Jura docent *odia esse restringenda*: ac idcirco

in

in pœnalibus, verba non esse ultra communem acceptionem amplianda, seu extendenda.

Sed tamen faxit Reverentia Tua, nihil horum sufficere ad pœnam Legis, id est Statuti Generalis *Belgici*, elevandam. Illud nihilominus manebit immobiliter fixum; videlicet, Pœnam istam non esse Excommunicationem, neq; Actuum Legitimorum privationem; multo minus utrumq;: ut profecto neq; Censuram aliam, ex ijs inquam Ecclesiasticis quæ propriè tales passim sive apud Theologos sive apud Canonistas appellantur. Ea pœna, præter suppressionem Libri, sola est inhabilitatio quædam legalis ad scribendum deinceps: eaq; ipsa quidem, per Judicem declaranda; (*a*) non autem, ante sententiam Criminis Declaratoriam, (*b*) ipso facto contracta. Ac priorem sane partem istiusce punitionis (quamquam non virtute nec authoritate cujuspiam Statuti veri, saltem quod *Valesium*, aut Provincias Germano-Belgicas, Britannicasve, aut Hibernicas obligaret) jam pro virili parte sua, Diffinitorium Generale, id est illius *Tribunalis vestri altioris Vallisolitani* Judices, executi sunt: utpote, Ministris quibusq; Provincialibus, Librorum *Valesij* & *Caroni* undiqua-

(a) *Stat. Gen. Belg.* c. 7. §. 6. n. 16.

(b) *Ead.* c. 6. §. 9. n. 1.

undiquaque collectionem, transmissionemq; ad Ministrum Generalem, atq; adeò suppressionem, injungendo. Posteriorem exequi, immò vel attentare quidem executionem ejus, obliti sunt. Neq; alij pòstea negligentiam eorum tantam, tamq; supinam, aut sententia velut criminis præteriti declaratoria, aut mandato velut futuri inhibitorio, ne quidem aliquando in hanc usq; diem, suppleverunt. Itaq; liber sum adhuc, non modò ad scribendum, sed porrò ad scripta mea quæcumq; imprimendum. Id est, non deterior, nec adstrictior, in ea parte, *Valesij* conditio est, quam alius cujuslibet Instituti Nostri Professoris. Nam cæteri omnes, æque ac *Valesius*, Constituto illo Generali *Belgico*, de non imprimendis Libris absq; Superioris licentia obligantur. Quare, si cuiquam alij in ullo casu extraordinario, vel deinceps liceat, vel antehac licuerit, eorum qui Statutum illud condiderunt mentem interpretari: quorsum *Valesio* in simili casu idem, seu quoad futura, seu quoad præterita, non liceret? Maximè cum ad culpam, id est interioris fori peccatum, vel levissimum aut veniale quidem, Constitutio ista neminem in quocumq; casu liget (*c*); ubi alias, inquam, nec divina nec humana Jura tenent, decernuntve

(c) *Vide Statuti verba, supra* c. 7. §. 6. num. 16.

cernuntve quidquam. In ea quippe nihil neq, sub præcepto obedientiæ, (immò planè sub nullo penitus) neq, sub censura quavis injungitur (*d*). Superius verò ostensum est, Nulla quæpiam alia Jura, seu divina seu humana, *Valesium* in Anglia aut Hibernia existentem, imprimentemq, Libros, vel modo obligare, vel hactenus obligasse ad licentiam Superioris pro impressione habendam. Unde, ni fallor, consectarium quoq, erit, quod etiamsi vel ab initio quidem *Valesius* prævidisset Superiores suos, aliosve quoslibet, eo impressionis Librorum (chartarumq, prædictarum, absq, Superioris licentia) titulo, dicam aut molestiam ipsi creaturos; pœnamve Statuti, seu illius *Belgici*, seu alterius, ipsum incurrisse declaraturos, teneretur nihilominus, vel ex ipsa quidem divina lege naturali, ea fecisse omnia quæ, sive scribendo, sive imprimendo, edendoq, ac divulgando eadem Scripta, fecerat. Id Procuratorij muneris ratio, id justitia & pietas cum Religioni Catholicæ, tum afflictissimæ Patriæ suæ debita, vel in eo quidem prævisionis aut præscientiæ casu, à *Valesio* exigeret. Ac persecutionem sanè vehementissimam extinxisse: & centum viginti sacerdotes, ex ergastulis diversarum Hiberniæ Provinciarum horridis (in quibus

(d) *Ead*, cap. 8. §. 10. n. 9.

bus alij beinnium, alij quadriennium, plures quinquennium & sexennium, nonnulli octennium quoq; & novennium jacuerant) eduxisse: Cleroq; reliquo pariter & populo dulcem (qua ante caruerant) libertatem spirandi imposterum nativi aeris, prædia vetera, lares, amicosq; notos invisendi; & absq; timore insequentium eos militum, eundi quocumq; vellent, impetravisse: id, in eo etiam prævisionis casu, à *Valesio* requireret. Hæc enim omnia *Valesius*, ejuscemodi opera sua, id est cum scribendo, tum scripta sua Typis evulgando, confestim assequutus est. Quod equidem finis proximus & immediatus erat, quem opellæ suæ, in Remonstratione promovenda impensæ, præstituerat.

Quàm verò dejecta, squallida, mœrens, deplorata facies rerum eousq; in *Hibernia*, seu tot annos ante, seu præsertim ab incæpta crudeli ea post Restitutionem Regis persequutione, fuerit; nemo Hibernus nescit. Certè Ecclesiastici, quotquot post excidium Gentis residui, neq; foris exulaverant, neq; domi adhuc in persequentium eos militum crudeles manus inciderant, adeoq; nec in carceres conjecti erant, alij, quamquam ij paucissimi, qui in urbibus aut oppidis periculo suo extremo remanere ausi sunt; interdiu vel in foraminibus subterraneis, vel in angustijs quibusdam parietinis,

absq;

absq; luce, à semetipsis inclusi morabantur: noctu tantùm pro solatio infirmorum, nunc in hanc formam, nunc in aliam transformati, egredientes. Alij verò, tametsi non tantùm in dies pene singulos, verumetiam in horas haud infrequenter, demigrantes, diffugientesq; ac porrò vagi, errabundi in montibus, & sylvis, & paludibus & petris, specubusq; ac solitudinibus antea inaccessis delitescentes, diu noctuq; nihilominus vestigabantur; quinimò velut feræ, velut animalia quædam humano generi noxia indagabantur, diffugabanturq;. Omnes demum præ fatigatione ac fastidio, ipsam vitam, quâ Christianis licuit, oderant: quippe ut olim Beatissimus ille Gentium Apostolus, *responsum mortis in semetipsis quotidie habentes.* Laici vero, tam Optimates, quàm cæteri terrarum Proprietarij, quos *Cromvellus* olim, subacta Gente, in angulum quemdam ejus Provinciæ in Occidentali Hiberniæ plaga quæ *Conacia* dicitur, ex alijs omnibus Regni Provincijs transplantaverat; & quorum nonnulli inde, post Restitutionem Regis, visendorum licet amicorum, locorumq; veterum gratia, tantummodò ad breve tempus, egressi erant; edicto severissimo compellebantur ad certum diem regredi: & neq; amplius inde egredi, neq; pontem *Athloniensem* transgredi: nisi si fortassis vellent, aut

aut ergaſtulis mancipatos, ſe videre; aut furentium militum gladijs, contis, & ſclopetis, ſe objicere. Quinetiam, qui toto ipſius *Cromvelli* tempore, in oppidis & urbibus quibuſdam remanere permittebantur, mercatores quidam pauci, & opifices nonnulli pauperes, ſeniculiq; & aniculæ, ac infantes; illico tamen poſt Edictum iſtud crudeliſſimum, Vi. Dec. anni 1661. publicatum, abſq; mora cùm proprijs ædibus, tum etiam totis prædictis urbibus, oppidiſq; ejecti ſunt, expoſitiq; Dio, & omni prorſus cum Cœli tum Soli inclementiæ, idq; vel media quidem hyeme rigoroſiſſima: porrò etiam & exuti bonis; utpote ſupellectili ipſorum tenui in medias Oppidorum plateas, ab ijs qui ipſos violenter ejecerant projecta: ne permiſſione quidem Mercatoribus facta, merces ſuas vel ſecum aſportandi, vel alijs divendendi pretio; haud alio ſaltem, niſi quinta parte ejus quod juſtum æſtimabatur; quatuor nempe ſolidis, pro qualibet Anglicana Libra, quæ viginti ſolidos valet. Non Ruſtici ipſi agrorum aratores, non Mercenarij, non diurni quiquam operarij rura incolentes, victumq; ſibi quotidianum in ſudore vultus ſui comparantes, ſub perſecutione iſta non altum ingemuere: nec id pro alijs tantùm; ſed etiam pro ſemetipſis. Quippe diu noctuq;, & in tenebris quidem

quidem æque atq; luce, armatorum Equitum, Peditumq; Manipuli tum Pagos, tum Villas, tum vilissimas quoq; pauperum Casas frequentissimè circumibant; scrutantes omnia loca, etiam penetralia quæq; abditissima; idq; Sacerdotum reperiundorum vel causa, vel certe pretextu. Sanè ea perpetuo causa prætendebatur; uti quæ, terrefaciendæ plebi Orthodoxæ, aptissima foret. Ac eò revera spectabant Ministri Status Maximè, eò præcipuè collimabant, ut quemadmodum *Philisthæi* olim Dominium Hæbræorum assequuti, id curarunt, ne reliquus esset vel unus quidem Faber Ferrarius in Israel: sic isti ævo nostro, ne quispiam, ne vel unus inquam Sacerdos Deo consecratus, in Sanctorum Insula remaneret, omni conatu, industria, crudelitate satagebant. Verùm è cœlo respiciens propitium Numen, eorum Consilia risit: atq; memorata jam *Valesij* opera, veluti Instrumentali causa usus, tristissimam istam Rerum Hiberniæ faciem subito in serenam transformavit. Siquidem, efficiente illo principaliter qui corda Regum movet; *Valesio* autem sollicitante atq; procurante, ejuscemodi Literæ Regiæ hinc *Londino* in *Hiberniam* ad præfatos ipsos Triumviros, qui paulò ante tam diram persecutionem authoritate sua indixerant, expeditæ sunt, quibus & mare & venti,

&

& procella furens, & quaſſatio omnis violenta obediverunt; facta ſcilicet per univerſam eam terram velut miraculo quodam, tranquillitate illa magna quæ propediem ſequuta eſt. Enimvero ſtatim à receptis iſtiſce literis Regijs *Dublinij*, Edictum non modò authoritate Regia, ſed eorumdem quoq; Triumvirorum nominibus proprijs eidem præfixis (quemadmodum & cæterorum Sanctioris in Hiberniæ Regno Concilij Regij, pariter ſubſcriptis) in eadem urbe Regni præcipua, Sede Metropolitana ſimul & Pro-Regia, *Dublinienſi*, Emporio Gentis celeberrimo, XVII. Calend. April. An. M. DC. LXII. ſolemniter publicatum, & locis quibuſq; publicis affixum prodijt, quod crudeliſſimi illius ipſorum de perſequendis Catholicis præcedente anno lati revocatorium fuit. Eo namq;, etiam in cauſa captivorum, declarabatur, præcipiebaturq;, Sacerdotes omnes, ratione Fidei Catholicæ aut Ordinationis Sacræ eouſq; ullibi captivos, fore nihilominius ad XVIII. Calend. Junij proximè inſequentis, id eſt intra unum Menſem, liberos: adeoq; & liberum eis fore, vel quocumq; vellent, ire; vel ubicumq; liberet, remanere. Porrò ad hujus Edicti literam, omnia ritè obſervata. Atq; ita demum Remonſtrantiæ, Librorumq; eorum atq; Inſtrumentorum, à *Valeſio* typis

 editorum

editorum, opera, persecutio illa Triumvirorum gravissima, sævissima, extrema finem habuit. Et Catholicus quidem Hiberniæ populus pariter & Clerus quievere. Captivi autem Sacerdotes, post durissimarum perpessionum tot annos longos, emissi carceribus, desideratissima libertate potiti sunt. Dum interea universi, id est non isti modò, sed illi, preces ferventissimas votaq; sua Deo persolverent: Sacerdotes verò insuper & hostiam incruentam, pro salute Benignissimi & Optimi Principis, *Caroli Secundi*, *Britannici*, *Augusti*, *Pij*, *Felicis*, *Gloriosi*, ad altaria Dei quotidie immolarent.

XXI.

Verùm quæ hactenus, per occasionem, etsi loco satis opportuno, dicta sunt, sive de effectis, sive de finibus, sive de meritis etiam, ac motivis quidem urgentissimis Librorum, chartarum, Typorumq; meorum quorumlibet: quæq; itidem ante cætera cum de *Victoriano*, tum de *Belgico* Generali, contra Librorum Editores Constituto, sunt præmissa: si quidquam video, abundè sunt ad demonstrandum, quàm in hac etiam altera *Valesij* causa, videlicet Impressionis Typographicæ, & Excommunicationis secundæ, Patres *Vallisoletani*

adeò nihil neq; bene examinaverint, neq; maturè discusserint: ut ne voluerint quidem videre quidquam; sed luce ipsa meridiana cæcutire, ac densissimas palpare tenebras. Profectò, si non ita voluissent, nec ita planè intellectum suum in obsequium (non Christi Domini, sed) Nuncij illius eorum Præsidis Apostolici captivavissent: ullusne mortalium est, qui crederet eos, etiam in hac altera *Valesij* causa de Librorum editione, quemadmodum & in priori ejus de Contumacia, non modò contra absentem indefensumq; ipsum, nec modo contra non confessum nec convictum ipsum, verumetiam contra nec citatum quidem, nec vocatum, nec ulla ratione monitum, pronunciaturos ita pro Tribunali? & gravissimas tam Ordinis quam Ecclesiæ pœnas in ipsum, repugnante quamvis omni cum divina tum humana lege, decreturos? Nemo est ita male sanus ut crederet.

XXII.

Abblandire igitur tibi nunc, Reverendissime Pater, quantumcumq; velis, Responso tuo isto æquè insigni, atq; breviculo. Eademq; fidentia adhuc, si libuerit, prætendito semper, quod priore ejusdem Responsi parte dicis, Valesij *causam*

ad altius Tribunal devolutam, immò in eo judicatam esse. Audies tamen semper, ut quemadmodum nulla neq; principalis *Valesij* causæ, scilicet Remonstrationis Hibernicæ; neq; ullius quidem priorum trium accessoriarum ejus (hoc est, neq; Nationalis ex utroq; Hiberniæ Clero Synodi; neq; Provincialis Fratrum Minorum Capituli; neq; *Jacobi Taaffij*, illius quondam per universum istocce Regnum Vicarij seu veri, seu ficti Apostolici) nulla inquam expressa vel specifica mentio à Judicibus optimis *Vallisoletanis*, in Tribunali illo altiori ac *Decreto* famosissimo facta est: adeòq; nullum neq; de illa Principali, neq; de istis anterioribus Accessorijs tribus, seu istarum qualibet judicium quodvis, æquum vel iniquum, in eodem Tribunali vel Decreto latum: ita posteriores alias tres Accessorias, eas nimirum quæ tum *Coppingeri* Depositionem, tum *Valesij* & prætensam contumaciam, & Librorum editionem spectant; easq; adeò quæ expresse vel specificè in eodem Tribunali ac Decreto judicata ullo modo sunt; judicio tamen haud tantùm injusto, sed planè, juxta Sacrorum canonum instituta, invalido, inani, irrito, nullo, judicatas esse.

Audies Supremos ipsos Catholicæ totius Ecclesiæ per Orbem Judices, ex altissimo suo Tribunali, disertis verbis, contra quæcumq;

cumq; ejuſcemodi judicia, in abſentes quæ feruntur, tandundem prenuntiantes. Teleſphorum (*a*), & Eleutherium (*b*): Calixtum (*c*), & Cornelium (*d*); Marcellum (*e*), Damaſum (*f*), Felicem (*g*), Zepherinum (*h*): & Pelagium (*i*) pariter & Gregorium (*k*) Magnum: deniq; Nicolaum I. (*l*), & ipſum quoq; Innocentium III. (*m*) dico. Et hoſce quidem omnes, utpote Beatiſſimi illius *Petri* in Romano Supremoq; Eccleſiaſticæ Hierarchiæ Solio Succeſſores, neceſſe eſt audire. Canonizatas porrò ſingulorum de iſta re ſententias; adeòq; & (per conſequentiam evidentiſſimam) pro Valeſio judicia definitioneſq; contra *Valliſoletani* tui Generalis Definitorij ſive Judicium ſive Decretum iſtoc inquam in Valeſij cauſa factum iniquiſſimè, partim *Gratianus* Monachus, in *Decreto*, partim *Gregorius* IX. in *Decretalibus*, jampridem Orbi tradiderunt: idq; locis, quæ Marginales Notæ hic oſtendunt; ego autem, in Epi-

(a) 3. q. 9. cap. *Accuſatori.*
(b) *Ead. cauſ. &* q. cap. *Caveant.*
(c) *Ibid.* cap. *Abſentes.*
(d) *Ibid.* c. *Omnia.*
(e) *Cap. non oportet. ead.*
(f) *Cap. Habetur. & cap. Qui. ead. &* v. q. 2. cap. *Relatum.*
(g) 3. q. 9. *Abſente.* 2.
(h) *Cap. Abſens. ead.*
(i) *Cap. Chartæ. ead.*
(k) *Cap. Suſceptiſ. extra. de cauſ. poſſeſ. & prop.*
(l) *Cap. Revera. & cap. neceſſe. ead.*
(m) *Cap. Inter quatuor. extra. de major. & obed.*

ſtola mea ad Reverendiſſimum Patrem *Franciſcum Maria Rhini a Polizzo*, ad longum dedi. Quare inpræſentiarum ſufficiat ex omnibus, pauca quædam adducere. *Caveant Judices Eccleſiæ*, inquit Eleutherius in epiſtola ad Epiſcopos Galliæ, *ne abſente eo cujus cauſa ventilatur ſententiam proferant, quoniam irrita erit: imò etiam & cauſam* (id eſt pœnam, inquit Gloſſa) *in Synodo, pro facto, dabunt.* Cornelius autem ad Rufum, *Ep. 2. Cap. 2. Omnia quæ adverſus abſentes in omni negotio aut loco aguntur, aut judicantur, omnino evacuentur: quoniam abſentem nullus addicet, nec ulla lex damnat.* Felix verò ſimiliter, ad Epiſcopos Galliæ, Epiſt. 2. *Abſente adverſario non audiatur accuſator: nec ſententia, abſente alia parte, à Judice dicta, ullam obtineat firmitatem.* Zepherinus etiam, ad Epiſcopos Siciliæ, Epiſt. 1. *Abſens verò nemo judicetur: quia & divinæ & humanæ leges hoc prohibent.* Sed & conſequentur Gregorius Magnus Duci Siciliæ: *Legali proviſione decretum eſt, tam momenti quàm proprietatis cauſam ſub uno eodemq; Judice cognoſci. Nec nos contra inauditam partem poſſumus definire.* Demum Innocentius III. Patriarchæ Conſtantinopolitano: *Petitionem contra Eccleſias, quas tibi ſubjici poſtulabas, quæ priuſquam Conſtantinopolis Civitas caperetur, Conſtantinopolitano Patriar-*

chæ

chæ minime respondebant, duplici ratione non duximus admittendum. Juris namq; ratio postulat, ut in eorum præjudicium, quibus eædem Ecclesiæ sunt subjectæ, nihil ordinemus de ipsis: cum nec citati sint, nec convicti, nec per contumaciam se absentent. In quibus locis, authoritatibusq; profectò quoties obversabuntur tibi eadem sive lecta, sive animadversa, toties etiam (quantumcumq; invito animo & aversa aure) audies, à Pontificibus ijsdem maximis & Beatissimis Decretum istud vestrum, Judicium istud Collegij vestri Judicum *Vallisoletanorum*, in Fratris Petri Valesij & Sequacium causa, publicatum, explodi, condemnari, exsibilariq; omnino velut futile, vanum, nihil.

Audies post hæc, vel ipsa quoq; nostri Minorum Fratrum Ordinis Constituta Generalia *Barchinone* facta, *Segoviæ* recognita, & novissimè in Capitulo *Toletano* confirmata, *Urbanoq;* Papa VIII. approbata cum sacratissimis illis anteriorum Pontificum Maximorum Canonibus, in ea parte, ultrò, quemadmodum certè necesse erat, concurrentia, ijsdemq; sanctissimis Regulis Prælatorum nostrorum omnium colla, perpetuo submittentia: idq; etiam non obstante *Bonifacij* VIII. privilegio, sive gratia eidem nostro Ordini facta, scilicet per specialem eam Bullam quæ incipit *Ad*

augmentum, habeturq; præfatarum Constitutionum nostrarum Generalium capitis sexti paragrapho secundo inserta. Declarant namq; ibidem, Num. 4. Patres conditores, quòd *licet* (istius, nimirum, virtute Concessionis Bonifacianæ) *non teneantur Prælati ad apices Juris, ut sunt citationes, Dilationes, sententiæ interloquutoriæ & definitivæ, & alia plura, quæ non sunt de substantia justitiæ; non tamen possunt Prælati in Actibus Judicialibus secundum suum arbitrium procedere: cum certum sit* (inquiunt ijdem Conditores) *lege divina & naturali eos teneri ad ordinem substantialem Juris.* Ac idcirco mox, velutiq; sanè consequentiam prorsus necessariam; ne uno quidem interposito verbo, subjungunt ita: *Ideo statuimus, ut nullus Prælatus contra inauditam partem, vel contra eum qui non fuerit sufficienter convictus, aut confessus*, &c. quæ superius, ex eodem quoq; Statutorum Nostrorum Generalium Libro, capite, paragrapho, quamquam alio numero, id est quinto, citata sunt.

Audies porrò vel humani generis Constituta, Fora, Tribunalia, cum inter Christianos Ecclesiastica, Civilia, Criminalia, tum inter Ethnicos cujusmodicumq; barbara; hic tamen in eumdem omnino sensum, cum Beatissimis illis Pontificibus Maximis conspirare. Ac proinde vel ipsum

ſum quoq; Naturæ lumen edocere iſtoc, *viz.* ad ordinem ſubſtantialem Juris, ſeu Juſtitiæ ipſius ſubſtantiam in Actibus Judicialibus obſervandam, requiri neceſſario, ſi non legalem aut formalem quandam abſentis Rei citationem; certè ad minus virtualem. Id eſt, vel monitionem, vel vocationem, vel notitiam, vel intimationem aliquam, ſive verbo, ſive ſcripto, ſive aliquo alio ſufficienti modo factam abſenti Reo; ad comparendum ſcilicet in Judicio, objectiſq; reſpondendum. Audies id ſaltem non modò Juſtitiæ ipſius naturam requirere; ſed Judicij quoq; deſcriptionem. Illa namq;, ut omnes confitentur, *perpetua quædam conſtanſq; voluntas eſt, jus ſuum cuiq; tribuendi.* Iſta vero paſſim admittitur, ut à *Paulo Lanceloto** ex æquo breviſſimè atq; rectiſſimè tradita hiſce verbis: *Judicium eſt diſcuſſio Cauſæ, quæ ritè fit in foro coram Judice.* Poſſe verò Jus ſuum Reo tribui, poſſe cauſæ diſcuſſionem *ritè* fieri, abſente Reo, qui numquam, non dico legaliter, ſeu formaliter (formalitate, inquam, Juris) citatus, ſed nullo quopiam alio modo admonitus eſt; ſi dixeris: id certè, contra omnia Jura, divina pariter & humana, ac ipſum quoque rationis lumen dixeris. Idq; porro dixeris, quod (ſi, & ubi inquam

* *Inſtit. Juris Can. L. 3. T. 1.*

quam prævaleret) justitiam pariter & Judicium, fidemq; omnem & veritatem, adeoq; & pacem quoq;, procul ab hominibus ablegaret: & malignissimos accusatores institueret, ac falsissimos testes conduceret, atq; corruptissimos quosq; Judices ex orco statim evocaret, qui in Justitiæ Tribunalibus per injustitiam summam dominarentur; qui innocentiam omnem & sanctitatem ipsam opprimerent; qui confunderent orbem; Astrea rursum ad Superos translata. Enimverò si ad judicium in quovis Tribunali pronuntiandum, satis esset, vel per inimicos non tantùm infensissimos pariter & notissimos, sed & una falsissimos, mendacissimosq; ; seu, quod eodem redit, vel per eorumdem sive literas sive Legatos accusari: (qui tamen ipsissimus *Valesij*, nec *Valesij* modo, sed *Coppingeri*, & cæterorum omnium Remonstrantium Sociorum, ad Tribunal istud vestrum altius, in Definitorio Generali *Vallisoletano*, casus erat:) et accusatum ipsum, etsi in longinquis partibus, esti ad centenas aliquot leucas absentem, immo ultra terras, & Regna, & vastissimum mare commorantem, agentemq;, haud necesse foret, ulla ratione, ulla via, aut modo admonerineq; Judicij instantis, neq; accusationis factæ, aut litis cujuspiam motæ, neq; tantilli sanè quantillum esset intimatio aliqua vel præcepti, vel nutus, voluntatisve aut ipsius Judicis, aut

aut Superioris cujuſpiam alterius, ut compareret, edoceri: quotuſquiſq; oro, vir ſapiens aut bonus, quotus quiſq; aut Religionis Chriſtianæ amans, aut zelans patriæ libertatis, adeòq; vel temporalem eam, quæ fingitur, Pontificis Romani ſuper Mortalium omnium totius Mundi colla, non agnoſcens, in tuto eſſet? Immo vel alius hominum, præter nebulones, & furfures, & catervas conjuratorum? Poteſtatem verò quibuſlibet Judicibus aut Superioribus, à Deo, vel Chriſto, vel Eccleſia ejus Catholica datam, quæ ejuſmodi infinita mala ſecum neceſſario vehat; quæ non juſtitiam modò, ſed virtutem omnem, ſed politiam ipſam, & pacem & quietem prorſus tollat; quæq; adeò ſubvertat mundum: an tu revera putas? an agnoſcis tu, *Herinxi* Reverendiſſime? Procul dubio nullus ratione præditus, nemo ſui compos, ſaltem nemo Chriſtianus, pro te, contra Apoſtolum, affirmativè reſpondebit. Ac ita demum ex hoc capite vel *Ordinis* (quem vocant *ſubſtantialem*) Juris non ſervati in decernendo contra *Valeſium*; Decreti, ſeu Judicij Patrum *Valliſoletanorum*, ſcilicet egregij illius veſtri, quo etiamnum *judicatam eſſe Valeſii cauſam* dicis, non modò iniquitas ac tyrannis, ſed invaliditas, ſed vanitas, inanitas, nullitas in omni Jure, ſatis ſuperq; liquet.

E

XXIII.

Et certè, contra tantam cum Juris tum rationis evidentiam quid objici, quid vel prætendi quidem possit, haud video. Neq; enim subest contumacia ulla hic, adversum Judices, aut ipsorum Tribunal, cujus insimulari *Valesius* posset: non prætextus, inquam, aut color, ne levissimus quidem alicujus ejuscemodi culpæ aut peccati, velut aliquando in Tribunal istud *Vallisoletanum* à *Valesio* commissi. Ne Judices ipsi, vel in Decreto suo isto quidem, quod tamen (absq; dubio) Judicij contra *Valesium* ab ipsis pronuntiati genuina formula est, mentionem alicujus contumaciæ, uti contra semetipsos commissæ faciunt. Nec profectò, si vellent, sive ibi sive alibi, possent facere; nisi absq; ullo prorsus fundamento, contra veritatem notam & apertam facerent, à conscientia propria interim redarguti. Scientes videlicet, Primò quod ante Decretum seu Judicium illud latum, *Valesium* ipsi numquam sive scripto, sive Nuncio, sive alio quovis modo vel citavissent, vel evocassent, vel monuissent, neq; de comparendo neq; de alia re quapiam. Secundò, Quod neq; si voluissent, possent eum ante, ne ulla quidem imaginabili via, admonere: cum neq; sedissent, neq; sedere

ijs

ijs licuisset in Capitulo vel Definitorio illo Generali ultra quatuordecim dies; tantillo autem temporis spacio in *Angliam* mittere, responsumq; inde à *Valesio* recipere (quanto minus ipsum in persona propria *Vallisoleti* expectare) nequaquam possent. Quare manifestum est nullam fuisse Decreto ei præviam contra ipsos *Valesij* contumaciam: cum, ut Juristæ, ut ipsa etiam utriusq; Juris Lexica * docent, adeò contumacia omnis, quæ revera talis in Jure est, contra citationem, sive monitionem præviam, personamq; adeo, atq; authoritatem ejus Judicis qui reapse vel citaverat vel admonuerat, debet esse: ut nulla cujuspiam legis aut canonis transgressio, qua præcisè talis, ne mortalissima quidem, nomine contumaciæ veniat. Hoc enim solummodo, hoc semper, inobedientiæ illius cujusdam specialis & gravissimæ peccatum, quod contra hominem Superiorem, authoritatemq; ejus, quam maximè est, appellatur. Ab hoc autem, sive delicto, sive crimine, fateor, adeò leges, canonesq; abhorrere, ac id merito quidem: ut quemadmodum ejus Appellatio, *Qui per contumaciam absens fuit, cum ad agendam causam vocatus esset, recipi non possit:* ita similiter in absentia ejus, & absq; nova citatione, & *negotio*

* *Calvin. Verb. Contumacia.*

tio prius summatim perscrutato, condemnari debeat. Verùm id ab eodem Judice qui vocaverat; non autem ab alio quovis, ad quem fortasse postea, sive per Appellationem, sive aliud Juris remedium, continget vel istius ipsius contumaciæ, quæ à priori illo Judice allegatur, à Reo autem negatur, devolvi. Omnis enim lex, canon, consuetudo, æquitas, ratio docent, ad Judicem, Judiciumq; novum requiri necessariò monitionem quoq;, sive volationem aliquam novam Rei; qua, si absens est, à Judicij loco, ad comparendum pariter atq; respondendum, admoneatur.

2. q. 6. cap. ei qui. §. Difinitivam.

Quamobrem frustra pro te, Collegisq; tuis illis *Vallisoletanis*, in *Valesij* causa, Judicibus, allegabitur hic à quoquam: eos decernendo contra *Valesium*, in causa *contumaciæ* ejus decrevisse, quæ in Judicio priore alio, quæ in *Belgico* Tribunali, quæ à Reverendissimo Commissario Patre *Jacobo de Riddere*, à quo appellatum fuit, præsumebatur. Judices novi erant: Judicium novum constituebant: quæstio nova, ut prima sanè & multiplex, agitari debebat de ipsa illa quæ prætendebatur, contumacia. Videlicet, an vera in se fuerit? an tantùm à Judice illo prætensa? Et, si posterius, utrum bene id? an potius

tius, secundum Jura, male? quandoquidem *Valesius* tam duabus epistolis privatis, quàm duobus etiam Instrumentis publicis, Appellationum scilicet binarum, Londino intra tempus ipsi pro comparitione præfixum, qua licuit optima via in Belgium transmissis, ac profecto dudum ante sententiam Excommunicationis in ipsum declaratam, eidem Riddero citatori in manus proprias traditis, & multiplicia, & justa & gravissima quidem impedimenta, ceu excusationes legitimas, rationesq; porrò & causas tum verissimas tum ipsissimas, quorsum citationi non modò non pareret, sed absq; tam corporalis vitæ periculo maximo, quàm spiritualis vulnere sævissimo, nec parere quidem posset, significaverat. Atq; adeo si ritè procedendum sibi in Valesij causa novi isti Judices censuissent, quærendum ipsis fuerat, de Judicio ultramarino, & loco non tuto, & Excommunicato Judice, ac termino breviori, & tempestate tunc temporis ad transfretandum periculosissima, & viatici defectu, ac ære alieno; de legibus Angliæ Hiberniæq; generalibus, & inhibitione Regis speciali; deq; nonnullis adhuc alijs quorum aliqua saltem ex æquo atq; priorum ulla momenti maximi erant. Ejusmodi enim fuerunt ea quæ Valesius pro se (partim in præfatis literis atq; Instrumentis,

ſtrumentis, partim quoq; in alio quodam Inſtrumento pariter publico (eo nimirum quod Recuſationem Judicis continebat) & contumaciæ quidem omnis à ſe amoliendæ gratia, adduxerat; atq; velut cauſas non comparendi in *Belgio* & canonicas & neceſſarias Judici citatori ſignificaverat. Quare, etiam multipliciter iiſdem Judicibus novis quærendum hic fuerat, idq; tum Juris, tum facti quæſtionibus, antequam rite poſſent in alterutram partem, vel de contumacia iſta ipſa ſola, *Valeſio* per *Ridderum* objecta, determinare. Ad quæſtionum verò earumdem novarum, ſaltem quæ in facto conſiſtebant, diſcuſſionem juridicam, ecquis dicet non fuiſſe neceſſariam aut ipſius *Valeſij*, aut Procuratoris ejus legitimi præſentiam? Nemo ſanè dicet. Et conſequenter, an quiſquam inficiari queat, monitionem aliquam novam ejuſdem Valeſij (tam procul abſentis diſtantiſq; a Judicij loco) ab iiſdem Judicibus novis, vel ipſorum ſaltem aliquo, debuiſſe præmitti? Vel an quiſquam hoc negare poſſit, qui non planè ignarus eſt, quid ſit, aut legitimè, aut canonicè, aut ullo modo ſive juſtè, ſive etiam (ut loquuntur) validè, ſecundum Jura procedere? Ne quiſquam poteſt.

Neq; ad rem erit, ſi dixeris, *Valeſium* ejuſmodi argumentis eludere poſſe fora, tribu-

tribunalia, Judicia quælibet ultramarina: & correctionem quoq; omnem, sive in Ordine, sive in Ecclesia evadere. Priorem enim objectionis hujus extraneæ partem, licet admittam; non tamen capio, quid incommodi sequetur. Præsertim, si per *eludere* aliud non velis quàm quod *declinare* significat: & per judicia quælibet ultramarina, ea tantum intelligas, quæ sententijs *Vallisoletanæ* & *Belgicæ* in *Valesium* pronuntiatis, æquiparari valeant: ac deniq; eædem, sive per omnia similes temporum, locorum, rerum, personarum, Judicij, Judicumq; circumstantiæ sint. Quid si restrictionibus neq; totidem, neq; tam severis uterer? Ni fallor enim, ex prioris istiusce partis vel simplici & plenaria quidem admissione (seponendo, ut dixi, malum sensum ejus *eludere*) aliud non sequeretur incommodi, quàm quòd non tantùm canones qui dicuntur universales, tamquam utriq; Ecclesiæ communes, verumetiam Occidentales quoq;, seu Pontificij & Papales qui appellantur, quippe qui in Occidente solo & Ecclesia nostra *Latina* sola noti receptiq; sunt, expressè mandant in Judicijs omnibus observandum. Nempe, Judicium pro *Valesij* causis, quæcumq;, qualescumq;, & quotæcumq; sint, ibi debere institui, ubi causæ ipsæ originem habuerunt: ubi sive facta, sive deli-

M ‍ ‍ ‍ ‍ cta,

cta, quæ ipsi objiciuntur, si vera sint, oportet fuisse commissa: ubi ex æquo tam accusatores, & testes, quàm accusatus ipse Reus, nullo suo periculo, nullo incommodo, si velint, comparere possint: atque demum, ubi competentes vel saltem minus incompetentes Judices tum haberi, delegarique, tum libere, saltem absque Nuncij cujuspiam Apostolici præsentis, præsidentisque metu, decernere valeant. Ad istiusmodi Judicium canonicum, legitimum, rationabile, æquum, imò in circumstantijs *Valesij* necessarium, argumenta mea provocare: an Paternitas tua objiciet velut inconveniens?

Et hinc ad secundam, sive alteram objectionis partem responsio facilis, neque minus vera quàm plana est. Ab initio quidem, hoc est ad primam ipsam ex *Belgio* citationem, obtulit *Valesius*, ac id sane orans & obtestans, perque epistolam satis prolixam obtulit Reverendissimo citatori, compariturum se extemplo libentissimè pariter & humillimè hic in *Anglia* coram vel ejusmet vel Delegatorum ejus quorumcumque Tribunali: modò placeret suæ Reverentiæ vel huc in persona propria trajicere; vel Delegatos hic è filijs subditisque suis, quos liberet, sive *Anglos*, sive *Belgas* instituere, qui de accusati, citatique causis cognoscerent, atque secundum Jura, quod

quod æquum & justum sive ipsi sive ipsis videretur, determinarent. Quodq; consectarium erat *Valesius* eidem Reverendissimo in istum finem, ijsdemq; literis obtulit, modo Paternitas ejus tam justæ postulationi annueret, se quoq; Appellationi suæ renunciaturum: spopon ditq; sanctissimè, pariturum se judicio ejuscemodi; quodcumq; demum foret: subiturumq; adeò, ac omni cum submissione quidem, pœnas quascumq; vel Ecclesiæ canonum, vel Ordinis Constitutionum; si quas tamen in illiusmodi Judicio, contra ipsum, contingeret pronunciari. Idem postea, quod Delegatos attinebat, etiam Reverendissimo Patri *Ildephonso Salizanes*, totius Ordinis per universum orbem tunc Ministro Generali sapientissimo, ad quem jamdudum à *Riddero* appellaverat, qua humilitate decuit, obtulit: nec tantùm obtulit, sed instantissimè oravit, atq; deprecatus est. Idem quoq; nuperrimè, quod sive Delegatos, sive Arbitros Juris spectabat, Tibi ipsi, Reverendissime Pater, cum ultimo Maio, quemadmodum hujus epistolæ initio dictum est, hic *Londini* esses, etiam atq; etiam per instantissimas literas & Secretarium tuum obtuli, oravique. Hoc ne verò est *Valesium* argumentis suis vel dumtaxat velle, correctionem omnem, sive in Ordine sive in Ecclesia, evadere?

 Estne

Eſtne ipſum vel collimare quidem eo ullatenus? Quare, non aliud quibuſcumq; ejuſmodi argumentis, aut hic aut alibi umquam Valeſio propoſitum, quàm ex multiplicitate, qualitateq; rerum & circumſtantiarum, de quibus neceſſariò quærendum erat in Judicio novo iſto Valliſoletano, ſi Patres inquam canonicè procederent, inferre primùm, ut profecto monitionem aliquam novam Rei, ab ijſdem Judicibus novis factam, oporteret, judicium iſtud ipſorum, Decretumq; novum, præceſſiſſe. Deinde verò concludere, ut, quoniam nulla ab ipſis, vel ipſorum aliquo, neq; nova neq; vetus monitio Valeſij, adeoq; neq; ulla prorſus contumacia ejus in ipſos, præceſſerat; imò nullus neq; prætextus, neq; vel minimus quidem color ejuſmodi inobedientiæ; id eſt, alicujus in eo vel contemptus tumidi, vel neglectus ſuperbi ipſorum Tribunalis, authoritatiſve: ut inquam, propterea nunc, quod hucuſq; proſequutus ſum, de Ordine ſubſtantiali Juris ab eiſdem Patribus non ſervato, tandem, ex omni parte, demonſtratum maneat. Primum, videlicet, iſtocce Caput, unde Judicij, Decretiq; illius veſtri non tantum iniquitas, verumetiam inanitas evidenter liquet.

Nec aliud reſtat quod adjiciam, vel animadvertam hic, quàm *Innocentij* III. judicium

cium de ſententia in præſumptum quemdam contumacem lata. Id eſt, in ejuſmodi citatum qui, quamvis ante, ſententiam latam, neq; comparuiſſet, neq; Judici ullo modo abſentiam excuſaviſſet; pòſt tamen comparens, juſtam abſentiæ ſuæ cauſam allegavit. Habetur in Cap. *Cum Bertholdus. de ſent. & re judic.* Ubi *Innocentius*, Legati ſui Archiepiſcopi *Remenſis* judicium approbando, decernit *prædictam ſententiam nullius eſſe valoris, ſi juſtam abſentiæ cauſam citatus ille coram* Judicibus *oſtenderet*. Et hoc profectò fuit *Innocentij*, illius Juriſtæ conſultiſſimi, expertiſſimi, celeberrimi, æquè ac Pontificis Maximi, de cauſa iſta judicium:& hæc determinatio Juris de quacumque ſimili eſt. Quod cum ita ſit, quidnam obſecro, ſi interrogaretur, ſive de ipſius Ridderi in Valeſium ſententia *declaratoria*, ſive de veſtra Patrum Valliſoletanorum ſententiæ ejuſdem Ridderianæ *confirmatoria*, putare licet ſupremum illum Judicem dicturum fuiſſe? quidve Decretum illud ejus etiamnum determinaviſſe? Neutra ſententia fundata fuit in præſumptione aliqua probabili Juris; ſed utraq; profectò in turpiſſima fictione facti, in puro puto ac malitioſo quidem *contumaciæ* Valeſij commento. Ut jam viſum eſt, Valeſius & per literas privatas, & per Inſtrumenta publica, eidem Riddero jam-

pridem ante sententiam latam in manus tradita, cum humillimè, tum etiam sanctissimè, invocando scilicet Deum in allegatorum testem, significaverat, se non per contumaciam, neq; per inobedientiam ullam nolle, sed (præter alias causas justissimas, easdemq; multiplices) per impotentiam meram & manifestam, præsertim illam ex Inhibitorio Regis procedentem, non posse comparere. Itaque, rursum, quodq; magis immediatiusq; ad propositum præsens est, quæro, ecquid opinari licet vel *Innocentium* illum vel citatum istum ejus Canonem, de ejusmodi absentatione, seu non-comparitione Valesij, per consequentiam claram statuere? An fortasse, quod contumacia, vel in præsumptione tantum Juris, dicenda sit? Anve potius, quod, quemadmodum revera fuit, impotentia in Jure, & absentatio quibuscumq; legibus approbata, dici ac censeri debeat? Hoc equidem est, non illud, quod omnis recta ratio, quod etimologia vocis, quod leges, quod canones ipsi & Glossatores, quodq; consuetudo & praxis ubiq; gentium Christianarum docet. Atq; ita demum nihil, ne appendicula quidem ista, illiusce capitis *de Ordine substantiali Juris non servato*, nihil inquam veluti necessarium dictu hic, ne à protervo quidem, desiderari potest.

Qua-

XXIV.

Quapropter nunc ad alterum venio caput, ſed pauciſſimis expediendum. Etſi interim nihil, è poſteriori iſto, minus, quàm è priori illo capite, eadem veritas, id eſt, eadem Judicij, Decretiq; illius Valliſoletanorum Patrum in Valeſij cauſis publicati injuſtitia, malitia, & pudendiſſima quidem nullitas, apparebit. Iſtud enim poſterius complexio eſt ex ambabus illis ſeu cauſarum, ſeu transgreſſionum larvis, ob quas tantummodo, ita pene ſupra omnem fidem nequiter, Decreto infamiſſimo, in Valeſij nomen fulminatum atq; debacchatum eſt. Profectò nihil aut in Jure aut in Theologia notius, quàm ſententiam omnem ſive excommunicationis, ſive alterius cenſuræ aut pœnæ Eccleſiaſticæ, ſaltem gravioris, non ſubſiſtere, ſed in utroq; foro viribus carere, nullamq; omnino eſſe, ubi cauſa ob quam fertur, neq; in ſe ſubſiſtit, neq; in judicio liquet. Atqui non modo in Epiſtola mea ad Reverendiſſimum *Franciſcum Maria Rhini* Apologetica, inq; ea ſimiliter ad *Haroldum* (quæ impreſſa proſtat) verumetiam in hac ipſa ad Paternitatem tuam, & abſq; ulla quidem contradictionis poſſibilitate cuiquam relicta, cum priorem cauſam, *viz.* contu-

maciæ, quæ mihi objicitur in eo quod peremptoriè citatus non comparuerim in Belgio, nempe coram Judice citatore, Reverendissimo Patre *Jacobo de Riddere* Commissario Generali Belgico; tum posteriorem editionis Librorum, scilicet contra *Victorianam* Legem factæ; adeòq; & omnes & singulas *Valesij* causas proprias quæ in Decreto vestro exprimuntur (neque enim aliæ ejusmodi quæpiam in eo præter istas duas) fusissime, evidentissimè, clarissimèq; demonstravi, merissimas causarum transgressionumq; larvas, commenta, imposturas esse. Demonstravi, non tantùm licuisse *Valesio*, ob varia scilicet impedimenta canonica, non parere citationibus ijsdem Belgicis, nec in ipso *Belgio* ullatenus comparere: verumetiam, & ob Leges Regni Angliæ generales, & ob Inhibitionem Regis specialem ipsi, etiam diu ante citationes ejusmodi quaslibet emissas, factam, debuisse ijsdem eum non parere, debuisse eum non illò ire; utpote nequaquam Regno Angliæ egredi, ad transmarina aliorum Principum vel Statuum loca trajiciendo. Ubi igitur contumaciæ hic in non comparendo nisi tantùm larva? *Contumax* enim *est qui cum*

Vid. ep. 1. ad Harold. pag. 12, 13, & 1. *maximè in Nota Marginali prolixa. Item* pag. 6. *Marg. not. lit. f. ac rursus* pag. 9. *lit. l.*

cum parere debet, non paret. * Demonstravi *Victorianam* contra Librorum Editores constitutionem, *Valesio* non fuisse

* *ff. de re jud. & Glos. in cap. prout nobis. de dol. & contum.*

neq; esse Legem: quippe, quæ nulli Provinciarum Nationis aut Germano-Belgicæ, aut Britannicæ, aut Hibernicæ filio, Lex vel Constitutio est: adeòq; *Valesium*, qui Nationis Belgicæ & Provinciæ Hibernicæ, non alterius cujusquam, filius est, pœnis in ea lege contentis non subjacere. Belgicum verò de Librorum Editoribus Constitutum, cui *Valesius* agnoscit se subjectum, demonstravi similiter pœnam neq; excommunicationis, neq; Actuum legitimorum privationis, imò neq; præceptionem ullam quæ *Valesium* sub reatu culpæ obligaret, continere. Igitur *Valesij* trangressio etiam illa altera, quæ Decreti malignissima pariter ac falsissima declaratione plectitur, ecquid aliud est quàm impostura & commentum putum?

XXV.

Non fuit itaq; vestrum illud *Vallisoletanum* Definitorij Generalis *Judicium Judicij simile*, Herinxi Reverendissime, *non fuit:* *in quo* (ut cum Cicerone † loquar) *non modus est adhibitus, non mos,*

† *Orat. pro Cluentio; ubi in Judicium Junij invehitur.*

con-

maciæ, quæ mihi objicitur in eo quod peremptoriè citatus non comparuerim in Belgio, nempe coram Judice citatore, Reverendissimo Patre *Jacobo de Riddere* Commissario Generali Belgico; tum posteriorem editionis Librorum, scilicet contra *Victorianam* Legem factæ; adeòq; & omnes & singulas *Valesij* causas proprias quæ in Decreto vestro exprimuntur (neque enim aliæ ejusmodi quæpiam in eo præter istas duas) fusissime, evidentissimè, clarissimèq; demonstravi, merissimas caussarum transgressionumq; larvas, commenta, imposturas esse. Demonstravi, non tantùm licuisse *Valesio*, ob varia scilicet impedimenta canonica, non parere citationibus ijsdem Belgicis, nec in ipso *Belgio* ullatenus comparere: verumetiam, & ob Leges Regni Angliæ generales, & ob Inhibitionem Regis specialem ipsi, etiam diu ante citationes ejusmodi quaslibet emissas, factam, debuisse ijsdem eum non parere, debuisse eum non illò ire; utpote nequaquam Regno Angliæ egredi, ad transmarina aliorum Principum vel Statuum loca trajiciendo. Ubi igitur contumaciæ hic in non comparendo nisi tantùm larva? *Contumax* enim *est qui cum*

Vid. ep. 1. *ad Harold. pag.* 12, 13, & 1. *maximè in Nota Marginali prolixa. Item pag.* 6. *Marg. not. lit. f. ac rursus pag.* 9. *lit. l.*

cum parere debet, non paret. * Demonstravi *Victorianam* contra Librorum Editores constitutionem, *Valesio* non fuisse neq; esse Legem: quippe, quæ nulli Provinciarum Nationis aut Germano-Belgicæ, aut Britannicæ, aut Hibernicæ filio, Lex vel Constitutio est: adeòq; *Valesium*, qui Nationis Belgicæ & Provinciæ Hibernicæ, non alterius cujusquam, filius est, pœnis in ea lege contentis non subjacere. Belgicum verò de Librorum Editoribus Constitutum, cui *Valesius* agnoscit se subjectum, demonstravi similiter pœnam neq; excommunicationis, neq; Actuum legitimorum privationis, imò neq; præceptionem ullam quæ *Valesium* sub reatu culpæ obligaret, continere. Igitur *Valesij* trangressio etiam illa altera, quæ Decreti malignissima pariter ac falsissima declaratione plectitur, ecquid aliud est quàm impostura & commentum putum?

* *ff. de re jud. & Glos. in cap. prout nobis. de dol. & contum.*

XXV.

Non fuit itaq; vestrum illud *Vallisoletanum* Definitorij Generalis *Judicium Judicij simile*, Herinxi Reverendissime, *non fuit; in quo* (ut cum *Cicerone* † loquar) *non modus est adhibitus, non mos,*

† *Orat. pro Cluentio; ubi in Judicium Junij invehitur.*

con-

consuetudoq; servata, non causa defensa. Vis illa fuit, & ruina quædam atq; tempestas, & quidvis potius quàm judicium, aut disceptatio aut quæstio. Et imperium fuit, potentia, tyrannis; eaq; mera quidem & apertissima; eaq; inquam non modò Nuncij illius vestri Præsidis Apostolici, sed Aulæ ejus imprimis, cujus ille Minister tantùm & os orat, Definitores autem illi servitia. Et aliorum quidem ex illisce ipsis, ex ejusmodi inquam æquissimis, competentissimis, & incorruptissimis Definitorij illius in prædicta causa conjudicibus, ambitio nota, cæcusq; & furens infularum amor, atq; adeò cùm adulatio tum submissio vilis: reliquorum vel timor, vel stupor, ac turpissima sanè accessio fuit. Quidni enim? *Valesius* erat qui judicabatur: cujusq; causam adeò non oportebat discuti; ut quæcumq; ea fuerit, nihilominus damnationem, id est infamiam, ruinam, destructionem ejus oportuerit pro certo scopo Judicibus proponi, objiciq;, atque ab omnibus unà per fas & nefas peti. Homo nimirum ille nefarius,

Qui jamdudum, ac toties quidem, in *Hibernia*, ab anno 1646. ad excidium usque Gentis, id est ad annum 1652. posuerat in cœlum os suum; videlicet, non modo supremam Romani Pontificis in eodem Regno potestatem eam, quam temporalem

lem vocant, impugnando, aſpernandoq; ſed ſpiritualem quoque Nuncij ejus Apoſtolici *Joannis Baptiſtæ* Rinuccini authoritatem illudendo, ac reddendo quidem per omnia fruſtraneam.

Qui primus omnium Eccleſiaſticorum, quas idem Legatus Pontificius in Supremum Hiberniæ Confederatorum Senatum, quaſq; in populum omnem Catholicum, eidem Senatui (in cauſa ceſſationis armorum cum Barone *Inchiquinnio*, tunc heteredoxo initæ) obſequentem, cenſuras tum excommunicationis, tum Interdicti fulminavit, concionibus ſuis ad populum, non dico perſtrinxerat, aut traduxerat, nec dico elevarat, infirmaratve, ſed everterat, extinxerat, exaniverat, annihilaverat: ſolus, qui ſcripto editoq; Libro, earumdem cenſurarum & temeritatem infeliciſſimam, & injuſtitiam maximam, & notiſſimam in omni Jure nullitatem demonſtraverat, atq; non Hiberniæ tantùm, ſed Urbi pariter & Orbi patefecerat. Qui in eadem cauſa tertiam, nec tertiam modò, ſed profectò tres integras ſtellarum iſtiuſce Firmamenti Hibernici partes, Epiſcoporum ſcilicet, Cleriq; tam Regularis quam Secularis cæteri, poſt ſe pertraxerat: quique ſua & ſociorum opera, trium Regni Provinciarum civitates, oppida, pagos, Comitatus, Provincias, Magnates, Conſiliarios,

ſiliarios, Comitia Regni, Legiones, exercitus, Duces, populum univerſum, contra Sedis Apoſtolicæ Legatum eiq; adhærentem (cum ſolis Ultonienſium Legionibus) *Eugenium O Nellum* Ducem, excitaverat, exaſperaverat, incenderat, armaverat; adeò ut ad horrentia Martis, & fuſionem ſanguinis, & omnia civilis belli mala inter Confæderatos ipſos Catholicos abſq; mora ventum ſit.

Qui propterea, cum exercitus iſtius *Eugeniani*, paulo pòſt (quod neceſſe erat) fugati, fracti, diſſipati, ac ad nihilum pene redacti; tum (quod conſectarium quoque fuit) expulſi mox authoritate publica, ejectiq; è toto regno ad tranſmarinas partes, Apoſtolici illius Nuncij, haud certè minima inter ſuaſorias cauſa, niſi vel præcipua, fuerat. Ita, ſcilicet quidem, ingenio, doctrina, ſtudio, induſtria ſua abuſus, non ob alium finem, uti ferebatur, quàm profectò primùm, ex illa olim Sanctorum Inſula, reverentiam omnem Apoſtolicæ Sedi, Miniſtriſq; ejus debitam auferendi; deinde verò & Gubernij, capitiſq; palam hæretici, rurſum in ea Catholica Natione ſtabiliendi. Qui inter hæc procuraverat & Supremi Confederatorum Hiberniæ Concilij,& Generalium quoq; totius Regni Comitiorum literas ad Reverendiſſimum *P. Petrum Marchantium* Ordinis S. Franciſci

ciſci tunc Commiſſarium Generalem Germano-Belgicum, eaſdemq; profecto acerbiſſimas, utpote primùm, querentes graviſſimè de multis Inſtituti ejus per Hiberniam Fratribus, ac præcipue quidem de Miniſtro Provinciali, & Definitorio, veluti ſeditionis, turbarum, ac Rebellionis omnis in toto Regno facibus: deinde verò, & punitionem Eccleſiaſticam eorumdem hominum flagitioſorum, præſertim ab Officijs quibuſlibet depoſitionem; niſi ſi fortaſſis prædictum ſuum Ordinem in *Hibernia* penitus extinctum videre mallet, ab eodem Reverendiſſimo poſtulantes, atq; jure ſuo exigentes.

Qui, intentum ſuum in hac parte aſſequutus; appulſo quam-primùm ex *Brabantia*, ad viſitationem, reformationemq; Ordinis obeundam, Reverendo admodum Patre *Raymundo Caron*, politiam ejuſdem ſui Ordinis Franciſcani Hibernicæ Provinciæ Fratrum, quæ ab anno 1602. privilegio quodam Capituli Generalis Romani, eodem anno, ac (niſi me memoria fallit) ſub Reverendiſſimo Patre *Joanne de Hierro* celebrati nixa, euſq; vigens, florens, illæſa perduravit, vehementiſſimè concuſſerat: certè tantùm non fundamenta ipſa ejus, etiam omnia cætera, ſubvertiſſe, eruiſſe, ſuſtuliſſe viſus. Qui tam enormia domi, ob anno

1646,

1646, ad 1650. perpetraverat, ut in Capitulo Generali id temporis (id est 1650.) *Romæ* celebrato præter alios, gravissimi tres isti contra ipsum articuli, publicè in Definitorio, præsente etiam Eminentissimo Cardinale Capituli ejusdem Præside *Francisco Barberino*, exhibiti sint. 1. Quòd sermonibus ad Hiberniæ populum, divinam Pontificis Romani authoritatem oppugnavisset, labefactasset, &, quantum pro virili parte valuit, sustulisset. 2. Quòd Librum quemdam hæresibus refertum scripsisset, ac evulgasset. 3. Quodq; uno verbo, in Hiberniæ Regni, Fideiq; Catholicæ in eodem Regno, eversione, primas habuisset.

Qui, circiter annum 1652. (id est, post subactam ex omni parte, *Cromvelli* armis Hibernorum Gentem) facinorum adeo nuper in *Hibernia* patratorum conscientia nequaquam ipsum deterrente, in Belgio primùm, deinde etiam in *Hispania*, & *Madriti*, & coram ipso quidem Reverendissimo *Petro Mannero*, totius Ordinis per universum Orbem tunc Ministro Generali comparens, non modo ausus fuerat (idq; etiam in consistorio gravissimorum Hispaniæ Patrum frequentissimo) declarare se, nec citatum, nec vocatum, sed ultroneum planè, perq; multa licet marium terrarumq; pericula, ad præsentiam illam venisse,

nisse, eoq; fine atq; animo venisse, ut quæcunq; in fatalibus illis Hiberniæ controversijs cum Apostolico Nuncio vel prædicavisset, vel scripsisset, fecissetve, conaretur pro virili sua parte justificare; atq; omnia quidem secundum Ecclesiæ Catholicæ Regulas, rite prædicata, scripta, facta esse ostendere; alioqui, hoc est, si deficeret in causa sua, pœnas Ecclesiæ Canonum, Ordinisq; Statutorum, libentissimè subiturus: qui, non modo, inquam, in ea præsentia tam superbam vesanamq; animi sui confidentiam declarare ausus fuerat: verumetiam, neq; favoribus aut promissis, neq; terroribus aut minis quibuslibet, ne arctissima quidem per novem septimanas reclusione, à pervicacia mentis obstinatissima potuerit, vel eousq; tantùm dimoveri, ut sive una lineola in scriptis, sive uno verbulo viva voce prolato, fateretur se in ullis Hiberniæ controversijs, vel minimum quidem aliquando peccavisse; utve, quod minus adhuc est, à censuris, quibus dicebatur irretitus, vel absolutionem quidem eam conditionalem, quæ ad cautelam datur, vellet ullo modo aut petere, aut admittere.

Qui solus omnium Hibernorum, Nuncio repugnantium, contra tum censuras ipsas ejus antedictas, tum absolutionem quoq; ab ijsdem censuris quamlibet, sive

in

in forma Ecclesiæ consueta per Delegatos, (illos minirum in ea, quæ circumferebatur, *Alexandri* VII. Bulla designatos) impertiendam; sive per quoscumque alios, in quavis forma, & sine ulla conditione, etiam ultro offerendam, ab initio ad finem usq; immobilis, obstinatissimè perseveraverat. Qui ejusmodi hominem, aio, in anteriori illa, quæ tam infelix, tam fatalis universæ Genti erat, sese, vel post excidium Gentis, destructo Regno, Regeq; etiam ipso adhuc exulante, palam exhibuerat.

Qui, in altera quoq; , sive posteriori inquam, ea controversia, quæ post restitutum paterno Solio Regem, ac Valesium ipsum idcirco Hibernici utriusq; Cleri Procuratorem, & patentibus quidem eorumdem literis institutum; anno 1662. circa Remonstrantiam Fidelitatis, eodem scilicet anno Majestati Regiæ præsentatam, infaustissimè suscitata est: haud minus, vel ad hodiernum diem continuo, per tot annos & lustra, inflexibilis, præfractus, pervicax, molestus apparuerit. Immò sanè, qui in istacce posteriori causa, multò adhuc magis inobsequentem & intractabilem se ostenderit: idq; non modò inquam, Superioribus Instituti sui quibuscumq; singularibus, etiam Generalissimis: nec modò collectis in unum, anno 1663. in Conventu

ventu *Antuerpiensi*, totius Nationis Belgicæ ejusdem Instituti, præcipuis Patribus: sed & *Romanæ* ipsi Curiæ imprimis. Ut interim sileatur, quàm planè despectui, quàm omninò flocci, quàm prorsus nihili, censuram, sive Judicium Facultatis Theologicæ *Lovaniensis*, de Remonstratione illa Hibernica latum, vel in præsentia quidem habeat: quemadmodum certè nimis evidenter constat ex ijs quæ tam prolixè contra quatuor præcipua Judicij ejusdem Lovaniensis Fundamenta scripsit.

Qui nequicquam obstantibus cùm Illustrissimi *Hieronimi de Vecchijs*, ad Burgundiones Belgasq; Internuncij (eo tempore) Apostolici, tum Eminentissimi *de Propaganda* Præsidis *Francisci* Cardinalis *Barberini*, diversis, acerrimisq; literis: & alijs quidem ad varios Hiberniæ Ecclesiasticos; alijs autem *ad Præstantes Hiberniæ viros*, datis: utrisq; verò tamquam de mandato, menteq; ipsius etiam Sanctissimi contra præfatam fidelitatis professionem, scriptis: eamdem tamen vindicare, defendere, ac porrò, etiam in *Hibernia* ipsa domi reversus *Londino*, subscriptionibus novis promovere non destiterit: immò diligentius, instantius, vehementiusq; ac protervius multò in istam rem, quàm ante, incubuerit.

Qui, ad Reverendissimi Commissarij Generalis Germano-Belgici, Patris Jacobi

de Riddere citatorias primas, anno 1663. Brulæ in Germania datas, & Londinum, hoc est, ad Caronum Londini remanentem, missas: etsi per excusationes alias multiplices, præcipuè tamen per declinatorium fori, visus est respondisse: ac ita quidem respondisse: ut profecto, haud ambiguè insinuaverit, vel Pontificem ipsum Maximum & Beatissimum, exortæ ejus circa Formulam Questionis incompetentem Judicem esse.

Qui, promovendæ Remonstrationis gratia, ad undecimum Junij, anno 1666. quantumcumq; per literas quoque tam præfati Cardinalis Eminentissimi, ad propositum novas, quàm Illustrissimi Jacobi Rospigliosi, Belgarum tunc, post De Vecchium illum prædecessorem, Internuncij Apostolici, alias, etiam quattuor vel quinque diversas (Romana Curia, sic nimirum, omni conatu, omni industria, omnibus omninò quibus eam decebat argumentis, repugnante, vetante, prohibente) Congregationem nihilominus utriusq; Hibernici Cleri Nationalem, præcedenti anno, sua ipsius opera, indictam, Dublinij, Emporio Gentis celeberrimo, Proregisq; Sede, ad quattuordecim dies tenuerit: evocatis, etiam ex ultramarinis partibus, quotquot exulabant Episcopis: appulso autem Finniborensi, & Ardmachano: quamquam Fernensi

nensi ex Gallicia evocato, longisq; itene- ribus ad prædictam Congregationem pro- peranti, vel necesse fuerit, vel potius ipsi- met libuerit, in media via, Parisijs sub- sistere.

Qui, eodem anno, eodemq; loco, sed altero tamen die atq; mense, utpote 25. sequentis Julij, Capitulum (quod vocant) Provinciale Instituti sui Franciscani, idem- que numerosissimum, præsidente Marco Bruno, ex Hispania misso, teneri effece- rit: idq; similiter in eundem promovendæ Remonstrationis, doctrinæq; & subscrip- tionis ejus finem: utpote, qui per bienni- um proxime lapsum, Visitatores binos, eosdemq; per Commissarium Generalem Belgicum, designatos etiam futuri Capi- tuli Præsides, *Dalaghanum* & *Magium*, à munere suo obeundo, quòd Antiremon- strantes essent, authoritate Regia nixus, impedierit.

Qui, in istocce Capitulo Provinciali, quod sub prædicto Marco Bruno tentum fuit, ubi jam constabat ex scrutinio, *Ber- nardinum Barrium* in Ministrum Provinci- alem, *Franciscum Geraldinum* in Defini- torum unum, & *Jacobum Darceum* in Cu- stodem, pluralitate vocum ritè electos esse: eo tamen solo nomine, quòd Re- monstrantiæ ut subscriberent, neutiquam adduci possent, quodq; propterea velut su-

 spectæ

ſpectæ in Regem fidei audirent; publice & extemplo quidem in ipſa Capitulari domo, contra electionem de ipſis factam proteſtatus, confirmationi eorum interceſſerit: curato inſuper quamprimùm, ut, è Remonſtrantium numero, *Franciſcus Copingerus*, à Prædicto Capituli Præſide coram Univerſis Vocalibus, in Commiſſarium Provincialem, per patentes literas inſtitueretur; Provinciam videlicet adminiſtraturus, dum exorta ſive de electione, ſive de confirmatione lis, coram Reverendiſſimo *Ildephonſo Salizanes* Miniſtro totius Ordinis Generali, aut in *Hiſpania*, aut alibi penderet: curatoq; adhuc, non tantùm ut, abſq; Tabula Capitulari facta, Capitulum diſſolveretur; neq; porrò tantùm ut Superiorum Localium omnium totius Provinciæ Conventuum, qui tum ſexaginta erant, inſtitutio, ſub nomine ſeu titulo Præſidum, ad præfatum Commiſſarium Provincialem *Franciſcum Coppingerum* devolveretur: verumetiam, ut per eumdem, in Reſidentijs ſeù Conventibus quibuſq; præcipuis ſoli Remonſtrantes præficerentur.

Qui, ejuſmodi argumentis & obſtinato animi propoſito, biennium totum per literas ſuas in *Hiſpaniam* ad Reverendiſſimum *Salizanes* Miniſtrum Ordinis Generalem, videlicet in cauſa prædictæ electi-onis

onis Capitularis *Dublinienſis*, cui ipſe interceſſerat, miſſas, ita egerit, ut per ejuſdem Reverendiſſimi patentes caſſata prius electione *Barrij*, idem *Franciſcus Coppingerus*, Hiberniæ Provinciæ *Vicarius* Provincialis (eo enim jam *Vicarij* novo titulo vocabatur) inſtitutus, ac porrò quidem pro tali in ipſa Provincia declaratus, receptuſq; ſit, quamquam hæc receptio haud contigerit ante annum 1669. quo nimirum patentes iſtæ Reverendiſſimi literæ in Provincia mallatæ ſunt.

XXVI.

Qui præcedenti anno, 1668. *Jacobum Taaffium*, ſcilicet famoſiſſimum illum ſeu verum, ſeu fictum totius Hiberniæ Regni Vicarium Apoſtolicum (certè à Cardinali *Franciſco Barberino*, conſcijs & conſpirantibus tam *Roberto* in Aula Gallicana tunc Apoſtolico Nuncio, quàm *Jacobo Roſpiglioſio* tunc ſimiliter Belgij Internuncio, in Hiberniam vel circumveniendo vel terrefaciendo, quacumq; arte, promiſſis, dolis, minis, *Valeſio*, miſſum, appulſumq;) ad partes ſuas pertraxerit, infatuaverit, inverteritq; penitus ei cerebrum: nimirum, qua procuratorij muneris authoritate valuit, perſuaſo primùm totius Regni cum Regulari tum Seculari Clero, & Superio-

 ribus,

ribus, etiam Episcopis ipsis Reverendissimis, ex æquo atq; Subditis, eumdem Jacobum, velut authoritate Pontificia super omnes ritè constitutum, agnoscere & recipere. Dehinc statim & Jacobo ipsi, ut Visitationem Apostolicam Universæ Gentis, hoc est cum Ordinum omnium Religiosorum, tum Diæcesium Episcopalium, juxta suæ Commissionis tenorem, per Delegatos Subdelegatosq; varios, at è Remonstrantium numero ad unum pene assumptos, instituere, exercere, ac intra tertium mensem absolvere. Denique, & eidem similiter persuaso, de Synodo Nationali cogitare; verum non ante indicenda, quàm regressis Visitatoribus, redditaq; à singulis Provinciæ suæ ratione, status & conditio Gentis universæ, Cleriq; Populiq;, satis intelligi posset.

Qui omnia ista, quæ prædicto eidem Patri *Taaffio* Remonstrantiæ solius promovendæ gratia persuasit; per homines sibi addictissimos & fidissimos adamussim exequenda curaverit: excepto tantùm, quod indictionem Synodi spectabat; præveniente, scilicet, omnem ejus in ea parte sollicitudinem, Romanæ Curiæ diligentia in expediendis, ad rumorem primum prævaricationis *Taaffij*, literis, quæ non modò ipsum ex Hibernia revocarunt; sed personam illam Vicarij, quam sex menses jam in Hibernæ

Hiberniæ Regno induisset, ipsi detraxerunt; idq; planissima inficiatione cujuspiam potestatis, authoritatis vel jurisdictionis in alios ei, sive per Bullam, sive alio quovis modo unquam, à Sede Apostolica factæ.

Qui, posthæc confestim priores suas literas, arrogantiæ plenas, ad Illustrissimum Dominum *Airoldum*, id temporis in *Belgica* Internunciatura præfati Domini *Rospigliosi* Successorem, dederit: significantes nimirum, ut, occasione ex prædicti Patris *Taaffij* rebus, tam ijs quæ veræ, quàm alijs quæ confictæ essent, accepta, proposuisset virum quemdam egregiè probum, doctum, gnarumq; omnium quæ in Hibernia sciri possent (& quantumvis Remonstrantem, Sedis tamen Apostolicæ observantissimum) veluti Procuratorem suum, plenè instructum, *Bruxellas* ad Dominationem Illustrissimam destinare; modò non ingratum id Illustrissimæ suæ Dominationi fore, ex responso ejus intelligeret: utq; missionem istam eo fine designavisset, ut, de *Valesio* pariter & socijs ejus omnibus, quod attineret ipsos, etiam in quacumq; vel recentiori, vel antiquiori, hoc est, sive illius Taaffij, sive ipsius Remonstrantiæ, sive ea, quæ longè prior cæteris erat, censurarum Rinuccini causa, per ejusmodi virum Procuratorem Dominationi suæ Illustrissimæ, perq; Dominationem suam Pontifici Maximo & Beatissimo, plenis-

 simè

ſimè, ut ſperabat, ſatisfaceret: nempe oſtendendo, nihil Valeſium, nihil cæteros ipſi adhærentes, in ulla communium earumdem controverſiarum, nihil inquam, neq; in Scripturam Sacram, neq; in Traditionem Chriſtianam, neq; in leges quaſlibet, ſeu divinas, ſeu humanas, nec denique in rationem rectam peccaviſſe; quod eaſdem cauſas (aio) vel earumdem ullam attineret.

Qui poſt ſemeſtrim alium, tametſi mutatis Aulæ Anglicanæ & Miniſtris & rebus; dejecto ab Hiberniæ gubernatione Ormonio; quodq; conſectarium erat, Valeſio quoq; ex Hibernia in Angliam revocato; ad præfati ejuſdem Illuſtriſſimi *Airoldi* reſponſum, quod jampridem *Dublinij*, ante receſſum ſuum receperat, novis literis ex Anglia replicando, ijſdem (præter alia quædam audaciſſima) inſeruerit, quæ obedientiam cœcam deriderent, exſibilarent, deſtruerent, ac funditus quidem ex Ordine pariter & Eccleſia tollerent.

Qui, jamdudum ante, id eſt anno 1665. in epiſtola quadam ſua prolixiori, Londino Bruxellas, ad Illuſtriſſimum D. *de Vecchijs* miſſa, cum eodem pariter & Eminentiſſimo Cardinale *Franciſco Barberino*, ob amborum literas contra Hibernicæ illius Remonſtrantiæ cum ſubſcriptionem, tum doctrinam ſcriptas; intolerabili libertate uſus ſit: non ſolum exprobrando ipſis ea quæ

quæ ita ſcripſerant, verum in ipſos, in Romanam Aulam, inq; adeò Pontificem ipſum Maximum & Sanctiſſimum refundendo omnia quæ deinceps Hiberni mala paterentur; immò & perſecutiones & afflictiones univerſas omnium quorumcumq; Britannici Imperij Catholicorum, ſi quæ rurſus in cauſa fidei aut Religionis ſive in Hibernia, ſive in Anglia, ſive in alia iſtius Imperij parte orirentur: aut ſi quæ rurſum ab hominibus injuſtis, Deo tamen juſto permittente (vel in pœnam forſitan detrectati illius ipſius ſacramenti, quod maximè à Catholicis Principi ſuo legitimo præſtandum eſſe, cum lex tum ratio, & Evangelium Chriſti, & omnis Theologia recta docet) in ipſos, in Catholicum nomen ipſum, velut coronæ Regiæ infidum, edicerentur, atq; inundarent.

Qui, propoſitiones oblationeſq; illas, quas præfatus idem Vir Illuſtriſſimus *Hieronimus de Vecchijs* Belgij Internuntius, anno precedente 1664. dum in Belgium ex Gallia per Angliam incognitus rediret, in Domo *Sommorſetana* Reginæ Palatio Londini, preſentibus etiam R. A. D. *Patricio Ginneo* nunc *Tullenſi* in *Burgundia* Abbate, & *Raimundo Carono* (jam aliquot annos defancto) ipſi inter colloquendum expoſtulandumq; fecit, tantùm non contempſerit. Alteram, Quod Sanctiſſimus Dominus, per Bullam ſpecialem, ſub excommunicatione

municatione latæ ſententiæ & intermi-natione Gehennæ, &c. Univerſo Hiberniæ Clero præciperet, fideles poſtea Regi fore. Alteram verò (& ſi inquam prior iſta non arrideret) Quod Sanctiſſimus idem & Beatiſſimus Pontifex Maximus eos, atq; eos tantum Epiſcopos & Archiepiſcopos Hiberniæ daret, quos Rex ipſe, & Ormonius Regni iſtius Pro-rex, tamquam regimini ſuo fideliſſimos, nominarent; cum poteſtate inſuper Apoſtolica eiſdem Prælatis per Bullam quoq; Specialem, facta, cæteros quoſcumq; tam ſæculares quàm Regulares Eccleſiaſticos, Regiæ Majeſtati vel revera infidos, vel utcumq; ſuſpectos, ex eodem Regno ad ultramarinas aliorum Principum Ditiones ejiciendi; modò tamen Remonſtrantiæ illius, aut alterius ſimilis ſacramenti, neq; ſubſcriptio neq; præſtatio à quoquam deinceps requireretur. Qui oblationes iſtas, inquam, & in ſe æquiſſimas, & ad prætenſum Remonſtrantiæ finem acquirendum aptiſſimas, ſi non deſpexerit certè conditionem annexam rejecerit, impugnaverit, argueritq; vel in præſentia quidem ibi, velut iniquam: electo ſic diſcordiam Gentis, gentiliumq;, civiumq; ſuorum domi continuare, quàm in ea cauſa Romanæ Curiæ aut Miniſtris Apoſtolicis morem gerere.

Qui eorum quæ hactenus rememorata ſunt intuitu (quibus etiam, ut vulgo dicitur,

tur, & Sacerdotum quinq; vel ſex Regularium incarcerationes, & Epiſcoporum quorumdam exilia, & Antiremonſtantium omnium timores, anguſtiæ, vexati vacillanteſq; animi accedere poſſunt in cumulum:) quique adeò incredibili pene, per novennium totum, inobedientia, contentione, audacia, vehementia, libertáteq; cum in dicendo tum in ſcribendo, ſive ad promovendam ſive ad defendendam illius damnatæ Formulæ cauſam, ita demum Romanæ Curiæ patientiam læſerit, ita Miniſtros Apoſtolicos exacerbaverit, Airoldumq; imprimis: ut, nacti demum opportunum illud tempus mutatarum in Anglia rerum hominumq; (quod tamdiu ſupprimendæ iſti ejus Remonſtrantium factioni, ne ulterius malum progrederetur, expectabant). neceſſarium judicaverint, Primùm, & *Coppingerum*, indicta licet cauſa (imò nulla prorſus præter iſtam Remonſtrationis præviam) per patentes Eminentiſſimi *Franciſci Barberini* literas, Provincialatu Ordinis in Hibernia deponere; ijſdemq; literis *Gennorum* quemdam in Vicarium Provincialem & quinque alios in Diffinitorium novum inſtituere, ex Antiremonſtrantium Fratrum numero zeloſiſſimos. Deinde *Valeſium*, Londini tunc exiſtentem, authoritate Commiſſarij Genelis Belgici, *Jacobi de Riddere*, verùm ad

Airoldi

Airoldi Internuncij mandatum, citari, ex communicari, denunciariq;. Demum verò & Archiepiſcopos quatuor, Epiſcopoſq; novem aut circiter, præter nonnullos quoque tum Diæceſium aliarum vacantium Vicarios (quos dicunt) Apoſtolicos, tum Ordinum quorumdam Regularium Provinciales Præpoſitos una creari: Univerſos utiq; Antiremonſtrantes fidos: atq; adeò homines, *Valeſij*, *Coppingeri*, omniſque eorum partis ſuppreſſionem, infamiam, ruinam, exterminationem curaturos.

Qui, *Coppingerum* & *Gennorum* quod ſpectabat, nequicquam æſtimata ejuſmodi, ſive illius depoſitione, ſive hujus inſtitutione, per Cardinalem Protectorem Ordinis facta; literis ſuis Londino ad eumdem *Coppingerum* adhærenteſq; datis, perrexerit novas in *Hibernia* turbas ciere: effeceritq;, ut prætextu Appellationis, quàm à Cardinali ad Pontificem Maximum Romanamq; Sedem *Coppingerus* equidem ſemel atq; iterum, ubi dictas patentes viderat, receperatq;, interpoſuit, ille Provincialatus officium, muniaq; omnia, ut ante, erga omnes qui provocationi ad Pontificem interpoſitæ deferebant, exerceret: ac inde quidem diſtractiones ſcandalaq; multa domi in Provincia emergerent; foris autem vel *Airoldum* ipſum Internuncium, *Bruxellis*, quærelæ ac difficultates iſtæ ad

aliquot

aliquot menses mirum in modum divexarent.

Qui, quod seipsum, in illa nempe Romanorum Ministrorum ira vindictaq;, attinebat, ad *Ridderi* citationes, sententiamq; declaratoriam quæ sequuta est, ea responsa dederit, eaq; declinando Judici foroq; ejus argumenta, cum literis suis privatis, tum Instrumentis publicis, altero Recusationis, Appellationisq; altero inseruerit, quæ ad politiam, potestatemq; omnem, non modo Instituti sui & cujuslibet quoq; Religiosi, sed Ecclesiæ etiam Catholicæ, Pontificisq; adeo ipsius Maximi & Beatissimi, in externo foro, haud dico eneruamdam, sed evertendam, auferendam, annihilandam penitus, apta, nata, accommodata, imprimis essent.

Postremò, qui tamquam cæterorum Coriphæus, primum locum meruerit in eo insigni elogio nostri Ordinis Fratrum Hibernorum, utiq; Remonstrantium, quod in sempiternam rei memoriam, Decreti illius vestri Generalis *Vallisoletani* præfatio suppeditat nobis in hæc ipsissima verba: *Non sine maximo dolore, & proborum omnium lamentis intellexit Capitulum Generale scandala orta in Regno Hiberniæ opera Fratrum Petri Valesij, & Francisci Coppingeri, & paucorum sequacium: qui Dei timore postposito, & proprij Instituti immemores, spretis suorum Superi-*

Superiorum ſalutaribus monitis, & contempta ſancta, quam ſolemni voto ſpoponderant obedientia, citra omne fas, ſacra profanis, & monaſtica civilibus, dicto & ſcripto confundentes, tam dedecoroſis maculis ſuam Nationem, Provinciam, & Religionem labefactarunt, ut ſanctè viventium Fratrum lachrimis, vix abſtergi valeant.

Verum enimverò, ſive omnia & ſingula de *Valeſio* hucuſq, commemorata, cum circumſtantijs, exaggerationibuſq, ſuis iſtis univerſis, vera ſint, nec ne: ob ea tamen eorumdem præcipua, quorum alia manifeſtè ſub manu ſigilloq, ejus apparent; alia verò ex impreſſis ſub ejus nomine Libris evidenter conſtant: ob ea, eorumdem quæ ipſe adeò non negat, ut ipſa veluti ſua, & juſta quidem, ſancta, religioſa, chriſtina, paratum ſe in judicio quovis legitimo ſeu canonico defendere, præ-ſe ferat: tu Reverendiſſime Pater, Voſq, cæteri in cauſa mea Aſſeſſores *Valliſoletani*, (fas enim mihi ſit ad Collegium Veſtrum ſemel hic ſermonem meum convertere:) Vos inquam ſanctiſſimi & juſtiſſimi Judices, apud vos in anteceſſum ſtatuiſtis, cum homine iſto nefario, ſceleſto, impio, refractario, non lege, non canone, non ſtatuto, non ſcriptura divina, non humana conſuetudine, non juſtitia, non æquitate, non ratione procedendum; ſed authoritate,

thoritate, potentia, vi, quacumq; judicij ſpecie ipſum, per fas & nefas, opprimendum; ceu deſpoticæ nimirum in Eccleſia gubernationis peſtem. Quodq; in anteceſſum ita apud vos conſtituiſtis, ſequuto mox judicio illo veſtro decretorio perfeciſtis, declaraſtis, evulgaviſtis, typorumque opera diſperſiſtis per Europam. O Judices interim verè Junianos! O judicium vel Ethnicis quidem abominandum! O Diffinitores Ordinis Seraphici! O Petri Succeſſoris Nuntium illum qui dominabatur vobis.

XXVII.

At quoniam, ut opinor, quemadmodum in ſuperioribus, primùm de Judicij iſtius *modo*, id eſt, *ordine Juris omni* in eodem prætermiſſo; dehinc de ambabus confictiſque illis cauſarum larvis: ita demum de veriſſima genuinaq; & unica quidem ejus cauſa, etſi in multiplices ramos diſperſa; adeoq; & de Judicio ipſo toto, ſatis animadverſum eſt: videre nunc porrò ac diſpicere ad eam ſive collectionem, ſive aſſertionem tuam de *foro*, fortaſſe pretium erit. *Cauſa veſtra* (inquis) *ad altius tribunal devoluta, immò jam in eo judicata, deſtitit eſſe fori mei.* Planè hic locus alter eſt, *Herinxi* Reverendiſſime, in quo ego vehe-

vehementer aut peritiam, aut acumen, aut certè probitatem & conscientiam tuam desidero. Vel enim evidentia tanta cum juris, tum facti, quantam hactenus productam videre licet, convictus tandem ipse manus dabis, & confitebere judicium istud vestrum Decretorium, in causa mea *Vallisoleti* latum, non modo iniquum, sed irritum & nullum, secundum omnia jura esse: vel contra diffiteberis; affirmabisq; adeò ipsum per omnia, veluti justum, ratum, firmum, fixum, ut remaneat oportere. Si primum: jam per teipsum pro me res confecta erit. Quod enim in omni jure nullum est, effectum nullum juris in condemnatum habet: ac propterea, neq; privationem judicialis fori cujuscumque, nimirum quo alioqui Reus vel Appellans, pro commodo suo liberè, si vellet, posset uti. Sin alterum: habebis rursum adversantia tibi Pontificum Maximorum Placita ipsa Decretalia. *Innocentij* & *Alexandri*, utriq; Tertij & Quarti, assertionem tuam erroris condemnabunt. Lege Decretales *Gregorij* Noni, & Sextum *Bonifacij* Octavi Librum, Locis in Margine citatis *. Vide etiam, si placet, *Glossam* quæ subjungitur.

* Clemens III. cap. cum in Ecclesia.38. extra. de Appellat. sub fin. ibi. *Alioquin ipsum ad prædicti Episcopi audientiam remittat.* Et Glos. ibid. in verb. Alloquin: *Id est, si appellatio non sit legitima, remittitur.*

titur ad illum, à quo appellavit, ut procedat in causa, cum appellavit à gravamine, vel quod exequatur sententiam, quam ipse superior confirmavit. Et sic est optimum argumentum, quod Judex appellationis, qui confirmat sententiam quam alius tulit, non debeat ipsam mandare executioni, sed primus.

* Et Innoc. III. cap. ut debitus. 59. extra.de Appellat. sub fin. ibi. *Etsi minus rationabiliter eum appellasse constiterit, illum ad inferiorem remittat,* &c. & rursus cap. cum speciali. 61. eod. tit. circa fin. ibi. *Sed si appellans in ejus probatione defecerit, ad eum, à quo ipsum malitiose appellasse constiterit, remittatur.*

* Et Innoc. IV. cap. Romana. 3. §. fin. de Appellat. in 6. *Cum autem ad Remensem Archiepiscopum ab audientia Suffraganei sui, super aliqua fuerit ante sententiam appellatum : idem Archiepiscopus (postquam de appellatione cognita constiterit, eam minus rationabilem extitisse, causam ad eumdem suffraganeum remittere non postponat.*

* Et Clemens IV. cap. cum appellationibus. 5. eod. tit. in 6. *Si Judex inferior appellationem minus legitimam non admittat, eam appellatore nihilominus prosequente, superior de ipsa cognoscens causam ad priorem Judicem (juxta sanctiones canonicas) sine difficultate remittat.*

Tum considera appellationem meam & fuisse à gravamine extrajudiciali factam, & tamen nec fuisse à *Riddero* admissam, nec à Judicibus *Vallisoletanis* approbatam; sed rejectam ab utrisq;, & velut illegitimam (si non verbo, facto saltem abundè) condemnatam. Deinde nota expressionem istam Clementis Quarti, *juxta sanctiones*

Canonicas. Deniq; specialiter istud Glossatoris *optimum argumentum* (sic enim ipse loquitur) observa, *quod Judex Appellationis, qui confirmat sententiam quam alius* (nempe inferior Judex) *tulit, non debeat ipsam mandare executioni, sed primus*. Et fatere tandem, quod *Valesij* causa, etiamsi ea, quocumq; velles modo, in altiori illo Tribunali *Vallisoletano* fuisset judicata, nondum idcirco *fori tui* esse destitisset. Tu quippe, *Riddero* jam defuncto, successione ordinarij muneris & officij, Judex ille inferior es, ad quem de jure cum Decreti illius *Vallisoletani*, tum *Riddérianæ* ipsius sententiæ in *Valesium* executio spectat.

Nec, nisi incassum, dixeris hic, sententiam excommunicationis trahere secum executionem, atq; in incontinenti (ut loquuntur) operari. Ut enim de sententia justa tantùm, axioma istoc intelligitur: sic etiam de interno foro tantùm. Ne justissima quidem excommunicatio effectum habet, aut in externo foro operatur, dum in eodem non observatur. Quare cum *Valesium* audias neutrius sententiæ, id est neq; *Belgicæ*, neq; *Hispanicæ*, observantem: numquid muneris tui, numquid inquam Commissarij Generalis *Belgici*, utpote immediati ejus Prælati Generalis ordinarij, non est in eum sive pro contemptu sive pro neglectu animadvertere?

tere?

tere? Hoc autem, ſi juſtè fiet, neceſſariò ſubjiciet rurſus cognitioni foroq; tuo externo eamdem ipſiſſimam cauſam, quæ nunc à te dicitur deſtitiſſe fori ejuſdem tui eſſe. Neceſſario enim requiret, rationes, ſi quas Valeſius habet inobſervantiæ ſuæ, à te audiri. Neq; niſi fruſtra quoq; hic objeceris, ex Decreto eodem Valliſoletano paragraphum iſtum, *& denuò per ſanctam obedientiam, in virtute ſpiritus ſancti, & ſub pœna excommunicationis majoris latæ ſententiæ, ipſo facto incurrenda, ac privatione perpetua actuum Legitimorum præcipit tam dicto Fratri Petro Valeſio, quàm Fratri Franciſco Coppingero, ut intra ſpatium ſex menſium ab hujus Decreti intimatione compareant coram Reverendiſſimo Miniſtro Generali Ordinis, rationem reddituri omnium quæ ipſis objiciuntur.* Bene conſiſtunt, patiunturq; mutuam & ſimultaneam ſui exiſtentiam iſta duo: videlicet, quemquam à majori Superiore vocatum eſſe ad reſpondendum omnibus quæ ipſi objiciuntur: &, eumdem, quouſq; vocationi huic cum effectu parebit, ſubeſſe foro inferioris Prælati intra cujus territorium habitat; ſubeſſeq; inquam eidem foro, etiam quoad executionem ejus judicij quod etiamnum ante vel confirmaverat, vel quocumq; modo in ipſum pronuntiaverat ille ipſe Prælatus major. Ubi enim, oro, inconſiſtentia,

ſiſtentia, ubi repugnantia iſtarum rerum eſt? Quid? An non ita oportere eſſe, vel ipſa ratio naturalis dictat? niſi fortè velis ſubordinationem debitam, niſi ſubjectionem, & prælationem, niſi regiminis omnis præſervationem id non exigere. Quid? an non iſtud maximè, & abſq; ulla quidem contradictione aſſerendum eſt, cum vocatus nequit, cum non licet ipſi neq; per humanas neq; per divinas leges ad majorem illum antiſtitem proficiſci? cum ne ipſo quidem minoris Prælati territorio (ſed quid aio?) cum ne tertia quidem ejus territorij parte egrediendi aut jus, aut fas, aut poteſtas ipſi eſt? Fruſtranea igitur paragraphi iſtius, è decreto ſumpti, objectio erit hic? Quid? an non præterea conſtat, iſtam ipſam Decreti illius partem, ex alio quodam, licet diverſiſſimo, capite, jamdudum deſijſſe *Valeſium* obligare? An non jampridem officio authoritateq; omni Diffinitorium iſtud generale Valliſoletanum abijt, defunctumq; eſt? An non, vel inde quidem, *Valeſium* ab ea ad Miniſtrum Generalem profectione, præceptoq; eam injungente, abſolutum eſſe liquet? Injunctio illa rationem habuit præcepti purè temporarij, & nullo modo legis: cum Diffinitorium Generale abſq; Diſcretorio non poſſit legem ferre. Præcipientis autem officio expirante, præcepta

ejus

ejus omnia expirare, quamvis gratiæ ab eo concessæ maneant, nemo in controversiam vocat. Quare etiamsi (veritate repugnante) gratis darem, quòd injunctio istius paragraphi *Valesium* pro tempore, id est sexennio, Capitulum Generale ultimum præcedente, fori tui seu beneficio seu electione ac libertate privavisset, si eo tempore *Valesius* cupijsset vel putasset è re sua esse eodem uti: post Capitulum tamen hocce novissimum, ullo tempore haud ita foret. In vanum itaq; feceris hic paragraphi præceptiq; illius mentionem. Accedit quòd neq; ibi, neq; alibi in toto *Decreto* fiat reservationis causæ ad tribunal Ministri Generalis vel minima quidem mentio, neq; ulla prohibitio ne imposterum Superior Generalis immediatus, nempe Commissarius Belgicus de ea cognoscat. Deniq; videris ipse mihi hic, aut tamquam conscius falsi, aut tamquam veri dubius, certè velut cautus & anxius, assertioni tuæ isti de foro tuo, alteram quæ de loco est substituere. Scilicet, ni vehementer fallor, cupiebas vel alterutra vel utraq; momentum novum priori tuæ excusationi illi, quam in congressu cum Legato habito fundabas, adjicere. Volebas tacitè hujusmodi quæstionem insinuare, Quorsum oblatis per Secretarium tuum, ex parte licet authoritateq; tua, in tractatu mecum

 initito

inito factis; quorsum promissis aut policitationibus quibuslibet, sive de colloquio privato, sive de judicio aut arbitrio publico mihi concedendo stares; cum neq; fori tui causa mea amplius esset, nec, si esset, non statutum fixumq; foret, nequaquam eam hic discutere? Tantundem certè verba tua ista gemina, ijs quæ præcessere juncta, significant. *Causa vestra* (inquis) *ad altius tribunal devoluta, imò in eo judicata, destitit esse fori mei: & ut esset, utiq; hoc in loco nequaquam discutienda.* Ubi quoniam de eo solo Commissarij Generalis Belgici foro quod externum est, videris loqui ac respondere: permitte, obsecro, afflictum ac pene exanimatum esto tuo responso filium, paullisper conqueri ac expostulare tecum. Quid enim? esto destitisset causa mea externi tui fori esse, an idcirco neq; ad internum forum tuum spectaret? Vel, an ulla forsitan Valesij causa sit, quæ fori hujus non sit? Commissarius enim es cum plenitudine potestatis in utroq; foro super omnes Provinciarum harum Borealium Fratres. Et externi fori judicia, per quoscumq; etiam te majores, ac in quibuscumq; quidem subditorum tuorum causis lata, nequaquam easdem caussas à foro tuo interno eximunt aut excludunt. Rationem habent singulæ aliam qua externum respiciunt, aliam verò

rò qua internum. Quapropter, nec momenti nec argumenti quidquam addet excusationi tuæ priori, quod ais hic de foro. Non tractatum Secretarij tui mecum, à fraude: nec oblationes, pollicitationesq; tuas à dolo: non discessum tuum ab injustissima indignitate: nec deniq; epistolam tuam ab insinceritate, injuria, simulatione maxima vindicabit. Eo argumento numquam excusabis te, quod & colloquium privatum, quod obtulisti, subterfugeris, & omnem *Valesij* ad te accessum declinaveris. Poterat ille solatium interni tui fori desiderare: poteras tu ejusdem ei beneficium impertire, etiamsi interim, potestate ad pronuntiandum de causa ejus in externo foro, privatus esses. Ac, ut paucis dicam, poteras etiam eo casu, humiliter petentem in foro pœnitentiali vel absolvere quidem à censuris ad cautelam: relictum nihilominus, in priori statu, quod ad externum forum attineret: hoc est, obligatum respondere in isto, si & ubi Ministro Generali placeret, Valesioq; ipsi possibile & licitum foret.

XXVIII.

Ita profecto vel prædecessor tuus, de quo supra toties, ille ipse Reverendissimus *Jacobus de Riddere*, erga meipsum

ſeſe olim geſſerat. Anno enim 1652. ubi poſt excidium Hibernicæ Gentis, deſtructamq; penitus hoſtili rabie Provinciam totam domi, atq; Provincialem ipſum *Franciſcum Suillevanum* à *Cromvelli* Militibus interfectum, ultro me in Belgium, atq; ad præſentiam illius Reverendiſſimi Viri, utpote Superioris mei tunc Generalis immediati, contuliſſem: ubi controverſias omnes infelices, quæ ſive inter Rempublicam ipſam Hibernorum Catholicorum Fœderatam & Nuncium Apoſtolicum, ſive inter diverſas partes Franciſcanæ in eo Regno Familiæ contendentes emerſerunt, ac ſexennium quidem totum eouſq; perdurarunt, Paternitati ſuæ in Conventu *Antuerpiano* retuliſſem: ubi ſingillatim omnia, cum facta tum ſcripta, & prædicata, cenſuraſq; etiam multiplices tam ſuſpenſionis & interdicti, quàm excommunicationum variarum, quæ mihi objiciebantur, aperuiſſem: ubi reſponſiones meas ad objecta ſingula dediſſem, rationeſq; ipſas genuinas quæ me moverunt atq; induxerunt, non modo ad non acquieſcendum, ſed profectò repugnandum præceptis, cenſuriſq; quibuſcumq; iſtis: ubi expoſuiſſem, idcirco me ad Paternitatis ſuæ præſentiam veniſſe, ut quoad iſta omnia, quodq; inquam aut Ordinis aut Eccleſiæ externum forum attinebat, judicio ejus vel abſol-

absolvendus vel condemnandus starem; &, si causa caderem, pœnas cum Sacrorum Canonum, tum Ordinis constitutionum, ut par erat, subirem: ubi, illo ad hæc respondente, quòd Reverendissimus *Petrus Manero* totius Ordinis Minister Generalis in Capitulo Generali *Romano* (quo, scilicet, nuperrimè, electus erat in Ministrum) controversias omnes Hibernicæ Provinciæ ad tribunal suum ab inferioribus quibuslibet evocaverat, subjunxissem nihilominus atq; oravissem, ut quandoquidem infortunio meo res ista externi fori sic se haberet, dignaretur tamen quod in potestate sua erat, interni sui ipsius fori gratiam mihi facere; videlicet, cum absolvendo me in isto foro ad cautelam à censuris quibuscumq;, tum similiter ad cautelam dispensando mecum in omni irregularitate quavis: ubi addidissem, id me humiliter petere, non quod equidem mihi conscius essem me aliquando in controversijs illis quidquam contra vel divinas vel humanas leges, vel conscientiæ meæ ipsius dictamen peccavisse; aut censuram, pænamve aliam Ecclesiasticam, revera (secundum canones) incurrisse: sed, quod (in isto saltem interiori foro quandoquidem, nulla amplius contendendi causa esset; nimirum subacto jam universo Regno, destructisq; adeo ijs pene omnibus

ex

ex utraq; parte qui contendebant) vererer nihilominus divini illius districtiq; Judicis examen, utpote in cujus conspectu omnes justitiæ nostræ velut pannus menstruatæ sunt: ubi quoq; & istud adjecissem, nempe, quod externum Reverendissimi ejus Ministri Generalis forum, sive tribunal, etsi in *Hispania* distantissimum, attineret, me paratum, vel ad primam quidem vocationem (imò fortassis ante vocationem ullam, prima opportunitate habita) ad Hispanicum iter me accingere: ac, per Dei gratiam ante illud ipsum Reverendissimi Patris *Mannero* tribunal comparere; defensurum scilicet illic, seu in externo illo hominis foro, quæ mihi secundum hominem videbatur, tum justitiam causæ, tum innocentiam mentis meæ: ubi deniq;, illo rursus ad ista respondente, sibi nequaquam videri, me aut absolutione, aut dispensatione ulla ejuscemodi indigere; ego nihilominus institissem, ursissem & pro majori quidem spiritus animiq; mei tranquillitate, Paternitatem suam vehementer obsecravissem, dignaretur vel infirmitati meæ tantillum condescendere: ille haud ulterius distulit, neq; excusavit, sed absq; mora petitioni meæ assensus est. Eaq; propter Secretario suo, qui tum forte præsens erat, confestim jussit, parumper mecum in aliam cameram

secedere,

ſecedere, & quam cupiebam in foro interiori abſolutionem pariter & diſpenſationem mihi, utramq; ſcilicet ad cautelam tantùm, impertire. Quid? an curam ejus paſtoralem, an paternam fraternamve ejus tunc erga me charitatem hic ſtitiſſe putes? Ne putes. Nam & humaniſſimè per tres dies tractavit me ad menſam ſuam in refectorio: & in Eccleſia, diviniſq; officijs, etiam ad altaria Dei, communicavit mecum religioſiſſimè: ac utrumq; quidem fecit, etiam in præſentia Reverendiſſimi Patris *Bonaventuræ Mihan*, Collegij illius Fratrum noſtrorum quod *Lovanij* Divo Antonio Paduano ſacrum eſt guardiani, contrariarum licet mihi in Hibernia partium Sectatoris; quales & cæteri pene omnes noſcebantur eſſe qui ſub cura ejus tum in eodem Collegio degebant. Quid? quod inſuper & cætera quidem omnia quæ à viro eo Reverendiſſimo tunc deſideravi, haud gravatè ſtatim conceſſerit? Locum Recollectionis, pro tempore ſcilicet quo in *Belgio* morarer, quem elegi ipſe, Conventum Dunkerkanum: licentiam regrediendi in Hiberniam, quamprimum mihi ipſi poſt ſextum menſem libuit: obedientiales honorificas, miſſionemq; ampliſſimam in regreſſu: poteſtatem deniq; ſingularem nominandi atq; conſtituendi quos mihi ipſi liberet decem

in

in Provincia Missionarios; quòd nimirum ea tunc post excidium Gentis, Ministriq; Provincialis occisionem, omni prorsus capite pariter & Regimine destituta esset. Ac ita quidem Reverendissimus ille Prædecessor tuus Ridderus, eo anno 1652, fori sui interioris voluntarij humanitatem, charitatem, indulgentiam, solatium, erga me exeruit, extenditq;: tametsi eodem tempore, ob inhibitionem specialem ipsi ante per Ministrum Generalem totius Ordinis factam, nihil planè in foro contentioso, aut pro tribunali externo, de caussis meis potuerit determinare.

Immane quantum, *Herinxi* Reverendissime, tu ab exemplo isto prædecessoris tui, cum Valesio agens, abijsti! quantum recessisti! quantum degenerasti! Et ille quidem venienti ad se *Valesio* humanissimè occurrit, osculandam manum præbuit, ulnis suis eum complexus est, adventumq; sospitem gratulatus, benedictionem patris ei impertivit: tu eumdem in hospitio tuo sæpius, & prolixe quidem præstolantem te, neq; alloquio, neq; aspectu dignabaris: immò hospitium tuum etiam altera nocte declinavisti; migravisti aliò, ne ab eo videreris. Ille, cum causas suas omnes, causarumq; earundem omnium rationes, tum quæ pro ipso, tum quæ contra ipsum faciebant, referentem patientissimè pariter

ter

ter ac benignissimè audivit: tu, recepta ejus epistola, promisisti quidem quod ab eo rogabatur, pro tribunali & coram arbitris eum audire: obtulisti quoq; in antecessum (immò & rogavisti) privatum cum ipso colloquium: sed promissa oblataq; omnia posthabuisti. Ille in omnibus paterno amore & germana fide cum eodem semestri toto, ut deinceps multos annos quidem, constantissimè egit: tu fallacissimo tractatu lactavisti eum vana spe per biduum; at tertia die palam elusisti, & non modo omni spe, sed omni prorsus de probitate tua, quam preconceperat, opinione bona deiecisti. Ille in Belgio commorantem protexit, recreavit, fovit; ex Belgio repatriantem, licentia, literis, facultatibus munitum honorifice dimisit: tu hospitij mutatione, tu inopinato abitu & quasi fuga, tu deniq; epistolio cum simulatione tum injurijs referto, quem jamdudum aqua & igni interdixeras, eumdem licet in aliena Provincia delitescentem, desolatum, afflictum, miserum; ac idcirco vel ad tuum ipsius tribunal pro justitia confugientem, infamiæ ultimæ etiam ibi denuò subjecisti, adeòq; nomen ejus rursum apud Catholicos istic jugulavisti, perfodisti, interemisti, profectò quantum in te erat. Planè dissimilis homini ei quem prædecessor tuus idem Reverendissimus, præfato anno 1652.

in

in *Valesij* prioribus gravissimisq; istis cum Provinciæ tum Regni Hibernici controversijs, in exemplum tibi sese præostenderat.

Quod si alium postea hominem, si personam aliam eidem prædecessori visum fuerit in alteris, id est, posterioribus, *Valesij* rebus induere: qualem fateor ipsum anno 1663. ac deinceps usq; ad 1670. in caussa Remonstrationis induisse: ut ejusce mutationis ratio in propatulo est: ita mutationem ipsam, quamquam alioqui in se injustissimam, nihil tamen pro te hic facere, æquè manifestum est. Ac primùm sanè, quod mutationis rationem sive caussam spectat, *Marchantius* Ridderi prædecessor necdum, anno priori illo, seu 1652. diem suum obierat: immò id temporis valuit, viguit, floruit senecta vegeta, estimatione summa, virtute pari, constantia prope divina, authoritate cum apud cæteros *Belgas* irrefragabili, tum apud *Ridderum* ipsum præcipua. Et hic vir tantus equidem, non modò integerrimus, verum etiam diligentissimus, in controversijs illis ipsis Hibernicis omnibus quæ præcesserant, Valesij fautor & patronus ab initio, ad finem usq; dum vixit, fuit. Unde & per *Valesium* ipsum, *Gandavi* eum invisentem, literas dedit non personæ tantùm sed causæ ipsius eximiè commendatitias ad *Rid-*

Ridderum, quibus & iſtud quoq; inſeruit: *Valeſium* in quæſtionibus iſtis quibuſlibet adeò non profectò pœnam, non vituperium, non reprehenſionem ullam meruiſſe, ut, inter provinciales ſuos univerſos & laude, & præmio & honore dignum ſe imprimis exhibuerit. Deinde & illud *Ridderum* movit, quod Supremi Fœderatorum Hiberniæ Concilij ad *Innocentium Decimum* à Nuncio ac cenſuris ejus appellatio, tum adhuc Romæ penderet indeciſa: cauſæ autem omnes *Valeſij*, è controverſijs quæ Nuncium inter & Concilium Regnumq; iſtud interceſſerant, dependerent. Immò, & ejuſdem appellationis defenſionem, illud ipſum fuiſſe facinus, crimen, peccatum ingens, quod tamquam irremiſſibile adverſarij ejus perſequebantur. Præterea, quod ex omnibus, quæ tum *Valeſio* crimini utcumq; vertebantur, nihil eſſet quod vel directè, vel indirecte quidem ipſius *Romani Pontificis* ſuprema quævis aut ſpiritualia, aut temporalia jura, ſive ea quæ paſſim in Scholis Catholicorum, ſive quæ non ita paſſim in ipſis admittuntur, perſtringeret, niſi ſaltem per conſequentiam valde remotam & obſcuram. Poſtremò, quod neq; à Romana Curia, vel Miniſtris Apoſtolicis, neq; vel ab ipſo Ordinis noſtri Miniſtro Generali, qui tum erat Reverendiſſimus *Petrus Manero*, quidquam

quam contra ipsum adhuc, emanavisset.

Ac ejusmodi quidem anno 1652. Valesij rerum conditio & opinio apud *Ridderum* erat. Anno autem 1663. multò aliter. Nam & jamdudum præstantissimus ille & sanctissimus *Valesij* patronus *Petrus Marchantius* ad meliorem vitam evolaverat. Et sub idem pene tempus, ab *Innocentij* successore *Alexandro Septimo* subreptitiam eam, falsisq; relationibus refertam Bullam (qua cum inter alia idem *Innocentius* dicitur appellationem supradictam rejecisse; tum idem quoq; Alexander videtur authoritatem commento isti addidisse; nimirum, quatuor Episcopos Delegatos instituendo, qui in forma Ecclesiæ consueta Fœderatos antedictos à censuris illis Nuncij absolverent) qui Valesio adversabantur, Hiberni exules Romæ, impetraverant. Et alia quædam controversia ut posterior, sic apud Romanæ Aulæ proceres, Ministrosq;, immò & Sanctissimum ipsum Dominum, prioribus illis quæ cum Nuncio *Rinuccini* habebantur multo exosior, damnabilior, execrabilior, jam emerserat. Utpote illa Remonstrationis Hibernicæ: quæ, absq; ambagibus, absq; fuco, aut involucro, disertis verbis potestatem quamcumq; Romano Pontifici ad deponendos Reges attributam negat, & abjurat. Jamq; adeo

tum

tum Miniſtri Fratrum Noſtrorum Generalis, & Apoſtolici apud Belgas Internuncij, & ipſius etiam *Franciſci Cardinalis Barberini* literæ, tum *Facultatis Theologicæ Lovanienſis* cenſuræ, tum dirarum quoq; fulminumq; in *Valeſium* minæ, & commoti quaſi Numinis in eum fama, ad *Ridderi* aures manuſq; tandem pervenere. Taceo & literas eas alias & molimina quoq; ea alia omnia, quæ poſt annum 1663. à Romana Curia, Miniſtriſq; Apoſtolicis uſq; ad 1669. citationemq; primam *Valeſij* per *Ridderum* anno eodem iſto factam prodiere. Illud tamen haud ſilebo, ut, poſt omnia, eodem quoq; anno 1669. Illuſtriſſimus *Airoldus*, in Belgio tunc Internuncius, *Riddero* præceperit *Valeſium* ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrenda citare: utq;, non comparentem denunciare excommunicatum, ſimiliter eidem injunxerit: ne fili quidem æſtimata vel Recuſatione Judicis, vel appellatione, aut excuſationibus exceptionibuſq; illis canonicis, quas *Valeſius* interpoſuerat. Et iſta quidem omnia *Riddero* cum argumenta eſſent fixi Romanis propoſiti Remonſtrationem pariter & Valeſium per fas & nefas perſequendi: ille, quantumvis alioquin Vir bonus, verebatur cum potentia tanta luctari: humaniq; aliquid idcirco paſſus, ne Commiſſariatus

 ſui

ſui dignitatem, atq; authoritatem, quam tot annos jam ſuper tot Provincias & Regna quidem obtinuerat, unius *Valeſii* cauſa perderet, *Airoldo* in omnibus morem abſq; dilatione geſſit: hominemq; adeo, ſeu perſonam in poſterioribus iſtiſce controverſijs induit multum ab ea diverſam quam in prioribus præ ſe tulerat. Quamquam verò ſic, iſtiuſce mutationis *Ridderi* germana ratio in propatulo ſit: necdum tamen video, quid mutatio ipſa, ſive in ſe injuſta, ſive juſta, imò nec etiamſi juſtiſſima foret, conferre poſſit Paternitati tuæ hic. Externi tantum fori effectus erat qui conſequebatur contra me proceſſus. Quid hoc ad internum, de quo in præſentia ſermo eſt? Ac Ridderus quidem in externo ſuo tribunali, *Airoldum* metuens, declaravit contra me: numquam tamen ab interni ſui conſolatione excluſit me. Tu in altero tuo foro, ſanè quantum in te fuit, vulneraviſti me ad mortem: & alterius tui fomenta ad recuperandam vitam negaviſti mihi. O Commiſſarium in utroq; foro cum plenitudine poteſtatis! O Sacerdotem Dei cum viſceribus miſericordiæ! O verè proximum, & Samaritanum pium! O demum te, qui (in opinione tua ipſius) me, dum iter faceres de *Hieruſalem* in *Hiericho*, à latronibus deſpoliatum, vulneratum, ſemivivum relictum, projectumq;

ctumq; secus viam videns, compassione motus non pertransijsti, sed appropians alligasti vulnera mea infundens oleum & vinum! qui imposuisti me in jumentum tuum, duxisti in stabulum, & curam mei egisti! qui deniq; altera die proferens duos denarios, dedisti eos stabulario dicens: curam illius habe: & quodcumq; supererogaveris, ego cum rediero reddam tibi!

Sed fac, per *forum* hic non intenderis aliud quàm externum. Fac, non hoc ipsum universè, quoad omnia istius fori munia volueris. Fac significaveris tantùm, quod non absq; Ministri Generalis notitia & consensu prævio liceret tibi vel per teipsum, vel per Arbitros, Delegatosve causam meam rursus pro Tribunali judicare: multo minus, quòd in ea *Vallisoleti* non judicatum sit, decernere: atq; adeò Judicium, seu Decretum illud Vallisoletanum non modò rescindere, sed in omni jure invalidum, irritum, nullum ab initio fuisse, declarare. Fac præterea, consensum istum Ministri Generalis neq; in genere, neq; in specie, adhuc eo tempore communicatum tibi ab eodem Ministro fuisse. Esto hæc omnia, inquam. An idcirco, precor, consectarium erit quòd neq; licuerit tibi tunc, saltem per Delegatos, *Valesij* expostulationes, querelas,

 excu-

excuſationes, exceptioneſq; audire? aliorum teſtimonia ibi ubi haberi poterant, ſive pro, ſive contra cauſam ejus, recipere? Inſtrumentum authenticum de omnibus confectum literaſq; tuas unâ, ad præfatum Ordinis Miniſtrum mittere? deniq; iiſdem literis conſenſum ejus, ad judicandum rurſus, ac de novo in eadem cauſa pronuntiandum, deprecari? Hæc autem univerſa ut ad externum forum attinere ſcis: ita non modò licuiſſe, verumetiam debuiſſe à te fieri cum hic eſſes, non ignoras. Luſiſti ergo cum reſpondiſti cauſam meam deſtitiſſe eſſe fori tui. Sed nimirum, quæ prædeceſſorem tuum Ridderum anno 1670. à priori ſua in Valeſij rebus juſtitia dejecerunt: quæ teipſum pariter & Collegas tuos Valliſoletanos paulo poſt eodem anno iiſdem in rebus dementarunt: Romanorum authoritas, potentia, nutus, favor, odia, minæ, & timor amittendi, & amor conſervandi acquiſita, & ambitio plurium abſq; modo aut fine concupiſcens: eædem rationes denuò te in eadem cauſa prorſum effaſcinaverunt: ac eo deſperatiùs quidem id, quo & propinquior tibi viſa eſt *Iprenſium* Inſulæ gloria, & funeſtior adeò negata Romæ tui ad eam nominationis confirmatio. Cæterùm, illa cum tot annos ante Paternitati tuæ plenis velis naviganti cynoſura fuerit: haud magnopere

miror,

miror, iteratum iſtud conſcientiæ tuæ naufragium ad cauſæ meæ ſcopulos, intuéri. Quò enim ambitionis œſtrum non impellit? quò non tyaræ ſplendeſcentis cupido furens rapit?

XXIX.

Sed age; videamus tandem effugium tuum ultimum. *Ac ut eſſet*, inquis, *utiq; hoc in loco nequaquam diſcutienda.* Eia, quàm vellem prima die & hora tractatus cum Secretario tuo habiti depoſuiſſes ita larvam! neq; aut viri illius boni opera, aut credulitate mea deinceps fuiſſes abuſus! Verùm hoc putabas è re tua non fore. Verebaris ut ſacrorum canonum tum authoritate tum ratione, ſtatim te Valeſius, ſi ita reſpondiſſes, replicando confunderet. Ac rectè quidem iſtud apprehendiſſes, niſi plane hoſpes & peregrinus ſis in Eccleſiaſtico Jure: aut Valeſium forte putaviſſes ignorare quæ ad cauſæ ſuæ defenſionem neceſſaria eſſent. Nam ecquid, obſecro, in Jure notius, quàm cauſarum judicia ibi oportere fieri ubi cauſæ ipſæ ortum habuerunt? Ubi facta quæ in judicium vocantur, vel fuerunt, vel dicuntur ſaltem fuiſſe commiſſa? Ubi non modo accuſatores & accuſati, ſed & teſtes quoq; in utramq; partem, ſi tamen ulli pro utraq; parte in re-

rum natura sint, haberi possunt? Vide, si placet, Marginalem notam, ex epistola mea ad Haroldum, illa quæ typis data jamdudum est, desumptam. In qua nimirum & Conciliorum Maximo-

Prudentissimè enim justissimeque providerunt (*nempe Concilij primi & magni illius* Nicæni *Patres*) quæcumque negotia in suis locis, ubi orta sunt, finienda; *quemadmodum Synodus* Affricana *ducentorum & septemdecim Episcoporum, inter quos S.* Augustinus *erat, ad* Cælestinum I. *Romanæ Sedis Episcopum scribens, jamdudum animadverterat, monueratque.* (u) *Idem providerunt pariter & ipsi quidem Pontifices Maximi & Beatissimi* Fabianus, Stephanus, Sixtus, Hadrianus, Damasus, *apud* Gratianum 3. q 6. (x) *&* q. 9. (y). *Quibus ex Libro Decretalium* Gregoriano *adjungi potest* Innocentius III. *in Concilio Gen. Lat.* (z) *Neque profecto sine ratione, neque absque manifesta necessitate, neque non velut* æquum pariter & justum (a) *providerunt ita Patres, nimirum* agere illic unumquemque causam suam ubi crimen dicitur esse admissum, ubique adeo & accusatores habere & testes sui criminis possit; *ut sanctissimus etiam* Cyprianus, *diu ante Concilium illud ipsum* Nicænum *loquutus est,* (ep. 50.) *affirmans insuper, ita Statutum esse omnibus. Quod si explicatiorem hujus Statuti rationem*

(u) Concil. Affrican. cap. 105. in epist. Synodica ad Cælestinum; apud Binium Conc. Tom. 1. pag. 978.

(x) Cap. Ibi. c. ultra. c. si quis Clericus. c. Qui crimen. c. Peregrina.

(y) Cap. Nec extra.

(z) cap. nonnulli. de Rescript.

(a) Conformia Decretis illis sunt statuta Generalia Ordinis Minorum Provincijs Belgicis accommodata. cap. 6. §. 1, & 2. & cap. 7. §. 15. num. 1, & 2. & sequentibus.

onem quærunt citatores mei: audiant rursum præfatos Concilij illius Africani *Episcopos, ad* Cælestinum. Aut quomodo ipsum transmarinum judicium ratum erit, ad quod testium necessariæ personæ, vel propter sexus, vel propter senectutis infirmitatem, multis alijs intercurrentibus impedimentis, adduci non poterunt? *Sic illi veteres* Affricani*: inter quos (ut jam ante dixi)* Augustinus, *& (quod nondum dixi) velut ejusdem Synodalis* Epistolæ *(in qua hæc) non subscriptor modò, sed & scriptor & dictator; ut visum doctis.* Ep. ad Harold. pag. 19.

rum, & Pontificum Romanorum de hac re decreta, & conformia quoq; ipsis Nostri Minorum Ordinis constituta legas. Que cum extra omnem controversiam, ita sint: eccur, Herinxi Reverendissime, si causa mea fori tui tunc esset, nequaquam tamen hoc loco discutienda foret? Numquid non Londinum, numquid saltem alicubi in Imperio Britannico, seu in Anglia, seu in Hibernia, seu in utraq; locus ille est in quo ea dicuntur commissa, quæcumq; mihi objiciuntur? Imò numquid Urbs hæc ipsa Londinensis Regia locus ille ipse determinatus est, ubi contumaciam eam cujus insimulor, quæq; sola, & non alia quævis offensa, per Ridderum excommunicatione perculsa est, necesse erat fuisse commissam? Cur itaq; hic Londini cum esses, ista saltem contumaciæ mihi impositæ causa nequaquam discutienda foret?

 Non

XXX.

Non est terra Catholica, inquis. Certè responsum istud videntur verba tua ipsius genuina ista, quæ absq; medio sequuntur, insinuare. *In ditione autem Catholica, si arbitrium meum requiras, præsto ero, dum & tu præsto sis.* Ergo, in sententia tua, canones sacratissimi distinctionem sive interpretationem istam patiuntur? Ergo neque in Africa, *Felicissimi*: neq; in Hispania, *Basilidis* & *Martialis*: neq; *Martialis* alterius in Gallia: neq; in Oriente, apud Antiochenos, *Pauli Samosateni* causa discutienda fuit? Ditiones istæ, ut cæteræ omnes Romani Imperij tunc, paganæ erant: tantum abfuit, ut essent Catholicæ. Ac in sententia tua quidem, neq; Episcopis & Concilijs Orthodoxis, qui Schismaticos, Hæreticosq; istos condemnarant, incumbebat causas eorum discutere. Quid Concilium *Agathense* referam, sub *Alarico* Rege Visigothorum Arriano celebratum? Quid *Toletanum* secundum, sub eodem Rege habitum? Quid illa sex Romana, sub *Theodorico* Rege itidem Arriano, quæ tenta sunt? Quid multo plura quæ in Oriente sub Imperatoribus partim Iconoclastis, partem Monethelitis, *&c.* convenerunt? Quid tot & tanta quæ jamdudum ante sub

Con-

Conſtantio cum in Oriente tum in Occidente, illiuſq; ad nutum congregata fuiſſe legimus, commemorem? Profectò Ditiones in quibus habebantur non erant tum in tuo ſenſu Catholicæ. Ac de *Conſtantij* quidem tempore ſcimus à *Hieronimo* dictum, quod *ingemuit Orbis terrarum, ſubito ſe videns factum Arrianum.* Quare ſecundum interpretationem diſtinctionemque tuam, ne in ulla quidem earumdem Synodorum incumbebat Patribus qui conſederant, de cauſis quibuſcumq; pro tribunali, aut foro contentioſo, judicare: hoc eſt, neq; eos, qui ſecundum canones noxij probababantur, punire: nec revera innoxios, de manu ſive calumniantium accuſatorum, ſive corruptorum Judicum, judiciorumq; iniquorum, liberare. Quid? An non equidem conſequenter dices, quod Eccleſiæ Antiſtitum per trecentos primos Æræ Chriſtianæ annos neq; officij, neq; muneris, neq; obligationis cujuſquam fuerit, pro vel contra Reum, quod ipſis æquum atq; juſtum videretur pronunciare? An non ſaltem de Archiepiſcopis, Epiſcopis, Prælatiſq; cæteris tam Sæcularis quam Regularis Cleri univerſis, quotquot inquam ullibi ſub Imperio Britannico, ſeu in Anglia, Scotiaq;, ſeu in Hibernia, vel poſtremo vel præcedenti ſæculo, ab ipſo quidem infeliciſſimi Schiſmatis initio creabantur,

bantur, necesse est idem dicas? atq; adeo & idem omnino de Commissarijs illis nostri ipsorum Seraphici Ordinis, Provinciarumq; Angliæ & Hiberniæ Visitatoribus, qui ad triennia singula, cum potestatis plenitudine etiam in utroq; foro, instituuntur: an non similiter consectarium est, ut asseras? Et tamen nihil certius, quàm non modo foris per Europam reliquam, Asiamq; & Africam, Synodos & Episcopales & Orthodoxas, tum in Ecclesia primitiva sub Gentilibus, tum in sæculis quæ sequebantur sub Hæreticis Regibus atq; Imperaroribus: verumetiam domi apud nos ipsos hic in Imperio Britannico, ac novissimis quidem istis à mutata Religione sæculis, cum Episcopos, tum Superiores quòq; Regularis Cleri, multo aliter divinos Ecclesiarum canones intellexisse. Nisi si fortassis judicia quæ in foro contentioso exercuerunt, ac sententiæ quas in eodem protulerunt, certissima hujusce rei argumenta non sint. Quid? quod tuipse hic in *Anglia*, & hic *Londini* quidem, non semel memoria nostra jurisdictionem in externo foro super fratres Instituti tui exercueris? Ac primùm sanè id, potestate delegata: videlicet, cùm ante nonnullos annos, Definitor Generalis (non autem Belgij &c. Commissarius adhuc) existens, à Riddero missus fuisti huc Pro-

vinciæ

vinciæ hujus Visitator & Capituli Præses. Iterum verò nuperrimè, cùm ordinaria jam Commissarij Belgicæ Nationis potestate fretus, etiam ut ante in persona propria; Capitulum Provinciale Anglorum Fratrum, in hac ipsa urbe Regia denuo celebrasti.

Ac profecto nisi in eum modum, id est pro foro contentioso, ubi res postularet, functione sua uti, incubuisset Ecclesiarum & Ordinum Prælatis: reliquisset Deus Ecclesiam suam absq; disciplina: & ut nocentiam improborum absq; pœna, sic innocentium oppressionem absq; remedio. Prælati verò nisi potestatem sibi à Deo & Ecclesia datam, eodem modo exeruissent: utiq; mercenarios, non pastores sese exhibuissent. Quid? An non divinus ipse Paulus, ad Timotheum scribens, atq; de exteriori hoc Ecclesiæ foro præcipiens, ab omni prorsus Ditione, non modo Catholica, sed vel Christiana quidem abstrahit? *Adversus Presbyterum* (inquit) *accusationem noli recipere, nisi sub duobus aut tribus testibus. Peccantes coram omnibus argue: ut & cæteri timorem habeant. Testor coram Deo & Christo Jesu, & electis Angelis, ut hæc custodias sine præjudicio, nihil faciens in alteram partem declinando.* Ac certe, usq; ad trecentesimum annum post hæc

1 Tim. v.

præcepta

præcepta Pauli Timotheo data, nullibi Gentium, in toto orbe, ſaltem Romano, fuit vel una quidem ſeu Catholica ſeu Chriſtiana Ditio. Deniq; apud ſtultos & protervos, & imperitum vulgus fac eluſeris utcumq; verba canonum: rationem tamen canonum, quæ & ſempiterna eſt pro omni Eccleſiæ Statu, & univerſalis pro omni totius orbis terrarum loco, haud ulla Sophiſtice, haud impudentia ipſa, aut tergiverſatione quapiam, ullus hominum pro te evadere poteſt. Certe numquam interrogationi Patrum Africanorum ad *Cæleſtinum* Romanæ Eccleſiæ Pontificem factæ (quam ſuperius in Marginali nota dedi) vel tu ipſe quidem reſpondere quibis: numquam valebis eam aut ſolvere aut declinare, Valeſium ad Ditionem tuam Catholicam invitando. Etenim non obſtante ditionis tuæ iſtius Catholiciſmo, *judicium ipſum tranſmarinum quomodo ratum erit, ad quod teſtium neceſſariæ perſonæ, vel propter ſexus, vel propter ſenectutis infirmitatem, multis alijs intercurrentibus impedimentis adduci non poterunt?* Ac ſane iſta ut ipſiſſima quidem verba ſunt quibus interrogaverunt Africani *Cæleſtinum*, & cum eodem de iſtiuſmodi judicij tranſmarini injuſtitia expoſtulaverunt: ſic *Italia*, ſic *Roma* ipſa, quamtumcumq; aliàs & ſancta & Catholica, locus

ille

ille ipſe tranſmarinus eſt, contra quem iidem tanto numero ducenti & ſeptemdecim Africani Patres velut dijudicandis *Afris* inidoneum, incompetens, iniquum exceperunt: Quid? An ſi momento huic tanto adjicerem illa alia, & plura & fortiora quidem adhuc (ſi tamen fortiora queant eſſe) exceptionum capita, adverſus ejuſcemodi ultramarinum in Ditione tua Catholica de cauſſis meis judicium? Si inhibitionem Regiam iſtinc? Si locum illinc ex multiplici capite intutum? Si Judicibus ipſis ne judicium quidem ibi de rebus meis fore liberum? Si, jamdudum quoq; , & de incidentali contumacia, per *Ridderum* pariter & *Airoldum*, (ut nihil nunc de te ipſo dicam) & de principali ipſa Remonſtrationis cauſa, tum per Theologos *Lovanienſes*, tum per Congregationem *Antuerpianam*, tum per Internuncios etiam omnes Apoſtolicos Belgij à *De Vecchio* ad præſentem uſq; , præjudicatum fuiſſe ibi? Deniq; , ſi eumdem planè ibi & præcipuam partem ad agendum contra me, & præcipuum tamen (immò & reapſe unicum) Judicem ad cenſendum de me, idq; profectò in ſua ipſius perdilecta cauſa, fore? Si iſta inquam adjicerem; haberes vel tu ipſe forſitan, Reverendiſſime Pater, quo iſta quoq; tela, vel omnia collectim, vel ſeorſim ſingula, aut

aut frangere aut retorquere posses.

XXXI.

At tamen capio te, *Herinxi* Reverendissime. Non erat è re tua (scilicet, ne Romanos maximopere offenderes: atq; adeo vel repulsam omnimodam, vel dilationem certe plurimam & longissimam *Romæ* in impetranda Bulla confirmatoria nominationis ejus quæ adeo nuper tui per Catholicum Regem pro *Iprensi* Episcopatu facta erat, patereris:) non erat inquam è re tua vel judicium vel arbitrium Valesio dare quod ratum esset: nullum sanè quod vel essentialia ipsa Judicij ullo modo haberet. In ejusmodi quocumque victorem fore *Valesium*, rectè prævidisti. Ac ideo noluisti eum ibi causam suam agere ubi Crimen ejus dicitur admissum: ubi quemadmodum vel Judices vel arbitri convenire, audire, considerare, judicare; sic & accusatores, & testes, & Reus ipse, & omnes quidem ex æquo liberè ante Judicem vel arbitros comparere possunt: ubi demum & testimonia ea omni exceptione majora haberi valent quæ *Valesium* à contumaciæ cujusvis crimine, in momento vendicent, ipsoq; sole clarius ostendant, quàm immeritò, quàmq; per calumniam & imposturam utiq;, contumax audierit.

audierit. Quale equidem judicium non concedere, nec permittere, licet ab initio apud te conſtituiſſes: animadvertiſti nihilominus è re tua fore, nebulas & caliginem prætextuum quorumcumq; ſpecioſorum, præſertim verò iſtius *Catholicæ* tuæ *Ditionis*, inſipientium oculis dum fugeres offundere: nimirum abitioni tuæ iſti, utpote haud minus teipſo indigniſſimæ, quàm injurioſiſſimæ mihi, apud ipſos excuſandæ.

Eodem reſpexere iſta quæ tam cautè ſubjunxiſti mox: *Si arbitrium meum requiras, præſto ero, dum tu præſto ſis.* Quaſi verò arbitrium tuum ego umquam in vita mea requiſierim? Judicium quidem vel arbitrium à te, ſed aliorum qui authoritate ſeu poteſtate tua ipſis facta de cauſis meis canonice & legitimè judicarent, requiſivi, immò oravi & obſecravi. Tuum ipſius petere, numquam vel in mentem mihi venit. Præjudicio enim illo Valliſoletano, tute indignum pariter & incapacem reddidiſti, qui in cauſis meis quibuſcumq; vel tamquam Judex vel tamquam Arbiter poſtea ſederes. Cui injuſtitiæ quamquam in ſe alioqui maximæ & graviſſimæ, cum tamen tu poſt tot annos iterum, hic Londini adeo nuper, incredibilem pene aliam adjeceris; atq; tum tractatione, tum abitione, tum epiſtola tua demum impoſueris colophonem: abſq;

dubio

dubio vel alios decipere, vel placere tibi irrisione mei voluisti, dum ista scriberes de arbitrio tuo à me requirendo. Quare id scias velim, quòd si quocumq; rerum eventu contingat: si providentia quapiam extraordinaria Numinis: si prohibitione Regia hinc, ac inde quidem periculis universis, quæ aut animæ aut corpori, aut vitæ aut libertati meæ, tandiu jam insidiata sunt, cessantibus: si testibus ipsis, qui necessarij erunt sese offerentibus ad iter transmarinum: si monitionibus expressionibusq; debitis causarum omnium in specie quæ mihi in judicio objiciendæ sunt, præcedentibus: in ista conversione rerum atq; hominum, certè magis exoptanda quàm expectanda, si contingat inquam, ut ego & sacrorum canonum juri, & constitutionum Ordinis æquitati,& rationis quoq; naturalis dictamini,nuncio misso, arbitrium vel judicium novum, ceu prioris judicij istius Vallisoletani revisionem rescissionemq; petiturus, in *Ditione* tua *Catholica* præsto sim: ne tamen tu, Reverendissime Pater, vel tamquam Judex, vel tamquam Arbiter præsto sis, pro virili parte contendam atq; satagam. Certè recusabo te in Arbitrum vel Judicem, dum licuerit mihi per canones, non dico suspectum, sed jam abundè notum & manifestum hostem recusare.

Interim

XXXII.

Interim libet considerare quod proximè in tua epistola sequitur. *Neq; literæ securitatis omnimodæ deerunt accedere cupienti.* Ac ut tu ipse (Herinxi Reverendissime) vel melioris fidei, vel candidioris animi & propositi hic esses, quàm fueris in tractatu nupero, pollicitisq; & oblatis illis adimplendis quæ mihi inter tractandum Secretarius tuus fecerat: numquid nihilominus non manifestum est, subesse te ad nutum Internuncio illi Apostolico qui Bruxellis degit? Profectò sive ille jurisdictionem in te habet, nec ne, haud poteris Ecclesiasticum ullum, eo invito, ullibi inter Belgas protegere. Quanti verò apud Internuncios Bruxellenses, immò quanti apud ipsorum Dominos Directores, purpurati cœtus Romæ proceres, momenti erunt literæ securitatis ejuscemodi quæcumq;, vel Apostolica quidem authoritate concessæ, quanti inquam apud utrosque, ubi è re sua violationem fidei, quantumvis omnimodæ, quantumvis publicæ, existimabunt esse? haud ignorare potes. In Conventu *Bruxellensi* tuo, & sub cura & potestate tua etiamnum detinetur ibi, quem probe scis argumento novo posthac alijs, fore, quàm flocci, quàm nihili faciant seu

rum Internuncij, ſeu Congregationis de Propaganda Fide Cardinales, hujuſcemodi literarum (etſi contra ipſarum Gentium jura) violationem. Et profectò, niſi valde me conjectura mea fallit, in Annalibus ac Hiſtorijs olim, & poſt eorum mortem quidem, quos, ad injuſtitiæ ſuæ cumulum in Haroldi, Copingeri, cæterorumq; Fratrum Hibernorum Remonſtrantium cauſa, non puduit ita Sanctiſſimæ Apoſtolorum Sedis authoritatem labefactaſſe, exemplo ad propoſitum ſatis memorando Vir ille idem perdoctus & Religioſus erit. Venerabilem Patrem *Thomam Haroldum*, Inſtituti noſtri & Provinciæ Hiberniæ filium, Sacræq; apud Gallos jampridem Theologiæ Lectorem emeritum atq; jubilatum, dico.

XXXIII.

At quoniam rei ipſius, factiq; adeo inſignis Hiſtoriam, ſi non Reverentiæ tuæ, ſaltem poſteritati commendare, prætium erit: in ea recenſenda, pauliſper immorari libet. Haroldus, ad annum Domini 1663, aut circiter, ex Gallia in Patriam reverſus, quando maximè circa Remonſtrationem inter Eccleſiaſticos efferbuit ibi diſputatio, eidem Fidelitatis profeſſioni ſubſcripſerat: eamdemq; deinceps pro virili

pro-

promoverat. Ad annum vero 1669. emergente ſcilicet ex patentibus novis Eminentiſſimi D. Franciſci Cardinalis Barberini controverſia altera neq; minus nova, veritatem ac juſtitiam in hac etiam parte ſequutus, pro Vicarij Provincialis R. A. P. *Franciſci Copingeri* ab ijsdem patentibus ad Pontificem Maximum appellatione non modo ſteterat; ſed labantem alioqui appellantium partem cum exemplo & verbo, tum etiam prælo, contra præfatarum patentium authoritatem male canonicam, egregie ſuſtentaverat. Deinceps autem, uſq; ad annum 1672. & prædicti Belgarum Internuncij Apoſtolici, & novorum Præſulum, nempe Archiepiſcoporum Epiſcoporumq; Hibernorum, id unice ſatagentium quod ipſorum nuperæ creationis Romæ præcipuus finis erat, ut nimirum Remonſtrantes, adeoq; & doctrinam ipſam Fidelitatis Regi in temporalibus debitæ, prorſus extinguerent, conatibus ita obſtiterat, ut de ſucceſſu optato planè deſperarent, dum ille domi remaneret. Ad hæc nihilominus nemo hominum de juſtitia, religione, fide Romanæ Curiæ Miniſtrorum, ubi ſemel rectè informati eſſent, eo vel meliùs vel ſanctiùs cogitare: nemo minus quidquam doli mali aut fraudis in loco ſancto aut vereri aut ſuſpicari quidem. Deniq; proſequutionem iſtiuſce appellationis per *Copin-*

gerum ab Eminentissimo Cardinale ad Pontificem M. & Beatissimum factæ, nullus eo ardentius desiderabat: atq; adeo aut iter in persona propria transmarinum ire, aut præsentiam ejus Illustrissimi Belgarum Internuntij adire, scilicet appellationem prosequuturus tamquam Copingeri Procurator, nemo vehementius cupiebat. Et hæc & illa quidem, cæteraq; omnia quæ sive doctrinam, sive pietatem, sive constantiam, virtutesq; alias viri attinebant, quoniam *Airoldo* Belgij Internuncio, utpote rerum quoq; Hibernicarum a Sancta Sede curam tunc habenti, identidem significabantur: eapropter ille eidem Illustrissimo haud indignus cui hac arte vestra, id est, oblatione simili literarum securitatis omnimodæ, imò verò & amnestiæ seu indempnitatis plenariæ, imponeretur, visus est. Itaq; ex mandato ejusdem Illustrissimi Romanæ Curiæ in Belgio Administri, D. *Airoldi*, & per manus quidem Reverendissimi *Oliverij Plunket* Archiepiscopi *Armachani*, totiusq; Hiberniæ Primatis, in manus ei traduntur ejuscemodi literæ. Sileo incitamenta reliqua; speciatim verò desiderium istud ingens videndi cognationis suæ veteris insignem virum, quod *Airoldus* præ se ferebat; conjectura scilicet ab eodem Illustrissimo de communitate stirpis (ni fallor *Danicæ* aut *Normannicæ*) ex

ex propinquitate agnominum *Airoldi* & *Haroldi*, vel equidem facta, vel equidem simulata. Impræsentiarum sufficiet (præter literas quas vocant *obedientiales*, in margine datas *) præfatæ securitatis formam hic inserere. Erat enim in hæc ipsissima verba. *Nos Oliverius Dei & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopus Armachanus, Metropolitanus ac, totius Hiberniæ Primas, Reverendo admodum Patri Thomæ Haroldo Lectori Jubilato Ordinis Seraphici, salutem in Domino sempiternam. Cum ad Illustrissimum ac Reverendissimum Dominum Airoldum Internuncium Apostolicum proficisci intendas; virtute Apostolicæ authoritatis nobis ad hunc effectum concessæ, declaramus, Te, si quid, quod forte Sedi Apostolicæ displicuit, com-*

* Nos Oliverius Dei & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopus Armachanus, Metropolitanus, ac totius Hiberniæ Primas, Reverendo admodum Patri Thomæ Haroldo Lectori Jubilato Ordinis Seraphici, salutem in Domino sempiternam. Authoritate Apostolica, nobis specialiter communicata, tibi facultatem & obedientiam impartimur etiam absque obedientialibus literis tuorum Superiorum Seraphici Ordinis, trajiciendi in Flandriam ad Illustrissimum ac Reverendissimum Dominum Airoldum Internuncium Apostolicum, ad peragenda negotia tibi communicanda per eumdem Illustrissimum Internuncium. In quorum fidem his subscripsimus ac portatile nostrum sigillum affigi curavimus Dublinij hac die 20. Januarij 1672. *Oliverius Armachanus*, &c.

miſeris, plenam habere omnium condonationem, ita ut in foro externo propter tranſacta in Regno Hiberniæ à nullo moleſtari aut in judicium vocari poſſis. In quorum fidem his ſubſcripſimus, ac portatile noſtrum ſigillum affigi curavimus Dublinij hac die 26. Januarij 1672. Oliverius Armachanus, *&c.*

Et Haroldus quidem, receptis iſtiſce literis Amneſtiæ, ut erat nequaquam ſuſpicacis genij, ſed aperti & ſimplicis fidentiſq; adeo animi abſq; felle vir, ac nihil minus verens quàm exoſa Deo pariter & hominibus quibuſcumq; bonis aut æquivocatione aut mentali quapiam reſervatione, aſtuve aut dolo everſum eas iri, protinus in Belgium trajiciens, coram præfato Illuſtriſſimo D. *Airoldo* Bruxellis ſe ſiſtit, nimirum, ut rebatur, *Copingeri* appellationem extemplo proſequuturus. Verum quæ inopinatò per Miniſtrum illum Apoſtolicum, vel in congreſſu quidem primo, haud obſcure ſignificata: quæq; in alijs poſtea congreſſibus, primorum octo menſium intervallo habitis, multo adhuc apertius indicata: & quæ deinceps ad preſentem uſq; diem ſequuta ſunt, quæve inquam ſeu ab eodem Internuncio, ſeu à Congregatione de Propaganda Fide, ſeu ab utriſq; perpeſſus eſt non modò iniquiſſima, ſed longe moleſtiſſima, oſtendunt profectò, ac veluti in ſole meridiano ſub

intuitum

intuitum cujusq; non voluntariè cæci ponunt, quàm prædictarum literarum, etsi tum Apostolica authoritate, tum Primatiali manu sigilloq; concessarum, aut indemnitati aut securitati, omnino frustra innixus sit: quàmq; nec justitiam, nec religionem, nec fidem inter Ministros ipsos sanctæ Sedis, in ista inquam justitiæ per appellationem *Copingeri* postulatæ causa, ullo modo repererit. Sanè fidem datam fefellerunt omnes, adeoq; & *Haroldi* confidentiam in *Loco Sancto*, ex omni parte prorsus fraudaverunt. *Airoldus* ipse, Internuncius ille Belgij, quamquam solicitator pariter & invitator ejus ex Hibernia in Belgium præsentiamq; suam præcipuus, utpote cui Hibernicæ Ecclesiæ haud minus quam Belgicæ cura specialis tunc à Pontifice Maximo commissa erat, in omnibus & singulis cum ipso velut *Copingeri* Procuratore, adeoq; & prosequutore litis, fraudulenter egit.

Ac primùm sanè, vel in ipso principalis hujus negotij limine. Ubi scilicet ab *Haroldo*, quaq; decuit instantia quidem, humillimè supplicatum ei fuisset, ut, quoniam sibi propter legitima cum ætatis provectæ, tum valetudinis imbecillæ, tum etiam pauperiei, seu defectus expensarum, impedimenta, probabile neutiquam videretur, se longissimum ad Urbem iter superare posse,

 digna-

dignaretur ſua Dominatio Illuſtriſſima ſupradictam *Copingeri* Appellationem faſciculo ſuo incluſam ad Cardinales *de Propaganda* mittere, literiſq; etiam ſuis Beatiſſimi Patris in ea cauſſa ſecundam canones judicium impetrare: ubi inquam ita ſupplicatum ei fuiſſet, tantum abfuit ab aſſentiendo, ut confeſtim reſponderit, neq; Appellationem ipſam mittendam, neq; Procuratorem ſeu proſequutorem ejus admittendum, niſi primùm de reſipiſcentia, pænitentia & palinodia ejus, idq; propriæ manus refixione conſtaret; ſeu, quod tantundem eſt, niſi primùm de retractatione condemnationeq; per eum, idq; propria manu ſubſcribente, facta, cum impietatis tum ſacrilegij iſtius horrendi, quibus in Hibernia olim damnatæ Formulæ ſubſcribendo ſe obſtrinxerat, haud minus evidenter liqueret.

Deinde verò ubi, poſt colloquia varia, tandem, ſerò licet, ab *Haroldo* animadverſum, qualiter credulitate nimia in piſcantium rete, venantiumq; laqueum ſeſe temerè conjeciſſet: neq; evadendi quapiam via alia quàm iſta, ſi tamen iſta refixionis, vel ſpem vel ſpeciem ullam, ne minimam quidem, apparere: ac propterea, ſeu quo nimirum vexatio tot annorum graviſſima, ne etiam æterna foret ſatageretur; antedictæ Formulæ, qua licuit,
renun-

renunciatum ab eo fuisset vel propriæ quidem manus refixione: attamen, post omnia, Internuncius ille nec renuntiationi arridere, nec favere appellationi, nec promissorum memor esse voluit; idq; nulla alia apparente causa, quàm quòd *Haroldo* clausulam hanc (aut saltem, quod substantiam aut sensum attinet, hujuscemodi) *Salva semper fidelitate mea in temporalibus Regi debita*, Retractationis suæ formæ vel inserere vel adjicere libitum esset.

Præterea ubi nihilominus rursum, & singulariter, & egregiè quidem *Haroldo* illuserat. Quippe cum ei persuasisset, ut proprijs literis, ad Vicarium Provincialem *Copingerum*, Bruxella in Hiberniam datis, eumdem efficaciter moneret oblati, promissiq; novi, ab Internuncio facti, videlicet si pendente Capituli Provincialis, quod instabat, suspensione ab eodem Internuncio facta, *Copingerus* ab officij sui executione cessaret, fore ut non modò ipse *Copingerus*, verumetiam quotquot ei parebant hactenus, tamquam appellationi ejus à Cardinale ad Pontificem interpositæ innixi, postea majoribus cum favoribus tum honoribus, vel in ipso illo Capitulo; decorarentur; nimirum ut istud ipsum, appellationis causa prius *Romæ* decisa, celebrari contingeret. Enimverò quam primum *Airoldus* ita, quod non solum intendera

derat, sed maximopere concupierat, obtinuisset, nempe Cessationem *Copingeri* ab officio Provincialatus exequendo; statim, id est nulla prorsus dilatione facta, neq; ulterius decisione litis (quæ pendebat Romæ) expectata, & suspensionem suam antedictam revocavit, & alterius partis Fratres, hoc est Intrusores manifestos, ad Pseudo-Capituli Provincialis celebrationem animavit, immo instruxit, impulit, præcipitavit, quamquam cætèra currentes ultrò; ne mentione quidem aut ipsius Copingeri, aut cæterorum partis ejus interim in Pseudo-Capitulo isto habita; certe nisi dedecorosa. Tantùm aberat Illustrissimus hicce Pontificis Maximi Internuncius à curando, ut, secundum oblata, promissaq; illa ipsiusmet nuperrima, & ex ore quidem proprio ejus Bruxellæ ab Haroldo ipso excepta, viri abundè creduli majoribus seu favoribus seu honoribus decorarentur. Atq; ita quidem Airoldus fidem Haroldo datam sanctè observarat; scilicet quemadmodum Sanctæ Sedis Administrum & in Belgio Ablegatum decuit.

Quod autem Eminentissimos de Propaganda Fide Cardinales attinet; ut illud sileam, quòd ab illis ceu directoribus unicis in toto hoc negotio, uti etiam in alijs quibuslibet Internunciaturam istam quæ concernunt, adeoq; ab eorum non tantum

tantum

tantum verbo, ſed nutu, Airoldus dependebat; iſtud certè nemo inficiari poteſt quod ipſimet Eminentiſſimi Domini literis ſuis ad eumdem Internuncium datis ſignificaverant, cujuſq; extractum ille Patri Haroldo dederat. Sic autem ſeſe ad verbum habet Extractum iſthoc.

Judicium Sacræ Congregationis de propaganda Fide, de rebus Patrum Copingeri & Haroldi.

In Copingerio illud compertum eſt potiſſimum, à viro verè reſipiſcenti diſcrepare, quòd etiam nunc mandatis Patris Geanor reſiſtat, cum hactenus in ſuum Superiorem recipere illum noluerit; imò ſe, in Provincia Limiricenſi, ubi nunc degit, Vicarium Provincialem jactitare, Guardianos eligere, & alia præſtare, quæ ſunt muneris Superioris Generalis unius Provinciæ, non deſiſtat. Quæ omnia non ſunt viſa veræ reſipiſcentiæ argumenta.

In Haroldo non probatur omnino modus ſuæ ſubmiſſionis; ex ipſo enim non apparet quod verè illum pœniteat errorum ſuorum. Primò quia ipſe non prætendere id videtur, ut ſe ſubmittat, ſed velle potius, quod egit, tueri, tanquam omnino innocens, non verò reus; Et tamen ejus Libelli examinati accuratè comperti ſunt alicui cenſuræ ſubjecti. Secundò, quia ejus retractatio captioſa eſt admodum, & artis plena; qua de re in aliquibus monitus, tamen ſenſus ſuos tueri voluit.

Ubi

Ubi advertere licet primò, Judicium istud neq; esse neq; dici posse Judicium quod vocant *Juris*: quoniam nec pro tribunali, nec à Judice quoquam in causa, sive Ordinario, sive Delegato pronuntiatum. Ad summum itaq; ejusmodi judicium esse, quod vocant *Discretionis*, quali nimirum & alijs quibuslibet hominibus de re quapiam licet, non ex authoritate aut potestate juris, sed rationis vel opinionis propriæ dictamine, prout visum fuerit, pronuntiare; etsi interim ligato nemine contra quem pronuntiatur. Secundò, & quocumq; nomine veniat, non causæ istorum Patrum per appellationem devolutæ, sed rerum, & rerum quidem vel ab ista causa planè alienarum, vel sane de quibus questio nulla fuit, judicium esse. Tertiò, ne mentionem profecto vel minimam, sive directam sive indirectam, expressam aut tacitam, istius causæ in hoc judicio reperiri; adeòq; nihil ad rhombum. Quartò, sine fundamento supponere, Patres eos (Copingerum & Haroldum) resipiscere debuisse, videlicet (ni fallor) quod Remonstrationi subscripsissent; quodq; insuper Appellatione nixi priora munia exercere non destitissent. Nam in altero, Legum Divinarum præceptioni; in altero autem, Sacrorum canonum instituto & semetipsos & facta sua conformaverunt. Quintò,

tò, Copingerum, non Generalis cujuſpiam officij, quale nullibi umquam aſſumpſit, ſed Provincialis jure, quod merito continuavit, ea feciſſe tam in Provincia *Limiricenſi*, quam alibi quæ fecerat. Eaq; propter Eminentiſſimos DD. quod eum attinebat, haud rectè informatos. Sextò, Haroldi Retractationem neq; ullo modo captioſam eſſe, neq; artis plenam, ſed religioſam & planam: quippe quæ clariſſimis verbis ut Formulam Remonſtrationis, ſive fidelitatem profitendi exoſam Romanis formam retractaverat: ita ſubſtantiam ipſam profeſſionis factæ, intactam nihilominus & per omnia ſalvam remanere voluerat. Septimò, & conſequenter quidem, ex hiſce ipſis animadverſionibus conſtare, quàm non revera iſti Patris *Haroldi* retractationi, ſed huic Eminentiſſimorum Dominorum de rebus PP. *Copingeri* & *Haroldi* judicio, captionis atq; artis conveniat ratio.

Deniq; utroſq;, ſeu Internuncium & Cardinales unà ſine dubio concurrentes, quod ſpectat; Ubi tum judicium iſtud Sacræ Congregationis de Propaganda Fide, tum quæ præcedebant ſequebanturq; Airoldi facta, quemadmodum ſuperius data ſunt, pro merito ſecum Haroldus ponderaviſſet: ubi ſatur jam Romanæ Curiæ Miniſtrorum, ſatur juſtitiæ, religionis, fidei

fidei illius quæ Hibernos Remonstrantes in *Loco Sancto* manet; detractisq; adeo, squamis oculorum, plane & clarè perspexisset, frustra se ulterius causam eam appellationis prosequuturum, quam Purpurati Patres ne audiendam quidem, certe non pro tribunali, ullo umquam tempore audiendam, apud se statuerant: ubi idcirco à tua ipsius Reverentia, ut nimirum Commissario Generali Belgico, literas quas vocant *Obedientiales* licentiamq; abeundi in *Galliam*, atq; ibidem in Provincia S. *Mariæ Magdalenæ* sub potestate Ministri Provincialis commorandi, quippe deinceps Deo & sibi vacaturus, obtinuisset: ac demum, sed post biennium aliud commorationis apud *Bottendalienses*, anno 1674. ubi in platea publica *Bruxellensi*, locum in curru, qui Parisios ibat, conducturus (quippe podagricus & æger) jam jam fuisset: haud ignoras tu ipse, Pater mi Reverendissime, quid ei contigerit.

Certè quemadmodum ex mandato Domini illius Internuntij, D. *Falconerij*, qui *Airoldo* successerat, authoritateq; illorum Sacræ Congregationis *de propaganda Fide* Cardinalium, ibi palam apprehensus; inde ad *Airoldum* ductus; tum ab eodem, aut certe per interpositam Guardiani Bruxellensis personam, *Obedientiales* antedictas, seu licentiam tuam patentibus literis sigilloq;

loq; Magno Ordinis concessam atq; munitam, ostendere jussus; ac ostensis quidem in præsentia spoliatus; deniq; statim ad Conventum qui sub tua Paternitatis cura & Regimine Bruxellis est, amandatus, ibidem loci Vir grandævus & æger absq; honore, absq; solamine, inter eos quorum linguam non noverat, immò cum affecta sæpenumero vel ad mortem quidem valetudine, quodq; intollerabilius adhuc innocenti & ingenuo viro est, non modo velut captivus; sed velut criminalis, velut inobediens, velut refractarius & quid non præterea? jam triennium integrum detentus sit, haud nescire potes.

Præterea scis, non aliud *Haroldi* reapse crimen (uti neq; ipsius *Copingeri* aliud) esse, quàm quod naturali suo Regi abrogare nolit, qua in ipso est, obedientiam quamlibet ab Hiberniæ populo in temporalibus debitam: atq; adeo neq; crimen ejus aliud reapse esse, quam quod *Caroli* II. *Britannici* sive titulo sive juri cuicumq; legitimo ad *Hiberniæ* Regnum renunciare nolit. Nec enim acumen tuum hactenus, ut Lectoris in Belgio jubilati, effugere potuit, idem reapse vel crimen vel non crimen esse, Nolle obedientiam ab Hibernica Gente *Carolo* II. *Britannico* debitam abrogare, ac Nolle ejusdem Caroli sive

ſive titulo cuicumq; legitimo ſive juri ad *Hiberniæ* Regnum renuntiare. Et illud iſtud, & iſtud illud, ſaltem ab Hiberno Remonſtrante declaratum, nec reapſe aliud quidpiam infert.

Dico notanter, *ab Hiberno Remonſtrante declaratum*; ut reminiſcare denuò, tantum abeſſe vel ipſius illius Remonſtrationis Hibernicæ Formulam (quam adeò exoſam Romani habent) à profitendo *in ſpiritualibus ullis* obedientiam Regi debitam eſſe; aut Regi vel jus vel titulum quemcumq; legitimum ad Hiberniæ ſpiritualia adminiſtranda competere; ut ne minima quidem mentio *Spiritualium* quorumlibet, & conſequenter neq; poteſtatis ſeu juſtæ ſeu uſurpatæ, neq; obedientiæ aut debitæ aut indebitæ, in *Spiritualibus* inquam, ullibi in ea ſive formaliter ſive virtualiter aut per conſequentiam ullam, fiat. Quare neceſſariò ſequetur idem reapſe prorſus utramq; nolitionem vel crimen vel non crimen, eſſe & neutrum, ut ab Hiberno Remonſtrante profeſſum ſive declaratum, aliud quidpiam importare.

Quin & illud inſuper conjectarium erit, *Haroldum* vel in præſentia quidem *Bruxellis*, haud ob aliud pati, quàm quòd antedictæ Clauſulæ illicita retractatione nolit reapſe profiteri, *Carolum* II. *Britannicum* nullo jure aut legitimo titulo Hiberniæ Regem

Regem esse, adeòq; nec alio modo Regem quàm quo *de facto* quispiam in quavis alia mundi parte eo nomine audit, audireq; possit qui *temporalium* pariter & *spiritualium* usurpator tyrannusq; purus putus est. Sanè ut nullus hominum jure vel titulo quovis legitimo aut esse aut appellari potest Rex: neq; ulla in universo orbe Gens alicui tamquam Regi obedientiam profiteri potest; nisi in ordine vel ad *spiritualia* vel ad *temporalia* jure Regio per eumdem administranda: atq; ut neq; *Haroldus*, cæterive Remonstrantes hinc, neq; Ministri illi Pontificij inde, aut potestatem Regis cujuscumq;, vel maximè legitimi justissimiq;, aut obedientiam subditorum ejus, extendere se ad alia quàm temporalia sola agnoscunt: ita, eumdem qui ab ijsdem Ministris *Bruxellæ* etiamnum, & idcirco tantùm patitur, quòd, in retractione sua Formulæ, obedientiam in temporalibus Regi debitam, salvam fore velit, eundem inquam reapse pati quòd *Carolum* II. *Britannicam* nullo jure seu legitimo titulo *Hiberniæ* Regem profiteri abnuat, necesse est sequatur. Profectò, nisi si fortassis Ministros illos adeò insanire quisquam opinetur, ut ei quem ipsi faterentur jure seu legitimo quovis titulo Regem esse, obedientiam in ijs quæ temporalia sunt à Subditis non modò non præstandam, sed

puniendam quoq; si præstatur curent, ostendantq; insuper & de facto punitam & in præsentia quidem adhuc puniri; *Haroldo* videlicet in scenam & exemplum adducto.

Cæterùm consequentiæ istæ, quamquam revera ex connexione rerum & obviæ & justæ atq; necessariæ sunt, ut sint nihilominus quomodocumq; aut qualescumq; velis; illud, cum post, tum ante omnia, quod hujus loci intentum est, ex præmissis, hoc est historia nuda facti abundè, & absq; contradictione quavis possibili, demonstratum esse constat. Nempe, Illustrissimos atq; Eminentissimos D D. Romanæ Aulæ Ministros, Internuncium Bruxellensem & Cardinales de Propaganda Fide, in omnibus & singulis quæ *Haroldo* promissa erant, fidem datam fefellisse, violavisse, contempsisse (nisi & irrisisse quidem) penitus. Utra pravarum artium effugio? An æquivocationis? An mentalis reservationis? Anve potius propositi sive dissimulationis ab initio, sive mutationis post sequutæ; Ipsi viderint.

Mea quod hic tandem interest animadvertere, Alterum est, haud magis *Haroldi, Copingeri*, cæterorumq; Remonstrantium fato, quam prædictorum Aulæ Pontificiæ Ministrorum opprobrio accidisse, ut præfatæ, quas tu securitatis omnimodæ, ego

plenariæ

plenariæ Amnestiæ literas voco, nec defuerint cupienti, neq; tamen patienti, vel hilum quidem prosint. Alterum verò ejuscemodi literas nihil minus rectè quàm securitatis aut amnestiæ literas vel à te vel à me appellari; quippe quæ revera muscipulæ falsitatis, laquei malitiæ, retia, illicia, tendiculæ sunt, quibus nimium piè vel creduli vel incauti & imprudentes capti, in foveam Romanorum cadunt: foveam illam tyrannicæ potestatis Ministrorum, foveamq; adeò unde non est redemptio; certè non nisi in manu forti & excelso extentoq; brachio, aut aliquo ei non dissimili quod impræsentiarum Christianissimi Regis Gallorum est.

Quapropter, Herinxi mi, oblatione tua istiuscemodi literarum securitatis Valesio facta, incassum niteris. Neq; Valesium ipsum illicis, neq; causam ejus apud alios labefactas; saltem apud nullos quibus vel Haroldi fatum aliquando innotuerat, vel aliorum eadem arte & ab eadem Curia illaqueatorum historiæ lectæ sunt.

XXXIV.

An autem in articulo proximo, qui responsionis tuæ ad rationes meas extremus est, felicior, fortiorve sis, restat videre nunc. *Quod autem* (inquis) *allegetur ra-*

tio Status, quasi fas ideo non foret Regno egredi, frivolum apparet in viro Religioso: quotusquisq; enim legibus his alligatus, etiamnum Nobilis aut Princeps reperitur; qui licentiam tantisper exeundi seriò petitam non obtineat? Verum & hic quoq; animi tui candorem vehementer desidero, Præsul Reverendissime. Planè cum ista Secretario tuo dictabas, non poteras vel in eo ipso quidem Epistolæ illius loco ad quem respondebas, non animadvertere, ut *Valesius* latentem hic suppositionem tuam, plenè, in antecessum, obstruxerit, præverterit, everteritq;. Locum illum novisti ita se habere: *Id enim hic scire Paternitatem tuam Reverendissimam convenit, Quod expresso Regiæ Majestatis præcepto, dudum (hoc est, quadriennium vel quinquennium integrum) ante citationes, sive priorem anni* 1669. *sive posteriorem anni* 1670. *ad me ex Belgio datam, inhibitum fuerit cum Valesio tum Carono, obedientiam ullam citationibus præceptisve ad ultramarinas partes, extra Regis Dominia, evocantibus præstare. Illud præterea, Deo ipso teste, hic affirmavero, & Paternitatem tuam monuero, quoniam hoc similiter te scire convenit, nempe Inhibitionem istam Regiam, quod Valesium attinuerat, invito quidem & maximopere reluctanti factam; utpote qua poterat sive sua ipsius propria, sive aliena potentium amicorum opera,*

ra, & eo quidem ipſo tempore quo facta fuerat, & per quinque integras hebdomades antè, licentiam trajectionis in Belgium à Majeſtate Regia ſollicitanti. Et tamen tu (Reverendiſſime Pater) ut huic loco reſpondeas, abſq; ratione, abſq; fundamento ullo videri vis ſupponere, Numquam *Valeſio* licentiam tantiſper è Regno egrediendi *ſeriò* petitam. Scilicet; quaſi crederes *Valeſium* & conſcientiæ & æſtimationis ſuæ adeo prodigum, ut etiam invocato in teſtem omniſciente Deo, idq; ſcripto pariter & prælo palam, neq; ſemel tantùm id, ſed multoties quidem ab anno 1663. auderet Majeſtati Regiæ quod nequaquam erat imponere. At nemini Reverentia tua in hac parte imponet. Nemo Paternitati tuæ credet, *Valeſium* adhuc eò inſaniiſſe. Præterea, ſuperſunt adhuc qui teſtes omni exceptione majores ſunt, Quòd *ſerio* mecum per quinque ſeptimanas Illuſtriſſimus D. de *Aubigni* Cognatus Regis & Magnus Reginæ Eleemoſinarius, eamdem à Rege licentiam mihi, in Belgium proficiſcendi, enixè ſollicitarit. Quippe qui eo ipſo tempore ad Cardinalitiam dignitatem aſpirans, rogatus per literas ab Illuſtriſſimo *Hieronimo de Vecchijs*, tunc apud Belgas Internuntio, negotium iſtud promovere, vehementer cupierat *Valeſij* in Belgium tranſitu Romanæ Curiæ gra-

 tiam

tiam aucupari. Immò ſanè, neq; Excellentiſſimo ipſi *Ormoniæ* Duci, *Hiberniæ* Proregi, adhuc memoria excidit, qualiter mea ipſius tunc, in ea re, cum importuna tum continua ſollicitatione, ipſummet, quamvis cæterà averſiſſimum, ad aſſentiendum nihilominus tandem, qua in ipſo erat, pertraxerim. Deniq; rurſus in conſpectu omniſcientis Dei vivi ac veri juro; nihil me (quod meminerim) in vita mea umquam ante, vel dolentiùs quidem excepiſſe, quàm inhibitorium iſtud Regiæ Majeſtatis Decretum: quod, ceu reſponſum ad petitionem meam, idque poſt tam ſeriam diuturnamq; ſollicitationem, in Concilio Regis Secretiori ordinatum, Illuſtriſſimus idem D. de *Aubigni* quantumvis & ipſe quidem anxio id animo, coactus tamen eſt authoritate Regis, *Valeſio* pariter & *Carono* ſignificare: videlicet, Ne Regno *Angliæ*, quoquam terrarum, extra fines Britannici Imperij, auderent ire. Quibus inſuper ſi adjecero, ut poſtridie *Valeſius*, per eumdem Dominum de *Aubigni* ad Cancellarium illum totius Angliæ Magnum accerſitus, ab eodem Cancellario velut primo Sacræ Majeſtatis Adminiſtro, acerrimè, atq; in ſpiritu vehementi quidem, exceptus fuerit: plura fortaſſè dixero quam non modo ad propoſitum abunde erit, ſed Reverentia tua libens

audire

audire velit. Enimverò ſtatim ut comparui, non quo ſolitus erat blando & affabili, ſed irato ac indignabundo vultu pariter & voce in hæc verba erupit. *Ecquam Pater Valeſi hominem in te habemus? An diſcretum? An prudentem, uti hucuſq; putabamus? Immo potius inſanum. Qui ſalvo conductu, neſcio quo, aut Internuncij Belgici, aut Gubernatoris Hiſpanici, in laqueum atque præcipitium certum volebas te conjicere. Quid? Quod neq; ſalvi conductus Imperialis olim Conſtantiæ à Patribus violati hiſtoria vetus, neq; tuarum ipſius Madriti perpeſſionum memoria recens terrebat te. Quòd ne animadvertebas quidem, ut cauſam tuam, quæ modo eſt, oporteat infinitis pene gradibus Romanæ Curiæ exoſiorem eſſe priori illa, pro qua nihilominus haud ita dudum perpeſſus es; adeoq; & eamdem Romanam Aulam oporteat nunc non modo iratam, nec modo exaſperatam, exulceratamq;, ſed incenſam, ſed intentam penitus ad perdendum te. Quid? Quòd neq; reputabas, ut in ſupremam perdilectæ eorum tyrannidis arcem involaſſe, nemini unquam hactenus, qui in ipſorum manus incidit, impunè fuerit: neq; apprehendebas controverſiam tibi nunc cum illis eſſe, quibus maximopere in prætio eſt Diverbium: Dolus, an Virtus, quis in hoſte requirat? Hominem verò ita rerum ſuarum omnium, quas mortali cuilibet vel naturalis ipſa ratio imprimis di-*

ctat habendas cordi, negligentem; adeòq; tum libertatis tum salutis vitæq; suæ prodigum, nos discretum, prudentemve posthac existimabimus? Per Deum immortalem, si quocumq; modo rursus in manus eorum deveneris, actum de te erit. Eundem errorem non errabunt illi denuo, liberum aut incolumem dimittendo te. Neq; umquam tu aut Angliam aut Hiberniam videbis denuo, muniare licet salvis quibuscumq; conductibus. At Clementia Regia, ut sperare licet, fatum isthoc prævenit, consultius de te statuendo, quàm tu ipse cupieras. Et hæc quidem inter multo plura ille.

Quibus sive Reverentia tua assentiatur, sive non, perinde erit. Satis superq; dicta sunt ante, quæ homini cuiquam, non voluntarie præpossesso, intentum suadeant, persuadeantq; prorsus; hoc est, per Valesium à Majestate Regia licentiam in Belgium trajiciendi *serio* petitam. Ubi tamen advertere licet, *Valesium*, ad ejuscemodi licentiam sive seriò sivè non seriò petendam, nullo jure, divino vel humano, fuisse obligatum, ne postea quidem quàm citatus erat. Aliunde suppetebant ipsi, quemadmodum ex superioribus liquet, & multiplicia & clarissima quidem argumenta, quæ, secundum sacrorum canonum institutiones, ipsum à comparendo in partibus ultramarinis, abundè excusassent, etiamsi

amsi inquam inhibitio Regia numquam intercessisset.

Cæterùm an è sola ista suppositione falsa, nimirum licentiæ non serio petitæ, an verò etiam è principijs quibusdam Theologiæ tuæ ex æquo male suppositis, Reverentia tua dicit, Rationem Status, seu, quod tantumdem hoc loco est, Inhibitionem Legis pariter ac Regis, atq; obedientiam utriq; (in ijs quæ jurisdictioni Regiæ subsunt) præstitam allegare, frivolum apparere in viro religioso: haud satis mihi ex verborum tuorum involucro constat. Illud scio, quòd neq; Gentium Apostolo, Paulo, neq; expositori ejus clarissimo & sanctissimo, cui cognomento *Os aureum* est, obedientiam in ejusmodi rebus Majestati Regiæ viros etiam quoslibet Religiosos vel præstare vel præstitam allegare, videatur frivolum. Non illi, cum ad Romanos scribit, *omnem animam potestatibus supereminentibus oportere subditam esse, idq; non solum propter iram sed propter conscientiam*, &c. Non huic, ubi *neq; sacerdotes, neq; Monachos quidem viros tuos Religiosos immò neq; Apostolos, neq; Evangelistas, neque Prophetas, neq; alium quemvis ab ista subjectione immunem quocumq; privilegio reddi*, facundissimè & Christianissimè docet.

Rom. 13. 1.
Chrisost. ibid.
Serm. xiii.

Ac ut innumera alia ejuscemodi ad propositum

ſitum loca, in Scripturis Sanctis veteribuſq; Patribus nota, prætercam, video in ipſo Jure noſtro Pontificio, haud *frivolum*, ne in Epiſcopo quidem, Metropolitani ſui indictione, ad Synodum citato, apparere, quod abſentiæ ſuæ excuſandæ cauſa *rationem* tuam *Status*, i. e. præceptionem vel inhibitionem Regiam pro ſe alleget. Immò vidiſti ipſe, vidit *Belgium*, agnovitq; *Roma*, citatos ex Belgio Romam, non ita pridem, ſed anno circiter abhinc duodecimo, ac citatos quidem ab ipſo Pontifice Maximo, Archiepiſcopum *Mechlinienſem*, *Gandenſemq;* Epiſcopum, nec alio ſe argumento reapſe quàm inhibitione Legum pariter & Regum à parendo excuſantes, nihil tamen in ea parte quod *frivolum* erat allegaviſſe. Quod ſi in *viro* tuo *Religioſo*, ſtrictè nimirum ſumpto, id eſt Inſtituti cujuſpiam Regularis viro, inſtantiam cupis; primùm remitto te ad *Statum Venetum*. ubi anno 1606. non unus nec alter, ſed Milleni, etiam tui ipſius Fratrum Minorum Ordinis, viri Religioſi erant, qui Pontificis Maximi *Pauli* V. ſententijs cum excommunicationis tum Interdicti repugnantes, neq; aliam pro ſe rationem afferentes, quàm, quæ ipſis facta fuerat, Senatus ſui Inhibitionem; a nullo tamen Superiore, à nemine prorſus (ſaltem à nemine extra parvum iſtud Papæ Territorium quod in

Italia

Italia eſt commoranti) rationem iſtam apparuiſſe in ipſis *frivolam*. Dehinc remitto te ad integras tredecim *Nationis Gallicæ* Provincias, quarum Miniſtri Provinciales & Cuſtodes, quamquam & Indictione Generali, & præcepto Regulæ noſtræ ſpeciali *, eoq; ſub pœna quidem peccati mortalis obligante, aſtricti (haud minus quàm cæteri per Orbem Miniſtri Cuſtodeſq;) Capitulis omnibus Inſtituti ſui Generalibus tàmquam Vocales intereſſe, à Noviſſimo tamen Capitulo Generali quod *Romæ* hoc ipſo anno ultimo 1676. in feſto Pentecoſtes tentum fuit, abſentaverunt ſeſe omnes univerſim, neq; pedem unum eo profecturi extra *Galliam* poſuerunt; quippe *rationem* tuam *Status*, hoc eſt Regis Chriſtianiſſimi *Ludovici* XIV. Inhibitionem, neq; aliud quicquam, in excuſationem ſui allegantes. In quibus tamen, etſi (etiam in ſenſu tuo ſtricto) *viris* utiq; *religioſis*, quod ita ab ipſis allegatum erat, neq; præfati Capituli Patribus qui convenerant, neq; Cardinali Eminentiſſimo qui eidem præerat, neq; Pontifici ipſi Maximo qui ſupra omnes eſt, apparebat in ipſis *frivolum*. Deniq; ut infinita alia exempla intento noſtro hic deſervientia, quæ paſſim (extra Ditiones Pontificias, Italiæ parva parte

* *Reg. S. Franciſci.* cap. viii.

parte circumscriptas) reliquæ Orbis Christiani Provinciæ ministrant, sileam, remitto te (Herinxi Reverendissime) ad teipsum semel. Statue semel & te Valesij, & Carolum Catholicum Caroli Britannici loco. Imaginare te Gulielmum Herinx Commissarium Generalem Belgicum Iprensemq; Electum, ab una parte isthinc vel Edicto Generali vel speciali mandato Regis tui Catholici subjacentem, quo nimirum sub Majestatis læsæ pœna vetatur tibi è Flandria (quoquam terrarum, saltem extra Imperij Hispanici fines) egressio; ab altera verò parte illinc, vel à Pontifice ipso Maximo & Beatissimo Romam peremptoriè citatum, idq; (ut moris est) sub excommunicationis latæ sententiæ pœna ipso facto incurrenda. Porrò & suppone semel te (quod in isto casu indubiè foret) excusantem te Pontifici Maximo *ratione* tua *Status* allegata. Ac permitte demum à te peti, An frivolum in te, *viro* utiq; *Religioso*, appareret, quod ita allegares? Sed hæreo nimis in re alioqui per se clarissima.

XXXV.

Ad interrogationem tuam, etsi post hactenus dicta superfluum sit respondere; ne tamen causeris quicquam præterijsse

non

non animadverſum, Reſpondeo, videri mihi hic, Reverentiam tuam voluiſſe (quemadmodum Sagæ ſolent) nebulam obſcurando ſoli excitare. Sed operam ludis. Eſto enim concederetur, nullum omnino Laicum, neq; Principem, neq; Nobilem, immo ne plebeum quidem eſſe, qui licentiam peregrinandi, non autem ſubjiciendi ſe judicio exterorum cauſa, ſeriò petitam non obtineat: hincne conſectarium erit, Eccleſiaſticos eos paucos quibuſcum, ideò tantum quòd agnoſcunt Regem Supremum ſuum in temporalibus de jure Dominum, ingens Romanæ Aulæ controverſia eſt, quiq; proptera jam per multos annos ab eadem Aula mirum in modum divexati, modò autem & vocati, citatiq; in Belgium, cupiunt eo trajicere, nimirum in judicio ſive Tribunali Pontificio illic reſponſuri, eos inquam à Majeſtate Regia licentiam, quantumcumq; ſerio petitam, obtenturos? Næ tu Herinxi Reverendiſſime, dum ita colligis, toto cœlo erras. Diſparata ſunt quæ conjunguntur ita. Immò tanta eſt utrimq; rerum ac effectuum diſparitas, ut obtentam illam Laicis licentiam nihil prorſus incommodi (ſaltem ex rei ipſius natura) conſequatur: iſtam vero Eccleſiaſticis obtentam (ſupponamus enim ſemel, jam obtentam) plurimum. Niſi ſi fortaſſis neq; iſtam obtinenti

nenti, dolendum ſerò non erit, in prædicta cauſa *Bruxellis* coram Judice ſeu Miniſtro Pontificio comparuiſſe: neq; eamdem concedenti, infauſtum, infelix, indignum maximè, velut maximè contra ipſius Majeſtatis Regiæ dignitatem, non videbitur eſſe, id ut foret, licentia Regia permiſiſſe. Taceo quòd hoſpitem ac peregrinum, in ea etiam quæ *Angliæ* Tribunalium omnium quotidiana praxis eſt, interrogatio tua te oſtendit. Nihil hic frequentius, nihil notius, quàm quotidie penè ad unius privati hominis, ad unius vel creditoris vel litigatoris cujuſcumq; inſtantiam, contra adverſarium de fuga è Regno ſuſpectum, exire mandatum illud ſeu Inhibitorium Regium quod ab effectu & fine vocant *Ne exeat Regno.* Numquam verò non modo non privatum, ſed neq; Nobilem neq; Principem, iſtjuſmodi Inhibitorio ſubjacentem, obtinere licentiam poſſe, niſi primùm Actori, ſecundum Leges Regni ſatisfiat. Ac ut omnia paucis complectar, occurrit illud Oratoris, *Quid verba audio cum facta video?* Jam ante vidimus, ut de *facto* hic, jamdudum conſtiterit; ſeu ut petitam quantumcumq; *ſerio* licentiam iſtam pro *Valeſio*, ne cognatus quidem Regis obtinere potuerit; etſi interim nonnihil ſua ipſius intereſſet, in ea parte apud Majeſtatum Regiam

am prævalere. Quorſum igitur, ex alienis & nihil concludentibus contra *factum* notum argumentando, aerem inaniter feris?

XXXVI.

Atq; ita demum ſuperatis omnibus Reſponſi tui ſeu momentis ſeu anfractibus, reſtat videre nunc ut addis colophonem. *Itaq; miſerere animæ tuæ,* (inquis) *& canos in pace deduc ad Sepulchrum. Spondere auſim nihil nocumenti, ſed multum gloriæ apud Deum & homines acceſſurum, oblitteratis præteritis, ſi mente ad bonum compoſita, obedientiæ erga Religionem Seraphicam debitæ (ut de Eccleſia nihil dicam) memor, ad ſinum meum paternum convolaveris. Deus ſcit quod non mentior. Illum rogare non deſinam, ut non declinari deinceps ſinat cor tuum in verba malitiæ ad excuſandas excuſationes in peccatis. Memor eſto unde excideris, & pœnitentiam age.* Scilicet paræneticè, in ſpeciem quidem; at ſecundum rerum veritatem, artificiosè, injuriosè, impertinenter. Nimirum ex præmiſſis undiquaque falſis (quales eas eſſe, demonſtratum eſt) infamiæ jugis characterem cupiens ad finem epiſtolij tui Valeſio inurere. Qu propter etſi bonum & ſalutare conſilium tuum iſtud, *animæ meæ ut miſerear,* agnoſco libens;

bens: nequeo tamen non videre, ut apparet neq; bene, neq; pertinenter quidem hic, aut illatum aut *Valesio* datum: Quanto autem liceat ipsi tum pertinentius tum justius quoq; Paternitati tuæ nunc reponere vulgatum illud, *Medice cura teipsum*: haud amplius patiuntur in medio esse quæ hucusq; observata sunt. Quare, Pater mi Reverendissime, à canis meis, deductioneq; mea eorumdem in pace ad Sepulchrum, converte paululum cogitatus tuos ad teipsum. Vide an non etiam incanueris ipse. Et si sic; ut tua quoq;, immò vel maxime quidem tua intersit, per Valesium te, de teipso in pace ad Sepulchrum deducendo admoneri. Sin minus; ut verendum tibi valde sit, nempe ob injustitiam tuam, & Vallisoletanam, & Londinensem, & quæ sequuta sunt sive ex hac sive ex illa, sive ex utrisq; reliqua omnia in viros pauperes innocentes, viros fratres tuos Religiosos, & Valesium imprimis, atq; ob impœnitens cor tuum, ne te justissimus universorum Judex in dimidio dierum tuorum ad tribunal suum vocet. Verùm, ut & ego rursus ad me revertar, planeq; & sincere aperiam Reverentiæ tuæ quod introrsum sentio, ceu meipsum in præsentia spectans: Protestor coram Deo & electis Angelis ejus, Quod pro intellectu quem ille dedit, seu (quod idem est) pro syntereſi, conscientia, apprehensione, captu meo qualicumq; necdum

dum video, ut doctrinis vestris a-catholicis in praxi consentiens, possim aut animæ meæ ut debeo misereri, aut canos meos ut oportet in pace Christi deducere ad Sepulchrum. Nec tamen interea diffiteor me jamdudum animadvertisse, ut contra possim in pace mundi vobiscum habita dies meos complere. Immò illud quoq; in eadem Dei præsentia sanctissimè profiteor, me omnino pacem istam vestram hactenus, illi quæ supra omnem sensum est, post habuisse vel ea equidem ceu unica, aut saltem præcipua ratione motum, ne nimirum condemnante me vel conscientia mea propria quidem, necessario expectandum mihi post omnia esset ad Inferos descendere, eò scilicet *ubi vermis eorum non morietur, neq; extinguetur ignis.*

Quæ cum ita sint, quorsum (oro) spondere ausis quæ tu hic? quorsum istæcce tua vanitatis verba, *Nihil nocumenti, multum gloriæ, obliteratis prioribus?* &c. Quorsum conditio mox annexa, cum *Obedientiæ erga Religionem Seraphicam debitæ* (*ut nihil* dicas *de Ecclesia*); tum *convolationis ad paternum tuum sinum?* Quorsum inquam seu illa seu ista, oro? An fortassis, ut aucupem illum in apologo S. *Joannis Damasceni* * imitere? Verùm, ut ejuscemodi au-

* *Histor. Barlaami & Josaphati.*

S cupium

cupium ne suspicari quidem de Reverentia tua liceat. Atq; in præsentia ut concedam potius, & sponsionem illam, & conditionem istam, & quæ sequuntur alia hic ad ultimum usq; epistolij tui verbum, ex interno animi tui sensu, bona fide, absq; dolo malo, absq; fraude quapiam sive æquivocationis, sive reservationis cujuslibet, Secretario tuo dictata. (Id enim appellanti ad scientiam Dei quod non mentiaris, nescio cur non concedam modo.) Ut concedam quoq; nunc, In potestate tua ipsius fore tum *priorum obliterationem*, tum *paterni tui sinus* ostensionem, absq; dependentia qualibet ab alijs te majoribus qui regunt te. Porro etiam, quâq; rem præsentem spectat, ut concedam, Neq; periculum ullum, aut internæ aut externæ mutationis in teipso à bona fide ad malam, fore: adeòq; nec Haroldi fatum, nec Tractatus tui Londinensis fraudem præjudicio esse sponsioni tuæ hic. Ut concedam (inquam) hæc omnia nunc; interea certe nihil video quod animam meam coram tremendo illo animarum Judice liberet. Quando nimirum aperientur, evolventur, examinabuntur Libri. Quando disceptantibus invicem cogitationibus unusquisq; è Libro conscientiæ propriæ judicabitur. Quando neq; Commissarij Belgici, neq; Internuntij Apostolici, nec Romani

mani Cardinales, neq; Pontifices ipsi Maximi pro Valesio respondebunt. Sed ipsum solum, nudum, patrocinio alio quàm conscientiæ suæ destitutum, oportebit pro se respondere. Demum quando & mihi & tibi & quibuscumq; alijs, apparebit non modò Sapientis præmonitum, *In cogitationibus impij interrogatio erit*; sed & Apostoli documenta, *Omne quod non ex fide est, peccatum est*; &, *non solum qui talia faciunt, sed qui consentiunt facientibus, digni sunt morte*; quàm indubie vera sunt. Itaq; rursus oro, quorsùm hæc tua sive sponsio temeraria, sive conditio fallax? quorsùm verba vanitatis utrobiq;?

Sap. 1. 9.

Rom. 14. 23.

Rom. 1. 32.

Frustra es *Herinxi* Reverendissime. Non sponsionum, neq; conditionum quarumcumq; lenocinio, sed rationum pondere, respondendum utiq; ac persuadendum erat. Et *Valesius* quidem tum factis tum rationibus luculentissimis, & divinis pariter & humanis legibus, & canonibus Ecclesiarum, & Franciscani Ordinis Constitutis, & ipsa quoq; Seraphici Patris *D. Francisci* Regula, quam utrimq; vovimus observare, intentum suum ostendit, asseruit, evicit, confirmavit: idq; non tantùm varijs ad *Ridderum* illum (bonæ memo-

 riæ)

riæ) prædeceſſorem tuum ſeu privatis literis, ſeu publicis Inſtrumentis: nec tantùm alijs poſtea ad Reverendiſſimum Patrem *Franciſcum Maria Rhini* (totius Ordinis Miniſtrum in Capitulo Generali *Valliſoletano* factum) quas dederat literis: immò nec ea ſolummodo quæ deinde ad Patrem *Haroldum* & data pariter & impreſſa jamdudum fuit Epiſtola ejus Prima: ſed & duplicibus jam ad teipſum quæ ſcriptæ ſunt. *Herinxius* autem Reverendiſſimus, quamquam facta illa, canones, leges, conſtituta, Regulam, rationes, non poterat antehac, ſaltem in Epiſtola iſta ejus ad Haroldum ſcripta, evulgataq; typis, non legiſſe jamdudum, àd ea tamen omnia ne verbum quidem reponit. Altum de omnibus in epiſtolio tuo ſilentium: nempe quemadmodum Prædeceſſoris fuit, ac Romanæ Curiæ Miniſtrorum moſq; ſtiluſq; eſt, ubi nequeunt objecta diſſolvere. Et officio quidem tuo, in hac parte, ſatisfactum à te videri vis, quòd ſolutionis, inſtructioniſq; loco *ſpondere auſis nihil nocumenti, ſed multum gloriæ*, & cætera quæ ſequuntur. At immane, quantum voluntas tua rurſum hic impingit! Nihil hic de te videtur minùs, quam artificio iſto te, vel in minima quidem parte, officio tuo ſatisfeciſſe. Præterquam quod Valerij judicio, in omnibus & ſingulis multo aliter

ſe

ſe res habent, quàm Paternitas tua hic vel ſpondere primùm auſit, vel poſtea cupit inſinuare. Adeo Valeſius *nihil nocumenti, ſed multum gloriæ* ex conditione adjecta, ſenſuq; tuo ejus, ſi ipſe morem gereret, acceſſurum ſibi, non videt: ut contra videat ingens nocumentum, & nihil gloriæ neq; apud Deum neq; apud homines, oriturum inde. Alterum quippe, ſive nocumentum, quod ſpectat, cum *vermis ille qui non morietur, & ignis qui non extinguetur*, tum quæſtio hæc ipſius Domini Salvatoris, *Quid prodeſt homini ſi univerſum mundum lucretur, animæ vero ſuæ detrimentum patiatur?* occurrit identidem cogitatui ejus. Alterum verò, ſive gloriam quod ſimiliter attinet, ni fallor, Apoſtoli ad Corinthios de ſe prædicatio, quæ ſit Chriſtiani hominis gloria, ſufficienter ipſum ad monet. Nam *gloria noſtra hæc eſt teſtimonium conſcientiæ noſtræ, quod in ſimplicitate cordis & ſinceritate Dei, & non in ſapientia carnali, ſed in gratia Dei, converſati ſumus in hoc mundo, abundantius autem ad vos.* Quare ut detrimentum illud animæ nemo mihi perſuadeat *nihil nocumenti* fore: ita gloriam hanc Chriſtianam, veracem, permanentem, quæ jam triginta ſex totos afflictionis meæ annos (ab incœpta ſcilicet inter Hibernos priori illa cum Romanæ Aulæ Miniſtris, circa

 cenſu-

censuras Illustrissimi *Joannis Baptistæ Rinuccini*, controversia) ad hunc usq; diem me & comitata & consolata est, non facile patiar, pro fallaci, evanida, mundana ista quam tu *spondere ausis*, commutatum iri. Cujusce commutationis quo minus sit periculi, scias velim, omnino constitutum apud me esse, nequaquam amplius experiri quàm paternus mihi sinus tuus foret, qui Reverendo Patri *Haroldo* eumdem abundè jam experto nec paternus nec fraternus est. Ut nihil interim de periculo certo corporis, nihil de libertatis (ejusce aio quæ Religiosum virum deceat) per totam vitam reliquam amissione, dicam.

Veruntamen speciale quiddam, adhuc superest, quod non tantùm conscientiæ bonæ & gloriæ veræ plurimùm interest ne contingat; sed præterea longe maximi in se momenti est, quodq; adeò præterire neq; debeo neq; volo. Nimirum, ut è Valesij *ad paternum sinum tuum convolatione*, id ist (reapse, in sensu tuo) è Valesij indignissima, vilissima, turpissima submissione, retractatione, palinodia, non modò Hiberni omnes quotquot sive olim in prioribus, sive nuper in posterioribus Hiberniæ controversijs pro justitia, hoc est obedientia, fidelitateq; Regi debita, perstiterunt, sed Catholici omnes, cujatescumq;

tescumq; & ubicumq; sunt per Imperium Britannicum late diffusi, haberent quod merito quidem in memoria viri, idq; tam ante quam post mortem ejus, aversarentur, execrarentur, abominarenturq;. Nam convolatio ista, factum istud perfidissimæ submissionis meæ, & patriotas, fratres, socios illos meos universim, qua vivos, qua defunctos, quaq; inquam in me esset, iniquissimè damnaret: & eosdem rursus, unaq; cæteros Catholicæ Fidei per tria Regna professores, planè suspectos & invisos cum Ecclesiæ tum Statui Anglicano redderet. Immò sane, Consistentiam nullam fore inter salutem hinc incolumitatemve Regis aut Regni à Romana Communione alieni, atq; hinc Libertatem (seu à pœnarijs legibus immunitatem) ejusce fidei professorum quorumlibet, saltem sacerdotum, probaret, ijsq; certo persuaderet quorum in potestate est rogata lege nova etiam Catholicos omnes tollere. Profectò ijsdem viris præpotentibus, Comitiorum hujus Regni Generalium tam in Domo Supera quam Infera ductoribus, ex illo (si contingeret) *Valesij* facto, in promptu foret argumentum hocce. 'Si 'de quoquam è tota tribu sacerdotali, Re- 'ligionem Romanam in cæteris non ab- 'jurante, præsumendum foret, quod in 'professione fidelitatis atq; observantiæ,

 'illius

'illius saltem quæ in temporalibus Maje-'stati Regiæ debetur, perseveraret ad finem 'usq;, is maximè *Valesius* esset. Utpote qui 'experimentum sui longè maximum per lu-'stra septem dedisset: infinitas interim vex-'ationes, molestias, persecutiones, pericula 'omnis generis in *Hibernia*, *Hispania*, *Bel-'gio*, *Anglia*, constantissime & fortis-'sime sustinendo. Atqui ille ipse post 'omnia tandem Pontificiæ Aulæ vel fas-'cino vel potentiæ cessit. Ille ex Anglia 'in Belgium, & ultroneè quidem, excessit. 'Ille Ministro Pontificio ibi nuper se sub-'misit. Ille fidelitatis professionem Regi 'toties vel impressis quidem Libris factam, 'retractavit, abjuravit, condemnavit. Ille 'uno verbo palinodiam turpem cecinit. 'Quare ut frustra nobis expectare licet, 'quempiam posthac istiusce gregis um-'quam, in fidelitate sive Regi sive Regno 'debita perseveraturum usq; ad finem, nisi 'abjurata palam in omnibus Romana com-'munione: ita consistentiam ullam fore 'inter salutem nostram hinc, & hinc illo-'rum inter nos libertatem abrogatione 'pœnariarum legum, frustra conabuntur 'vel ipsi vel alij nobis persuadere.

Et hoc revera ejuscemodi argumentum foret, cui non video qualiter in rerum circumstantijs ævo nostro satisfieri posset. Nec profecto alijs, quàm plane ignaris co-

rum

rum omnium quæ toties à restitutione Regis, præsertim anno 1661. in Domo supera Parliamenti hic, de consistentia pariter & libertate seu abrogatione illa pœnalium Legum, publicè in utramq; partem disputata sunt, dubium esse potest, Zelatores omnes prædictarum Legum, eosdemq; adeò libertatis dictæ impugnatores acerrimos, non modò auidissimè arrepturos, ursurosq;, sed & vehementissimè quidem amplificaturos idem prorsus istocce argumentum; si fortassis inquam ullo tempore posthac, quod cupis, in sensu tuo contingat, Valesium ad *paternum sinum tuum convolare.*

At favente Deo bono Valesius, in animam suam, istuc facinoris impij non committet. Maculam istam senectuti suæ non inuret; ne *Hosij* quidem illius magni *Cordubensis* lapsu * in excusationem sui adducto. Non cives, non gentiles, non socios, neq; vivos neq; defunctos, dementia ista contristabit. Non quibuslibet per Imperium Britannicum Romano-Catholicis, in eo quod justum est allegando, contradicet. Neq; hos, neq; illos affliget, ministrato Adversarijs novo eo telo quod *Herinxius*, qui non compatitur *super afflictionem*

* *Vid. S. Athanas. ad solit. pag.* 651. *Et Faustinum & Marcellinum in Libel. prec. pag.* 14. *Edit. Oxon.*

nem Joseph, ministrandum ipsis reapse vult. Atq; ita (Reverendissime Pater) vel speciale quidem illud sufficienter expressum habes, quo (etiamsi aliud non foret, ut plurima sunt) unà cum Valesio tandem clarissimè videas, nec videas modò, sed agnoscas, *Nihil gloriæ, sed multum nocumenti cum apud Deum tum apud homines, accessurum ei fuisse*, si in ea re gessisset Paternitati tuæ morem.

XXXVII.

Igitur nunc ad suggillationem tuam mei, sive mentis & memoriæ meæ, venio. Quò enim inseruntur conditioni tuæ istæc, *Mente ad bonum composita*, &, *Obedientiæ erga Religionem Seraphicam debitæ (ut de Ecclesia nihil dicam) memor*, nisi ad suggillandum me, tamquam hactenus & à bono aversum, & obedientiæ illius quàm Ordini Franciscano & Ecclesiæ Catholicæ debeo, immemorem? At ne hic quidem proficis. Compositio ista, impositio cæca: & bonum istud, apertè malum: ac obedientia à te intenta hic, falsò utiq; sic dicta, sed vero nomine Inobedientia pura puta; adeòq; non virtus, sed vitium & crimen ingens, idq; reapse cum in Religionem Seraphicam, tum in Ecclesiam Catholicam; quippe quæ non modo contra disciplinam Ordinis,

Ordinis, & Ecclesiæ canones, & Regulam Sancti Francisci, sed & contra Evangelium Domini, & lumen ipsum rationis, est. Ecquis enim inficiabitur, alius modi obedientiam eam esse, quæ Inferiori contra Superioris mandatum præstatur? Aut Superiorem alijs quibuslibet Superioribus, etiam Ecclesiasticis, ubicumq; degunt, vel cujatescumq; sunt, Belgæ, Franci, Hispani, Itali, *&c.* Regem in suo Regno, quoad personas hominum sibi subditorum, non esse, audebit quis asserere? Aut Ecclesiasticos, ipsos Regni, non facto pariter & jure subjectos Regi, num quis tueri volet? Nemo equidem, aut Gallus, aut Hispanus, aut Siculus; nemo Venetus, Alemannus, Neopolitanusve, aut Mediolanensis; deniq; nemo Belga, nisi si insaniat; ne tu ipse quidem. Quare necesse est, ut obedientia ista, cujus immemoriæ *Valesium* hic insimulas (si præstaretur, inquam, sive prædecessori tuo *Riddero*, sive Successori ejus *Herinxio*, aut Patribus *Vallisoletanis*, aut Cardinalibus de Propaganda, vel ipsi quidem Pontifici Maximo & Beatissimo) pura puta, non modò erga Religionem Seraphicam, sed Ecclesiam, atq; consequenter Deum ipsum immortalem, inobedientia foret. Quippe quæ (ut rationes alias prætercam nunc) contra expressam injunctionem Regis, in re seu

causa

causa temporaria, corporea, civili, personali, subjectaq; adeò jurisdictioni ejus, qui in Regno suo, *solo Deo minor, omnibus mortalibus major est*, præstaretur.

Verum enimvero quoniam suggillatio tua hic, quoad materiam, (in qua nempe obedientia vel inobedientia foret) indefinita est ac generalis: & quoniam axioma Juristarum istud, *In generalibus versatur dolosus*, haud libenter vellem Paternitati tuæ objicere: descendamus paullisper ad particularia, si placet. Ediscere quæso (Herinxi Reverendissime) ubi, quando, in quo, seu in qua materia umquam, Valesius, *mente ad bonum* non *composita, obedientiæ* sive erga Religionem Seraphicam, sive *erga Ecclesiam Catholicam debitæ*, immemorem se ostendit? Ad propositum verò ut respondeas, cavebis ea referre quæ ipse de meipso profiteor ultro. Videlicet, 1. Inhibente Rege, non comparui in partibus ultramarinis. 2. Vetante Religione, non refixi manum. 3. Censuris iniquissimis restiti; patrocinante mihi (inter alia) canone etiam Pontificio, eoq; multiplici quidem. 4. Ac veritate Facti apertissima, pro me suffragante, quod contra me Statutum illud Victorianum falso allegastis, exufflavi, explosi, exsibilavi. In istis enim quatuor principalibus articulis ultroneè fateor me non modò nullam

nullam Superioribus, sive Regularibus, sive quovis alio nomine Ecclesiasticis, obedientiam præstitisse; verum etiam affirmasse, quod & affirmo rursus nunc, affirmaboq; semper, nullam ipsis in ejusmodi rebus & circumstantijs vel à me, vel à quoquam alio fuisse hactenus, esse modò, aut deinceps aliquando fore debitam. An verò in alia quacumq; materia, causa, re Valesius umquam vel mandato vel beneplacito Superioris sui cujuscumq; Ecclesiastici non obedierit, Reverentia tuà, si possit, edoceat nunc. At quorsum à te peto quod impossibile tibi erit? Nam *Valesius* etsi (à pueritia, seu à decimo tertio ætatis) jam circiter quadraginta septem annos in Religione, sexaginta in Ecclesia, ac triginta sex eorum in assiduis, maximis, publicis controversijs vixerit: nihilominus, quod interea temporis aliquando, vel in una Instantia quidem, obedientiæ illius, quæ revera vel Romanis Pontificibus, vel Superioribus Ordinis (hos enim & illos respective Paternitas tua hic Religionem Seraphicam & Ecclesiam vocat) debetur, pretenditurve debita, immemorem se ostenderit in alijs quibuscumq; rebus quàm solis ijs in quibus per Supremi omnium Superioris æterni Dei mandata non modo non obediendum, sed contradicendum & resistendum erat, non

dela-

delatores, non adverſarij, non inimici, non hoſtes ejus quantumcumq; cætera capitales, inſimularunt eum umquam. Quapre inſinuatione tua ſubtili iſta, operam omnino ludis. Planè quemadmodum paucos illos quibuſcum Valeſio res erat, ſive Inſtituti Franciſcani Superiores ſubordinatos, ſive Romanæ Petri Cathedræ Pontifices Maximos, nemini ſanæ mentis Reverentia tua perſuaſerit, aut Religionem Seraphicam aut Catholicam Eccleſiam eſſe: ita eandem vel Religionem vel Eccleſiam docere, iſtjuſmodi obedientiam, qualem a Valeſio ſeu illi ſeu iſti hactenus requiſiverant, qualem tuipſe requiris modo, nullus hominum alterutris debitam evicerit.

XXXVIII.

Quæ omnia quidem adeo clara, liquida, manifeſta ſunt, ut mirari ſubeat quorſum Paternitas tua, ad me in cauſa mea reſcribens, *obedientiæ erga Religionem Seraphicam debitæ* memoriam ita facit, ut immemoriam ejus mihi apertè ſatis exprobret. Profecto haud æquum erat exiſtimares Valeſium, aut neſcire non alius cujuſpiam Legis vinculo ſe quàm ſolius Voti ſui proprij, obligatum ad illiuſce Inſtituti Superioribus obediendum vel in ulla omninò

re

re vel causa inquam. Aut ignorare votum quodcumq; non modo *vinculum iniquitatis* non esse, sed quatenus Deo factum & gratum, voventemq; ligans, *de meliori bono* ut sit, necesse esse. Aut Regulæ *S. Francisci*, ad cujus observantiam eodem suo proprio solemniq; voto se astrinxerat (aut super eamdem Regulam, aio) neq; Pontificum Romanorum *Nicholai* III. & *Clementis* V. Declarationes, neq; Doctorum Ordinis veterumve Recentiorumve, non *Quattuor Magistrorum*, inquam, non *Cordubæ*, non *Marchantij*, nec similium quorumlibet aliorum Expositiones legisse umquam. Aut Regulam ipsam aliquando non consulere. Aut non meminisse quot & qualia sunt ejusdem Regulæ præcepta (sive Formalia, sive Inhibitoria, sive præcepti vim habentia, sive equipollentia præceptis: quo scilicet modo distinguuntur vocanturq;. Aut non scire omnia in universum viginti quinq; & non plura esse, ad quorum observantiam Fratres, cum sub mortalis peccati pœna obligantur, tum à Superiore cogi possunt censuris etiam, pænisq; alijs quibuslibet Ecclesiasticis. Aut non advertere, ut inter ea omnia Regulæ nostræ præcepta, immò ut neq; inter consilia, neq; in verbis quibuscumq; ejus, à principio ad finem, non modò nihil sit quod Articulos eos quat-

quattuor, paulò antè recensitos, agnitosq; vel in minimo tangat, quodve inquam obedientiæ seu Religioni Seraphicæ, seu Ecclesiæ (vel quod tantundem est Superioribus alterutrius) debitæ, immemoriam mihi vitio vertat: verumetiam plura quæ personam, animam, causamq; meam universam ab inobedientiæ cujusvis nota puram omnino reddant. Aut non recognoscere, ejuscemodi esse vel hæc ipsa quidem Patriarchæ nostri Sanctissimi verba (licet ea sint quæ præ alijs Regulæ verbis obedientiam maxime injungant) *Præcipio firmiter Fratribus ut obediant suis Ministris in omnibus quæ promiserunt Domino observare & non sunt contraria animæ suæ & Regulæ nostræ:* & rursus in fine Regulæ ista, *Sanctum Evangelium Domini nostri Jesu Christi, quod firmiter promisimus, observemus:* immò, & ante omnia sanè, in ipso Regulæ principio illa, *Regula & vita Minorum Fratrum hæc est, scilicet, Domini Nostri Jesu Christi Sanctum Evangelium observare,* &c. Aut non dispicere ut, quemadmodum è priori loco apparet, neq; in ijs quæ contra animam aut Regulam, neq; in alijs quæ supra vel præter

Regul. S. Franc. cap. x.

Cap. xii.

Cap. i.

præter eamdem Regulam sunt, quamvis alioqui majoris perfectionis hæc nonnumquam possint esse, Patriarcha Seraphicus nolit filios suos ad obediendum Ministris suis alligare: sic è posterioribus, id est, secundo & tertio laudatis Locis, manifestè liqueat, eumdem Regulæ nostræ Beatissimum Authorem præcipere Fratribus universis, Sanctum Domini Nostri Jesu Christi Evangelium observare; velint nolint interim seu Ministri seu quicumq; alij Superiores. Aut non videre porrò, ut Evangelij partem faciant cum responsa illa ipsius Domini Salvatoris, nempe (alterum ad Pharisæos & Herodianos in Matthæo) *Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei, Deo* (alterum in Joanne ad Pilatum) *Non haberes potestatem adversum me ullam, nisi tibi datum esset desuper*; tum præcepta hæc in epistolis Apostolorum ejus, videlicet Petri istuc, *Subjecti igitur estote omni humanæ creaturæ propter Deum: sive Regi, quasi præcellenti, sive Ducibus, tamquam ab eo missis ad vindictam malefactorum, laudem vero bonorum: quia sic est voluntas Dei, ut benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam*, &c. ac istud quoq; Pauli, *Omnis anima*

Mat. 22. 21.

Joan. 19. 11.

1 Pet, 2. 13, 14, 15.

Rom. 13. 1, 5. *anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdita ſit non ſolum propter iram ſed etiam propter conſcientiam*, &c. Aut ſimiliter non conſiderare, ut quemadmodum in ipſa noſtra Seraphici Patris Franciſci Regula ne iota unum (aut unus apex) reperiri poſſit quod, in controverſa quapiam Valeſij cauſa, ipſum vel erga *Religionem Seraphicam*, vel *erga Eccleſiam Catholicam* inobedientiæ arguat: ita nihil omnino neq; in ipſis Fratrum Statutis (ut vocantur) ſive Generalibus univerſi Ordinis, ſive particularibus ſuæ Provinciæ, neq; in moribus vel conſuetudinibus alterutrius, immò neq; in canonibus vel moribus Univerſalis Eccleſiæ inveniri quod eodem tendat. Aut inſuper neq; intelligere quidem ut, in rebus omnibus indifferenter, mortalium nulli homini, ſive ex voto, ſive ex Regula, ſive ex lege, canone, conſuetudine, aut ratione alia quavis, obedientia ea debetur quæ *cæca* dicitur: quæq; adeo ſoli Deo immortali debita eſt, qui nec fallere nec falli poteſt. Aut non recogitare pariter, Adeo mortalium omnium obedientiſſimum & humillimum, Patriarcham noſtrum antedictum, ab ejuſcemodi obedientia cæca alienum fuiſſe: ut non ſolum verbis, ſed exemplis quoq; (id eſt, nonnullis obſervantijs etiam Regularibus

laribus, in Regula ipſa ſpecificatis, nempe *Quadrageſima Benedictionis*, & *Binis Tunicis omni tempore*, & *calceamentis* pariter & *Equitatione in caſu neceſſitatis*, &c. quæ licet ab ipſo commendata nobis, pro arbitrio tamen noſtro obſervanda vel non obſervanda relinquuntur) docuerit nos innumera pene alia eſſe, etiam ad perfectiorem vitam ex genere & objecto conducentia, in quibus nulla prorſus obedientia Superioribus noſtris ab ullo Inferiore debetur. Aut deniq; ex omnibus Valeſium non percipere ut conſectarium eſt, Adeò nullam utiq; obedientiam ab ipſo, in caſu qui revera ejus eſt, neq; Ordinis neq; Eccleſiæ Superioribus, debitam: ut ſi præſtaretur ulla, neceſſe foret eam vel cum ingenti quidem flagitio, eoq; etiam contra votum ipſum, contra Regulam ipſam, contra diſciplinam Ordinis pariter & Eccleſiæ, contra Evangelium Domini commiſſo, conjunctam eſſe.

XXXIX.

Et quoniam, reflexa cogitatione, vix, aut ne vix quidem perſuadeo mihi, Reverentiam tuam exiſtimaſſe Valeſium doctrinæ iſtiuſmodi veteris ita vel imperitum vel oblitum, ut improperij tui, ſive loci huj' lectione, non recurſarent animo ejus antiquæ ſpecies:

ea propter, ad reflectionem istam cesso admirari. Video quorsum exprobratio tua, quorsum Obedientiæ, quorsum Seraphicæ Religionis (& Ecclesiæ) sanctissima nomina à te usurpata tendunt. Cupis, posthabita omni religione, quod maximum atq; perniciosissimum in Religione, Ecclesia, Republica crimen est, Inobedientiam Valesio ascribere. Cupis hujusmodi præcipuæ infamiæ notam ipsi, Epistolio tuo velut candenti ferro, inustam. An, inter scribendum ista, respexeris ad divinum illud Prophetæ Samuelis axioma, *Melior est obedientia quam victima, & acquiescere nolle quasi peccatum ariolandi est*, haud scio. Attamen, nisi me judicium omne fallat, hoc scio, Paternitatem tuam rursus hic incassum niti. Valesius omnia etiamnum quæ contra ipsum adferri possent amolitus est: omnia retorsit tela: pharetrasq; omnes, non tuas modo, sed quorumcumq; adversantium, excussit, exhausit, evacuavit, exinanijt planè.

Quocirca, Reverendissime Pater, si evidentiæ rerum, Legum, Canonum, rationis, ac Theologiæ omnis veræ cedendum putas: non deinceps ad speciem, non ad phaleram & fucum, non saltem ad finem pessimum quem præstituere tibi poteras, Fratrem scilicet tuum innocentem ceu stigmaticum representandi, sanctissimis illis

illis nominibus abutere. Non imitaberis imposterum illos olim sub Testamento veteri aut Zelotas viros, qui *in verbis mendacij* confidebant, dicentes atq; repetentes *Templum Domini, Templum Domini, Templum Domini est*, quemadmodum in Hieremia Propheta Sancto (Hierem. 7. 4.) legis; aut Prophetas falsos, quibus in ore tam frequenter, *Dominus dicit, Dominus dicit, cùm Dominus non fuisset ipsos alloquutus.* Neq; porrò sub Testamento Novo Hæresiarchas, seu antiquorum seu recentium sæculorum, velut exemplaria tibi statues imitanda: quibus nimirum speciosissima Religionis puræ, Reformationis Evangelicæ, Doctrinæ Christi, Verbi Dei, Traditionis occultæ, Revelationis Spiritus, Fidei Apostolicæ, nomina in usu erant, ad imponendum alijs, captandumq; vulgus imperitum. Neq; demum infelices ævo nostro & sub Innocentio X. Hibernicæ Ecclesiæ Antistites (quamquam cæterà Catholicos) imitabere, qui Templum Domini, Religionem Catholicam, Ecclesiam Romanam, Successorem Petri, Vicarium Christi, Locumtenentem Dei in terris, Pontificem Maximum, Legatumq; ejus in Hibernia *Joannem Baptistam Rinuccini*, & censuras ejus & obedientiam ijs debitam, ad ravim & insaniam usq; clamitantes: atq; adeo inobedientiæ, re-

bellioniq; suæ (in Regem & Leges) plusquam notissimæ, horribilissimæ, crudeli, impiæ, sanguinolentæ præclarum nomen Obedientiæ ac Religionis falsò imponentes: Templa, Religionem, Ecclesiam, Regem, Patriam, Cives suos universos, ac semetipsos unà, æternùm (certè in hac vita) destruxerunt. Neq; istos, neq; illos (inquam) si animæ tuæ consulis, si vereris Deum, posthac imitabere, sanctissimis nominibus abutendo. Vel si fortasse tibi adhuc non persuasum est, dicito saltem semel (id enim te per immortalem Deum adjuro) Quo Scripturæ sacræ Textu? Quo Traditionis Catholicæ articulo? Quo Ecclesiæ Canone? Qua S. Francisci Regulæ, Statutorumve Ordinis præceptione? Qua consuetudine vel praxi Religionis? Quave Rationis seu lege seu momento, ostendi potest, obediendum à *Valesio* esse vel citationibus ad ultramarina, inhibente egressum ejus Rege; vel censuris in ipsum, post Appellationem ex caussis probabilibus intra fatalia Juris interpositam, latis? Ut nihil interim neq; de caussa *Denunciationis* nulla, neq; de Statuto *Victoriano* (quod applicationem spectat) ficto, neq; de multis alijs quæram. Dicito semel, Ubinam gentium Christianarum? in qua Academia? in quibus Scholis? in qua Natione? (saltem extra Territorium

sive

ſive Dominium illud parvum Temporale Pontificis, quod Italiæ exigua parte circumſcribitur.) Ubi inquam in toto Orbe reliquo docetur, à *Valeſio* (aut alio quopiam Inſtituti Franciſcani, ſive Minoritani, viro Religioſo) obediendum in alterutro caſu eſſe? *Dic quibus in terris? & eris mihi magnus Apollo.* Atq; ita quidem, ut opinor, de obedientia *Valeſij* (ſecundum te) Religioni Seraphicæ debita, ſatis.

XL.

Succedit nunc tua ipſius ad ſcientiam Dei provocatio, Juramentum nempe ſeu atteſtatio tua iſthæc, *Deus ſcit quod non mentior*, animadvertenda. Verùm attentiùs conſiderata textus tui partim conſequentia, partim diſtinctione: & in omnibus epiſtolæ tuæ periodis arte multa: video tandem te nil aliud planè atteſtari hic, quàm Quòd in præcedenti commate ſeu periodo *ſpondere auſis* ea quæ in eadem periodo habentur. An ſincerè? an dolo malo iſta *ſpondere auſis*? haud Juramenti hujus refert. Quare cum ejuſdem præcedentis periodi contenta omnia ſatis etiamnum diſcuſſerimus: haud alio reſponſo comma iſthoc juramenti tui breviculum eget, quàm hoc ſimiliter breviculo. Quòd quemadmodum utiq; nunc apertum eſt,

quòd in eo ſenſu hic, quem tuum eſſe conſtat, non mentiaris: ita non minus apertum eſt, quòd, in omni ſenſu *Valeſij* cauſam attinente, erraveris, & errorem quidem pudendiſſimum, injurioſiſſimum, ſcandaloſſimum, ut una quoq; multiplicem erraveris; *Vallis-Oleti*, aut *Madriti*, inquam. Idq; me introrſum in anima mea de te ſentire; ego ſimiliter ad ſcientiam Dei appello: relictâ interim tuæ ipſius Reverentiæ provincia diſcernendi, utro motivo, ambitioniſne? an timoris? an utroq;? Decreto iniquiſſimo ſubſcripſeris. Ut enim de internis aut occultis tuis non licet homini judicare: ita neq; ijs qui norunt te, licere puto, ignorantiam de te præſumere, ad excuſandum errores tuos iſtos, vel in ulla parte quidem.

XLI.

Proxime adjungis propoſitum unà cum tenore precis tuæ ad Deum pro me abſq; intermiſſione fundendæ. *Illum*, inquis, *rogare non deſinam*, *ut* Pſal. 141. *non declinari deinceps ſinat cor tuum ad excuſandas excuſationes in peccatis.* Etſi vix credam non deſtiturum te aliquando à propoſiti hujus adimpletione; tamen pro voluntate tua, quà bona, vel ſi bona ex ulla

parte

parte ſit, rependam vicem; præcipuè autem pro ſanctiſſima prece: utpote quam agnoſco Davidis Prophetæ Regij eſſe, ac juſte quidem ab ipſo pro ſemetipſo fuſam. Precaborq; Deum, ut & tu eamdem fundas eo ſenſu quo debes: nimirum eo quo Eccleſia, Spiritu Sancto illuſtrata, aſſumendam eam à te intendit; *ne oratio tua* pro Valeſio, *in peccatum tibi ipſi ſit.* Quo hæc tendant, ſi neſcis, dicam. *In felle amaritudinis & obligatione iniquitatis video te* erga Valeſium *eſſe.* Ex iſtis profecta eſt electio tua ejuſcemodi verborum precis, qua, ut longè accommodatiſſima ad nocendum ipſi, abutereris. Ac inde quidem pietatis tuæ forma hic: dum orantis ſpecie læthaliſſimum vulnus Fratri tuo, qua in te eſt, infligis. Nec in hunc finem alia oratio tibi videbatur æquè apta atq; illa Davidis erat: nimirum pro homicidio *Uriæ,* & adulterio *Berſabee,* & malitiæ verbis, & excuſationibus quoq; falſis in utroq;, pœnitentis jam ac deprecantis à Deo veniam. Scilicet, redarguente te introrſum vel conſcientia tua ipſius propria, Lectoribus Epiſtolæ tuæ perſuadere niteris, Valeſium graviſſimis ſuis inobedientiæ & contumaciæ ſceleribus addidiſſe porrò & malitiæ verba, & excuſationes falſas: nec aliud hactenus ad excuſandum ſe à peccatis

Act. 8.

peccatis istis maximis allegavisse. Ac ita quidem sanctissimè erga Valesium officio tuo tandem perfunctus es. Sed, o te interea hominem qui vereris Deum! Ac ò prudentem virum te! qui Valesium omni lege excusatum, accusas, & accusas inquam ne una quidem! quiq; contra, temetipsum omni lege in ejus causa reum, excusas nulla! In quo enim *Valesium* judicas, in eo ipso tute condemnas. In ijsdem, inquam, at non confictis, nec præsumptis tantum, sed verissimis atq; liquidissimis cum inobedientiæ & contumaciæ, tum malitiæ verborum, & falsissimarum excusationum peccatis. Quæ tametsi non contra hominem Judicem citatorem, contra tamen Deum Vindicem punitorem, quippe contra leges omnes tam divinas quàm humanas, contra Ecclesiæ canones, contra Seraphici Ordinis Statuta, contra justitiam, æquitatem, rationem ipsam naturalem; parum dico, contra veritatem Evangelicam, & fidem Catholicam, & Religionem omnem Christianam, (quippe propugnando errori longè scandalosissimo, errori Schismatico, hæretico, antichristiano manum tuam accommodans) in *Valesij* & Remonstrantium Fratrum causis commisisti, & commisisti quidem palam coram sole. Peccatum tuum erat *Actum Antwerpianum*. Peccatum tuum, quod

Val-

Vallisoleti factum est Decretum. Peccatum tuum (ac speciali quidem jure tuum, potius quàm cujuspiam è Collegis tuis erat) Constitutionis illius *Victorianæ* ad *Valesium* extensio. Peccatum tuum nuperrimum & Tractatus Londinensis falsus, & abitio clandestina inde, & inter abeundum Epistola, ad quam respondeo nunc. Peccatum tuum adhuc erat, Quòd paulo pòst Internuncio Bruxellis interroganti, cur *Valesium* Londini secundum oblata non convenisses? responderas, Timuisse te virum. Deniq; peccatum tuum, quod vel in præsenti quidem est gravissimum (faxitq; Deus bonus & misericors, ne finale tuum sit, neve ut *peccatum Judæ olim*, (Hier. 17.) *stylo ferreo in ungue adamantino scriptum*) obstinatio cordis tui in malo erga Fratres; nihil de resipiscentia, nihil de restituendo bono eorum nomine, nihil de cæterarum injuriarum (etsi multiplicium pariter atq; gravium) reparatione cogitantis. Et post omnia ista tam enormia, putas tu Herinxi Reverendissime *judicium Dei* effugere?

Rom. 2.

Scilicet; authoritatis, dignitatisq; tuæ privilegio? Putas tu quod in judicio illo defendet te usurpatio *Davidicæ* orationis hic adversus me? Equidem ubi ad te redis intrò, non putas; quantumlibet interea vides

des hominum oculos hic à peccatis istiſce tuis ipſius ex æquo enormibus atq; certis parumper averſum iri, converſumq; ad ea quæ mihi abſq; fundamento, abſq; rationis cujuſpiam apparentia imponis.

Neq; tamen is ſum ego, ut non agnoſcam me Sanctorum precibus maximopere vel pro peccatis meis quotidianis indigere. Verùm de ſimilibus, quoniam inter nos diſceptatio nulla eſt: ut neq; ulla de peccatis quibuſlibet alijs, aut hinc aut illinc, ſive meis ſive tuis, occulta nec ne ſint, modò in judicium externi fori non ſunt deducta, nec in eo apparent: exiſtimavi æquum, ſilentio meo non permittere, ut ſub ſpecie orationis ſanctæ, in finem peſſimum aſſumptæ, aut Lectori imponeres, aut innocentiæ meæ & juſtiſſimæ cauſæ quam defendo, plagam infligeres quæ mortifera eſſet. Cæterùm de peccatis meis veris, quorum mihimet ipſi conſcius ſum, ſive quotidianis, ſive gravioribus etiam quibuſlibet alijs (quamquam profectò, quod ſciam, nulla ejuſcemodi mea umquam ad Eccleſiæ forum neq; accuſatione, neq; delatione, neq; fama, aut ſuſpicione quidem, hactenus deducta ſunt) *Corripiet me juſtus in miſericordia & increpabit me: oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.*

Pſal. 140.

Poſtremo

XLII.

Postremo velut colophonem addis: *Memor esto unde excideris, & penitentiam age.* Ubi & ego rursum agnosco tum verborum formam sanam, tum exhortationis rem ipsam sanctam: utpote illius in Apocalyptico Libro *similis filio hominis, primi & novissimi*, per servum suum Joannem ad Angelum Ephesinum scribentis. At sensum tuum, applicationem tuam, intentumq; tuum perversum rejicio atq; reprobo prorsus. Abuteris hic denuo Scriptura Sacratissima, ad praecedentes omnes Epistolae tuae suppositiones falsas, iniquas, nullo fundamento nixas confirmandum. Apprimè scis *Valesium* neq; à Statu Religioso, nec ab Ordine Sacro, neq; ex Ecclesia Catholica, neq; à salutis aeternae per gratiam Dei acquirendae Christiana spe excidisse hactenus. Et tamen divino textu ita uteris, ut non tantum in medio relinquas, An non ab omni omnino statu, sive Religiosi, sive Ecclesiastici, sive Catholicae Fidei professoris, sive sperantis quidem in misericordia Dei, undiquaq; exciderit: sed poenitentiam moneas agendam ipsi non pro commissis malis, omissisve bonis quibuscumq;, sed contra planè,

Apocal. 1.

nè, quòd operantibus iniquitatem non cedit, quòd veritati, justitiæ, æquitati defendendæ mordicus inhæret; quodq; imprimis pro Fidei ipsius Catholicæ, Apostolicæ, Christianæ necessario dogmate non cessat ad mortem usq; agonizari. Ac ita quidem Theologia omni, ita ipsius Domini Salvatoris exhortatione divina, ad intentum tuum perversum atq; pravum abuteris. Neq; ad illum respicis, cujus verba non modo in vanum, sed ad malum sic usurpas. Itane verò Herinxi Reverendissime? non ad illum *in medio septem candelabrorum similem filio hominis, vestitum podere, & præcinctum ad mamillas zona aurea; cujus capilli capitis tamquam lana alba & nix; cujus oculi tamquam flamma ignis, & pedes similes aurichalco, sicut in camino ardenti, & vox tamquam aquarum multarum; cujus in dextera stellæ septem; de cujus ore gladius utraq; parte acutus exit; cujus facies ut sol in virtute sua lucet; qui fuit mortuus & est vivus, vivensq; porrò in secula seculorum; qui deniq; claves mortis & Inferni habet, testis fidelis & verus, principium creaturæ Dei?* non ad illum respicis? non hunc vereris tu? non inquam inter abutendum verbis ejus tam impiè. Ah! Herinxi Reverendissime. An non saltem audis terrificam illam

Apoc. 2.

lam vocem ſive ejus, ſive æterni Patris ejus, in Propheta expoſtulantis tecum? *Quare tu enarras juſtitias meas, & aſſumis teſtamentum meum per os* Pſal. 49. *tuum? Si videbas furem, currebas cum eo, & cum adulteris portionem tuam ponebas. Os tuum abundavit malitia: & lingua tua concinnabat dolos. Sedens adverſus fratrem tuum loquebaris: & adverſus filium matris tuæ ponebas ſcandalum.* An iſta ſaltem non audis Reverendiſſime Præſul? Planè non cum fratribus modò, qui clam furati ſunt bonum *Valeſij* nomen, ſed cum *latronibus* etiam, qui *deſpoliaverunt eum* palam, & *plagis impoſitis abierunt, ſemivivo eo relicto*, Paternitas tua currebat. Luc. x. Porrò autem & in cauſa ejus, maximè qua parte poteſtatem Regiam ac Papalem ea reſpicit (ut planè tota ex omni parte reſpicit) cum *adulterantibus verbum Dei* Reverentia tua portionem ſuam ponebat. 2 Cor. 2. Cætera itidem ut adimpleveris omnia, haud ignoras ipſe. Ac proinde quæ ſequuntur in eodem Propheta Sancto vide, lege, intellige, ac time. *Hæc feciſti & tacui. Exiſtimaſti iniquè quod ero tui ſimilis. Ar-* Pſal. 49.

guam

guam te & statuam contra faciem tuam.

Ad summam, si Evangelium Christi, si Traditio Patrum, si Ecclesia Universalis, si Jura, Leges, Canones, Ratio, si Scholæ ipsæ non fallant: profecto neq; memoria mea divini illius Gratiæ Status, unde per peccata mea vera (quod animitus doleo) aliquando excidi: neq; pœnitentia quæ idcirco mihi per totam vitam miseram agenda est: nec utraq; simul: quemadmodum neq; alia quæcumq; diverticula tua: aut te, aut Collegas tuos Vallisoletanos, aut utrorumq; patronos illos qui Dij vestri Romæ sunt, excusabunt. Ubi scilicet, coram tremendo illo animarum Judice *Valesij* causa tecum, unà cum Remonstrantium omnium Fratrum tuorum pauperum fama, immò vita, quam gladio linguæ, censuræ, Decreti vestri inquissimi abstulistis, occidistis, in judicium rursus adducetur.

XLIII.

Atq; ita demum, ad singula Responsi tui momenta, Replicationes meas finio. Quas ita longas fecere tum Epistolij tui ambages, tum causæ ipsius merita. Cæterùm, Præsul Reverendissime, non mireris me in causa ista defendenda (quippe causa, equidem ex parte mea, honestissima,

ma, justissima, sanctissima) omni quæ afflictum, quæ oppressum, quæ injurijs tuis penè exanimatum decet, libertate usum. Divinus ille *Paulus*, etsi nulla injuria provocatus, exemplo suo me præivit. Ille tertius decimus, ille ultimus & minimus Apostolorum, *Petro* qui primus & princeps Senatus Apostolici habebatur, vel in faciem quidem restitit, increpans eum acerrimè. Idq; post ovile Dominicum eidem Petro commissum, & Spiritus Sancti descensum, & promulgatam legem novam, & tria millia uno ejusdem Petri sermone conversa, & patrata ab eo miracula, sanatosq; infirmos vel umbra sola ejus. Atq; *Petrus* quidem haud in alio *reprehensibilis erat*, quàm quòd timori hominum parumper in una sola Instantia cedens, idq; (reipsa) omissione pura, seu (quod tantumdem est.) subtractione & separatione sui à Gentilium cibis, *non rectè ambularet ad veritatem* (sive libertatem plenam) *Evangelij*, sed exemplo suo, *i. e.* ejuscemodi abstinentia sua Gentes ad Judaizandum in illa re quoad cibos nonnihil induceret. Paternitas autem tua, socijq; tui unà, in multo pluribus gravioribusq; reprehensibiles estis, ac reprehensibiles quidem non in eo tantùm quod *non rectè ad veritatem Evangelij*, sed in eo etiam quòd vel directè

Galat. 2. xi.

ctè quidem contra veritatem pariter & præceptionem Evangelij apertam, perſpicuam, evidentem in cauſa illa Remonſtrantium veſtrorum Fratrum ambulaviſtis: quodq; Decreto illo *Valliſoletano* ea ſuppoſuiſtis, admiſiſtis, declaraſtis, præcepiſtis quæ Catholicum ipſum nomen habitatoribus terræ hujus odioſum reddiderunt: nec certè minus ex omni parte odioſum, quàm Vaſa illa *iniquitatis bellantia, Simeon & Levi* facto ſuo crudeliſſimo Iſraelis Sancti *nomen Chananæis & Phæreſeis* in terra ſua fecerunt olim. Et tamen poſt impietatem, crudelitatemq; tantam in Fratres veſtros innocentes, quantam Decreto illo *Valliſoletano* cum impreſſo tum per omnes Europæ partes diſperſo exercuiſtis; poſt devotum diris caput ejus quem eorum caput reputaſtis; poſt acquiſitas ita, nimirum pretio nominis, famæ, exiſtimationis, quietiſq; & ſalutis ejus, per nonnullos veſtrum, eas etiam in Eccleſia Dignitates, ad quas jampridem per fas & nefas aſpiraverant; poſt tam nefandam cœleſtium Petri clavium & divinæ poteſtatis abuſionem; poſt iſta omnia inquam, *Valeſius* inter expoſtulandum tecum nihil, neq; licentius neq; liberius ſcribit, quàm virum doceat expoſtulatorem, qui cætera cultum omnem ſive perſonæ, ſive

Geneſ 35.

Officio,

Officio, sive etiam Dignitati tuæ debitum servat, exhibetq;. Nec enim Paternitati tuæ invideo vel confirmationem illam seu Electionis seu Nominationis tui ad *Iprensem Sedem*, quam adeò sollicitè nunc impetrandam *Romæ*, curas; quocumq; tandem vel nominis mei, vel animæ tuæ pretio ipsam obtinueris. Quinetiam opto, precorq; Deum, ut *Iprarum* populus sanctiorem te Episcopum habeant, quàm Seraphici Ordinis aut Fratrem genuinum, aut Patrem pium, aut Prælatum, Judicemve justum, tot annos jam *Valesius*, *Copingerus*, *Haroldus*, reliquiq; *Fratres Hiberni Remonstrantes* in te experti sunt. Adeoq; & eundem Deum bonum atq; misericordem enixè rogo, ut spiritum resipiscentiæ & compunctionis hìc, dum in via estis, tum Reverentiæ tuæ, tum Collegis tuis cæteris *Vallisoletanis* donet; ne quando cum ad terminum perveneritis, cum nimis serò erit pœnitere, audiatis pronuntiatum contra vos, *Numquam novi vos; discedite a me operarij iniquitatis.* Londini xiii *Cal. Octob.* MDCLXXVII. Mat. 7. Luc. 13.

Paternitatis Tuæ Reverendissimæ

in Christo servus,

Fr. Petrus Valesius.

EPISTOLA III.

Ad Illuſtriſſimum & Reverendiſſimum D. D. Sebaſtianum Antonium Comitem Tanarium, Abbatem Sanctæ Mariæ, Protonotarium Apoſtolicum, de numero participantium, ac Internuncium Apoſtolicum in partibus Belgij.

Illuſtriſſime ac Reverendiſſime Domine,

FAcit humanitatis ac juſtitiæ tuæ fama, ut non tantum ignotus, verum etiam (ſi Deo placet) excommunicatus aut ullo modo auſim, aut certe velim ad Te ſcribere. Fatebor enim ingenuè quod res eſt. Obverſatur animo meo jugiter præjudicium iſtud ingens quo tres illi Prædeceſſores tui Illuſtriſſimi D.D. de Vecchijs, Roſpiglioſus, & Airoldus ad perſequendum me gratis excitati ſunt. Sentio jam annos & luſtra, etſi maximè octennium ultimum, ac indies quidem magis magiſq; ſentio extentæ eorum in me manus Conſectaria dira. Quodq; in-

 timius

tinius angit, altiusq; hæret, malorum quæ patior, quorumq; post Deum illi Authores erant, neq; modum neq; finem video. Parum est; neq; spero quidem videre: nisi fortasse valeam, ut ille olim multarum Gentium Pater, *contra spem in spem credere;* Deoq; soli, qui vivificat mortuos, & *vocat ea quæ non sunt tamquam ea quæ sunt,* improperium eorum & patientiam meam committere; & cum Jobo quidem confidenter dicere, *Etiamsi me occiderit, sperabo in eum.* Atq; utinam misericors & miserator Dominus me ista gratia tandem dignaretur! Haud enim ignoro, ejus solius divina manu, tamquam unicè prima & principali causa Efficiente, mortalium quorumcumq; Adversariorum meorum & manus elevatas & corda in me commota esse: quicumq; demum vel minora vel majora mendaciorum calumniarumq; Instrumenta, ad instigandum viros illos Illustrissimos contra me, fuerunt. Utcumq;, si quid opis à mortali quoquam sperare licet, id imprimis à Te, Vir Illustrissime ac humanissime, expectandum, aliquis mihi bonus Genius suggerit. Quare fidenter scribo, deponoq; apud æquitatem tuam quærelam meam, atq; una dolorem cordis intimum; certe ejuscemodi querelam, quæ, si quid in proprijs rebus video, justissima pariter & gravissima est. Verùm

rùm ne judicium tuum acerrimum præoccupare velle videar, injuſtitiæ illius, de qua impræſentiarum queror, ſummam ita accipe.

Poſt exantlatos à me tamquam Hiberniæ Cleri procuratore innumeros pene labores, idq; novennium totum, in procurando primùm & reſtituendo, deinde etiam in conſervando illius Regni Catholicis libero ſive imperturbato eo Religionis exercitio, quo etiamnùm perfruuntur: & poſt injurias nihilominus cum graviſſimas tum multiplices continuaſq; litterarum quas præfati Illuſtriſſimi D. D. *de Vecchijs* & *Roſpiglioſus*, unus poſt alium, contra me ad eumdem Clerum dederant, patientiſſimè toleratas; anno demum Milleſimo ſexcenteſimo ſeptuageſimo, ineunte Vere, ad inſtantiam, ſeu potius imperium antedicti pariter Illuſtriſſimi D. Airoldi, prædeceſſoris tui penultimi, Reverendiſſimus Pater Fr. *Jacobus de Riddere* Ordinis Fratrum Minorum ſtrictioris obſervantiæ Seraphici Patris Noſtri Franciſci in Provincijs cum Germano-*Belgicis* tum *Britannicis*, annexiſq; alijs (inter quas *Hibernia* eſt) Commiſſarius Generalis cum plenitudine poteſtatis in utroq; foro, interdixit mihi aqua & igni: reddidit me (quatenus in ipſo erat) ex Eccleſia Dei extorrem, devotumq; adeo Furijs: Seu (quod tantum-

 dem

dem est) pro Tribunali denuntiavit me nominatim (ut loquuntur) excommunicatum: affixa etiam pro majori Solemnitate rei, denuntiationis suæ istius Schedula ad nonnullarum *Belgij* Ecclesiarum valvas. Quodq; magis mirere est, quod nullam omnino Judex ille justissimus & Pater pius vel in sententia ista sua declaratoria causam allegaverit, quæ tam horrendi fulminis meritoria esset, quàm non modo à se ex industria quæsitam, sed prorsus falsam & ementitam planè *contumaciam*. Nisi si fortassis verè contumax sit qui non paret quando parere non potest. Quod tamen & Leges & canones, & utrorumq; Interpretes negant, & ratio quidem ipsa naturalis dictat absurdum esse.

Mitto impræsentiarum, ut causas ipsas veras non modo impulsivas motivasq;, sed in genere vel Meritoriarum vel Finalium præcipuas & unicas tam iniquæ denuntiationis: ita quæcumq; alia quæ necessariò seu remotè seu proximè illam præcesserant. Inter ista verò speciatim mitto ejusdem Reverendissimi Patris de Riddere litteras tum privatas, tum publicas seu patentes ad meipsum, hasq; etiam duplices; & priores quidem vigesima Augusti 1669. posteriores autem octava die Januarij 1670. datas; utrasq; verò monitorias pariter & citatorias, utpote quibus sub prætextu que-

relarum

relarum in genere (nulla enim in specie exprimebatur) à viris fide-dignis de persona mea factarum, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ ipso facto incurrenda, & Sedi Apostolicæ reservata, intra terminum mihi peremptoriè constitutum (viginti dies erant in prima citatione, quindecim in secunda) ex Anglia in Belgium, id est, ad Judicium Ultramarinum, atq; extra Provinciam in qua vel commissum vel omissum illud oportuit esse de quo judicandus eram, evocabar, citabarq;.

Mitto similiter quæ ad easdem illius Reverendissimi Patris Ridderi litteras responsa quamprimum dedi; ac ad priores quidem diversis chartis triplicia. Primæ enim chartæ meæ continebant epistolam satis prolixam quæ quod propositum mihi erat abundè declarabat. Reliquæ duæ, instrumenta itidem duo publica, quippe Notarij Ordinis ac aliorum Testium & manibus & sigillis attestata, complectebantur: & horum quidem Instrumentorum alterum Appellatio à Judice illo ipso Reverendissimo Patre Riddero, alterum Recusatio ejus velut suspecti & infensi Judicis erat: illud pro multitudine & gravitate rerum quas in eo decebat exprimi, longius: istud contractius, esto etiam multiceps, quippe undecim capita complectebatur, & ejusmodi certè quorum singula (si Juris

ris ratio haberetur) cuicumq; Judici recusando satis essent.

Nec moror nunc propositum quod videbatur illiusce Judicis esse, nimirum quærendi nodum in scirpo, & quantumvis revera nullum reperiret, repertum tamen unum vel comminiscendi, vel saltem prætendendi. Enimvero fasciculum hinc à me ad Paternitatem suam transmissum, satis tempestive in manus suas recepit; inclusas in eo chartas legit; expenditq; adeò, ut supponendum est, rationum omnium quas triplicibus istis chartis dedi momenta, saltem præcipua & singularia. Inter quæ & istud vel singularissimum, vel profectò minime contemnendum erat, *viz.* Quod aliquot annis ante citationem ullam in me emissam, Regiæ Majestatis præcepto speciali inhibita mihi fuisset profectio ad exteros, seu ad quemcumq; locum extra Britannici Imperij fines positum: quodq; adeo non solum propter iram, sed propter conscientiam, seu peccati & Gehennæ metum, divina ipsa Evangelij Christiani lege obligabar ad non parendum ulli prorsus cujuspiam Superioris aut præceptioni aut citationi quæ in Belgium evocaret. Nihilominus ille, tamquam authoritati ejus plusquam inhibitioni Regis etiam in ista evocationis è Regno causa oporteret morem geri (nescio an ignorans

ignorans quod in Jure ipſo Pontificio canon Patrum habeatur * ex quo liquet Juſſionem Regis interpoſitam (quanto magis præviam? excuſare etiam Epiſcopos vel ad Synodum à Metropolitano vocatos, ubi non comparent?) imò tamquam neq; recuſatus, neq; appellatus Jure, nec devoluta etiamnum cauſa, aut ſuſpenſum conditionale pronuntiatum, nec ſuſpenſa quidem ipſa quoad me poteſtas ejus Judiciaria eſſet, ſed omni qua prius juriſdictione libera potiretur, de novo me alteris patentibus citat: denuo una pro tribus monitione canonica utitur; denuo terminum peremptorium figit; præcipitq; mihi denuo ſub excommunicationis ipſo facto incurrendæ pœna coram ſe in Belgio intra illum terminum, hoc eſt, ad quintumdecimum diem comparere.

* Diſt. 18. cap. ſi Epiſcopus.

Porro ad ſecundas iſtas patentes literas monitorias reſponſa mea quæ (pro merito rerum ſatis etiam diffuſa) intra prædictum diem peremptorium, ſeu fatalia juris, ut loquuntur, dedi (adjiciens etiam præter expoſtulationes rationeſq; alias novas, Appellationem quoq; novam, etſi haud neceſſariam, ad Reverendiſſimum Patrem Ildephonſum Salizanes totius Ordinis Franciſcani in univerſo orbe Miniſtrum

ſtrum Generalem, quippe eumdem ad quem paulo ante à priori citatione appellaveram.) Quæ ubi ad manus Reverendiſſimi P. Ridderi perveniunt, ille, re protinus cum Illuſtriſſimo Domino Internuncio Airoldo communicata, nec amplius quidquam ad me reſcripto, aut aliter quidem ſignificato mihi, abſq; ulteriori mora denuntiat me in ſcriptis, velut contumaciæ cauſa execratum, affigitq; Eccleſiarum quarumdam Bruxellenſium valvis publicè; quemadmodum ſuperius dictum eſt. Quamquam interea contumaciam iſtam in eo tantùm fuiſſe prætendat, quòd citationi ejus non obtemperaviſſem proficiſcendo hinc in Belgium, & Mechliniæ, aut Bruxellæ, ſeu alibi ubi ipſe eſſet, comparendo. Verùm ne de hoc ipſo quidem plura nunc; licet illud revera ſit, quod aciem pariter & arcem adverſariæ partis penetrat, evertitq; penitus.

Taceo quoq; in præſenti quæ denuntiationem iſtam properè conſequuta ſunt ingentis odij ac ulterioris injuſtitiæ argumenta. Ut in Anglia mox inter Catholicos, moxq; etiam in Hibernia per Provincias omnes, Diœceſes, Parochias, domos pene ac familias, quâ pro locorum conditione licuit, publicabar. Deinde, ut poſt menſes aliquot in Hiſpania quoq;, ſeu in Capitulo Generali totius Minorum

Ordinis,

Ordinis, Vallisoleti ad Festum Pentecostes anni 1670. celebrato, non confessus, non convictus, neq; citatus neq; monitus, nec ullo modo quidem vocatus eò, neq; per meipsum, neq; per Procuratorem ullum præsens, sed ultra terras & Regna & vastissimum mare distans in longinquis, imò planè ignarus judicij ullius quod in me pararetur; decreto tamen speciali Patrum illorum Capitularium, seu potius Definitorij eorum Generalis, eoq; typis Madriti impresso *contra Fratrem Petrum Valesium & ejus sequaces*, dispersoq; statim diligenter in omnes Provincias Ordinis ubicumq; Hiberni erant, non tantum Excommunicatio ista ab homine, quam in Belgio ex prætextu contumaciæ denuntiatam esse noverant, confirmata est; verumetiam alia insuper fictitij cujusdam Juris in me de novo declarata: Præter alia nonnulla longe etiam stupendissima quæ in eodem Decreto contra Provincialem Copingerum, fratresq; omnes reliquos una mecum ipsi obedientes, continentur. Deniq; ut procul omni dubio vel malitiam summam, vel certè ignorantiam crassam & pudendam produnt illius Decreti Fabricatores, ubi ad pronuntiandum me altera etiam excommunicatione (seu illa quæ non ab homine, sed à Jure esset) irretitum, fundant se in Constitutione quadam

dam Religionis nostræ Generali, Victoriæ, anno 1648. renovata & aucta, qua videlicet prohibetur ne ullus Fratrum cujuscumq; sit conditionis audeat typis mandare Libros, Memorialia, Informationes, aut libellos, absq; expressa licentia Superiorum Generalium. Intellexerat enim Definitorium istud Generale Vallisoletanum, Fratrem Patrem Valesium, & Patrem Raymundum Caron (jam tunc defunctum) quosdam Libros sine dicta licentia typis mandasse: ac propterea declararunt eum qui superstes est, Fratrem Petrum Valesium subjacere pœnis impositis per dictam Constitutionem; nempe, Excommunicationis majoris, & privationis Actuum Legitimorum. Quippe noluerunt viri boni animadvertere, quod neq; illa Victoriana, neq; ulla similis constitutio umquam vel accommodata Provincijs Belgicis, Annexisve erat, neq; in alterutris vel recepta vel publicata, immò ne inserta quidem Libro Statutorum Generalium ijsdem Provincijs accommodatorum; sed alia omnino dissimilis, utpote quæ neq; licentiam ullius Prælati Generalis absolutè, sed tantùm modo disjunctivè vel Prælati Generalis vel Ministri Provincialis requirit; neq; alterutram ejusmodi pœnam transgressoribus indicit, sed longè mitiorem, quippe suppressionem operis,

operis, & inhabilitatem ad ſcribendum deinceps; ut ex ipſo Libro * ad oculum evidenter patet.

* *Statut. General. Barchinonenſia Provinciis Belgicis, annexiſque accommodata*, cap. vii. §. 6. num. 16.

At huic etiam injuriæ (quemadmodum cæteris quæ in Decreto iſto Valliſoletano continentur) quamquam non modo graviſſimæ, ſed pene incredibili, ſuperſedeo perſequendæ nunc. Enimvero aliud, videlicet quod omnia (quæ hactenus quaſi per tranſennam perſtrinxi) oſtendet quo animo in me facta ſunt, Dominationi tuæ Illuſtriſſimæ repreſentare, & propoſitum & penſum eſt præcipuum in præſentia; etſi interim non pigeat quæ huc uſq; dedi, in anteceſſum præmiſiſſe. Illud autem quale ſit vel fuerit, quam pauciſſimis tandem dico. Noluerunt umquam octennio toto hactenus vel Excommunicatores mei, æquiſſimi illi Judices, vel Prælati quiquam Generales alij, ipſis in officio ſuccedentes, judicium regulare ſeu Canonicum concedere, quo aut mihi facultas foret contumaciam quæ mihi objicitur amoliendi refutandiq;, ſi poſſem; aut ipſis ſententiam in ea fundatam juſtificandi, ſi non poſſem. Immò petitum a me inſtanter, efflagitatumq; etiam denuo, quibuſq; licuit votis ac precibus vehementer ejuſce-

modi

modi judicium, renuerunt concedere. Cujus injustitiæ prorsus tyrannicæ, quæque vel mihi ipsi quidem superiores omnes injustitias, quamquam cætera enormes, adeò videtur excedere, ut ignaris rerum nostrarum haud credendam esse arbitrer; duo tamen argumenta tum irrefragabilia tum evidentissima præsto sunt.

Primum est, Quod Reverendissimus Pater Fr. Jacobus de Riddere, Commissarius ille Generalis & Citator Judex à me recusatus appellatusque, vel ab initio quidem noluerit consentire in Arbitros Juris, Judicemque aliquem hic in partibus à se delegandum, quorum illi de Recusatione cognoscerent, iste autem de Causa principali; nimirum ut disponunt Jura *: Nec quibuscumque vel precibus vel oblatis meis dimoveri à duritie sua potuerit. Certè enim & Pacis ergo, & ne viderer cuipiam vel maligno disciplinam aut correctionem subterfugisse, rogavi, ursi, obsecravi illum dignaretur petitioni tam æquæ assentiri. Ac præterea in ijsdem literis, quas simul cum Recusatione, & priori Appellatione mea receperat, obtuli non tantum me extemplò renuntiaturum Appellationi, ac staturum sententiæ Arbitrorum, Judicisque illius delegandi, quæcumque demum foret illa

* *Cap. cum speciali. de Appellat. extra.*

illa quæ ab ipsis pronuntiaretur; verum etiam quod per me liceret, utrosq; id est præfatos Arbitros, Judicemq; vel ex Capitulo ipso Provinciali (quod tunc instabat) Anglorum Ordinis Nostri Fratrum designari & assumi, adeoq; ex eorum numero qui per omnia jurisdictioni ejus suberant, dependebant ab ejus nutu, & gratiam ejus enixè aucupabantur. At surdo canebatur. Ad preces illas postulationesq; meas, etsi æquissimas, ne respondere quidem dignatus erat, aliter quam citando rursus peremptoriè, denuntiandoq; & affigendo nomen meum ad S. Gudulæ & alibi Bruxellis.

Alterum, & fortius adhuc (si tamen fortius desiderari queat) argumentum est, cujus materiem mihi Reverendissimus itidem Gulielmus Herinx nuperrimè & abunde præbuit. Erat hic eximius Vir præfato Patri Jacobo de Riddere in Commissariatu Nationis Belgicæ annexarumq; Provinciarum Successor. Erat etiam unus illorum Patrum antedictorum qui ad annum Millesimum Sexcentesimum Septuagesimum præfati Patris Ridderi excommunicationem in me latam haud minus injustissimè quàm invalidissimè Vallisoleti confirmarunt. Porrò autem & idem erat qui hoc ipso Domini anno Millesimo Sexcentesimo Septuagesimo septimo; ante

nonas Maias, ex Belgio in Angliam trajectione facta, Londinum appulit, & statim quam appulerat Capitulum Provinciale Anglorum sui Ordinis Fratrum in Æde Somersetana Reginæ Palatio tenuit, præsens ipse præsidensq; etiam personaliter, authoritateq; sua firmitatem addens omnibus quæ statuebantur. Et ego sane ad primam tanti hospitis, tamq; diu expectati adventus ejus famam exhilarabar, quòd nimirum inde confidenter sperarem sententiæ illius contra me pronuntiatæ injustitiam tandem aliquando patefactum iri. Ecquid enim obstare posset? Aderant una magnus eorum numerus è quibus tum Arbitri Juris, tum indifferens aliquis Judex delegatus concedi posset. Neq; accusator alius ab ipso Judice Ordinario necessarius erat, præsertim in causa Contumaciæ: cum reus ipse nihil eorum quæ objici possent inficiaretur; sed omnia rite facta paratus esset in Judicio legitimo & canonico sustinere. Nec locus demum in quo licitum pariter ac tutum foret comparere, Tribunal erigi, sententiam ferri deesse potuit, dum hinc Reginæ Domus (ut alia multa loca taceam) ex æquo omnibus aperta esset, inde vero qui judicandus erat, Judicium (qualecumq; tandem foret) effusis votis & precibus efflagitaret. Eccur itaq; audito Reverendissimi illius viri

appulsu

appulsu non sperarem bene? Non expectarem fore, ut vel per ipsum quidem facultas mihi tandem fieret contumaciam quæ male prorsus de me præsumpta erat, evertendi purgandiq; penitus in judicio? Certè necdum non Religio fuit de Prælato illo quæ pauci postea die monstraverunt, suspicari. Et tamen identidem vellicavit mihi aurem fateor Decreti illius Vallisoletani pudenda nimis injustitia. Subijt quoque mentem consideratio Electionis viri quæ tum spargebatur nuperæ ad Iprensis Dioceseos Insulam: adeoq; & dependentiæ ejus plusquam Ordinariæ ab illis qui confirmationem ejus Romæ vel expedire, vel impedire, aut saltem retardare possent. Verùm nihilominus opinabar, haud adeo suffocatam in eo justitiæ omnis sementem ab Agricola bono seminatam, nec adeo extinctam vel existimationis sui curam, ut saltem præ se non ferret cum Judicis æqui tum Pastoris boni aliqualem speciem: ibi maximè ubi nec injustitiæ consortes haberet crimen ejus alleviaturos, ut Vallisoleti habuit, nec defuturum sciret qui nequaquam aut pulvillos sub omni cubito ejus consuerent, aut cervicalia ponerent sub ejus capite. Qua de ipso opinione ductus, concipiendæ statim scribendæq; ad ipsum Epistolæ, quæ pro rerum circumstantijs necessaria esset,

 incubui.

ſuſpicerem. Denique concludebam pollicendo ſanctè, ſtaturum me ſententiæ Patrum, quæcumq; foret.

Et iſtius quidem tenoris epiſtolam portans mecum, ædes in quibus Reverendiſſimum hoſpitari intellexeram, quarto demum Capituli die, ſeu pridie quam Tabula Capitularis legebatur, ſolus adij; oſculatum nempe (ſi admitterer) eidem Reverendiſſimo Patri manus, petitumq; benedictionem ejus, atq; traditum ipſi quas ad Paternitatem ſuam literas apportabam. Comperto autem ubi introieram, quòd Reverendiſſimus paulo ante faciendi Sacri gratia egreſſus eſſet, Secretarium ejus Venerandum Patrem Antonium Vanden Boſck, (qui me receperat) poſt indicatam ipſi & perſonam meam & adventus cauſam, communicataq; etiam ſermone multo Epiſtolæ totius contenta, rogavi non gravaretur quamprimum ſequi Reverendiſſimum, eidemq; in manus epiſtolam tradere: porrò etiam & nomine meo Paternitatem ejus obteſtari, ut à ſe prius lectam dignaretur mox Capituli Anglicani Patribus communicare. Promiſit omnia fideliter ſe facturum Secretarius. Et hora quidem tertia poſt meridiem ex condicto me conveniens in eodem Reverendiſſimi hoſpitio, epiſtolam non modò receptam, ſed lectam, relectamq; & pondera-

deratam satis à Reverendissimo Patre, significavit; monens etiam temporis opportuni, scilicet crastini diei horæ sextæ matutinæ, qua si venirem (inquit) liceret mihi Reverendissimi Patris alloquio liberrime frui, & ambobus quidem nos mutuo intelligere. Feci quod monitum erat. Veni ad horam; & inveni quidem illum qui me monuerat Secretarium, at Commissarium non ita. Quorsum vero hic abesset, causam quæ probabilis videretur, ille quamprimùm dans, aiebat Reverendissimum ista nocte foris, apud amicos quosdam Mercatores Belgas cives suos cubavisse, quòd ab ijsdem procul ab hospitio ad multam noctem in cœna detentus esset. Cæterùm se in mandatis habere quod mihi adeo in votis erat, referre; scilicet Reverendissimi Patris ad postulata mea omnia de Judicio pariter & Arbitrio assensum; si tamen ego ex parte mea consentirem habendo in Legati Hispaniarum ædibus. Contra conditionem hanc adjectam de Judicij loco, rationes meas eidem Patri Secretario in præsentia dedi, ad Reverendissimum perferendas. Quibus tamen & istud sæpius repetitum addidi, Adeo me vehementer cupere decisionem litis, ut si rationes quas obtuli contra Legati domum Reverendissimus ipse non approbaret, paratum me nihilominus sciret

sciret ad comparendum sine mora coram Tribunali ejus Patribusq; Assessoribus vel in illa ipsa Hispaniarum Legati domo, idq; nemine prorsus, ne socio quidem comitante. Profectus cum hoc responso meo ad Reverendissimum Pater Secretarius, regressusq; iterum (ut conventum erat) hora istius etiam alterius diei post meridiem tertia, retulit Commissarium non modo Exceptiones meas contra Legati Domum factas approbasse, verumetiam designationi meæ ipsius Judicij locum reliquisse. Id tantum insuper adjecisse, Privatim se tractare mecum velle, priusquam Patres convenirent, aut publicè pro Tribunali agendum esset. Atq; in hunc finem præterea velle, ut monstratis primum à me eidem Secretario suo ædibus, ad quas nimirum ipse constituta hora venturus esset me privatim alloquendi causa, ego similiter absq; socio vel alio Comite venirem eo solus. Addidit nonnulla alia Pater Secretarius, at velut animi sui proprij sensa, affectusq; proni indicia. Quale videlicet, illud imprimis erat: A privato isto colloquio omnia se sperare bona & felicia, pacemq; adeo plenam & amorem mutuum inter nos conciliatum iri. Et: finem hunc impensæ opellæ suæ, ultro citroq; toties hinc & illinc commeando, remeandoq;, nisi vel ab initio quidem ut

ſibi propoſuerat, ita etiam confidenter ſperaviſſet fore, nequaquam ſe moturum pedem ut internuncium ageret. Et: aliter multo in longinquis partibus apud exteros cauſam perſonamq; meam repreſentatas, aliter vero utramq; repertam domi. Cæterà, quod Colloquium ipſum ſpectaret (& hoc etiam concludens omnia ſubjunxit idem Secretarius) ſe quidem, ubi noſſet locum à me deſignatum, monſtrandi tantum ejus loci cauſa, non autem aſſiſtendi Colloquio noſtro, comitaturum eò Reverendiſſimum, & poſt ſalutationes primas relicturum nos una ſolos. Quibus à Secretario dictis, repenſaq; etiam à me, ut verbis licuit, pro affectu pariter & officio ejus gratia, non differendum ratus, mox oravi illum non moleſtè ferret ire mecum protinus viſum tres quattuorve domus in Vicinia ſitas. Quarum ſingulæ (ut mihi videbantur) egregiè rebus noſtris accommodæ & convenientes erant. Cæterum in ipſius arbitrio fore quamcumq; ex illis ſeu colloquio ſeu Judicio, ſeu utriq; opportuniſſimam judicaret, eligere atq; conſtituere. Excuſavit ſe contra Secretarius dicens, in præſentia quidem non poſſe, quod iſtam veſperam alijs rebus deſtinaſſet. Hora autem decima ſequentis proximè diei matutinà ad obſequendum mihi ſe paratum fore,

ac

ac ituros una prædictas ædes visum. Sed ô candorem & fidem hominum nunc! Ad constitutam ipsam hac tertia die horam adveniens, introiensq; domum lætus & alacer (quippe ad certaminis tam diuturni, cursusq; tot annorum finem ingenti spe appropinquans; sic enim mihi bona fide persuadebam) quem reperio ibi? quidve audio? Certè ad ipsum domus limen Patremfamilias, honestum civem, Religionis Catholicæ Virum offendo referentem mihi, ante duas horas, seu ad octavam mututinam avolavisse quos cupiebam alloqui. Et Secretarium quidem ultimum valedicto, abijsse in urbem ad Commissarium, ubi scilicet ista etiam altera nocte Paternitas sua Reverendissima dormierat. Utrosq; autem inde protinus in Belgium profecturos, jam iter suum capessivisse. Ad nuntium istud abitionis tam inexpectatæ, quanta me admiratio tenuit, haud difficile est conjectu. Et tamen quantacumq; fuit, id fateor, transiisse eam in stuporem quattriduo post; qua die scilicet breviculæ Reverendissimi illius Commissarij literæ, quas in discessu suo, Londini $\frac{11}{21}$. Maij 1677. dedit, ad manus meas pervenerunt. Tenor earum hic erat. *Domine literas vestras, peractis negotijs receptas, non sine dolore inspexi: qui nolens malum pro malo reddere, sed satagens*

in

in bono malum vincere, paucis hisce lineis respondeo, dum non licuit vestro frui alloquio, utpote post hesternum cum Legato congressum coactus festinare reditum, relictis Oxonio & Cantabrigia, præclaris jam olim Sapientiæ Sedibus. Causa vestra ad altius Tribunal devoluta, immò jam in eo judicata destitit esse mei fori; & ut esset, utiq; hoc in loco nequaquam discutienda. In ditione autem Catholica si arbitrium meum requiras, præsto ero, dum & tu præsto sis. Neq; literæ securitatis omnimodæ deerunt accedere cupienti. Quod verò allegetur ratio status, quasi fas ideo non foret Regno egredi, frivolum apparet in Viro Religioso: quotusquisq; enim legibus his alligatus etiam Nobilis aut Princeps reperitur, qui licentiam tantisper exeundi seriò petitam non obtineat? Itaq; miserere animæ tuæ, & canos in pace deduc ad Sepulchrum. Spondere ausim nil nocumenti, sed multum gloriæ apud Deum & homines accessurum, obliteratis præteritis, si mente ad bonum composita, Obedientiæ erga Religionem Seraphicam debitæ, (ut de Ecclesia nil dicam) memor ad sinum meum paternum convolaveris. Deus scit quòd non mentior. Illum rogare non desinam, ut non declinare deinceps sinat cor tuum in verba malitiæ ad excusandas excusationes in peccatis. Memor esto unde excideris, & pœnitentiam age. D. V, Addictissimus uti Frater, Fr. Gulielmus Herinx Commissarius Generalis.

Et

Et hæc profecto ſeries eſt eorum quæ mihi æſtate ultima cum Reverendiſſimo Patre Herinxio hic Londini interceſſerant. Ex qua veriſſima narratione Facti, alterum (quod nuperrimum dixi) argumentum ſatis liquet. Ex utroq; autem argumento, ſeu illo quod præceſſerat, & iſto quod ſubſequutum eſt, ſaltem una ſumptis, ni ſupra modum fallor, ni cæcutio prorſus, evictum eſt, idq; evidenter quidem & abundè, quod evincendum erat; Videlicet, Noluiſſe umquam octennio toto hactenus, vel Excommunicatores meos, æquiſſimos illos Judices, vel Prælatos quoſquam Generales alios, qui ipſis in officio ſucceſſerant, Judicium regulare ſeu canonicum concedere, quo aut mihi facultas foret contumaciam quæ prætenditur amoliendi refutandiq;, ſi poſſem; aut ipſis declarationem in ea fundatam juſtificandi, ſi non poſſem. Immò utroſq; petitum à me inſtanter, efflagitatumq; etiam denuo, quibuſq; licuit votis & precibus vehementer, ejuſcemodi Judicium renuiſſe hactenus concedere.

Nec certe vel infirmari vel obſcurari poteſt ſive à Reverendiſſimo Herinxio, ſive à quoquam alio Adverſario, evidentia & convictio hæc, ſi dicant oblatam mihi facultatem purgandi me in

par-

partibus ultramarinis. Malè enim objicient falsoq; assument istud. Ne facultas quidem vel mihi ipsi soli in Belgium aut alio extra Imperij Britannici fines proficiscendi, adhuc oblata est: quia necdum Inhibitionis Regiæ abolitio vel oblata, vel promissa, multo minus procurata est à quoquam. Neq; blandiatur sibi Reverendissimus Pater Herinx præoccupatione sua Responsi hujus tamquam *frivoli*. Suppositione prorsus falsa, eaq; duplici nititur. Non tantùm seriò, sed valde, sed maxime seriò cum Valesius ipse, tum Illustrissimus bonæ memoriæ Dominus d'Aubigni Regis nostri Cognatus, Reginæq; nostræ Eleemosinarius Magnus, tum etiam alij optimates Angliæ nonnulli per quinque septimanas Regiæ Majestatis licentiam pro Valesij ad tempus profectione in Belgium, frustra sollicitarunt. Quod etiam in prioribus meis ad ipsum Reverendissimum Patrem Herinxium literis, ac invocato quidem omnisciente Deo in testem, juravi ex omni parte verum esse.

Igitur haud recte supponit Reverendissimus ille, nec Valesium seriò petijsse veniam tantisper in Belgium abeundi, nec cuiquam serio ejuscemodi licentiam à Majestati Regia petenti denegandam. Esto enim Nobilibus & Principibus viris illis, quibus Majestas sua speciali præcepto peregri-

regrinationem ad Exteros non vetat, facile potestatem facit vel quousq; velint vel ad certum aliquod tempus peregrinandi: haud ita tamen est neq; cum ijsdem quando ipsis vetat, neq; cum alijs sive magnis sive parvis quibus mandato expressio abitionem inhibet; quemadmodum sanè Valesio haud semel tantum, sed iterum atq; iterum stricte inhibuit. Non ergo frivolum apparet in Valesio etsi Viro Religioso rationem illam Status allegare: nisi forte frivolum erat vel in Apostolo præcipere Omni animæ Potestatibus sublimioribus subditam esse, idq; non solum propter iram, sed propter conscientiam, *&c.* Vel in Chrisostomo asserere, neq; Sacerdotes, neq; Monachos quidem, immo neq; Apostolos, neq; Evangelistas, neq; Prophetas, neq; alium quemvis ab ista subjectione immunem qrocumq; privilegio reddi. Sed interim bene est quod non sit necesse hic, neq; Scripturarum divinarum Oracula, neq; Sanctorum Patrum interpretationes, neq; alia quæpiam ex Veteribus in medium adducere. Recentissimum est exemplum Galliæ totius Ministrorum Provincialium & Custodum Ordinis nostri Seraphici Fratrum. Hi omnes

Rom. 13. 1.

Chri,ost. ibidem. Serm. xiii.

omnes nuperrimo Christi anno Millesimo sexcentesimo septuagesimo sexto ad Capitulum Generale sui Ordinis Romæ eodem anno in Festo Pentecostes celebrandum, indictione ubiq; facta (ut moris est) vocati, excusaverunt sese universim à proficiscendo, idq; inquam ea ratione sola quod Majestas Christianissima egressum ipsis è Regno suo vetuisset. Et tamen speciali præcepto Regulæ quam solemni voto spoponderant observare, & præcepto quidem sub læthali noxa universos obligante, astringebantur eidem Capitulo Generali tamquam Membra ejus genuina interesse. Quid verò hic Reverendissimus noster Commissarius Belga dicet? An fortassis, quòd *rationem Status* allegaverint isti Galli, *frivolum* in ipsis illud, quippe *viris Religiosis* appariusse? At non ita Capitulo ipsi, neq; ita vel Romanæ Curiæ visum. Utrisq; saltem non audebit ille refragari; maximè cum in promptu videat innumera pene exempla vel ex Hispanijs ipsis, Burgundiaq; ac Belgia sua dilecta, haud minus quàm ex Gallia, quæ adjicere liceat. Et quod vulgo *Placitum* Principis vocant, & Librum cui Titulus est *Jus Belgarum contra receptionem Bullarum Apostolicarum*, & Monarchiam Siculam,

Regula S. Franc. c. & cap. Exijt. de Verb. Signif. in 6.

lam, & Philippi II. Regis maxime Catholici Edictum contra undecimum Baronij Tomum, & plurima alia ejusmodi in omnibus pene totius Europæ Regnis haud ignorat ille qui Magister in Israel est. Deniq; verebitur exemplum pariter & questionem in suamet persona statui, hoc est, Gulielmum Herinxium Petri Valesij, & Carolum Prosperum Hispaniæ Caroli Stuarti Brittanniæ loco substitui; atq; Mox questionem hanc proponi, *viz.* An si disertis verbis præceptioneq; Regia, Carolus Rex Catholicus Reverendissimo Patri Gulielmo Herinx Commissario Generali Belgico, Iprensi Electo vetuisset ne equidem vel ab ipso Pontifice Maximo citatus Romam, auderet extra ditiones Hispanicas efferre pedem, Reverendissimus autem Gulielmus ad sese excusandum Pontifici inhibitionem sui Regis allegaret; *frivolumne* in ipso, *viro* utiq; *Religioso* responsum istud appareret? Non quæram amplius de re alioqui per se clarissima. Nihil enim liquidius esse potest, quàm quòd istiusmodi objectionibus, suppositionibusq; falsis evidentia superius data nequeat neq; infirmari, neq; obscurari quidem.

Manet itaq; inconcussum adhuc etiam istud ipsum quod superius objectioni paucis evertendæ responsum est, videlicet, ne facul-

facultatem vel mihi ſoli quidem aut in Belgium aut alio terrarum extra Ditiones Regias proficiſcendi, à quoquam hactenus oblatam eſſe. Ut nihil interim de abſentia teſtium, nihil de Arbitris Juris & Judice indifferenti, auſuris quidquam Bruxellis pro Valeſio decernere, nihil deniq; de loco intuto dicam aut reſpondeam. Nemo tamen eſt qui dubitat ejuſmodi hæc eſſe, ut vel ſingula quæq; ſeorſim ſumpta, judicio cuicumq; ſive ultramarino ſive etiam ciſmarino à ratione legitimi & canonici evertendo, per ſe ſufficiant. Nec profecto, vel ſoli poſtremæ huic Exceptioni de loco intuto, obviam ibit Reverendiſſimus Pater Herinx ſalvi conductus neſcio cujus mentione. Niſi ſi forſaſſis eruat mihi primùm oculos, ne quod in præſentia eſt (ut præterita ſileam) ne quod ſub poteſtate quidem ejuſmet Bruxellis eſt exemplum violatæ jam quinquennio vel ſexennio toto Fidei aut videam, aut conſiderem amplius: & Fidei quidem publicæ; inquam, & Fidei etiam authoritate Apoſtolica datæ: Qua videlicet Fide Vir ille ſimpliciſſimus æque ac Religioſſimus & doctiſſimus P. T. Haroldus, ejuſdem cum ipſo Inſtituti Frater Minorita cum vocatus, tum invitatus & allectus & nixus, anno Milleſimo ſexcenteſimo ſeptuageſimo ex Hibernia in Belgium, ad Illuſtriſ-

ſtriſſimum Airoldum Comitem Lencas Prædeceſſorem tuum, nihil doli mali ſuſpicans in terra ſeu *ditione* Catholica repertum; iri, ſed omnia ſancta (ſcilicet) & juſtitiam & judicium rectum, maximè in Loco Sancto quem elegit Dominus, confidens ſe inventurum, deceptus tandem egregiè eſt.

Cæterùm contra Judicij iſtius ultramarini offucias multo adhuc plurima & veriſſima, neq; minus convincentia quam quæ huc uſq; dicta ſunt, adjicere poſſem, ſi cui bono eſſet. Et Conciliorum non modo Regionalium ſed Oecumenicorum Canones, & Pontificum Romanorum decreta, et Eccleſiæ etiam vetuſtiſſimæ conſenſionem, vel Cypriano quidem teſte, & ætate noſtra ſimiliter ipſius etiam Minoritani Ordinis Conſtituta, Praxim, conſuetudinem, & rationis demum, rectiq; & æqui omnis Jura video quæ in rem iſtam poſſent hic appoſitè & abundè quidem allegari. At epiſtolæ jam ad finem properanti quorſum iſta? Nulli planè bono futura, prolixiorem eam redderent. Fruſtra enim à Valeſio canon, fruſtra Lex, fruſtra conſenſus Nationum Chriſtianarum, fruſtra Inſtituti ſui Seraphici nota per Superiores Generales Provinciarum omnium Triennalis Viſitatio, fruſtra deniq; aut æquitatis, aut juſtitiæ, aut humanarum divinarumve

rumve legum ratio quæquam allegatur. Oportet illum ſcilicet, & cum illo utiq; innocentes multos proboſq; viros, quos ſive per invidiam, ſive per ignominiam ſequaces ejus vocant, indicta cauſa & ſolius nominis præjudicio damnari. Unde pronum eſt *intelligere* (quid enim vetat hic Tertullianum in Apologia ſua ad Romani Imperij Antiſtites imitari, verbiſq; ejus dicere?) *non ſcelus aliquod in cauſa eſſe, ſed nomen, quod quædam ratio æmulæ operationis inſequitur; hoc primum agens ut homines nolint ſcire pro certo, quod ſe neſcire pro certo ſciunt. Ideo & credunt* (vel potius videri volunt credere) *de nobis quæ non probantur, & nolunt inquiri, ne probentur non eſſe, quæ malunt credi eſſe, ut nomen iſtius æmulæ rationis inimicum, præſumptis non probatis criminibus de ſola ſui ipſius confeſſione damnetur*, exoſumq; vulgo ſit. Et tamen Valeſius (aut Valeſianus) *ſi nullius criminis nomen eſt, valde ineptum ſi ſolius nominis crimen eſt.* E nomine quippe (ut etiam, ante *Tertullianum*, *Juſtinus Martyr* * animadverterat) *neq; laus neq; pœna recte irrogatur.*

Tertullianus in Apol. num. *ſive* cap. 11.

* *Apolog.* 11. *pro Criſtianis.*

Atq; ita demum, Illuſtriſſime & Reverendiſſime Domine, querelam meam Amplitudini

plitudini Tuæ, qua brevitate claritateq; potui, exposui. Quod superest, judicij tui, æquitatisq; & compassionis tuæ partes erunt. Si qualis mihi semper visa est tot annos jam querimonia ista, talem, hoc est justissimam & gravissimam judicio etiam tuo liceat eam reputare, tantum non resuscitabis me à morte ad vitam. Invidiæ scilicet, malevolentiæ & audaciæ hominum improborum (qui ut viam sibi ad concupita munia sternerent, quibus tamen pleriq; eorum indignissimi sunt, urbem & orbem suis mendacijs de me confictis repleverunt, Purpuratos Patres in antecessum præoccuparunt, Generales etiam Instituti mei Præfectos terrefecerunt, ac toties quidem vel de capite meo luserunt) miserata tandem oppressæ ejusmodi artibus innocentiæ humanitas, æquitas, moderatio tua, dignitasq; etiam ac potestas tua sese interponent. Pro ministerio illo tuo, quo tam sanctè fungeris Apostolico, haud indignum te putabis Valesij querimoniam adeò justam, adeo gravem Sanctissimo D. N. Innocentio Undecimo, qua polles apud eum gratia, repræsentare. Quàm adversus inquam omnia omnino seu divina seu humana Jura jam octennium continenter, ac primum sanè à Riddero, dein mox à Definitorio Generali Vallisoletano, nuperrimè autem à Reve-

rendissimo Patre Herinxio in Valesij rebus actum est. Quàm inter hæc de fama pariter & vita ejus ludere nefarij quidam vel ex ipso Clero cives moliti sunt: rati videlicet impune fore si quovis modo, si vel dolo quidem & mendacio, sive aperta etiam sive occulta vi opprimerent atq; tollerent virum, quem ipsi socijq; cæteri prius Romanæ Curiæ exosum reddiderant, ac paulo post ab Instituti sui Prælatis etiam excommunicari procuraverant. Quàm præter mendacia non solùm detestabilissima sed manifestissima, duobus quidem Argumentis veris Adversarij mei in urbe ad incendendum contra me Eminentissimos quosdam Dominos Cardinales abusi sunt. Altero, quòd in prioribus infelicibusq; illis Hiberniæ Controversijs, quæ anno 1648. in causa tum Cessationis Armorum inter Confæderatos istiusce Regni Catholicos & Baronem Inchiquinium initæ, tum censurarum Interdicti & Excommunicationis contra eosdem Confæderatos (eamdemq; ob Cessationem) ab Illustrissimo ac Reverendissimo Joanne Baptista Rinuccini Archiepiscopo & Principe Firmano Nuncio in Hibernia Apostolico Extraordinario latarum, emerserant, *Valesias* pro Appellatione ab ijsdem Censuris ad Sanctissimum Dominum Innocentium X. interposita censuerit: adeoq; & censuras

ras iſtas neq; juſtas neq; validas fuiſſe docuerit. Altero autem, quòd in poſterioribus quoq; Hibernorum diſſidijs, videlicet, circa Fidelitatis Regi in rebus temporalibus promittendæ famoſam illam Formulam, quæ vulgo *Remonſtrantia Hibernorum* dicitur, poſt reſtitutum Regem, quippe anno 1662. exortis, pro eadem Formula, ſubſcriptioneq; ejus numquam ab ijs qui ſubſcripſerant juſte reſigenda, conſtans & immobilis permanſerit. Quàm deniq; non modo contra Sedis Apoſtolicæ dignitatem, ſed ipſius etiam Sacræ Congregationis de propaganda Fide exiſtimationem & honorem Excommunicatores mei exemplo peſſimo, certè parum Chriſtiano, conſilium iſtud inierint, *viz.* Non cauſam pro cauſa allegandi; ſeu, quod tantumdem eſt, *Contumaciam fictam* in non comparendo, pro *Conſtantia vera* in non reſigendo, velut excommunicationis ſuæ cauſam prætendendi. Quod indubiè non ſolum contra veritatem ipſam rerum, ſed (velut cætera de quibus ante) contra Canones etiam & Leges, & juſtitiam & æquitatem omnem eſt.

Hæc tu virorum humaniſſime & juſtiſſime, tam pro munere tibi commiſſo, quàm pro compatiente iniqua paſſis & oppreſſis animo, haud gravaberis, ut opportunum erit, Beatiſſimo Patri ac Sanctiſſi-

 mo

mo Domino *Innocentio* XI. verbis tuis aptioribus referre & exponere. Quod etiam atq; etiam qua instantia decet, quibusq; votis, precibus, lachrymis, suspirijs non dedecet, oro, atq; per Crucifixi vulnera obtestor, ut facias. A Beatissimo enim Patre Dominoq; Nostro solo, aut certè à nullo hominum in terris, expectandam mihi, sive justitiam, sive pacem, sive malorum sub quibus gemo depulsionem, nunc tandem clarè video. Ille qui in Cathedra Petri supremoq; illo militantis Ecclesiæ Throno constitutus est Sacrorum Canonum, justitiæ læsæ, & oppressæ per injuriam innocentiæ, Vindex; Ille cujus ad imperium omnia prorsus quorumcumq; Ecclesiæ Catholicæ Prælatorum, Superiorum, Judicum sive Decreta sive pronuntiata quæ cum æquitate naturali & substantia Juris scripti Canonum Divinorum pugnant, rescinduntur, abolentur, declaranturq; & reputantur, etiam ab initio planè irrita & inania fuisse: Illeq; adeò sub quo *curvantur qui portant Orbem*, vel Eminentissimi quidem ipsi Romanæ Ecclesiæ Cardinales: deniq; ille qui *brachium habet sicut Deus & voce simili tonat:* Ille, Ille inquam solus est qui pro Ecclesiæ foro *spiraculum vitæ* rursus in *Valesij* faciem inspirare, hominemq; istum, tamdiu mortuum, rursus in viventem animam

facere

facere, & vivorum ſocietati adſcribere, & Sanctorum Communioni adjungere, rurſuſq; etiam quoad cætera omnia reſtituere in integrum poteſt; idq; ſine ulteriori mora vel recurſu quidem; beneficio quoque reſtitutionis ejuſcemodi ad omnes ejus ſocios, qui ob eamdem cauſam perpeſſi ſunt, extento. Solus Beatiſſimus Pater *Innocentius Undecimus* eſt qui præſtare iſta aut poſſit aut certè velit. Ac de poteſtate quidem Sanctiſſimi Domini etiam *de lapidibus iſtis filios Abrahæ ſuſcitandi*, porro etiam & in caput anguli rurſus lapidem quem reprobaverunt ædificantes reponendi, quod ſpectat aio ad ædificium Chriſti Viſibile, nemo fidelium eſt qui dubitat. De voluntate vero ejus, vel in iſta ipſa cauſa equidem, cogitandi cogitationes pacis & non afflictionis, exaudiendiq; Valeſij vota, profectò ſi fama verax, ſi mei ipſius animi conjectura quidquam ſit, haud licet ambiguum eſſe. Ovilis Dominici non Mercenarius, ſed Paſtor bonus eſt. Ovem igitur à lupis fugientem defendet, & errantem quæret, & inventam ponet in humeros ſuos gaudens & dicens, Congratulamini mihi, quia ovem meam quæ in æſtimatione hominum perierat, inveni. Judicium Dei, non hominis eſt quod exercet. Ac propterea non reſpiciet perſonam hominum, non ſecundum

 dum

visionem oculorum judicabit, nec secundum auditum aurium arguet, sed judicabit in justitia pauperes, & arguet in equitate pro mansuetis terræ. Et erit justitia cingulum lumborum ejus, & fides cinctorium renum. Petri & Pauli Apostolorum successor justus, & Salvatoris Christi Vicarius verus audit. Eorum itaq; tum exempla vitæ, tum præcepta disciplinæ fideiq; proposuit, qua mortali fas est, per omnia sequi & amplecti. Non autem Gregorij VII. & Alexandri VII. non alterutrius, nec alius quidem intermedij aut succedanei cujuscunq; Romanorum Pontificum vel Dictata, vel Facta, vel odia vel præjudicia in controversijs istis fatalibus (aio) quæ de potestate Regia & Papali in Temporalibus post mille annos Æræ Christianæ, labente scilicet in deterius Christianismo, primum exortæ sunt.

Quapropter haud video quorsum sperare non liceat, quod ne succensendum quidem mihi à Pontificibus illis Maximis Innocentio X. Alexandro VII. Clementibusq; IX, & X. multo minus excommunicatione quapiam, alijsve Censuris aut pœnis Ecclesiasticis contra me procedendum fuisse, Beatissimus Innocentius Undecimus pro sua justitia & æquitate censeat. Causa etenim vera & unica tempestatis adeo magnæ, violentæ, continuæ

tinuæ in caput meum excitatæ, ut non alia modo eſt, ita neq; aliquando fuit, quàm quod in utriſq; Hiberniæ controverſijs, quæ (procul omni dubio) de ſupremi Magiſtratus Laici poteſtate in rebus planè temporalibus erant, Doctrinæ Chriſti & Apoſtolorum ejus, ut per mille annos Religionis Chriſtianæ primos unamini Sanctorum Patrum conſenſu explicatæ, adhæſerim; repudiata penitus novorum hominum doctrina nova, adeoq; & Scripturarum Divinarum illiuſmodi Expoſitione dogmatica quam non ſolum Concilij ipſius Tridentini Patres expreſſo Decreto vetant, ſed extenſius & ſeverius adhuc Pius IV. in profeſſione Fidei damnat. Conſtantem verò & perſeverantem eſſe in Doctrina Fidei ſemel (immò per mille annos ab initio quidem jugiter & unanimiter) à Sanctis traditæ, an tu Antoni Illuſtriſſime revera putas, Sanctiſſimo Domino Noſtro Innocentio Undecimo viſum iri excommunicationem meruiſſe? Aut non potius exiſtimas quòd Sanctitati ſuæ videbitur, in ejuſcemodi conſtantiam Prædeceſſores illos ſuos immeritò vel ſuccenſuiſſe quidem, etiamſi ulterius ad vindictam aut punitionem non progreſſum fuiſſet?

Utcumq; res iſta ſit vel erit, illud ut indubie certum videre mihi videor, nullo modo

modo Beatitudini suæ arrisurum, Quod inferioris Subsellij Judices mei excommunicatores sententiæ suæ pro causa vera falsam utiq; & ementitam plane contumaciam supposuerint. Quod Ridderus ex prætensa causa contumaciæ in non comparendo ibi, ubi tamen etiam impossibile erat mihi comparere (illud enim possumus quod jure possumus) excommunicationem suam in me denuntiaverit. Quod Vallisoletani Patres dein contra non confessum, non convictum, non præsentem, non defensum, neq; citatum, neq; monitum, nec ullo modo vocatum, immo nec scientem aliquid de judicio ullo quod in causa pararetur, pronuntiaverint; idq; tum istam Ridderi Excommunicationem confirmando, tum novam aliam conficti juris à se inventam adjiciendo. Quod Reverendissimus Jacobus Ridderus olim & Gulielmus Herinxius nuper quantumcumq; rogati & ursi noluerint sive in persona propria, sive in aliena per Judices Delegatos Judicium ibi Valesio dare, ubi tamen solummodo vel ipsi licitum vel testibus libitum esset comparere; immò ubi (& non alibi) secundum universalis Ecclesiæ canones oportebat dari & constitui. Quod deniq; viri illi Fratres Judicesq; mei integerrimi, ut me opprimerent, adeo in pluribus alijs

articu-

articulis (quos in ſpecie recenſere poſſem, ſi neceſſe foret) adeo à capite ad calcem in toto proceſſu contra me, nec divina nec humana jura obſervaverint, ut potius videri poſſint utraq; penitus contempſiſſe. An putantes obſequium ſe præſtare Deo? An ſolummodò gratiam aucupantes hominum? Ipſi viderint. Certe Ridderus etiamnum vidit. Cujus tamen animæ ut propitietur Deus bonus & miſericors orare non ceſſabo. Interea tamen, quicquid utrimq; expectandum ſit in altera vita, illud (ut jam dictum eſt) mihi perſuadeo, nihil prorſus iſtorum omnium quæ contra me ab inferioris ſubſellij Judicibus tam iniquè pronuntiata, decreta, acta ſunt, Vicario Chriſti in terris Innocentio XI. arriſurum. Id auguria mentis, id conſequentia eorum quæ de ſanctitudine, æquitate, pietateq; ejus apud Mortales omnes circumferuntur, ultra dubium ponunt; ſi tamen (aio) per humanitatem & gratiam tuam Beatitudini ſuæ relatio fiet. Hac enim relatione ſemel à te facta, non videtur dubium, quin Sanctiſſimus Dominus confeſtim jubebit vel reſcindi omnia quæ tam iniquè ſancita ſunt; vel certe Judices Delegatos ſecundum jura aſſignari in partibus, ubi nimirum & Reo & Teſtibus, omnibuſq; etiam alijs quorum intererit, liceat comparere. Atq; ita tandem

pro

pro justitia pariter & clementia sua maxima, immo & (si liceat hic Syracidæ verbis uti) secundum multitudinem misericordiæ nominis sui Clementissimus Innocentius XI. liberabit me à perditione & tempore iniquo, de altitudine ventris Inferi, & à lingua coinquinata & verbo mendacij, de rugientibus præparatis ad escam & à manibus quærentium animam meam, & de portis tribulationum quæ circumdederunt me.

Quod si post omnia fallet me expectatio mea: si fortassis vel Dominatio tua Illustrissima non ausit intercedere, vel Beatitudo sua nolit exaudire deprecantem pro Valesio; saltem eo miseriam & infortunium meum solabor, quod mihi ipsè in finem usq; non defuerim; sed quæ partium mearum erant, ipsissimis hisce literis, precibus, votis præstiterim; cætera Providentiæ Dei relinquens. Cogitabo non esse malum in civitate quod non fecit Dominus. Fatebor iratum adhuc cœlum peccatis meis meritò. Agnoscam & flagellum extentum, & manum percutientem, Dei solius tamquam Efficientis Primarij esse. Dicamq; adeò cum Sacerdote Magno Heli: Dominus est, quod bonum est in oculis suis faciat. Posthæc tacebo gemens, & convertam dolorem meum in sinum meum: gaudeboq; vehementer cum invenero

nero Sepulchrum. Ibi ſaltem, ubi ex æquo parvus & magnus, ſervus & Dominus vocem Exactoris non audiênt, ceſſabuntq; omnes à tumultu, permittent me inimici mei requieſcere, cum Pontificibus & Cardinalibus, Nuncijſq; & Internuncijs illis qui nullam mihi in vita mea requiem dabant. Ibi pariter in ſilentio vinctis opperiendum erit donec ipſe Dominus omnium in juſſu, & in voce Archangeli, & in tuba Dei deſcendet de cœlo, citabitq; omnes in Joſaphati vallem, ac in tribunali ſuo cum eis diſceptabit. Faxit Religio tua Illuſtriſſime ac Reverendiſſime Domine, faxit Innocentij Optimi Maximi de Commiſſo Grege cura, ut coram ſeveriſſimo illo Univerſorum Judice Deo, qui juſtitias etiam ipſas judicabit, non alterutri veſtrum noceant quæ à Prædeceſſoribus illis veſtris in Valeſium, ſociosq; ejus viros verè innocuos, tam injuſtè, adeò repugnante lege, canone, ratione, veritate, Evangelio facta ſunt! Haud nocebunt, neq; exurgent in judicio illo Dei contra alterutrum, ſi neq; Dominatio tua informandæ ejus Sanctitati, neq; Sanctitas ſua relevandæ oppreſſioni deſit. Qui utriuſq; veſtrum cor in manu ſua habet Deus magnus & fortis & juſtus & bonus faxit! & faxit quidem ut non modò in iſtis Valeſij rebus, verumetiam in alijs aliorum omnium

omnium quibuſcumq; velitis, jubeatis, faciatis quod juſtitiæ conſonum, Eccleſiæ proficuum, animabus ſalutare, atq; adeo Majeſtati ſuæ Divinæ beneplacitum erit; quicquid demum de Valeſio fiet! Reliquum eſt orare, ut Epiſtolæ hujus cum libertatem, tum prolixitatem Dominus meus Illuſtriſſimus æqui boniq; conſulat. Quo liberior eſt, eo magis licet ſcribentis animum clarè intueri. Et, ſi forſitan pro negotiorum tuorum mole non nihil longior; pro argumenti tamen gravitate, & rerum eò ſpectantium multitudine quas conſulto ſilui, contractior eſt. Utcumq; eam nunc poſt oſculatas manus finio, ſalutem multam & omnimodam in utraq; vita felicitatem Dominationi tuæ Illuſtriſſimæ & Reverendiſſimæ ex toto corde apprecans. Londini xvii. Calendas Januarias, Milleſimo Sexcenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo. Stilo Vet.

Humillimus & obſequentiſſimus ſervus

Fr. Petrus Valeſius.

APPENDIX

INSTRUMENTORUM.

Primum Instrumentum.

Excellentissimæ Regis Majestati Humilis Remonstratio, Agnitio, Protestatio & Petitio Romano-Catholici Hiberniæ Cleri.

MAjestatis Vestræ fideles Subditi, Romano-Catholicus Regni Vestræ Majestatis Hiberniæ Clerus, hunc rerum suarum in præsenti statum, conditionemq; deplorabilem humiliter exponunt.

Quòd Regis Regum indispensabili commissione concredita sibi animarum medela, gregumq; suarum cura, quoad Sacramentorum administrationem, docendumq; populum perfectam illam obedientiam, quam propter conscientiam obligantur Majestatis Vestræ mandatis pendere, *ipsi nihilominus* onerentur calumnijs, persequutionemq; severam adeò patiantur.

Quòd astricti fidelitate quam debent Majestati Vestræ (imò verò quam deberent etiam jerejurando firmare) ad reve-

landum conſpirationes quaſlibet, attentamentaq;, adverſus perſonam Veſtram Regalemq; Authoritatem, quæ ad eorum notitiam perveniunt *aliquando*, ipſimet interea clamoribus *odientium* inconditis traducantur, velut conjurati, molientes internecionem, qui inter eos habitant Anglorum: porrò autem ita ſuggillentur abſq; fundamento ullo, quod, in æſtimatione cujuſquam perſonæ indifferentis, poſſet vel minimum dare colorem probabilitatis tam horrendo molimini.

Quòd attributa ipſis crimina tam ſint numeroſa, tam varia quàm Adverſantium commenta: & propterea quòd ipſis per leges non ſit liberum apparere coràm, in ſuæ teſtimonium vindiciaſq; innocentiæ, figmenta quævis allegataq; recipiantur tamquam indubitatè vera: quòdq; adhuc multo iniquius, Laici, quorum dirigendis animabus character ſacerdotalis tribuit eis influxum, patiantur ob facinora quælibet, ſic falsò quamtumvis imputata illis qui ê Clero ſunt; eò nimirum ſpectantibus Adverſariis, ut Hiberni, quorum fundos poſſident, inepti reputentur, & nequaquam, aut ſub ullo tandem titulo, digni clementia Majeſtatis Veſtræ.

Quòd ut fabricentur tela, ad hujuſce exterminium populi, nullàtenus videantur inidonea ullius generis ligna. Enimverò quaſi

quasi Romano-Catholicus Clerus, quos isti velut sontissimos criminantur, forent, (aut ut ita forent, omninò oporteret esse) Societas adeo perfecta ut nemo malignus, indiscretus nemo posset inter eos reperiri, omnes generatim condemnantur velut rei cujuslibet facinoris, seu veri seu ficti, quod à quoquam uno patratum dicitur. Et quasi nullum posset verbum intercidere cuiquam, nulla scribi à quopiam epistola, nisi communi omnium assensu, Universum Clerum pati necessum est, quod cuiquam inter eos uni affingitur.

Scimus cuinam odio subsint Ecclesiastici omnes Catholicæ Communionis, ratione videlicet calumniarum, quibus Fidei nostræ dogmata, nostraq; ipsorum ab authoritate Pontificis maximi dependentia conspergutur: & humiliter obsecramus uti per Majestatem Vestram liceat utraq; vindicare, sequenti protestatione, quam sincerè prorsus & verè, procul omni æquivocatione aut mentali reservatione facimus in conspectu cœli, ac presentia Majestatis Vestræ.

Agnoscimus & confitemur Majestatem Vestram esse verum & legitimum Regem nostrum, Supremum Dominum, & justum hujus Regni Hiberniæ, aliorumq; Dominiorum Vestræ Majestatis Principem. Atq; adeo agnoscimus & confitemur

imur nos ipſos, ſub peccati pœna obligatos ad obediendum Veſtræ Majeſtati in omnibus quæ civilia ſunt ac temporalia, æquè ac alij quiquam Majeſtatis Veſtræ Subditi, legeſq; & Regiminis in hoc Regno Regulæ, à nobis exigunt. Quòdq; non obſtante quapiam poteſtate, vel prætenſione Pontificis Maximi Romanæve Sedis, aut ſententia qualibet vel Declaratione cujuſcunq; generis aut qualitatis, ſeu lata, ſeu ferenda, vel ab ipſo eodem Pontifice Maximo, ab illius Prædeceſſoribus aut Succeſſoribus, vel ab alia quavis authoritate ſeu ſpirituali, ſeu temporali, procedente ſcilicet, derivatave ab illo, aut ab ejus Sede, contra Veſtram Majeſtatem, Regiamve Authoritatem, nos fidelem hanc ſubjectionem noſtram veramq; obligationem porrò agnoſcemus obſervabimuſq; pro viribus. Palam verò abdicamus & renuntiamus omni poteſtati exteræ, ſit illa Papalis, aut Regia, ſpiritualis vel temporalis, quatenus videatur poſſe, aut prætendet liberare, dimittere, vel abſolvere nos ab hac noſtra obligatione, aut quacunq; via nobis faciet veniam ſeu licentiam excitandi tumultus, arma capiendi, vel perſonæ Majeſtatis Veſtræ, Authoritati Regiæ, vel Statui & Regimini violentiam ullam inferendi: univerſim parati non ſolum detegere, notaſq;

tasq, facere Majestati Vestræ, & Vestris in super Ministris, proditiones omnes (læsæ Majestatis crimina) quæ contra Majestatem Vestram aut illos parari nobis innotescent, verùmetiam animas nostras ponere in defensionem personæ Majestatis Vestræ, Regiæq; vestræ authoritatis, atq; pro virili obsistere conspirationibus attentamentisq; universis in Majestatem Vestram, parentur licet, mittanturve sub quocunq; pretextu, vel patrocinantem habeant quamlibet extraneam potestatem, authoritatemve. Insuper etiam profitemur quoscunq; Principes absolutos, & Magistratus Supremos, cujuslibet illi sint Religionis, Locum-tenentes Dei in terra esse: ijsq;, respectivè, juxta leges uniuscujusq; Reipublicæ, obedientiam deberi in civilibus cunctis ac temporalibus. Eamq; ob causam protestamur hic adversus omnem doctrinam, authoritatemq; in contrarium. Ac tenemus impium esse, contraq; verbum Dei, Asserere Subditum ullum posse Unctum Domini, Principem suum occidere vel trucidare, quamquam diversæ fidei & Religionis à sua ipsius; abhorremusq; ac detestamur, uti damnabilem ac scelestam, istiusce Assertionis nefariæ praxim.

Hæc cùm sint Asserta, seu dogmata Religionis nostræ, quà fidelitatem submis-

sionemq; erga Majestatis Vestræ placita respicit, cùmq; dependentia nostra abs Romana Sede nequaquam diminuat perfectam illam obedientiam, quàm jure Natalium, legumq; omnium pariter divinarum humanarumq; obligamur præstare Majestati Vestræ, naturali ac legitimo Principi nostro, humiliter oramus, ad pedes Vestræ Majestatis prostrati, uti placeat nos protegere ab ea persecutione severa quam merè ob Fidei professionem perpetimur; ceterà illos qui vel sunt vel posthac fuerint aliorum criminum rei (& omni ævo fuerunt ejuscemodi tam scriptis quam factis) punitioni legum relinquentes.

Fr. Oliverus, Episcopus Dromorensis.
Fr. Georgius Dillonus Ord. S. Fran. Residentiæ Parisis. Frat. Hibern. Guard.
Fr. Philippus Rocheus Ord. S. Franc. Sacræ Theolog. Lector Generalis.
Fr. Antoninus Gearnonus, Ord. S. Francisci, Reginæ Matri à Sacellis.
Fr. Joannes Everardus Ord. S. Franc. Confessarius & Prædicator.
Fr. Antonius Nashius, Ord. S. Franc. Conf. & Predicat.
Fr. Gulielmus Linchius, Ord. S. Franc. Conf. & Prædic.
Fr. Nicholaus Sallius, Ord. S. Franc. Conf. & Prædicat.

Jacobus

Jacobus Cusacius S. Theologiæ Doctor.
Cornelius Fogorty Protonot. Apostol. & Doc. V. I.
Daniel Donganus, Theologus.
Fr. Henricus Gibbonus, Ord. S. Dominici, Conf. & Prædicator.
Patricius Bellewius.
Dionysius fitz-Ranna.
Bartholomæus Flemmingus.
Fr. Raimundus Caronus, Ord. S. Franc. S. Theol. Lector jubilatus.
Fr. Simon Wafre ejusdem Ord. S. Theologiæ. Lector.
Fr. Jacobus Caverley Ord. S. Franc. Conf. & Prædicator.
Fr. Joannes Geraldinus Ord. S. Franc. Conf. & Prædic.
Fr. Theobaldus de Burgo, Ord. S. Franc. Conf. & Prædic.
Fr. Mattheus Duffius Ord. S. Franc. Conf. & Prædic.
Fr. Petrus Geogheganus Ord. S. Franc. Conf. & Prædicator.
Fr. Petrus Valesius Ord. S. Franc. S. Theologiæ Lector, Romano-Catholici Hiberniæ Cleri tam Sæcul. quàm Regul. Procurator.

Admonitio ad Lectorem.

A pauperibus afflictisq; Hiberniæ Regni Ecclesiasticis, ante hebdomades quinq; , missa Remonstratione, &c. *supra posita, ut eorum nomine Majestati Regiæ præsentaretur; verùm imperfecta seu inauthentica, utpote nullius manu signata, quòd Mittentes non animadverterint subscribendi necessitatem: qui tum illius Hibernici Cleri, seu Ecclesiæ, Londini erant, intellecto Majestatem suam ulterius expectare chartam istiuscemodi, maximè verò Protestationem in ea contentam, ab omnibus quorum intererat agnitum iri, & quidem proprijs eorum signaturis, aut eorum saltem, qui sufficienti commissione instructi, in hac parte pro cæteris fidejuberent: ac tenore veroq; sensu totius jam dictæ* Remonstrationis, Agnitionis, Protestationis, Petitionisq; *seriò perpensis: existimaverunt partem obsequij sui in Regem, pietatis in Patriam, benevolentiæ in omnes Romano-Catholicos ubilibet Gentium, at specialiùs in eos qui Britannico Imperio subjecti sunt, hic initium dare subscriptionibus: (Quod juxta dederunt* III. *Id. Jan. ac* XVIII. *Calend. Feb. anni* MDCLXI. *stilo vet.) ac tam suo ipsorum nomine, quàm cæterorum omnium illius (ante dicti) Hiberniæ Cleri (donec videlicet unanimis eorum assensus,*

assensus, propriarum subscriptione manuum testatus, advenerit) veluti propriam agnoscere, quoad omnes partes clausulasque, supradictam Remonstrationem, Agnitionem, Protestationem, Petitionemque: *conari etiam hac opera, facere, quod in ipsis erat, Majestatem Regiam omnino securam fidelitatis praefati Cleri, vindicare fidem Ecclesiae Romanae à scandalo positionum longè periculosissimarum, ac movere tandem praecordia Regis clementissimi ad miserationem illam, quam afflictissima gens, maximèque inter universos Europae populos impraesentiarum derelicta & oppressa, Hiberni Romani-Catholici dolenter implorant; etsi pro comperto habeant infanda quae patiuntur mala non procedere à nutu vel notitia benignissimi Principis. En, Lector benevole, compendio rationes quorsum haec* Remonstratio, &c. *subscripta fuerit, ut supra, à paucis istis illius Cleri, quorum hîc nomina vides: reliquis nimirum expectatis quamprimum distantia locorum, dispersio contribulium in tot Regiones exteras, & gravissima persequutio, saeviens etiamnum in eos qui domi, seu in ipsa Hibernia adhuc sunt residui (quorum nonnulli, & hi quidem duodeni simul ac viceni, multique etiam multis annis Provinciarum diversarum istiusce Regni carceribus publicis, custodiis, ergastulisque inclusi, ac non pauci nuper arctioribus, augente miseriam nova in dies penè singulos accessione*

accessione concaptivorum: alij verò demigrantes, diffugientesq; ac porrò vagi, errabundi, delitescentes in montibus & sylvis, & paludibus, & petris, specubusq; ac solitudinibus horridis, & nihilominus diu noctuq; vestigati, quinimo velut feræ, velut animalia quædam noxia indagati diffugatiq; : omnes tandem præ fatigatione ac fastidio vel ipsius etiam] vitæ pertæsi:) expectatis aio hisce reliquis omnibus ubi primum sors ista eorum miseranda præsensq; tristissima Rerum Hibernicarum conditio tulerit, dederitve opportunitatem videndi chartam hanc, transmittendiq; signaturas. Quorum omnium, ac cæterorum huc necessariò spectantium, habebis, Lector, ampliorem in alia charta rationem: ut similiter alia quædam nonnulla argumenta abundè rationabilia (cum Responsis ad eas quæ factæ sunt à quibusdam Exceptiones, non contra Protestationem *in se spectatam, veluti non Catholica foret ad Romanæ Fidei regulam, aut illicita cui subscriberetur ab Orthodoxis, Exceptores enim sunt fassi Catholicam & licitam, sed contra necessitatem; seu, ut ita loquar, expedientiam, utilitatemve alterutrius, nempe aut subscriptionum, aut ipsius juramenti ullatenus præstandi) quæ sufficiant persuadendo cuilibet istius Hiberniæ Cleri ad subscribendum absq; ulteriori mora. Invitationem præterea ad Romano-Catholicos viros Ecclesiasticos, tam Sæculares*

quàm

quàm Regulares Angliæ, Scotiæ, & Cambriæ, ut illi etiam velint in hac, velut omnium communi causa, seipsos adjungere, & quidem subscribendo vel eidem Protestationi vel alteri non absimili, à seipsis formandæ. Quod obsequij fidelissimi in Regem optimum, charitatisq; præcipuæ in Ecclesiam Hiberniæ (quæ impræsentiarum vehementiùs exagitatur) imò in eam ipsorum quæ per Britanniam diffusa est, ab omnibus tam illis quàm istis, hîc interea, supraque-Subscriptorum nomine, qua par est humilitate ac instantia, enixè rogat, Londini, III. Nonar. Februarij MDCLXI. *styl. vet.*

Fr. Petrus Valesius Proc. *qui supra.*

Admonitio Altera.

Et quidem hactenus, Lector, habuisti Autographum Anglicanum (hoc est Angliæ lingua vernacula, seu scriptum seu impressum, cum admonitione priori) ad sensum præcisè, imò etiam ad literam penè, ubi licuit, fidelissimè translatum; maximè verò Juramenti seu Protestationis ac simul etiam Petitionis formulam exactissimè redditam (quoniam in his præsertim intererat genuinam adeò & sinceram esse translationem) observatis nimirum utriusq; linguæ ideotismis. Cæterùm te volo scire duo. Primum est, Jam prodijsse chartam illam alteram, in priori Admonitione promissam,

missam, id est, librum P. Valesij Suprascripti (Hiberniæ Cleri apud Majestatem Regiam Procuratoris:) ut etiam paulò pòst, quem ille in præfati sui libri postscripto sub typis esse monuerat, Reverendi Patris Caroni opus Compendiarium ac doctissimum, adversum eos qui clanculariјs susurris dicebantur alicubi, non minùs ignarè quàm malitiosè in questionem vocare An Protestatio nostratium supra-posita foret, juxta Fidem, sana & licita? *hoc est, ex orco rursum evocare errorem istum ab orbe Christiano penitus antè explosum, Regibus & Rebuspublicis intollerandum, Pontificibus Maximis invidiosum, propagando Evangelio* Regni *adversarium, destruendæ autem Ecclesiæ Romano-Catholicæ, Subditorum evertendæ fidelitati, commiscendisq; omnium gentium populis in feralia bella imprimis utilem ac necessarium. Alterum, Supra-Subscriptores hunc etiamnum retulisse fructum ex opera sua, nempe dicta Supplicatione, (ita, ut præfertur, signata, ac Regiæ Majestati præsentata) Ex clementia Principis longè benignissimi, literas quamprimùm expeditas ad Hiberniæ Proreges (alio nomine Justitiarios) quibus mandatum Ecclesiasticos omnes Romanæ communionis imposterum fore liberos, adeoq; eatenus ob Fidei causam aut Sacerdotij, edicto Regio, quantociùs publicando, è carceribus dimissum iri. Edictum verò ejusmodi, quarto jam elapso mense, juxta Regis imperium,*

imperium, fuisse revera publicatum Dublinij (emporio, metropoliq; Hiberniæ celeberrimo) atq; id quidem ex mandato Justitiariorum seu Proregum præfatorum, eorumdem proprijs nominibus præfixis, itidemq; cæterorum Sanctioris Concilij Regij (in eodem Regno) similiter subscriptis, Dat. Dublinij, XVII. *Cal, April. hujus an.* MDCLXII. *quo præcipiebatur, Ad* XVII. *Cal. Junij, hujus ejusdem anni, Sacerdotes omnes, ratione Fidei aut Ordinis antè Captivos, fore liberos posthac, datis utcunq;, si Vice-Comitibus videretur, chyrographis ac vadibus pro fideli imposterum subjectione, juxta Regni leges. Porrò ad literam Edicti omnia ritè mandata executioni. Atq; adeo nunc demum per universàm Hiberniam Sacerdotes omnes carceribus, ergastulis, custodijs quibuslibet eductos, libertateq; ultra modum desideratissima & gratissima per otium fruentes, offerre Deo vota quotidie precesq; devotissimas, & hostiam ad altaria Dei immolare incruentam, pro salute* Caroli Secundi, Augusti, Felicis, Pij, Gloriosi. *Cujus te, Lector, ut reliquorum hactenus, admonitum cupijt, Londini, hac* VIII. *Cal. Julias, ipso Divi Baptistæ Natali,* MDCLXII.

Idem Valesius.

Secundum Inſtrumentum.

Decretum Capituli Generalis Ordinis Fratrum Minorum Seraphici P. Franciſci, celebrati Vallis-oleti in Feſto Pentecoſtes, Die 24. Maij, 1670. in cauſa Fratris Petri Valeſij & ſuorum Sequacium.

I.

NOn ſine maximo dolore, & proborum omnium lamentis intellexit Capitulum Generale ſcandala orta in Regno Hiberniæ opera Fratrum Petri Valeſij & Franciſci Coppingeri ac paucorum Sequacium: qui Dei timore poſtpoſito, & proprij Inſtituti immemores, ſpretis ſuorum Superiorum ſalutaribus monitis, & contempta Sancta, quam ſolemni voto ſpoſponderant obedientia, citra omne fas, ſacra profanis, & Monaſtica civilibus, dicto, & ſcripto, confundentes, tam dedecoroſis maculis ſuam Nationem, Provinciam, & Religionem labefactarunt,

befactarunt, ut sanctè viventium Fratrum Lachrymis, vix abstergi valeant. Quibus ut opportunum adhibeatur remedium, caussa priùs benè examinata, & maturè discussa, Diffinitorium Generale Fraterna charitate hortatur dictos Fratres ad resipiscentiam: ac transgressionum suarum pœnitentibus, pollicetur & veniam. Confirmat deinde censuras in dictum Fratrem Petrum Valesium, propter contumaciam in non comparendo, latas per Reverendum Patrem Commissarium Generalem Nationis Germano-Belgicæ: & denuò per sanctam obedientiam in virtute Spiritus Sancti, & sub pœna excommunicationis majoris latæ sententiæ, ipso facto incurrenda, ac privatione perpetua actuum Legitimorum præcipit tam dicto Fratri Petro Valesio, quam Fratri Francisco Coppingero, ut intra spatium sex mensium ab hujus decreti intimatione compareant coram Reverendissimo Ministro Generali Ordinis, rationem reddituri omnium quæ ipsis objiciuntur. Cæteris verò, si qui supersunt, eorum sequacibus, sub eisdem pœnis districtè injungit, quatenus omni tergiversatione postposita, se submittant Vicario Provinciali dictæ Provinciæ Hiberniæ, scilicet P. Fratri Petro Gennor, cui præfatus Fr. Franciscus Coppingerus sub eisdem pœnis teneatur sigilla

hujus

& Regeſta Provinciæ tradere, & quem Diffinitorium Generale vult ab omnibus & ſingulis memoratæ Provinciæ alumnis velut ſuum legitimum Prælatum agnoſci, ſub eiſdem pariter pœnis.

II. Et cum in noſtra Religione extet conſtitutio Generalis Victoriæ renovata, & aucta anno 1649. quæ prohibet ne ullus Fratrum, cujuſcumq; ſit conditionis, audeat typis mandare Libros, Memorialia, informationes, aut Libellos abſq; expreſſa licentia Superiorum Generalium: intellexerit autem Diffinitorium Generale dictum Fratrem Petrum Valeſium, & Fratrem Raymundum Caron (jam defunctum) quoſdam Libros ſine dicta licentia typis mandaſſe: declaratur qui ſuperſtes eſt, ſcilicet præfatus Fr. Petrus Valeſius, ſubjacere pœnis impoſitis per dictam conſtitutionem, videlicet excommunicationis majoris, & privationis actuum legitimorum: præcipitq; Diffinitorium Generale memorato Vicario Provinciali, ac omnibus Miniſtris Provinciarum Ordinis, ad quos dicti Libri pervenerint, aut etiam Memorialia, Informationes, aut Libelli, quamvis ſub pretextu vindicandi proprium honorem editi ab illis duobus Fratribus, ſcilicet Valeſio & Caron, ut illos ſummo ſtudio recolligi faciant, & ad prædictum Superiorem Generalem tranſmitti.

 III. Si

III. Si quid autem dictis Libris continetur bonis moribus dissonum, aut alienum ab Orthodoxa Fide, quam, cum sancta Matre Ecclesia Catholica, & Apostolica Romana, nostra profitetur Religio: totum id detestatur expressè, & abhorret dicta Hiberniæ Provincia, & quotquot ipsius Alumni huic Capitulo Generali intersunt; quorum innocentiam & diuturnam in perpessionibus constantiam exploratam habet Diffinitorium Generale, ac præsenti Decreto declarat, ut ad omnium perveniat notitiam.

Madriti, ex Typographia Matthæi à Spinosa, & Arteaga, anno 1670.

Concordat cum suo Originali. Ita testor Madriti die 28. Julij, 1670.

Fr. Patritius Tyrellus Diffinitor Generalis Ordinis Minorum, & Diffinitorij Generalis Secretarius.

Instrumentum Tertium.

DECLARATION DU ROY,

Pour faire enregistrer au Parlement de Bretagne celle contre les Maximes des Ultramontains,

Verifiée au dit Parlement le 21. d'Aoust 1663.

LOUIS par la grace de Dieu Roy de France & de Navarre: A tous ceux qui ces presentes Lettres verront, Salut. La Faculte de Theologie de notre bonne Ville de Paris, qui depuis son establissement a este le plus ferme apuy de la Religion & de la saine doctrine dans nostre Royaume, & qui a toujours fait profession des opposer fortement a ceux qui ont voulu en alterer la pureté, ayant

reconnu que depuis plusieurs annees quelques personnes se seroient efforcées d'introduire dans nostre Estat certaines Maximes des Ultramontains, contraires a celles qui y ont este receues de tout temps, & directement opposées a nos droits, aux immunitez du Royaume, franchises & libertez de l'Eglise Gallicane; cette celebre Compagnie auroit estimé qu'il estoit de son deouir de faire tout ce qui dependoit d'elle pour arrester le cours d'vne si dangeruse doctrine: Et a cette fin elle nous auroit fait vne declaration autentique & solemnelle de ses dogmes & de sa doctrine en cette matiere, qu'elle a renfermee en six Propositions, dont l'Acte est cy-attacne sous le contre-Scel de nostre Chancelerie laquelle Declaration auroit este leue & Registre en nostre Cour de Parlement de Paris: Et parce que nous auons juge qu'il estoit important de la faire aussi Registrer dans les autres Courts de Parlement de nostre Royaume, afin de la rendre publique, & que les sentimens de nos subjects soient vniformes sur ces Articles, en sorte qu'il en soit rien dit, escrit, enseigne, ny professe qui soit contraire a ladite Declaration de ladite Faculte. SCAVOIR FAISONS, que nous pour ces causes, & autres bonnes considerations a ce nos mouuans, Auons par ces presentes, Signees

nees de nostre main, Dit & Ordonne, Disons & Ordonnons, Voulons & nos Plaist, que lesdites six Propositions contenues en la declaration de ladite Faculte de Theologie, soient leues, publiees, & enregistrees en toutes nos Cours de Parlemens, Justices, Bailliages, Senechaussees, Jurisdictions, & Vniversitez de nostre Royaume, Pays & Terres de nostre obeissance, Faisans tres expresses inhibitions & defenses a tous Bacheliers, Licentiez, Docteurs, & autres personnes de quelque qualite & condition qu'elles soient, de soustenir & defendre, lire & enseigner, directement ny indirectiment, es Escholes publiques, ny allieurs, aucunes Propositions contraires a celles de la declaration de ladite Faculte de Theologie, ny d'en faire aucun Escrit, peine de punition exemplaire; Et aux Sindics des Universitez, & aux Docteurs qui Presideront aux Actes, de souffrir qu'il soit rien insere de contraire dans aucunes Theses, a piene d'en respondre en leurs noms, & d'estre procede contr'eux extraordinairement. SI DONNONS EN MANDEMENT a nos aimez & feaux les Gens tenans nostre Coure de Parlement de Bretagne, que ces presentes, ensemble la Declaration de ladite Faculte contenue esdites six Propositions, ils ayent a faire lire, publier, &

entregistrer au Greffe de nostredite Cour, & en toutes les Senechaussees, Bailliages, & Universitez du Ressort d'icelle, & a tenir soigneusement la main a l'exacte observation d'icelles, sans y contreuenir, ny permettre qu'il y soit contreuenu en aucune maniere; CAR tel est nostre plaisir, en temoin de quoy nous avons fait mettre nostre Scel a cesdites presentes. Donne a Paris, le quatrieme du mois d'Aoust, l'an de grace mil siz cens soixante trois. Et de nostre Regne le vingt-vnieme. Signe, LOVIS. Et sur le reply, Par le Roy, DE LIONNE. Et Scellee du grand Sceau de cire jaune.

Declarationes Sacræ Facultatis Theologicæ Parisiensis factæ apud Regem Christianissimum, die octava Maij, *Anno* 1663. super quibusdam Propositionibus quas nonnulli voluerunt ipsi adscribere.

PRimo, *Non esse doctrinam Facultatis summum Pontificem aliquam in temporalia Regis Christianissimi authoritatem habere, imo semper obstitisse Facultatem, etiam ijs qui indirectam tantummodo voluerunt esse illam authoritatem.*

Secundo,

Secundo, *Esse doctrinam Facultatis, quod Rex Christianissimus nullum omnino agnoscit, nec habet in temporalibus superiorem, præter Deum, eamq; suam esse antiquam doctrinam, à qua nunquam recessura est.*

Tertio, *Doctrinam Facultatis esse, quod subditi fidem & obedientiam Regi Christianissimo ita debent, ut ab ijs nullo prætextu dispensari possint.*

Quarto, *Eandem Facultatem non probare, nec probasse unquam, Propositiones ullas Christianissimi Regis Authoritati, aut germanis Ecclesiæ Gallicanæ Libertatibus & receptis in Regno Canonibus contrarias: verbi gratia; quod summus Pontifex deponere possit Episcopos adversus eosdem Canones.*

Quinto, *Doctrinam Facultatis non esse, quod summus Pontifex sit supra Concilium Oecumenicum.*

Sexto, *Non esse doctrinam nec dogma Facultatis, quod summus Pontifex, nullo accidente Ecclesiæ consensu, sit infallibilis.*

Excerptum è monumentis præfatæ Facultatis Theologicæ Parisiensis, per me infrascriptum Scribam ejusdem, vigesima quarta Julij,

Anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo tertio.

Ph. Bouvot.

Declarations faits au Roy par la Sacree Faculte de Theologie de Paris, le May 8. 1663. sur certaines Propositions que quelques vns ont voulu luy attribuer.

PRemierement, Que ce n'est pas la doctrine de la Faculte, que le Pape ait aucune authorite sur le temporel du Roy, qu'au contraire elle a toujours resiste, mesmes a ceux qui n'ont voulu luy attribuer qu'vne Puissance indirecte.

2. Que c'est la Doctrine de la Faculte, que le Roy ne reconnoist & n'a autre Superieur au temporel que Dieu seul, que c'est son ancienne Doctrine, & qu'el le ne s' en departira iamais.

3. Que c'est la Doctrine de la Faculte, que les Subjects du Roy luy doiuent tellement la fidelite & l'obeissance, qu'ils n'en puuent estre dispensez sous quelque pretexte que ce soit.

4. Que la mesme Faculte n'approuue point, & que elle n'a iamais approuue, aucunes des Propositions contraires al'Au-

Authorite

thorite du Roy, & aux veritables Libertez de l'Eglise Gallicane, & Canons receus dans le Royaume (par exemple) que le Pape puisse deposer les Evesques, contre la mesme disposition des mesmes Canons.

5. Que ce n'est pas la Doctrine de la Faculte, que le Pape soit au dessus du Concile Oecumenique.

6. Que ce n'est pas la Doctrine, ny vn dogme de la Faculte, que le Pape soit infallible lors qu'il n interuient aucun consentement de l'Eglise.

Extrait des Registres de la mesme Faculte de Theologie de Paris, par moy sous-signe Greffier d'icelle, le 24. iour de Iuillet, l'an 1663.

Ph. Bowot.

QUARTUM INSTRUMENTUM.

EDIT DU ROY,

Sur la Declaration faite par le Clergé de France, de ses sentimens touchant la Puissance Ecclesiastique.

Registrées en Parlement le 23. Mars, 1682.

Suivant la Copie imprimée.

A PARIS,

Chez *FED. LEONARD* Imprimeur ordinaire du Roy, & du Clergé de France, ruë Saint Jacques, à l'Ecu de Venise.

M. DC. LXXXII.

Avec Privilege du Roy.

EDIT DU ROY,

Sur la Declaration faite par le Clerge de France, de ſes ſentimens touchant la puiſſance Eccleſiaſtique.

LOUIS par la grace de Dieu Roy de France & de Navarre, à tous preſens & à venit, SALUT. Bien que l'independance de noſtre Couronne de toute autre puiſſance que de Dieu, ſoit une verité certaine & inconteſtable, & établie ſur les propres paroles de JESUS-CHRIST, Nous n'avons-pas laiſſé de recevoir avec plaiſir la declaration que les Deputez du Clergé de France aſſemblez par noſtre permiſſion en noſtre bonne ville de Paris nous ont preſentée, contenant leurs ſentimens touchant la puiſſance Eccleſiaſtique; Et nous avons d'autant plus volontiers écouté la ſupplication que leſdits Députez nous ont faite de faire publier cette declaration dans noſtre Royaume, qu'étant

qu'étant faite par une Assemblée composée de tant de personnes également recommandables par leur vertu & par leur doctrine, & qui s'employent avec tant de zele à tout ce qui peut estre avantageux à l'Eglise & à nostre service, la sagesse & la moderation avec laquelle ils ont expliqué les sentimens que l'on doit avoir sur ce sujet, peut beaucoup contribuer à confirmer nos sujets dans le respect qu'ils sont tenus comme nous de rendre à l'autorité que Dieu a donnée à l'Eglise, & à oster en même temps aux Ministres de la Religion Pretendue Reformée le pretexte qu'ils prennent des livres de quelques Autheurs pour rendre odieuse la puissance legitime du Chef visible de l'Eglise & du centre de l'unité Ecclesiastique. A CES CAUSES & autres bonnes & grandes considerations, à ce nous mouvans, aprés avoir fait examiner ladite declaration en nostre Conseil, Nous par nostre present Edit perpetuel & irrevocable, avons dit, statué, & ordonné, disons, statuons, & ordonnons, Voulons & nous plaist, que ladite declaration des sentimens du Clergé sur la puissance Ecclesiastique cy-attachée sous le contrescel de nostre Chancellerie soit enregistrée dans toutes nos Cours de Parlement, Bailliages, Senéchaussees, Universitez & Facultez de Theologie & de

Droit

Droit Canon de noſtre Royaume, Pais, Terres & Seigneuries de noſtre obeiſſance.

I.

Défendons à tous nos ſujets, & aux étrangers eſtans dans noſtre Royaume, ſeculiers & reguliers, de quelque Ordre, Congregation, & Societé qu'ils ſoient, d'enſeigner dans leurs Maiſons, Colleges & Seminaires, ou d'écrire aucune choſe contraire à la doctrine contenue en icelle.

II.

Ordonnons que ceux qui ſeront dorénavant choiſis, pour enſeigner la Theologie dans tous les Colleges de chaque Univerſité, ſoit qu'ils ſoient ſeculiers ou reguliers, ſouſcriont ladite declaration aux Greffes des Facultez de Theologie avant de pouvoir faire cette fonction dans les Colleges ou Maiſons ſeculieres & regulieres; Qu'ils ſe ſoûmettront à enſeigner la doctrine qui y eſt expliquée, & que les Syndics des Facultez de Theologie preſenteront aux Ordinaires des lieux, & à nos Procureurs Generaux des copies deſdites ſoûmiſſions ſignées par les Greffiers deſdites Facultez.

Que

III.

Que dans tous les Colleges & Maiſons deſdites Univerſitez où il y aura pluſieurs Profeſſeurs, ſoit qu'ils ſoient ſeculiers ou reguliers, l'un d'eux ſera chargé tous les ans d'enſeigner la doctrine contenue en ladite declaration; & dans les Colleges où il n'y aura qu'un ſeul Profeſſeur, il ſera obligé de l'enſeigner l'une des trois années conſecutives.

IV.

Enjoignons aux Syndics des Facultez de Theologie de preſenter tous les ans avant l'ouverture des leçons aux Archevêques ou Evêques des Villes où elles ſont établies, & d'envoyer à nos Procureurs Generaux les noms des Profeſſeurs qui ſeront chargés d'enſeigner ladite doctrine, & auſdits Profeſſeurs de repreſenter auſdits Prelats & à noſdits Procureurs Generaux les Ecrits qu'ils dicteront à leurs Ecoliers, lors qu'ils leur ordonneront de le faire.

V.

Voulons qu'aucun Bachelier, ſoit ſeculier on regulier, ne puiſſe eſtre dorénavant

avant Licentié, tant en Theologie qu'en Droit Canon, ny eſtre receu Docteur, qu'aprés avoir ſoûtenu ladite doctrine dans l'une de ſes Theſes; dont il fera apparoir à ceux qui ont droit de conferer ces Degrés dans les Univerſitez.

VI.

Exhortons, & neantmoins Enjoignons à tous les Archeveſques & Eveſques de noſtre Royaume, Pays, Terres & Seigneuries de noſtre obeiſſance, d'employer leur autorité pour faire enſeigner dans l'étendue de leurs Diocéſes la doctrine contenue dans ladite declaration faite par leſdits Deputez du Clergé.

VII.

Ordonnons aux Doyens & Syndics des Facultez de Theologie de tenir la main à l'execution des preſentes, à peine d'en répondre en leur propre & privé nom.

SI DONNONS EN MANDEMENT à nos amez & feaux les Gens tenans nos Cours de Parlement, que ces preſentes nos Lettres en forme d'Edit, enſemble ladite declaration du Clergé, ils faſſent lire, publier & enregiſtrer aux Greffes de noſdites Cours, & des Bailli-

ages, Senéchaussées & Universitez de leurs ressorts, chacun en droit soy, & ayent à tenirla main à leur observation, sans souffrir qu'il y soit contrevenu directement ny indirectement, & à proceder contre les contrevenans en la maniere qu'ils le jugeront à propos, suivant l'exigence des cas. CAR tel est nostre plaisir. Et afin que ce soit chose ferme & stable à toûjours, Nous avons fait mettre nostre scel à cesdites presentes. DONNE' à saint Germain en Laye, au mois de Mars l'an de grace 1682. & de nostre regne le trente-neuviesme. Signé LOUIS, *Et plus bas.* Par le Roy, COLBERT. *Visa,* LE TELLIER. Et scellées du grand Sceau de cire verte.

CLERI

CLERI GALICANI

De Ecclesiastica potestate Declaratio.

ECclesiæ Gallicanæ decreta & libertates à majoribus nostris tanto studio propugnatas, earumq; fundamenta sacris Canonibus & Patrum traditione nixa multi diruere moliuntur; nec desunt qui earum obtentu primatum beati Petri ejusq; successorum Romanorum Pontificum à Christo institutum, iisq; debitam ab omnibus Christianis obedientiam, Sedisq; Apostolicæ, in quâ fides prædicatur, & unitas servatur Ecclesiæ, reverendam omnibus gentibus majestatem imminuere non vereantur. Hæretici quoq; nihil prætermittunt quo eam potestatem, quâ pax Ecclesiæ continetur, invidiosam & gravem Regibus & populis ostentent, iisq; fraudibus simplices animas ab Ecclesiæ Matris Christiq; adeo communione dissocient. Quæ ut incommoda propulsemus, Nos, Archiepiscopi & Episcopi Parisiis

mandato Regio congregati Ecclesiam Gallicanam repræsentantes, unà cum ceteris Ecclesiasticis viris nobiscum deputatis, diligenti tractatu habito hæc sancienda & declaranda esse duximus.

I.

Primùm beato Petro ejusq; successoribus Christi Vicarijs ipsiq; Ecclesiæ rerum spiritualium & ad æternam salutem pertinentium, non autem civilium ac temporalium, à Deo traditam potestatem, dicente Domino, *Regnum meum non est de hoc mundo*, & iterum, *Reddite ergo quæ sunt Cæsaris Cæsari & quæ sunt Dei Deo*, ac proinde stare apostolicum illud. *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi à Deo. Quæ autem sunt, à Deo ordinata sunt. Itaq; qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit.* Reges ergo & Principes in temporalibus nulli ecclesiasticæ potestati Dei ordinatione subjici, neq; authoritate clavium Ecclesiæ directè vel indirectè deponi, aut illorum subditos eximi à fide atq; obedientià, ac præstito fidelitatis sacramento solvi posse, eamq; sententiam publicæ tranquillitati necessariam, nec minùs Ecclesiæ quàm Imperio utilem, ut verbo Dei, Patrum traditioni, & Sanctorum exemplis consonam omninò retinendam. Sic

II.

Sic autem inesse Apostolicæ Sedi ac Petri successoribus Christi Vicariјs rerum spiritualium plenam potestatem ut simul valeant atq; immota consistant sanctæ œcumenicæ Synodi Constantiensis à Sede Apostolica comprobata, ipsoq; Romanorum Pontificum ac totius Ecclesiæ usu confirmata, atq; ab Ecclesia Gallicana perpetua religione custodita decreta de authoritate Conciliorum generalium, quæ sessione quarta & quinta continentur, nec probari à Gallicana Ecclesia qui eorum decretorum, quasi dubiæ sint authoritatis ac minùs approbata, robur infringant aut ad solum schismatis tempus Concilij dicta detorqueant.

III.

Hinc Apostolicæ potestatis usum moderandum per canones spiritu Dei conditos & totius mundi reverentia consecratos. Valere etiam regulas, mores & instituta à regno & Ecclesia Gallicana recepta, patrumq; terminos manere inconcussos; atq; id pertinere ad amplitudinem Apostolicæ Sedis ut statuta & consuetu-

 dines

dines tantæ Sedis & Ecclesiarum consensione firmatæ propriam stabilitatem obtineant.

IV.

In fidei quoq; quæstionibus præcipuas summi Pontificis esse partes, ejusq; decreta ad omnes & singulas Ecclesias pertinere, nec tamen irreformabile esse judicium nisi Ecclesiæ consensus accesserit.

V.

Quæ accepta à patribus ad omnes Ecclesias Gallicanas atq; Episcopos in Spiritu Sancto authore præsidentes mittenda decrevimus; ut idipsum dicamus, omnes simusq; in eodem sensu & in eadem sententia.

† *Franciscus* Archiepiscopus Parisiensis *Præses.*
† *Carolus Mauritius* Archiepiscopus, Dux Rhemensis.
† *Carolus* Ebredunensis Archiepiscopus.
† *Jacobus* Archiepiscopus Cameracensis.
† *Hyacintus* Archiepiscopus Albiensis.
† *M. Phelypeaux* P. P. Archiepiscopus Bituricensis.

† *Ludovicus de Bourlemont* Archiep. Burdegalensis.

† *Jacobus Nicolaus Colbert* Archiepiscopus Carthaginensis, Coadjut. Rothomagensis.

† *Gilbertus* Episc. Tornacen.

† *Henricus de Laval* Episc. Rupellensis.

† *Nicolaus* Episc. Regiensis.

† *Daniel de Cosnac* Episc. & Com. Valentinensis & Diensis.

† *Gabriel* Episcop. Ædvensis.

† *Guillelmus* Episc. Vasatensis.

† *Gabriel Ph. de Froullay de Tessé* Episc. Abrincensis.

† *Joannes* Episc. Tolonensis.

† *Jacobus Benignus* Episc. Meldensis.

† S. *Du Guemadeuc* Episcop. Macloviensis.

† *L. M. Ar. de Simiane de Gordes* Episc. & Dux Lingonensis.

† *Fr. Leo* Episc. Glandatensis.

† *Lucas d' Aquin* Episc. Forojuliensis.

† *J. B. M. Colbert* Episc. & D. Montis Albani.

† *Carolus de Pradel* Episcopus Montispessulani.

† *Franciscus Placidus* Episcopus Mimatensis.

† *Carolus* Episc. Vaurensis.

† *Andreas* Episc. Antissiod.

† *Franciscus* Episc. Trecensis.

† *Lud. Ant.* Episç. Com. Cathalaunensis.

† *Franc. Ig.* Episc. Com. Trecorensis.
† *Petrus* Episc. Bellicensis.
† *Gabriel* Episc. Conseranensis.
† *Ludovicus Alphonsus* Alectensis Episcopus.
† *Humbertus* Episc. Tutellensis.
† *J. B. d'Estampes* Massiliensis Episcopus.
Paulus Phil. de Lusignan de Franc.
Ludovicus d'Espinay de Saint Luc.
Cocquelin.
Lambertus.
P. de Bermond.
A. H. de Fleury.
De Viens.
Franciscus Feu.
De Maupeou.
Le Franc de la Grange.
De Senaux.
Parra Decanus Bellicensis.
De Boche.
M. de Ratabon.
Clemens de Poudenx.
Bigot.
De Gourgue.
De Villeneuve de Vence.
C. Leny de Coadeletz.
La Faye.
J. F. de l'Escure.
Petrus le Roy.
De Soupets.
A. Argoud Decanus Viennæ.

De

De Bausset Præpositus Massiliensis.

G. Bochard de Champigny.

De S. Georges C. Lugdunensis.

Courcier.

Cheron.

A. Faure.

F. Maucroix.

Gerbais.

De Guenegaud.

Fr. de Camps.

De la Borey.

Armandus Bazin de Bezons Cleri Gallicani Agens Generalis.

Desmarets Cleri Gallicani Agens Generalis.

Registrées, ouy & ce requerant le Procureur General du Roy pour estre executées selon leur forme & teneur suivant l'Arrest de ce jour. A Paris en Parlement le 23. *Mars* 1682. Signé *Dongois.*

Quintum Inſtrumentorum.

SIVE

Juramentum Anglicanum, non illud Primatus quidem, ſive Supremitatis, ab Henrico VIII. *primùm, deinde ab* Elizabetha *Lege lata ſtabilitum; ſed aliud quod. vocant* Allegiantiæ, *i. e.* Fidelitatis, *à* Jacobo *Rege, an.* V. *Regni Anglicani, ſed occaſione horribilis conjurationis pulverariæ, omnibus quibuſcumque Subditis ex authoritate illius temporis Parliamenti præſcriptum.*

EGo A. B. verè & ſincerè agnoſco, profiteor, teſtificor & declaro in conſcientiâ meâ coram Deo & mundo, quòd ſupremus Dominus noſter Rex *Jacobus*, eſt legitimus & verus Rex hujus regni, & omnium aliorum Majeſtatis ſuæ Dominiorum & Terrarum: Et

quòd

quòd Papa nec per ſe-ipſum, nec per ullam aliam auctoritatem Eccleſiæ, vel ſedis Romanæ, vel per ulla media cum quibuſcunq; alijs aliquam poteſtatem, nec auctoritatem habeat Regem deponendi, vel aliquorum Majeſtatis ſuæ Dominiorum vel Regnorum diſponendi, vel alicui Principi extraneo ipſum damnificare, aut terras ſuas invadere auctoritatem concedendi, vel ullos ſubditorum ſuorum ab eorum ſuæ Majeſtatis obedientiâ & ſubjectione exonerandi, aut ullis eorum licentiam dare arma contra ipſum gerendi, tumultus ſeminandi, aut aliquam violentiam aut damnum Majeſtatis ſuæ Perſonæ, Statui, vel Regimini, vel aliquibus ſuis ſubditis infra ſua Dominia offerendi. Item, juro ex corde, quòd non obſtante aliquâ declaratione, vel ſententiâ Excommunicationis, aut deprivationis factâ vel conceſſâ, aut fiendâ vel concedendâ per Papam vel ſucceſſores ſuos, vel per quamcunq; auctoritatem derivatam vel derivari prætenſam ab illo, ſeu à ſuâ ſede contra dictum Regem, hæredes aut ſucceſſores ſuos, vel quacunq; abſolutione dictorum ſubditorum ab eorum obedientiâ; fidelitatem tamen, & veram obedientiam ſuæ Majeſtati, hæredibus, & ſucceſſoribus ſuis præſtabo; Ipſúmq; & ipſos totis meis viribus contra omnes conſpirationes & attentata

tata quæcunq;, quæ contra Perſonam illi us, vel illorum, eorúmq; Coronam & dignitatem, ratione vel colore alicujus ſententiæ vel declarationis, aut aliàs facta fuerint, defendam: omnémq; operam impendam revelare, & manifeſtum facere ſuæ Majeſtati, hæredibus & ſucceſſoribus ſuis omnes proditiones, & proditorias conſpirationes, quæ contra illum aut aliquos illorum ad notitiam, vel auditum meum pervenerint. Præterea juro, quòd ex corde abhorreo, deteſtor, & abjuro tanquam impiam & hæreticam, hanc damnabilem doctrinam & propoſitionem, Quòd Principes per Papam excommunicati vel deprivati, poſſint per ſuos ſubditos, vel aliquos alios quoſcunq; deponi, aut occidi. Et ulteriùs credo, & in conſcientiâ meâ reſolvor, quòd nec Papa, nec alius quicunq; poteſtatem habet, me ab hoc Juramento,aut aliquâ ejus parte abſolvendi: quod Juramentum agnoſco rectâ ac plenâ auctoritate eſſe mihi legitimè miniſtratum, omnibuſq; indulgentijs ac diſpenſationibus in contrarium renuncio. Hæcq; omnia planè ac ſincerè agnoſco & juro juxta expreſſa verba per me hîc prolata, & juxta planum ac communem ſenſum & intellectum eorundem verborum, abſq; ullâ æquivocatione, aut mentali evaſione, vel ſecretâ reſervatione quacunq;.

Hancq;

Hancq; recognitionem & agnitionem facio cordialiter, voluntariè, & verè, in verâ fide Christiani viri: Sic me Deus adjuvet.

Sextum

Sextum Instrumentum.

QUÆRITUR

An Salvâ Fide & turâ Conscientiâ

A Catholicis Anglis

Præstari possit subsequens

JURAMENTUM.

EGo *A. B.* verè & sincere agnosco, profiteor, testificor, & declaro in conscientiâ meâ, coram Deo & mundo, quod supremus Dominus noster *Rex Carolus* est Legitimus & verus hujus *Regni Rex*, & omnium aliorum *Majestatis suæ* Dominiorum, & terrarum.

Et quod *Papa*, nec per seipsum, nec per ullam autoritatem *Ecclesiæ* vel sedis *Romanæ*, aut per ulla alia media cum quibuscunq; alijs aliquam potestatem vel autoritatem

toritatem habeat *Regem* deponendi, vel de aliquibus *Majeſtatis ſuæ* Regnis aut Dominijs diſponendi, vel alicui Principi extraneo ad ipſum damnificandum, aut terras ſuas invadendum autoritatem concedendi, vel ullos ſubditorum ſuorum ab eorum *ſuæ Majeſtati* Subjectione & obedientiâ exonerandi, aut ullis eorum licentiam vel facultatem dandi, nt arma contra ipſum gerant, tumultus excitent, aut aliquam violentiam aut damnum *Majeſtatis ſuæ Regiæ Perſonæ, Statuti* vel regimini, aut aliquibus *Majeſtatis ſuæ* Subditis intra ſua Domnia offerant.

Item Juro ex corde, quod non obſtante ullâ declaratione, vel ſententiâ Excommunicationis vel deprivationis factâ, vel conceſſâ aut faciendâ vel concedenda per *Papam* vel Succeſſores vel per quamcunq; autoritatem derivatam, aut derivari prætenſam ab illo ſeu à ſuâ ſede contra dictum *Regem, Hæredes* aut Succeſſores ſuos, vel quacunq; abſolutione dictorum ſubditorum ab eorum obedientiâ, fidelitatem & veram obedientiam *ſuæ Majeſtati, Hæredibus*, & Succeſſoribus ſuis præſtabo, ipſum quæ, & ipſos totis meis viribus contra omnes Conſpirationes & attentata quæcunq;, quæ contra Perſonam illius vel illorum eorumq; Coronam & dignitatem ratione vel colore alicujus ejuſmodi ſententiæ

tentiæ vel Declarationis vel aliàs facta fuerint defendam, omnemq; operam impendam, ut *Majestati suæ*, hæredibus, & Successoribus suis revelem & manifestas faciam omnes Proditiones & Proditorias Conspirationes, quæ contra illum aut aliquos illorum attentari cognoscam, vel audiam.

Præterea Juro, quod ex corde abhorreo, detestor & abjuro tanquam impiam & *hæreticam* hanc Doctrinam & damnabilem positionem, quod Principes per *Papam* Excommunicati vel deprivati possunt per suos subditos vel alios quoscunq; deponi, aut occidi.

Et ulterius credo & in Conscientiâ meâ resolvor quod nec *Papa*, nec ulla alia Persona quæcunq; potestatem habeat me ab hoc Juramento, aut aliquâ ejus parte, absolvendi: Quod Juramentum agnosco rectâ & plenâ autoritate esse legitimè mihi ministratum: & omnibus Indulgentijs ac Dispensationibus in contrarium renuncio. hæcq; omnia planè & sincerè agnosco & juro, juxta hæc expressa verba à me prolata, & juxta planum & communem sensum & intellectum eorum verborum, absq; ullâ æquivocatione aut mentali evasione, aut secretâ reservatione quâcunq;: hancq; recognitionem & agnitionem facio cordialiter, voluntariè, & verè, in verâ fide *Christiani viri*. Sic me Deus adjuvet.

NOs infra scripti Ecclesiæ & Academiæ *Parisiensis Cancellarius*, Doctor socius Sorbonicus, testamur omnibus quorum interest vel interesse potest, attento nos animo vidisse, & perlegisse juramentum supra transcriptum, nihilq; in eo reperijsse quod sit verbo Dei, aut *Catholicæ* & *Apostolicæ* fidei contrarium, proindeq; censemus illud salvâ eâdem fide & tutâ conscientiâ à *Catholicis Anglis* emitti posse; imo & eos ex *Religione* teneri illud idem, ut fideles decet Subditos, omni ratione adimplere & exequi. In cujus rei fidem Subscripsimus, & presentem Subscriptionem Sigillo nostro muniri fecimus. Datum *Parisijs* in ædibus *Beatæ Mariæ* die nonâ *Augusti*, Anno Dom. 1681.

COQUELIN.

Ex mandato præfati Dom.

Cancellarij.

ROGER.

APPENDIX ALTERA DE GREGORIO VII.

Originem tamen ipsam, fatalemq; totius controversiæ progressum atq; exitum, paulò pòst, adversus Bellarmini *ac* Baronij *offucias, è fundamentis erutos, discussos, demonstratos, representatura.*

Interim lege quæ præmittuntur hìc, nimirum ex præfati Operis *(cui titulus est* Remonstrantia Hibernorum, *&c.* contra Censuras Lovaniensium atq; Ultra-montanorum vindicata: * *quodq; Anno Domini* MDCLXV. *cum licentia & privilegio Superiorum prodijt impressum)* *

* *Integer verò titulus iste:* Remonstrantia Hibernorum contra Lovanienses ultramontanasque censuras, De incommutabili Regum Imperio, subditorumque Fidelitate, & obedientia indispensabili, ex S S. Scripturis, Patribus, Theologis, *&c.* vindicata. Cum duplici Appendice; vna de Libertate Gallicana; Altera contra Infalibilitatem Pontificis Romani. Autho-

Authore R. P. F. R. Caron Theologo emerito. Sic fatui filij Israel, *&c.* Et: Reddite, *&c.*

* Part. II. Cap. vi. Pag. 125. num. 12. *Ubi Author, adducens in specie Concilia quæ* Gregorium VII. *condemnaverant, hæc habet.*

Concilium enim *Wormatiense*, Anno 1056. vel 1076. (juxta computum reformatum) cui interfuerunt, *& amplissimo numero*, omnes Episcopi *Galliæ*, & *Germaniæ* (præter *Saxonas*) ut tradunt *Urspergensis* Anno 1075. Abbas *Stadiensis*, *Aventinus*, l. 5. *Schnafnaburgensis* Anno eodem, & *Marianus Scotus*. In quo Concilio *Gregorius* VII. renunciatus fuit, & à Concilio universo abdicatus; idq; ideo, ut habet *Urspergensis* supra; *Quia ergo introitus tuus tantis perjuriis initiatus est* (Fidelitatem enim antea Imperatori juravit) *& Ecclesia Dei tam gravi tempestate per abusionem novitatum tuarum periclitatur* (præparabatur enim tunc Imperatoris depositio,) *& vitam per conversationem tuam multiplici infamia dehonestasti; obedientiam quam tibi nullam promisimus, nec de cætero ullam servaturos esse, denunciamus. Et quia nemo nostrum (ut tu publice declamas) hactenus fuit Episcopus,*

tu

tu quoq; nullis nostrum amodo eris Apostolicus. Ex quibus duo hic advertenda sunt, 1. Episcopos illos nunquam obedientiam *Gregorio* promisisse; quia illius electionem, legitimam nunquam agnoverunt. 2. Ante hoc Concilium intervenisse literas excommunicatorias, citatorias, minatorias, contra *Henricum*, Ministrosq;, *Cæsari* & Imperio periculosissimas, quæ & hic *novitas* ac *perjurium* appellantur; ideoq; Concilium ab Imperatore convocatum fuisse, licet actualis depositionis sententia, non nisi post aliquot hebdomadas in Concilio postea *Romano* subsecuta fuerit.

. Concilium deinde *Papiense* eodem Anno 1076. in quo subscripserunt non solum *Germaniæ*, & *Galliæ*, sed & *Italiæ* Episcopi, prædicto *Wormatiensi* decreto; *juraruntq; se nunquam Pontificem Maximum nomine recepturos*, inquit *Aventinus* supra. Atq; ita in hoc Concilio ratificata iterum abdicatio *Gregorij*, non tantum à *Germaniæ*, *Galliæq;* Episcopis fuit, sed & ab *Italiæ*, tanquam ab initio invalida,& nulla *.

* Deest, *Ejus electio fuisset.*

Concilium postea *Moguntinum* Anno 1079. (de quo *Sigebertus*) *Gregorio* plane abrenunciavit; Henricus, inquit, *Imperator in* Pentecoste, *Conventu habito* Moguntiæ, *decrevit* Hildebrandum *à Papatu esse*

 deponen-

deponendum, & Longobardiam *petens*, Guibertum Ravennæ *Episcopum*, *pro* Hildebrando *Papam. designat.* Quæ sententia in Concilio postea *Brixiensi* confirmata fuit.

13. Concilium *Brixiense* Anno 1080. triginta Episcoporum, magnæq; partis Optimatum Regni contra *Hildebrandum*, uti *Marianus Scotus*, & *Albertus Stadiensis* referunt; in quo Concilio depositus, renunciatusq; iterum *Gregorius* fuit, & *Guibertus Ravennensis* substitutus. Cujus rei rationem Concilium assignat, ut habet *Urspergensis* Anno 1080. *Qui*, inquit, *Christiani Imperij perturbavit Regnum; qui Regi Catholico ac Pacifico corporis ac animæ intentat mortem; qui perjurum defendit Regem; qui inter concordes seminavit discordiam; inter pacificos lites; inter fratres scandala; &c. Et idcirco à vera fide exorbitantem, judicamus Canonice deponendum, & expellendum.* Patres enim illi *Gregorium* pro rebelli, hæretico, ac nulliter electo habuerunt; ideoq; omnes *Germaniæ* Episcopi (si quinq; tantum exceperis,) cum Episcopis *Gallicanis*, *Italisq;* plurimis, *Henrico* contra *Gregorium* adhæserunt. Vide *Baron.* Anno 1076.

Concilium aliud *Moguntinum* Anno 1085. cui & Imperator & Legati *Romanorum* interfuere, adjudicavit Episcopos omnes

omnes Imperatori rebelles, deponendos esse; cæteros vero rebelles Anathemati subjiciendos, ut habent *Urspergensis* Anno 1085. & *Albertus Stadiensis* dicens; *Cæteri vero cum Papa* Gregorio, *quem Regni traditorem, & Ecclesiasticæ pacis perturbatorem nominant, Anathemate condemnantur.*

14. Concilium postea *Romanum* Anno 1089. adstantibus Cardinalibus multis, ac clarissimis Principibus Laicis, Clero, populoq; *Romano*, sententiam hanc tulit, de qua inter Constitut. Imperiales, Tom. 3. *Nolumus*, inquit, *ignorare prudentiam vestram, quod ad destruendas hæreses noviter ab* Hildebrando *inventas, & antiquas sub nomine pietatis impiè ab ipso renovatas, & ad defensionem Fidei Catholicæ, & ad exterminandam impietatem eorum qui noviter ipsam Fidem Catholicam, quantum in ipsis erat, scindere non tinuerunt, Deo Authore convenimus.* Ideoq; sic concludit; *In testimonium illius in medio Ecclesiæ, in conspectu Angelorum & hominum, incendio tradimus decreta eorum heretica quibus orbem terræ perverterunt.* Decreta ergo *Gregorij* VII. & sententia depositionis *Henrici* Imperatoris, juxta hæc Concilia, impia erant, hæretica, vel schismatica.

Concilium aliud *Moguntinum* mense *Maij* sub *Urbano* II. de quo *Aventinus* l. 5.

 cui

cui & Imperator, Proceres multi, Duces, Episcopi aderant, ac inter alios, *Petrus Portuensis* Episcopus, duo Flamines *Romani* Legati *Clementis* III. Legati itidem Pontificum *Galliæ, Italiæ, Germaniæ,* pluresq; alij de quibus *Aventinus* supra, qui omnes communi consensu *Hildebrandi* Sectam *tanquam Pietati Christianæ repugnantem condemnarunt. Deinde* Ottonem, *qui &* Urbanus II. *cum complicibus, sacrilegij, irreligiositatis, accusant, convincunt, in numeroq; impiorum computant. Superiores quoq; quos nominavi* 14 *Episcopos* (Pontifici *Urbano* adhærentes) *albo Pontificum eradunt, Senatu Sacerdotum movent, crimine perduellionis, perjurij, perfidiæ, homicidij, parricidij, eosdem condemnant.* Hactenus *Aventinus.* Ex quibus patet quam acerbè Episcopi illi *Hildebrandum* & *Urbanum* II. persecuti fuerint, quod Regem deponere attentassent, aut Temporalibus Regum sese intromisissent.

Ad hæc breviter respondent Adversarij, Sex ultima hæc Concilia, schismatica fuisse, atq; à quatuor Concilijs *Romanis,* vii. viii. ix. & x. reprobata; adeoq; nihil concludere posse. Quasi dicerent, omnes pene Occidentis Episcopos, *Galliam, Germaniam, Italiam,* schismaticos fuisse; nec Pontifici unquam qualitercunq; decernenti siue schismatc resisti posse; ac consequenter,

ter, Apoſtolum dum *Petro* in faciem reſtitiſſet, argueretq; quod juxta veritatem Evangelij non ambularet, ſchiſmaticum fuiſſe. His tamen miſſis, quid ad priora Concilia quibus intentum noſtrum ſatis abunde ſtabilivimus, reſpondeant, nihil audimus. Porro ut effugium illud recludamus, licebit tantiſper excurrere, ut vim illorum ſex Conciliorum examinemus, ſicq; undiquaq; (etſi ex ſuperabundantia juſtitiæ noſtræ) intentum demonſtremus & concludamus.

ITEM

Quod absq; medio sequitur, eadem Part. II, Cap. VII. *cui titulus est*, Utrum Concilia sex prædicta Germaniæ contra Gregorium VII. vel Urbanum II. Schismatica fuerint, aut jure reprobata? *Hanc enim questionem ut à fundamentis examinet, à* Num. 2. *inclusive ad* 39. *hoc est totius capitis decursu, per decem folia integra, de eodem* Gregorio VII. *ejusq; causa disputat. Immò & num. etiam primo, magnam partem, de eadem causa tractat, etsi initiam sumat ab extrinseco, id est ab Oppositore quodam æmulo. Sic itaq; incipit, atq; progreditur Cap. isto* VII. Part. II.

Libello meo priori hoc breviter attigeram, *Henricum* Im-

Qui dicitur hic Libellus Authori, opusculum illud est quod ipse, Vulgari lingua, ac defendendæ Remonstrantiæ, in antecessum Latini Operis prælo emiserat. Contra illius parvi Libri Anglicani nonnulla loca qui exceperat Dominus quidam fuit è Clero Sæculari & Romana Communione Sacerdos atque Baroni de

de Baltimor *viro Catholico Anglo Sacellanus, itidem Anglus, cui cognomento* Lugar; *cujus principia penitus, immo plusquam penitus*, Bellarminiana; *zelus autem pro Pontifice Maximo, quemadmodum & ignorantia Theologiæ veræ tam insignis, ut* paulo ante (id est potiente adhuc rerum *Cromvello*) *binos libros, à se Anglicana lingua compositos ad me ipsum una die attulerit, nempe testimonio meo, si tam facilis essem, approbandos, moxque evulgandos prælo: quorum altero Sophismatis quibusdam contendebat, Infallibilitatem Pontificis, divinæ fidei articulum esse; altero similibus aliis, quòd* Ecclesiæ *nomine solus* Romanus Pontifex *intelligi debeat ubicunque in Scriptura sacra Novi Testamenti mentio* Ecclesiæ *reperitur. Tam stupendæ ignorantiæ (ut prætercam zelum) causa Viro illi bono erat, quòd ex Ecclesiæ* Anglicanæ *Ministro olim, factus dum junior esset* Romanæ *Proselytus*, nunquam eam, neque ante neque pòst aliquando, *quæ* Cismontanorum (*certè quotquot* Romanæ Curiæ *non se devoverunt*) *Theologia fundamentalis est, ne extremis quidem labris, degustavisset; sed* Bellarmini *controversiarum lectioni, totus quantus erat, omnino fuisset deditus; cæterà licet Orthodoxus atque pius. Ac non leve quidem pietatis ejus argumentum fuit quòd* An. 1665. *pestiferis* Londini *inserviens, ipse tandem correptus peste extremum diem obierit. Utcunque, oppositioni ejus præfatæ, magnam partem, hoc debemus quòd verba Patrum, Doctorum, Historicorum, cæterorumque Authorum, videre liceat in prædicto Caroni Opere Latino ad longum producta, quorum loci tantùm, in Opusculo Anglicano referuntur.*

periisq; tunc Episcopos, neq; inter Simoniacos, neq; inter Schismaticos reponendos

esse,

esse, cum nec in Deum, nec in sacros Canones peccassent: Adeoq; Concilia illa, etsi a *Gregorio* de *facto* reprobata, de *jure* tamen Canonica & Orthodoxa fuisse. Quibus perlectis, quidam *Lugar* abrepto in spiritu (quo abundat) caloris calamo, SS. Patrum, cæterorumq; loca per me citata, sacro quodam Religionis zelo, tanquam perfidè vel impertinenter adducta, prius adoritur; dein in hoc *Gregorij, Cæsarisq;* congressu me superabunde deviasse, libellis hinc inde per *Angliam* emissis, proclamat. Quibus tamen omnibus & singulis, illorumq; argumentis, etsi in unum congestis, (dico, quod & verissimum) neq; in toto nata esse, neq; in parte *directe* vel *oblique* alterutram harum inferre; *Aliqua* Caroni *citatio perfida est*; Henricus, *Imperijve tum Præsules, vel Concilia, de Simonia, vel Schismate jure convincuntur*; Sicut nec hanc*; Bucephalus Alexandri *equus per* Asiam *aliquando volavit*.

* *Rectius dixisset*, haud magis quàm hanc.

Quapropter ejusmodi levitatis argumentis, quæ circumstantias tantum accidentales litis, hoc est, modum, locum, vel depositionis *Henrici* tempus, non ipsum causæ meritum, attingunt, tanquam impertinentibus, prætermissis, ipsam rei sub-

stantiam

stantiam interpateo*, & hanc quæstionem moveo; *Utrum* Henricus, *Imperijve tum Præsules, Canones in aliquo offenderint, ut de Simonia vel Schismate, jure convinci possent.* Hoc rei argumentum est: Quo monstrato, *Lugar* cum Socijs evicerunt: Quo prætermisso, vel non evicto, protelant prorsus & eludunt.

Ne tamen Adversarios constringere videar, latiorem dabo campum quo vires exerant, eosq; insimul, ac seorsim provoco, ut vel hæc litis capita substantialia attingant discutienda, vel silendo cedant.

I. Utrum *Henricus*, Episcopi *Germaniæ*, Conciliave prædicta, Juri Divino, vel Sacris Canonibus in aliquo contravenerint?

II. Utrum *Gregorius* ab *Henrico*, vel Episcopis prius lacessitus esset, quam adoriretur?

III. Utrum *Gregorius* ab initio canonicè fuerit electns; ac pro tali ab Ecclesia admissus?

IV. Utrum investitura *Henrici*, ejusve usus, Simoniaca fuerint?

V. Utrum *Henricus* ex illo capite deponi mereretur, vel excommunicari?

** Verbum neutrum activè sumptum, neque vel ita, satis hoc loco significativum: Itaque pro verbo illo lege* aggredior, *& sic constabit sensus.*

VI. Utrum

VI. Utrum ſubſtitutio *Rodulphi* legalis fuerit?

VII. Utrum *Henricus*, vel Epiſcopi *Romam* citati, contumaciter parere noluerint?

VIII. Utrum Legatis illegitimè reſtiterint ne Synodum tunc in *Germania* cogerent?

IX. Utrum *Saxones* rebelles, aut *Mathildæ* partes *Gregorius* juſte ſupportaverit?

Hæc ſunt litis noſtræ capita ſubſtantialia, quæ Schiſma, vel Simoniam inferunt, & in qua, partem negativam nos ſuſtinemus; ideoq; *Gregorium* ipſum factorum jam pœnitentem, facta priora tandem retractaſſe demonſtrabimus. Adverſarijs interim libertatem non occludimus, qui ſi affirmativam non evicerint, cauſa, noſtra erit, prædictaq; Concilia, legitima, orthodoxa, & Canonica. Nos interim pro negativa ſic argumentamur.

Si Concilia illa Germanica, (*hoc eſt*, Henricus, *& Epiſcopi*) *Schiſmatis*, *Simoniæ, vel inobedientiæ crimen non incurrerint, Concilia tunc illa, legitima erant, orthodoxa*, & excommunicatio nulla.

Sed crimen Schiſmatis, Simoniæ, vel in obedientiæ non incurrerunt, ut infra:

Ergo

Ergo legitima erant & orthodoxa; adeoq; excommunicatio nulla. Subsumptum sic evinco.

Nemo Simoniacus, nisi spirituale pro temporali commutet, ita ut spiritualitatem ipsam in pactum vel pretium adducat. Communis est.

Henricum *autem vel Imperij Episcopos sic non commutasse, infra patebit:*

Ergo Simoniaci non erant.

Nemo iterum Schismaticus vel Excommunicatus, qui ex causa probabiliter justa operatur: vel ex vitio electionis probabili, Superiorem non admittit, ejusve mandatis resistit, vel non paret: Certum est.

Henricus *autem Imperijq; tum Episcopi ex causa probabiliter justa (ne scilicet rebellionis rei essent, aut Imperium deperderetur) mandatis* Gregorij *restiterunt: Etiam & ex vitio electionis probabili* Gregorium *non admiserunt, ut infra.*

Ergo Schismatici vel Eccommunicati non erant.

Ut ergo subsumpta demonstremus, historiam ipsam aggrediamur, in qua ne preventus * censear, in primis protestor coram Deo, me nihil hic in *Gregorij* damnum

* Id est, *Præpossessus*, vel *præocupatus*.

num moliri, cujus honorem in omni veritate (absq; tamen Religionis, Sanctæve Sedis injuria, quarum mihi causa cæteris præfertur) sartum, tectumq; volo. Sciendum tamen non omnes Pontifices *Romanos* in gratia confirmari, quin sicut & cæteri suos aliquando nævos & lapsus patiantur; nec adeo infallibiles censeri, quin eis aliquando *facto* & *jure*, sicut *Paulus Petro* in faciem restitit, contradici, ubi à veritate Antiquorum recedunt, sine Schismate liceat; quo casu Antiquitas ipsa vel Ecclesia judicium formabit. Ideoque ne sub falso Religionis titulo, intrusive Schismatis nomine, aut pretensa Pontificum infallibilitate, justitia patiantur & veritas, aut Potestas Spiritualis cum damno Religionis, metas sibi præfixas excurrat, necessum erit questionem hanc è fundamentis resumere, ut controversiæ hujus *Gregorium* inter & *Henricum*, originem indagemus, atq; ex illa parte cui justitia suffragata fuerit, concludere. Si ergo prædicta Concilia justè & canonicè processerint, aut justitiam foverint, legitima sine dubio erunt, vera, & orthodoxa; & tunc *Gregorij* causa perijt; sin vero injustè, *Gregorius* certe vicit, & Concilia illa verè schismatica erunt. Ut vero in hac causa securius procedamus, *Lambertum* & *Baronium*, præcipuos licet *Gregorij* fautores, ex una;

una; ſicut & reliquos ab altera parte, æqua lance conſulemus.

2. *Gregorius* itaq; Anno 1072. (alias 1073.) teſte *Baronio* ibidem n. 28. Pontifex electus fuit; nec prius electus, quam in litem vocatus. *Epiſcopi enim* Galliarum (inquit *Baron.*) *grandi ſcrupulo permoveri cæperunt, atq; ideo communibus omnium conſilijs, Regem* (Henricum) *adorti orabant, ut electionem quæ ejus injuſſu facta fuerat, irritam eſſe decerneret, aſſerentes quòd niſi impetum hominis prævenire maturaret, malum hoc in aliud gravius, quam in ipſum Regem, redundaturum eſſet.* Adſtiterunt & alij (ut habet ibidem *Baron.* n. 26.) exclamantes, Gregorium *non canonice conſtitutum, ſed tyrannice Papatum ſibimet uſurpaſſe; pro qua re à nonnullis Epiſcopis abdicatus eſt.*

Electioni enim illius tria objecerunt. 1. Quod contra Canones, intra triduum à ſepultnra Prædeceſſoris *Alexandri* II. electus fuerit. 2. Quod electioni illius Cardinales non ſubſcripſerint. 3. Quod *contra conſuetudinem Majorum*, hoc eſt, ſine Imperatoris conſenſu & inveſtitura, electus fuerit. Conſule *Baron.* ſupra num. 24. 27. & 28.

Primis exceptionibus non reſpondet *Baron.* ad tertiam ait; *Gregorium* invitum electum fuiſſe, *cogi tamen nullo modo potuiſſe*

isse ut ordinari (seu consecrari) *se permitteret, donec in electionem suam tam Regem, quam Principes* Teutonici *Regni consensisse, certa legatione cognosceret*: Et ne *Henricus* in electionem consentiret, in quantum potuit, *Gregorium* ipsum obstitisse; promittens, si consentiret, quod graviores & manifestos ipsius excessus, nullatenus impunitos toleraret. Ita ex *Lamberto Baronius*. Minabatur ergo *Gregorius Henrico* si in illius electionem consentiret.

3. Circa quæ quæritur, 1. Cur hic *Gregorius* investituram ab Imperatore receperit, qui mox postea jus investituræ Laicorum tanquam Simoniacum proscripsit?

2. Si *Gregorius* invitus eligebatur, nolueritq; Regem in electionem consentire; cur simul cum literis istis ad Regem minatorijs, alijs ad Abbatem *Cassinensem* supplicaverit Imperatricis favorem, *ut quantum erga se dilectionis favorem haberet nunc ostendat?*

3. Si minis ac literis, Regis consensum impedire voluerit *Gregorius*, ne in suam electionem consentiret, cur post octo dies ab electione facta (consensu Regis necdum expectato) Legatos suos in *Hispaniam* miserit, prætendens, *Regnum* Hispaniæ *ab antiquo, proprij juris S.* Petri *fuisse, & soli Apostolicæ Sedi ex æquo subesse*, ut fatetur

tur *Baronius*? Authoritate ergo Papali usus fuit, priusquam à *Cæsare* admissus; & tamen invitus authoritatem illam assumpsit; & ne acciperet, in quantum potuit (inquit *Baron.*) impedivit. En fili fracti cohærentiam!

Pergit tamen novus hic Pontifex, utq; ulterioribus moliminibus suis viam pararet, neq; à quoquam impeti posset, dogmata quædam intentionibus suis apta excogitavit (principia scilicet, quæ & *sententiæ breviores* appellantur), & de quibus *Baron.* ad Annum 1076. n. 31.

1. *Quod* Romana *Ecclesia* (hoc est, particularis illa) *à solo Domino sit fundata.* Quod tamen valde incertum est, si non falsum; quasi jure divino Sedes *Romana Petro* demandata fuerit, eidemq; Sedi Potestas Pontificia jure divino alligata.

2. *Quod Papa solus possit deponere Episcopos, vel reconciliare.* At cur solus *Petrus* id posset, & non *Paulus*; aut Patriarchalis, vel Synodalis Potestas?

3. *Quod cum excommunicatis ab illo, nec in eadem domo debemus permanere.* Cur ab illo, & non ab alio? vel utrum si ab eo excommunicentur Maritus, Pater, vel Rex, teneantur Uxor, Proles, & Subditi, domum & Regnum evitare; vel an ligamen juris divini naturalis dissolvatur decreto humano?

4. *Quod*

4. *Quod Papæ ſoli liceat pro temporis neceſſitate novas Leges condere.* Quomodo *ſoli Petro* hoc liceat, & non *Paulo*? vel ubi Poteſtas Synodorum qua Leges condant?

5. *Quod ſolus Papa poſſit uti Imperialibus Inſignijs: ejus ſolius pedes omnes Principes deoſculentur.* An hoc forte privilegio Chriſtus etiam & S. *Petrus* pariter uſi fuerint?

6. *Quod illius ſolius nomen in Eccleſia recitetur.* Nulla ergo Regum vel Imperatorum memoria in Eccleſijs habenda; nulla etiam Chriſti vel Apoſtolorum.

7. *Quod unicum eſt nomen in mundo, Papæ videlicet.* Ubi ergo nomen Jeſu in quo omne genu flectatur? aut cur *Petrus* ſolus in mundo nominandus, & non *Paulus*, vel Imperator?

8. *Quod illi liceat Imperatores deponere, & Subditos à fidelitate abſolvere.* Lapis hic angularis eſt, ſed in arena fundatus; quia principium petitur.

9. *Quod nullum Capitulum *, nulluſq; liber Canonicus habeatur abſq; Papæ authoritate.* Presbyteria ergo ſeu Capitula à *Paulo* inſtituta, nullo accedente *Petri* conſenſu, Canonica non erant;

* Non de Conventu Clericorum, ſed Libri canonici ſeu Scripturæ Sacræ capitulo, intelligendus iſtic Loci *Gregorius.*

erant; nec Scripturarum libri ulli, nec *Pauli* Epiſtolæ, *&c.* antequam eas Concilium *Carthaginenſe* quinto ſæculo Canonizaret.

10. *Quod Papa à nemine judicari debeat.* Sed nunquid à *Pilato*, Poteſtate cœlitus data, judicatus Chriſtus? Et *Paulus* ad *Cæſaris* judicium appellaverit?

11. *Quod nullus audeat condemnare appellantem ad Sedem Apoſtolicam.* Quid ergo *Africani*? vel an Presbyteris, Clericiſque omnibus liceat vi appellationis *Romanæ*, ſententias Ordinariorum, Synodorumq; ſemper declinare?

12. *Quod* Romana *Eccleſia* (particularis illa) *nunquam erravit, nec in perpetuum* (*Scriptura teſtante*) *errabit.* Producatur illud Scripturæ teſtimonium.

13. *Quod* Romanus *Pontifex, ſi canonicè fuerit ordinatus, meritis B.* Petri, *indubitanter efficitur ſanctus.* Quomodo *indubitanter*, ſi nulla authoritate divina firmetur? An forte electio Pontificia, Sacramentalis & ſanctificans, ſicut Baptiſmus, vel abſolutio à peccatis? vel cur electio Pontificis *Romani* ſanctificaret indubitanter, & non Pontificis *Antiocheni*, *Alexandrini*, &c? aut cur electio Succeſſorum *Petri*, meritis S. *Petri* hoc privilegio gauderet, & non electio Succeſſorum *Pauli*, vel *Jacobi*, meritis SS. *Pauli*, & *Jacobi*?

6. 14. *Quod*

6. 14. *Quod nulla Synodus absq; præcepto Papæ debeat Generalis vocari.* Sed utrum quatuor primæ Synodi generales, juſſu Pontificis *Romani*, an potius Imperatoris coactæ fuerint?

15. *Quod ſententia Papæ à nullo debeat retractari, & ipſe omnium ſolus retractare poſſit.* Papa ergo ſententias Conciliorum generalium, & Canones Eccleſiæ, Juraq; omnia Eccleſiaſtica mutare poteſt. Ecce quàm bellè & abundè Monarchiæ ſuæ viam ſternebat *Gregorius* VII!

Sed & alteram prædictis ſuperaddit *Gregorius* Regulam, Ep. ad *Henricum* IV. dignitatem ſcilicet Regiam non à Deo, ſed à Paganis inventam fuiſſe; adeoque Poteſtati Pontificiæ à Deo immediate inſtitutæ ſubjiciendam. *Itane*, inquit, *dignitas* Regia *à Secularibus etiam Deum ignorantibus inventa, non ſubjicietur ei dignitati quam omnipotentis Dei providentia ad honorem ſuum invenit, & mundo miſericorditer tribuit?**

* *Joannes Launoius*, Epiſtolarum Part. VI. ad *Antonium Faurum* ſcribens, conatur oſtendere, Dictatus I. II. III. VII. X. XI. XXIII. & XXV. non *Gregorij* ſive *Hildebrandi*, ſed impoſtori alicujus, adeoque apocryphos & ſuppoſititios eſſe. Poſt alia verò argumenta quibus id ſpecialiter de titulo (ut ipſe loquitur) ſeu Dictatu XXIII. nititur probare, ultimum in hæc ipſa verba habet: Po-

ſtremò numquam dixiſſet *Gregorius* meritis Beati Petri ſanctos effici nonnullos Formoſi Papæ Succeſſores, de quibus Baronius ad annum DCCCXCVII, ſic loquitur: *Cum verò hos Romana Eccleſia paſſa eſt tyrannos Tuſciæ Principes, dominantes ſive pecunia ſive armis populo Cleroque Romano, per quos intruſi in Cathedram Petri, ſolium Chriſti, homines monſtruoſi, vita turpiſſimi, moribus perditiſſimi, uſquequaque fœdiſſimi, veſtimentis exuta gloriæ atque lætitiæ, mærens, dolens ac lugens, ſedit in triſtitia Domina gentium. Cæterùm etſi interdum deforme valde, turpeque contigerit apponi Eccleſiæ caput, tolerandum tamen ipſi fuit.* Quæ illuſtris Annalium Eccleſiaſticorum conditor monumentis conſignat ſuis, ita nota erant *Gregorij* VII. tempore, ut ea ignorare non potuerit. Quemadmodum & probè noverat, quæ *Luitprandus* in Libri VI. de rebus per Europam geſtis capite VII. de *Joanne* XII. tradit: referens acta Romani Concilij, in quo hic Pontifex abdicatus eſt: *Tunc conſurgens* Petrus *Cardinalis Presbyter, ſe vidiſſe illum Miſſam celebraſſe, & non communicaſſe teſtatus eſt.* Joannes *Epiſcopus Narnienſis, &* Joannes *Cardinalis Diaconus, ſe vidiſſe illum, Diaconum ordinaſſe in equorum ſtabulo non certis temporibus ſunt profeſſi. Benedictus cùm cæteris Condiaconis & Presbyteris dixit ſe ſcire, quòd ordinationes Epiſcoporum pretio fecerat, & quod annorum decem Epiſcopum in Tudertina civitate ordinarat. De ſacrilegio non eſſe neceſſe percontari, dixit, quia plus videndo, quam audiendo ſcire potuiſſemus. De adulterio dixerunt, quòd oculis non viderant, ſed pro certo ſcirent, viduam Rainerij, &* Stephanam *Patris concubinam, & Annam viduam cum nepte ſua abuſum eſſe, & ſanctum Palatium lupanar & proſtibulum*

bulum fecisse. Venationem dixerant publicè exercuisse: Benedictum spiritualem patrem suum lumine privasse, & mox mortuum esse. Joannem *Cardinalem Subdiaconum virilibus amputatis occidisse, incendia fecisse; ense accinctum, galea & lorica indutum fuisse, testati sunt. Diaboli in amorem vinum bibisse, omnes tam Clerici, quàm Laici acclamarunt. In ludo aleæ, Jovis, Veneris, cæterorumque Dæmonum auxilium poposcisse dixerunt. Matutinas, ac Canonicas horas eum non celebrasse, nec signo crucis se munivisse professi sunt.* Deinde capite X. de morte horribili *Joannis* ejusdem Papæ XII. *Quadam nocte extra Romam, dum se cum cujusdam viri uxore oblectaret, in temporibus adeò à Diabolo percussus, ut intra dierum octo spatium eodem sit vulnere mortuus. Sed Eucharistiæ viaticum ipsius instinctu, qui eum percusserat, non percepit, quemadmodum à suis cognatis & familiaribus, qui præsentes erant, persæpe sub attestatione audivimus.* Hæc autem omnia cum perfectè teneret *Gregorius*, is prudens & attentus dixisset numquam Romanos Pontifices meritis beati *Petri* sanctos effici; *&c. Sic nempe Lanoius ad abjudicandum* Gregorio *dictatum hunc* XXIII.

7. His itaque principijs instructus *Gregorius* (seu ut loquuntur *Lambertus* & *Baron.* Anno 1074. n. 37. & 1076. n. 1. *Hildebrandus,*) omnes pene *Europæ* Principes commovit & deterruit. Unde in primis, *Philippo Franciæ* Regi sub prætextu Simoniæ excommunicationem simul ac depositionem intentat, ut refert *Baron.* ad

 Annum

Annum 1073. Deinde *Robertum* Ducem *Apuliæ*, *Calabriæ*, & *Siciliæ*, cum omnibus suis fautoribus, aggreditur; *collectoque exercitu adversus eos ire dispo[ſ]uit*, ut notat ibidem *Baron.* n. 41. Principem postea *Salernitanum*; similiter & *Lotharingiæ* Ducem invasit. Regem *Angliæ* graviter exasperavit, sicut & *Salomonem Hungariæ* Regem, eo quod Regnum suum Imperatori subjecerit. *Hispaniam*, *Hungariam*, cæteraq; fere *Europæ* Regna, (sicut & *Bonifacius* VIII. *Franciam*, apud *Peron.* Orat. ad Stat.) tanquam Sedis Apostolicæ feuda sibi vendicavit. Archiepiscopos penè omnes, & Imperij Episcopos suspendit, vel deposuit, ut *Bremensem*, *Stratzburgensem*, *Spirensem*, *Bambergensem*, *Papiensem*, *Taurinensem*, *Placentinum*, *Ravennatem*, Episcopos *Longobardiæ*, Episcopum *Mediolanensem*, Cardinalem *Hugonem*, Episcopos plures, & Abbates *Galliæ*; aliosq; plurimos de quibus *Baron.* ad Annum 1074. 1075. 1076. Ita ut in ipso sui Pontificatus exordio universam *Europam* bellis, depositionibus, & excommunicationibus commoveret: Quasi dictum non esset, *Nemo militans Deo negotijs sæcularibus se implicet*, quanto minus bellis, is cujus arma militiæ, *carnalia* non erant?

8. *Gregorius* tamen, quod Apostolus non potuit, arma consuluit, eaq; undiquaq;

quaq; paravit, ut Religionem propagaret; & quinquaginta millia militum (inquit *Baron.* ad Annum 1074.) in campum produxit, quasi Religio armis esset plantanda, aut Ecclesia Dei gladio reformanda, quem tamen *Petrus* jussu Christi in vaginam remisit.

Porrò ut ad *Henricum* Imperatorem redeamus, *Germaniæq;* Episcopos; *Gregorius* Martiali hoc spiritu continuò agitatus, *Henricum* primò invasit, tanquam immunitatis Ecclesiasticæ transgressorem, eò quod Territoria *Mathildis*, Ecclesiæ *Romanæ* consecrata, Imperio iterum, suæq; ditioni subjiceret; ut refert *Leo Ostiensis*, & *Papirius Massonius*, de quibus Chron. *Cassinense*, l. 3. c. 48.

Altera fuit ratio cur *Henrico* offensus fuerit; quod scilicet *Henricus Saxonas Gregorij* (ut loquitur *Platina* *) compatriotas, insolitis taxaret gravaminibus, sibiq; jus investituræ reservaret; hoc est, nullos admitteret Episcopos consecrari, nullaq; beneficia majora conferri, nisi prius assensus aut presentatio Imperatoris accessisset. Hinc à *Gregorio* impetitus *Henricus*, omnique quâ potuit arte diffamatus,

* *Nihil de* compatrioris *habet* Platina. *Immò disertis verbis habet* Gregorium VII. Hildebrandum *antea vocatum, natione* Etruscum, *patriâ* Soanensem, *fuisse.*

 tan-

tandem tanquam Simoniacus excommunicatur quasi sacra venderet, seu (ut ex *Lamberto* loquitur *Baron.* ad Annum 1074.) *propter venditas Ecclesiasticas dignitates, Simoniacæ hæreseos insimulatus fuisset apud Sedem Apostolicam*; Et hinc Legati à *Gregorio* in *Germaniam* missi, noluerunt cum *Henrico* communicare nisi prius ab Excommunicatione absolveretur. Hujus criminis *Henriciani*, accusabantur & omnes *Germaniæ* Episcopi, tanquam complices vel criminis rei; Ideoq; inquit *Platina* * in *Gregor.* VII. Gregorius Sigefridum *Archiepiscopum* Moguntiæ, *cæterosq; Ecclesiasticos Imperatori adhærentes, suis dignitatibus ac beneficijs privavit.* Crimen ergo *Henrici*, Complicumq; fuit, quòd Simoniam foverent, jus investituræ in Imperatore propugnarent, taxisq; insolitis Episcopos quosdam & Abbates *Saxoniæ* quasi contra immunitatem Ecclesiæ gravarent, factumve *Henrici* ratificarent. Si igitur *Henricum*, & complices Episcopos, ab omni Simonia, & transgressione immunitatis Ecclesiasti-

* *In authore rursus fallitur, etsi historia ipsa absque dubio vera sit.* Platina *quidem criminis* Sigifredi *bujus meminit, nempe quòd ipso negotium procurante, in Synodo* Wormatiensi, Henricus *interdicere omnibus ausus sit, ne ulla in re Pontifici Romano obtemperarent; at privationis ejus in specie non meminit.*

cæ vindicaverimus, perſpicuum erit, omnes *Gregorij* excommunicationes, citationes, depoſitiones, ac ſententias adverſus *Henricum*, & ſuos, tanquam malè fundatas, invalidas eſſe; ac per conſequens facta *Henrici*, Conciliorumq, prædictorum *Germaniæ* contra *Gregorium* ſarta tecta decurrere.

10. In primis igitur ex *Lamberto*, *Baronio*, imò & *Gregorio* ipſo inquiro, ſi *Henricus* verè Simoniacus fuerit, ejuſq, Simonia totius hujus controverſiæ origo & anſa, cur in ſententia depoſitionis *Henrici*, nulla Simoniæ mentio facta fuerit? crimen enim ſententia de jure ſpecificat. Quod autem in ſententia nulla Simoniæ mentio facta ſit, ex tenore patet, qui talis eſt.

"Beate *Petre* Apoſtolorum Princeps, 'inclina, quæſumus, pias aures tuas no'bis, & audi me ſervum quem ab infantia 'nutriſti, & uſque in hanc diem de manu 'iniquorum liberaſti, qui me pro tua fi'delitate oderunt, & odiunt. (*Quaſi* Ger'mania, Gallia, Italia, *&c.* Gregorio '*incenſæ, aliud ei non objecerint quàm quòd* '*Chriſto fidelis eſſet.*) Tu mihi teſtis es, '& Domina mea mater Dei, & B. *Paulus* 'frater tuus inter omnes Sanctos, quod 'tua Sancta *Romana* Eccleſia me invitum 'ad ſua gubernacula traxit; & ego non 'rapinam arbitratus ſum ad Sedem tuam

'aſcendere

'ascendere, potius volui vitam meam in 'peregrinatione finire, quàm locum tuum 'pro gloria mundi, sæculari ingenio arri-'pere. Et ideo ex tua gratia, non ex me-'is operibus, credo quod tibi placuit & 'placet, ut populus Christianus tibi speci-'liter commissus, mihi obediat, specialiter 'pro virtute tua mihi commissâ; & mihi 'tuâ gratiâ est Potestas à Deo data li-'gandi atq; solvendi in cœlo & in terra. '(*Quasi gratia* Petri, *& non Christi, Pote-'statem hanc accepisset; Aut illa spiritualis 'tantum, & non ligandi vel solvendi tem-'poraliter fuisset.*) Hac itaq; fiducia fre-'tus, pro Ecclesiæ tuæ honore & defen-'sione, ex parte omnipotentis Dei Patris, '& Filij, & Spiritus Sancti, per tuam Au-'thoritatem, & Potestatem, *Henrico* Regi 'filio *Henrici* Imperatoris, qui contra tu-'am Ecclesiam inauditâ superbiâ insurrex-'it, totius Regni *Teutonicorum*, & *Italiæ* 'gubernacula contradico, & omnes Chri-'stianos à vinculo juramenti quod sibi fe-'cère, & facient, absolvo; & ut nullus 'ei sicut Regi serviat interdico. Dignum 'est enim ut qui studet honorem Eccle-'siæ tuæ imminuere, ipse honorem amit-'tat quem videtur habere. Et quia sicut 'Christianus contempsit obedire, nec ad 'Dominum redijt quem dimisit, partici-'pando excommunicatis, & multas ini-

'quitates

' quitates faciendo, meaq; monita quæ pro
' sua salute sibi misi (te teste) spernen-
' do; vinculo eum Anathematis vice tua
' alligo, & sic eum ex fiducia tua alligo,
' ut sciant gentes & comprobent, quia tu
' es *Petrus*, & super hanc Petram filius
' Dei vivi ædificavit Ecclesiam suam, &
' portæ inferi non prævalebunt adversus
' eam.

11. Hactenus *Gregorius* apud *Barón.* ad An. 1076. n. 25. licèt hæc sententia aliter longè & crudiùs à *Platina* recitetur. Nihil tamen hìc de *Henrici* Simoniâ adducitur; sed quod suis subditis, licèt excommunicatis, communicaverit (quod procul dubiò Regi licebat) aut quod Pontifici in temporalibus vel mixtis non obediverit, (alitèr enim ab Ecclesiâ se non separavit) neutra autem excommunicationis vel depositionis sufficiens ratio fuit.

12. Deinde si *Henricus* Simoniacus fuerit, cur *Gregorius* in literis ad *Henricum* datis, totamq; litis causam exponens, (de quibus *Baron.* ad An. 1076. n. 2.) nullius Simoniæ mentionem fecerit? Quatuor hîc *Henrico* objecerat *Gregorius*. 1. Quod cum quibusdam Aulæ suæ ministris excommunicatis participaret in civilibus; quod omnino inhiberi non potuit, sicut nec quòd uxor cum marito, vel proles cum paren-

parentibus excommunicatis, aut è converso in civilibus participarent.

2. Quod *Henricus* Ecclesias, & Beneficia, Papâ inconsulto, conferret. Quod certè juxta Canones, cum jus investituræ haberet, licitum fuit. Et tamen hæc fuit universa illius Simoniaca labes, hæresis *Henriciana*, Beneficiorumq; venditio, per adversarios sic declamata, diffamataque.

3. Quòd *Henricus* Acta quædam Synodalia, seu Reformationis Clericorum contempsisset; quod tamen probari non potuit; cùm Rex omnium maxime, Reformationem Cleri contenderet, ut ex illius Epist. (inter Constit. Imperiales) ad *Gregorium* liquet: & notat *Baron.* ad Annum 1075. n. 20.

4. Quòd *Saxonibus* (*Gregorij* compatriotis *) injuriam intulisset *Henricus.* Dico, tamen, si quæ fuerit injuria (de quâ infrà) civilem temporalemq; fuisse, cujus proinde cognitio ad *Gregorium* non spectabat. Solius ergo Juris investituræ quæstio, nomine Simoniæ, venditionis Beneficiorum, iniquitatis, hæreseos, inobedientiæ, transgressionis immunitatis Ecclesiasticæ, *&c.* hîc intervenit; licèt illo jure Imperatores omnes Orthodoxi per 700. circiter annos ante *Gregorium* VII. absq; ullâ

* *Unde habuerit compatriotas fuisse, nescio.*

ullâ Simoniæ, vel hæreſeos notâ uterentur; eiq; *Gregorius* ipſe, plurimiq; Epiſcopi Sancti ſeſe ſubmitterent. Teſtis (apud *Matth. Pariſ.* ad Annum 1095. in *Guiliel. 2.*) S. *Ulſtanus Vigornienſis* Epiſcopus, qui poſtquam à S. *Edvardo* Confeſſore, & Rege inveſtituram accepiſſet, mox baculum ipſum ſepulchro Regis marmoreo infixit, quem poſtea Rex *Gulielmus*, nec *Lanfrancus*, nec alius quiſquam quàm *Ulſtanus* ipſe, extrahere poterant, ut ſic cœlitus miraculo confirmaretur, quod Jure Regis in terris debebatur. *Tum enim* (inquit *Pariſ.*) *non licuit abſq; Imperatoris, vel Regis authoritate Pontificem aliquem creare. Quod ſi in hæc uſq; tempora mos iſte duraret, melius de Repub. Chriſtianâ ageretur*, ut habet *Cuſpinianus* in *Ludov. Pium.*

12. At inquit (ex *Lamberto*) *Baronius*, Henricus *Eccleſiaſticas vendidit dignitates.* Itane verò? Dicant ergo *Lambertus* & *Baronius*, utrum *Gregorius* ipſe qui inveſtituram ab *Henrico* acceperat, dignitatem Papalem tunc emerit? aut ſi *Henricus* Beneficia tunc vendidit Eccleſiaſtica, cur voluerit *Gregorius*, ut *Anſelmus* ille (de quo *Baron.* An. 1073. n. 11.) inveſtituram Epiſcopatus, priuſquam admitteretur, ab *Henrico* acciperet? Sed nec *Urſpergenſis*, nec *Friſengenſis*, nec ex Veteribus alius quiſquam, præter *Lambertum*, (etſi de

Simonia

Simonia *Henrici* fusius disputassent) venditionem talem interponunt. Imo vero & ab hac Simoniæ labe tres Archiepiscopi testes oculares (etiam & *Henrico* infesti) *Henricum* immunem reddiderunt, *Moguntinus*, *Coloniensis*, & *Wormatiensis*, de quibus *Helmoldus*, c. 32. *Albertus Stadiensis* ad Annum 1106. & *Cratnzius* in *Saxonia*, l. 5. c. 20. Atque hinc eos ingratos denunciat *Gotefridus Viterbiensis* in versib. par. 1. quod nimirum Episcopi illi * de *Henrico* non ita pridem tam bene meriti, *Henricum* postea deposuerint, aut Simoniacum condemnaverint.

* **Legendum potius arbitrarer,** ***quod Episcopi illi Henrico non ita pridem tantis beneficijs devincti,*** **&c.**

13. Porro ut quæstionem hanc in radice tractemus, Dicant (velim) in primis Adversarij, Utrum venditio rei spiritualis, v. g. calicis consecrati, Simonia dicatur, si scilicet spiritualitas ipsa in æstimationem non venerit, sed materiale tantum operis, seu temporale rei consecratæ? Dicant, Annon Simonia à Theologis definiatur, *Æstimatio rei spiritualis, & quà talis, pro re temporali?* Demus igitur *Henricum* Beneficia Ecclesiastica vendidisse; spiritualitatem tamen Beneficiorum in contractu non coæstimavit, sed pro temporali temporale tantum pensavit. Quomodo ergo Simoniacus?

Simoniacus? Sed nec ipsum temporale vendidit ut manifestis ipse argumentis demonstravit. *Henricum* ergo ipsum apud *Helmoldum* supra expostulantem tantisper audiamus.

Dic (inquit *Henricus*) ô Moguntine! *dic adjuratus per nomen æterni Dei; dic quid exegimus aut recepimus quando te* Moguntiæ *præfecimus? Tu quoq;* Coloniensis, *per fidem te contestamur!* Similiter & *Wormatiensem* conjuravit, ut ibidem. Et si interfuisset *Stephanus Albestatensis* Episcopus, *Henrici* licèt accusator & hostis, proculdubio in eandem quæstionem venisset. Si ergo ex Beneficiorum collatione, & investitura Episcopi *Moguntini*, vel *Coloniensis*, quæ (ut ait *Henricus*) *præstantissima sunt, & magnum questum Cameræ nostræ referre poterant*; si ex investitura ipsius *Gregorij* VII. vel *Anselmi* ab eo præsentati nihil Simoniaci interventu pacti *Henricus* acceperit (nisi forte omnes illos, Simoniacos pariter damnaveris:) intrusa profecto hæc, & violenta Simoniæ species dicetur. Ideoq; *Henricus* supra (fatentibus etiam *Moguntino* & *Coloniensi*) expresse protestatur; *Nihil pecuniæ hujus rei gratiâ* (scilicet investituræ) *oblatum vel receptum fuisse. Gloria* (inquit) *Deo, quia vel in hac parte fideles adinventi sumus.* Neq; enim verolimile est, *Henricum*, qui

opima illa *Moguntini* ac *Coloniensis* Beneficia nullius mercedis interventu contulit, levioribus se contaminare voluisse, quasi macris se pollueret, qui pinguia contemneret; præterquam quod nemo unquam Episcoporum *Germaniæ Henricum* de hac labe tanquam testis illius sæculi ocularis accusaret vel argueret.

14. At (inquit *Bellarminus*) Simoniæ reus est quisquis Laicorum jus investituræ sibi pretendit. Et hic *Henrici* casus fuit. Ideoq; (inquit) *Mauritius* Imperator è *Gregorio* magno, alijsq; illius ævi Imperatoribus differens ait; *Qui omnes reperiuntur fuisse Fide Catholica orthodoxi, hacq; tantum ex parte damnandi, quod confirmationem electi in* Romanum *Pontificem, sibi, ut vidimus, vendicarent.* Simoniaci ergo sunt omnes tales, imo & Ecclesiasticæ immunitatis transgressores, Ecclesiæq; hostes, ac persecutores, ut habet *Gregor.* I. Comment. in Psal. 101.

At si quis Gregorij *illius ipsius* 1. *sive* Magni *epistolas ad Tyrannum* Photium *consideraverit, haud magnopere mirabitur ipsum in hac quoque parte erravisse.*

In primis Respondeo, Commentarium hunc incertum ac supposititium esse: Deinde *Mauritium*, si ex illo capite Simoniacus esset, aut Ecclesiæ persecutor, quod scilicet jure Episcoporum investituræ

turæ fungeretur, tunc non ſolum, ſed cum eo omnes à *Conſtantino* magno Imperatores ad *Henricum* IV. uſque, qui jus illud inter jura Regalia reponebant, Simoniacos pariter, Eccleſiæq; perſecutores habendos eſſe: Similiter & omnes interea Pontifices *Romanos*, alioſque Eccleſiæ Epiſcopos, qui juri illi ſponte detulerunt, atq; pro inveſtitura juxta conſuetudinem ſolverunt.

. Ideoq; Argumentum ſic retorqueo. *Mauritius* Imperator Orthodoxus pecuniam exegit à *Gregorio* Pontifice pro admiſſione ac confirmatione illius in Sede *Romana*, ut docet *Baron.* ad Annum 590. n. 6. atq; hinc à *Baronio* & *Bellarmino* Simoniacus appellatur: Igitur & S. *Gregorius*, Simoniacus fuit, qui pecuniam illam *Mauritio* ſponte ſolvit; ſimiliter & Succeſſores omnes qui per aliquot centurias uſum hunc prorogarunt: Aut certe exactio illa vel ſolutio, Simonia non erat, & ſic tam *Mauritius*, quam *Henricus* immunes reddentur.

15. Unum breviter ſuperaddam: *Bonifacium* II. quòd Authoritate tum ſua ipſius propria, cum Synodi Nationalis *Romanæ*, *Vigilium* Diaconum, inconſulto Rege *Athalarico*, in Succeſſorem delegiſſet, indeque criminatum *, in plena Synodo *Ro-*

* *Lege melius*, accuſatum.

mana læſæ Majeſtatis culpam agnoviſſe; quòd nimirum contra Regis decretum jura Regalia inveſtituræ adoriretur. Quod certe fieri non oportebat, niſi jus inveſtituræ legitimè, & abſq; ulla labe Regi deberetur; alioquin profectò *Bonifacius* criminis agnitione longiſſimè aberraſſet. Cur ergo vi juris ejuſdem non poſſet *Henricus* Temporalia Epiſcoporum *Germaniæ* pecunijs, taxiſque pari ſorte gravare?

16. Dicant itaq; ingenuè Adverſarij, An non Pontifices *Romani* antequam ex donis Imperatorum in Principes abſolutos tranſiviſſent, Præfectura tantum Urbis *Romanæ* per aliquot centurias tanquam Imperatoris Vaſalli contentarentur? An non & Epiſcopi tunc omnes, ſicut & Pontifices, Principes licèt temporales, in Temporalibus tamen Regibus ſubordinati fuerint? Cur itaq; ex hac ſaltem ſubjectionis Lege taxari non poſſent, dum à Regibus ad Præfecturam temporalem admitterentur? Et hoc eſt quod *Henricus*, cæteriq; Reges, Principeſq; Catholici jure inveſtituræ vendicarunt.

Porro ut ad *Henricum*, Beneficiorumq; vendituras † revertamur, Profectò non eſt veroſimile dignitates illas ab *Henrico* tunc venditas fuiſſe, ratione quarum, Anno ſuperiori 1073, viri

† *Venditionis.*

viri ſancti, Anno *ſc.* Colonienſis *Epiſcopus, &* Hermannus Bambergenſis Romam *miſſi ſunt, pecuniam quæ Regi debebatur, colligendi gratiâ,* ut refert. *Baron.* ad Annum 1073. niſi forte viros ſanctos Collectores eſſe velis, & Executores Simoniacæ pravitatis. At inquit *Baron.* Illi *legatione peractâ reverſi, Literas* Alexandri *Apoſtolici detulerunt, Regem citantes* Romam *ad ſatisfaciendum pro Simoniaca hæreſi.* Itane? ergo pecunia Simoniaca illa Regi non debebatur, & ſic Simoniacus erat Pontifex qui illam promiſit; Simoniaci etiam viri illi ſancti, Collectores; quæ facilè *Baronius* non admittet.

17. Dicam ergo quid fuerit. *Henricus* Imperator, ſicut & *Philippus* Rex *Franciæ* ſub eodem pene tempore, de Simonia pariter à *Gregorio* accuſati, ideo, quod non *gratis* (ut loquitur *Gregor.* apud *Baron.* ad Annum 1073. n. 73.) ſed cum onere Beneficia conferrent: ſicut & modò Papa *Rom.* Beneficia omnia majora, etiam & diſpenſationes ſpirituales taxat. Quæro igitur, Si *Henricus,* dum ex Jure inveſtituræ Temporalia Beneficiorum taxaſſet, hoc eſt, dum cum onere Beneficia quoad temporalia conferret, Simoniacus fuerit; quomodo à Simonia liber erit Pontifex *Romanus,* dum mera Spiritualia taxat: hoc eſt, ſi abſq; interventu pecuniarum, tax-

 atoq;

atque onere, Episcopatum, Abbatiatum, aliosve titulos vel jurisdictiones mere spirituales, conferre recuset, aut in impedimentis quibusdam spiritualiter dispensare? Imperator (ut notorium est) temporalitatem tantùm Beneficij taxat, & tamen Simoniacus erit; Pontifices (qui Temporalia taxare non possunt, sed de Spiritualibus tantùm cognoscere) Simoniaci tamen non erunt si titulos & dispensationem mere spirituales, sine pecunijs conferre noluerint. Et hoc est quod famosissimus ille Antistes *Robertus Lincolniensis* apud *Mat. Paris.* ad Annum 1250. in *Henricum* III. olim querebatur dicens; *O pecunia, pecunia, quantum potes in* Romanâ *Curiâ!* Sed pergamus.

18. Demus itaque, ut argumentum currat, *Henricum*, & *Philippum* Reges, Simoniacos fuisse; ideone exauthorari poterunt Simoniaci, plusquam Fornicarij, ita ut nemo illis obedire posset, *nisi* (ut loquitur *Gregor.* de *Philippo*) *Fidem Christianam abjicere maluerit?* Quasi de Fide esset Reges à Pontifice, ratione Simoniæ deponi posse, quod tamen ante *Gregorium* VII. inauditum fuit, attestante *Ivone Carnotensi*, Ep. 6. *Investituras Episcoporum de manu Regis recipere, nec Fidei, nec Sacræ Religioni officere.*

Sit

Sit tamen Simoniacus *Henricus*, Ideone excommunicari, Regnoq; exui poterit Princeps tanta multitudine sociatus? Audiamus si placeat *Augustinum*, l. 3. contra *Parmen.* c. 2. *Non potest esse salubris correctio, nisi cum ille corripitur qui non habet sociam multitudinem: cum vero idem morbus plurimos occupaverit, nihil aliud boni restat, quam dolor & gemitus,* &c. *ne cum zizaniis eradicent triticum,* &c. *Apostolus unum incestuosum excommunicat; multos fornicationibus coinquinatos non excommunicat, sed per luctum suum potius eos divino flagello coercendos minatur. Revera si contagio peccandi multitudinem invaserit, divinæ disciplinæ severa misericordia necessaria est; nam consilia separationis* (excommunicationis) *& inania sunt, & periculosa, atq; sacrilega; quia impia & superba fiunt, & plus perterbant infirmos bonos, quam corrigunt animosos malos.* Excommunicatio ergo & depositio *Henrici* qui multitudinem habuit sociam, inanes erant, periculosæ, sacrilegæ, impiæ, & superbæ.

19. Respondet *Bellarminus*, Licèt plures in eodem delicto cum *Henrico* essent, solum tamen *Henricum* ab initio contumaciter Pontifici restitisse; ideoq; solum tunc excommunicatum fuisse. At *Bellarminum* longe hîc aberrâsse constat; cum tunc simul cum *Henrico* excommunicati fuissent

& ante Concilium *Rom.* Episcopus *Ratisbonensis*, Episcopus *Constantiensis*, Episco- *Lasaunensis*, &c. & in Concilio postea *Romano* Episcopi *Longobardiæ*, Episcopi *Ultramontani*; cæterisq; participibus dies constituti, ut nisi se purgassent, simili etiam excommunicationis sententia ligarentur. Deinde crimen Simoniæ *Henrico* objectum, omnibus pene *Germaniæ* Episcopis commune erat; ac consequenter juxta Adversarios contagio illa multitudinem invasit: Excommunicatio ergo tunc ferenda non erat.

Sed demus *Henricum* solum tunc excommunicari; Nunquid tamen juxta Regulam S. *Augustini*, si per excommunicationem plus perturbentur infirmi boni, quam corrigantur animosi mali, excommunicatio tunc *impia sit, sacrilega, & superba?* Et tamen per excommunicationem *Henrici*, ac depositionem, manifestum fuit, plures bonos perturbandos iri, quam malos corrigendos, ut in omni Regum deprivatione universaliter contingit. Ideo inquit glossa in *Matth.* 13. *Multitudo non est excommunicanda, neq; Princeps populi.*

20. Deniq; etsi gratis admiserimus *Henricum* ab initio omnium pessimum fuisse, *Romam* tamen postea citatus, juxta Adversarios comparuit, mandato Pontificis satisfecit, injunctamq; pœnitentiam perfecit;

fecit; cur igitur in ipsa pœnitentia pœnitens depositus fuerit? Audi *Albertum Stadiensem* ad Annum 1077. *Episcopus*, inquit, *Strazburgensis amicissimus Regis* Henrici, *Regem inter memorias Martyrum* (hoc est *Romæ*) *invenit*; *novum Principem electum* (Rodulphum) *indicat*; *Rex prætendit nequaquam sibi sine licentia Sedis Apostolicæ abeundum. Respondit Episcopus*; *Noveris certe hoc omne conspirationis malum de fonte* Romanæ *perfidiæ manasse: Unde clanculò per noctem* Româ *egressus*, *exijt* Italia. Et hoc est quod *Leo Ostiensis* indicat l. 3. c. 48. Henrico, inquit, Romæ *pœnitente*, *consilio* Mathildis *missus est quidam à* Gregorio *qui* Rodulphum *rebellare persuasit*. *Henrico* ergo inscio, pœnitente, & innocente, depositio tamen illius parabatur, & *Rodulphi* substitutio. Ideoq; minus candide cum Rege pœnitente & humiliato actum fuit; etsi *Lambertus* & *Baronius* factum hoc *Gregòrij*, sicut & alia plura silenter pertranseant. Agnoscit tamen *Bellarminus* ingenue Reges excommunicari vel deponi omnino non posse, nisi prius admoniti, postea contumaces inveniantur. Quæro igitur cur *Henricus* jam pœnitens, humiliatusque, depositus fuerit? Cur *Childericum* Regem, nec auditum, nec admonitum, nec incorrigibilem, sed fatuum tantum, depositum tamen à Pontifice *Zacharia*

Adverſarij contendant? Ex quibus omnibus manifeſtum erit, *Henricum* Simoniacum vel Hereticum non fuiſſe; vel caſu quo ſic eſſet, Regem tamen multitudine ſociatum, pœnitentem, & humiliatum, abſq; ſummo errore & injuria exauthorari non potuiſſe.

21. Accedit & hæc ratio, Quòd etſi *Romæ* tanquam Hereticus & Simoniacus inſimulatus, ut loquitur *Baron.* nunquam tamen auditus, vel convictus fuerit; quomodo ergo excommunicari poterat? Sed demus convictum fuiſſe; ideone tamen Regem è Regno ſuo, bellis, ac rebellionibus lacerato, Regiſq; inſimul Miniſtros ac Conſiliarios abſq; Regis conſenſu *Romam* citare poterat *Gregorius*? Aut certe niſi comparuiſſent, contumaces & excommunicatos reddere, Dominijs exauthorare, diris omnibus devovere; idq; in cauſa temporali vel mixta, ubi & de ruina Imperij, ac coram Judice ſuſpecto, exaſperato, *Cæſariſq;* depoſitionem jam moliente, timebatur? Durum profecto neceſſitatis telum aut perire aut pati; utrinq; enim neceſſitas imminebat extrema tam Regi, qnam Miniſtris, ut vel Imperium amitterent, aut in excommunicationem Pontificis tanquam contumaces laberentur. Miniſtri itidem, ſi *Gregorio*, contra vel citra Regis conſenſum parerent, læſæ Maje-

Majeſtatis Rei erant: *Gregorio* vero reluctando, excommunicationem reportaturi. En *Scyllam* & *Charybdem* quas inter, *Henricus* & Epiſcopi navigarunt; etſi Theologi omnes teneant Pontificem cùm gravi periculo vel jactura fortunæ, honoris, vel corporis, nemini mandare poſſe.

22. Supereſt ergo ut demonſtremus Imperij tunc ſtatum, talem fuiſſe, ut neq; Imperatori vel Conſiliarijs tutum fuerit Imperio abeſſe, aut juri inveſtituræ Epiſcoporum quoquò modo renunciare. Audiamus ergo *Onuphrium* in *Gregor.* VII. *Imperij* (inquit) *vel omnino tollendi, vel in perpetuum ſtabiliendi, cauſa tunc maxime tractabatur.* Non oportebat ergo Imperatorem, vel Conſiliarios Imperio tunc abeſſe, aut *Romæ* comparere. Quantum vero ad uſum Inveſtituræ, ſciendum erit, ſtatum tunc Imperij fuiſſe, ut niſi rebelles, potentes, contumaceſq; Epiſcopi & Abbates, jure inveſtituræ coercerentur, mulctis alijſq; Imperij oneribus gravarentur, paci communi provideri non poſſet. Ideoque *Onuphrius* ſupra de Epiſcopis diſcurrens ait: *Qui cum jure inveſtituræ coerceri non poterant, quid ergo deinceps facturi eſſent ſi omnino ex Imperatoris Poteſtate eruti & liberati eſſent?* Ex jure ergo inveſtituræ, coercitione Epiſcoporum, præſentia *Henrici*, & Conſiliariorum, ſtatus & conſervatio

tio Imperij tunc dependebant; adeoq; *Romam* mandari vel citari non poterant; multo minus tanquam contumaces excommunicari vel deponi.

23. Audiamus si placeat *Huldricum Mutium,* l. 15. Chron. *Germ.* controversiam hanc ab exordio describentem, & quomodo *Gregorius* à *Saxonibus* suis, & quibusdam male-feriatis Aulicis, quos *Henricus* antea Curia sua ejecit, corruptus fuerit. In primis ergo refert *Aulicos illos licentiâ peccandi diuturnâ corruptos, malisq; moribus Nobiles assuetos, odisse Imperatorem, & de alio eligendo cogitasse, & conspirasse. Inter hos, primos fuisse* Saxones; *hos vero victos atq; impares, misisse Legatos* Romam *ad Pontificem* Gregorium VII. *cum mandatis mendacibus, quidquid detestandorum, nefandorumq; scelerum fingi poterat, objecisse.* Super hoc *Henricus* à *Gregorio* sub pœna excommunicationis citatus fuit. *Henricus* autem hîc sub dilemmate cunctatus ancipiti hærebat; si mandatis Pontificis obtemperasset, de *Saxonia* amittenda, jam conclusum; si vero non paruisset, jam excommunicationis & depositionis sententiam verebatur. Videns ergo cuniculos undiquaque, insidiasq; sibi parari, nec *Gregorium* aliter quàm blandis lusisse verbis, quibus *Romam* illum alliceret, conclusit, *Româ* abstinendum, bellumq; *Saxonicum*

cum

cum proſequendum eſſe. Hinc ex una parte *Gregorius* exaſperatus, *Henrico* inobedientiam, contumaciam, Simoniam, tranſgreſſionem Eccleſiaſticæ Immunitatis, & quidquid excogitari mali poterat, objecit: Ex altera parte, *Mathildis Henrico* rebellis, capitaliſq; inimica, quia Provincias ſuas *Liguriam*, & *Tuſciam* contra Imperatorem remunire non poterat, illas Pontifici, Eccleſiæq; *Romanæ* conſecravit. Imperatore vero renitente, juriq; ſuo priſtino inſiſtente, hinc novam iterum exaſperationis cauſam *Gregorius* adoritur, ut ad excommunicationem & depoſitionem acrius prolaberetur.

24. Et hoc eſt quod *Leo Oſtienſis*, l. 3. c. 48. tradit, cui & *Maſſonus* in *Gregorium* VII. ſubſcribit, dicentes; *In primis* (inquit *Leo*) *cauſa ſeminandi inter Pontificem & Imperatorem odij, initium fuit donatio illa* Mathildis *inhibita ab Imperatore. Quapropter Pontifex tantam opportunitatem nactus, quod ſibi jura uſurparet Eccleſiæ, eundem Imperatorem communione privavit.* Quaſi *Mathilda*, inconſulto Imperatore poſſet Imperium diminuere vel dimembrare. *Pontifex ergo* Mathildæ *conſilijs adjutus, quendam ex ſuis ultra montana dirigens, &* Rodulpho *Duci Coronam Imperij mittens, adverſus* Auguſtum *rebellare perſuaſit.* Hæc ille. Ubi vides binos hujus

excom-

excommunicationis ac depoſitionis fontes, perfidias ſcilicet *Saxonum*, & *Mathildæ*, ex quibus *Henricus* de Simonia, contumacia, hæreſi, *&c.* accuſabatur; ac tandem licèt abſens, nec auditus, nec convictus, ſententia tamen excommunicationis, ac depoſitionis perculſus infamabatur.

Et quamvis *Henricus* poſtea in compoſitionem *Gregorij* veniſſet, abſolutionemq; obtinuiſſet; *ut à ſententia excommunicationis & depoſitionis liberaretur*, ut tradunt *Urſpergenſis, Vercellenſis, & Aventinus* l. 5. ideoq; *Saxonum* Legati plurimùm turbati fuiſſent: Reſpondit tamen *Gregorius*; *Ne ſitis* (inquit) *ſolliciti, quoniam culpabiliorem eum reddam vobis.* Dolus ergo hic ſuberat, quem licèt diſſimulet *Lambertus*, utcunq; tamen prodit, dicens, *Gregorium* tunc Legatis reſpondiſſe; *ſi veraciter eum* (Henricum) *facti pœniteat, Coronam & cætera Imperij inſignia noſtræ Poteſtati dedat, alioquin aut moriar, aut* Henrico *animam, Regnumq; tollam.* Vide Epiſt. *Henrici* ad *Hildebrandum.* Undiquaq; ergo *Henricus* petebatur, ut nec pœnitentia, nec contumacia, nec obedientia excuſari poterat quo minus abjiceretur, niſi Regnum Pontificis arbitrio reſignaſſet.

25. Audiamus ſi placeat Hiſtoricum accuratiſſimum *Joannem Marium* univerſam hanc tragœdiam deſcribentem. ‘Cum ‘(*inquit*)

'(*inquit*) Imperator graviſſimo, ac diffi-
'cillimo bello *Saxonico* implicitus eſſet;
'Papa pro more ſolito, ab Imperatore,
'confirmatione impetrata, ad eum Lega-
'tos mittit, ſub pœna Excommunicatio-
'nis, magna cum arrogantia, vetantes ne
'cuiquam in Imperio Beneficia Eccleſia-
'ſtica in poſterum conferret, quod ea cu-
'piditate ab Imperatore vendi diceret,quæ
'ipſe, & Succeſſores omnes avaritia inex-
'plebili laborantes, pecunia vendere cu-
'peret. Eo vero jure inveſtiturarum Im-
'peratores perpetuo in terris Imperij ga-
'viſi fuerant. (*Nomine ergo Simoniæ jus*
'*inveſtituræ venit*). Hoc autem *Henrico*
'perquàm novum, & inuſitatum eſt, ſed
'ob bellum quo diſtinebatur, id diſſimu-
'lavit. Papa vero minime contra eum
'procedere ceſſat, ſed habito apud *Late-*
'*ranum* Conciliabulo, aliquos Epiſcopos
'qui Imperatori adhærebant, Anathema-
'tis cenſura notat. (*En Anathematis cau-*
'*ſam, quia* Henrico *adhærebant*). Inte-
'rea Imperator habita de *Saxonibus* Victo-
'ria, aliud Concilium *Wormatiæ* indicit,
'in quo omnibus Cardinalibus mandat, ut
'relicto *Gregorio*, ſe in *Germaniam* confe-
'rant, nec ei ulla in re obtemperent (*Im-*
'*perator ergo prius invaſus, quam invaſit.*)

26. 'Res perquàm longa & faſtidij
'plena eſſet, contentiones, bella, & con-

'venti-

'ventiones, quæ hinc & inde ab utraq; 'parte facta fuêre, commemorare. Papa 'Imperatorem magna acerbitate excom- 'municavit: Hic viciſſim *Antipapam* con- 'ſtituit; eumque cum antea *Gilbertus* Ar- 'chiepiſcopus *Ravennas* diceretur, *Cle- 'mentem* dixit, electum jn Concilio quo- 'dam Eccleſiæ *Germanicæ*. At Papa mi- 'nimè hoc territus, & ipſe Titulum Impe- 'rij *Rodulpho* Duci *Sueviæ* contulit, qui 'quarto prælio ab *Henrico* profligatus, atq; 'occiſus eſt.

'Poſt has victorias *Henricus* Imperator 'filium *Henricum* in *Italiam* ad doman- 'dum ſuperbiam Papæ, ejuſq; adhærenti- 'um mittit; inter quos erat maximè *Ma- 'thildis* Comitiſſa *Mantuæ*, mulier inſig- 'nis Superſtitionis, ac majoris audaciæ 'quam Sexum muliebrem deceret. Qua de- 'victâ ac profligatâ, Imperator paulo pòſt 'ſupervenit, & *Antipapam* ſecum ducens, '*Romam* manu valida contendit, eumq; in 'Sedem *Papalem* collocat. *Gregorius* au- 'tem VII. omnium malorum Author, ali- 'quando *Romæ* obſidetur, ſed ope *Guiſ- 'cardi Normanni*, Principis *Apuliæ* libera- 'tur, & in *Apuliam* abducitur, ubi & pau- 'lo poſt moritur. *Et ita qui Imperatorem 'Imperio dejicere conabatur, ſpe vana fru- ſtratus, ipſe verè dijicitur, ut ſic pœnam ta- lionis ſubiret.*

27. Ex quibus patet, nullam ex parte *Henrici* inobedientiam vel contumaciam hîc intercessisse; nullamq; Simoniam, aliam, quam juris sui seu investituræ manu-tenentiam, neq; aliter in hac causa processisse, quam juxta regulas justitiæ, defensionis necessariæ, conservationis Imperij, suppressionisq; rebellium subditorum, quibus *Gregorius* opem contulit & favorem. Exasperatus quidem *Gregorius* fuit quod donationem *Mathildis Henricus* remoraretur, deinde quod *Saxones* compatriotas * rebellesq; supprimeret: quod iterum jure investituræ de Episcopis strictè animadverteret, ac tandem quod Legatos *Gregorij* impediret ne Synodum in *Germania* concivissent, aut Imperij Præsules adversus Cæsarem subornassent; ideoq; omnium hinc malorum scaturigo nata, totiusq; tragœdiæ Catastrophe quâ universa Ecclesia tanto concitata schismate fuit.

* *Notatum ante.*

28. At inquit *Baron. Simoniacæ hæreseos* insimulatus fuit *Henricus* apud Sedem Apostolicam; ideoq; excommunicatus. Quomodo *Simoniacæ hæreseos*? An forte omnis Simonia, hæresim etiam adjunctam habeat? vel omnis qui de *facto* peccet, hæreticus censeri debeat! Et tamen Simoniam *Henrici* (siqua fuerit) *Lamberto* &

Baronio

Baronio (viris quaſi in cauſa indifferentibus) *hæreticam* eſſe placuit.

Porro ut hìc concludamus; demus quod ſummum eſſe poſſet, *Henricum* Simoniacum, & à *Gregorio* legitimè depoſitum fuiſſe. Quæro tamen quo jure ſubſtitutus à *Gregorio Rodulphus*? niſi forte Pontifex Regnum uni ablatum, alteri pro arbitrio conferre poſſet; quod tamen ingenuè *Bellarm.* negat; tunc enim Reges omnes Pontificum Vaſalli, precarij, & clientes erunt, nec illorum amplius electio, admiſſio, vel inſtitutio, ad Proceres, Principes, vel Electores ſpectabunt.

Reſpondet *Bellarm. Rodulphum* à Proceribus *Germaniæ* electum tunc fuiſſe. Sed dic *Bellarmine*, quinam illi pròceres fuerint? Non Regni electores, qui *Henrico* adhæſerunt; nec alij ulli quàm rebelles *Saxones*, compliceſq; qui non tantum *Rodulphum*, ſed & *Hermannum*, *Eggebertumq;* pariter in Reges elegerunt. Quæro itaq; quo jure poterat *Gregorius Rodulphum*, aliumve inſtituere Regem, vivente adhuc *Conrado Henrici* IV. filio cui Jus ſucceſſionis & ſanguinis debebatur. Aut ſi certe *Rodulphum* inſtituere, etiam & pro nutu deſtituere poterat, adeoq; & Reges omnes Chriſtianos precarios ſibi vaſalloſq; reddere.

29. Pec-

29. Peccavit ergo in universo causæ progressu *Gregorius*, cum *Henricus* nec Simoniacus esset, nec auditus, convictus, nec à Judice in causa temporali vel mixta competente citatus, cum deponeretur; Ideoq; sententia tam excommunicationis quam exauthorationis *Henrici*, à *Germanis*, *Francis*, imo & *Romanis* tanquam vana, inefficax, nulla, ac contra *Augustini* præcepta abjiciebatur. Quo supposito, manifestum erit *Gregorij* causam cecidisse; ac consequenter prædicta *Germaniæ* Concilia, Canonica, Orthodoxa, ac Legitima fuisse.

30. Ut vero Episcopos *Henrici* complices specialius hîc elueremus; dicat nobis candidè *Gregorius* quid istis exprobrandum habeat? si Simoniam objecerit, jam illam in *Henrico* Imperatore, cujus Consiliarij, Theologi, Complices, & Episcopi erant, & quorum causa eadem fuit, satis expurgavimus. Si inobedientiam vel schismatis crimen, quod scilicet *Romæ* non comparerent, aut Pontifici in causa *Henrici* reluctarentur, jam necessitatem Imperij audivimus & *Henrici* innocentiam; adeoq; quidquid *Henricum* expurgaverit, etiam & Episcopos, insontes reddet. Primi etenim *Germaniæ* Episcopi in quos invehebatur *Gregorius*, *Bremensis* erant & *Moguntinus*, quorum scilicet exemplo cæteri omnes Episcopi, Clerus, Populusq; in partes *Henrici* duce-

bantur, ut habent *Baron.* ad Annum. 1076. n. 29. & *Aventinus* l. 5. p. 474. Neuter tamen Episcoporum Simoniæ, vel inobedientiæ tunc criminabatur *, ut de *Bremensi* supra evicimus; & quantum ad *Moguntinum*, in eo tantum compellatus fuit quod in decimatione Ecclesiarum *Saxonicarum* & taxatione, *Henrico* aspiraret, ut habet *Baron.* ad An. 1073. Non ergo ullius tunc Simoniæ prætextu, (ut male loquitur *Lambertus*) *Gregorius* Episcopos *Germaniæ* incursavit, sed quod *Henrici* jus investituræ, Imperijq; necessitudines ac privilegia propugnasset, ut supra ex *Platina* & *Mario* audivimus.

* *Accusabatur.*

31. Quantum vero ad oppositionem Legatis *Gregorij* demandatam: ne Synodum in *Germania* indicerent, quâ Clerum, Populumq; in Schismata distraherent, *Henricus* merito prævenit, determinavitq;. Et tamen (inquit *Baron.* ad Annum 1078. n. 5. *Hinc omnium malorum origo fuit*, licet alibi ex *Simonia Henrici* complicumq; exordiatur. Casus fuit iste. Petierunt Legati (inquit *Baron.* ad Annum 1074. n. 2. & 3.) à Rege *Henrico*, ut Synodum in *Germania* celebrarent. Allegavit *Liemarus* Archiepiscopus *Bremensis vices* Romani *Pontificis sibi, sicut &* Moguntino *Archiepiscopo in* Germania, *antiquis*

antiquis privilegijs esse concessas: Adeoq; Legatis fas non esse Synodum celebrare. Responderunt Legati; *Quod neq; Authoritas Canonica, neq; Mos Ecclesiasticus est, ut ultra obitum ejus qui dederat* (Privilegia) *Romani Pontificis Authoritas protendatur.* Quasi dicerent, Acta omnia, Decreta, & Privilegia Pontificum, cum ipsis Pontificibus expirare: quod tamen nullo jure comprobare poterant; & tamen *Liemarus* ille *pro inobedientia & rebellione ab Officio Sacerdotali suspensus erat,* ut ibidem *Baron.* Ubi vides *Liemarum* nullius Simoniæ reum, sed privilegium Sedis suæ juste propugnantem, à Legatis tamen & *Gregorio* propulsari; imo & deponi, ut undiquaq; sic cuniculos eruerent, ac de *Henrico* se vindicarent.

32. *Gregorius* tandem cum ex censuris & excommunicationibus nihil proficeret, nec alium ex conatu, quàm bella, seditiones, & scandala, effectum sortiretur, literis ad Regem *Hispaniæ* datis, de suis miserijs sic queritur; *Portamus* (inquit apud *Baron.* ad Annum 1074. n. 62.) *non solum spiritualium ingens pondus negotiorum, ut casum nostrum quotidiè ex imminenti sarcina formidemus; & nisi fidelium orationibus juvemur, nostrum, & quod majus est, Ecclesiæ periculum evitarè non poterimus:* sed unde tibi Beatissime Pater pondus illud tam

grave negotiorum temporalium, quasi dictum non esset, *nemo militans Deo implicat se negotijs sæcularibus?* Aut cur Ecclesiam tantorum mole gravaminum, temporaliumq; negotiatione periculis tantis exposueris?

Gregorius quidem errorem suum tandem expertus fuit; ideoq; morte jam imminente, ac conscientia stimulante, factorumq; suorum pœnitens, Deo omnipotenti, sanctis Apostolis *Petro* & *Paulo*, totiq; Ecclesiæ culpam agnovit; quodq; Sathanæ instinctu ad prædicta motus fuerit, palam confessus est, ut infra latius ex *Sigeberto*, *Florentio Vigorniensi*, illius ætatis testibus, *Vincentio* etiam *Beluacensi*, *Mathæo Paris.* & *Cuspiniano* demonstrabimus. Quo supposito, manifestum erit, (vel ipso *Gregorio* teste) censuras ac depositiones in *Henricum*, vel Episcopos latas ipso jure irritas fuisse? ideoq; ab ipso *Gregorio* jam moribundo retractatas; ac consequenter ex parte *Henrici*, Episcoporumq; *Germaniæ* jus stetisse; adeoq; prædicta sex Concilia, Canonica, Legitimaq; & non Schismatica fuisse.

33. Superest ut unicum *Baronij* argumentum enodemus. Contendit *Baronius* quibus potest viribus persuadere Pontificem *Gregorium* ab *Henrico* Imperatore prius impetitum, atq; ab Episcopis *Germaniæ*

in

in Concilio *Wormatiensi* prius abrenunciatum fuisse, quàm de excommunicatione vel depositione illorum *Gregorius* resolvisset; adeoq; *Gregorium* prius lacessitum, quam invasisset, cum non nisi post Concilium *Warmatiense*, excommunicaret, vel deponeret; sed dico ego sive prius, sive posterius excommunicaverit, vel deposuerit, nulliter tamen processisse, contraq; justitiam & innocentiam *Henrici* ac complicum (ut supra) peccasse. Dicam ergo quid fuerit. *Henricus*, quod *Mathildis* donationem retardaret; *Saxonesq;* rebelles cohiberet; jureq; investituræ uteretur; Ecclesias *Saxonicas* ex necessitate communi decimaret; cum ministris suis quos *Gregorius* excommunicavit, participaret; Legatos Papæ ne Synodum in *Germania* cogerent, impediret; (quæ omnia licet de jure posset, necessitasq; temporis urgeret) *Romæ* tamen de Simonia, transgressione immunitatis Ecclesiasticæ, hæresi, *&c.* criminatus * fuit; ideoq; à *Gregorio Romam* citatus: ubi cum comparere, nec posset nec deberet, ob rationes superius allegatas, à *Gregorio* excommunicatur; simulq; de illius depositione consulitur. *Henricus* ergo quod jure suo uteretur, primo impetitus fuit; ideoq; cum ulteriora Pontificis molimina postea penetrasset, non tantum co-

* *Accusatus.*

gitantis, ſed & actu præparantis depoſitionem ſuam, atq; Imperij in alterum tranſlationem (ut infra ex literis *Henrici* ad *Annonem* Archiepiſcopum *Colonienſem* conſtabit) Concilium hinc *Wormatij* Anno 1075. pro Pentecoſte ſequenti celebrandum indixit: *Annon* interim moritur, Cæſarq; bellis *Saxonicis* diſtrahitur, ideoq; Concilium *Wormatienſe* ad Dominicam Septuageſimæ Anni ſequentis 1076. protrahitur, in quo Concilio *Gregorius* tanquam nulliter electus, Simoniacus, Hæreticus, *&c.* abrenunciatus fuit. Exacerbatus hinc *Gregorius*, Concilium *Romæ* Dominica ſecunda Quadrageſimæ ſequentis indixit, ibiq; *Henricum* depoſuit, Epiſcopos complices, pro Schiſmaticis denunciavit, cenſuravitque. *Henricus* igitur primò impetitus à *Gregorio* fuit, ideoq; Concilium *Wormatienſe* indixit. Et hoc eſt quod *Helmoldus* Epiſcopus *Strasburgenſis* teſtis rei ocularis, *Albertus Stadienſis*, *Leo Oſtienſis*, *Maſſonus* & *Marius* ſupra atteſtantur, initium omnis mali à *Gregorio* incepiſſe; *omne hoc conſpirationis malum ex fonte* Romanæ *perfidiæ manaſſe* inquit *Strasburgenſis* ſupra. Quod & expreſſe *Henricus* ipſe ante Concilium *Wormatienſe* Epiſt. ad *Annonem Colonienſem* (de qua *Baron.* ad Annum 1076. n. 10.) manifeſte atteſtatur, dicens;

' 34. Me

' 34. Me quoq; quem Deus in Reg-
' num, non autem illum (*Gregorium*) vo-
' cavit ad Sacerdotium, qui me de Deo,
' & non de illo regnare velle vidit, (quia
' ipſe Regem me conſtituit) Regno pri-
' vare ſtuduit, minitans Regnum, ani-
' mamq; mihi tollere; quorum neutrum
' conceſſit. (*Ante ergo Concilium* Wor-
' matienſe *volebat* Gregorius Henricum
' *exauthoraſſe.*) Hæc, & his ſimilia cum
' ſæpius in noſtram (ut ipſe noſti) con-
' tumeliam ſtruxerit, non tamen adhuc
' ſufficere credit, qui de die in diem nova
' exquiſita confuſionis genera nobis inge-
' rit, ut in noſtris Nuncijs noviter argu-
' mentum dedit. Nam charta exponere
' non ſufficit qualiter eoſdem noſtros Nun-
' cios tractaverit, quam indignis modis
' affecerit, quam crudeliter eos incarcera-
' vit, & carceratos nuditate, frigore, fame,
' ſiti, ac plagis contriverit; ſicq; demum
' ad exemplum, per medium civitatis cir-
' cumductos, omnibus ſpectaculum præ-
' bere juſſerit, ita ut eundem cum *Decio*
' tyranno inſanire, & ſanctos aſſare cre-
' das, & dicas. Unde ne pigeat chariſſi-
' me, communi noſtrûm, ſcilicet meæ,
' & Coepiſcoporum tuorum petitioni ſa-
' tisfacere, ut in Pentecoſte *Wormatiam*
' venias, & ibi plura, quorum pauca do-
' cet chartula, cum cæteris audias princi-

 ' pibus

'pibus, & quid agendum sit, doceas, ro-
'gatus per dilectionem Coepiscoporum,
'monitus per Ecclesiæ utilitatem, obliga-
'tus per vitæ nostræ, & Regni totius ho-
'norem.

Ubi vides ante Concilium *Wormatiense*, *Gregorium Henrico* arma, bellum, depositionem, Imperijq; in alterum translationem minitasse; quod & expresse attestantur *Benno* Cardinalis, testis tunc coævus, & *Rainerus* in vita *Henrici*.

Ad hæc respondet *Baron.* Epistolam hanc supposititiam esse, cum *Annon* Coloniensis Anno *priori* vita defunctus fuerit, ut habent *Sigebertus*, & *Albertus Stadiensis*. 2. Quod Concilium *Wormatiense* non pro Pentecoste, sed pro Septuagesima sequenti indictum fuerit, ut *Lambertus* tradit. 3. Quod Imperator toto illo Anno 1075. bellis *Saxonicis* impeditus fuerit, ut verosimile non sit illum de Concilio aliquo tunc cogitasse, nisi devictis prius *Saxonibus*, quod in illo Pentecoste non contigit. Ita *Baron.*

35. At pace doctissimi Cardinalis nihil horum nos commovet. Non primum; Quia si per *Annum priorem* intelligat 1074. aberrat *Baron.* quia *Annon Colon.* necdum mortuus fuit; nec *Sigebertus* vel *Stadiens.* id tradant: Si vero Annum 1075. convenimus, quia *Annon* hoc Anno, sed ante Pente-

Pentecosten pro Concilio *Wormatiensi* indictam, postque *Henrici* literas receptas, obijt; ideoq; ab mortem *Annonis*, belliq; *Saxonici* molem ut supra, Concilium ad Dominicam Septuagesimæ sequentis Anni 1076. dilatum fuit. Atq; hinc ad secundum respondeo, Indictionem Concilij primam, pro Pentecoste fuisse, sed ob causas allegatas, ad Septuagesimam translatam. Ad tertium dico, Imperatorem (vivente adhuc *Annone*) de Concilij *Wormatiæ* celebrando excogitasse, superveniente tamen *Saxonica* rebellione, *Annonisq;* morte, ad finem illius Anni distulisse, quod *Saxonibus* subjugatis, Concilium Anno sequenti mox indixit.

36. At inquit *Baron.* ad Annum 1076. *Gregorius* omnem *Henrico* pacem obtulit, supplicans, præstolansq; ut ad cor rediret, Simoniamq; reformaret: quo non obstante, *Henricus* in sua contumacia persistens, à *Gregorio* depositus fuit. Igitur (inquit *Baron.*) non *Gregorius*, sed *Henricus* Schismatis author erat. Ego quidem *Baronium* supra modum veneror, non usq; tamen adeo ut infallibilem esse credam; licetq; cum *Baronio* plures in eadem relatione concurrere non ignorem, omnes tamen unum *Lambertum* constituunt, ex quo solo tanquam fonte, sua omnia depromunt, cuiq; nos ejusdem sæculi torren-

tem

tem opponimus, omnes pene *Germaniæ* Episcopos & Historicos qui depositionem *Henrici* ream peragunt, ut supra; culpamq; in *Gregorium* refundunt. Ut vero *Baronio*, vel *Lamberto* respondeamus, æquum erit ut alterutrum probent, vel quod *Gregorius* juste mandaverit *Henrico*, juri investituræ abrenunciare, (hæc enim illius Simonia fuit) vel non potuisse gravare Episcopos, Abbatesve ab eo investitos, aut Ecclesias *Saxonicas* de rebellione suspectas decimare; tuncq; vicerunt. Sin vero neutrum probaverint, causâ profecto ceciderunt. Dicant ergo quo jure usus investituræ, quâ Predecessores *Henrici* Orthodoxi à *Carolo* magno per 300. annos antea fungebantur, Pontificesq; omnes usq; ad *Gregorij* tempora admiserunt, *Henricum*, Simoniacum convicerit, nisi insimul & Predecessores omnes, etiam & Pontifices damnare velint? Aut quo jure mandari possit ne Imperator, dum de Imperij subversione ageretur, bellisq; contra rebelles implicaretur, potentiamq; ditissimorum Episcoporum & Abbatum suspectornm pertimesceret, non posset tanta necessitudine coactus Ecclesias gravare, Episcopos, Abbatesq; tales suspectos onerare, ut sic exhausto Potentum illorum ærario, securitati Imperij providere posset, insolentiamq; Cleri prædomi-

dominantis ſupprimere? Audiamus (ſi placeat) *Innocent.* IV. *Papæ*, inquit, *obediendum eſt, niſi præcepto injuſto vehementer præſumeretur ſtatum Eccleſiæ turbari, vel etiam forte alia mala ventura eſſe: quia tunc peccat obediendo, cum debeat futura mala præcavere, non juvare.* Peccaret ergo tunc *Henricus* parendo Pontifici, hoc eſt, ſi juri inveſtituræ renunciaſſet; aut Eccleſias illas non gravaſſet, dum neceſſitas publica utrumq; cogeret, & exigeret.

37. Quod autem *Baron.* ad Annum 1076. doceat, *Gregorium* ante Annum 1076. ſeu ante literas illas pacificatorias, quibus *Henricum* ad pacem & unionem invitaverat, nullas *Henrico* cenſuras minitaſſe; adeoq; *Henricum*, dum Concilium *Wormatienſe* indixiſſet, non fuiſſe in aliquo laceſſitum à *Gregorio*; conſequenter omnis mali initium *Henrico* aſcribendum eſſe. Dico, hæc nunquam à *Baronio* convincenda; imo contrarium ſupra, ex Epiſcopo *Strasburgenſi*, *Henrico* ipſo, *Bennone*, *Rainero*, *Maſſono*, *Leone Oſtienſi*, *Mario*, &c. evictum fuiſſe: Quorum ſententiæ & omnes tunc *Galliæ*, *Germaniæq;* Epiſcopi (ſi *Saxonas Gregorij* Compatriotas * exceperis) apud *Urſpergenſem* ad Annum 1075. ſubſcripſerunt: *Omnes* (inquit *Urſpergenſ.*) *una voce* Gregorio

* *Notatum ſæpe.*

Gregorio objecerunt; *quod Ecclesia Dei tam gravi tempestate per abusionem novitatum tuarum periclitatur..* *Gregorius* ergo novitates illas initiavit. Unde *Designatus Treverensis* Episcopus, factorumq; testis, Epist. (ut videtur ad Concilium *Wormat.*) de quâ tom. 1. Constit. Imper. *Gregorium* criminavit*, *Quod unitatem Ecclesiæ scindat, quodq; inauditum est, Regnum, & Regem Catholicum destituere præsumat---Regem liberum & legitimum, & cum memoria nominis Regij extinguere meditetur.* Cui & *N. Verdunensis* alter ejusdem rei testis, suffragatur dicens; *Quis enim nescit, ex hoc* (Gregorij facto) *quasi fonte omnis dissentionis, & capite omnis Schismatis, exclusa pace Ecclesiæ, discordiam totius mundi evasisse.* Et tamen inquit *Baron. Henricum* ab initio non offendit *Gregorius*, nec Author Schismatis fuit.

* *Accusavit, vel criminatus est.*

Sed videamus quid ipse *Baronius* doceat ad Annum 1076. n. 5, 6, & 7; quo anno (inquit) *Gregorius* (ante Concilium *Wormat.* Septuagesima sequenti coactum) literas ad *Henricum* 8. *Januarij* dedit, quibus fatetur se Synodum *Romæ* ante celebrasse in quâ sententiam Excommunicationis (ut ait *Platina*) in *Henricum* protulit, ideoq; *Henrico* jam mandat ut per

Legatos

Legatos *Romam* mittendos responderet, ita *ut si salvo æterni honore, & sine periculo animarum nostrarum, promulgatam Sanctorum Patrum posse temperare sententiam, eorum consilijs condescenderemus.* Ergo ante Concilium *Wormat. Gregorius Henricum* sententialiter lacessivit (quod & *Cusanus* inferius innuit) ideoq; Imperator de Concilio *Wormat.* excogitavit.

38. Respondet tamen *Gregorius, Nihil novi* se statuisse, *sed primam & unicam Ecclesiasticæ disciplinæ regulam, & tritam Sanctorum viam repetere, nec alium introitum Christi ovibus, eorumque Pastoribus patere velle, nisi à Christo monstratum.* Itane vero? Dic ergo Beatissime Pater, ubi in Christo, Patribus, aut primæva Sanctorum disciplina, *Regulæ Breviores* tuæ, de quibus supra, legantur? ubi itidem Reges à Pontifice deponi posse, aut excommunicari nisi cum periculo Imperij Pontifici pareant? Hæc tamen statuisti, & fecisti; quod certe à Christo monstratum non fuit.

39. Ex quibus concludo, depositionem & excommunicationem *Henrici* Imperatoris à *Gregorio*, nullam fuisse; quod & Cardinalis *Cusanus*, l. 3. concord. c. 41. exponit dicens; *Non defuerunt Antiqui qui* Henricum IV. Basileæ *coronatum per* Romanorum *Legatos ab excommunicatione* Gregorij

Gregorij *sive* Hildebrandi *defendebant, etiam Apostolicæ Sedis Cardinales pro tunc, & quoddam Concilium* Romæ *pro tunc celebratum; imo ipsa generalis* Basiliensis *Synodus tunc celebrata, illa egit eligendo* Honorium *Papam, propter quæ* Henricus *demum excommunicatus pronunciabatur.* Causa ergo *Henrici* à varijs tunc Cardinalibus, etiam & à Concilio *Romano* purgata fuit, quos certe si Schismaticos existimasset Cardinalis *Cusanus*, non eos utiq; in arenam hanc adduxisset: Synodus etiam *Basiliensis* generalis, hoc ipso *Henrici* causam confirmavit, quo ipsa pari se injecit actioni & exemplo; ut mirum sit quomodo novelli quidam Theologastri, *Saducæorumq;* principijs obstinati, velint quasi fidei articulum esse, Reges aliquando à Pontificibus exauthorari posse, illosq; læsæ fidei reos haberi qui facta Pontificum quæcunq; aut saltem *Gregorij* adversus *Henricum* impugnant. At Religio Catholica vijs istis non defensatur, adulationibus non increscit, mendacijs non stabilitur, simplex est, veritate fovetur, antiquitate regitur & sustinetur.

Quod autem *Baronius* miretur Concilia *Germaniæ*, non tantum *Henrico* adstitisse, sed etiam & *Gregorio* (jam possessione (ut ait) pacifica adepta) renunciasse, mirandum profecto non est; quia si causa *Henrici*

rici legalis fuerit (qualem illam hactenus fuisse demonstravimus) *Gregorius* ab Episcopis *Galliæ*, *Germaniæq;* nunquam adscitus, imo semper ab exordio electionis exclusus, & impugnatus, rebelliumq; fautor habitus, Imperij hostis, pacisq; communis turbator; adeoq; interim donec in Concilio generali legitimo, quæstio facti & juris utrinq; decideretur, non erat mirandum, si *Gregorio*, cujus possessio pacifica non fuit, Episcopi illi abrenunciassent.

Quod autem *Henricus* jus investituræ suæ (pro quo in tantum cum *Gregorio* concertatum fuit) *Calisto* postea *Gregorij* Successori remiserit, causa fuit, non ullius conscientiæ stimulus vel remorsus; sed utriusq; partis conventio, ut *Cæsare* juri investituræ cedente, Pontifex Civitates quasdam Imperiales, Ducatus, Marchionatus, & Comitatus Imperio ante ablatos, denuò restitueret; ut patet ex Constitutionib. *Henrici* Anno 1110. inter Constit. *Henrici*,* tom. 1. licèt tamen redditio sic promissa, postea gesta non fuerit.

Hæc sunt quæ *Baronius* objicit, quibus & (ni fallor) abunde satisfecimus. Cum itaq; justitiam *Henrici* & innocentiam sufficienter vindicaverimus, clarum erit partes *Henrici* Schismatis criminari *

* *Accusari.*

non

non poſſe, nec cenſuram ullam, vel infamiæ ſententiam incurriſſe; adeoq; Concilia *Germanica*, non Schiſmatica, ſed legitima, & Canonica cenſenda; quod & primò aſſumptum fuit: Aut certe in quantum legitima non eſſent, intento tamen noſtro ſatis aliunde proviſum eſſe.

Rurſus

Rursus

Eundem lege Cap. x. *ejusdem* Partis II. *ubi nimirum Historicos magno numero, & pro quatuor suis propositionibus, contra* Lovanienses *citans, interque alios, ad propositum nostrum sequentes, in hunc modum procedit.*

I. BEnno Cardinalis de vita & gestis *Hildebrandi*, ubi & illius Decretum 15. *q.* 6. *c. Nos sanctorum*, quo scilicet Potestatem Pontificis in Regum Coronas ac Regalia prætendit, in medium adducit, dicens; *Hoc est Decretum* Hildebrandi, *in quo à Doctrina, & Fide Catholica aberravit.* Si dixeris *Bennonem* hunc schismaticum fuisse, quia ex parte *Henrici* adversus *Gregorium* stetit. Dicas & consequenter *Germaniam* pariter universam, *Galliam*, *Italiæ* partem maximam, adeoq; & Principes, Episcopos, Concilia, Provincias, Clerum, Populumq;

Europæ (ac conſequenter Eccleſiæ partem potiorem) qui *Henrico* adſtiterunt, *Frederico*, *Philippo*, &c. ſchiſmaticos fuiſſe; Atq; ita uſq; ad *Baronis* vel *Bellarmini* tempora Eccleſiam in ſchiſmate; tenebriſq; ambulaſſe.

Anonymus in vita *Henrici* IV. ubi de fuga *Rodulphi* ac *Henrici* reditu ſic habet; *Sed ad ultimum* (Henricus) *reverſus, tam notanda, quam felici victoria vicit; magnumq; mundo documentum datum eſt, ut nemo contra Dominum ſuum conſurgat; nam abſciſſâ* Rodulphi *dextrâ, digniſſimam perjurij vindictam demonſtravit, qui fidem Domino ſuo Regi juratam violare non timuit; & tanquam vulnera non ſufficerent ad mortem, acceſſit etiam hujus membri pœna, ut per pœnam agnoſceretur & culpa.* Ubi vides Depoſitionem *Henrici* à *Gregorio* attentatam, atq; à *Rodulpho* ex *Gregorij* inſtinctu proſecutam, veram rebellionem fuiſſe, atq; ideo à Deo punitam.

2. *Sigebertus* ad Annum 1285. de ultima *Gregorij* VII. pœnitentia & retractatione ſic habet; *Hildebrandus* Papa qui & *Gregorius* VII. apud Salerum *exulans moritur; de hoc ita ſcriptum reperi: vulumus vos ſcire qui Eccleſiaſticæ curæ ſolliciti eſtis, quod Dominus Apoſtolicus* Hildebrandus, *qui &* Gregorius, *nunc in extremis poſitus ad ſe vocavit unum de* 12. *Cardinalibus quem mul-*

multum diligebat præ cæteris, & confessus est Deo, & sancto Petro, *& toti Ecclesiæ, se valde peccasse in pastorali cura quæ ei ad regendum commissa erat, & suadente diabolo, contra humanum genus iram & odium concitasse. Tunc demum misit prædictum Confessarium ad Imperatorem, & ad totam Ecclesiam, ut optaret illi indulgentiam, quia finem vitæ suæ aspiciebat; & tam cito induebat se angelica veste, ac dimisit, ac dissolvit vincula omnium Bannorum suorum Imperatori, & omni populo Christiano, vivis & defunctis, Clericis & Laicis; & jussit suos abire de domo* Deoderici, *& amicos Imperatoris ascendere.* En *Gregorij* retractationem; deque præteritis pœnitentiam & exhomologesim.

3. Respondet *Bellarm. Sigebertum*, sectatorem *Henrici* fuisse, ideoque suspectum, fideque hic indignum. Retorqueo. Igitur nec *Marianus Scotus, Lambertus*, alteruter *Anselmus*, nec *Geberhardus, Stephanus Alberstatensis, Bertholdus*, vel alius quisquam ex ijs qui *Gregorio* addictissimi erant, & *Henrico* infensissimi, fidem ullam in hac controversia merentur, & sic neutri patri deferemus.

At inquit *Bellarm. Sigebertus* in hoc specialiter suspectus fuit, quod authorem istius suæ relationis non producat; nos vero (inquit *Bellarm.*) *Othonem Frisingensem* authorem fide dignissimum adducimus,

 qui

qui l. 6. c. 36. refert, *Gregorium* paulo ante mortem protestatum fuisse, se pro justitia in exilio mori; *Dilexi,* inquit, *justitiam & odi iniquitatem, propterea morior in exilio.* Et ita *Otho Frisingensis* dum pro *Gregorio* loquitur, Bellarmino *fide dignissimus* est; sed dum *Gregorio* adversatur (ut infra) suspectus condemnabitur. *Sigebertum* porro vera scripsisse, inde 1. convinco, quod nulla sit apparentia, Relationem illam eodem ipso *Gregorij* ævo scriptam, atq; in re tam ardua & publica, quæ mundum latere non potuit, (qualis erat retractatio *Gregorij*, pœnitentia, censurarumq; revocatio, quæ caput rei erant) figmentum esse, & tamen à nemine tunc exploratam vel impugnatam; imo ab omnibus illius ævi scriptoribus absq; contradictione, admissam. 2. *Sigebertus* inde *Bellar.* suspectus, quia authorem suæ relationis non producit; *Ita* inquit, *scriptum reperi.* Igitur & *Otho* suspectus erit, cujus de *Gregorio* moriente verba sunt hæc; *dixisse fertur, Dilexi justitiam,* &c. Imo magis suspectus *Otho,* in solo utpote rumore fundatus, quam *Sigebertus*, qui scriptum Authoris licet *Anonymi* producit. Sed quid istis immoror? cum neq; *Otho,* neq; *Sigebertus* ullatenus sibi contrarientur, *si enim tempora distinxeris, Scripturas reconciliabis.* *Otho* de Gregorio ait, *Appropinquante morte*

dixisse

dixisse fertur, dilexi justitiam, &c. *Sigebertus* autem de eodem sic; *In extremis positus ad se vocavit,* ut supra. Et ita utrumq; potuit esse verum. Aliter enim in extremis tangitur conscientia, aliter in initio, vel etiam progressu morbi; & ita in initio morbi vel progressu potuit *Gregorius* cum *Othone* loqui; in extremis autem cum *Sigeberto*; & ita magnum Chron. *Belgiæ* contigisse refert ad Annum 1084.

4. At contra, ex *Bertholdo Bellarminus* objicit dicens, *Gregorium* pro defensione justitiæ *ad mortem usq; constantissime pugnasse.* Respondeo; *Bertholdum,* quamvis partialissimum, intelligi tamen sic posse, ut per *ad mortem usq;* velit, *ad extremum usq; mortis*; postea in ipso extremo, quo scilicet certo se moribundum noverat, peccatum agnovisse, ac pœnitentiam demonstrasse. Vel *pro justitia,* hoc est, pro jure investituræ, ac cælibatu Clericorum ad ipsam usq; mortem continuo concertasse; etsi justitiam censurarum vel Depositionis Imperatoris, Episcoporumq; in fine retractasset. Interim tamen mirari non possum, cur *Leo Ostiensis* l. 3. c. 64. mortem *Gregorij* latissime describens, nihil tamen de tali illius innocentia, vel ad mortem usq; constantia, scriptum nobis reliquerit.

At inquit *Bellar.* si *Gregorius* peccatum suum sic agnoverit, ita ut in genus huma-

num (suadente Diabolo) odium & iram concitaverit, cur tunc moribundus veste angelica se induerit, cum vestes potius lugubres peccatorem & pœnitentem decerent? Respondeo *Gregorium* sine dubio peccatorem se, pœnitentemq; in articulo mortis agnovisse, alioquin Christianus verus non esset. Et tunc quæro, cur vestem angelicam induerit? Mihi profecto probabilius videtur causam hanc fuisse; quod jam pacem omnibus obtulerit, pacemq; petierit; ideoq; conscientiâ jam serenatâ, vestem pacis ac lætitiæ induisse.

Quidquid horum sit, non *Sigebertus* solus, sed & ante illum Cardinalis *Benno* eadem pene verbatim refert; *Hildebrandus*, inquit, *in extremis suis vocavit ad se unum de Cardinalibus duodecem*, &c. ut habet *Sigebertus.* Deinde & *Florentius Wigorniensis Sigeberto* coævus, qui postquam eadem pene cum *Sigeberto*, verba retulisset, *testem* Moguntinum *Archiepiscopum* adducit; Et ita *Bellarminus* certos jam ac determinatos authores habet. Sed & post *Sigebertum* ac *Florentium*, *Vincentius Bellouacensis Baronio* ac *Bellarmino* longe senior, *Sigeberto* subscripsit; similiter & *Matthæus Paris.* in *Gulielm.* I. dicens; *Eodem anno* Gregorius *Papa, qui &* Hildebrandus, *apud* Salernum *moritur, & moriens, Cardi-*

nalibus

nalibus advocatis, confessus est se valde peccasse, &c. ut apud *Sigebertum* supra.

5. Deinde *Cuspinianus* in *Henricum* IV. *Invenio*, inquit, *in vetustissimis Annalibus* Hildebrandum *Monachum qui septimus* Gregorius *dictus est, dum moreretur, plurimum, quod* Henricum *Imperatorem molestasset, doluisse; atq; ob id ante obitum suum eum absolvisse.* En vetustissimorum Annalium testimonia? si itaq; *Henricum* tunc absolverit, quo fundamento velit *Bellarminus* sententiam *Gregorij* (ab ipso licet *Gregorio* revocatam) postea tamen à Successoribus illius, *Victore, Urbano, Pascali, Gelasio*, & *Calixto*, confirmatam, renovatamq; fuisse? Relatio ergo *Sigeberti* fundata est; adeoq; sententia *Gregorij* omni ex parte revocata & nulla; nec mirum cum undiquaq; fuerit injusta tam ex animo, ordine, & causa. Ex animo, quia inordinato compatriotarum * *Saxonum* zelo, ac patrimonij temporalis *Romani* amplificandi affectu prolata; nulloq; ordinis jure servato; quia contra Principem absentem nec auditum, nec convictum pronunciata; & absq; legitima causa lata, ut supra demonstravimus; ac consequenter undiquaq; nulla. Porro, ut ad *Sigebertum* denuo redeamus;

* *Hoc alibi sæpius notatum.*

Idem *Sigebertus* Ep. ad *Hermannum Metensem* Episcopum (de quâ & *Possevinus* in Apparatu) ita in Chronograph. ad Annum 1088. factum ac processum *Hildebrandi* adversus *Henricum* IV. describit; *Nimirum, ut pace omnium bonorum dixerim, hæc sola novitas, ne dicam hæresis, necdum in mundo emerserat, ut Sacerdotes illius qui dixerat Regi, Apostata, & qui regnare facit hypocritam propter peccata populi, doceant populum quod malis Regibus nullam debeant subjectionem; & licet ei Sacramentum fidelitatis fecerint, nullam tamen debeant fidelitatem; nec perjuri dicantur qui contra Regem senserint; imo qui Regi paruerit, pro excommunicato habeatur, & contra Regem fecerit, à noxa injustitiæ, & perjurij absolvatur.* (Audiant *Lavonienses.*) Igitur ex mente *Sigeberti*, *Hildebrandus* hæreticus fuit; & quotquot *Henrico* tunc restiterunt, perjuri erant. Episcopi vero, & qui *Henrico* adhæserunt per *Gregorium* hoc ipso excommunicabantur; rebelles vero ab omni noxa absolvebantur: Et hinc *Gregorij* processus plane nullus erat. Deinde ex mente *Sigeberti*, Regibus etiam malis & hypocritis, adeoq; & hæreticis, jure divino, sicut & bonis obediendum erat; quod *Perron.* non satis advertit.

Vincentius Bellouacensis, Spec. Histor. l. 26. c. 84. eadem cum *Sigeberto* verba omnia repetit, confirmatq;.

De-

Deinde *Otho* Episcopus *Frisingensis* (Author *Bellarmino* fide dignissimus) l. 7. Histor. in Prol. *Videntur* (inquit) *tamen Sacerdotes culpandi per omnia, qui Regnum suo gladio quem ipsi ex Regum habent gratia, ferire conantur.* Ergo & qui Reges deponere attentant, armisve impetere.

Idem, Ep. ad *Fridericum* Ænobarbam; *Soli*, inquit, *Reges, utpote constituti supra Leges, divino examini reservati, sæculi Legibus non cohibentur; unde est illud tam Regis quam Prophetæ, Tibi soli peccavi.* Ergo à Deo solo puniri possunt. Unde mox addit; *Cum enim juxta Apostolum, omni mortali horrendum sit incidere in manus Dei viventis, Regibus tamen qui nullum præter ipsum supra se habent quem metuant, eo erit horribilius, quo ipsi cæteris peccare possunt liberius.*

Respondet *Bellarm.* *Othonem* hoc tantum velle, Reges scilicet non subesse Legibus sæculi, etsi Lege Ecclesiastica exauthorari possint. Quid? Lege sæculari seu temporali, quæ vitam temporalem dirigit, deponi seu puniri temporaliter non possunt Reges; & tamen Lege spirituali quæ vitam temporalem non dirigit sed spiritualem, puniri temporaliter seu deponi poterunt? Certe qui Legi temporali non subest, nec etiam pœnæ temporali, vel peccato civili subjicitur: ubi vero peccatum

catum civile non est, nec erit pœna civilis. Et hinc Sacerdotus arguit, l. 7. supra, quia Regnum temporale *ferire conantur*. Unde ad Annum 1150. l. 6. c. 3. dum *Greg.* IX. *Freder.* II. Imperatorem prætextu hæresis deponeret; *Vide*, inquit, *jam Regno decrescente, Ecclesiam tantæ authoritatis, ut etiam Reges judicet.*

7. Ut vero mentem suam apertius prodat, audi quid de *Gregorio* VII. in causa *Henrici* IV. scribit, c. 35. de *Henrico* differens; *Lego*, inquit, *& relego* Romanorum *Regum & Imperatorum gesta, & nunquam invenio quenquam illorum ante hunc* (Henricum) *à* Romano *Pontifice excommunicatum, vel Regno privatum, nisi forte quis pro Anathemate habendum ducat, quod* Philippus *ad breve tempus inter pœnitentes collocatus; &* Theodosius *à Beato* Ambrosio *propter cruentam cædem à liminibus Ecclesiæ sequestratus sit.* Agit ergo *Otho* de excommunicatione majori, quæ scilicet Regem jure aliquo civili, hoc est Regno, fidelitate, obedientia, vel communione Subditorum civili privet; & non de excommunicatione mere spirituali, quæ scilicet excommunicato communionem Sacramentorum, vel ingressum Ecclesiæ inhibeat.

At inquit *Bellarm. Otho hic errat*; quia *Arcadium Innocentius* I. excommunicavit, dum

dum *Chrysostomum* ejiceret; ut refert *Niceph.* l. 13. c. 34. cujus & excommunicationis meminit *Gregorius* VII. Ep. ad Episcopum *Metensem.* Sed dic *Bellarmine!* Quomodo *Otho vir fide dignissimus* hic aberret, & non alibi? dum *Gregorio* favet, omni exceptione major est; dum *Henrico*, errat. Sed qua *Bellarmine* excommunicatione excommunicatus fuerit *Arcadius*? An mere spirituali? & talis non est ad rem. An mixta ut supra? & toto tunc cœlo *Bellarminus* aberrat. Certe *Onuphrius* in vita *Gregorij* VII. expresse tradit totam illam *Nicephori* de *Arcadij* excommunicarione, sicut & de *Anastasij*, & *Leonis* Imperatorum, relationem, *fabulam esse*; nec mirum, cum nullius talis historiæ meminêre *Socrates*, *Sozomenus*, vel *Theodoretus*, qui sæculo eodem scripserunt; Et tamen *Nicephoro*, mille fere annis *Socrate* juniori, homini *Græco*, & fide *Græca* scribenti, de ijs quæ in Ecclesia *Rom.* contigerint, fides potius abhibenda, quam ijs qui eodem sæculo *Arcadij* & *Innocentij* acta tradiderunt. Imo vero mentitur hic splendidè *Nicephorus* dicens, *Chrysostomum* ante *Eudoxiam* mortuum fuisse; cum certum sit *Chrysostomum* tribus annis *Eudoxiæ* supervixisse.

8. Porro ut veritas ipsa appareat, hoc est, *Arcadium* ab *Innocentio* excommunicatum

catum excommunicatione illa majori civili ſeu mixta non fuiſſe, ſed tantum à communione Sacramentorum, ingreſſuq; Eccleſiæ excluſum, patet ex *Innocentij* verbis; *Ego,* inquit, *ſegrego, & rejicio te & illam* (Arcadium & Eudoxiam) *à perceptione immaculatorum myſteriorum Chriſti Dei noſtri.* In fine vero Bullæ dum *Theophilum* excommunicat, ſic fatur; *Ad* Thephili *abrogationem, excommunicationem, Anathematiſmum, & abſolutam à Chriſtianiſmo alienationem pronuncio.* Excommunicatio ergo *Arcadij*, vel *Theodoſij*, à communione tantum Sacramentorum ſpirituali illos excluſit.

At inquit *Bellarminus*; *Leo Iſaurus* excommunicatus à *Gregorio* II. ob hæreſem *Iconoclaſticam*, vectigalibus etiam *Italiæ* privatus fuit; quod nec *Othonem* latere potuit. Reſp. non vectigalibus, ſed Sacramentis à *Gregorio* excluſum eſſe, etſi ſuaſione forte *Gregorij Italiam* ab illius Imperio receſſiſſe, gratis admiſerimus; ſed de hoc latius infra. Maneat interea ratum confirmatumq; quod *Otho* tradit, ante *Gregorium* VII. neminem unquam Pontificum *Rom.* Regem ullum Regno exuiſſe, aut à communione Subditorum civili ſegregaſſe.

9. Quid vero *Otho* de excommunicatione, vel depoſitione *Gregorij* VII. ſenſerit, ſupra

ſupra patet, c. 34. & 35. *Excommunicatur* (inquit *Otho*) Henricus *à* Gregorio, *cui nimirum excommunicationi rebellio cauſam dedit.* Et iterum; *Saxonibus*, inquit, *rebellionem machinantibus, conſpirationes fiunt, detractiones in Principem,* &c. Ex rebellione ergo excommunicationes illæ ac depoſitiones *Gregorij* natæ, ideoq; non niſi malum effectum (inquit *Otho*, c. 36.) ſortiebantur, *bella, bellorumq; diſcrimina. Quoties*, inquit, *miſera* Roma *obſeſſa, capta, veſtata, quod Papa ſuper Papam, ſicut Rex ſuper Regem poſitus fuerit, tædet memorare. Deniq; tot mala, tot Schiſmata, tot tam animarum quam corporum pericula hujus tempeſtatis turbo involvit, ut ſolus ex perſecutionis immunitate, ac temporis diuturnitate ad humanæ miſeriæ infœlicitatem ſufficeret approbandam.* Et tamen inquit *Bellarm.* vix ulla detrimenta ex illa depoſitione *Henrici* inſequebantur. Quid? An non detrimentum ſupremum, maximumq;, Papam in Papam inſurrexiſſe? Papam in *Cæſarem*, & è converſo; Subditos in Principem; Epiſcopos in Pontificem; Clericos in Clericos, Laicos in Laicos, filium in patrem, ac tandem univerſam Eccleſiam Schiſmate commoveri? Et hæc omnia, inquit *Otho*, ex rebellione, cui *Gregorius* favit, naſcebantur.

10. Reſpon-

10. Respondet *Bellarm.* dici impropriè rebellionem, hoc est, rebellionem *de facto*, & non *de jure*; quia (inquit) *Henricus* de facto tantum regnavit postquam à *Gregorio* deponeretur, & non de jure: Sic *Ezechias* dicitur *rebellasse* contra Regem *Assyriorum*, 4. Reg. 18. & *Jehu* contra *Joram*, 4. Reg. 9. quæ tamen de jure rebellio vel conjuratio non fuit. At aberrat hic longe *Bellarm.* 1. Quia nec *Ezechias*, nec *Jehu*, Subditi unquam erant *Joræ*, vel Regis *Assyriorum*, sicut Saxones *Henrici*. 2. Quia rebellio illa *Saxonum* depositionem *Henrici* antecessit, ut habet *Otho*, l. 6. c. 34. Formalis ergo rebellio & de *jure* fuit.

At inquit *Bellarm.* Si ita fuerit, quomodo *Gregorium* VII. laudet *Otho*, l. 6. c. 34? *Forma, inquit, gregis factus, fortis per omnia athleta, murum se pro domo Domini ponere non timuit.* Respondeo, *Gregorium* hic laudari, sed non in eo quod *Henricum* excommunicaverit, deposueritq; sed in eo quod Sacerdotes incontinentes tanquam zelosus Pastor reformaret, licèt aliquando præter discretionem pro domo Domini concertasset; quod & palam ex ipso *Othone* patet, l. 1. de gestis *Frederici* Imp. c. 8. ubi de *Bertolpho* differens, (qui nimirum Pseudo-Regis *Rodulphi* dono Ducatum *Sueviæ* post depositionem *Henrici* accepit)

pit) juste tamen ab *Henrico*, Ducatu postea privatum fuisse, terramq; illam *Frederico* donatam; Bertolphus, inquit, *Imperio simul ac justitiæ cessit*: Censuit ergo *Otho* (vir fide dignissimus) *Bertolphi* jus nullum fuisse, consequenter & *Rodulphi*; adeoq; institutionem *Rodulphi* à *Gregorio* invalidam esse, ac per consequens *Henrici* destitutionem, nullam.

11. *Mathæus Westmonasteriensis*, l. 2. de Coronat. *Gulielmi* Conquestor. p. 9. postquam depositionem *Henrici* à *Gregorio* VII. retulisset, subjungit; *Eodem anno* 1084. *Romani* Henricum *Imperatorem receperunt, & à Papatu eorum judicio abdicatur* Hildebrandus, & Wibertus Ravennensis *Urbis Episcopus in Sedem Apostolicam inthronizatur, &* Clemens *nominatur, ac justè omnes* Hildebrandum *fuisse depositum conclamant tanquàm læsæ Majestatis reum, qui contra Imperatorem* Henricum *alium ordinavit*. Omnes ergo Romani *Gregorium* tunc rebellionis accusarunt.

Albertus Stadiensis in Chron. Anni 1240. refert Principes *Germaniæ Gregorio* IX. sollicitanti alterius Imperatoris electionem novam, sic rescripsisse; *Non esse sui juris Imperatorem substituere, sed tantum electum à Principibus coronare.*

Matthæus Paris. in *Henricum* III. Anno 1237. in Ep. Germ. de Schisinate *Grego-*

rij

rij VII. differens ait; *Divisio nostræ unitatis processit à tyrannide vestræ oppressionis, & exactionum* Romanæ *Ecclesiæ, quæ de matre facta noverca, suos quos diu educaverat, more rapacis volucris pullos expellentis, filios elongavit.* Authore ergo *Matth. Paris.* Pontifex, quod Temporalibus, Regumq; depositionibus se nimis implicaret, Schismati viam paravit. Nec aliud *Alex. Cæmentarius* (de quo in classe Theologorum supra) docuit vel affirmavit.

Hinc *Roffensis*, l. 2. de Potestate Papæ, c. 9. p. 349. ait; *Principes Christiani nunquam ab Ecclesia* Romana *defecissent, si jugum hoc Potestatis temporalis aliter excutere potuissent.* Causa ergo defectionis Principum Catholicorum ab Ecclesia fuit, quod Pontifices *Romani* Temporalibus nimis se intromiscerent.

12. *Dodechinus* in Append. *Marian.* ad Annum 1106. de eodem subjecto; *In tantum*, inquit, *crevit hoc malum* (Gregorij) *ut Apostolica censura pro nihilo haberetur.* Et tamen inquit *Bellarm.* exiguum malum ex hoc Schismate exortum fuit.

Dantes Aligherius de Monarchia, l. 3. ubi fusè & clarè probat Imperium non à Pontifice, sed immediatè à Deo nasci: Deinde in Respons. ad Argumenta, supponens signum illud universale, *Quodcunq; solveris super terram*, &c. non extendere se

ſe ultra habitum termini diſtributi, hoc eſt, ultra forum ſpirituale, ſubjungit; *Ideo dico, quod etſi Succeſſor* Petri *ſecundum exigentiam officii commiſſi* Petro, *poſſet ſolvere & ligare, non tamen propter hoc ſequitur quod poſſet ſolvere vel ligare Decreta Imperij, ſive Leges, ut ipſi dicebant, niſi ulterius probaretur hoc ſpectare ad officium Clavium, cujus contrarium inferius oſtenditur.*

Iterum; *Quidquid ſolveris,* &c. *id eſt, peccata, non Leges Imperij; alias ſolvere poſſet Pontifex conjugia; adeoq; omnes contractus humanos; poſſet etiam ſolvere non pœnitentes, quod ipſe Deus non poteſt.* Non poteſt igitur Pontifex ex illis verbis Chriſti, aliter quam à peccatis ſolvere; non ergo in Civilibus diſpenſare.

Deinde de duobus gladijs diſſerens ait, juxta Adverſarios per duos gladios intelligi duo regimina, ſpirituale & temporale *Petro* conceſſa, *quod,* inquit, *omnino negandum eſt.* Cumq; objiciatur *Saulem* à *Samuele* depoſitum fuiſſe, Reſpondet, quod *Samuel, non ut Vicarius Dei, ſed ut Legatus ſpecialis, ſive Nuncius portans mandatum Domini expreſſum, hoc fecit.*

Unde contra Adverſarios ſic argumentatur; *Quod eſt contra naturam alicujus, non eſt de numero ſuarum virtutum, cum virtutes uniuſcujuſq; rei conſequantur naturam ejus propter finis adeptionem: Sed virtus ex-*

authorizandi Regnum nostræ mortalitatis est contra naturam Ecclesiæ (hoc est, viventium, juxta dicta, factaq; Christi, ut ibidem ipse exponit): *Ergo non est de numero virtutum suarum.* Non ergo Poeta (ut vult *Bellarm.*) fuit *Aligherius*, sed & insignis Theologus ac Philosophus.

13. *Helmoldus* in Chron. *Sclavonico*, c. 33. de factis *Gregorij* VII. & *Henrici* IV. *Disputaverint*, inquit, *de his qui sciverint, vel ausi fuerint; unum hoc scire licet, quia* Rom. *Sedes adhuc hodie luit factum illud*, scilicet depositionis *Henrici*.

14. *Joannes Aventinus* in Annal. *Boiorum*, l.v. (solam veritatem coram Deo protestans) *Sanctissimi Patres, quemadmodum Christus Dominus & Deus noster, Comites & Legati ejus fecerunt, & alios docuerunt,* Cæsares *in terris à Deo secundos, ante omnes mortales primos, à supremo Numine danos, divinitus constitutos, ab immortali Deo electos, & (ut illi vocant) coronatos, venerabantur; Dominosq; suos vocare solebant; iisdem tributum, & censum non denegabant; pro eorum salute comprecabantur: imperata detrectantes, tanquam cælesti Provinciæ resistentes, videri contra pietatem Christianam fecisse decernebant: Grande nomen esse Imperatoris, à Deoq; tradi prædicabant:* (Audiant *Lovanienses.*) *Reipub. turbellis, nedum armis, ut milites Christi se non immiscebant: Paupertate & modestia cum cæteris*

Christi-

Christianis decertabant; quo quisq; submissius se gereret, hoc majorem esse sentiebant: Ensem ancipitem, gladium duplicem Christianæ Civitati datum ad servandum, vivificandumq;, non occidendum, esse putabant; eundemq; spiritualem appellabant, qui est Sermo Dei, vita & lux hominum, & mortuos ad vitam revocat, ex hominibus Deos, ex mortalibus æternos facit: tantum absfuit, ut illi vel Regum quempiam, vel impium, vel Arianum Regno pellere, eidem Sacrificijs interdicere, populum Sacramento solvere tentarent, aut Regna evertere, sanguine humano se polluere, pro Principatu cum Christianis decertare sibi permittant.

Et infra; Hildebrandus *has ob causas ambitione in præceps abivit, cum. Potestatem immortalis Dei, cujus Nuncius duntaxat est, sibi usurpavit.*

15. *Joannes Cuspinianus* in *Henrico* IV. *Sed is filius* Henricus *Rex suasu* Theobaldi, &c. *contra jus fasq; rebellionem in Patrem molitur, prætextu Religionis, quod Anathemate nondum esset liberatus Genitor suus. O iniqua soboles quæ cupiditate regnandi, eum per quem vitam accepit, & Regiam dignitatem odio prosequitur & ferro! cum tamen nusquam legatur* Cæsarem *à Pontifice, qui ejus beneficentia auctus, locupletatus, ac confirmatus est, ita esse diris devotum, à quo sibi olim Potestas fuit concredita, & concessa:*

Sed id Deo discernendum relinquamus, qui cordium est scrutator.

Joannes Trithemius, Chron. *Hirsaug.* ad An. 1186. *Ipse autem* Henricus *primus est inter omnes Imperatores per Papam depositus: Scholastici certant, & adhuc sub Judice lis est, utram Papa Imperatorem posset deponere.* Et tamen vixit *Trithemius* post Concilium *Lateran.* in quo Adversarij volunt oppositam sententiam de fide definitam fuisse.

16. *Onuphrius Panvinius* in vita *Greg.* VII. edita per *Gretserum*: *Nam etsi ante* Romani *Pontifices tanquam Religionis Christianæ capita, Christiq; Vicarij, &* Petri *Successores colerentur; non tamen eorum authoritas ultra protendebatur, quam in fidei dogmatibus ultro asserendis, vel tuendis; cæterum Imperatoribus suberant, ad eorum nutum omnia fiebant, ab ijs creabantur. De ijs judicare, vel quicquam decernere non audebat Papa* Romanus. *Primus omnium* Romanorum *Pontificum* Gregorius VII. *armis* Nortmannorum *fretus, opibus Comitissæ* Matildis, *mulieris per* Italiam *potentissimæ confisus, discordiaq; Germanorum Principum bello civili laborantium inflammatus, præter Majorum morem, contempta Imperatoris Authoritate & Potestate, cum summum Pontificatum obtinuisset,* Cæsarem *ipsum à quo, si non electus, saltem confirmatus fuerat,*

non

non dico excommunicare, sed etiam Regno, Imperioq; privare ausus est; Res ante ea sæcula inaudita; nam fabulas quæ de Arcadio, Anastasio, *&* Leone Iconomacho *circumferuntur, nihil moror.*

Denique

Part. v. In qua rationes Adversariorum & Argumenta, quibus Reges a Pontificibus aliquando exauthorari posse contendunt, examinantur. *Hujus enim* Partis V. caput 1. *hoc lemma habet:* De Gregorio VII. *atq; adeò totum de eo solo est, in hæc ipsa verba quæ jam sequuntur.*

1. JAM sæculum undecimum erat, cum hæc Quæstio in Ecclesia agitaretur, inciperentq; nova Ar-

Formosus *An. Christi* 891. *factus est Pontifex. Anno postea Septimo, id est Christi* 897. Stephanus VII. *invasit tenuitque Sedem ad quatuor alios annos. Dein post alios Intermedios Pontifices, invasit Papatum* Sergius III. *anno* 908. *defunctus post biennium, seu anno Christi* 910. *Itaque si incipias hoc* Sæculum barbarum *Authoris, ab invasione prædicti usurpatoris pessimi* Stephani VII. *repe-*

rientur eodem sæculo, id est Centenario, insignes isti Formosus, Stephanus, *&* Sergius *cum* Hildebrando, *seu* Gregorio VII. *Pontificatum Romanum tenuisse.*

Factiones Guelphorum *&* Gibellinorum, *quoad distincta & appropriata ipsis hæc nomina, diu post* Gregorium VII. *nec ante Annum Domini* 1193. *exortæ sunt. De quibus vide* Spondanum, *Continuat.* Baronij, Tom. 1. *ad An. Christi* 1228. num. 4. *Si autem non de nominibus, sed rebus quæritur: haud dubium est, sub eodem* Gregorio VII. *primum ortas; quarum una Papalinorum erat, altera Imperialistarum.*

Neutiquam de Gregorio VII. *&* Henrico III. *sed de* Alexandro III. *Papa, &* Friderico I. *Imperatore cognomento Ænobarbo, quæ hic leguntur, seu vera, seu falsa, ab Historicis commemorata sunt. Vide Spondanum Epitomes Part. altera, ad An. Christi* 1177. *ubi fatetur* num. xi. *narrationem haberi, velut alteram, in Codice* Beßarionis; *immo & quædam alia Monimenta eidem favere.*

gumenta confingi, quibus Pontifici Romano liceret, Reges exauthorare. Sæculum plane barbarum, & schismaticum; Pontificibus non modo Reges, sed & se ipsos, mutuis execrationibus, depositionibus, censurisque impugnantibus, ut de *Stephano* liquet, *Theodoro*, & *Sergio*, Pontificibus, qui *Formosum* Pontificem, jam licet mortuum, sepultumque, non excommunicarunt modo, sed & in *Tyberim* dejecerunt. Sic *Joannes* 12. omnis venerij sentina damnatus; *Joannes* 17. ab *Ottone* 3. Imper. exoculatus; *Gregorius* 6. de

Simonia

Simonia criminatus; *Gregorius* tandum 7. omniumq; primus Regnorum aggressor, qui & dissertationi huic originem dedit, universamq; Ecclesiam hac Quæstione turbavit. Ideoq; S. *Thomas* 2. 2. *q.* 12. *art.* 2. Quærens, Utrum Princeps infidelis possit suo Regno, aut in subditos dominio civili à Pontifice Rom. privari, duas ponit sententias: Patrum antiquorum unam pro parte negativa; alteram *Gregorij* 7. cap. *Nos sanctorum* pro affirmativa; quia anteriorem producere non potuit. Et licet D. *Thomas* ibidem *Gregorio* subscribat, (nec enim contradicere ausus) quia tamen nec rationem, nec aliam quam *Gregorij* authoritatem adduxit, ideo à Sorbona in hac quæstione continuo rejicitur.

2. Recens ergo hæc sententia est, nunquam inter Christianos excogitata, antequam Pontifices Romani, ab initio licet Regum tributarij, servorum servi, jam tamen tributis Ecclesiarum Regnorumq; ditati, tanquam domini dominorum, Regumq; Magistri, sceptris minitarent, & coronis; Reges exauthorarent, temporalibusq; Regum se intromiscerent, Concilijs generalibus terminos ponerent, omniaque pro suo nutu tam in civilibus quam in Ecclesiasticis & mixtis attentarentur, ut sine bellis, populorumq; commotionibus

obsisti non posset vel contradici. Hincq; factum, ut plura jam Pontificum decreta à tempore *Gregorij* VII. deprehendamus, eaq; pene omnia in materia civili vel mixta, quam unquam antea Ecclesia vel antiquitas decernenda proposuit.

3. Pontifices olim pacifici suis terminis spiritualibus contenti erant; gladioq; spirituali pugnantes triumpharunt, vel saltem persecutores patientia vicerunt, aut sub illis martyrio coronati, sanguinem patienter & cum incremento effuderunt; Hisque pugnando telis, insignes de hæreticis,, schismaticis, paganisq; victorias reportarunt. At postquam gladio temporali concertassent, & in Reges machinas suas ac molimina converterent, sacerdotes aurei in ligneos transformati sunt, & calices lignei in aureos, indeque, malo ducum exemplo, clerus corruptus; corruptoq; clero, hæreses & schismata in populo revixerunt, ac supra sæcula omnia priora, fusius fluendo inundarunt.

4. Hujus rei (ut notavi) *Gregorius* VII. primus exemplum dedit. Quem licet *virum sanctissimum, vitæ innocentia & miraculis clarum* Bellarminus describat, idque (ut ait) *testimonio omnium illius ætatis Scriptorum innixus*; ab alijs tamen pluribus, aliter definitur, & innocentia hæc in dubium revocatur. *Petrus* quidem sanctus fuit,

fuit, ſicut & *Paulus*, non in eo tamen quod ille Chriſtum abnegaverit, aut Eccleſiam Dei hic perſecutus fuerit. Sanctus probabiliter *Gregorius* VII. ſed non in eo certè quod Reges exauthoraret; miraculis forte clarus, non tamen ex vita priori dum univerſum imperium ſusq; deq; inverteret; ſed jam pœnitentia tactus, dum moribundus, culpam agnoſceret, vitamq; priorem defleret, univerſæq; Eccleſiæ de præteritis ſatisfaceret.

5. Sed dic, *Bellarmine*, quomodo *teſtimonio omnium illius ætatis Scriptorum* Gregorius, Sanctus vel innocens fuerit? Cum te non latuerit plurimos illius *Gregorij* ætatis teſtes, & coævos, imo & per *Germaniam, Galliam, Italiamq;* Concilia plena, *Gregorium, velut hæreticum, Simoniacum, omniumq; malorum fontem* accuſaſſe (ut latius par. 2. demonſtravimus.) Quod cum tu negare non attentaſſes, inter ſchiſmaticos, vel Simoniacos eos omnes reponis, ut ſic illorum teſtimonia, fidemq; enervares; quod & iterum ibidem refutavimus.

6. Ut tamen argumentum ſuum ex ſanctitate Pontificum illorum per quos Reges exauthorati erant, confirmaret *Bellarminus*, à *Gregorio* ad *Innocentium* 3. & 4. digreditur; *Pontifices* inquit *laudatiſſimos*, qui tamen Reges depoſuerunt. Depoſuit quidem *Innocentius* 3. perjurum *Ottonem*,

Regiq;

Regiq; suo *Frederico* rebellem, quem & ipse *Innocentius* in flagranti licet rebellione convictum, ad Imperium tamen provexit, eundemq; postea (non quia rebellem, sed quia sibi infestum) Imperio deprivavit. Quid tum? Nec enim abstulit potestatem quam Deus firmavit, sed quam ipse Pontifex subdito rebelli concessit. *Philippum* quidem postea Regem Regno exuit; sed audi *Massonium* in *Philippum*; *Tuba* inquit *bellorum* Innocentius, *non secundum æquitatem judicavit.* Quare? Quia passione ductus definijt; *aut ablaturus* Philippo *diadema Regium, aut sibi diadema Apostolicum, ut loquitur* Urspergensis *ad Annum* 119. Quantum vero ad *Innocent.* 4. qui *Fredericum* Imper. in Concilio *Lugdunensi* exauthoravit, audiat *Bellarminus* quid *Binnius* in actis hujus Concilij notet; deposuit (inquit) sed *cum stupore & horrore omnium*, quia nec auditum, nec convictum, nec examinatum. Et hi sunt Pontifices illi *sancti* ac *laudatissimi*, qui huic tragœdiæ initium dederunt, quorum & exemplo alij in hac Scena luserunt sed lusu semper infælici, inefficaci, Ecclesiæque fatali; quia quod in terris ligatum erat, in Cœlis ratum non fuit.

7. Attamen ut *Bellarmino* qualitercunque gratis cedamus; demus Eminentissimo, Reges aliquando à Pontificibus, iisq; sanctis-

ſanctiſſimis, Regnis ſuis deſtitutos fuiſſe. Quid igitur?. De jure ne? an de facto? Non negabit *Bellarminus* ſummum ſacerdotem *Aaronem* etſi Idololatriæ reum *Exod.* 32. à *Moyſe* tamen Judæorum tunc principe depoſitum fuiſſe, Eleazarumq; pro eo ſubſtitutum; Abiatharem iterum ſacerdotem rebellem à *Salomone*; *Joazarum* ſacerdotem ſummum à Cyrenio Judeæ Gubernatore, ac pro eo Ananum ſubſtitutum: Ananum poſtea à Valerio Grato, eique *Iſmaelem* ſuffectum, ac poſt *Iſmaelem*, Alani filium. *Eleazarum* poſtea depoſitum & *Simonem Camilli* filium pro eo introductum. Deinde in nova lege Sergium Papam à Juſtiniano incarceratum; *Joannem* 12. ab *Ottone* Imperatore *Roma* depulſum, ac pro eo in Concilio Romano *Leonem* inſtitutum; Liberium Papam à *Conſtant*. *Benedictum* 9. ab *Henrico* 3. *Bonifacium* Papam à *Philippo* pulchro; alios à *Carolo* 5. Imperat. & *Carolo* 6. Rege, quoſque *Roma* vi expulerunt, alioſq; eis aliquoties ſuffecerunt; nec tamen *Bellarminus* hæc inter Regulas juris ſed facti reponit, licet à pijſſimis alioqain principibus ſancita: Ut quid ergo facta Pontificum pro jure nobis intrudat?

8. Pontifices quidem Romani olim Chriſtianis omnibus ſanctitati erant, honori

nori ac venerationi maximæ: Viguit tum in populo ſimplicitas & devotio; in Pontificibus doctrina, fides, & innocentia; Gladius excommunicationis rariſſime tum evaginatus, ideoq; Chriſtianis timori erat & terrori. At langueſcente tandem utriuſq; partis innocentia, ſedeq; Apoſtolica in curiam elevata; utraq; de ligno Scientiæ veſci videbatur, indeq; oculos aperire Reges, faſtigiumq; elevare Pontifices cœperunt, ut tam Reges, quam Pontifices ſubinde terminos exceſſerint. Hinc potens tunc Sacerdotium & exaſperatum, Imperium invaſit, falcemq; in meſſem alienam immiſit, atq; inde factum (ut ait *Sigebertus* ad Annum 1077.) ut *Gregorius Henricum* 4. alius *Fredericum*, &c. excommunicarent hoc obtentu, ut quaſi ex juſta cauſa excommunicatis, ſubditi contradicerent facilius. Atque ita gladius ſpiritualis temporalizatus in abuſum tandem abivit.

9. Unde *Florentius Wigornienſis*, ſicut & *Matthæus Paris* in *Gulielmum* Conqueſtorem, de gladio excommunicationis diſſerentes, *per hunc inquiunt gladium, Romani Pontifices ſua jura tutati, obedientiam in provincijs plenam, adverſantibus mundi poteſtatibus ſunt conſecuti*: Gladio enim temporali in ſpiritualem commutato, jam Sacerdotium utroq; fungitur enſe: Si ſpiri-

ſpiritualis coercere nequeat, non (ut olim) ad Regis recurritur brachium, ſed gladium temporalem ſacerdos ipſe quaſi à latere tenens, indirecte evaginat, ſibiq; ipſi, pars ſimul & Judex ſententiam pronunciat. Si *Carybdim* tranſieris, in *Syllam* incides; ſi gladium ſpiritualem, temporalis cædet; quaſi reliquias bruci comederet locuſta, & reliquias locuſtæ comederet erugo. Hinc principum, populorumq; metus ne qualitercumq; Sacerdotium offenderent, increvit, parati potius in Deum ipſum, quam in Puntificem ſubinde peccare, rerumq; ordo inverſus fuit. Teſtis nuper *Hibernia*, ſacrato, venerandoq; Pontificis Romani nomine in tantum illigata, cujus honorem ne in aliquo iniquius delibaret, ſeipſam eouſq; exinanivit, ut niſi arbitrio illius cuicunq; deferret, delictum eſſe inexpiabile arbitraretur. Ideoq; Pontificis *Nuncius* hac ſimplici populorum pietate adductus utrumq; gladium eadem quaſi vagina recondens, quemq; voluit, ſelegit, atq; indifferenter in quacunq; materia evaginavit. Quapropter in civilibus omnibus leges dedit, militiæ præfectos, pacis belliq; regulas aſſignavit, caſtris & munitionibus duces, quibus obviare ne forte quis auderet, cenſuras & excommunicationes parentiæ adjunxit: indeq; Regnum illud deperditum. Quod tamen

men perijsse, simplicitas aliquorum maluit, quam ne pontificis, vel aberrantis Nuncij honorem offenderent. 'Peream '(inquit *Viridarius*) si non facilius in Spi-'ritum sanctum quam in Pontificem Ro-'manum peccent Christiani nostri, igno-'rantia simul & timore conducti. *Mox-'que causam subjungit*; Quid mandat '*Roma*, quod opponi posset? quod enim 'Pontifici placet, præpositi majores exe-'cutioni mox demandant; quod illi ju-'bent, subditi inferiores Evangelizant: 'Quod Pastores animarum deprædicant, 'oves teneræ hauriunt & credunt; indeq; 'tanquam ex fonte per scaturigines varias 'tot abusus erroresq; morum, dum Scrip-'turarum ac traditionis limites quidam ig-'noranter excedunt.' Sed ad *Gregorium* 7. redeamus.

10. *Gregorius* 7. (ut dixi) primus inter Pontifices Regum invasor, *Henricum* 4. Imperatorem, eo titulo excommunicavit, quasi *Simoniacus* esset, Ecclesiæq; jura inverteret, hoc est, quod Juri investituræ Pontificis Romani, Episcoporumq; Imperij, non abrenunciasset; in cujus tamen possessione Imperatores Romani à tempore *Constantini Magni* per 700. circiter Annos regnarunt, etiam & approbantibus varijs Pontificibus, & Concilijs, ut *Hadriano* 1. cum Concilio Romano 153.

Episco-

Episcoporum, de quibus dist. 63. *cap. Hadrianus*; ac postea *Leone* 8. ut patet cap. *in Synodo* ibidem; imo & *Gregorio* ipso 7. ut testantur *Onuphrius* in vita *Gregorij*, & *Lambertus Schafnaburgensis* ad Annum 1073. dicentes: *Cogi nullo modo potuisse, ut ordinari, consecrari, vel coronari se permitteret, donec in electionem suam tam Regem* (Henricum 4.) *quam principes Teutonici Regni consensisse certa legatione cognosceret.* Jus ergo investituræ *Gregorius* tunc in *Henrico* recognovit, pro quo tamen postea *Henricum* tanquam legis divinæ, Ecclesiasticæq; immunitatis transgressorem in pleno Concilio Romano exauthoravit. Sed quomodo? *Laudantibus* (inquit *Bellarminus*) patribus Concilij; sed dissentientibus patribus Concilij, inquit Fragmentum rerum Francorum. Quodq; longe verosimilius est; cum juxta Canones, nemo in sua causa pars simul & Judex admitti debeat; adeoq; nec *Gregorius* in quæstione investituræ, quam juris sui esse prætendebat. *Quis est ille*, inquit S. *Augustinus* 2. quæst. 1. c. 18. *qui simul judex & pars esse præsumit?* Quis est ille qui quod ante approbavit, quod & priores Pontifices confirmarunt, jam legi divinæ contrarium affirmat, reprobatq;?

Argu-

Argumenti Gregorij VII.

11. Allegavit tamen in ſui Patrocinium *Gregorius*, coronam Regibus non deberi niſi quamdiu jura Eccleſiæ propugnarent, ſaltemve non invaderent; adeoq; *Henricum* Eccleſiaſtici juris tunc propulſatorem, corona, imperioq; exui poſſe. Sed dic beatiſſime Pater; Quo tum jure regnarunt *Nero*, *Diocletianus*, *Julianus*, ceteriq; Eccleſiæ hoſtes (imo & quotquot pene 500. annis à *Conſtantino* imperarunt) in quos tamen deum tranſtuliſſe Imperium, *Auguſtinus* ingenue fatetur? Sed his miſſis; doceri volumus, quomodo Eccleſiaſtici juris invaſor *Henricus*, qui præter hoc, aliud non prætendit, quam jus inveſtituræ (à tempore *Conſtantini* præſcriptum, trecentiſq; Annis poſt *Carolum Magnum* continuatum, atq; à duobus pontificibus expreſſe confirmatum) eodem curſũ contineri & præſervari?

12. Reſpondit *Gregorius*; Jus illud in *Carolo Magno* quidem fuiſſe, ut patet *diſt.* 63. *c. Hadrianus*; ſed à *Ludovico Caroli* filio abrenunciatum eſſe *cap. Ego Ludovicus. diſt.* 63. At è contra allegavit Imperator caput illud *Ego Ludovicus* ſuſpectum, Apocryphumq; fuiſſe, cum illius abrenunciationis

ciationis vel capitis nullibi extaret origi nale, Forma ipsa sine data esset, signa tura, vel testibus, quæ hujuscemodi abesse instrumento, atq; in re tam gravi, incredibile videretur. Deinde quod *Leo* Papa VIII. centum postea circiter annis *Ottoni* 1. Imperatori, jus illud *Carolinum* iterum confirmaverit, ut patet cap. *in Synodo. dist.* 63. ubi & contravenientes excommunicationi subjicit.

13. Ad hæc respondit *Gregorius*; abrenunciationem tamen illam *Ludovici* confirmatam seu renovatam postea fuisse; ideoq; caput *in Synodo* merito suspicandum, cum contrarietur capiti *Inter nos*, & cap. *Constitutio*, & cap. *Tibi.* ibidem. At è contra, allegavit Imperator duo illa capita priora omnino incerta esse; ideoq; sub nomine *Paleæ*, authoris incerti, circumferri; de capite vero *In Synodo* dubitari non posse. Deinde capita illa à nonnullis *Leoni* 4. attribui, cui *Leo* 8. (qui jus *Carolinum Ottoni* 1. confirmavit) centum circiter annis successerit: Quantum vero ad cap. *Tibi*, ad rem non esse, cum de jure investituræ non loquatur.

14. Hinc *Gregorius* minus hic fundatus, aliunde suppetias inquirit, dicens; Pontifici Romano divinitùs concessum esse, ut quidquid ligaret in terris, ligatum esset & in *Cælis*; adeoq; & cum Reges deponeret

in terra, depositi essent & in Cœlo. At Beatissime Pater, An non *Henricum* Imperatorem Tu in terra deposueris; quod tamen in Cœlo ratum non fuit, cum postea sibi, hæredibusq; Imperium *Henricus* continuo conservaverit? Imo vero depositionem illam *Henrici* in Cœlis rejectam fuisse, clarissimum est. 1. Quod non in *Henricum* sed in ipsum *Gregorium* depositio illa redundaret, qui cito postea depositus, Salernum fugit, ibiq; mortuus mox renunciatur. 2. Quod *Gregorij* in hac causa complices, Imperatori tunc rebelles, hostesq;, miserè omnes perierint. *Rodulphus* enim quem *Henrico Gregorius* suffecit, eadem manu ictus vulneratusq; qua (tactis Evangelijs) fidelitatem *Henrico* antea juraverat, posteaq; pejeraverat; tandem facti licet & rebellionis pœnitens, miserè tamen obijt: Moxq; postea Episcopium in quo *Bambergæ* pseudorex electus erat, igne consumptum fuit. Deinde *Hermannus*, alter *Gregorij* complex, miro Dei judicio, porta arcis per quam victor ingressus fuit, cardinibus evulsâ, cum alijs plurimis attritus est, vel ut alij scribunt, à fœmina ictu lapidis interemptus. *Eggebertus* dein ad Imperium seditiosè accitus, in molendino peremptus, turpiter inventus est. *Conradus*, *Henrici* filius senior, ac in patrem rebellis, immaturo casu interijt.

terijt. *Henricus* 5. *Henrici* 4. filius junior, etsi patri in Imperio successerit, quia tamen in patrem perjurus fuit, non est prosperatus in omni vita sua; tandemq; absq; omni hærede decessit. Ita *Helmoldus* refert., & *Albertus Stadiensis* ad Annum 1087. & seq. Quibus & *Matthæus Paris* in *Gulielmum* Conquestorem ad Annum 1089. hoc addit, aliquos *Henrici* persecutores à Muribus exesos; alios à Canibus dilaceratos fuisse, ut omnibus palam fieret, excommunicationem *Henrici*, vel exauthorizationem in terris attentatam, in Cœlis ratam non fuisse.

15. Ego profecto qua possum animi indifferentia (coram Deo loquor) invocatoq; Dei Opt. Max. auxilio, mecum sæpius cogitabundus admiror, quomodo *Gregorius*, *Bonifacius*, &c. viri alioquin doctissimi, Scripturas in hac Quæstione detorqueant: Quibus & adinventis formalitatum distinctionibus ac glossis, ferantur *Bellarminus* & *Suares*, ut potestatem Ecclesiæ Spiritualem, directe vel indirecte in temporalia cogant. Axioma Canonicum est, ab *Innocent* 3. c. *inter corporalia. de Translatione Episcopi*, recitatum; *Quod non est sanctorum patrum decreto sancitum, superstitiosis non est adinventionibus presumendum; præsertim cum nonnunquam intelligatur prohibitum, quod non invenitur con-*

 cessum.

cessum. Quæro itaq; ex *Gregorio, Bellarmino,* &c. ubi in sanctis patribus concessum legerunt, Reges à Pontificibus deponi posse? ubi potestatis illius directæ, indirectæq; inter patres documentum? Desinat ergo Superstitiosa novitas, & adinventa præsumptio; aut certe Axioma illud *Innocentij* è Canone eradatur. Porro *Gregorij* argumento plenius obviemus. Non est dubium promissionem illam ante passionem *Christi Petro* factam, Tibi dabo claves Regni cœlorum, & quodcunq; ligaveris, *&c.* non de clavibus Imperij, sed de peccatis ligandis solvendisq; intelligi; ideoq; dum promissio illa post resurrectionem per concessionem potestatis actualis *Joan.* 20. exprimeretur, dictum fuit; Quorum remiseritis peccata (non Regna vel Imperia) remittuntur eis; & quorum solveritis soluta sunt. Nec de *Petro* tantum vel Pontificis *Romani* potestate hic definiri, sed & de Apostolorum omnium, Episcoporumq; quibus tamen Regum deponendorum potestatem, vel Imperij claves etiam indirecte concessas, nefas esse adversarij arbitrantur.

16. His ergo cuniculis obstructis, *Gregorius* aliud excogitavit effugium, dicens; Imperatorem à Pontifice Romano coronari; ac consequenter ab eo Imperium mutuasse: quo supposito, manifestum erit,

&

& ab eo (causa exigente) deponi posse. Ut ergo vim hujus argumenti ponderemus, sic discurramus. Rex *Franciæ* ab Archiepiscopo *Rhemensi*, vel Abbate S. *Dionysij* unctionem coronationemq; recipit: igitur & Regnum; ac consequenter ab eis deponi aliquando poterit. Pontifex *Romanus* ab Episcopo *Ostiensi* consecratur, coronaturq; ergo ab eo potestatem Spiritualem recipit; ac consequenter (causa exigente) deponi poterit. Quid ad hæc *Gregorius* excogitabit?

17. At inquit *Bellarminus*; Pontifices erant qui Imperium Occidentis ad *Carolum Magnum* transtulerunt; atq; adeo Imperium Pontifici subjicietur. Sed patientiam *Bellarmine*, moxq; tibi cum fænore solvam.

18. Interim ut jus investituræ Episcoporum principibus adimat *Bellarminus*, *Synodum* 8. *Act*. 10. interpellat, ubi jus investituræ laicis inhibetur: adeoq; *Henricum* 4. de jure investituræ contendentem, a *Gregorio* 7. merito excommunicatum, depositumq; fuisse. Sed quid, *Bellarmine*, si in *Synodo* 8. nihil tale legatur? *Matthæus* certe *Raderus* ejusdem cum *Bellarmino* Scholæ & Societatis, Anno nuper 1604. Canones octavæ Synodi græcolatinas in lucem edidit; de quibus & testatur, non plures in græcis reperiri codici-

 bus

bus; & tamen nihil tale de investitura Episcoporum producit, sicut nec *Fragmenta* Canonum à *Surio* Collecta; ubi licet de electione & promotione Episcoporum agatur, nihil tamen de investitura per annulum & baculum. Nobis autem certissime constat, jus investituræ Pontificum, Episcoporumq;, Regibus olim & Imperatoribus debitum fuisse; ab Ecclesia etiam admissum, confirmatumq; cap. *Hadrianus* Supra; verba enim Canonis sunt ista; *Hadrianus vero Papa, cum universa Synodo* (Lateranensi 153. Episcoporum) *tradiderunt* Carolo *jus & potestatem eligendi Pontificem, & ordinandi sedem Apostolicam.* (En jus investituræ.) *Insuper Archiepiscopos & Episcopos per singulas provincias, & ab eo investituram accipere definivit, ut nisi à Rege laudetur, aut investiatur Episcopus, à nemine consecretur sub pœna anathematis.* Ita Pontifex. Quod decretum postea à *Leone* 8. in Synodo *Romæ* congregata, *Ottoni* 1. confirmatum fuit, ut ibidem.

Neque vero novum jus hoc fuit ab *Hadriano* concessum, cum teste *Arnaldo Pontaco* in Chronographica ad Annum 794. *Tutela* Romani *Pontificis à* Constantinopolitanis *Imperatoribus ad* Carolum Magnum *Imperatorem, & ejus successores (quorum est confirmare electionem) translata est.*

19. Qui-

19. Quibus omnibus non obſtantibus, *Gregorius* in ſua perſtitit ſententia, ut *Henricum* exauthoraret; ideoq; filium *Henrici* adverſus patrem concitavit, ut tota jam *Italia* bellis flagrante ſeditionibuſq;, Regnum in duas factiones *Guelphinorum* ex parte Pontificis, & *Gibellinorum* ex parte *Ceſaris*, divideretur. Hinc Theologi omnes, citramontani potiſſimum, & hiſtorici, ad rei novitatem attoniti. Atq; inter alios, *Otto Friſingenſis* (de quo inter Hiſtoricos ſupra) & *Trithemius* in Chronograph. ad Annum 1106. exclamarunt, nihil unquam tale in Eccleſia ante viſum, etſi plures fuiſſent princepes hæretici, Eccleſiæq; perſecutores, ut *Conſtantius*, *Valens*, *Julianus*, *Anaſtaſius*, *Heraclius*; atque ante *Gregorium* centum ſexaginta tres Pontifices, quorum tamen nemo hujuſmodi facinus adoriretur aut Regum deponendorum uſq; ad *Gregorium*, jus unquam vindicaret. Ideoq; *Otto* ſæculo illi coævus, ita in hac cauſa infremuit, ut *Rodulphum* cæteroſq; *Henrici* tum hoſtes, expreſſe *rebelles* appellare non vereatur. *Vide lib.* 1. *de geſtis Frederici c.* 6. *& lib.* 7. *Chronograph. c.* 8.

20. At inquit *Bellarminus*, *Henricus* ipſe, licet Reges à Deo ſolo amovibiles acriter ſuſtinuiſſet, crimen tamen *hæreſeos* excepit; atq; adeo Reges aliquando à Ponti-

fice deponi posse admisit. Respondeo *Henricum* ex superabundantia justitiæ suæ sic excepisse, non quod principes hæreticos (quorum eadem cum reliquis in temporalibus sors esset) Pontifici in terrenis subjiceret, sed ut depositionem *Gregorij* extra aleam redderet nullam, cum extra casum (cujus ipse reus non esset) Reges deponere juxta adversarios non posset. Unde mox subjungit; *licet sancti Episcopi nunquam audebant* Julianum *apostatam deponere, sed dispositioni divinæ relinquere.* Ac si dixisset, ipsos etiam hæreticos dispositioni divinæ relinquendos esse. Sic & Concilium *Tridentinum* dum adversus *Pelagianos* & *Anabaptistas* definiret omnes ex *Adamo* per viam concupiscentiæ natos, in peccato concipi originali, *B.* tamen Virginem *Mariam* excepit; non quod de fide excipienda esset; (cum hoc inter Theologos acrius tunc disputaretur) sed ut reliquos omnes contra *Pelagianos* includeret, tanquam intentum Concilij principale. Atq; ita *Henrici* Imperatoris scopus hic erat, alios saltem quam hæreticos, (de quibus tunc quæstio non erat) à Pontifice deponi non posse; Adeoq; exauthorationes principum Catholicorum (qualis *Henricus* erat) ipso jure nullas esse.

21. Urget tamen *Bellarminus*; Si, (inquit) depositio *Henrici* vel excommunicatio

catio, nulla fuerint, ut quid *Henricus* postea ad pedes Pontificis culpam agnoverit, Imperiumq; filio suo resignaverit? Cur peccatorem se *Romæ* præsentaverit supplicem, ut ab excommunicatione absolveretur? An non convictus tunc *Romæ Henricus*, dum sub pedibus Pontificis prostratus, à *Gregorio* his verbis conculcaretur, *Super Aspidem & Basiliscum ambulabis, & conculcabis Leonem & Draconem?* & tamen postea relapsus fuit, depositusq;, tandemque miserè sublatus; ac de mandato *Gregorij* quinquennio terra sacra interdictus, ut refert *Carion* in *Henricum* IV. Quid fecerit *Henricus* in hac re (de qua inter authores non convenit) non est nostrum inter dogmata reponere, sed quid de jure fecisse potuerit. Ut tamen lectori satis eat, dico illam *Carionis* relationem, nullam esse, saltemve adversarijs in nihilo, nisi *Gregorium* pariter condemnent, conferre. Veritas hæc est, *Gregorium Henrico* potius, universoq; mundo culpam agnovisse; indeq; censuras suas tanquam invalidas retractasse; quorum & nullitatem, eventus postea comprobavit. Audiamus *Sigebertum* in Chronographia Anni 1085. & in Chronograph. Anni 1084. de *Gregorio* VII. differentem. *In extremis* inquit *positus*, (Gregorius) *confessus est S.* Petro *& toti Ecclesiæ se valde peccasse in pastorali*

cura

cura quae ei commissa erat, & suadente Diabolo contra humanum genus, iram & odium concitasse. Tum demum misit praedictum Confessorem ad Imperatorem, & ad totam Ecclesiam, ut optaret ei indulgentiam. Cui relationi subscribunt *Florentius Vigorniensis* saeculo isti pene coaevus, *Archiepiscopus* etiam *Moguntinus* ab eodem citatus, viri utrinq; in hac causa indifferentes, *Cuspinianus* etiam & alij, de quibus parte 2. supra.

22. Quod autem *Henricus* ad pedes Pontificis prostratus à *Gregorio* his verbis salutaretur, *super Aspidem & Basiliscum ambulabis*, &c. Satis certe incongruè, quae de Christo Domino dicta sunt, contra Christum Domini assumi poterant. Nec minus inconcinnè, à *Bonifacio* VIII. (dum cineres in oculos *Porchesi* Episcopi *Genuensis* conjiceret) verba illa Domini protoplasto dicta, *Memento homo quia cinis es*, &c. *Gibellinis* applicabantur; *Memento* inquit *quia Gibellinus es, & in cinerem cum Gibellinis reverteris.* Sed his missis; videamus quis tantorum omnium tonitruum effectus? *Gregorius* certè cum *Henricum* exauthorasset, Bullam *Romae* publicavit Nonis *Martij Indict.* 3. in qua Coelum terramq; adversus *Henricum* invocans, Sanctos Apostolos *Petrum* & *Paulum* oravit, ut depositionem illam in Coelis ratam haberent,

rent, ſignoq; viſibili id in terris demonſtrarent, ac ſubditorum animos ab *Henrico* ad *Rodulphum* (ut ait *Platina*) converterent: Et tamen his votis nihil ſucceſſit, quia ex Deo non erant. Quinimo *Henricus*, Imperator continuo regnavit, cui & filius *Henricus* V. ſucceſſit; *Gregorio* interim depoſito, exule, mortuoq;. Non obſtantibus itaque omnibus illis *Gregorij* imprecationibus, vidit *Henricus Gregorium* depoſitum, exanimemq;: vidit & *Gregorij* complices rebelleſq; *Conradum* miſerè ſublatum; *Rodulphum* conſternatum, ac perduellionis pœnas luentem; quibus manifeſte ſignis S S. Apoſtoli demonſtrarunt depoſitionem *Henrici*, ſeu facta *Gregorij* minus placuiſſe, cum neq; in cœlo neq; in terra ratificarentur.

Erro tamen; effectum ſortita ſunt: ſed qualem? *Tot mala, tot Schiſmata, tot tam animarum, quam corporum pericula hujus tempeſtatis turbo involvit*, inquit *Otto* Friſingenſis *lib.* 6. *Chron. cap.* 36. Hoc eſt, ex illa depoſitione *Henrici* univerſa Eccleſia turbata, ſcandalizata, Schiſmatiq; expoſita fuit: ut mirum ſit quomodo *Bellarminus* doceat *parum inde mali* inſequutum fuiſſe.

23. Proſequitur tamen *Bellarminus*: Non ſolus (inquit) *Gregorius Henricum* Imperatorem damnavit, ſed & quinq; inſuper

Gregorij

Gregorij ſucceſſores Pontifices, totidemq; ſubſequentia Concilia, ſententiam *Gregorij* firmarunt. Ac 1. *Victor*. 3. in Concilio *Beneventano*; *Urbanus* II. in utraq; Synodo *Romana*; *Gelaſius* II. in utroq; Concilio, *Colonienſi*, & *Friteſtarenſi*; *Caliſtus* II. in Synodo *Rhemenſi*; adeo ut opinio hæc noſtra, jam tunc, *hæreſis Henriciana* & *Wecilonis* communiter vocitaretur. Bellè profecto. Opinio ergo noſtra, *hæretica* tunc fuit; quod nec *Bellarminus* ipſe audet affirmare, neq; adverſariorum quiſquam, niſi forte intra maceriem tanquam cicada crocitans, aut velut noctua quæ lucem pati non poteſt cæcutiens. Eminentiſſimus certe *Peronius* ſæculi ſui miraculum, (cui & omnem honorem defero) etſi *Bellarminianæ* opinionis, in quantum potuit, & licuit, defenſor, non eoſq; tamen illam elevavit, ut fidei terminos ingrederetur vel ſaperet, cum inter probabilium problemata utramque reponeret. Sed dic *Bellarmine*, Utrum decreta illa vel ſententiæ ſubſequentium illorum Pontificum, Conciliorumve, conſcientias noſtras magis obſtringant, quam ipſius *Gregorij* VII. cum Concilio Romano? Hoc eſt, Utrum juri inveſtituræ *Henrici* IV. tot annorum centurijs præſcripto, amplius derogare Pontifices illi, quam *Gregorius* ſolus, vel cum Concilio Rom. poſſet?

Gregorium

Gregorium autem derogare non potuiſſe, ſupra evicimus; vel in quantum derogaſſet, ſeipſum retractaſſe. Sed ut rem exactius ponderemus, certè in literis *Gregorij* plurima continebantur, Excommunicatio ſcilicet *Henrici*, & depoſitio, inveſtiturarum à Laicis recipiendarum inhibitio, Canones de Clericis uxoratis rejiciendis: & tunc ex *Bellarmino* ſcire velim, quo ſpiritu hauſerit ipſe primum illum articulum vel ſecundum à Pontificibus illis confirmatos fuiſſe: Tertium de Jure Inveſtituræ reprobatum: & non potius quartum tantum, qui tamen rem noſtram non attinet?

24. At inquit *Bellarminus*; *Gregorius* VII. ſanctus fuit, miraculiſq; clarus; ideoq; plures ex ijs *Germaniæ* Epiſcopis qui *Gregorio* obſtiterunt, miraculosè à Deo punitos, deſperabundè interijſſe, ut refert *Lambertus* de *Gulielmo* Epiſcopo Treverenſi; Ac per conſequens facta *Gregorij* divinitus tenent, adverſariorumq; ſunt reprobanda. De Sanctitate *Gregorij* ſupra egimus. Quantum vero ad illos *Germaniæ* Epiſcopos à Deo miraculosè (ut ais) afflictos, potuit facile contigiſſe aliquos in modo vel materia exceſſiſſe, eos nimirum qui *Gregorium Necromantiæ*, *Hæreſis*, *Simoniæ* acrius criminati ſunt, non eos qui *Henricum* tantum defenderent, aut rebellionem

lionem adverſariorum merito reprobandam, propulſarent. Quod autem *Lambertus* de Epiſcopo illo Treverenſi commemorat, vagum eſt; qui ex nullo determinato Authore, *ut aſſerunt* (inquit) ita contigit. Neq; revera illa *Lamberti* relatio probabilis videtur; cum (ut ſupra oſtendimus) *Gregorius* ipſe, ejuſq; in depoſitione *Henrici* complices, *Conradus*, *Rodolphus*, &c. cœlitus à Deo pœnas ſolverint, conatibuſq; fruſtrati, non obſtantibus ijs, quibus cœlum terramq; commoverunt imprecationibus. Ut vero vagam illam *Lamberti* relationem clarius evertamus, incertoq; certum authori opponamus, audi quid *Cuſpinianus* in vita *Henrici* IV. de *Imbrico* Epiſcopo Auguſtenſi, *Henrici* hoſte commemorat. Hic (inquit) *Miſſam* ea conditione celebravit, ut in judicium ei proveniret, niſi *Henricus* in errore fuiſſet. Sed eventum videamus; *Nunquam poſtea ſe ſanum de lecto levavit, & ſic ſine Eccleſiaſtica communione defunctus eſt*. Quid ad hæc *Bellarminus*?

Reſpondet, (his omnibus non obſtantibus) *Gregorij* innocentiam à magnis, magniq; nominis Authoribus propugnari, cauſamq; *Henrici* tanquam impiam rejici. Sed qui ſunt illi? *Marianus* (inquit) Scotus, *Anſelmus* Cantuarienſis, *Anſelmus* Lucenſis, *Gebehardus* Salzburgenſis, *Stephanus*

phanus Albestatensis, *Leo* Hostiensis, *Bertholdus*, *Gulielmus* Episcopus Tyrensis, *Otto* Frisingensis, *Dodechinus*, Abbas Urspergensis. At dic *Bellarmine*, quales sunt omnes isti? An non *Gregorij* in hac causa Advocati, vel Partes manifestæ? Quot qualitate, vel numero, si ad eos comparentur Cardinales, Episcopos, Theologos, Historicos, *&c.* quos supra recensuimus? Ut vero singulos seorsim decurramus, certè *Marianus* Scotus primo seipsum confundit, dum *rebellionem* subditorum in principem, certis casibus licitam propugnat. Nec minus *Anselmus* Cantuariensis, docens suprà, gladium Spiritualem ad Temporalia non extendi; & tamen *Henricum* à *Gregorio* justè deponi potuisse. *Lucensis* & *Gebehardus Gregorij* advocati erant; *Otho* noster erat; *Hostiensis* utrumq; verberavit; *Gregorium* quem *electione turgidum* appellat, sicut & *Henricum*. Cæteri *Henrici* hostes erant, rebellionis Rei, & *Gregorij* complices. Atque hæc de *Henrico* dicta sufficiant.

26. Sed & *Gregorij* exemplum (utcumque illud fuerit) prosequuti sunt successores plurimi: *Bonifacius* VIII. *Urbanus* II. *Hadrianus* IV. uterq; *Innocentius*, *Gregorius* IX, X, *&* XI. *Joannes* XXII. *Benedictus* XII. *Clemens* VI. *Urbanus* V. *Eugenius* IV. *Julius* II. *Paulus* III. *Sixtus* V.

&

& *Gregorius* XIV. qui non ſolis contenti cenſuris, niſi ſubditos ad arma moverent, à fidelitate principum abſtraherent, viciniſq; principes ſubinde in auxilium evocarent, ut jam Reſpub. univerſa Chriſtiana ſanguine maderet, diſſidijs, & bellis. Hæc quidem facti erant; Quid vero juris, infra patebit. Hoc interea certum, ex ejuſmodi attentamentis non niſi Hæreſes, Schiſmata, & Scandala, per *Germaniam*, *Franciam*, *Italiam*, *Poloniam*, *Angliam*, &c. exorta fuiſſe, ut jam navis *Petri* ſubmergi, Petra ipſa quaſſari, & Eccleſia peſſumdari videretur. *Hucuſq; Author.*

Atque ita demum habes, Lector benevole, omnia quæcumque, de Gregorio VII. *alias* Hildebrando, *varijs locis præfati operis (cui titulus* Remonſtrantia Hibernorum, *&c.) dedit, examinavit, diſputavit* (bonæ memoriæ) *Venerabilis ille vir* Raimundus Caron *Ordinis S.* Franciſci *Fratrum Minorum ſtrictioris obſervantiæ & Provinciæ Hiberniæ S. Theologiæ Profeſſor. Nec tamen ignoro, ut jampridem ante ejus tempora, in eodem argumenti genere operam ſuam feliciſſimè, ſub* Jacobo *Magnæ Britaniæ Rege, poſuerit* Joannes Roffenſis Epiſcopus. *Nec diffiteor ſanè, ut ante viginti annos, limatiſſimi Auctoris illud opus* * *& lectum & relectum mihi fuerit: nimirum,* Dioniſij *illius Magni Alexandrini exem-*

*Titulus huic operi eſt: De poteſtate Papæ in rebus temporalibus, ſive in Regibus deponendis uſurpata, adverſus *Robertum Cardinalem Bellarminum* Libri duo. In quibus reſpondetur Authoribus, Scripturis, rationibus, exemplis contra *Guielmum Barclaium* allatis. Nec non ſex, vel verius quinque exemplis: quibus morte præventus, non reſponderat G. B. Authore *Joanne Roffenſi.* Luc. 22. 26. *Vos autem non ſic.* Diſt. 40. cap. mult. *Quicumque deſideraverit*

primatum in terra, inveniet confusionem in cælo: nec inter servos Christi computabitur, qui de Primatu tractavarit. Prodijt Londini, an. 1614.

plum in hac parte sequuto. At quoniam ab initio statui mecum, in istiusmodi, aut quibuscumque alijs cum Romana *Curia velitationibus nihil planè subsidij ex alienis castris arcessere: hinc factum est, ut authore isto, quamtumvis eruditissimo & lectissimo, nullibi sim usus; nullibi vel una dictio quidem à me ex duobus ejus Libris desumpta sit. Quamquam illud interim animadvertero primùm, quod* Roffensis *hic ipse, non alijs utatur, ne alicubi quidem in toto opere, neque authoritatibus, neque rationibus, responsionibusve, quàm Catholicorum. Deinde, quòd Apostolus Gentium divinus* Paulus *tum* Arati *tum* Epimenidis *Authorum Idolotrarum loca intento suo accommodarit. Tandem quòd, si contra vel Regulas* Tridentini Indicis, *vel censuras* Bullæ cænæ Domini, *privilegia quæpiam Missionario Regulari,* in partibus, *necessaria forent, neque ejusmodi quidem privilegia (sive quas vocant,* Facultates*) desint mihi ad legendum,*

gendum, utendumque adeò fidei orthodoxæ causa, Libris quibuscumque prohibitis; tantùm, qui Carolo Molinæo *&* Nicholao Macchiavello *inscribuntur, exceptis: nec privilegia etiam, authoritate* Pauli V. *olim concessa, absque termino durationis alio quàm vel Schismatis Ecclesiæ, vel vitæ ejus cui contingeret ipsa communicari.* Etenim *excommunicatio omni jure nulla, neminem ullo jure suo, ne privilegij quidem aut* Facultatum, *privat. Verumtamen propositum, immò consuetudinem quæ in cæteris meis quibuscumque scriptis hucusque servata est, religio fuit non transgredi: ac idcirco in hac præsertim de* Gregorio VII. *Appendice, neque momentum, neque argumentum, neque unum denique verbum, ad causæ meæ defensionem contra Aulæ Pontificæ Ministrorum sive placita sive dogmata, ex Authore quovis alio desumere, qui alienæ à Romana communionis erat. Talis non erat Reverendus ille Caronus. Totam vitam ille, si quis alius, cum in Romano-Catholica fide, tum in Pontificia communione, quoad vixit, traduxit:*

totam & sanctissimè finijt, extremum spirans in utraque: ab alia, nec non semper, quapiam sive fide sive communione, idque tam in vita quàm in morte, omnino alienus: quemadmodum ex Breviculo ejus vitæ, quod infra sub finem est, videre licet. Quapropter, maximè verò cùm cætera, quæ superius in Admonitione *dedi, concurrerent, eundem bonæ memoriæ Venerabilem virum delegi, ac ut æstimo, satis ad propositum appositè, quem haberes (Lector) hujus* alterius Appendicis *nisi unicum, certè (ob ea quæ tam prolixè atque enucleatè ex ipso disputata sunt) præcipuum Authorem.*

Dico notanter nisi unicum: *&*, certè precipuum Authorem. *Nam quæ sequuntur posthac de* Gregorio VII. *pauca, Authorem alium habent. Etsi enim ex Ecclesia Anglicana, aut quavis earum quæ à Romana secesserunt, non liceat mihi quemquam advocare qui Carono subsidium ferat, sicubi in ipso Lector curiosus vel ampliorem vel exactiorem rei quæ tractatur animadversionem requirat: quemadmodum ibi*

fortassis

fortassis requiret ubi speciatim, in Gregorij Dictatus *à* Carono *agitur, ijdemve Dictatus numerantur: quia tamen neque propositum mihi erat, neque religio est, ex Ecclesia Gallicana neminem laudare subsidiarium: cur non liceat nunc, ejuscemodi saltem unum ê famosissima toto orbe Parisiorum Schola producere? Certê unus erit, qui non modò in quæstione principe, seu præcipua (inquam) Christianorum ab octingentis annis Controversia, Theologiæ omnis defæcatæ suo ævo fons, Theologorumque omnium in ea causa vel summorum quidem apex, verumetiam uti religione, communione, vita, morte purissimus, præstantissimus, hoc est Catholicissimus pariter & sanctissimus, jamdudum ijs nominibus per Europam in prætio maximo est, præsertim inter eruditos. Hic, nimirum,* Edmundus *ille* Richerius *est Doctor Sacræ Facultatis Parisiensis, Sorbonæ Socius, & Collegij Cardinalicij Magnus Magister. Idem qui Author operis de Ecclesiastica & politica potestate, atque adeo & alterius Libri qui Defensio atque Demonstratio illius*

 operis

operis est. Idemque porro & Author Historiæ Conciliorum Generalium in quatuor Libros distributæ, quæ hoc ipso Anno Domini MDCLXXXIII. *typis Coloniensibus impressa, prodijt.*

Ex hujus Historiæ accuratissimæ lib. I. cap. xiii. *quæ sequuntur hic de præfato* Gregorio VII. *ac Dictatibus ejus, vel ad verbum quidem desumpsi. Nam postquam* Richerius *Author, in priori parte capitis, decemque articulis* (n. I.) *summam rerum, quæ ista sua eadem octo primorum Conciliorum generalium historia continentur, ob oculos exhibuisset: mox instituens* (num. II.) *earumdem rerum comparationem cum disciplina post decimum seculum introducta: & observans quanta disciplinæ veteris Ecclesiasticæ, regiminis aristocratici, & juris communis conturbatio post occasum Imperij, atque Sedium Patriarchalium Orientis eversionem sequuta fuerit: quin & Monarchicæ Ecclesiarum omnium Occidentalium disciplinæ, post ea tempora prævalentis, rem pariter & formam* Gregorio VII. *velut novo novæ istius Fabricæ architecto attribuens: in hæc verba scribit.* II. Cæ-

II. Cæterum quantam inclinationem & corruptelam hæc ſanctiſſima & Apoſtolica diſciplina, cum Eccleſiæ atq; Imperij Orientalis ruina, poſt decimum ſeculum ſenſerit, hiſtoriæ temporum nobis demonſtrant. Siquidem cum Eccleſia Romana alijs Sedibus Patriarchalibus Orientis quaſi libramento quodam æquabili in officio contineretur; tandem illis proſtratis omnia cœpit monarchice peragere, ope preſertim monachorum Benedictinorum, Cluniacenſium, *&c.* quos à poteſtate Epiſcoporum omnino exemit, ac tum demum ipſis Epiſcopis oppoſuit, ipſoſq; Imperatores cum Occidentali Imperio funditus excidit. Cujus rei non alium teſtem quam ipſummet *Gregorium* VII. ordinis Cluniacenſis monachum proferre lubet, qui anno Domini 1073. ad Sedem Apoſtolicam aſſumptus Synodum ex aliquot *Italiæ* Epiſcopis & Abbatibus ordinis S. *Benedicti* conflavit, in qua HOS xxvii. DICTATUS, ut appellat, monarchicè ſtatuti, qui *lib.* 11. poſt Epiſtolam 55. ejuſdem *Gregorij* leguntur.

III. 1. Quod Romana Eccleſia à ſolo Domino ſit fundata.

2. Quod ſolus Papa jure dicatur univerſalis Romanus Pontifex.

3. Quod ille ſolus deponere poſſit Epiſcopos vel reconciliare.

4. Quod Legatus ejus omnibus Prælatis in Concilio præsit, etiam inferiori gradu constitutus, & adversus eos sententiam definitionis dare possit.

5. Quod Papa absentes deponere possit.

6. Quod non debeamus manere in domibus excommunicatorum à Papa.

7. Quod illi soli liceat pro temporis necessitate novas leges condere, novas plebes congregare: de Canonicis Abbatias facere & divitem Episcopatum dividere, & duos pauperes unire.

8. Quod solus Papa possit uti Imperialibus insignibus.

9. Quod solius Papæ pedes omnes Principes deosculentur.

10. Quod illius solius nomen in Ecclesijs recitetur.

11. Quod unicum est nomen in mundo.

12. Quod illi liceat Imperatorem deponere.

13. Quod illi liceat ad Sedem ob necessitatem Episcopos transmittere.

14. Quod de omni Ecclesia quemcumque voluerit Clericum valeat ordinare.

15. Quod ab illo ordinatus alij Ecclesiæ præesse potest, sed non militare: & quod ab aliquo Episcopo non debet superiorem gradum accepere.

16. Quod

16. Quod nulla Synodus absq; præcepto ejus debeat generalis vocari.

17. Quod nullum capitulum, nulliq; libri Canonici habeantur absq; ejus auctoritate.

18. Quod sententiæ illius à nullo debeant retractari, & ipse omnium solus retractare possit.

19. Quod à nemine ipse judicari debeat.

20. Quod nullus audeat condemnare Apostolicam Sedem appellantem.

21. Quod majores causæ uniuscujusq; Ecclesiæ ad eam referri debent.

22. Quod Romana Ecclesia nunquam erravit, nec scriptura teste in perpetuum errabit.

23. Quod Romanus Pontifex, si canonice fuerit ordinatus, meritis B. Petri indubitanter efficitur sanctus, teste B. Ennodio Episcopo Papiensi, & multis sanctis Patribus faventibus, sicut decretis B. Papæ Symmachi continetur.

24. Quod de illius præcepto & licentia subjectis liceat accusare.

25. Quod absq; Synodo possit Episcopos deponere & reconciliare.

26. Quod Catholicus non habeatur qui non concordat S. Romanæ Ecclesiæ.

27. Quod à fidelitate iniquorum subjèctos absolvere possit.

Verum,

Verum, nolo jam in explicanda analyſi horum dictatuum *Gregorij* VII. immorari, tantum dicam, ex eorumdem cum decem ſuperioribus articulis comparatione, promptum cuiq; eſſe videre, quantum Eccleſiæ regimen, quod & adfectavit & introduxit *Gregorius* VII. ab Evangelica & Apoſtolica moderatione diſcrepet. Siquidem cum ex triplici poteſtate quam Dominus noſter Jeſus Chriſtus habuit, *Auctoritatis nimirum, Excellentiæ, & puri miniſterij ſpiritualis; hanc ultimam duntaxat Eccleſiæ contulerit.* Contra *Gregorius* VII. effecit, ut Eccleſia, vel, ut verius dicamus, Romana Curia abſoluto atq; pure Monarchico dominatu cogeret quæcumq; Chriſtianis præciperet: adeo ut ab illo tempore omnes Eccleſiæ jugum horum DICTATUM ſubire coactæ fuerint: propterea quod ejuſmodi Dictatus dehinc fuerunt inſtar Inſtructionis & Commentariorum ad quos Curia Romana jugiter noctes atq; dies pro aſſerenda infallibili Papæ Monarchia collimaret: in eumque finem Legati atq; Nuncij ſæpiſſime ad Chriſtianos Principes miſſi. Deinde, ut ſenſim & ſine ſenſu Epiſcopi nativa ſua poteſtate exarmarentur atque memoria regiminis ariſtocratici penitus deleretur, crebro factæ ſunt Privilegiatorum & Mendicantium miſſiones; qui cum ſua privilegia à ſolo Pontifice Romano derivent, in eo etiam uno, tanquam

in

in ipsomet Christo, summam totius potestatis Ecclesiasticæ & Religionis communicandæ & constituendæ collocarunt: huicq; operi, nostro seculo Jesuitæ (mixtum & biforme, partim seculare partim regulare, imo vero si cum antiquis conferamus, nec seculare nec regulare genus religiosorum) summam imposuerunt manum: adeo ut sola facultate Presbyterorum ordinandorum excepta, hodie Privilegiati & potissimum Jesuitæ, multo plus colligant auctoritatis quam omnes Ordinarij. Horum autem immoderatis studijs atq; immunitatibus Schola Parisiensis strenue semper obstitit, ut ex varijs monimentis quæ in tabulario Facultatis Theologiæ asservantur, nec non etiam ex varijs Gersonij opusculis liquet: tandemq; Synodus Constantiensis & Basileensis indictæ fuerunt, ut aliqua medicina huic malo fieret atq; disciplina Apostolica jusq; commune quantum ratio gravitatis temporum pati poterat, velut jure postliminij revocarentur: sed Lateranensis Synodus sub *Julio* II. & *Leone* X. omnes illos eximios & sanctissimos Scholæ nobilissimæ conatus subruit, sacris electionibus tanquam impijs & schismaticis obliteratis: atq; etiam Regibus & politicis potestatibus sub jugum missis planeq; exarmatis, conformiter ad xii. & xxvii. Dictatus *Gregorij* VII. Siquidem

dem Jeſuitæ non modo docent, Papam habere poteſtatem Regum abdicandorum ut *Gregorius* VII, verum etiam & capite puniendorum in officio ſacræ Inquiſitionis, ut vocant: quod facile colligitur ex *lib. Bellarmini* adverſus *Barclajum*, *cap.* vii. Controverſia Anglicana Becani, & nominatim docetur à *Franciſco Suare* in opere quod inſcripſit *Defenſio fidei Catholicæ*, lib. vi. c. 4. num. 18. idq; conformiter ad placita Directorij Inquiſitorum de quibus in disputabitur.

IV. Ut ergo omnes intelligant quales habitæ ſint Synodi poſt *Gregorium* VII, & quantum operæ Romana Curia in abſoluta poteſtate ſuper alios Epiſcopos ſibi arroganda impenderit, hic adſcribam mandatum *Paſchalis II.* qui tertius à *Gregorio VII.* in B. *Petri* cathedra ſedit, fuitq; pariter ordinis Cluniacenſis Monachus. Ille igitur Titulo de Electione & Electi poteſtate, *cap.* Significaſti. Scribens Archiepiſcopo Panormitano, *Significaſti*, ait, *Reges & Regni majores admiratione permotos, quod Pallium ſibi ab Apocriſarijs noſtris tali conditione oblatum fuerit, ſi ſacramentum quod à nobis ſcriptum detulerant exhiberes,* &c. *Ajunt in concilijs ſtatutum non inveniri, quaſi Romanæ Eccleſiæ legem Concilia ulla præfixerint: cum omnia Concilia per Romani Pontificis auctoritatem & facta ſint & robur*

robur acceperint, & in eorum statutis Romani Pontificis patenter excipiatur auctoritas. Hæc ille. Nam *Gregorius VII.* contra consuetudinem mille atq; amplius annis usitatam in Ecclesia, hunc morem introduxit, ut quasi in rebus secularibus atq; feudalibus Sacramentum ab Episcopis exigeret, cujus formam legimus in ejusdem Epistolis relatam in Decretales Titulo de Jurejurando, cap. *Ego N. Episcopus ab hac hora in antea fidelis ero S.* Petro, *sanctæq; Romanæ Ecclesiæ, Dominoq; meo Papæ C. ejusq; successoribus Canonice intrantibus,* &c. *Papatum sanctæq; Romanæ Ecclesiæ & regulas sanctorum Patrum adjutor ero ad defendendum & retinendum, salvo ordine meo, contra omnes homines: vocatus ad Synodum veniam nisi præpeditus fuero Canonica præpeditione: legatum Apostolicæ Sedis quem certum esse cognovero in eundo & redeundo honorifice tractabo, & in singulis necessitatibus adjuvabo. Limina Apostolorum singulis annis aut per me aut per certum nuncium visitabo, nisi eorum absolvar licentia. Sic me Deus adjuvet, & hæc sancta Evangelia.* Hinc ergo exploratum redditur, quæ tum esse potuerit libertas Episcoporum in Synodis, cum singulari sacramento Pontifici Romano tanquam absoluto Monarchæ adstringantur, ut Papatum S. R. E. id est, Curiæ Romanæ usurpationes defendant. Quæ libertatis Ecclesiæ oppressio multo

magis

magis locum habet ſacris electionibus abrogatis, quoniam hodie Papa omnes confert dignitates & beneficia Eccleſiaſtica: ita ut hoc ſtante regimine omnino impoſſibile videatur liberum haberi Concilium: jam enim Eccleſia non amplius Canonibus & Ariſtocratico regimine, ſed abſoluta poteſtate, vel ut quidam ſcriptor ait, *Decretis alatis regitur.* Almainus libro de Eccleſiæ auctoritate *cap.* 7. ad ſextum argumentum Cajetani, hanc Paſchalis Decretalem objicientis, reſpondet, *Ejuſmodi auctoritates eſſe ſummorum Pontificum qui in pluribus ſuas nimis extendunt fimbrias, ſibiq; attribuunt quod eſt Eccleſiæ proprium: & caput* Significaſti *eſſe intelligendum regulariter: ita ut Concilia ordinarie & regulariter legitime congregari nequeant abſq; auctoritate Papæ congruenter ad totam diſtinctionem* 17. *Sed poſtquam ſemel congregata ſunt Papæ auctoritate vel aliter, tum immediate ſuam auctoritatem habere à Chriſto non à Papa: & auctoritati huic ſummum Pontificem ſubjici, ſicut miniſtrum Dominæ ſuæ.* Nam Eccleſia domina eſt, atque ſponſa Chriſti, Papa vero ſolumodo miniſter & *paranymphus ſponſæ*, ſicut eum vocat S. *Bernardus*, *cap.* ult. *lib.* iv. de Conſideratione. At *Joannes Major* Doctor Pariſienſis commentarijs in *caput* 18. *Matthæi* poſt Gerſonium aſſerit, *Jura Romanorum*

norum Pontificum esse reverenter glossanda & interpretanda conformiter ad legem divinam: alias non mereri dici jura. Quod si quis contendere voluerit illa esse vera ut jacent, cum libertate Evangelica hæc jura esse negat, attexit, *caput* Significasti *duas habere partes: prima est, quod Concilia robur accipiant à summo Pontifice & ejus auctoritas est patenter excepta: Dico,* inquit, *quod ad eum spectat convocare Concilium, & ita facit communiter: & sic aliquo modo dat robur Concilijs: quia est causa congregandi Concilij: sicut ad aliquem sensum concedi potest quod Sacerdos dat characterem baptismalem, quia ponit requisita ad hoc ut characterem Deus infundat. Etiam Pontificis auctoritas communiter est excepta in Concilijs: quia multæ Conciliorum definitiones sunt humanæ, & interdum patiuntur exceptionem & ἐπιείκειαν: & Concilium non potest semper congregari: Ergo rationi consentaneum est habere aliquem qui in illa materia dispenset: ille erit Romanus Pontifex, & hoc satis facit capiti* Significasti. Porro hæc Doctorum scholæ nostræ responsio plane diruit caput *Significasti,* quamquam tamen illa responsio supponat primatum Papæ jure divino esse monarchicum: hoc autem quam verum sit superior historia clare demonstrat.

V. Post Dictatus *Gregorij VII.* Romani Pontifices quas habuerunt Synodos in illis omnia

omnia ex privato motu tanquam monarchæ abſoluti ſub hac formula edixerunt: *Nos ſacro approbante*, vel *conſentiente Concilio ſancimus, decernimus, ſtatuimus*, &c. qua de re legendum Lateranenſe Concilium ſub *Innocentio* III. Ad hæc autem Cardinalis Cuſanus cum attenderet *lib.* II. de Concordantia *cap.* 28. graviter dolet, *quod ab Octava Synodo generali quam præcedenti capite explicavimus, Eccleſia nullam talem celebrarit*: id eſt, in qua omnia Acta diligentiſſime ſcriberentur, atq; omnibus & ſingulis Epiſcopis libertas dicendæ ſententiæ ſigillatim permitteretur, omniumq; vota cum eorumdem ſyngraphis exſcriberentur. Inſuper capite viii. ejuſdem libri hæc nominatim refert: *Sequitur juxta ſubſcriptiones Patrum, vigorem ſtatutorum Canonum in Concilio non ex Papa, nec ex capite Coucilij, ſed ex unico concordanti ſenſu vigorem habere*, &c. *Et ſi aliquando reperitur Papam de conſilio Concilij hoc ſtatuiſſe (quod tamen nunquam legitur in antiquis Concilijs) hoc tantum de conſilio affirmativo & per quod conſenſus habebatur, intelligendum eſt*. Deinde, *cap.* xii. ubi probavit vigorem legis & ſtatutorum à concordantia & conſenſu ſubjectionali illorum, qui per eas leges ligantur, manare, ſubnectit, *in Concilijs Romanum Pontificem in condendis ſtatutis genenalibus eam non habere poteſtatem*

quam

quam quidam adulatores eidem contribuunt: ſcilicet quod ipſe ſtatuere habeat alijs conſulentibus. Non nego tamen Papam ad conſultationem reſpondere, ſuadere & ſcribere ſemper potuiſſe: ſed dico de ſtatutis quæ vim Canonum habent, & decretis quæ ligant univerſaliter in Eccleſia. An etiam hodie ex longa conſuetudine introducta Papa ſolus univerſaliter ſtatuere poſſit pro nunc non examino: tamen dico etiam ſi hoc poſſet non eſt contra propoſitum noſtrum, in quo ſolum ad hoc tendimus quod Canonum ſtatuendorum auctoritas non ſolum dependet à Papâ, SED A COMMUNI CONSENSU. ET CONTRA HANC CONCLUSIONEM, NULLA PRÆSCRIPTIO VEL CONSUETUDO VALERE POTEST, *ſicut nec contra jus divinum & naturale, à quo iſta concluſio dependet.* Cardinalis Alliacenus parte III. c. 2. libri de Eccleſiæ auctoritate: Item *Gerſonius* de poteſtate eccleſiaſtica conſideratione x. ſub finem (quos libros uterq; compoſuit & recitari fecit in Synodo Conſtantienſi coram Patribus) diſputant, an uni & ſoli Romano Pontifici facultas definiendi ſub hac formula competat: *Nos ſacro approbante Concilio damnamus, aut decernimus*, &c. Vel etiam ſub hac alia: *Sacroſanctum Concilium damnat*, &c. Quam quæſtionem minime inutilem eſſe, & utramq; formam in de-

cretis generalium Conciliorum reperiri Alliacenus demonſtrat: *Priorem quidem in multis conſtitutionibus ſynodalibus, & maxime in juribus novis: Poſteriorem vero eſſe antiquiorem & convenientiorem, ac Theologiæ magis conſonam: quia in Actibus Apoſtolorum auctoritas definiendi attribuitur Concilio & non ſpecialiter* Petro: *ubi dicitur: Placuit nobis collectis in unum,* &c. *&* B. Gregorius 15. *Diſt. Can. Sicut.* Ubi dicit *ſe quatuor Concilia ſicut ſancti Evangelij quatuor libros venerari:* Cauſam ſubdit; *quia univerſali conſenſu conſtituta ſunt. Unde videtur ſequi quod auctoritas definiendi maxime in materia fidei pertineat ad Concilium generale: & idem dicunt aliqui quando agitur de facto Papæ: quod patet in Concilijs Symmachi ubi dicunt Epiſcopi, Decernimus, & Synodi auctoritate roboramus ut ſynodalis ordinatio vigeat: & in ſuperſcriptionibus Epiſcoporum dicitur, his conſtitutis Synodalibus à nobis probatis atq; firmatis, & multa alia ejuſmodi.* Aliquanto poſt Alliacenus adſtruit, *Concilium præſente Papa, à quo ipſum Concilium vocatum eſt, eſſe velut unum corpus myſticum cujus Papa eſt caput, & alij membra: & ideo ſecundum aliquos non ſolum falſum ſed & fatuum eſſe dicere quod major ſit auctoritas partis quam totius corporis myſtici. Et ex præmiſſis ſecundum aliquos ſequi falſam eſſe quorumdam Juriſtarum*

rum opinionem, dicentium quod in Concilio generali Papa duxtaxat judicat, & definit: & si eo non præsente, ibi aliqua statuerentur, Concilium nihil statuere sed suadere & consulere: nec Papam teneri sequi deliberationem vel suasionem Concilij, sed standum videri sententiæ Papæ si contradiceret Ecclesiæ vel Concilio. Atq; hujus assertionis falsitatem ex eo probat Alliacenus, *quod universalis Ecclesia à Christo non à Papa hoc privilegium auctoritatis habet, quod in fide errare non possit: sed talem auctoritatem Papam non habere cum errare possit in fide. Ergo & in hoc major est auctoritas Concilij vel Ecclesiæ quam Papæ: unde oppositum dicere multis esse hæreticum & ex juribus male intellectis erroneè conclusum.* Hactenus Cardinalis de Alliaco. Hercle quidem, sicut formula hæc *Sancta Synodus decernit*, regimen aristocraticum & veterem disciplinam commendat & vindicat: pariter hæc alia, quæ seculo *Gregorij* VII. introducta est: *Nos sacro approbante aut suadente Concilio decernimus*; puram putam monarchiam adstruit: *atq; Romanam singularem & particularem Ecclesiam pro tota Ecclesia universali aggerit*, contra quam sub octo primis universalibus Concilijs usitatum fuit. Porro hæc apostolicæ disciplinæ, aristocratici regiminis & juris communis conturbatio quam *Gregorius* VII.

 suis

suis dictatibus * & rebus gestis in Ecclesiam invexit, tantum indies incrementum fecit, ut tum demum Ecclesia Catholica gravitate malorum atq; oppressionis expergefacta, reformandæ Ecclesiæ rationem in capite & in membris in Synodo Constantiensi & Basileensi inierit, ut sequentibus libris demonstrabitur.

* Joannes Launoius, *Epistolarum Part.* vi. *ad Antonium Faurum scribens conatur ostendere, Dictatus* I. II. I I. VII. X. XI. XXIII. & XXV *non* Gregorij *sive Hildebrandi, sed Impostoris alicujus, adeoque apocriphos & suppostitios esse. Post alia vero argumenta, quibus id specialiter de titulo* (*ut ipse loquitur*) *seu Dictatu* XXIII *nititur probare, ultimum in hæc ipsa verba habet: Postremo numquam dixisset* Gregorius *meritis Beati Petri sanctos effici nonnullos Formosi Papæ Successores, de quibus Baronius ad annum* DCCCXCVII. *sic loquitur:* Cum verò hos Romana Ecclesia passa est tyrannos Tusciæ Principes dominantes sive pecunia sive armis populo Cleroque Romano, per quos intrusi in Cathedram Petri, solium Christi, homines monstruosi, vita turpissimi, moribus perditissimi, usquequaque fœdissimi, vestimentis exuta gloriæ atque lætitiæ, mærens, dolens ac lugens, sedit in tristitia 1 omina gentium. Cæterum etsi interdum deforme valde, turpeque contigerit apponi Ecclesiæ caput, tolerandum tamen ipsi fuit. *Quæ illustris Annalium Ecclesiasticorum conditor monumentis consignat suis, ita nota erant* Gregorij VII. *tempore, ut ea ignorare non potuerit. Quemadmodum & probè noverat, quæ* Luitprandus *in Libri* VI. *de rebus per Europam gestis capite* VII. *de* Joanne XII. *tradit: referens acta Romani Concilij, in quo hic Pontifex abdicatus est:* Tunc consurgens Petrus Cardinalis Presbyter, se vidisse illum

illum Missam celebrasse, & non communicasse testatus est. *Joannes* Episcopus Narniensis,& *Joannes* Cardinalis Diaconus, se vidisse illum Diaconum ordinasse in equorum stabulo non certis temporibus sunt professi. Benedictus cum cæteris Condiaconis & Presbyteris dixit se scire, quòd ordinationes Episcoporum pretio faceret, & quod annorum decem Episcopum in Tudertina civitate ordinarat. De sacrilegio non esse necesse percontari, dixit, quia plus videndo, quam audiendo scire potuissemus. De adulterio dixerunt, quòd oculis non viderant, sed pro certo scirent, viduam Rainerij, & Stephanam Patris concubinam, & Annam viduam cum nepte sua abusum esse, & sanctum Palatium lupanar & prostibulum fecisse. Venationem dixerunt publicè exercuisse: Benedictum spiritualem patrem suum lumine privasse, & mox mortuum esse. *Joaanem* Cardinalem subdiaconum virilibus amputatis occidisse, incendia fecisse; ense accinctum, galea & lorica indutum fuisse, testati sunt. Diaboli in amorem vinum bibisse, omnes tam Clerici, quàm Laici acclamarunt. In ludo aleæ, Jovis, Veneris, cæterorumque Dæmonum auxilium poposcisse dixerunt. Matutinas, ac canonicas horas cum non celebrasse, nec signo crucis se munivisse professi sunt. *Deinde capite* x. *de morte horribili* Joannis *ejusdem Papæ* XII. Quadam nocte extra Romam, dum se cum cujusdam viri uxore oblectaret, in temporibus adeò à Diabolo percussus, ut intra dierum octo spatium eodem sit vulnere mortuus. Sed Eucharistiæ viaticum ipsius instinctu, qui eum percusserat, non percepit, quemadmodum à suis cognatis & familiaribus, qui præsentes erant, persæpe sub attestatione audivimus. *Hæc autem omnia cum perfectè teneret* Gregorius, *is prudens & attentus dixisset nusquam Romanos Pontifices meritis beati Petri sanctos effici*,&c. Sic nempe Launoius ad abjudicandum *Gregorio* dictatum hanc XXIII; *qui tamen apud* Caronum *decimus tertius tantùm est.*

Hucusque, à num. 11. *ad finem præfati* cap. (*nec plura vel ibi, vel alibi, de* Gregorio VII. *habet*) *Magister ille verè magnus, vere pius & per omnia Orthodoxus* Edmundus Richerius *ævi hujus lumen. Cui tanto viro, ob impugnatam Romanæ Aulæ insana dogmata, à* Gregorio VII. *derivata, immo ob impugnata vel in specie quidem ea ipsa quæ coronas Regum Pontificiæ mitræ, etiam quoad pura temporalia, subjiciunt, si non defuerit, piorum omnium in hac vita sors, persequutio, ne in* Gallia *quidem: haud mirum videri debet, si Carono, quippe doctrinam simul & pietatem illius viri sequuto, sua quoque tam in* Anglia *&* Hibernia *quam in* Belgio, *perpessionum portio, à* Romanæ *curiæ Ministris procedens, quamquam* Richerij *portione nonnihil major, fuerit tolleranda. Utrique tamen adeo favit Numinis providentia, ut Capitolij minas tantùm, non reapse diras & fulmina, non excommunicationes inquam & anathemata in se excussa aut viderint aut audierint. Utrumque ex ærumnosa vita Deus bo-*

nus

nus & misericors ad se vocavit priusquàm Romana ira tempus nacta fuisset opportunum ejusmodi tonitruis quæ viros optimos terrefacerent : illum Parisijs in senectute bona, ac dierum plenum, ætatis suæ anno 84. *Christi annum,* 1633. *istum verò* Dublinij, *sexagenarium aut circiter, anno Salvatoris* 1666. *Ac* Richerij *quidem fortuna, si supervixisset inquam ipse, quæ à Romanis foret, quæ à Censoribus Senonensibus, quæ à Doctore Vallio, quæve demum à Cardinale Perronio, Concilioque sanctiori Regis Minorennis,* etsi ignoro: *& vel maximè quidem propterea ignoro, quòd* Richerius *interim, ex alia parte vero similiter, & Ecclesiam Gallicanam & Parliamentum Parisiense patronos suæ causæ haberet : id tamen probè scio (qua inquam de futuris contingentibus conditionatis quidquam absque revelatione mortalis homo scire potest) quòd* Caronus, *si vixisset ad* 24. *Mensis Maij anni millesimi sexcentesimi septuagesimi, eandem planè cum* Valesio *fortunam fuisset expertus. Scilicet, quo Ministrorum Aulæ Pontificiæ,*

 Car-

Cardinalium atque Nunciorum despoticæ Dominationi satisfieret, primùm in Belgio *à Patre* de Riddere *tanquam ex causa contumaciæ, licet revera fictæ, nominatim excommunicatus, affixusque palam* Bruxellis *vel ad S.* Francisci,*vel S.* Gudulæ, *aut utriusque valuas. Dehinc verò, intra sextum postea mensem, in* Hispania *& à Patribus quidem Vallisoletanis illic, id est, Capitulo generali Fratrum Seraphici Ordinis ex universo orbe congregatorum* Vallisoleti, *etiam altera, vel fictitij quidem Juris tum excommunicatione percussus, tum denunciatione ejus vel Decreto pariter impresso & per Europam omnem disperso, devotus ubique diris. Procul dubio audivisset, in se animadversum ita, si ad præfatum diem anni* 1670. *in hac vita permansisset. Nam hic idem est* Raimundus *ille* Caron, *quem Decreto illo* contra fratrem Petrum Valesium & sequaces *eadem die edito, quod superius datum est Append. priori, Instrum.* 1. *Patres Vallisoletani perstrinxerunt; etsi novissent eum quadriennio ante fatis concessisse. Sed male-*

dicti-

dictiones hominum, benedictionibus Dei prævenit felicior Caroni *sors. Transtulitque illum Deus ad communionem longè sanctiorem, longè beatiorem ea, qua iniqui Judices privarent ipsum si superstes esset tunc quando hora ipsa erat & potestas tenebrarum; quando alij ambitione cæci, alij terrore fracti, nonnulli vecordes, ignari, ignavique omnes ad unum velut Judices verè* Juniani, *in Valesium pronunciaverunt. At satis dictum est de utroque hujus alterius Appendicis Authore; saltem quod præsentem locum aut Lectorem ejus spectat. Ipsorum verò met, addidisse plura, quid intersit? Illi in præsentia neque commentatione, neque re-representatione, neque laudatione aut panegyri hominum egent. Illi modò supra ignorantiam, invidiam, malitiam, persequutionem mundi sunt. Et,* amodò jam dicit spiritus, ut requiescant à laboribus suis: opera enim illorum sequuntur illos. *Ac deinceps quidem illi* in memoria

Apoc. 14. 13.

Psal. 111. 7.

moria æterna inter justos erunt: *nec* ab auditione mala timebant quidquam. *Immò velut qui, præstantissimè pariter ac sapientissimè* docti, *non tantum semetipsos ad* Evan*gelij normam composuerint, sed alios quoque* multos erudierint ad justitiam, fulgebunt quasi splendor firmamenti, & quasi stellæ in perpetuas æternitates. *Et cum hoc elogio Prophetarum Dei sanctorum de clarissimis ejuscemodi viris, esto nunc ut alterius Appendicis, ita etiam opusculi totius, quem ab initio præfixi,* Finis.

Dan. 12. 3.

Addita-

Additamentum de Carono Authore Appendicis alterius, &c.

ETsi etiamnum ultra proportionem justam excreverit Libellus: quia tamen de *Carono* illo, utpote alterius Appendicis pro multo maxima parte Authore, quique adeò tam sincerè, liberè, & intrepidè haud ijs tantum quæ ex ipso de *Gregorio* VII. data sunt, verumetiam innumeris penè alijs in laudato Opere Latino *Remonst. Hiber.* &c. contra Romanæ Aulæ dogmata, conscientiam suam pro justitia, veritate, Religione declararat, curiosus Lector fortasse plura cupiet nosse quàm nudum vel nomen, vel cognomen, aut solum, aut Institutum, vel professoris etiam Theologiæ titulum, vel alia denique illa pauca de ipso hactenus transeunter tacta: idcirco haud abs re visum est, ceu Breviculum ejus vitæ, Additamentum istoc apponere. *Richerium* enim, quem subsidiarium ei sub finem Appendicis advocavi, quod attinet: illius & ratio vitæ, & excellentia doctrinæ, & discrimina magna, & merita ingentia, & quæcumque alia quidem notiora mundo jamdudum sunt quàm ut calamo meo egeant. Habet ille præclarissimos Galliæ Scriptores admiratione virtutum ejus raptos. Habuitque etiam à triginta annis *Morisotum*, qui nomen ejus immortale reddidit vel hoc elogio: 'Humanis suavitatibus intactus, vultu habi-

'habituque moris antiqui, qui dignus etiam ab inimicis suis existimatus ad quem divinarum humanarumque rerum disceptatio & judicium deferretur. Memorabilem eum fecit renovata toties discrimina, notumque periculis nomen. Libellulum an. salutis 1611. scripsetat, de *Ecclesiastica & politica potestate* suadente *Henrico Borbonio* primo Principe, maximis omnium Doctorum scriptis æquiparandum, quem verè dicere possum, libertatis Gallicæ, totiusque Ecclesiæ Gallicanæ, Regumque, & Principum, quotquot ubique regnant, firmissimum tutilissimumque Volumen & Munimen, *&c.* Porrò & habebit quoque *Richerius* posthac in omni gente Catholica innumeros alios nominis sui præcones novos, ubi Historia ejus de Concilijs Generalibus, quæ hoc ipso anno primum prodijt nota satis, perlecta, considerata fuerit. Quare cum opera mea illi tanto viro superflua sit, ad institutum nunc, de *Carono* solo.

Raimundus Caron Natione *Hibernus*, Patria *Midensis* erat: quippe in ea parte agri *Athloniensis* quæ in *Midia* est, ac vetusta quidem *Caronorum* familia Catholica, tractum illum, ad decimum ab *Athlonia* milliare situm, ab antiquis diebus incolente, ortus. Hi autem ad *O Nellos*, Gentem inter Hibernos *veteres* longè illistrissimam genus suum multa sæculorum serie, velut propago quædam ejus, referunt. Natus est circiter annum Domini MDCV. Parentum cura humanioribus literis imbutus: inclinatione autem propria & divino instinctu motus, anno ætatis decimo quinto aut sexto, Institutum atque habitum Ordinis Fratrum Minorum strictioris Observantiæ S. *Francisci*, idque (ni fallor) in Conventu *Athloniensi*, suscepit. Novitiatus, quem vocant, exacto anno, professioneque adeò, ut moris est, solemnium votorum emissione facta, *Pontanum*, urbem Hiberniæ orientalem & maritimam, ad studia Philosophica, quæ tum temporis illic in Conventu Minorum, ac docente quidem ejusdem

Ordinis

Ordinis R. P. *Alexandro Flemming*, habebantur, missus, haud tamen permissus est, ut neque cæteri studentes, cursum absolvere. Impedimento fuit inopinata illa in Conventus Regularium cujuscumque Instituti per totum Regnum persequutio, quæ ut prima omnium quotquot memoria nostra in eo regno exortæ sunt: ita, quando nihil minus timebatur, Duumvirorum Proregum, nempe Cancellarij *Loftusij* & Comitis Corcagiensis *Boyllij*, authoritate cepit: initio scilicet ejus tum *Dublinij*, tum pro more solito, in æde Franciscanorum illic abunde manifestato. Nam solemnia quidem Saluatoris Dei natalitia ab omnibus, *i. e.* ab utriusque communionis cultoribus, celebrabantur, cùm in festo S. *Stephani* protomartyris, hora circiter undecima pomeridiana, adeoque sub ipsius solemnis Missæ tempus, de repente ex mandato prædictorum Pro-regum, qui & ipsi eadem hora prope in Templo *Christi* suæ Religionis sacris intererant, immissus in præfatam Franciscanorum ædem globus militaris terrore omnia replevit, populumCatholicum divinis præsentem fugavit, cænobitas loci incolas apprehendit, (etsi mox per insanientem plebem ereptos) altaria profanavit, supellectilem omnem diripuit, Sacellum ipsum, Scholam, (quippe illic aliquot jam annos Theologiam publicè docebant RR. PP. *Flannus Graius* & *Thomas Strang*) officinas cæteras, domum denique universam solo æquavit. Quare extemplo cætera omnia in toto Regno & cænobia & Scholas, præsertim quæ in urbibus erant, dissolvi necesse fuit. Eademque ex causa, & Ministro Provinciali (qui tunc erat R. A. P. *Valentinus* Brown) visum, fratres juvenes quotquot necdum absolvissent studia, binos & binos, prosequendi nempe studiorum gratia, ad Provincias ultramarinas, cum literis enixè recommendatijs, mittere. Inter quos *Raimundi* nostri *Caron* sors obtigerat, in *Germaniam superiorem* fuisse destinatum. Ibi ad nonnullos annos primùm Philosophiæ, dehinc Theologiæ in Cænobio Fratrum

trum Minorum *Saltzburgi* studuit. Inde verò ad Collegium ejusdem Ordinis Hibernorum, quod *Lovanij* Divo *Antonio Paduano* nuncupatum est, literis Superiorum evocatus, hic biennium quoque alterum discipulatus sub magisterio Patrum *Malachiæ Falloni* & *Bonaventuræ Delahoyd* S. Theologiæ professorum egit. Quo quidem tempore ea profectus, ingenij, subtilitatis extraordinariæ, eaque pariter & modestiæ & probitatis morum argumenta dedit, ut communi omnium consensu tum docendæ Philosophiæ in eodem Collegio circa annum Domini 1634. Professor institutus, quadriennio, quod proximè sequutum erat, binos cursus Philosophicos cum summa laude absolverit: tum postea statim, anno 1639. ad Theologiæ Cathedram ibidem loci promotus, eamdem haud minori cum applausu tenuerit, docens continenter ad annum usque 1649. Enimvero hic ille annus, qui quemadmodum, ob infanda & multiplicia mala quæ advexerat, Hiberniæ populo simul & Regno ipsi fatalis, sic Carono imprimis molestus erat, nimirum tunc ex umbratili vita Scholæ ad provinciam Reipublicæ difficillimam evocato. Quod ut contigerit, nunc dicendum est. Ex occasione censurarum Apostolici Nuncij *Joannis Baptistæ Rinuccini* Archiepiscopi & Principis *Firmani* anno præcedenti 1648. latarum, scisso in duas partes, præcipitatoque etiam in bellum civile atrox contra se invicem universo Confederatorum Hibernorum Catholicæ communionis & populo & Clero, abierunt in easdem partes vel conspicuè admodum & Minoritani Ordinis Fratres: alijs Concilio Supremo & Comitijs generalibus Regni, juxta sacramentum fœderis Catholici, obtemperantibus: alijs contra vel pertinacissimè quidem adhærentibus *Joanni Baptistæ Rinuccino* & *Eugenio O Nello*. Inter hos eminebant Minister Provincialis & Patres Diffinitorij: idque non tantùm ex solâ prædictarum censurarum causa suspendendo, excommunicando, deponendo ab Officijs Regiarum sive pacificarum Partium

Partium Fratres; quin & nonnullos eorum etsi cæterà gravissimos & sanctissimos Provinciæ Patres, vel ad communionem quidem laicam reducendo: verumetiam urbes, arces, Duces, legiones pro virili corrumpendo, sollicitandoque etiam apertè ad rebellionem. Præ omnibus autem Minister Provincialis adeò se obstinatum pariter & perfidum Reipublicæ Fæderatæ hostem comprobavit, ostenditque palam, ut eo nomine á Marchione *Clanrickardiæ* viro licet Catholicissimo apprehensus, & in Castro *Athloniensi* Regio custodiæ mancipatus, inde verò, pænitentiam simulans & promittens meliora; *Jacobi Dillon* equitis aurati opera dimissus liber, non modò ad vomitum redierit; sed multo quàm ante vehementiùs & furiosiùs promovendæ causæ pessimæ incubuerit: & cum ipso quidem Fratres quotquot ei parebant belli (nimirum, inter Confæderatos ipsos Romano-Catholicos) longè, post hominum memoriam, & impijssimi, & infelicissimi velut totidem faces. Enormia hæc Seraphici Ordinis professorum flagitia, per literas nuntiosque Supremi Fæderatorum Catholicorum Hiberniæ Concilij, ex industria in *Belgium* destinatos, tandem sub finem præfati anni 1648. Reverendissimo Patri *Petro Marchantio*, viro Belgæ *Leodiensi*, Ordinisque ejusdem Franciscani per Nationem *Germano-Belgicam* adeòque & *Britannicam* & *Hibernicam* quacumque diffusi Commissario Generali, repræsentantur. Porròque etiam & ijsdem literis significatur, brevi fore ut Ordo ille ipse totus penitusque vel authoritate quidem publica, legeque lata, universim in Hiberniæ Regno extingueretur, nisi Reverendissima Paternitas sua homines ejusmodi nefarios omni potestate ecclesiastica quam primùm abdicaret, reformaretque deinceps ad Religiosæ vitæ normam. Et hæ quidem literæ atque nuncia, ea ipsa & sola quidem fuerunt quæ *Caronum* ex palæstra Scholæ ad aliusmodi luctam avocarunt. *Marchantius* enim, qui ubique Reformator Instituti sui cum summa laude audiebat, quique

quique (Ministro Generali nuper defuncto, nec substituto adhuc Vicario) tum temporis forte, etiam cum suprema ejusdem Instituti potestate, Nationi Belgicæ annexisque Provincijs alijs, adeoque & Hiberniæ præerat, ubi præfatas literas, momentaque representationum omnium seriò considerasset; statim conjecit oculos in *Caronum* unum, uti nempe virum in istis rerum atque temporum circumstantijs dignissimum cui vices suas in Hibernia committeret. Itaque ineunte vere anni 1649. hoc est, paulo postquam Hiberniæ populus Catholicus, eousque confœderatus, pace altera & optimis quidem pro Religione conditionibus pacta, in potestatem Regis omnino concessisset, ab eodem *Marchantio* triplicibus literis patentibus tum Judex Delegatus & Executor injunctorum, tum Commissarius Visitator & futuri Provincialis Capituli Præses, cum plenitudine potestatis in utroque foro, super universos Instituti Franciscani Provinciæ *Hiberniæ* Fratres pariter & Sanctimoniales instituitur. Etsi interim neque Delegandi neque Delegato non satis perspectum, cujusmodi causa esset, quam nunc tractandam susceperunt. Utpote, in qua non modò ab una parte, secundum divina jura, & justitiæ læsæ, & Majestati Regiæ, esto communionis alius à Romana, oporteret satisfacere: verumetiam ab altera parte, secundum corrupti seculi morem, necesse foret Romanæ Aulæ & gratiam amittere, & indignationem, odium, persecutionem deinceps per totam vitam experiri. At *Marchantius*, vir planè Apostolicus, omnique ambitu major fuit, quippe qui Episcopatum *Namurcensem*, à Principe *Lignio*, ex parte Regis Catholici oblatum, recusavit. Et *Caronus*, divini *Pauli* exemplo, *animam suam pretiosiorem se non faciens*, tamquam *verus Israelita* cupijt *anathema esse* pro salute civium, & fratribus præsertim *qui secundum carnem erant*. Quare sub æstatis initium prædicto anno 1649. trajiciens ex *Belgio* in *Hiberniam*, appellensque *Waterfordiam*, & post

post alterum diem honorifice ac reverentiâ quidem insolita primùm à *Commissarijs pacis* *, deinde ab *Ormonio*, Majestatis Regiæ in universo regno locum tenente, perbenignè exceptus *Kilkenniæ* Caronus, utrosque statim rogavit, dignarentur salvum conductum præstare Ministro alijsque Fratribus Ordinis, qui tum fortè, majestatis aut accusati aut suspecti, procul inde degebant meticulosi, vel delitescebant inter Cohortes & recessus *Eugenianorum*. Annuerunt tum Prorex tum Commissarij quamprimum. Nec quicquam cunctatus Delegatus, transmisso, simul cum salvoconductu, Patentium delegationis exemplari authentico, Ministrum per amicas literas invitavit *Kilkenniam*. Nectentem porrò moras, secundo nuntio, & mandato peremptorio sub pæna Excommunicationis latæ sententiæ citavit. Et ille quidem comparuit. Verum cum post aliquot dies, sermocinationi mutuæ, & multæ disputationi datos, adeò non obsequentem ut & tergiversantem, & decreta Commissarij Belgici contemnentem, declinantemque judicium regulare comperisset, Sedens pro Tribunali Delegatus in Conventu *Kilkenniensi*, præsente universa tum domesticorum tum hospitum communitate, ministrum, qui prope locum Capituli in eodem conventu manebat, semel, iterum & tertia vice citat. Neque tamen ille se præsentem stitit, sed ad tertiam monitionem Secretarium intromisit, cum brevi Instrumento scripto in forma *recusationis* Delegati velut Judicis incompetentis, quòd nimirum datus esset ad instantiam seu requisitionem

* *Commissarij pacis dicebantur duodecim viri illustres Romanæ communionis qui, post initam cum Regijs alteram pacem communibus Fæderatorum Ordinum suffragijs electi, administrabant vi & tenore* Articulorum pacis, *eam quæ hactenus vocabatur* Fœderatorum Respublica, *sub Pro-rege, & authoritate Regis, abolito* supremi concilij *nomine.*

ſitionem Fratrum adverſariorum, quodque eorumdem familiari uteretur convictu: Quorum illud ſanè falſum, iſtud frivolum. Itaque Delegatus juxta poteſtatem ſibi factam, & inſtructiones privatas, rerumque Provinciæ neceſſitatem, & muneris quo fungebatur obligationem, proceſſit ad executionem: & ſententiâ in ſcriptis prolatâ, & palam lectâ, hominem declaravit Provinciæ regendæ munere depoſitum: addito, ſub excommunicatione latæ ſententiæ alijſque cenſuris & pænis, mandato ad omnes & ſingulos Provinciæ *Hiberniæ* Superiores & ſubditos, Fratres & Sanctimoniales, ne depoſito parerent amplius, neve communicarent; atque Depoſitionis Inſtrumentum miſit ad Cœnobia.

P. *Thomas Makiernan*, jam tum, ut relatum eſt, Provincialatu depoſitus, exacerbatus furenſque ex oppido *Kilkenniensi* inſalutato hoſpite elabitur fugâ (quamquam reverâ per ſalvum conductum libero, non erat opus abitu clandeſtino:) atque clanculari-um extemplò Definitorium, ubi tutior ſibi videbatur, convocat; impotentis animi vindictam evomit; & velut per Canones liceret, uſurpata Miniſteriatus poteſtate, excommunicationis pœnam (Apoſtaſiæ etiam notâ, ut ex titulo conſtat, inuſiâ omnibus, hæreticæ pravitatis ſuſpicione uni *Valeſio*) fulminat in octo vel novem Patres, quorum adverſantem operam præcipuè metuebat, nempe P. *Valentinum Browne*, S. Theologiæ lectorem jubilatum, olim Provinciæ Miniſtrum, P. *Joannem Barnevallum* item Theologiæ profeſſorem, ac nuper Conventus *Dubliniensis* Guardianum; P. *Patricium Plunket* Athlonienſis Clariſſarum monaſterij Confeſſarium; P. *Joannem Dormerum* Deſerti Guardianum, P. *Antonium Sweetmannum* Confeſſarium & Prædicatorem; P. *Christopherum Plunket* Dublinij Guardianum; P. *Antonium Gearnonum* Guardianum Dundalchiæ, & P. *Petrum Valeſium* S. Theologiæ ſtudij *Kilkenniensis* Lectorem: datis inſuper ad monaſteria literis circulatorijs, mandatis, & declarationibus, Cenſura-

rum

rum in obsequentes P. *Carono* Commissarij Belgici Delegato.

Exarsit contumaciâ mali incurabilius, atque ipso remedio exulceratum vulnus, visaque scissura longe major. Attamen non despondens animum Delegatus Congregationem generalem gravissimorum ex universa Provincia Patrum indicit *Kilkenniæ* ad nonas *Julij*. Dum expectantur conventuri accidit infelici nostratium fato facinus in cœnobio *Kilkenniensi* sanè atrox, & quod professores Instituti seraphici mage quam ante invisos reddidit apud Hibernos. Porrò monendus est Lector, illius res cœnobij pessimo tum temporis loco fuisse. Floruerat aliquamdiu præ reliquis totius Provinciæ monasterijs, conventus *Kelkenniensis*: Fratres alebat numerosos, quos pietas commendabat & doctrina, & Concionatores plures avidé & cum plausu auditos; inibi quoque feruebant studia Philosophiæ simul & Theologiæ publica, ingenti circumquaque confluentium ardore & frequentia celebria. Aversabantur, si pauculos demas, omnes perfidiam infractæ pacis, & quos ad consilia pacifica animos gerebant ipsi, propagabant in auditores. Cum rebus suis id obesse cernerent, qui partibus *Eugenianis* addicti erant, locumque celebrem, & cæterà opportunum, in sua cuperent esse potestate, depositi nuper Ministri operá, suarum partium præsidem *Paulum King*, (alias *O Ceangha*) institui curarunt. Deinde extinctis studijs, & Patribus partim quæsitis coloribus, partim pro imperio ablegatis, cœnobium planè dederunt pessum. Ægerrimé vivebant decem, qui ex quinquaginta supererant fratres, atque hi infamiâ apud vulgus laborantes, quòd pessimè essent de republicâ meriti, quòd interdictum soli, præter *Dominicanos*, servarent, quòd *Eugenij* causæ quidem adhærerent mordicus, adeò ut cum vicina castra haberet, consilia agitarent de prodenda urbe, ejusque milite per hortum suum, qui forte opportunus erat, recipiendo. His præerat P. *Patricius*

tricius Brenan; etenim *Paulus King*, quamvis post detectam machinationem secundò captus, aufugerat periurij præter proditionem reus. *Valesius*, quem ablegaverat *Minister*, redierat à Concilio revocatus, & jam in Cœnobio cum Delegato erat; ante enim privatas ædes habitaverat sibi suisque à Concilio assignatas.

In hoc rerum statu, post Ministri fugam, & indictamCongregationem,Delegatus conceptam mente restitutionem, reformationemque cœnobij primarij aggressus opere, quoniam contumaciâ plurimâ resistentes comperit nonnullos (erant autem quinque aut circiter, inter quos loci Præses, ipsius Delegati Collega olim *Lovanij* in docenda Theologia) eosque neque rationibus neque precibus jam flecti posse, neque reverentiâ mandatorum Commissarij Generalis Belgici, neque censurarum timore in reluctantes fulminatarum, statuit per cœnobia vicina dispersos, quoad resipiscerent, binos & binos *Kilkenniâ* ablegare: Diemque dixit ad quem se pararent itineri. Porrò *Commissarij Pacis*, viri Catholici omnes & Instituti Seraphici amantissimi, per Illustrissimos & Reverendissimos Episcopos *Limiricensem* & *Ardachadensem* vehementissimè efflagitabant exemplum edi in dictum Præsidem & sequaces: atque ex Conventu & urbe *Kilkenniensi* amotos subire expulsionis dedecus, veluti seditionis & turbarum in Republica amatores, authoritati regiæ malè parentes, & violato fœdere Catholico perfidiæ reos: offerebantque simul brachij sæcularis auxilium in protervos. Quippe jam constabat, malo actos genio neque Judicis Regularis, neque supremi Magistratus sententiæ obsecuturos, & omnino non abituros, modò satellitium aut militem non viderent. Quo autem prospectum iret honori Ordinis, & habitus religiosi, voluit Delegatus (ubi jam necessum viderat satellitio uti) non interdiu, neque per plateas urbis excedere, sed vesperi penè sub concubium noctis ex horto

cænobij

cænobij, quem fluvius alluebat, in scapham dimitti, & superato amne ad hospitia proxima in agro suburbano, transvehi, ad cœnobia vicina binos & binos, juxta literarum obedientialium præscripta, ubi illucesceret deducendos. Atque hæc quidem Delegatus, prudenti ut videbatur consilio, & *Comm ssarijs pacis* probato. Affuerunt ab ijs missi Illustrissimus Vicecomes *Taaf*, & nobilissimus *Jacobus Dillon* equestris ordinis vir, circa quartam pomeridianam præstituti diei, qui authoritate publica exequerentur mandata Delegati, advocato, si necessum foret, milite. At illi obfirmatis in scandalum & tumultum animis, dolos struere diabolicos, per seipsos per emissarios eadem hora in vulgus in plebeculam, & mulierculas, & vilissimæ sortis homunciones, malitiæ tamen ignaros, malignissimum commentum spargere, *Introductos nimirum Baronis Inchiquinij heterodoxi illius Hiberni milites hæreticos, & latere in Cœnobio indutos (ad faciendum fucum populo) habitu Minorum, qui viros religiosos cænobij incolas, Romanæ sedi addictos & Legato Pontificio obtemperantes concubia nocte vel neci darent in flumen projectos, vel alio transportatos ignotis ergastulis includerent crudelius perdendos.*

Mirum dictu, quàm furebat ad horam, veluti signo dato, plebecula, effractis Monasterij portis, & superatis per ruinas quasdam muris. Neque valuit ad furorem deliniendum quòd in Cœnobio nullos haberent obviam præter Delegatum, Valesium, & alios quinque vel sex Patres fratresque socios, qui Delegatum comitabantur ad portam, occurrentis insaniæ vulgi, & expostulantes causam ingressus adeò temerarij ac tumultuosi. Quippe Fratres inobedientes, Præses loci cum asseclis, jam se retraxerant ad dormitorium oppositum areæ, in qua primùm circumcinxerant Commissarium ingenti numero vesanæ mulieres & caterva vilissimorum plebis. Inde, ridentes & alacres, copiam sui videndi, apertis fenestris, ad concitandum altius tu-

 multum

multum fecerunt, & spectabant læti universa. Immò & per emissarios fratres duos laicos turbæ immistos indigitabant, veluti adversarios & hostes, ipsum patrem Commissarium, fratresque reliquos obtemperantes Prælatorum generalium decretis. Tantùm aberat ut non approbarent excitarentque tumultum, & excitatum ad exitum longè horribilissimum perducerent, nisi providentia Nnminis obstitisset. Cæterùm ubi increscere ad momenta singula tumultum, nec valere preces nec rationem apud vulgus præoccupatum animadvertit Commissarius, & involasse modò plebis vim immensam, plerisque licet ignorantibus causam, sed alijs velut ad spectaculum confluentibus, alijs mirantibus, alijs attonitis ac defixis, multis tamen vociferantibus & imprecantibus dira; ubi seditionis capita viragines quasdam fatuas & furiosas, virosque plusquam scelestos frendere, minari, & prendere quæque ad manum, perrumpere officinas omnes, rimari abdita, & sacra violare conspexit: saluti suæ consulturus in extremo discrimine, fugit cnm suis ad arcem quamdam parvulam in horto monasterij sitam. Tunc demum velut æstro perciti diabolico nebulones sacrilegi inconditis vociferationibus & infensis animis viribusque subito aggressi arcem, velut hostile receptaculum, fustibus armati, & scipionibus, ac verubus, diuque multumque arietantes in portam, perrupêre tandem seras vectesque. Scalas strictis mucronibus defendebant quousque poterant Centuriones duo, viri nobiles, *Christopherus Dillon*, & *Joannes Bellew*, per mediam forte turbam illapsi. Verùm his ad deditionem coactis, propulit insana turba per scalas omnes & tabulata fugientes monachos inermes & penè examines. Et jam istorum furori & horum internecioni unicus obstabat asser, quo claudebatur fenestella supremæ arcis tristegæ, qua ad minas patebat exitus. Dum mortis hoc tenue discrimen continua pulsatione aggrediuntur; dum Commissarius cæterique

Patres

Patres, desperata mundi ope, & salute corporum, ad genua mutua provoluti, pararent cœlo animas exomologesi; dum cæteris confidentior *Valesius* ex minis, seu summitate muri, tanquam ex suggesto ignaræ plebi imposturam aperiret, ingrato * populo exprobraret sacrilegij horrorem (ingratum aio, quoniam soli *Valesio* incolumitatem, bona, vitasque civium paulo ante debuerat universa civitas) En inopinatum propitio Deo subsidium. Clangogores tubarum & tympanorum soni auditi, equites peditesque intra cænobium visi, fluitabant vexilla militaria, fulgebant gladij, tonabant Bombardæ, classicum canebatur; dispersa puncto temporis multitudo fatua; arrepta fuga per nota, per ignota, per devia, per abrupta, per præcipitia, per murum, per ipsum fluvium. Illustrissimus Comes *de Castlehaven*, vir Anglus sed Catholicus, & equitum universæ *Hiberniæ* Præfectus, (in ipso tumultus fervore ex castris *Dublinensibus* forte appulsus, ut Concilium adiret) *Commissarij pacis*, insuper & Vice Comes *Taaf*, & Prætor urbis, arcem simul ingressi, gratulantur Commissario & fratribus obedientibus sospitatem. Abducti in præsentia contumaces, Præses sequacesque, ex Conventu, traduntur ex mandato Commissariorum pacis, & magistri Equitum, Prætori urbis & satellitio, tanquam authores seditionis periculosissimæ, & Majestatis rei. Quamquam honori Ecclesiasticæ professionis, & Instituti religiosi, & habitus *D. Francisci* ita prospectum est, ut in custodia honorificentissima & commodissima, in ipso Pro-regis palatio, non in ergastulo aut carcere ser-

* *Scilicet ante biennium*, Eugenius *castris ad decimum ab urbe lapidem positis, Prætorem, Senatumque* Kilkenniensem *neci & suspendio destinaverat, urbem ipsam militari licentiæ, & direptioni. Porro factum est solius* Valesij *opera, ut in gratiam cum* Eugenio *&* Nuncio *urbs redierit & servaretur.*

varentur: neque ſeverius eſt in ipſos animadverſum, quàm ut elapſo triduo parentes jam Delegato ad cænobia deſtinata amandarentur. Itaque poſt triduum bini & bini cum literis Commiſſarij ablegantur aliò; Præſes in *Waterfordienſi* ſeu *Manapienſi* Conventu incluſus ad aliquot ſeptimanas in cella cujuſdam Dormitorij, ceu *diſciplinæ domo*. Inquiſitum poſthæc ex mandato Proregis in capita inſani vulgi, in tumultus & ſeditionis faces. Viris alijs fugientibus, alijs beneficio noctis facie ignotis, decreta eſt ſententia capitalis in *Margaritam* quandam lotricem Præſidis & aſſeclarum, quæ primas nota erat habuiſſe in concitatione vulgi, & in medio urbis foro erectum patibulum. Verùm poſtquam ſcalas aſcenderat, funiſque collum cinxerat, parcitum eſt etiam huic; parcitum ſimiliter cæteris omnibus ad inſtantiam *Commiſſarij* & *Valeſij*: mutatâ nihilominus ancillæ pœna in pœnitentiam Eccleſiaſticam & publicam, ex arbitrio Antiſtitis Diæceſani. Quam concionante *Valeſio* ad populum, præſente eodem Antiſtite Reverendiſſimo, Commiſſarijs & Magnatibus (qui tum in urbe) induta ſyndone peregit inter miſſarum ſolemnia, in ejuſdem Cœnobij *Kilkennienſis* Eccleſia, die Domini proximè ſubſe[illegible]ta.

Compoſito, quantum per temporis anguſtias, inſtante Congregatione, licuit, per Commiſſarium Conventu, confluxere ad ſtatum diem, id eſt ad *Nonas Julij*, Patres advocati. Erant circitur 50. viri graviſſimi, muneribus varijs, & nonnulli præcipuis, in Provincia ante litem ortam perfuncti, pluresque etiamnum regentes in cœnobijs diverſis. Prima conſeſſus die affuerunt Illuſtriſſimus *D. de Caſtlehaven*, & poſt ipſum quatuor Regni Conſiliarij, Reverendiſſimi Epiſcopi *Edmundus Limiricenſis* & *Patricius Ardachadenſis*, & nobiliſſimi viri *Nicolaus Plunket* & *Zepherinus Brown*. Ille Proregis nomine, hi à *Commiſſarijs* Pacis delegati Commiſſario Præſidi querelas depoſuerunt enormes contra Miniſtrum Provincialem, Patres Definitorij, plurimoſque

que alios Conventuum diversorum Guardianos & Prædicatores. Exhibito in scriptis catalogo nominum, incusarunt eos Majestatis læsæ, violati fœderis Catholici, spreti associationis Juramenti, seditionis, turbatæ Reipublicæ, & plurium conamlum impiorum. Rogarunt punirentur juxta leges Ordinis, atque incolumitari publicæ, quantum ad Ordinem spectabat, prospiceretur, nisi universos Instituti sodales regno vellent extirpari. Exhibiti præterea ipsorum Ordinis fratrum libelli varij contra Ministrum, Definitorium, & sequacium nonnullos. Recedentibus præfatis Illustrissimis & Reverendissimis D. D. consultum diebus aliquot inter Præsidem & Patres de remedio malorum. Itum in hanc sententiam, ut quoadusque Reipublicæ & Regiæ Majestatis hostibus adhærerent accusati, arcerentur muneribus & officijs quibuscunqne. Deinde restituti in integrumPatres omnes qui ad Commissarium *Belgij* appellaverant, speciatim provinciæ Pater Reverendus admodum *Valentinus Brown*, P. *Georg. Dillon Galviæ* Guardianus, & P. *Valesius* studij Theologici *Kilkenniensis* Lector. In hunc finem lectæ jn media congregatione Revetendissimi *Marchantij* Patentes speciales, quibus ita restitutos declaraverat. Posthac designati recipiendis Novitijs, & Recollectioni Conventus, juxta ejusdem Reverendissimi Commissarij *Belgici* patentes, ac Pont. Romanorum constitutiones. Instituti præterea Præsides in cœnobiis urbium aliquot adjacentium, *Manapiensi*, *Wexfordiensi*, Rospontensi, Inisgorthiensi, ut etiam *Kilkenniæ*. Neque enim per authoritatem supremi Magistratus, (nequidem Catholici) licuit præesse Præfectos eorundem locorum à Ministro, suisque designatos in Capitulo intermedio præcedenti, utpote celebrato contra edictum solenne Comitiorum generalium regni, indicta læsæ majestatis pœnâ in convenientes. Etenim promovendæ seditionis ac turbarum ergo institutos fuisse manifestum erat, tum ipsâ conventione, tum opere subsecuto. Denique unanimi consensu nominatus

Pro-

Procurator, & destinatus ad partes ultramarinas R. Pater *Georgius Dillon*, cum literis Delegati Actisque Congregationis, Commissarium generalem Nationis *Belgicæ* de statu Provinciæ certiorem facturus. Cætera verò omnia, nimirum sive quæ Capitulum de *Rosserial* (ultimum scilicet seu præcedens istud *Provinciale*, quod tantorum malorum erat seminarium) sive quæ Ministrum nuper depositum, asseclasquæ Diffinitorij spectabant, & causæ id genus relique (quòd pars adversa Congregationi non intererat, nisi forte per Procuratores inidoneos, vel potius exploratores actorum Congregationis) dilata ad futurum quod expectabatur sequenti anno Capitulum Provinciale, seu exercitium, & executionem tertiarum patentum Delegati; videlicet cum tempore opportuno juxta Provinciæ leges visitationem obiret, quam nisi quadrimestri ante finitum triennium per constitutiones *Hiberniæ* non licebat incipere. Quare finitis omnibus quæ poterant in præsentia tractari, decimo quarto die ab ejus incæptione, Delegatus Congregationem dissolvit, Patresque in multa pace dimisit.

Quæ autem præsentis anni reliqua parte, immò quæ ab ejus incepto primùm hoc Delegationis munere ad finem usque alia plura vel fecerit vel passus fuerit *Caronus*: quæve stragem fugamque *Castrorum Dubliniensium*, & solutionem *obsidij London-Derriensis*, & appulsum *Cromwelli* cum exercitu viginti millium veteranorum, & *Lageniæ* urbes *Pontanum*, *Wexfordiam*, *Rospontum*, *Carrigiam* expugnatas; *Momoniæ* verò & *Yochaliam*, *Corcagiam*, *Bandonbrigiam*, *Kinsaliam* vel à Gubernatoribus quidem unà eodemque tempore proditas: aut quæ deinceps, tum successibus ferociente hoste communi illo, tum peste mortalissima ubique per Provincias grassante, tum etiam discordiæ malo (quod maximum omnium erat) indies augescente, ipsaque Regni vitalia exedente, fractam penitus authoritatem Regiam: quæ deinceps inquam *Caroni*, reformationisque illius ejus *Hiberniæ Provinciæ* fratrum, sic ut dictum

ctum est inceptæ, fortuna fuerit: nec hujus loci, nec Breviculi est referre. Illud sufficiat in præsens animadvertere, quòd licet omnia ejus, Congregationisque illius *Kilkenniensis* acta, & Provincialis Ministri depositio, & censuræ in cæteros inobedientes latæ, ex *Belgio* fuerint novis literis per Delegantem ipsum Reverendissimum P. *Marchantium* confirmata: non sic tamen per *Romanam Curiam*. Multo certè aliter istic. Vertente anno, ubi *Romæ* cognitum fuit, labefactatam in *Hibernia* partem Regiam, & robur ejus fractum, & nihil amplius fore quod à Regimine Regis illic timeretur: prædicta Curia, suis rebus ad omnem occasionem intenta, mox curavit per *Danielem à Dungo*, utpote & virum Italum, & Vicarium novum Generalem totius Ordinis, adeoque *Marchantio* Superiorem, non modò *Caroni* Commissioues sive literas patentes omnes & singulas revocari, annullarique etiam Acta ejus quæcumque; sed contrariæ partis prorsus tum *Rinuccinianæ* tum *Eugenianæ* virum, & virum planè zelotam, loco ejus institui. Hoc est, virum qui omni arte, marte, injustitia, violentia, furore fratres obedientes, eos inquam omnes qui tam Regimini Regio in temporalibus, quàm Ordini, seu Commissario Generali Belgico in spiritualibus eousque obedi bant, persequutus est: quemadmodum clarissimè vel in sequenti quidem proximè Capitulo Provinciali, apud cænobium de *Kilconel* tento, Actisque etiam seu Statutis Provincialibus in eodem conditis apparuit. Atque ita conatus omnes æquissimos viri illius pij P. *Caroni*, deploratissimo & corruptissimo quidem Provinciæ suæ statui reformando impensos, *Curia Sancta* in contrarios vertit.

Verumtamen haud idcirco aut commotus aut dissimilis, aut non constans sibi *Caronus*. In *Belgium* anno 1651. reversus, & in Cænobijs *Gandensi* & *Antwerpiensi*, studio Religionis Catholicæ promovendæ vacans, Opuscula duo scripsit, ediditque

prælo:

prælo: alterum cui titulus *Roma Triumphans*: alterum, *Controversiæ generales.* Nec tamen vel propterea, vel interim cessavit malignitas ab eo persequendo. Necdum Romanorum Curialium desedit ira. Ex S. *Isidori* Fratrum Minorum Hibernorum Collegio, quòd *Romæ* est, missi quidam Circumcelliones duo gyrovagi, quorum alter Hibernus *, & Italus alter, opera Reverendissimi Patris *Petri Manero* viri Hispani literas sive mandata à Rege Catholico ad *Leopoldum* Archiducem, Belgij Gubernatorem, impetrant, quibus præcipiebatur *Caronum* unà cum septem alijs ejusdem Instituti & viæ Hibernis Fratribus confestim ex *Belgio* ejici, ac porrò quidem ex omnibus Imperij Hispanici Dominijs velut æternùm extorres declarari. Nimirum, diabolica suggestio erat, *Eosdem omnes in exercitu Belgico habitum secularem indutos non modò Sacellanorum sed proditorum obire munia, corrumpendo legiones & Hibernos milites inducendo ad Oppida & Fortalitia Gallo tradenda.* Verùm examinata in *Belgio* re per *Leopoldum*, apparvit in omnibus & singulis articulis, circumstantijsque, vel ad iota quidem atque apicem unum, maligni alicujus dæmonis commentum. Adeò hic *mentita est iniquitas sibi*, & eminuit supra malitiam innocentia, nec illius tantùm qui primo loco petebatur; sed & una reliquorum eorundem omnium Fratrum qui simul cum ipso incusati erant.

* *Huic nomen erat* Daniel mac Ulckin.

Posthæc Dominarum civium exulantium, nempe Sanctimonialium pauperum S. *Claræ* Instituti, in *Belgium* nuper ex *Hibernia*, quippe jam *Cromvelli* armis undique subjugata, religionis ergo appulsarum curæ, provisionique adeò ipsis etiam de vestitu, victu, habitaculo faciendæ, per Commissarium Generalem Belgicæ Nationis P. *Jacobum de Riddere*, Marchantij successorem applicatus: in hoc præcipuæ charitatis officio erga virgines illustrissimas

(tales

(tales enim ut vita, sic ortu erant) ultra biennium posuit. Neque earum curam prius deposuit, quàm ipsis *Diepæ* in *Gallia* ut de alijs omnibus necessarijs, ita etiam de *Clausura*, quemadmodum decuit, providerat. Hac autem provisione tandem facta, atque alio, qui deinceps eas curaret, substituto, ipse *Parisios* ad Residentiam novam Fratrum sui Ordinis & Nationis (immò etiam & opinionis) ex licentia prædicti Commissarij Generalis Belgici *Jacobi de Riddere* profectus est. Ibidem verò sub obedientia R. P. *Georgij Dilloni* (ejus nempe viri optimi, quem ipsemet jampridem ex *Congregatione Kilkenniensi* in *Belgium* amandaverat) commoratus, Theologiæ Gallicanæ studio, ad aliquot annos, se totum dedidit: *Pithœij* imprimis, & *Richerij*, atque *Petri de Marca* Archiepiscopi nuperi *Parisiensis* lectioni intentus. Quousque enim hac vice *Parisijs* consederat, Authoresque istos, quemadmodum & alios *Sorbonicæ Scholæ* paulò vetustiores, maximè *Gersonium* perlegerat, plus nimio semper Ultramontanorum Theologiæ addictus, Papales canones, Definitiones, Constitutiones, adeoque & beneplacita omnia *Romanæ Curiæ* tamquam divina quædam oracula venerabatur. Nimirum in ea parte, si non *Lovaniensis* Academiæ, saltem Collegij S. *Antonij Paduani* illius Urbis Fratrum Minorum Hibernorum Scholæ consuetudini, & consuetndini quidem inveteratæ, cuique prætereа tot annos ipse jam assueverat, morem gerebat. Quippe consuetudo ista Collegij hujus professores Theologiæ per vices obligabat, Diebus omnibus Dominicis ac Festis per totum anni circulum, excepto vacationum tempore, *Bellarmini* dogmata omnia, ex ejusdem Authoris sensu, publicè coram Collegio universo, tam Philosophis quam Theologis, & pro cathedra quidem propugnare; quantumvis interim adversante judicio interiori proprio. Igitur *Caronus*, ut Hibernica missione olim, *i. e.* ante sexennium, ab ejusmodi tum consuetudinis

dinis

dinis tum obligationis jugo emancipatus fuit: ita nunc *Parisiensi* studio ab effectibus utriusque liber, & qua Theologum deceret, quave judicium, sensum, doctrinam sanam attineret, sui juris utique factus est. Quo autem, ut priora talenta etiamnum curavisset, sic posterius hoc talentum novum curaret se posse cum fœnore Patrifamilias Magno reposcenti reddere: studium omne deinceps scribendo Operi novo impendit. Quod tamen dum pararet, subsecivas horas curandæ impressioni *Apostolatus* sui dedit; utpote Libri, cui ultimam penè manum ante nova hæc studia imposuerat, cuique titulus integer est, *Apostolatus Missionariorum per universum Mundum.* Parisijs An, 1659. prodijt: & in Ordine tertius est Librorum *Caroni.* Quartum verò illum novioris studij, ut majoris molis pariter ac potioris difficiliorisque argumenti, indefesso labore tandem, in hyeme An. 1661. *Parisijs* absolvit: eique titulum hunc præfixit, *De Sacerdotio & Imperio*; in imitationem, ut suppono, Illustrissimi Archiepiscopi Parisiensis *Marcæ* Dissertationum, quæ *De Concordia Sacerdotij & Imperij* inscribuntur. Finis autem ad quem, post Deum, in hoc opere novo componendo respiciebat, haud alius erat, quàm Gentis suæ Romano-Catholici Cleri oculorum demum, si fieri posset, apertio. Certè tam assiduo quattuor vel quinque annorum studio *Parisiensi*, labore tam improbo & cura indefessa, qualia necesse erat Operi huic absolvendo impendi, eo unicè collimabat Author pius, ut in *Ecclesia Hibernica* tandem aliquando cessaret ea *Romanæ Curiæ* Decretorum superstitiosa veneratio, quæ toties intra centum hosce ultimos annos, novissimè autem memoria nostra Ecclesiam ipsam, Religionem, populum ipsum Catholicum penitus in ea *Sanctorum Insula* destruxit. Verùm, utcumque sit de fine præstituto, Opus ipsum in autographo manu propria scriptum, ubi jam *Parisijs* hyeme præfata, quæ restitutionem Regis proximè sequebatur, anno

(ut

(ut dixi) 1661. absolutum erat, Author secum apportans, trajectoque mari *Londinum* appulsus, *Valesio* mox legendum communicavit. Cui paulò post, insigne Opus, mutataque adeò Scholæ *Lovaniensis* vetera præjudicia, gratulanti, ingenuè respondit, *Parisijs primùm apertos sibi oculos.* Cæterùm, inquit, ne quam lucernam accendit mihi propitium Numen ponerem sub modio, jam quadriennium & ultra posui in hocce candelabro efformando: ut in ipso ea posita, omnibus saltem qui in Ecclesiæ *Hibernicæ* domo sunt, non minus quàm mihi ipsi luceat. Ac ita quidem ille tum temporis & futurum speraverat, & sibi proposuerat: idque adeò, ut in eumdem finem, jam in procinctu esset ad typos. Attamen, qui proposita hominum & momenta rerum in manu sua habet, aliter disposuit Deus. Nam & *Valesius*, monendo revisionem Operis præviam, typos illos in præsentia distulit: & *Hibernicæ Remonstrationis* causa, quæ tertio mense posthæc emerserat, eosdem sine die ad præsentem prorogavit.

Nimirum emergens hæc nouissima *Remonstrantiæ* controversia cogitationes omnes utriusque, & Valesij inquam & *Caroni*, à prioribus quibuscumque studijs avocavit. Certè *Caronum* quoad vixit exercuit: uti & *Valesium* tum interea, tum postea etiam septemdecim alios annos ad hunc ipsum Domini 1683. Sed narrationis ad filum atque ordinem redeo. *Caronus*, ex ea *Valesij* monitione dum præfata hyeme Anni 1661. revidendo illi suo Manuscripto (*de Sacerdotio & Imperio*) attenderet, invitatus in *Cambriam* ab Illustrissimo D. nunc Comite *Powisio*, uiro Catholico, quocum *Parisijs* ante familiaritas ipsi multa, eò secessit, mansitque ibidem in *Powisiana* domo aliquot menses, ad æquinoctium usque vernum, aut circiter. Quare nec *Londini* erat quo tempore præfata *Remonstrantia* illic primùm vel agitata vel subscripta fuit à ceteris Ecclesiasticis Hibernis: nec quidquam de ea sciebat

ante

ante præsentationem ejus Majestati Regiæ factam. Postea autem, hoc est, ubi primùm de re inaudierat, cum festinatione rediens, quo fidelitatem suam Regi testaretur, eidem *Remonstrantiæ*, post alios quidem, verùm ante impressionem ejus, alacriter subscripsit. Quanti autem ipsi festinatio ista & alacritas, quàm magno inquam otij quietisque dispendio, quàm continuo deinceps per reliquum vitæ studio & labore stetit, jam videbimus.

Enimverò de Hibernica ista *adversus potestatem Pontificiam deponendorum Regum* seu Remonstratione, seu professione ac protestatione, quamprimùm (neque amplius ex ambigua fama, sed Instrumento ipso cum subscriptionibus *Londini* excuso) *Romæ* constabat, mox Aula illic infremere, Congregatio *de propaganda* indignari, Pontifex ipse Maximus & Beatissimus *Alexander* VII. eam in consistorio declarare non tantùm repullulantis *Hydræ* caput unum, sed damnatum quoque jamdudum, idque tum in forma juramenti Anglicani à *Paulo* V. tum in Tribus Articulis ab *Innocentio* X. Et Cardinalis *Franciscus Barberinus*, & Internuntius Belgij *Hieronimus Abbas Montis Regalis*, velut ex mandato *Alexandri* contra eamdem literas vehementissimas & multiplices quidem scribere: alias *ad Præstantes viros Hiberniæ*: alias ad Clerum ejusdem Regni: plures ad Commissarium Generalem Nationis *Germano-Belgicæ* Ordinis Seraphici: unas ad Episcopum *Dromorensem*: omnes autem ad cohibendos alios à subscribendo; quique jam subscripserant, terrendos ad refigendum. Hæc sanè prænuntia erant tempestatis illius in eosdem Remonstrantes, sive Formulæ subscriptores Ecclesiasticos; imprimis *Valesium* & *Caronum*, quæ sequuta fuit. Eaque ipsa erant quæ extemplo infinitum penè numerum *Antiremonstrantium* velut uno partu effuderunt in *Anglia*, *Hibernia*, *Belgio*, *Germania*, *Hispania*, *Italia*, ubique per *Europam*: genus hominum ut vagum & vanum ac plerumque indoctum, ita inverecundum, audax, loquax,

loquax, & unius quidem oris, nullius autem cerebri aut oculi, adeoque *monstrum horrendum, informe, ingens, cui lumen ademptum.* Cum istiusmodi hominibus, qui *Andabatarum* pugnabant more, nec aliud telum vibrabant, quàm hiatu magno clamitantes *Pontificem Maximum*, *Congregationem de propaganda Fide*, *Cardinalem Franciscum Barberinum*, *Hieronimum de Vecchijs Internuntium Belgij*, Caronus pro Remonstrantium Fratrum causa necesse habuit confligere. Attamen quocum primò in arenam descendit, idque priusquam aut Consistorij Romani, aut Cardinalis Barberini, aut Hieronimi de Vecchijs literæ prodijssent, Hibernus homo erat neque Scholasticæ doctrinæ nec acuminis expers, P. *Bernardus Fallonus* in Collegio D. *Antonij Paduani Lovaniensis* Fratrum Minorum *Hibernorum* S. Theologiæ Lector, quemque inter & *Caronum* multa olim necessitudo intercesserat. Hic epistolam satis longam, quippe *Bellarmini* aliorumque istíus viæ Authorum subtilioribus plerisque argutijs refertam, sub initium Aprilis præfatí anni 1662. contra supradictam *Formulam*, ut planè illicitam & acatholícam *Lovanio* ad *Caronum* scripsit. Cui epistolæ privatæ quamquam alia similiter privata mox respondisset *Caronus*, ejus tamen occasione, utque serpenti contradictionis malo, quà posset, occurreret, intra sexaginta dies proximos, initio æstatis prædicti anni 1662. opusculum suum *Anglicanum* (cui titulus, *Loyalty asserted*) præfatæ Formulæ defendendæ, adeoque & Pontificis quæ prætenditur ad deponendum Reges authoritati refutandæ emisit prælo in lucem. In quo Libello, præter rationes Theologicas, succinctè quidem, sed tamen dilucidè ac sufficientissimè ad intenti evictionem datas, id singulare est, quod supra ducentos quinquaginta Authores Catholicos pro doctrina *Remonstrantiæ* adversus contrariam adducit. Sub ejusdem quoque Libelli finem respondet Orationi, quam pro contraria doctrina, adeoque Pontificis Maximi deponendorum Regum

potestate, Cardinalis *Perronius*, in Comitijs *Franciæ* generalibus ad Ordinem plebeium *Parisijs* 18. Cal. Febr. 1617. habuit. Ubi proculdubio nonnihil pleniùs ad phaleras & figmenta respondisset, si prius contigisset ei videre *Jacobi Magnæ Britanniæ Regis* accuratissimam invictissimamque Responsionem * quæ *Londini* An. 1616. contra eamdem Orationem prodijt. Cæterùm, si quid in Opusculo isto *Caroni* Anglicano desideres, id abundè suppletum atque compensatum habes in Opere ejus Latino idem argumentum prosequente.

* *Titulus huic responsioni est: Serenissimi Jacobi Magnæ Britanniæ Regis*, &c. *Declaratio pro Jure Regio sceptrorumque immunitate, adversus Illustrissimi Cardinalis Perronij Orationem*, &c.

Ad hoc autem majoris & molis & studij opus, quæ impulerunt, quatuor imprimis erant. 1. Tum *Romani Consistorij* seu Pontificis Maximi præfata Declaratio, tum *Francisci Barberini* & *Hieronimi de Vecchijs* variæ literæ antedictæ eandem Declarationem publicantes. 2. *Facultatis Theologicæ Lovaniensis* censura duplex similiter in Remonstrantiam & subscriptores: prior, utcumque Academica †: posterior, prorsus Aulica: ambæ diversis chartis ac tenoribus per Decanum & reliqua Facultatis Membra subsignatæ, ac posterior quidem 29. Decem, 1662. data. 3. Reverendissimi P. *Jacobi de Riddere* Ordinis S. Francisci Nationis Germano-Belgicæ Fratrum Minorum Commissarij Generalis literæ *Brula* (oppido in Germania)

† *Hac numquam vidit lucem: nec de ea aliud constat, quàm quod* Sinnichius *Patri* Gearnono *respondit*, Misimus Romam: placuit Pontifici: reservat in sua tempora. (Hist. Remonst. pa. 101.) *Excipe tantum quatuor ejus fundamenta primaria, quæ contra* Valesius *in* Historia Remonstrantiæ *disputat à* pag. 117. *ad* pag. 437.

nia) datæ, superscriptaque ad *Caronum* ipsum *Londini* existentem: quibus nimirum ipse unà cum cæteris omnibus sui Instituti subscriptoribus, *qui sese isti rei immiscuerant*, citabantur ad comparendum vel *Romæ* coram Ministro Generali, vel saltem *Bruxellæ* coram eodem Citatore, *rationem sui illius Actus in alterutro loco reddituri, quo nimirum Sanctæ Sedi satisfieret.* 4. *Congregationis Nationalis* ejusdem Instituti Patrum in Cænobio *Antwerpiensi* habitæ *Actum* (ut vocatur) istud solenne in eosdem Remonstrantes 18. Sept. 1663. & factum, & ab omnibus illic congressis subscriptum, quo præter alia declarant, non modò *ejusmodi attentata se velut schismatica detestari*, sed nec *eorum authores vel fautores pro genuinis fratribus agnoscere.* 5. *Hibernici Cleri* pro multo maxima parte ignorantia eorum penè omnium quæ contra Pontificiam deponendorum Regum potestatem faciunt. 6. Denique tum *Lugarij* illius *Angli* Sacerdotis oppositio, de qua ante, tum Remonstrantium ipsorum Fratrum preces atque efflagitationes. Et hæc quidem, illa ipsa erant quæ virum optimum non modò impulerunt, sed quasi jure suo compulerunt & coegerunt ad Latinum illud Opus, quod postremum ejus vitæ sive Scriptorum fuit. Itaque & justissimæ causæ defendendæ, & Gentilium suorum cæcitati (quod *Remonstrantiæ* illius doctrinam spectat) illuminandæ, biennium aliud cum semestri impendit, omni animi contentione studens.

Interea quoniam forte fortuna *Londini* acciderat *Valesij* pariter & *Caroni* cum præfato Internuncio Apostolico personalis congressus: non abs re erit, ut idem contigerit, quæque in eodem ab utraque parte dicta sunt, hic referre. Illustrissimus D. *Hieronimus de Vecchijs* Burgundiæ & Belgij Internuncius Apostolicus, uti & Hiberniæ rerum, ex mandato Sanctissimi Domini, Superintendens, per *Angliam* ex *Gallia*, nimirum à *Legato illic à Latere*, Eminentissimo Cardinale *Chigio* (quem *Parisijs* inviserat)

ferat)

ferat) *Bruxellam* rediens, habitu seculari assumpto, velut incognitus, *Londinum* (in Septembri An. 1664.) venit. Eodem fortè, & paulo ante, licet ex diversissima causa, *Valesius* ex *Hibernia* reversus fuit. Qui, audito Internuncij, quantumcumque Incogniti, appulsu, quamprimùm, mediante Reverendo D. *Patricio Ginneo* Sacellanorum Reginæ uno, Dominationi ejus Illustrissimæ significavit, non defuturum se officio suo erga Pontificis Maximi *Internuncium*, modò id non ingratum fore intelligeret. Constituto loco, die & hora, convenerunt utrimque, hinc Illustrissimus comitante ipsum præfato R. D. *Patricio*, inde *Valesius* & *Caronus*, in area quadam Palatij *Sommersetani* sub dio; ubi per tres horas, à decima antemeridiana ad primam, colloquuti sunt. Post salutationes, *Valesius*, ut qui non modò congressum desideraverat, sed tamquam Hibernici Cleri utriusque, Secularis & Regularis, procurator, in causa *Remonstrantiæ* primas habuerat, exorsus, ubi oratione ad mediam horam continuata, rationem, occasionem, motiva, necessitatem, finem, quæquæ pro bono Regni & quiete *Ecclesiæ Hibernicæ Romano-Catholicæ* sequuta erant ejusdem Instrumenti effecta explicuisset: ubi etiam, quod caput rei erat, cum fiducia multa asservisset, nihil in ea *Formula* aut annexa illi *petitione* contentum, quòd non fidei Christianæ consonum, quodque ut ejuscemodi, etiam diebus nostris, etiamque tum temporis, ab *Ecclesia Gallicana* & Scholis ejus non esset propugnatum: demum conclusit expostulando simul & mirando, operam tum à sua Denominatione tum ab Eminentissimo Cardinale *Barberino* impensam in ejusmodi epistolis ad Optimates, Clerum, & populum *Hiberniæ*, quales scripserant; præter singularem suæ ipsius Dominationis in procuranda (adversus eamdem *Formulam*) censura *Facultatis Theologicæ Lovaniensis* adhibitam. Respondit Internuntius, *Sanctissimus Dominus vestram Formulam condemnavit.* Ad hæc *Valesius:* præterquàm quod necdum

dum authenticè, vel canonicè constet de ulla ejuscemodi Pontificia condemnatione; res in liquido est, quod Sanctitas sua malè fuerit informata, non solùm quoad occasionem, expedientiam, necessitatem, finesque, usus, & effecta, sed materiam quoque seu contenta illius Instrumenti. Idque in eundem planè modum, quo *Paulus* V. olim An. 1606, in causa Juramenti *Anglicani* (quod *Allegiantiæ* vocant) deceptus fuit à *Parsonio* Jesuita Anglo, Cardinali *Bellarmino*, & sex vel septem alijs Theologis, ab eodem Papa deputatis ad referendum sensa sua de juramento isto quod occasione vel ex causa *proditionis pulverariæ* à *Jacobo* Rege, Regnique Comitiorum ejus temporis authoritate, formatum injunctumque fuit. Tum *Internuncius* nonnihil excandescens: *Ego*, inquit, *informavi*. Sed *Valesius* iterum: *At cum pace vestra Illustrissime Domine, neque rectè neque bene informavisti*: manifestis rationibus idipsum probans. *Caronus* verò, qui hactenus siluit, nunc subsidio veniens, & multa alia superaddens, & hoc speciatim urgens, *Dominatio Illustrissima vel unam quidem in ea Remonstrantia clausulam, propositionem, aut expressionem indigitaret quæ contra Fidem Catholicam vel doctrinam sanam esset*: ubi demum similiter conclusisset affirmando positivè, eamdem *Formulam* quoad omnes & singulas partes, sensusque & respectus, tum Christianæ Fidei, tum Catholicæ doctrinæ conformem: *Internuncius* respondit, *Vos ita censetis*; *Sedes autem Apostolica aliter censet*, nec aliud præterea. Cui reponunt uterque *Valesius* & *Caronus*, sed vicissim, unus post alium, Quòd allegata ejusmodi generalia de Sedis Apostolicæ sensu, ad rem non essent. Quòd oporteret vel originale Decretum ipsum, vel authenticum aliquod ejus exemplar produci. Quòd secundum Juris utriusque Doctores, ne Cardinalium quidem literæ, in istiusmodi rebus, fidem ita faciant, ut ipsis necessariò aut credendum aut obediendum sit. Quòd Pontificis ipsius privatæ literæ, si re-

 vera

vera forent vel etiam agnitæ, nullam obediendi necessitatem imponunt: immò neque Brevia neque Bullæ ejus in præsenti aut similibus controversijs. Quòd Papæ Infallibilitas, neutiquam spectaret ad Fidei Christianæ aut Catholicæ doctrinam. Quod *Sedes Apostolica, Romana Curia,* & *Catholica Christi Ecclesia,* tria inter se mutuò multum differentia essent. Quôdque nihilominus cum harum omnium replicationum veritate certa & constanti, benè consisteret ea sive reverentia sive obedientia quæ Pontifici Maximo debetur. Quæ cum *Internuncius* audivisset, non amplius torvè ac superciliose, neque velut pro tribunali aut cum imperio, ut eousque, sed mansuetè jam, ac velut ex æquo agens, ad *Valesium* conversus, rogat precaturque eum, deinceps *Remonstrantiæ* illi valedicere, ac potius de alio quocumque medio cogitare, quo Regis Clementissimi gratiam *Hiberniæ* Clero posset reconciliare, non obstantibus ijs quæ jampridem Belli tempore patraverant. *Valesio* respondente, nullum sibi apparere absque aliqua istiusmodi (quod substantiam rei spectat) Formula, quæ potestatis Regiæ independentiam agnosceret: ille mox; *Ego* (inquit) *Pater Valesi propono unum. Sanctissimus Dominus meus Bullam ad universos Hibernos dabit, qua sub Excommunicatione præcipiet ipsis, uti posthac Majestati Regiæ fideles sint, ac porro semper obedientes permaneant.* Et istud quidem, inquit *Valesius*, medium est Illustrissime Domine, quod *Carolum* II. *Brittannicum* de Rege absoluto, independenti, purum putum Papæ Vassallum, adeòque vel precarium, immò vel *Chartarum* quidem Regem faceret. At spero Majestatem Suam habere media longè alia, multoque præstabiliora pariter & securiora, quàm ullius generis vel Bullæ vel patentes quæpiam forent. Rursum verò *Internuncius: Itaque,* inquit, propono hoc aliud. *Sanctissimus Dominus meus, quot & quoscumque vel Majestas Regia, vel Hiberniæ Prorex Dux Ormoniæ, Episcopos & Archiepiscopos velit, pro eo Regno creabit:*

ijsdemque

iisdemque personis, ita ex alterutrius nominatione ad ejusmodi sacerdotia magna promotis, potestatem insuper faciet specialem, omnes eos Ecclesiasticos ex Hiberniæ Regno amandandi, quos ipsi judicaverint infidos Regi esse. Sed & *Valesius*, rursum hic similiter, plura. Nimirum, Quòd alterum istud *medium*, etsi nonnihil speciosius priori; consideratis tamen Religione Regis, Legibus Regni, multisque alijs, impracticabile prorsus in præsentia videretur. Quòd eodem nihil planè Majestati Regiæ offertur, nisi quod etiamnum de jure ad supremam Coronæ potestatem & in præsentia spectat, & spectaret porrò in quacumque alia contingentia, vel Romanæ inquam Communionis in *Anglia* restitutæ; Nominatio Episcoporum, exclusioque omnium ab Episcopali munere qui à Rege innominati intruduntur. Quòd ex eadem potestate Regia, & absque imperio Papæ interposito, per Dei ipsius & naturæ leges Regi liceat suspectos & infidos quoscumque, etiam Ecclesiasticos, vel ejectione quidem & exilio, ubi necesse erit, punire. Quòd si in hac parte interpositio authoritatis Pontificiæ necessaria foret, si aut oporteret, immo aut liberet ea uti, consectarium foret, suprema & essentialia ipsa Coronæ Regiæ jura ab extranei Principis vel Episcopi Imperio dependere; prorsus contra Regni *Anglicani* & *Hibernici* leges omnes ab omni ævo vel *fundamentales* quidem. Quòd insuper à Dominatione sua Illustrissima æquum esset duo quædam alia specialiter considerari. Primum, quòd Archiepiscopi & Episcopi omnes Romanæ communionis ante consecrationem, veluti & Abbates & Beneficiati itidem omnes ante adeptam possessionem, Pontifici Maximo *fidelitatem contra omnes homines jurant*, idque forma quidem strictissima; quaque etiam expresse jurant *Hæreticos, Schismaticos, & cæteros quocumque modo Domino Papæ rebelles, pro posse suo persequi & impugnare:* Cæteri quoque omnes Ecclesiastici inferiores, tam Secularis quam Regularis Cleri, multiplicibus

aliis ligamentis, partim votorum solemnium, partim canonum ipsorum Papalium, astricti sint ad fidelitatem, obedientiamque Pontifici maximo præstandam. Secundum, quod Juramenta *Anglicana*, nempe Supremitatis, unum, & *Allegiantiæ* seu fidelitatis, alterum, etsi *Angliæ* pariter & *Hiberniæ* Legibus scita, jamdudum tamen cum à Pontificibus Maximis, tum Romanis Aulicis, clientibusque omnibus *Bellarmini* condemnata sint, nec tamquam illicita modò, sed vel hæretica quidem, ac porrò indies ita absque ullo discrimine ab ipsis condemnantur. Ex quibus omnibus, tamquam ex præmissis quoad veritatem notam atque manifestam legitimis, quod intentum erat *Valesius*, uti necessariò & evidenter sequens, intulit. Videlicet, apparere jam, quòd ne *medium* quidem istud *alterum* ab *Internuncio* propositum, aliò reapse spectaret, quàm ad figendum altiùs ex una parte, confirmandumque insigni modo Pontificis Maximi prætensa in subditos Regum suprema jura, atque ad solvendum ex altera parte *Hiberniæ* Catholicos, præsertim Ecclesiasticos, ab omni vinculo subjectionis Regi suo legitimo debitæ. Ac sanè, quod saltem Ecclesiasticòs attinet, rem per se clarissimam esse, cùm de multiplicibus eorum vinculis, de juramentis (inquam) votis, promissionibus, canonibus, &c. quibus Pontifici Maximo etiamnum vel obnoxii vel devincti subjectique erant, constaret: & tamen *medium* istud omnino velit ipsos nullo prorsus non tantùm non juramenti, sed ne simplicis quidem promissionis, aut declarationis cujuslibet vinculo, sive ad fidem observandam, sive ad obedientiam vel in temporalibus solis præstandam, Regi devinctos fore. Quibus à *Valesio* absolutis, quoniam R. A. P. *Philippus Howard* Ord. Dominicanorum, Reginæ tum * à Sacellis & eleemosynis, deducendo ad prandi-

* *Postea in cœtum purpuratorum Patrum adlectus, nunc* Romæ *vivit Eminentissimus Cardinalis: & vivat ad* Nestorios *annos*

prandium *Internuncio*, nec alio fine supervenit: quòdque jam hora prima post meridiem esset: colloquium istud non modò absque concordia, sed absque ulteriori quavis hinc aut illinc vel conclusione, vel additione, vel replica, extemplò finijt: abeuntibus, itidem extemplò, vias suas diversas qui colloquebantur.

Quid, post istam collationem, Illustrissimus ille Dominus de *Valesio* & *Carono*, introrsum in anima sua senserit, etsi fateor me non certò scire: id tamen licebit hic reminisci quod pro certo paucis interjectis diebus, à quodam fide digno relatum mihi fuit: Eundem Illustrissimum & illa ipsa Collationis die, & in mensa quidem publicè inter prandendum cum præfato *P. Howard*, eidem de illis dixisse, *Haud sibi videri eos vel Sectam vel Schisma in Religione meditari.* Quod eo studiosiùs referre libet, quo certiùs constat, eundem Illustrissimum paulò ante cum alijs literis ad alios, tum unis singularibus ad P. *Bonaventuram Brodinum* Hibernum Ord. *S.* Francisci, *Antiremonstrantem* egregium, planè contraria de Remonstrantibus omnibus generatim scripsisse. *Summa autem in eo est,* (Inquit in ista ad *Brodinum* epistola *, eundem instruens) *ut conterraneos suos tàm Ecclesiasticos quàm Seculares, præsertim Nobiles, congruis admonitionibus sedulò continere satagat in sincera, & perfecta erga Sanctam Apostolicam Sedem observantia, rejectis commentis novæ formulæ fidelitatis Valesianorum. Illud enim est quod Ecclesiam Dei majori damno ac pernicie afficere potest quàm quævis anteacta hæreticorum persequutio.* Verùm enimverò quid per sinceram illam & perfectam observantiam, quid per Ecclesiam Dei, quid per damnum istud majus ac perniciem, velit hoc loco Illustrissimus, facilè est absque commento intelligere. Quodque huic

* Data erat Bruxellis 7. Octob. 1663. & habetur ad longum in Histor. Remonst. pag. 515.

huic tanto, tamque pernici malo prævertendo, non minus post præfatum congressum, quam ante, etsi alia via, studuerit, æquè facile est videre. Nam reversus in *Belgium*, non modò ad *Caronum* ipsum literas *Bruxella* 9. *Jan.* 1664. dedit, cùm iuvitantes eum unà cum *Valesio* illuc, ad conferendum scilicet cum Superioribus & Facultate Theologica *Lovaniensi*, tum offerentes ei & reconciliationem omnem & Commissariatum Ordinis in *Hibernia*, si veniret: verumetiam alias quoque in eundem finem ad Illustrissimum D. de *Aubigni* Reginæ Eleemosynarchum, cognatumque Regis. Ut autem vehementi amborum, *Caroni* scilicet ac *Valesij*, desiderio in ea parte satisfaciendi Illustrissimo Internuntio (quoniam certè nihil in vita ardentius concupiverant quàm cum *Facultate* illa de causa tota conferre) authoritas & specialis inhibitio Regia obstiterit: superius habes Lector ep. 1. pag. 6. & rursum ep. 11. pag. 260. *&c.* immò & in ipsius etiam *Caroni* Opere Latino de Remonstrantia, *&c.* Part. v. pag. 28. seu in epistola ejus ibidem, qua *Londino* ad ejusdem Illustrissimi Internuntij literas & invitationem respondit. Verùmtamen quam pro sua & & communi Fratrum omnium Remonstrantium causa non licuit rationem Superioribus suis Ecclesiasticis ultramarinis ore ad os reddere: quæque similiter non potuit sive cum Facultate Theologica *Lovaniensi*, sive cum Romana Curia præsens vel disputare vel expostulare: calamo tandem & prælo absens atque distans *Londini* in Anglia fecit, reddidit, disputavit, expostulavitque; nempe ejusdem Anni 1665. æstate, quæ præfatam invitationem, uti & collationem, ea priorem, proximè subsequuta fuit, edito (quod jam laudatum est) Opere suo *Latino*. Huic titulus integer, immò pagina tota Titularis est: 'Remonstrantia Hibernorum, contra Lovanienses ultramontanasque censuras, de incommutabili 'Regum Imperio, Subditorumque Fidelitate, & 'obedientia indispensabili: ex SS. Scripturis, Pa-

'tribus

' tribus, Theologis, *&c.* vindicata. Cum duplici
' Appendice; una, de Libertate Gallicana: altera,
' contra Infallibilitatem Pontificis Romani. Au-
' thore R. P. F. R. Caron Theologo emerito. *Sic
' fatui filij Israel, non judicantes, neque quod verum
' est cognoscentes, condemnastis Filiam Israel: rever-
' timini ad judicium: Daniel* XIII. Et, *Reddite quæ
' sunt Cæsari.* Matth. xxii. Cum licentia & privi-
' legio Superiorum. Anno. Dom MDCLXV.

Et nunc *Caronus* ad ultimam vitæ scenam appropinquat. Nam quamprimum Typographicæ hujus Libri operæ finem *Londini* viderat, in *Cambriam* rursus, domumque Illustrissimi *Powisij* secessit, Deo ac sibi tres vel quatuor alios menses ibidem vacans. Ex *Cambria* verò, ejusdem anni Septembris Mense, trajecto Hibernici Maris angusto freto *Dublinium* appulit. Hìc inter sui Ordinis pariter & opinionis (nam ejusmodi tum temporis erant universi Conventus Minorum *Dubliniensium* Fratres) sub istius loci Guardiano R. P. *Jacobo Simonis* obedienter & humiliter commoratus, sub *Januarij* finem cæpit cum debilitate Stomachi ac ciborum nausea conflictari; cæterà cruciatus omnis ac doloris expers. Elanguit tamen paulatim magis atque magis ad *Majum* usque. Tunc primùm, ingravescente morbo, fractisque viribus, decubuit æger. Et nunc prænuntia imminentis horæ cernens, ad novissimam luctam, sacramentis omnibus (morientium in Catholica Ecclesia) ritè ac devotissimè receptis, ut Christianum virum decet, sese preparat: idque non modò cum omni resignatione, sed alacritate & gaudio, compositus plane ac serenus.

Verùm in hoc statu positus, dum ad momenta singula dissolutionem corporis & vocem paranimphi expectaret, à *Valesio* & nonnullis alijs ipsum invisentibus, fortè rescivit, sparsum per falsos quosdam Fratres in urbe rumorem, quasi nunc sub extremam horam retractavisset omnia quæcumque in causa *Remonstrantiæ* vel scripserat, vel fecerat, vel

etiam

etiam dixerat aliquando ad illud ipsum tempus. Quo nuncio aliquantulum turbatus, mox autem ad se reversus, oravit statim accersiri Communitatem Fratrum, id temporis ut sors ferebat, in triclinio proximo discumbentium. Adsunt omnes in momento, unà cum R. A. P. F. *Marco Bruno*, qui à Ministro Generali totius Ordinis Reverendissimo P. *Ildephonso Salizanes*, nuper ex *Hispania* missus Visitator & Commissarius Hibernicæ Provinciæ, ac instantis Capituli Provincialis Præses, tum forte in eodem triclinio erat. 'Ad quos moribundus se convertens, ubi primùm significasset, causam rogatæ eorum præsentiæ tunc non aliam esse quàm rumorem istum; ac deinde perturbationem animi sui, quòd ullus homo religiosum vitæ institutum professus reperiri posset, qui vel propagandæ vel manutendæ Factionis cujuspiam causa, de morituro jam jam, ac vitæ pariter & doctrinæ confestim Supremo Judici rationem reddituro figmenta spargeret: mox quæ sequuntur non solum declaravit, sed & rogavit omnes quotquot aderant testes eorumdem fore. 'Primò, quod uti nunc ad momenta singula expectabat coram divino Tribunali responsurus comparere, ita & Instrumento Remonstrantiæ primùm subscripserit, & postea cùm verbo tum scripto doctrinæ simul & subscriptioni ejus defendendæ pro virili collaboraverit ex puro puro conscientiæ suæ interioris dictamine. Secundò, quod exinde in præsentem usque horam, neque timor, neque dubitatio, neque scrupulus aut errati aut peccati contra Deum, Fidem, vel Ecclesiam Catholicam, sive primitus in subscribendo manum, sive deinceps non refigendo signaturam, commissi, animum suum invaserit aliquando. Nisi si quoad aliqua verba (inquit) vel mordaciora vel asperiora, sive quoad aliquas expressiones in officio, aut respectu eo qui Pontifici Maximo Superiori suo debebatur, deficientes; si fortassis, & ubicumque in Libris aut Scriptis

'suis

'suis ulla ejuscemodi sint, vel ab alijs apprehendan-
'tur esse. Pro istiusmodi haud necessarijs loquuti-
'onibus, commotionem animi inordinatam ullo
'modo redolentibus, pænitere se ex imò corde,
'atque à misericordi Deo precari veniam. Cæte-
'rùm quoad alia quæcumque ad substantiam ipsam
'doctrinæ necessariò pertinentia se numquam sen-
'sisse nec sentire posse animi vel minimam relucta-
'tionem aut remorsum: utpote qui indubitanter
'crederet illam eamdem prorsus esse cum doctrina
'Salvatoris Domini; cujus per divina merita spe-
'raret salutem consequi, cujusque tribunal ante,
'expectaret sisti protinus. Tertio & ultimo loco, ad *Valesium* respiciens, rogansque assideret in sponda Lecti secum, ubi hic obtemperavisset, tum ille paulo ulteriùs mentem suam declarando, assidentem coram omnibus in hunc modum affatus est: 'Va-
'lesi compar, quoniam post discessum meum gra-
'vior te lucta manet: idcirco nunc ad te morientis
'socij pauca. Memento semper quàm Religionis
'Christianæ & conscientiæ bonæ arctissimo vinculo,
'quàm bravij quoque perseverantibus usque ad fi-
'nem propositi incitamento summo debeas reli-
'quum porrò vitæ in causa, doctrinaque illa defen-
'denda impendere, pro qua etiamnum tot annos
'posuisti in contradictionibus hominum sustinendis.
'Reminiscere identidem, cujus capitis & corporis
'membrum es. Et scito te ad hoc vocatum, ut in
'maligno seculo & diebus malis, præsertim inter
'cives & Fratres, veritati testimonium feras ad
'mortem usque, *aspiciendo* scilicet *in Authorem fidei & consummatorem Jesum, credendoque remuneratorem*. Et hæc quidem ultima *Caroni* morientis declaratio fuit.

Et nunc ad Deum solum denuò se convertens, abeuntis vitæ morulam partim in quiete multa & silentio, partim in suspirijs & precibus devotissimis misericordiam Crucifixi filij Dei implorando, transigit. Ac tandem sequenti die novissima hora ejus

est.

est. Qui rursus eum velut corona circumcingunt amantissimi Fratres, Communitas tota: funduntque cum lachrimis genuflexi eam quæ in *Rituali Romano* est Commendationem animæ. Nec ulterior ejus dissolutionis mora. Nam vix finitis precibus, in medio ac inter manus charissimorum Fratrum, religiosissimam animam creatori reddidit. Planè vir ob amorem veritatis, constantiam religionis, votorum Deo factorum observantiam, fidem in Regem, Patriam, Ecclesiam, Conversationis innocentiam pariter & suavitatem, denique immaculatum totius vitæ tenorem, fine tam sancto ac beato dignus. Exequias ejus omni qua decuit solemnitate in Sacello Fratrum universus urbis *Dublinienſis* Romano-Catholicus Clerus tam Secularis quàm Regularis postridie celebrarunt. In funere P. *Valesius* concionem habuit. Funus ipsum tanta populi solius Catholici omnis generis, sexus, ætatis cum civium tum advenarum multitudo, partim antecedentium, partim sequentium feretrum, comitata est, ut decem millia excessisse crederentur. Sepultus est extra urbem in cæmiterio S. *Jacobi*: quo nimirum loco solo Catholici omnes eligunt sepeliri. Marmoreum lapidem, cum inscriptione brevicula (utpote nominis, cognominis, Instituti, dieique obitus tantùm) ejus tumulo superimponendum P. *Antonius Gearnon* curavit. *Valesius* autem, vigesimo tertio anno pòst, *i. e* Christianæ salutis An. 1683. *Novemb.* 23. memoriam hanc & paulò ampliorem, & fortassis ære & marmore Sepulchrali futuram diuturniorem, socio suo dilectissimo posuit.

Scripta

Scripta ejus,

Edita,

Roma Triumphans. Lib. unus.
Controver. Generales. L. 1.
Apostolatus Missionariorum. L. 1.
Loyalty Asserted. Angl. L. 1.
Remonstrantia Hibernorum contra censuras *Lovanienses*, &c. vindicata, Opus Quinquepartitum, *in Fol.* L. 1.

Inedita,

De Sacerdotio & Imperio, Libri duo.
De Canone Sacræ Scripturæ, contra Episcopum Dunelmensem, Liber unus.

At quoniam Facultatis Theologicæ *Lovaniensis* Censorum illorum in quos *Caronus* scripserat vel superstites vel successores fortasse cupiant videre saltem sive summulam sive Synopsim aliquam Operis illius ejus, quod (non modò ob pestilentiam *Londini* grassantem quo tempore, scilicet An. 1665. illic prodijt, sed ob incendium sequentis proximè Anni 1666. quo omnia pene exemplaria perierunt) hactenus ipsos latuit: idcirco pretium erit, una adhuc Additamento huic adjecta scheda, Eximijs DD. in ea parte gratificari. Quare nunc (exceptis Epistola dedicatoria ad Regem, Querimonia ad Pontificem, & Præfatione ad Lectorem) sequitur totius ejusdem

Caroniani

Caroniani Operis contra *Lovanienses*, &c. editi Index.

PARS. I.

CAP. I.

PARS II.

IN *qua* Remonstrantia Hibernorum, *&c. Scripturarum documentis, Patrumque testimonijs, Pontificum, Conciliorum, Universitatum, Theologorum, Expositorum, Canonistarum, Legisperitorum, Imperatorum, Regum, ac Statuum omnium Christianorum*

Ubi

Cap.

ctenus dictis, vel resolutis posset juste stimulari ad censuras, pœnas, vel inhibitiones adversus subscriptores seu Remonstrantes? p. 85

FINIS.
